။ နမော တသ္သ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ထေရီကထာ-အဋ္ဌကထာ

၁. ဧကကနိပါတော

၁. အညတရာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ဣာအနိ ထေရီကထာနံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ဩကာသော အနုပ္ပတ္တော။ တတ္ထ ယသ္မာ ဘိက္ခုနီနံ အာဒိတော ယထာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဥပသမ္ပအာ စ ပဋိလဒ္ဓာ, တံ ပကာသေတွာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာယ ကရီယမာနာယ တတ္ထ တတ္ထ ကထာနံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ ဝိဘာဝေတုံ သုကရာ ဟောတိ သုပာကဋာ စ, တသ္မာ တံ ပကာသေတုံ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သင်္ခေပတော အယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အယဉှိ လောကနာထော "မနုသ္သတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ"တျာဒိနာ ဝုတ္တာနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ သမောဓာနေတွာ ဒီပင်္ကရသ္သ ဘဂဝတော ဟာဒမူလေ ကတမဟာဘိနီဟာရော သမတိံသဟာရမိယော ပူရေန္တော စတုဝီသတိယာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ လဒ္ဓဗျာကရဏော အနုက္ကမေန ဟာရမိယော ပူရေတွာ ဉာတတ္ထစရိယာယ လောကတ္ထစရိယာယ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာယ စ ကောဋိံ ပတွာ တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒသသဟသ္သစက္ကဝာဠဒေဝတာဟိ ဗုဒ္ဓဘာတယ –

"ကာလော ခော တေ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပဇ္ဇ မာတုကုစ္ဆိယံ။
သဒေဝကံ တာရယန္တော၊ ဗုဇ္ဈသ္သု အမတံ ပဒ"န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁.၆၇) –

အာယာစိတမနုသ္သျုပပတ္တိကော တာသံ ဒေဝတာနံ ပဋိညံ ဒတွာ, ကတပဉ္စမဟာဝိလောကနော သက္ယရာဇကုလေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇသ္သ ဂေဟေ သတော သမ္ပဇာနော မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကန္တော ဒသမာသေ သတော သမ္ပဇာနော တတ္ထ ဌတွာ, သတော သမ္ပဇာနော တတော နိက္ခန္တော လုမ္ဗိနီဝနေ လဒ္ဓာဘိဇာတိကော ဝိဝိဓာ ဓာတိယော အာဒိံ ကတွာ မဟတာ ပရိဟာရေန သမ္မဒေဝ ပရိဟရိယမာနော အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော တီသု ဟာသာဒေသု ဝိဝိဓနာဋကဇနပရိဝုတော ဒေဝေ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဇိဏ္ဏဗျာဓိမတဒသ္သနေန ဇာတသံဝေဂေ ဉာဏသ္သ ပရိဟာကတံ ဂတတ္တာ, ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စ အာနိသံသံ ဒိသွာ, ရာဟုလကုမာရသ္သ ဇာတဒိဝသေ ဆန္နသဟာယော ကဏ္ဍကံ အသ္သရာဇံ အာရုယှ , ဒေဝတာဟိ ဝိဝဋ္ဋေန ဒွါရေန အဍ္ဎရတ္တိကသမယေ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ, တေနေဝ ရတ္တာဝသေသေန တီဏိ ရဇ္ဇာနိ အတိက္ကမိတွာ အနောမာနဒီတီရေ ပတွာ ဃဋိကာရမဟာဗြဟ္မုနာ အာနီတေ အရဟတ္တဒ္ဓဇေ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိတော, တာဝဒေဝ ဝသ္သသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ အာကပ္ပသမ္ပန္နော ဟုတွာ, ဟာသာဒိကေန ဣရိယာပထေန အနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ ပတွာ, တတ္ထ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပဏ္ဍဝပဗ္ဗတပဗ္ဘာရေ ပိဏ္ဍဟာတံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ, မာဂဓရာဇေန ရဇ္ဇေန နိမန္တိယမာနော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ, ဘဂ္ဂဝသ္သာရာမံ ဂန္တွာ, တသ္သ သမယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ တတော အာဠာရုဒကာနံ သမယံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, တံ သဗ္ဗံ အနလင်္ကရိတွာ အနုက္ကမေန ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဆဗ္ဗသ္သာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ ကတွာ, တာယ အရိယဓမ္မပဋိဝေဓသ္သ အဘာဝံ ဉတွာ "နာယံ မဂ္ဂေါ ဗောဓာယာ"တိ ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟရန္တော ကတိဟာဟေန ဗလံ ဂဟေတွာ ဝိသာခါပုဏ္ဏမဒိဝသေ သုဇာတာယ ဒိန္နံ ဝရဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ, သုဝဏ္ဏပါတိံ နဒိယာ ပဋိသောတံ ခိပိတွာ, "အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓေါ ဘဝိသ္သာမီ"တိ ကတသန္နိဋ္ဌာနော သာယနှသမယေ **ကာဠေန** နာဂရာဇေန အဘိတ္ထုတိဂုဏော ဗောဓိမဏ္ဍံ အာရုယှ အစလဋ္ဌာနေ ဟာစီနလောကဓာတုအဘိမုခေါ အပရာဇိတပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဝီရိယံ အဓိဋ္ဌာယ, သူရိယေ အနတ္ထင်္ဂတေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ, ပဌမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသ္သရိတွာ , မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ

တ, ပစ္ဆိမယာမေ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဉာဏံ ဩတာရေတွာ, အနုလောမပဋိလောမံ ပစ္စယာကာရံ သမ္မသန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေဟိ အဓိဂတံ အနညသာဓာရဏံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂန္တွာ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာယ ဖလသမာပတ္တိယာ တတ္ထေဝ သတ္တာဟံ ဝီတိနာမေတွာ, တေနေဝ နယေန ဣတရသတ္တာဟေပိ ဗောဓိမဏ္ဍေယေဝ ဝီတိနာမေတွာ, ရာဇာယတနမူလေ မဓုပိဏ္ဍိကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ, ပုန အဇပါလနိဂြောဓမူလေ နိသိန္နော ဓမ္မတာယ ဓမ္မဂမ္ဘီရတံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အပ္ပေါဿုက္ကတာယ စိတ္တေ နမန္တေ မဟာဗြဟ္မုနာ အာယာစိတော ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝောလောကေန္တော တိက္ခိန္ဒြိယမုဒိန္ဒြိယာဒိဘေဒေ သတ္တေ ဒိသွာ မဟာဗြဟ္မုနာ ဓမ္မဒေသနာယ ကတပဋိညော "ကဿ နု ခေါ အဟံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အာဠာရုဒကာနံ ကာလင်္ကတဘာဝံ ဉတွာ, "ဗဟုပကာရာ ခေါ မေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ, ယေ မံ ပဓာနပဟိတတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသု, ယံနူနာဟံ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခူနံ ပဌမံ ဓမ္မံ ဒေသေယျ"န္တိ (မဟာဝ. ၁၀) စိန္တေတွာ, အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ မဟာဗောဓိတော ဗာရာဏသိံ ဥဒ္ဒိဿ အဋ္ဌာရသယောဇနံ မဂ္ဂံ ပဋိပန္နော အန္တရာမဂ္ဂေ ဥပကေန အာဇီဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ, အနုက္ကမေန ဣသိပတနံ ပတွာ တတ္ထ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ သညာပေတွာ "ဒွေမေ, ဘိက္ခဝေ, အန္တာ ပဗ္ဗဇိတေန န သေဝိတဗ္ဗာ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၁၃; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; ပဋိ. မ. ၂.၃၀) ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန္တဒေသနာယ အညာသိကောဏ္ဍညပ္ပမုခာ အဋ္ဌာရသဗြဟ္မကောဋိယော ဓမ္မာမတံ ပါယေတွာ ပါဋိပဒေ ဘဒ္ဒိယတ္ထေရံ, ပက္ခဿ ဒုတိယာယံ ဝပ္ပတ္ထေရံ, ပက္ခဿ တတိယာယံ မဟာနာမတ္ထေရံ, စတုတ္ထိယံ အဿဇိတ္ထေရံ, သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ, ပဉ္စမိယံ ပန ပက္ခဿ အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန္တဒေသနာယ (မဟာဝ. ၂၀; သံ. နိ. ၃.၅၉) သဗ္ဗေပိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တတော ပရံ ယသအာရကပ္ပမုခေ ပဉ္စပဏ္ဏာသပုရိသေ, ကပ္ပာသိကဝနသဏ္ဍေ တိံသမတ္တေ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ, ဂယာသီသေ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ သဟဿမတ္တေ ပုရာဏဇဋိလေတိ ဧဝံ မဟာဇနံ အရိယဘူမိံ ဩတာရေတွာ ဗိမ္ဗိသာရပ္ပမုခါနိ ဧကာဒသနဟုတာနိ သောတာပတ္တိဖလေ နဟုတံ သရဏတ္တယေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝေဠုဝနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထ ဝိဟရန္တော အဿဇိတ္ထေရဿ တဟသာ အဓိဂတပဌမမဂ္ဂေ သဉ္စယံ အာပုစ္ဆိတွာ, သဒ္ဓိံ ပရိသာယ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေ အဂ္ဂဖလံ သစ္ဆိကတွာ သာဝကပါရမိယာ မတ္ထကံ ပတ္တေ အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ကာဠုဒာယိတ္ထေရဿ အဘိယာစနာယ ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ, မာနတ္ထဒ္ဓေ ဉာတကေ ယမကပါဋိဟာရိယေန ဒမေတွာ, ပိတရံ အနာဂါမိဖလေ, မဟာပဇာပတိံ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ , နန္ဒကုမာရံ ရာဟုလကုမာရဉ္စ ပဗ္ဗာဇေတွာ, သတ္ထာ ပုနဒေဝ ရာဇဂဟံ ပစ္စာဂစ္ဆိ။

အထာပရေန သမယေန သတ္ထရိ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ကူဋာဂါရသာလာယံ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာဝ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အထ မဟာပဇာပတိယာ ကေတမိယာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တတော ရောဟိနီနဒီတီရေ ကလဟဝိဝါဒသုတ္တန္တဒေသနာယ (သု. နိ. ၈၇၈ အာဒယော) ပရိယောသာနေ နိက္ခမိတွာ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဉ္စန္နံ ကုမာရသတာနံ ပါဒပရိစာရိကာ ကေဇ္ဈာသယာဝ ဟုတွာ မဟာပဇာပတိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ, သဗ္ဗာဝ "သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိဿာမာ"တိ မဟာပဇာပတိံ ဇေဋ္ဌိကံ ကတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တုကာမာ အဟေသုံ။ အယဉ္စ မဟာပဇာပတိ ပုဗ္ဗေပိ ကေတရံ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ နာလတ္ထ, တသ္မာ ကပ္ပကံ ပက္ကောသာပေတွာ ကေသေ ဆိန္ဒာပေတွာ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ သဗ္ဗာ တာ သာကိယာနိယော အာဒာယ ဝေသာလိံ ဂန္တွာ အာနန္ဒတ္ထေရေန ဒသဗလံ ယာစာပေတွာ, အဋ္ဌဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏေန ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ အလတ္ထ။ ဣတရာ ပန သဗ္ဗာပိ ကေတော ဥပသမ္ပန္နာ အဟေသုံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ဝတ္ထု တတ္ထ တတ္ထ ပါဠိယံ (စူဠဝ. ၄၀၂) အာဂတမေဝ။

ဧဝံ ဥပသမ္ပန္နာ ပန မဟာပဇာပတိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ကေမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ သေသာ စ ပဉ္စသတဘိက္ခုနိယော နန္ဒကောဝါဒပရိယောသာနေ (မ. နိ. ၃.၃၉၈) အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ ဧဝံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတေ ပုထုဘူတေ တတ္ထ တတ္ထ ကာမနိဂမဇနပဒရာဇဓာနီသု ကုလိတ္ထိယော ကုလသုဏှာယော ကုလကုမာရိကာယော ဗုဒ္ဓသုဗုဒ္ဓတံ ဓမ္မသုဓမ္မတံ သင်္ဃသုပ္ပဋိပတ္တိတဉ္စ သုတွာ, သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ သံသာရေ စ ဇာတသံဝေဂါ အတ္တနော သာမိကေ မာတာပိတရော ဉာတကေ စ အနုဇာနာပေတွာ, သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ သီလာစာရသမ္ပန္နာ သတ္ထုနော စ တေသံ ထေရာနဉ္စ သန္တိကေ ဩဝါဒံ လဘိတွာ ဃဋေန္တိယော ဝါယမန္တိယော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ သစ္ဆာကံသု။ တာဟိ ဥဒာနာဒိဝသေန တတ္ထ တတ္ထ ဘာသိတာ ဂါထာ ပစ္ဆာ သင်္ဂီတိကာရကေဟိ ဧကေ

ဖျံ ကတွာ ဧကေကနိပါတာဒိဝသေန သင်္ဂီတိံ အာရောပယိံသု “ဣမာ **ထေရီကထာ** နာမာ”တိ။ တာသံ နိပါတာဒိဝိဘာဂေါ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။ တတ္ထ နိပါတေသု ဧကကနိပါတော အာဒိ။ တတ္ထာပိ –

၁. “သုခံ သုပါဟိ ထေရိကေ၊ ကတွာ စောဠေန ပါရုတာ။
ဥပသန္တော ဟိ တေ ရာဂေါ၊ သုက္ခဍာကံဝ ကုမ္ဘိယ”န္တိ။ –

အယံ ကထာ အာဒိ။ တဿာ ကာ ဥပ္ပတ္တိ? အတီတေ ကိရ အညတရာ ကုလဓီတာ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကာလေ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ နိမန္တေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ သာခါမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ တလိကံ အတ္ထရိတွာ ဥပရိ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖာဒီဟိ ပူဇံ ကတွာ သတ္ထု ကာလံ အာရောစာပေသိ။ သတ္ထာ တတ္ထ ဂန္တွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ သာ ဘဂဝန္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိတွာ, ဘဂဝန္တံ ဘုတ္တာဝိံ ဩနီတပတ္တပါဏိံ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ။ တဿာ ဘဂဝါ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာ ယာဝတာယုကံ ပုညာနိ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သုဂတီသု ဧဝ သံသရန္တီ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, သံသာရေ ဇာတသံဝေဂါ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ဘိက္ခုနိသီလံ ပူရေတွာ, ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယံ ကတွာ, သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝေသာလိယံ ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ထိရသန္တသရီရတာယ **ထေရိကာ**တိ ဝေါဟရိံသု။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ ကုလပ္ပဒေသာဒိနာ သမာနဇာတိကဿ ခတ္တိယကုမာရဿ မာတာပိတူဟိ ဒိန္နာ ပတိဒေဝတာ ဟုတွာ ဝသန္တီ သတ္ထု ဝေသာလိဂမနေ သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ဥပါသိကာ ဟုတွာ, အပရဘာဂေ မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ရုစိံ ဥပ္ပါဒေတွာ “အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ သာမိကဿာရောစေသိ။ သာမိကော နာနုဇာနာတိ။ သာ ပန ကတာဓိကာရတာယ ယထာသုတံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ရူပါရူပဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိပဿနံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရတိ။

အထေကဒိဝသံ မဟာနသေ ဗျဉ္ဇနေ ပစ္စမာနေ မဟတီ အဂ္ဂိဇာလာ ဥဋ္ဌဟိ။ သာ အဂ္ဂိဇာလာ သကလဘာဇနံ တဋ္ဌတဋ္ဌာယန္တံ ဈာယတိ။ သာ တံ ဒိသွာ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ သုဋ္ဌုတရံ အနိစ္စတံ ဥပဋ္ဌဟန္တံ ဥပဓာရေတွာ တတော တတ္ထ ဒုက္ခာနိစ္စာနတ္တတဉ္စ အာရောပေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အနုက္ကမေန ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ အာဘရဏံ ဝါ အလင်္ကာရံ ဝါ န ဓာရေတိ။ သာ သာမိကေန “ကသ္မာ တွံ, ဘဒ္ဒေ, ဣဒါနိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အာဘရဏံ ဝါ အလင်္ကာရံ ဝါ န ဓာရေသီ”တိ ဝုတ္တာ အတ္တနော ဂိဟိဘာဝေ အဘဗ္ဗဘာဝံ အာရောစေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေသိ။ သော ဝိသာခေါ ဥပါသကော ဝိယ ဓမ္မဒိန္နံ မဟတာ ပရိဟာရေန မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကံ နေတွာ “ဣမံ, အယျေ, ပဗ္ဗာဇေထာ”တိ အာဟ။ အထ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ တံ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဥပသမ္ပါဒေတွာ ဝိဟာရံ နေတွာ သတ္ထာရံ ဒဿေသိ။ သတ္ထာပိဿာ ပကတိယာ ဒိဋ္ဌာရမ္မဏမေဝ ဝိဘာဝေန္တော **“သုခံ သုပါဟီ”**တိ ဂါထမာဟ။

တတ္ထ **သုခ**န္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော။ **သုပါဟီ**တိ အာဏတ္တိဝစနံ။ **ထေရိကေ**တိ အာမန္တနဝစနံ။ **ကတွာ စောဠေန ပါရုတာ**တိ အပ္ပိစ္ဆတာယ နိယောဇနံ။ **ဥပသန္တော ဟိ တေ ရာဂေါ**တိ ပဋိပတ္တိကိတ္တနံ။ **သုက္ခဍာကံတ**တိ ဥပသမေတဗ္ဗဿ ကိလေသဿ အသာရဘာဝနိဒဿနံ။ **ကုမ္ဘိယ**န္တိ တဒာဓာရဿ အနိစ္စတုစ္ဆာဒိဘာဝနိဒဿနံ။

သုခန္တိ စေတံ ဣဋ္ဌာဓိဝစနံ။ သုခေန နိဒ္ဒုက္ခာ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **သုပါဟီ**တိ နိပဇ္ဇနိဒဿနမုခေန စတုန္နံ ဣရိယာပထာနံ, တသ္မာ စတ္တာရောပိ ဣရိယာပထေ သုခေနေဝ ကပ္ပေဟိ သုခံ ဝိဟရာတိ အတ္ထော။ **ထေရိကေ**တိ ဣဒံ ယဒိပိ တဿာ နာမကိတ္တနံ, ပစုရေန အနွတ္ထသညာဘာဝတော ပန ထိရေ သာသနေ ထိရဘာဝပ္ပတ္တေ, ထိရေဟိ သီလာဒိဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေတိ အတ္ထော။ **ကတွာ စောဠေန ပါရုတာ**တိ ပံသုကူလစောဠေဟိ စီဝရံ ကတွာ အစ္ဆာဒိတသရီရာ တံ နိဝတ္ထာ စေဝ ပါရုတာ စ။ **ဥပသန္တော ဟိ တေ ရာဂေါ**တိ ဟိ-သဒ္ဒော ဟေတုဝတ္ထော။ ယသ္မာ တဝ သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇနကကာမရာဂေါ ဥပသန္တော အနာဂါမိမဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော, ဣဒါနိ တဒဝသေသံ ရာဂံ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏဂ္ဂိနာ ဒဟေတွာ သုခံ သုပါဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုက္ခဍာကံဝ ကုမ္ဘိယ**န္တိ ယထာ တံ ပက္ကေ ဘာဇနေ အပ္ပကံ ဍာကဗျဉ္ဇနံ မဟတိယာ အဂ္ဂိဇာလာယ ပစ္စမာနံ ဈာယိတွာ သုဿန္တံ ဝူပသမ္မတိ, ယထာ တ ဥဒကမိဿေ ဍာ

ကဃ္ဃဥ္ဆေ ဥဒ္ဒန္ံ အာရောပေတ္ဝာ ပစ္စမာနေ ဥဒကေ ဝိဇ္ဇမာနေ တံ စိစ္စိဋ္ဌာယတိ စိဋိစိဋ္ဌာယတိ, ဥဒကေ ပန ဆိန္နေ ဥ ပသန္တမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ တဝ သန္တာနေ ကာမရာဂေ ဥပသန္တေ, ဣတရမ္ပိ ဝူပသမေတ္ဝာ သုခံ သုပာဟီတိ။

ထေရီ က္ကန္ဒိယာန္ံ ပရိပာကံ ဂတတ္တာ သတ္ထု ဒေသနာဝိလာသေန စ ကထာပရိယောသာနေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၂၆-၃၀)။

''ကောဏာဂမနဗုဒ္ဓဿ, မဏ္ဍပေ ကာရိတော မယာ။
ဓုဝံ တိစီဝရံဒါသိံ, ဗုဒ္ဓဿ လောကဗန္ဓုနော။

''ယံ ယံ ဇနပဒံ ယာမိ, နိဂမေ ရာဇဓာနိယော။
သဗ္ဗတ္ထ ပူဇိတော ဟောမိ, ပုညကမ္မဿိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ, ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂီဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ, ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။

''သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ, ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

''ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော, ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ထေရီ ဥဒါနေန္တီ တမေဝ ကထံ အဘာသိ, တေနာယံ ကထာ တဿာ ထေရိယာ ကထာ အဟောသိ။ တတ္ထ ထေရိယာ ဝုတ္တကထာယ အနဝသေသော ရာဂေ ပရိဂ္ဂဟိတော အဂ္ဂမဂ္ဂေန တဿ ဝူပသမဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ရာဂဝူပသမေနေဝ စေတ္ထ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကိလေသာနံ ဝူပသမော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ တဒေကဋ္ဌ တာယ သဗ္ဗေသံ ကိလေသဓမ္မာနံ ဝူပသမသိဒ္ဓိတော။ တထာ ဟိ ဝုစ္စတိ –

''ဥဒ္ဓစ္စဝိစိကိစ္ဆာဟိ, ယော မောဟော သဟဇော မတော။
ပဟာနေကဋ္ဌဘာဝေန, ရာဂေန သရဏော ဟိ သော''တိ။

ယထာ စေတ္ထ သဗ္ဗေသံ သံကိလေသာနံ ဝူပသမော ဝုတ္တော, ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထာပိ တေသံ ဝူပသမော ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗဘာဂေ တဒင်္ဂဝသေန, သမထဝိပဿနာက္ခဏေ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန, မဂ္ဂက္ခဏေ သမုစ္ဆေဒဝသေန, ဖလက္ခဏေ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန ဝူပသမသိဒ္ဓိတော။ တေန စတုဗ္ဗိဓဿာပိ ပဟာနဿ သိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ ။ တတ္ထ တဒင်္ဂပ္ပဟာနေန သီလသမ္ပဒါသိဒ္ဓိ, ဝိက္ခမ္ဘနပဟာနေန သမာဓိသမ္ပဒါသိဒ္ဓိ, ဣတရေဟိ ပညာသမ္ပဒါသိဒ္ဓိ ဒဿိ တာ ဟောတိ ပဟာနာဘိသမယောပသိဇ္ဈနတော။ ယထာ ဘာဝနာဘိသမယံ သာဓေတိ တဿိ အသတိ တဒဘာဝတော, တထာ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယံ ပရိညာဘိသမယဥ္စ သာဓေတိ တေတိ။ စတုရာဘိသမယသိဒ္ဓိယာ တိဿော သိက္ခာ, ပဋိပ တ္တိယာ တိဝိဓကလျာဏတာ, သတ္တဝိသုဒ္ဓိယော စ ပရိပုဏ္ဏာ က္ကမာယ ကထာယ ပကာသိတာ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အညတရာထေရီ** အပညာတာ နာမဂေတ္တာဒိဝသေန အပာကဋာ, ဧကာ ထေရီ လက္ခဏသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုနီ က္ကမံ ကထံ အဘာသီတိ အဓိပ္ပာယော။

အညတရာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. မုတ္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

၂. ''မုတ္တေ မုစ္စဿု ယောဂေဟိ, စန္ဒော ရာဟုဂ္ဂဟာ က္ကဝ။
ဝိပ္ပမုတ္တေန စိတ္တေန, အနဏာ ဘုဥ္ဇ ပိဏ္ဍက''န္တိ။ –

အယံ မုတ္တာယ နာမ သိက္ခမာနာယ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ရထိယံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ပီတိဝေဂေန သတ္ထု ပာဒမူလေ အဝကုဇ္ဇာ နိပဇ္ဇိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **မုတ္တာ** တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ဝီသတိဝဿကာလေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သိက္ခမာနာဝ ဟုတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ကထာပေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တာ ထေရီနံ ဘိက္ခုနီနံ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ ဒိဝါဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ရဟော နိသိန္နာ ဝိပဿနာယ မနသိကာရံ အာရဘိ။ သတ္ထာ သုရဘိဂန္ဓကုဋိယာ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တဿာ ပုရတော နိသိန္နော ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ **“မုတ္တေ မုစ္စဿု ယောဂေဟီ”**တိ ဣမံ ဂါထမာဟ။

တတ္ထ **မုတ္တေ**တိ တဿာ အာလပနံ။ **မုစ္စဿု ယောဂေဟီ**တိ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ ကာမယောဂါဒီဟိ စတူဟိ ယောဂေဟိ မုစ္စ, တေဟိ ဝိမုတ္တစိတ္တာ ဟောဟိ။ ယထာ ကိံ? **စန္ဒော ရာဟုဂ္ဂဟာ ဣဝ**ာတိ ရာဟုသင်္ခါတော ဂဟတော စန္ဒော ဝိယ ဥပက္ကိလေသတော မုစ္စဿု။ **ဝိပ္ပမုတ္တေန စိတ္တေနာ**တိ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တေန စိတ္တေန, ဣတ္ထံ ဘူတလက္ခဏေ စေတံ ကရဏဝစနံ။ **အနဏာ ဘုဉ္ဇ ပိဏ္ဍက**န္တိ ကိလေသဣဏာနံ ပဟာနေန အနဏာ ဟုတွာ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇေယ္ယာသိ။ ယော ဟိ ကိလေသေ အပ္ပဟာယ သတ္ထာရာ အနုညာတပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သော သာဏော ပရိဘုဉ္ဇတိ နာမ။ ယထာဟ အာယသ္မာ ဗာကုလော – “သတ္တာဟမေဝ ခော အဟံ, အာဝုသော, သာဏော ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိ”န္တိ (မ. နိ. ၃.၂၁၁)။ တသ္မာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတေန ကာမစ္ဆန္ဒာဒိဣဏာနံ ပဟာနာယ အနဏေန ဟုတွာ သဒ္ဓာဒေယျံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ **ပိဏ္ဍက**န္တိ ဒေသနာသီသမေဝ, စတ္တာရောပိ ပစ္စယေတိ အတ္ထော။ **အဘိဏှံ ဩဝဒတီ**တိ အရိယမဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ ဥပက္ကိလေသေ ဝိသောဓေန္တော ဗဟုသော ဩဝါဒံ ဒေတိ။

သာ တသ္မိံ ဩဝါဒေ ဌတွာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၃၁-၃၆) –

“ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော, လောကဇေဋ္ဌဿ တာဒိနော။
ရထိယံ ပဋိပန္နဿ, တာရယန္တဿ ပါဏိနော။

“ဃရတော နိက္ခမိတွာန, အဝကုဇ္ဇာ နိပဇ္ဇဟံ။
အနုကမ္ပကော လောကနာထော, သိရသိ အက္ကမီ မမ။

“အက္ကမိတွာန သိရသိ, အဂမာ လောကနာယကော။
တေန စိတ္တပ္ပသာဒေန, တုသိတံ အဂမာသဟံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သာ ဣမမေဝ ဂါထံ ဥဒါနေသိ။ ပရိပုဏ္ဏသိက္ခာ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ အပရဘာဂေ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေပိ ဣမမေဝ ဂါထံ ပစ္စဘာသီတိ။

မုတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ပုဏ္ဏာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပုဏ္ဏေ ပူရဿု ဓမ္မေဟီတိ ပုဏ္ဏာယ နာမ သိက္ခမာနာယ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ ကိန္နရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ။ ဧကဒိဝသံ တတ္ထ အညတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ နဠမာလာယ တံ ပူဇေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္

ဂယှဟ အဇ္ဈာသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ပုဏ္ဏာ** တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဉပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ဝီသတိဝဿာနိ ဝသမာနာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတွာ သိက္ခမာနာ ဧဝ ဟုတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိ။ သတ္ထာ တဿာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နော ဧဝ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ –

၃. ''ပုဏ္ဏေ ပူရဿု ဓမ္မေဟိ၊ စန္ဒော ပန္နရသေရိဝ။
ပရိပုဏ္ဏာယ ပညာယ၊ တမောခန္ဓံ ပဒါလယာ''တိ။ – ဣမံ ဂာထမာဟ။

တတ္ထ **ပုဏ္ဏေ** တိ တဿာ အာလပနံ။ **ပူရဿု ဓမ္မေဟီ** တိ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေဟိ ပရိပုဏ္ဏာ ဟောဟိ။ **စန္ဒော ပန္နရသေရိဝ** တိ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ပန္နရသေ ပုဏ္ဏမာသိယံ သဗ္ဗာဟိ ကလာဟိ ပရိပုဏ္ဏော စန္ဒော ဝိယ။ **ပရိပုဏ္ဏာယ ပညာယ** တိ သောဠသန္နံ ကိစ္စာနံ ဟရိပူရိယာ ပရိပုဏ္ဏာယ အရဟတ္တမဂ္ဂပညာယ။ **တမောခန္ဓံ ပဒါလယာ** တိ မောဟက္ခန္ဓံ အနဝသေသတော ဘိန္ဒ သမုစ္ဆိန္ဒ။ မောဟက္ခန္ဓပဒါလနေန သဟေဝ သဗ္ဗေပိ ကိလေသာ ပဒါလိတာ ဟောန္တီတိ။

သာ တံ ဂာထံ သုတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၃၇-၄၅) –

''စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ၊ အဟောသိံ ကိန္နရီ တဒါ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ သယမ္ဘုံ အပရာဇိတံ။

''ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ဝေဒဇာတာ ကတဉ္ဇလီ။
နဠမာလံ ဂဟေတွာန၊ သယမ္ဘုံ အဘိပူဇယိံ။

''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ ကိန္နရီဒေဟံ၊ အဂစ္ဆိံ တိဒသံ ဂတိံ။

''ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
ဒသန္နံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သံဝေဇေတွာန မေ စိတ္တံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

''စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ပုပ္ဖမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပုပ္ဖပူဇာယိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သာ ထေရီ တမေဝ ဂာထံ ဉဒါနေသိ။ အယမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏဂါထာ အဟောသီတိ။

ပုဏ္ဏာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. တိဿာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

တိဿေ သိက္ခဿု သိက္ခာယာတိ တိဿာယ သိက္ခမာနာယ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သမ္ဘတကုသလပစ္စယာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩရောဓဘူတာ ပစ္ဆာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿာ သတ္ထာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ –

၄. ''တိဿေ သိက္ခဿု သိက္ခာယ၊ မာ တံ ယောဂါ ဥပစ္စဂုံ။
သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တာ၊ စရ လောကေ အနာသဝါ''တိ။ – ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **တိဿေ**တိ တဿာ အာလပနံ။ **သိက္ခဿု သိက္ခာယ**တိ အဓိသီလသိက္ခာဒိကာယ တိဝိဓာယ သိက္ခာယ သိက္ခ, မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာ တိဿော သိက္ခာယော သမ္ပာဒေဟီတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တာသံ သမ္ပာဒနေ ကာရဏမာဟ **''မာ တံ ယောဂါ ဥပစ္စဂုံ''**တိ မနုဿတ္တံ, ဣန္ဒြိယာဝေကလ္လံ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော, သဒ္ဓာပဋိလာဘောတိ ဣမေ ယောဂါ သမယာ ဒုလ္လဘက္ခဏာ တံ မာ အတိက္ကမုံ။ ကာမယောဂါဒယော ဝါ တ စတ္တာရော **ယောဂါ** တံ **မာ ဥပစ္စဂုံ** မာ အဘိဘဝေယျုံ။ **သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တာ**တိ သဗ္ဗေဟိ ကာမယောဂါဒီဟိ ယောဂေဟိ ဝိမုတ္တာ တတော ဧဝ အနာသဝါ ဟုတွာ လောကေ စရ, ဒိဋ္ဌသုခဝိဟာရေန ဝိဟရာဟီတိ အတ္ထော။

သာ တံ ကထံ သုတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏီတိ အာဒိနယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တိဿာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅-၁၀. တိဿာဒိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

တိဿေ ယုဉ္ဇဿု ဓမ္မေဟီတိ တိဿာယ ထေရိယာ ကထာ ။ တဿာ ဝတ္ထု **တိဿာ** သိက္ခမာနာယ ဝတ္ထုသဒိသံ။ အယံ ပန ထေရီ ဟုတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ ယထာ စ အယံ, ဧဝံ ဣတော ပရံ **ဓီရာ, ဝီရာ, မိတ္တာ, ဘဒ္ဒါ, ဥပသမာ**တိ ပဉ္စန္နံ ထေရီနံ ဝတ္ထု ဧကသဒိသမေဝ။ သဗ္ဗာပိ ဣမာ ကပိလဝတ္ထုတော သက္ယကုလတော နိက္ခမိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩရောဓဘူတာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာ ဩဘာသကထာယ စ အရဟတ္တံ ပတ္တာ ဋ္ဌပေတွာ သတ္တမိံ။ သာ ပန ဩဘာသကထာယ ဝိနာ ပဂေဝ သတ္ထု သန္တိကေ လဒ္ဓံ ဩဝါဒံ နိဿာယ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိတွာ ဥဒာနဝသေန ''ဝီရာ ဝီရေဟီ''တိ ကထံ အဘာသိ။ ဣတရာပိ အရဟတ္တံ ပတွာ –

၅. ''တိဿေ ယုဉ္ဇဿု ဓမ္မေဟိ၊ ခဏော တံ မာ ဥပစ္စဂါ။
ခဏာတီတာ ဟိ သောစန္တိ၊ နိရယမှိ သမပ္ပိတာ။

၆. ''ဓီရေ နိရောဓံ ဖုသေဟိ၊ သညာဝူပသမံ သုခံ။
အာရာဓယာဟိ နိဗ္ဗာနံ၊ ယောဂက္ခေမမနုတ္တရံ။

၇. ''ဝီရာ ဝီရေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဘိက္ခုနီ ဘာဝိတိန္ဒြိယာ။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟနံ။

၈. ''သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ မိတ္တေ မိတ္တရတာ ဘဝ။
ဘာဝေဟိ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။

၉. ''သဒ္ဓါယ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ ဘဒ္ဒေ ဘဒ္ဒရတာ ဘဝ။
ဘာဝေဟိ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ယောဂက္ခေမမနုတ္တရံ။

၁၀. ''ဥပသမေ တရေ ဩဃံ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။
ဓာရေဟိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟန''န္တိ။ – ကထာယော အဘာသိံသု။

တတ္ထ **ယုဥ္ဇဿု ဓမ္မေဟီ** တိ သမထဝိပဿနာဓမ္မေဟိ အရိယေဟိ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေဟိ စ ယုဥ္ဇ ယောဂံ ကရောဟိ။ **ခဏော တံ မာ ဥပစ္စဂါ** တိ ယော ဧဝံ ယောဂဘာဝနံ န ကရောတိ, တံ ပုဂ္ဂလံ ပတိရူပဒေသေ ဥပ္ပတ္တိက္ခဏော, ဆန္နံ အာယတနာနံ အဝေကလ္လက္ခဏော, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒက္ခဏော, သဒ္ဓာယ ပဋိလဒ္ဓက္ခဏော, သဗ္ဗောပိ အယံ ခဏော အတိက္ကမတိ နာမ။ သော ခဏော တံ မာ အတိက္ကမိ။ **ခဏာတီတာ**တိ ယေ ဟိ ခဏံ အတီတာ, ယေ စ ပုဂ္ဂလေ သော ခဏော အတီတော, တေ နိရယမှိ သမပ္ပိတာ ဟုတွာ သောစန္တိ, တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မဟာဒုက္ခံ ပစ္စနုဘဝန္တီတိ အတ္ထော။

နိရောဓံ ဖုသေဟီတိ ကိလေသနိရောဓံ ဖုဿ ပဋိလဘ။ **သညာဝူပသမံ သုခံ, အာရာဓယာဟိ နိဗ္ဗာန** န္တိ ကာမသညာဒီနံ ဟာပသညာနံ ဥပသမနိမိတ္တံ အစ္စန္တသုခံ နိဗ္ဗာနံ အာရာဓေဟိ။

ဝီရာ ဝီရေဟိ ဓမ္မေဟီ တိ ဝီရိယပဓာနတာယ ဝီရေဟိ တေဇုဿဒေဟိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မေဟိ **ဘာဝိတိန္ဒြိယာ** ဝမ္မိတသဒ္ဓာဒိက္ကန္ဒြိယာ ဝီရာ ဘိက္ခုနီ ဝတ္ထုကာမေဟိ သတဟနံ ကိလေသမာရံ ဇိနိတွာ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝဘာဝတော အန္တိမံ ဒေဟံ ဓာရေတီတိ ထေရီ အညံ ဝိယ ကတွာ အတ္တာနံ ဒဿေတိ။

မိတ္တေ တိ တံ အာလပတိ။ **မိတ္တရတာ** တိ ကလျာဏမိတ္တေသု အဘိရတာ။ တတ္ထ သက္ကာရသမ္မာနကရဏာ တာ ဟောဟိ။ **ဘာဝေဟိ ကုသလေ ဓမ္မေ** တိ အရိယမဂ္ဂဓမ္မေ ဝဍ္ဎေဟိ။ **ယောဂက္ခေမဿာ** တိ အရဟတ္တဿ နိဗ္ဗာနဿ စ ပတ္တိယာ အဓိဂမာယ။

ဘဒ္ဒေ တိ တံ အာလပတိ။ **ဘဒ္ဒရတာ** တိ ဘဒ္ဒေသု သီလာဒိဓမ္မေသု ရတာ အဘိရတာ ဟောဟိ။ **ယောဂက္ခေမမနုတ္တရ**န္တိ စတူဟိ ယောဂေဟိ ခေမံ အနုပဒ္ဒဝံ အနုတ္တရံ နိဗ္ဗာနံ, တဿ ပတ္တိယာ ကုသလေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဘာဝေဟီတိ အတ္ထော။

ဥပသမေတိ တံ အာလပတိ။ **တရေ ဩဃံ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရ** န္တိ မစ္စု ဧတ္ထ ဓီယတီတိ မစ္စုဓေယျံ, အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ သုဋ္ဌု ဒုတ္တရန္တိ သုဒုတ္တရံ, သံသာရမဟောဃံ **တရေ** အရိယမဂ္ဂနာဝါယ တရေယျာသိ။ **ဓာရေဟိ အန္တိမံ ဒေဟ**န္တိ တဿ တရဏေနေဝ အန္တိမဒေဟဓရော ဟောဟီတိ အတ္ထော။

တိံသာဒိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဋ္ဌိတာ ပဉ္စမဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ။

၁၁. မုတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သုမုတ္တာ သာဓုမုတ္တာမှီ တိအာဒိကာ မုတ္တာထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသလဇနပဒေ **ဩဃာတကဿ** နာမ ဒလိဒ္ဒဗြာဟ္မဏဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, တံ ဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာပိတရော ဧကဿ ခုဇ္ဇဗြာဟ္မဏဿ အဒံသု။ သာ တေန ဃရာဝါသံ အရောစေန္တီ တံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောတိ။ တဿာ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏေ သု စိတ္တံ ဝိဓာဝတိ, သာ တံ နိဂ္ဂဏှန္တီ "သုမုတ္တာ သာဓုမုတ္တာမှီ"တိ ဂါထံ ဝဒန္တီယေဝ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** –

"ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
ဟာဏိနေ အနုဂဏှန္တော၊ ပိဏ္ဍာယ ဟာဝိသီ ပုရံ။

"တဿ အာဂစ္ဆတော သတ္ထု၊ သဗ္ဗေ နဂရဝါသိနော။
ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ သမာဂန္တွာ၊ ဝီထိကာ အာကိရိံသု တေ။

"ဝီထိသမ္မဇ္ဇနံ ကတွာ၊ ကဒလိပုဏ္ဏကဒ္ဓဇေ။

ဓူမံ စုဏ္ဏာဠ္ဍ မာသဍ္ဍ၊ သက္ကာရံ ကစ္စ သတ္ထုနော။

“မဏ္ဍပံ ပဋိယာဒေတွာ၊ နိမန္တေတွာ ဝိနာယကံ။
မဟာအနံ ဒဒိတွာန၊ သမ္ဗောဓိံ အဘိပတ္ထယိ။

“ပဒုမုတ္တရော မဟာဝီရော၊ ဟာရကော သဗ္ဗဟာဏိနံ။
အနုမောဒနိယံ ကတွာ၊ ဗျာကာသိ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော။

“သတသဟဿေ အတိက္ကန္တေ၊ ကပ္ပော ဟေဿတိ ဘဒ္ဒကော။
ဘတာဘဝေ သုခံ လဒ္ဓာ၊ ဟပုဏိဿသိ ဗောဓိယံ။

“ဟတ္ထကမ္မဠ္ဍ ယေ ကေစိ၊ ကတာဝီ နရနာရိယော။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ၊ သဗ္ဗာ ဟေဿန္တိ သမ္မုခါ။

“တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဥပ္ပန္နဒေဝဘဝနေ၊ တုယှံ တာ ပရိစာရိကာ။

“ဒိဗ္ဗံ သုခမသင်္ချေယ့်၊ မာနုသဍ္ဍ အသင်္ခိယံ။
အနုဘောန္တိ စိရံ ကာလံ၊ သံသရိမှ ဘဝာဘဝေ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမကရိံ တဒါ။
သုခုမာလာ မနုဿေသု၊ အထော ဒေဝပုရေသု စ။

“ရူပံ ဘောဂံ ယသံ အာယုံ၊ အထော ကိတ္တိသုခံ ပိယံ။
လဘာမိ သတတံ သဗ္ဗံ၊ သုကတံ ကမ္မသမ္ပဒံ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ ဇာတာဟံ ဗြာဟ္မဏေ ကုလေ။
သုခုမာလဟတ္ထဟာအ ၊ ရမဏိယေ နိဝေသနေ။

“သဗ္ဗကာလမ္ပိ ပထဝိံ၊ န ပဿာမနလင်္ကတံ။
စိက္ခလ္လဘူမိံ အသုစိံ၊ န ပဿာမိ ကုအာစနံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဥဒာနေန္တီ –

၁၁. “သုမုတ္တာ သာဓုမုတ္တာမှိ၊ တီဟိ ခုဇ္ဇေဟိ မုတ္တိယာ။
ဥဒုက္ခလေန မုသလေန၊ ပတိနာ ခုဇ္ဇကေန စ။
မုတ္တာမှိ ဇာတိမရဏာ၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ”တိ။ – ဣမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **သုမုတ္တာ** တိ သုဋ္ဌု မုတ္တာ။ **သာဓုမုတ္တာမှိ** တိ သာဓု သမ္မဒေဝ မုတ္တာ အမှိ။ ကုတော ပန သုမုတ္တာ သာဓုမုတ္တာတိ အာဟ **“တီဟိ ခုဇ္ဇေဟိ မုတ္တိယာ”** တိ, တီဟိ ဝင်္ကေဟိ ပရိမုတ္တိယာတိ အတ္ထော။ ဣဒါနိ တာနိ သရူပတော ဒဿေန္တီ **“ဥဒုက္ခလေန မုသလေန, ပတိနာ ခုဇ္ဇကေန စာ”** တိ အာဟ။ ဥဒုက္ခလေ ဟိ ဓညံ ပက္ခိပန္တိယာ ပရိဝတ္တေန္တိယာ မုသလေန ကောဋ္ဋေန္တိယာ စ ပိဋ္ဌိ ဩနာမေတဗ္ဗာ ဟောတီတိ ခုဇ္ဇကရဏဟေတုတာယ တဒုဘယံ “ခုဇ္ဇ”န္တိ ဝုတ္တံ။ သာမိကော ပနဿာ ခုဇ္ဇော ဧဝ။ ဣဒါနိ ယဿာ မုတ္တိယာ နိဒဿနဝသေန တီဟိ ခုဇ္ဇေဟိ မုတ္တိ ဝုတ္တာ။ တမေဝ ဒဿေန္တီ **“မုတ္တာမှိ ဇာတိမရဏာ”** တိ ဝတွာ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **“ဘဝနေတ္တိ

တိ သမ္ဗုဟတာ”တိ။ တသ္မိံ တေ္တာ – န ကေဝလမဟံ တီဟိ ခုဒ္ဒေဟိ ဝေ မုတ္တာ, အထ ခေါ သဗ္ဗသ္မာ ဇာတိမရဏာ ပိ, ယသ္မာ သဗ္ဗသ္သာပိ ဘဝဿ နေတ္တိ နာယိကာ တဏှာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန မယာ သမုဂ္ဃာဋိတာတိ။

မုတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဓမ္မဒိန္နာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဆန္ဒဇာတာ အဝသာယီတိ ဓမ္မဒိန္နာထေရိယာ ဂါထာ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ပရာဓိနဝုတ္တိကာ ဟုတွာ ဇီဝန္တီ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌိတဿ အဂ္ဂသာဝကဿ ပူဇာသက္ကာရပုဗ္ဗကံ အန္နံ ဒတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။ တတော စဝိတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ **ဖုဿဿ** ဘဂဝတော ကာလေ သတ္ထု ဝေမာတိကဘာတိကာနံ ကမ္မိကဿ ဂေဟေ ဝသမာနာ အနံ ပဋိစ္စ “ဓေဝံ ဒေဟီ”တိ သာမိကေန ဝုတ္တေ ဒွေ ဝ ဒေန္တီ, ဗဟုံ ပုညံ ကတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ **ကိကိဿ** ကာသိကရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဓေံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကမသိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ဝိသာခဿ သေဋ္ဌိနော ဂေဟံ ဂတာ။

အထေကဒိဝသံ ဝိသာခေါ သေဋ္ဌိ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ အနာဂါမိ ဟုတွာ ဃရံ ဂန္တွာ ဟသာဒံ အဘိရုဟန္တော သောပာနမတ္ထကေ ဌိတာယ ဓမ္မဒိန္နာယ ပသာရိတဟတ္ထံ အနာလမ္ဗိတွာဝ ဟသာဒံ အဘိရုဟိတွာ ဘုဉ္ဇမာနောပိ တုဏှီဘူတောဝ ဘုဉ္ဇိ။ ဓမ္မဒိန္နာ တံ ဥပဓာရေတွာ, “အယျပုတ္တ, ကသ္မာ တွံ အဇ္ဇ မမ ဟတ္ထံ နာလမ္ဗိ, ဘုဉ္ဇမာနောပိ န ကိဉ္စိ ကထေသိ, အတ္ထိ နု ခေါ ကောစိ မယှံ ဒေါသော”တိ အာဟ။ ဝိသာခေါ “ဓမ္မဒိန္နေ, န တေ ဒေါသော အတ္ထိ, အဟံ ပန အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ ဣတ္ထိသရီရံ ဖုသိတုံ အာဟာရေ စ လောလဘာဝံ ကာတုံ အနရဟော, တာဒိသော မယာ ဓမ္မော ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ တွံ ပန သစေ ဣစ္ဆသိ, ဣမသ္မိံယေဝ ဂေဟေ ဝသ။ နော စေ ဣစ္ဆသိ, ယတ္တကေန ဓနေန တေ အတ္ထော, တတ္တကံ ဂဟေတွာ ကုလဃရံ ဂစ္ဆာဟီ”တိ အာဟ။ “နာဟံ, အယျပုတ္တ, တယာ ဝန္တဝမနံ အာစမိဿာမိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာဟီ”တိ။ ဝိသာခေါ “သာဓု, ဓမ္မဒိန္နေ”တိ တံ သုဝဏ္ဏသိဝိကာယ ဘိက္ခုနိဥပဿယံ ပေသေသိ။ သာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ကတိပာဟံ တတ္ထ ဝသိတွာ ဝိဝေကတသံ ဝသိတုကာမာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, “အယျာ, အာကိဏ္ဏဋ္ဌာနေ မယှံ စိတ္တံ န ရမတိ, ဂါမကာဝာသံ ဂစ္ဆာမီ”တိ အာဟ။ ဘိက္ခုနိယော တံ ဂါမကာဝာသံ နယိံသု။ သာ တတ္ထ ဝသန္တီ အတီတေ မဒ္ဒိတသင်္ခါရတာယ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၉၅-၁၂၀) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပာရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ကုလေ အညတရေ အဟုံ။
ပရကမ္မကာရီ အာသိံ၊ နိပကာ သီလသံဝုတာ။

“ပဒုမုတ္တရဗုဒ္ဓဿ၊ သုဇာတော အဂ္ဂသာဝကော။
ဝိဟာရာ အဘိနိက္ခမ္မ၊ ပိဏ္ဍာယ ဂစ္ဆတိ။

“ဃဋံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တီ၊ တဒါ ဥဒကဟာရိကာ။
တံ ဒိသွာ အဒဒံ ပူပံ၊ ပသန္နာ သေဟိ ပာဏိဘိ။

“ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ၊ နိသိန္နော ပရိဘုဉ္ဇိ သော။
တတော နေတွာန တံ ဂေဟံ၊ အဒါသိံ တဿ ဘောဇနံ။

“တတော မေ အယျကော တုဋ္ဌော၊ အကရီ သုဏိသံ သကံ။
သဿုယာ သဟ ဂန္တွာန၊ သမ္ဗုဒ္ဓံ အဘိဝါဒယိံ။

“တဒါ သော ဓမ္မကထိကံ၊ ဘိက္ခုနိံ ပရိကိတ္တယံ။
ဌပေသိ ဧတဒဂ္ဂမှိ၊ တံ သုတွာ မုဒိတာ အဟံ။

“နိမန္တယိတွာ သုဂတံ၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။
မဟာဒါနံ ဒဒိတွာန၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။

“တတော မံ သုဂတော အာဟ၊ ဃနနိန္နာဒသုဿရော။
မမုပဋ္ဌာနနိရတေ၊ သသင်္ဃပရိဝေသိကေ။

“သဒ္ဓမ္မဿဝနေ ယုတ္တေ၊ ဂုဏဝဒ္ဓိတမာနသေ။
ဘဒ္ဒေ ဘဝဿု မုဒိတာ၊ လစ္ဆသေ ပဏိဓိဖလံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
ဓမ္မဒိန္နာတိ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ မဟာမုနိံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာယကံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓိဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

“ဆဋ္ဌာ တဿာသဟံ ဓီတာ၊ သုဓမ္မာ ဣတိ ဝိဿုတာ။
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

“အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ ၊ ဝိစရိမှ အတန္ဒိတာ။

“ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓောပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တ ဓီတရော။

“သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒါယိကာ။

“ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
ဂေါတမီ စ အဟဉ္စေဝ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

“တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓိဟိ စ။

ဇဟိတွတ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အနိ၊ ဂိရိဗ္ဗဇပုရုတ္တမေ။
ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ ဖီတေ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနေ။

‘‘ယဒာ ရူပဂုဏူပေတာ၊ ပဌမေ ယောဗ္ဗနေ ဌိတာ။
တဒာ ပရကုလံ ဂန္တွာ၊ ဝသိံ သုခသမပ္ပိတာ။

‘‘ဥပေတွာ လောကသရဏံ၊ သုဏိတွာ ဓမ္မဒေသနံ။
အနာဂါမိဖလံ ပတ္တော၊ သာမိကော မေ သုဗုဒ္ဓိမာ။

‘‘တဒာဟံ အနုဇာနေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
နစိရေနေဝ ကာလေန၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

‘‘တဒာ ဥပါသကော သော မံ၊ ဥပဂန္တွာ အပုစ္ဆထ။
ဂမ္ဘီရေ နိပုဏေ ပဉှေ၊ တေ သဗ္ဗေ ဗျာကရိံ အဟံ။

‘‘ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
ဘိက္ခုနိံ ဓမ္မကထိကံ၊ နာညံ ပဿာမိ ဒေဒိသိံ။

‘‘ဓမ္မဒိန္နာ ယထာ ဓီရာ၊ ဧဝံ ဓာရေထ ဘိက္ခဝေါ။
ဧဝါဟံ ပဏ္ဍိတာ ဟောမိ၊ နာယကေနာနုကမ္ပိတာ။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
ပရစိတ္တာနိ ဇာနာမိ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ ဝိသုဒ္ဓာသိံ သုနိမ္မလာ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၉၅-၁၃၀)။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ‘‘မယှံ မနံ မတ္ထကံ ပတ္တံ, ကြအနိ ကြဓ ဝသိတွာ ကိံ ကရိဿာမိ, ရာဇဂဟမေဝ ဂန္တွာ တတ္ထ ဉာတိသင်္ဃံ ဝန္ဒိဿာမိ, ဗဟူ စ မေ ဉာတကာ ပုညာနိ ကရိဿန္တီ’’တိ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟမေဝ ပစ္စာဂတာ။ ဝိသာခေါ တဿာ အာဂတဘာဝံ သုတွာ တဿာ အဓိဂမံ ဝီမံသန္တော ပဉ္စက္ခန္ဓာဒိဝသေန ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဓမ္မဒိန္နာ သုနိသိတေန သတ္တေန ကုမုဒနာဠေ ဆိန္ဒန္တီ ဝိယ ပုစ္ဆိတံ ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဝိသာခေါ သဗ္ဗံ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနနယံ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ‘‘ပဏ္ဍိတာ, ဝိသာခ, ဓမ္မဒိန္နာ ဘိက္ခုနီ’’တိအာဒိနာ တံ ပသံသန္တော သဗ္ဗညုတဉာဏေန သဒ္ဓိံ သံသန္ဒေတွာ ဗျာကတဘာဝံ ပဝေဒေတွာ တမေဝ စူဠဝေဒလ္လသုတ္တံ (မ. နိ. ၁.၄၆၀) အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ တံ ဓမ္မကထိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ ယဒါ ပန သာ တသ္မိံ ကာမကာတသေ ဝသန္တီ ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂေ အဓိဂန္တွာ အဂ္ဂမဂ္ဂတ္ထာယ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေသိ, တဒာ –

၁၂. ''ဆန္ဒဇာတာ အဝသာယီ၊ မနသာ စ ဖုဋ္ဌာ သိယာ။
ကာမေသု အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ၊ ဥဒ္ဓံသောတာတိ ဝုစ္စတီ''တိ။ –

ဣမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဆန္ဒဇာတာ**တိ အဂ္ဂဖလတ္ထံ ဇာတစ္ဆန္ဒာ။ **အဝသာယီ**တိ အဝသာယော ဝုစ္စတိ အဝသာနံ နိဋ္ဌာနံ, တမ္ပိ ကာမေသု အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ ''ဥဒ္ဓံသောတာ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ သမဏကိစ္စဿ နိဋ္ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ယဿ ကဿစိ, တသ္မာ ပဒဒ္ဒယေနာပိ အပ္ပတ္တမာနသာ အနုတ္တရံ ယောဂက္ခေမံ ပတ္ထယမာနာတိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော ဟောတိ။ **မနသာ စ ဖုဋ္ဌာ သိယာ**တိ ဟေဋ္ဌိမေဟိ တီဟိ မဂ္ဂစိတ္တေဟိ နိဗ္ဗာနံ ဖုဋ္ဌာ ဖုသိတာ ဘဝေယျ။ **ကာမေသု အပ္ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ**တိ အနာဂာမိမဂ္ဂဝသေန ကာမေသု န ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ။ **ဥဒ္ဓံသောတာ** တိ ဥဒ္ဓမေဝ မဂ္ဂသောတော သံသာရသောတော စ ဧတိဿာတိ ဥဒ္ဓံသောတာ။ အနာဂါမိနော ဟိ ယထာ အဂ္ဂမဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အညော, ဧဝံ အဝိဟာဒီသု ဥပ္ပန္နဿ ယာဝ အကနိဋ္ဌာ ဥဒ္ဓမေဝ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ။

ဓမ္မဒိန္နာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ဝိသာခါထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသနန္တိ ဝိသာခါယ ထေရိယာ ဂါထာ။ တဿာ ဝတ္ထု ဓီရာထေရိယာဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ သာ အရဟတ္တံ ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေန္တီ –

၁၃. ''ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသနံ၊ ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။
ခိပ္ပံ ပါဒါနိ ဓောဝိတွာ၊ ဧကမန္တေ နိသီဒထာ''တိ။ –

ဣမာယ ဂါထာယ အညံ ဗျာကာသိ။

တတ္ထ **ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသန**န္တိ ဗုဒ္ဓသာသနံ ဩဝါဒအနုသိဋ္ဌိံ ကရောထ, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇထာတိ အတ္ထော။ **ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတီ** တိ အနုသိဋ္ဌိံ ကတွာ ကရဏဟေတု န အနုတပ္ပတိ တက္ကရဿ သမ္မဒေဝ အဓိပ္ပာယာနံ သမိဇ္ဈနတော။ **ခိပ္ပံ ပါဒါနိ ဓောဝိတွာ, ဧကမန္တေ နိသီဒထာ** တိ ဣဒံ ယသ္မာ သယံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝတ္တံ ဒဿေတွာ အတ္တနော ဒိဝါဋ္ဌာနေ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ရဟော နိသိန္နာ သဒတ္ထံ မတ္ထကံ ပါပေသိ, တသ္မာ တတ္ထ အညေပိ နိယောဇေန္တီ အဘာသိ။

ဝိသာခါထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. သုမနာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဓာတုယော ဒုက္ခတော ဒိသွာတိ သုမနာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ တဿာ ဝတ္ထု တိဿာထေရိယာ ဝတ္ထုသဒိသံ။ ဣမိဿာပိ ဟိ သတ္ထာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပုရတော နိသိန္နော ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ –

၁၄. ''ဓာတုယော ဒုက္ခတော ဒိသွာ၊ မာ ဇာတိံ ပုနရာဂမိ။
ဘဝေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇေတွာ၊ ဥပသန္တာ စရိဿသီ''တိ။ –

ဣမံ ဂါထမာဟ။ သာ ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ ။

တတ္ထ **ဓာတုယော ဒုက္ခတော ဒိသွာ**တိ သသန္တတိပရိယာပန္နာ စက္ခာဒိဓာတုယော ဣတရာပိ စ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠနာဒိနာ ''ဒုက္ခာ''တိ ဉာဏစက္ခုနာ ဒိသွာ။ **မာ ဇာတိံ ပုနရာဂမီ**တိ ပုန ဇာတိံ အာယတိံ ပုနဗ္ဘဝံ မာ ဥပဂစ္ဆိ ။ **ဘဝေ ဆ**

န္ဒိ ဝိရာဇေတ္ဝာတိ ကာမဘဝတဒိကေ သဗ္ဗသ္မိံ ဘဝေ တဏှာဟာဆန္ဒံ ဝိရာဂသင်္ခါတေန မဂ္ဂေန ပဇဟိတွာ။ **ဥပသန္တော စရိဿသီ**တိ သဗ္ဗသော ပဟီနကိလေသတာယ နိဗ္ဗုတော ဝိဟရိဿသိ။

ဧတ္ထ စ ''ဓာတုယော ဒုက္ခတော ဒိသွာ''တိ ဣမိနာ ဒုက္ခာနုပဿနာမုခေန ဝိပဿနာ ဒဿိတာ။ ''ဘဝေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇေတွာ''တိ ဣမိနာ မဂ္ဂေါ, ''ဥပသန္တော စရိဿသီ''တိ ဣမိနာ သဥပာဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု, ''မာ ဇာတိံ ပုနရာဂမီ''တိ ဣမိနာ အနုပာဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သုမနာထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. ဥတ္တရာထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကာယေန သံဝုတာ အာသိန္တိ ဥတ္တရာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ တဿာပိ ဝတ္ထု တိဿာထေရိယာ ဝတ္ထုသဒိသံ။ သာပိ ဟိ သက္ယကုလပ္ပသုတာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩရောဓဘူတာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာ ဩဘာသဂါထာယ အရဟတ္တံ ပတွာ ပန –

၁၅. ''ကာယေန သံဝုတာ အာသိံ, ဝါစာယ ဥဒ စေတသာ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ, သီတိဘူတာမှိ နိဗ္ဗုတာ''တိ။ –

ဥဒါနဝသေန ဣမမေဝ ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာယေန သံဝုတာ အာသိ**န္တိ ကာယိကေန သံဝရေန သံဝုတာ အဟောသိံ။ **ဝါစာယာ**တိ ဝါစသိကေန သံဝရေန သံဝုတာ အာသိန္တိ ယောဇနာ, ပဒဒ္ဝယေနာပိ သီလသံဝရမာဟ။ **ဥဒါ**တိ အထ။ **စေတသာ**တိ သမာဓိစိတ္တေန, ဉာဏေန ဝိပဿနာဘာဝနမာဟ။ **သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှာ** တိ သာနုသယံ, သဟ ဝါ အဝိဇ္ဇာယ တဏှံ ဥဒ္ဓရိတွာ။ အဝိဇ္ဇာယ ဟိ ပဋိစ္စာဒိတာဒီနဝေ ဘဝတ္တယေ တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

အပရော နယော – **ကာယေန သံဝုတာ**တိ သမ္မာကမ္မန္တေန သဗ္ဗသော မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ ပဟာနာ မဂ္ဂသံဝရေနေဝ ကာယေန သံဝုတာ အာသိံ။ **ဝါစာယာ**တိ သမ္မာဝါစာယ သဗ္ဗသော မိစ္ဆာဝါစာယ ပဟာနာ မဂ္ဂသံဝရေနေဝ ဝါစာယ သံဝုတာ အာသိန္တိ အတ္ထော။ **စေတသာ**တိ သမာဓိနာ။ စေတောသီသေန ဟေတ္ထ သမ္မာသမာဓိ ဝုတ္တော, သမ္မာသမာဓိဂ္ဂဟဏေနေဝ မဂ္ဂလက္ခဏေန ဧကလက္ခဏာ သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒယော မဂ္ဂဓမ္မာ ဂဟိတာဝ ဟောန္တီတိ, မဂ္ဂသံဝရေန အဘိဇ္ဈာဒိကဿ အသံဝရဿ အနဝသေသတော ပဟာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တေနေဝါဟ ''သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှာ''တိ။ **သီတိဘူတာမှိ နိဗ္ဗုတာ** တိ သဗ္ဗသော ကိလေသပရိဠာဟာဘာဝေန သီတိဘာဝပ္ပတ္တာ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ နိဗ္ဗုတာ အမှီတိ။

ဥတ္တရာထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတသုမနာထေရဂါထာဝဏ္ဏနာ

သုခံ တွံ ဝုဍ္ဎိကေ သေဟိ တိ သုမနာယ ဝုဍ္ဎပဗ္ဗဇိတာယ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ မဟာကောသလရညော ဘဂိနီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ သတ္ထာရာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ''စတ္တာရော ခော မေ, မဟာရာဇ, ဒဟရာတိ န ဥညာတဗ္ဗာ''တိ အာဒိနာ (သံ. နိ. ၁.၁၁၂) ဒေသိတံ ဓမ္မံ သုတွာ လဒ္ဓပ္ပသာဒာ သရဏေသု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇိတုကာမာပိ ''အယျိကံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ''တိ စိရကာလံ ဝီတိနာမေတွာ အပရဘာဂေ အယျိကာယ ကာလင်္ကတာယ ရညာ သဒ္ဓိံ မဟဂ္ဃာနိ အတ္ထရဏပါဝုရဏာနိ ကဟာပေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သင်္ဃဿ အပေတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ တဿာ ဉာဏပရိပါကံ ဒိသွာ –

၁၆. ''သုခံ တွံ ဝုဍ္ဎိကေ သေဟိ, ကတွာ စောဠေန ပါရုတာ။

ဥပသန္တော ဟိ တေ ရာဂေ၊ သီတိဘူတာသိ နိဗ္ဗုတာ''တိ။ –

ဣမံ ကထံ အဘာသိ။ သာ ကထာပရိယောသာနေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥဒာနဝသေန တမေဝ ကထံ အဘာသိ။ ဣဒမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏံ အဟောသိ, သာ တာဝဒေဝ ပဗ္ဗဇိ။ ကထာယ ပန **ဝုမိုကေ** တိ ဝုမေ, ဝ ယောဝုမေတိ အတ္ထော။ အယံ ပန သီလာဒိဂုဏေဟိပိ ဝုမာ, ထေရိယာ ဝုတ္တကထာယ စတုတ္ထပဒေ သီတိဘူတာသိ နိဗ္ဗုတာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဝုမုပဗ္ဗဇိတသုမနာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. ဓမ္မာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ပိဏ္ဍပာတံ စရိတွာနာတိ ဓမ္မာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ ပစ္စုပ္ပန္နေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ပတိရူပဿ သာမိကဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဟုတွာ သာမိကေန အနနုညာတာ ပစ္ဆာ သာမိကေ ကာလင်္ကတေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ဧကဒိဝသံ ဘိက္ခာယ စရိတွာ ဝိဟာရံ အာဂစ္ဆန္တီ ပရိပတိတွာ တမေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဍေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ –

၁၇. ''ပိဏ္ဍပာတံ စရိတွာန၊ ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ ဒုဗ္ဗလာ။
ဝေဓမာနေဟိ ဂတ္တေဟိ၊ တတ္ထေဝ နိပတိံ ဆမာ။
ဒိသွာ အာဒီနဝံ ကာယေ၊ အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ''တိ။ –

ဥဒာနဝသေန ဣမံ ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပိဏ္ဍပာတံ စရိတွာန, ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘာ** တိ ပိဏ္ဍပာတတ္ထာယ ယဋ္ဌိံ ဥပတ္ထမ္ဘေန နဂရေ ဝိစရိတွာ ဘိက္ခာယ အာဟိဏ္ဍိတွာ။ **ဆမာ**တိ ဆမာယံ ဘူမိယံ, ဟာအနံ အဝသေန ဘူမိယံ နိပတိန္တိ အတ္ထော။ **ဒိသွာ အာဒီနဝံ ကာယေ**တိ အသုဘာနိစ္စဒုက္ခာနတ္တတာဒီဟိ နာနပ္ပကာရေဟိ သရီရေ ဒောသံ ပညာစက္ခုနာ ဒိသွာ။ **အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ**တိ အာဒီနဝါနုပဿနာယ ပရတော ပဝတ္တေဟိ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဒီဟိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန မမ စိတ္တံ ကိလေသေဟိ ဝိမုစ္စိတွာ ပုန မဂ္ဂဖလေဟိ ယထာက္ကမံ သမုစ္ဆေဒဝသေန စေဝ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝသေန စ သဗ္ဗသော ဝိမုစ္စိ ဝိမုတ္တံ, န အနိဿာ ဝိမောစေတဗ္ဗံ အတ္ထီတိ။ ဣဒမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ။

ဓမ္မာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. သင်္ဃာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ဟိတွာ ဃရေ ပဗ္ဗဇိတွာ တိ သင်္ဃာယ ထေရိယာ ကထာ။ တဿာ ဝတ္ထု ဓီရာထေရိယာ ဝတ္ထုသဒိသံ။ ကထာ ပန –

၁၈. ''ဟိတွာ ဃရေ ပဗ္ဗဇိတွာ၊ ဟိတွာ ပုတ္တံ ပသုံ ပိယံ။
ဟိတွာ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ၊ အဝိဇ္ဇဉ္စ ဝိရာဇိယ။
သမူလံ တဏှမဗ္ဗုယှ၊ ဥပသန္တာမှိ နိဗ္ဗုတာ''တိ။ – ကထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဟိတွာ**တိ ဆဍ္ဍေတွာ။ **ဃရေ**တိ ဂေဟံ။ ဃရသဒ္ဒေါ ဟိ ဧကသ္မိမ္ပိ အဘိဓေယျေ ကအစိ ဗဟုသု ဗီဇံ ဝိယ ရူဠှိဝသေန ဝေဟရီယတိ။ **ဟိတွာ ပုတ္တံ ပသုံ ပိယ** န္တိ ပိယာယိတဗ္ဗေ ပုတ္တေ စေဝ ဂေမဟိံသာဒိကေ ပသူ စ တပ္ပဋိဗဒ္ဓဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန ပဟာယ။ **ဟိတွာ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စာ** တိ ရဉ္ဇနသဘာဝံ ရာဂံ, ဒုဿနသဘာဝံ ဒောသ

ဋ္ဌ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒိတ္တတာ။ **အဝိဇ္ဇဋ္ဌ ဝိရာဇိယာ** တိ သဗ္ဗာကုသလေသု ပုဗ္ဗင်္ဂမံ မောဟဋ္ဌ ဝိရာဇေတ္တတ မဂ္ဂေန သမုဃ္ဃာဋေတ္တတ ကိစ္စေဝ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သဋ္ဌာထေရိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကေကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုကနိပါတော

၁. အဘိရူပနန္ဒာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒုကနိပါတေ **အာတုရံ အသုစိံ ပူတိန္တိ**အာဒိကာ အဘိရူပနန္ဒာယ သိက္ခမာနာယ ဂါထာ။ အယံ ကိရ ဝိပဿိဿ
ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလဿ ဓီတာ ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သရဏေ
သု စ သီလေသု စ ပတိဋ္ဌိတာ သတ္ထရိ ပရိနိဗ္ဗုတေ ဓာတုစေတိယံ ရတနပဋိမဏ္ဍိတေန သုဝဏ္ဏစ္ဆတ္တေန ပူဇံ ကတွ
ာ, ကာလင်္ကတွာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုနဂ
ရေ ခေမကဿ သက္ကဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိ။ **နန္ဒာ** တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ အတ္တဘာဝ
ဿ အတိဝိယ ရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ အဘိရူပနန္ဒာတွေဝ ပညာယိတ္ထ။ တ
ဿာ ဝယပ္ပတ္တာယ ဝါရေယျဒိဝသေယေဝ ဝရဘူတော သက္ကကုမာရော ကာလမကာသိ။ အထ နံ မာတာပိတရော
အကာမံ ပဗ္ဗာဇေသုံ။

သာ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ရူပံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နမဒါ "သတ္ထာ ရူပံ ဝိဝဏ္ဏေတိ ဂရဟတိ အနေကပရိယာယေန ရူပေ အာ
ဒီနဝံ ဒဿေတီ"တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ ဘဂဝါ တဿာ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ မဟာပဇာပတိံ အာဏာပေသိ "သဗ္ဗ
ာပိ ဘိက္ခုနိယော ပဋိပါဋိယာ ဩဝါဒံ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ။ သာ အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ အညံ ပေသေသိ။ ဘဂဝါ
"ဝါရေ သမ္ပတ္တေ အတ္တနာဝ အာဂန္တဗ္ဗံ, န အညာ ပေသေတဗ္ဗာ"တိ အာဟ။ သာ သတ္ထု အာဏံ လင်္ဃိတုံ အသက္
ကောန္တီ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ဘဂဝါ ဣဒ္ဓိယာ ဧကံ အဘိရူပံ ဣတ္ထိရူပံ မာပေတွာ ပုန ဇရာဇိဏ္ဏံ
ဒဿေတွာ သံဝေဂံ ဥပ္ပာဒေတွာ –

၁၉. "အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ၊ ပဿ နန္ဒေ သမုဿယံ။
အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

၂၀. "အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တာ စရိဿသီ"တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ တာသံ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယော ဧဝ။ ဂါထာပရိယောသာနေ အဘိရူပနန္ဒာ အရဟ
တ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** –

"နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဗန္ဓုမာ နာမ ခတ္တိယော။
တဿ ရညော အဟုံ ဘရိယာ၊ ဧကဇ္ဈံ စာရယာမဟံ။

"ရဟောဂတာ နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
အာဒါယ ဂမနီယဉှိ၊ ကုသလံ နတ္ထိ မေ ကတံ။

"မဟာဘိတာပံ ကဋုကံ၊ ဃောရရူပံ သုဒါရုဏံ။
နိရယံ နူန ဂစ္ဆာမိ၊ ဧတ္ထ မေ နတ္ထိ သံသယော။

"ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာန၊ ပဟံသေတွာန မာနသံ။
ရာဇာနံ ဥပဂန္တွာန၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

"ဣတ္ထီ နာမ မယံ ဒေဝ၊ ပုရိသာနုဂတာ သဒါ။
ဧကံ မေ သမဏံ ဒေဟိ၊ ဘောဇယိဿာမိ ခတ္တိယ။

"ဒဒါသိ မေ မဟာရာဇ၊ သမဏံ ဘာဝိတိန္ဒြိယံ။

တဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာန၊ ပရမန္နေန ပူရယိံ။

“ပူရယိတွာ ပရမန္နံ၊ သဟဿဂ္ဃနကေနဟံ။
ဝတ္ထယုဂေန ဆာဒေတွာ၊ အဒာသိံ တုဋ္ဌမာနသာ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“သဟဿံ ဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သဟဿံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“ပဒေသရဇ္ဇံ ဝိပုလံ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယံ။
နာနာဝိဓံ ဗဟုံ ပုညံ၊ တဿ ကမ္မဖလာ တတော။

“ဥပ္ပလဿေဝ မေ ဝဏ္ဏော၊ အဘိရူပါ သုဒဿနာ။
ဣတ္ထီ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ အဘိဇာတာ ဇုတိန္ဓရာ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ၊ အဇာယိံ သာကိယေ ကုလေ။
နာရီသဟဿပါမောက္ခာ၊ သုဒ္ဓောဒနသုတဿဟံ။

“နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ အဂါရေဟံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
သတ္တမိံ ရတ္တိံ သမ္ပတ္တာ၊ စတုသစ္စံ အပါပုဏိံ။

“စီဝရပိဏ္ဍပါတဉ္စ၊ ပစ္စယဉ္စ သေနာသနံ။
ပရိမေတုံ န သက္ကောမိ၊ ပိဏ္ဍပါတဿိဒံ ဖလံ။

“ယံ မယှံ ပုရိမံ ကမ္မံ၊ ကုသလံ ဇနိတံ မုနိ။
တုယှတ္ထာယ မဟာဝီရ၊ ပရိစိဏ္ဏံ ဗဟုံ မယာ။

“ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဒါနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပိဏ္ဍပါတဿိဒံ ဖလံ။

“ဒုဝေ ဂတီ ပဇာနာမိ၊ ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ။
အညံ ဂတိံ န ဇာနာမိ၊ ပိဏ္ဍပါတဿိဒံ ဖလံ။

“ဥစ္စေ ကုလေ ပဇာနာမိ၊ တယော သာလေ မဟာဓနေ။
အညံ ကုလံ န ဇာနာမိ၊ ပိဏ္ဍပါတဿိဒံ ဖလံ။

“ဘဝါဘဝေ သံသရိတွာ၊ သုက္ကမူလေန စောဒိတာ။
အမနာပံ န ပဿာမိ၊ သောမနဿကတံ ဖလံ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“အတ္တဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မမ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပန္နံ တဝ သန္တိကေ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပတွာ ပန သာ သယမ္ပိ ဥဒာနဝသေန တာယေဝ ကထာ အဘာသိ, ဣဒမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏံ အဟောသီတိ။

အဘိရူပနန္ဒာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဇေန္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ယေ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ တိအာဒိကာ ဇေန္တာယ ထေရိယာ ကထာ။ တဿာ အတီတံ ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ဝတ္ထု အဘိရူပနန္ဒာဝတ္ထုသဒိသံ။ အယံ ပန ဝေသာလိယံ လိစ္ဆဝိရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တီတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ သတ္ထာရာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သုတွာ ဒေသနာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနာ အဓိဂတံ ဝိသေသံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိဝသေန –

၂၁. “ယေ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ မဂ္ဂါ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
ဘာဝိတာ တေ မယာ သဗ္ဗေ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ။

၂၂. “ဒိဋ္ဌော ဟိ မေ သော ဘဂဝါ၊ အန္တိမောယံ သမုဿယော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝော”တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယေ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ** တိ ယေ ဣမေ သတိဓမ္မဝိစယဝီရိယပီတိပဿဒ္ဓိသမာဓိဥပေက္ခာသင်္ခာတာ ဗောဓိယာ ယထာဝုတ္တာယ ဓမ္မသာမဂ္ဂိယာ , ဗောဓိဿ ဝါ ဗုဇ္ဈနကဿ တံသမင်္ဂိနော ပုဂ္ဂလဿ အင်္ဂဘူတတ္တာ “ဗောဇ္ဈင်္ဂါ”တိ လဒ္ဓနာမာ သတ္တ ဓမ္မာ။ **မဂ္ဂါ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ** တိ နိဗ္ဗာနာဓိဂမဿ ဥပာယဘူတာ။ **ဘာဝိတာ တေ မယာ သဗ္ဗေ, ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ**တိ တေ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ သဗ္ဗေပိ မယာ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဘဂဝတာ ဒေသိတာ, တထာ မယာ ဥပ္ပာဒိတာ စ ဝဍ္ဎိတာ စ။

ဒိဋ္ဌော ဟိ မေ သော ဘဂဝါ တိ **ဟိ**-သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထော။ ယသ္မာ သော ဘဂဝါ ဓမ္မကာယော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော အတ္တနာ အဓိဂတအရိယဓမ္မဒဿနေန ဒိဋ္ဌော, တသ္မာ အန္တိမောယံ သမုဿယောတိ ယောဇနာ။ အရိယဓမ္မဒဿနေန ဟိ ဗုဒ္ဓါ ဘဂဝန္တော အညေ စ အရိယာ ဒိဋ္ဌာ နာမ ဟောန္တိ, န ရူပကာယဒဿနမတ္တေန။ ယထာဟ – “ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ”တိ (သံ. နိ. ၃.၈၇) စ “သုတဝါ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော အရိယာနံ ဒဿာဝီ”တိ (မ. နိ. ၁.၂ဝ; သံ. နိ. ၃.၁) စ အာဒိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဇေန္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သုမင်္ဂလမာတုထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

သုမုတ္တိကာ တိအာဒိကာ သုမင်္ဂလမာတာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဒလိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ အညတရဿ နဠကာရဿ ဒိန္နာ ပဌမဂဗ္ဘေယေဝ ပစ္ဆိမဘဝိကံ ပုတ္တံ လဘိ။ တဿ **သုမင်္ဂလော** တိ နာမံ အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ **သုမင်္ဂလမာတာ** တိ ပညာယိတ္ထ။ ယသ္မာ ပနဿာ နာမဂေါတ္တံ န ပာကဋံ, တသ္မာ “အညတရာ ထေရီ ဘိက္ခုနီ အပညာတာ”တိ ပာဠိယံ ဝုတ္တံ။ သောပိဿာ ပုတ္တော ဝိညုတံ ပတ္တော ပဗ္ဗဇိတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ **သုမင်္ဂလတ္ထေရော** တိ ပာကဋော အဟောသိ။ တဿ မာတာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿ

နာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ကောဒိဝသံ ဂိဟိကာလေ အတ္တနာ လဒ္ဓဒုက္ခံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သံဝေဂဇာတာ ဝိပဿနံ ဝမှေတွာ တ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥဒာနေန္တီ –

၂၃. ''သုမုတ္တိကာ သုမုတ္တိကာ၊ သာဓုမုတ္တိကာမှိ မုသလဿ။
အဟိရိကော မေ ဆတ္တကံ ဝာပိ၊ ဥက္ခလိကာ မေ ဒေဍ္ဍုဘံ ဝါတိ။

၂၄. ''ရာဂဉ္စ အဟံ ဒောသဉ္စ၊ စိစ္စိဋိ စိစ္စိဋီတိ ဝိဟနာမိ။
သာ ရုက္ခမူလမုပဂမ္မ၊ 'အဟော သုခ'န္တိ သုခတော ဈာယာမီ''တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သုမုတ္တိကာ** တိ သုမုတ္တာ။ က-ကာရော ပဒပူရဏမတ္တံ, သုဋ္ဌု မုတ္တာ ဝတာတိ အတ္ထော။ သာ သာသနေ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ပသာဒဝသေန, တဿာ ဧဝ ပသံသာဝသေန အာမေဍိတဝသေန ဝုတ္တံ ''သုမုတ္တိကာ သုမုတ္တိကာ''တိ။ ယံ ပန ဂိဟိကာလေ ဝိသေသတော ဖိဂ္ဂုစ္ဆတိ, တတော ဝိမုတ္တိံ ဒဿေန္တီ **''သာဓုမုတ္တိကာမှီ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သာဓုမုတ္တိကာမှီ** တိ သမ္မဒေဝ မုတ္တာ ဝတ အမှိ။ **မုသလဿ** တိ မုသလတော။ အယံ ကိရ ဒလိဒ္ဒဘာဝေန ဂိဟိကာလေ သယမေဝ မုသလကမ္မံ ကရောတိ, တသ္မာ ဧဝမာဟ။ **အဟိရိကော မေ**တိ မမ သာမိကော အဟိရိကော နိလ္လဇ္ဇော, သော မမ န ရုစ္စတီတိ ဝစနသေသော။ ပကတိယာဝ ကာမေသု ဝိရတ္တစိတ္တတာယ ကာမာဓိမုတ္တာနံ ပဝတ္တိံ ဇိဂုစ္ဆန္တီ ဝဒတိ။ **ဆတ္တကံ ဝာပိ** တိ ဇီဝိတဟေတုကေန ကရီယမာနံ ဆတ္တကမ္ပိ မေ န ရုစ္စတီတိ အတ္ထော။ တ-သဒ္ဒေ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော, တေန ပေဋ္ဌာစင်္ကောဋ္ဋနကာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝေဠုဒဏ္ဍာဒီနိ ဂဟေတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဆတ္တာဒီနံ ကရဏဝသေန ဒုက္ခဇီဝိတံ ဇိဂုစ္ဆန္တီ ဝဒတိ။ ''အဟိတကော မေ တတော တတီ''တိ ကေစိ ဝတွာ အဟိတကော ဇရာဝဟော ဂိဟိကာလေ မမ သရီရေ တတော တယတီတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန ''အဟိတကော ပရေသံ ဒုဂ္ဂန္ဓတရော စ မမ သရီရတော တတော တယတီ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **ဥက္ခလိကာ မေ ဒေဍ္ဍုဘံ ဝါတီ**တိ မေ မမ ဘတ္တပစနဘာဇနံ စိရပာရိဝာသိကဘာဝေန အပရိသုဒ္ဓတာယ ဥဒကသပ္ပဂန္ဓံ ဝါယတိ, တတော အဟံ သာဓုမုတ္တိကာမှီတိ ယောဇနာ။

ရာဂဉ္စ အဟံ ဒောသဉ္စ, စိစ္စိဋိ စိစ္စိဋီတိ ဝိဟနာမီ တိ အဟံ ကိလေသဇေဋ္ဌကံ ရာဂဉ္စ ဒောသဉ္စ စိစ္စိဋိ စိစ္စိဋီတိ ဣမိနာ သဒ္ဒေန သဒ္ဓိံ ဝိဟနာမိ ဝိနာသေမိ, ပဇဟာမီတိ အတ္ထော။ သာ ကိရ အတ္တနော သာမိကံ ဇိဂုစ္ဆန္တီ တေန ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဖာလိယမာနာနံ သုက္ခာနံ ဝေဠုဒဏ္ဍာဒီနံ သဒ္ဒံ ဂရဟန္တီ တဿ ပဟာနံ ရာဂဒောသပဟာနေန သမံ ကတွာ အဘာသိ။ **သာ ရုက္ခမူလမုပဂမ္မာ** တိ သာ အဟံ သုမင်္ဂလမာတာ ဝိဝိတ္တံ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမိတွာ။ **သုခတော ဈာယာမီ**တိ သုခန္တိ ဈာယာမိ, ကာလေန ကာလံ သမာပဇ္ဇန္တီ ဖလသုခံ နိဗ္ဗာနသုခဉ္စ ပဋိသံဝေဒိယမာနာ ဖလဈာနေန ဈာယာမီတိ အတ္ထော။ **အဟော သုခ**န္တိ ဣဒံ ပနဿာ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာ ပဝတ္တမနသိကာရဝသေန ဝုတ္တံ, ပုဗ္ဗာဘောဂဝသေနာတိပိ ယုဇ္ဇတေဝ။

သုမင်္ဂလမာတုထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အဍ္ဎကာသိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယာဝ ကာသိဇနပဒေါတိအာဒိကာ အဍ္ဎကာသိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယံ ကိရ ကဿပဿ ဒသဗလဿ ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဘိက္ခုနိသီလေ ဌိတံ အညတရံ ပဋိသမ္ဘိဒာပတ္တံ ခီဏာသဝတ္ထေရိံ ဂဏိကာဝါဒေန အက္ကောသိတွာ, တတော စုတာ နိရယေ ပစ္စိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကာသိကရဋ္ဌေ ဥဠာရဝိဘဝေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တာ ပုဗ္ဗေ ကတဿ ဝစီဒုစ္စရိတဿ နိဿန္ဒေန ဌာနတော ပရိဘဋ္ဌာ ဂဏိကာ အဟောသိ။ နာမေန **အဍ္ဎကာသီ** နာမ။ တဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဒူတေန ဥပသမ္ပဒာ စ **ခန္ဓကေ** အာဂတာယေဝ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

တေန ခော ပန သမယေန အဍ္ဎကာသီ ဂဏိကာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတာ ဟောတိ။ သာ စ သာဝတ္ထိံ ဂန္တုကာမာ ဟောတိ “ဘဂဝတော သန္တိကေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိဿာမီ”တိ။ အဿောသုံ ခော ဓုတ္တာ – “အဍ္ဎကာသီ ကိရ ဂဏိကာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တုကာမာ”တိ။ တေ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိံသု။ အဿောသိ ခော အဍ္ဎကာသီ ဂဏိကာ “ဓုတ္တာ ကိရ မဂ္ဂေ ပရိယုဋ္ဌိတာ”တိ။ ဘဂဝတော သန္တိကေ ဒူတံ ပါဟေသိ – “အဟဉှိ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတုကာမာ, ကထံ နု ခော မယာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ? အထ ခော ဘဂဝါ ဧတသ္မိံ နိဒါနေ ဧတသ္မိံ ပကရဏေ ဓမ္မိံ ကထံ ကတွာ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒူတေနပိ ဥပသမ္ပာဒေတု”န္တိ (စူဠဝ. ၄၃၀)။

ဧဝံ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ ပန ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၄.၁၆၈-၁၈၃) –

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပော နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“တဒါဟံ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ တဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ။
သံဝုတာ ပါတိမောက္ခမှိ၊ ဣန္ဒြိယေသု စ ပဉ္စသု။

“မတ္တညုနီ စ အသနေ၊ ယုတ္တာ ဇာဂရိယေပိ စ။
ဝသန္တီ ယုတ္တယောဂါဟံ၊ ဘိက္ခုနိံ ဝိဂတာသဝံ။

“အက္ကောသိံ ဒုဋ္ဌစိတ္တာဟံ၊ ဂဏိကေတိ ဘဏိံ တဒါ။
တေန ပါပေန ကမ္မေန၊ နိရယမှိ အပစ္စိသံ။

“တေန ကမ္မာဝသေသေန၊ အဇာယိံ ဂဏိကာကုလေ။
ဗဟုသော ပရာဓီနာ၊ ပစ္ဆိမာယ စ ဇာတိယံ။

“ကာသီသု သေဋ္ဌိကုလဇာ၊ ဗြဟ္မစာရီဗလေနဟံ။
အစ္ဆရာ ဝိယ ဒေဝေသု၊ အဟောသိံ ရူပသမ္ပဒါ။

“ဒိသွာန ဒဿနီယံ မံ၊ ဂိရိဗ္ဗဇပုရုတ္တမေ။
ဂဏိကတ္တေ နိဝေသေသုံ၊ အက္ကောသနဗလေန မေ။

“သာဟံ သုတွာန သဒ္ဓမ္မံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌေန ဒေသိတံ။
ပုဗ္ဗဝါသနသမ္ပန္နာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

“တဒူပသမ္ပဒတ္ထာယ၊ ဂစ္ဆန္တီ ဇိနသန္တိကံ။
မဂ္ဂေ ဓုတ္တေ ဌိတေ သုတွာ၊ လဘိံ ဒူတောပသမ္ပဒံ။

“သဗ္ဗကမ္မံ ပရိက္ခီဏံ၊ ပုညံ ပါပံ တထေဝ စ။
သဗ္ဗသံသာရမုတ္တိဏ္ဏာ၊ ဂဏိကတ္တဉ္စ ခေပိတံ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘အတ္တဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မမ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပန္နံ တဝ သန္တိကေ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၄.၁၆၈-၁၈၃)။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဥဒာနဝသေန –

၂၅. ‘‘ယာဝ ကာသိဇနပဒေါ၊ သုင်္ကော မေ တတ္တကော အဟု။
တံ ကတွာ နေဂမော အဂ္ဃံ၊ အဍ္ဎေနဂ္ဃံ ဌပေသိ မံ။

၂၆. ‘‘အထ နိဗ္ဗိန္ဒဟံ ရူပေ၊ နိဗ္ဗိန္နဉ္စ ဝိရဇ္ဇဟံ။
မာ ပုန ဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝေယ္യံ ပုနပ္ပုနံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ယာဝ ကာသိဇနပဒေါ, သုင်္ကော မေ တတ္တကော အဟူ** တိ ကာသီသု ဇနပဒေသု ဘဝေါ သုင်္ကော ကာသိဇနပဒေါ, သော ယာဝ ယတ္တကော, တတ္တကော မယှံ သုင်္ကော အဟု အဟောသိ။ ကိတ္တကော ပန သောတိ? သဟဿမတ္တော။ ကာသိရဋ္ဌေ ကိရ တဒါ သုင်္ကဝသေန ဧကဒိဝသံ ရညော ဥပ္ပဇ္ဇနကအာယော အဟောသိ သဟဿမတ္တော, ဣမာယပိ ပုရိသာနံ ဟတ္ထတော ဧကဒိဝသံ လဒ္ဓဓနံ တတ္တကံ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ယာဝ ကာသိဇနပဒေါ, သုင်္ကော မေ တတ္တကော အဟူ’’တိ။ သာ ပန ကာသိသုင်္ကပရိမာဏတာယ **ကာသီ**တိ သမညံ လဘိ။ တတ္ထ ယေဘုယျေန မနုဿာ သဟဿံ အတုံ အသက္ကောန္တာ တတော ဥပဍ္ဎံ ဒတွာ ဒိဝသဘာဂမေဝ ရမိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, တေသံ ဝသေနာယံ **အဍ္ဎကာသီ** တိ ပညာယိတ္ထ။ တေန ဝုတ္တံ – **‘‘တံ ကတွာ နေဂမော အဂ္ဃံ, အဍ္ဎေနဂ္ဃံ ဌပေသိ မ’’** န္တိ။ တံ ပဉ္စသတမတ္တံ ဓနံ အဂ္ဃံ ကတွာ နေဂမော နိဂမဝါသိဇနော ဣတ္ထိရတနဘာဝေန အနဂ္ဃမ္ပိ သမာနံ အဍ္ဎေန အဂ္ဃံ နိမိတ္တံ အဍ္ဎကာသီတိ သမညာဝသေန မံ ဌပေသိ, ဝဝတ္ထပေသိ, တထာ မံ ဝေါဟရီတိ အတ္ထော။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒဟံ ရူပေ တိ ဧဝံ ရူပူပဇီဝိနီ ဟုတွာ ဌိတာ။ အထ ပစ္ဆာ သာသနံ နိဿာယ ရူပေ အဟံ နိဗ္ဗိန္ဒိံ ‘‘ဣတိပိ ရူပံ အနိစ္စံ, ဣတိပိဒံ ရူပံ ဒုက္ခံ, အသုဘ’’န္တိ ပဿန္တီ တတ္ထ ဥက္ကဏ္ဌိံ။ **နိဗ္ဗိန္နဉ္စ ဝိရဇ္ဇဟ** န္တိ နိဗ္ဗိန္ဒန္တီ စာဟံ တတော ပရံ ဝိရာဂံ အာပဇ္ဇိံ။ နိဗ္ဗိန္ဒဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ တရုဏဝိပဿနံ ဒဿေတိ, ဝိရာဂဂ္ဂဟဏေန ဗလဝဝိပဿနံ။ ‘‘နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတီ’’တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ **မာ ပုန ဇာတိသံသာရံ, သန္ဓာဝေယ္യံ ပုနပ္ပုန** န္တိ ဣမိနာ နိဗ္ဗိန္ဒနဝိရဇ္ဇနာကာရေ နိဒဿေတိ။ **တိဿော ဝိဇ္ဇာ** တိအာဒိနာ တေသံ မတ္ထကပ္ပတ္တိံ, တံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အဍ္ဎကာသိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. စိတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကိဉ္စာပိ ခေါမှိ ကိသိကာ တိအာဒိကာ စိတ္တာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဣတော စတုန္နဝုတိကပ္ပေ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ ကိန္နရ ယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ နဠပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု ရာဇဂဟပ္ပဝေသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ပစ္ဆာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟလ္လိကာကာလေ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတံ အဘိ ရုဟိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပ ဒါနေ** –

‘‘စန္ဒဘာဂနဒီတီရေ ၊ အဟောသိံ ကိန္နရီ တဒါ။

အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ သယမ္ဘုံ အပရာဇိတံ။

''ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ဝေဒဇာတာ ကတဉ္ဇလီ။
နဋ္ဌမာလံ ဂဟေတွာန၊ သယမ္ဘုံ အဘိပူဇယိံ။

''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ အဂစ္ဆိံ တိဒသံ ဂတိံ။

''ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
ဒသန္နံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သံဝေဇေတွာန မေ စိတ္တံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

''စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ပုပ္ဖမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပုပ္ဖပူဇာယိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။
သာ ပန အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ –

၂၇. ''ကိဉ္စာပိ ခေါမှိ ကိသိကာ၊ ဂိလာနာ ဗာဠ္ဟဒုဗ္ဗလာ။
ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ ဂစ္ဆာမိ၊ ပဗ္ဗတံ အဘိရူဟိယ။

၂၈. ''သင်္ဃာဋိံ နိက္ခိပိတွာန၊ ပတ္တကဉ္စ နိကုဇ္ဇိယ။
သေလေ ခမ္ဘေသိမတ္တာနံ၊ တမောခန္ဓံ ပဒါလိယာ''တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကိဉ္စာပိ ခေါမှိ ကိသိကာ** တိ ယဒိပိ အဟံ ဇရာဇိဏ္ဏာ အပ္ပမံသလောဟိတဘာဝေန ကိသသရီရာ အမှိ။ **ဂိလာနာ ဗာဠ္ဟဒုဗ္ဗလာ** တိ ဓာတုက္ခောဘဝိကာရေန ဂိလာနာ, တေနေဝ ဂေလညေန အတိဝိယ ဒုဗ္ဗလာ။ **ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ ဂစ္ဆာမီ**တိ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂစ္ဆန္တီ ကတ္တရယဋ္ဌိံ အာလမ္ဗိတွာဝ ဂစ္ဆာမိ။ **ပဗ္ဗတံ အဘိရူဟိယာ** တိ ဧဝံ ဘူတာပိ ဝိဝေကကာမတာယ ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတံ အဘိရုဟိတွာ။

သင်္ဃာဋိံ နိက္ခိပိတွာန တိ သန္ဒရုတ္တရာ ဧဝ ဟုတွာ ယထာသံဟတံ အံသေ ဌပိတံ သင်္ဃာဋိံ ဟတ္ထဟသေ ဌပေတွာ။ **ပတ္တကဉ္စ နိကုဇ္ဇိယာ** တိ မယှံ ဝလဉ္ဇနမတ္တိကာပတ္တံ အဓောမုခံ ကတွာ ဧကမန္တေ ဌပေတွာ။ **သေလေ ခမ္ဘေသိမတ္တာနံ, တမောခန္ဓံ ပဒါလိယာ** တိ ပဗ္ဗတေ နိသိန္နာ ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ အပဒါလိတပုဗ္ဗံ မောဟက္ခန္ဓံ ပဒါလေတွာ, တေနေဝ စ မောဟက္ခန္ဓပဒါလနေန အတ္တာနံ အတ္တဘာဝံ ခမ္ဘေသိံ, မမ သန္တာနံ အာယတိံ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန ဝိက္ခမ္ဘေသိန္တိ အတ္ထော။

စိတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မေတ္တိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကိဉ္စာပိ ခေါမှိ ဒုက္ခိတာ တိအာဒိကာ မေတ္တိကာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနန္တီ သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ

တ္ဝတ ဝိညုတံ ပတ္ဝတ သတ္တု စေတိယေ ရတနေန ပဋိမဏ္ဍိတာယ မေခလာယ ပူဇံ အကာသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကမေသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗ္ရာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ သေသံ အနန္တရေ ဝုတ္တသဒိသံ။ အယံ ပန ပဋိဘာဂကူဋံ အဘိရုဟိတ္ဝတ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝတ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၂၀-၂၅) –

"သိဒ္ဓတ္ထဿ ဘဂဝတော၊ ထူပကာရာပိကာ အဟုံ။
မေခလိကာ မယာ ဒိန္နာ၊ နဝကမ္မာယ သတ္ထုနော။

"နိဋ္ဌိတေ စ မဟာထူပေ၊ မေခလံ ပုနအာသဟံ။
လောကနာထဿ မုနိနော၊ ပသန္နာ သေဟိ ပာဏိဘိ။

"စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ မေခလမဒံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ထူပကာရဿိဒံ ဖလံ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတ္ဝတ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတ္ဝတ ဥဒါနဝသေန –

၂၉. "ကိဉ္စာပိ ခေါမှိ ဒုက္ခိတာ၊ ဒုဗ္ဗလာ ဂတယောဗ္ဗနာ။
ဒဏ္ဍမောလုဗ္ဘ ဂစ္ဆာမိ၊ ပဗ္ဗတံ အဘိရူဟိယ။

၃၀. "နိက္ခိပိတ္ဝတန သင်္ဃာဋိံ၊ ပတ္တကဉ္စ နိကုဇ္ဇိယ။
နိသိန္နာ စမှိ သေလမှိ၊ အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒုက္ခိတာ** တိ ရောဂာဘိဘဝေန ဒုက္ခိတာ သဉ္ဇာတဒုက္ခာ ဒုက္ခပ္ပတ္တာ။ **ဒုဗ္ဗလာ** တိ တာယ စေဝ ဒုက္ခပ္ပတ္တိယာ, ဇရာဇိဏ္ဏတာယ စ ဗလဝိရဟိတာ။ တေနာဟ **"ဂတယောဗ္ဗနာ"** တိ, အဒ္ဓဂတာတိ အတ္ထော။

အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ တိ သေလမှိ ပါသာဏေ နိသိန္နာ စမှိ, အထ တဒနန္တရံ ဝီရိယသမတာယ သမ္မဒေဝ ယောဇိတတ္တာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ သဗ္ဗေဟိပိ အာသဝေဟိ မမ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

မေတ္တိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မိတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ န္တိအာဒိကာ အပရာယ မိတ္တာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ခတ္တိယကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝတ ဝိညုတံ ပတ္ဝတ ဗန္ဓုမဿ ရညော အန္တေပုရိကာ ဟုတ္ဝတ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော သာဝိကံ ဧကံ ခီဏာသဝတ္ဝထေရိံ ဒိသ္ဝတ ပသန္နမာနသာ ဟုတ္ဝတ တဿာ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတ္ဝတ ပဏီတဿ ခါဒနီယဘောဇနီယဿ ပူရေတ္ဝတ မဟဂ္ဃေန သာဋကယုဂေန သဒ္ဓိံ အဒါသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကမေသိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝတ ဝိညုတံ ပတ္ဝတ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတ္ဝတ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ဥပာသိကာ အဟောသိ။ သာ အပရဘာဂေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝတ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၄၆-၅၉) –

‘‘နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဗန္ဓုမာ နာမ ခတ္တိယော။
တဿ ရညော အဟုံ ဘရိယာ၊ ဧကဇ္ဈံ စာရယာမဟံ။

‘‘ရဟောဂတာ နိသီဒိတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
အာဒါယ ဂမနီယဉှိ၊ ကုသလံ နတ္ထိ မေ ကတံ။

‘‘မဟာဘိတာပံ ကဋုကံ၊ ဃောရရူပံ သုဒာရုဏံ။
နိရယံ နူန ဂစ္ဆာမိ၊ ဧတ္ထ မေ နတ္ထိ သံသယော။

‘‘ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။
ဧကံ မေ သမဏံ ဒေဟိ၊ ဘောဇယိဿာမိ ခတ္တိယ။

‘‘အဒါသိ မေ မဟာရာဇာ၊ သမဏံ ဘာဝိတိန္ဒြိယံ။
တဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာန၊ ပရမန္နေန ပူရယိံ။

‘‘ပူရယိတွာ ပရမန္နံ၊ ဂန္ဓာလေပံ အကာသဟံ။
ဇာလေန ပိဒဟိတွာန၊ ဝတ္ထယုဂေန ဆာဒယိံ။

‘‘အာရမ္မဏံ မမံ ဧတံ၊ သရာမိ ယာဝဇီဝိတံ။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘တိံသာနံ ဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
မနသာ ပတ္ထိတံ မယှံ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ ယထိစ္ဆိတံ။

‘‘ဝီသာနံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
ဩစိတတ္တာဝ ဟုတွာန၊ သံသရာမိ ဘဝေသွဟံ။

‘‘သဗ္ဗဗန္ဓနမုတ္တာဟံ ၊ အပေတာ မေ ဥပာဒိကာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ အန္နမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပိဏ္ဍပာတဿိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၁.၄၆-၅၉)။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဥဒါနဝသေန –

၃၁. ‘‘စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိံ၊ ယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ။
ပာဋိဟာရိယပက္ခဉ္စ၊ အဋ္ဌင်္ဂသုသမာဂတံ။

၃၂. ‘‘ဥပေါသထံ ဥပါဂစ္ဆိံ၊ ဒေဝကာယာဘိနန္ဒိနီ။
သာဇ္ဇ ဧကေန ဘတ္တေန၊ မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ။
ဒေဝကာယံ န ပတ္ထေဟံ၊ ဝိနေယျ ဟဒယေ ဒရ’’န္တိ။ – ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိ** န္တိ စတုဒ္ဒသန္နံ ပူရဏီ စာတုဒ္ဒသီ, ပဉ္စဒသန္နံ ပူရဏီ ပဉ္စဒသီ, တံ စာတုဒ္ဒသိံ ပဉ္စဒသိဉ္စ, ပက္ခဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ အစ္စန္တသံယောဂေ စေတံ ဥပယောဂဝစနံ။ **ယာ စ ပက္ခဿ အဋ္ဌမီ,** တဉ္စာတိ ယောဇနာ။ **ပာဋိဟာရိယပက္ခဉ္စာ** တိ ပရိဟရဏကပက္ခဉ္စ စာတုဒ္ဒသီပဉ္စဒသီအဋ္ဌမီနံ ယထာက္ကမံ အာဒိတော အန္တ

တော တ ပဝေသနိဂ္ဂမဝသေန ဥပေါသထသီလဿ ပရိဟရိတဗ္ဗပက္ခဥ္စ တေရသိဟဋ္ဌိပဒသတ္တမိနဝမီသု စာတိ အတ္ထော။ **အဋ္ဌင္ဂုသုသမာဂတ**န္တိ ဟဏ္ဍာတိပာတာ ဝေရမဏိအာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သုဋ္ဌု သမန္နာဂတံ။ **ဥပေါသထံ ဥပာဂမိန္တိ** ဥပတသံ ဥပဂမိံ, ဥပဝသိန္တိ အတ္ထော။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

''ပါဏံ န ဟာနေ န စာဒိန္နမာဒိယေ၊ မုသာ န ဘာသေ န စ မဇ္ဇပေါ သိယာ။
အဗ္ရဟ္မစရိယာ ဝိရမေယျ မေထုနာ၊ ရတ္တိံ န ဘုဉ္ဇေယျ ဝိကာလဘောဇနံ။

''မာလံ န ဓာရေ န စ ဂန္ဓမာစရေ၊ မဉ္စေ ဆမာယံ ဝ သယေထ သန္ထတေ။
ဧတဉ္ဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကမာဟုပေါသထံ၊ ဗုဒ္ဓေန ဒုက္ခန္တဂုနာ ပကာသိတ''န္တိ။ (သု. နိ. ၄၀၂-၄၀၃)။

ဒေဝကာယာဘိနန္ဒိနီ တိ တတ္ထုပပတ္တိအာကင်္ခာဝသေန စာတုမဟာရာဇိကာဒိံ ဒေဝကာယံ အဘိပတ္ထေန္တီ ဥပေါသထံ ဥပာဂမိန္တိ ယောဇနာ။ **သာဇ္ဇ ဧကေန ဘတ္တေန** တိ သာ အဟံ အဇ္ဇ ဣမသ္မိံယေဝ ဒိဝသေ ဧကေန ဘတ္တဘောဇနက္ခဏေန။ **မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ** တိ မုဏ္ဍိတကေသာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ ရီရာ စ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတာတိ အတ္ထော။ **ဒေဝကာယံ န ပတ္ထေဟ** န္တိ အင်္ဂမဂ္ဂဿ အဓိဂတတ္တာ ကဉ္စိ ဒေဝနိကာယံ အဟံ န ပတ္ထယေ။ တေ နေတဟ – **''ဝိနေယျ ဟဒယေ ဒရ''** န္တိ, စိတ္တဂတံ ကိလေသဒရထံ သမုစ္ဆေဒဝသေန ဝိနေတွာတိ အတ္ထော။ ဣဒမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏံ အဟောသိ။

မိတ္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဘယမာတုထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာတိအာဒိကာ အဘယမာတာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုညာနိ ဥပစိနန္တီ တိဿဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ အဒါသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ တာဒိသေန ကမ္မနိဿန္ဒေန ဥဇ္ဇေနိယံ ပဒုမဝတီ နာမ နဂရသောဘိဏီ အဟောသိ။ ရာဇာ ဗိမ္ဗိသာရော တဿာ ရူပသမ္ပတ္တိအာဒိကေ ဂုဏေ သုတွာ ပုရောဟိတဿ အာစိက္ခိ – ''ဥဇ္ဇေနိယံ ကိရ ပဒုမဝတီ နာမ ဂဏိကာ အဟောသိ, တမဟံ ဒဋ္ဌုကာမောမှီ''တိ။ ပုရောဟိတော ''သာဓု, ဒေဝ''တိ မန္တဗလေန **ကုမ္ဘီရံ** နာမ ယက္ခံ အာဝဟေတွာ ယက္ခာနုဘာဝေန ရာဇာနံ တာဝဒေဝ ဥဇ္ဇေနိနဂရံ နေသိ။ ရာဇာ တာယ သဒ္ဓိံ ဧကရတ္တိံ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိ။ ရညော စ အာရောစေသိ – ''မမ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌိ''တိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ နံ ''သစေ ပုတ္တော ဘဝေယျ, ဝဍ္ဍေတွာ မမံ ဒဿေဟီ''တိ ဝတွာ နာမမုဒ္ဒိကံ ဒတွာ အဂမာသိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ **အဘယော**တိ နာမံ အကာသိ။ ပုတ္တဉ္စ သတ္တဝဿိကကာလေ ''တဝ ပိတာ ဗိမ္ဗိသာရမဟာရာဇာ''တိ ရညော သန္တိကံ ပဟိဏိ။ ရာဇာ တံ ပုတ္တံ ပဿိတွာ ပုတ္တသိနေဟံ ပဋိလဘိတွာ ကုမာရကပရိဟာရေန ဝဍ္ဍေသိ။ တဿ သဒ္ဓာပဋိလာဘော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝိသေသာဓိဂမော စ ဟေဋ္ဌာ အာဂတောယေဝ။ တဿ မာတာ အပရဘာဂေ ပုတ္တဿ အဘယတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၆၀-၇၀) –

''ပိဏ္ဍစာရံ စရန္တဿ၊ တိဿနာမဿ သတ္ထုနော။
ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ပဂ္ဂယှ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿအာသဟံ။

''ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ တိဿော လောကဂ္ဂနာယကော။
ဝီထိယာ သဏ္ဌိတော သတ္ထာ၊ အကာ မေ အနုမောဒနံ။

''ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒတွာန၊ တာဝတိံသံ ဂမိဿသိ။
ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တံ ကရိဿသိ။

“ပညာသံ စက္ကဝတ္တိနံ၊ မဟေသိတ္တံ ကရိဿသိ။
မနသာ ပတ္ထိတံ သဗ္ဗံ၊ ပဋိလစ္ဆသိ သဗ္ဗအာ။

“သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတ္တတန၊ ပဗ္ဗဇိဿသိ ကိဉ္စနာ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ၊ နိဗ္ဗာယိဿသိနာသဝေ။

“က္ကဒံ ဝတ္တတန သမ္ဗုဒ္ဓော၊ တိဿော လောကဂ္ဂနာယကော။
နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂမီ ဝီရော၊ ဟံသရာဇာဝ အမ္ဗရေ။

“သုဒိန္နံ မေ အနဝရံ၊ သုယိဋ္ဌာ ယာဂသမ္ပအာ။
ကဋ္ဌစ္ဆုဘိက္ခံ ဒတ္တတန၊ ပတ္တာဟံ အစလံ ပဒံ။

“ဒ္ဒေဝနုဝုတေ က္ကတော ကပ္ပေ၊ ယံ အနုမဒိံ တအာ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဘိက္ခာအနုဿိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယ္ဟံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတ္တတ အတ္တနော ပုတ္တေန အဘယတ္ထေရေန ဓမ္မံ ကထေန္တေန ဩတဒဝသေန ယာ ကထာ ဘာသိတာ, ဥအနဝသေန သယမ္ပိ တာ ဧဝ ပစ္စုအာဟရန္တိ –

၃၃. “ဥဒ္ဒံ ဟဒတလာ အမ္မ၊ အဓော ဝေ ကေသမတ္ထကာ။
ပစ္စဝေက္ခဿုမံ ကာယံ၊ အသုစိံ ပူတိဂန္ဓိကံ။

၃၄. “ဧဝံ ဝိဟရမာနာယ၊ သဗ္ဗော ရာဂေ သမူဟတော။
ပရိဠာဟော သမုစ္ဆိန္နော၊ သီတိဘူတာမှ္ဟိ နိဗ္ဗုတာ”တိ။ – အာဟ။

တတ္ထ ပဌမဂါထာယ တာဝ အယံ သင္ခေပတ္ထော – **အမ္မ** ပဒုမဝတိ, ဟဒတလတော ဥဒ္ဒံ ကေသမတ္ထကတော အဓော နာနပ္ပကာရအသုစိပူရိတာယ **အသုစိံ** သဗ္ဗကာလံ ပူတိဂန္ဓတာယနတော **ပူတိဂန္ဓိကံ,** က္ကမံ ကုစ္ဆိတာနံ အာယတနတာယ **ကာယံ** သရီရံ ဉာဏစက္ခုနာ ပစ္စဝေက္ခဿူတိ။ အယဥ္ဟိ တဿာ ပုတ္တေန ဩတဒအနဝသေန ဘာသိတာ ကထာ။

သာ တံ သုတ္တတ အရဟတ္တံ ပတ္တတ ဥအနေန္တီ အာစရိယပူဇာဝသေန တမေဝ ကထံ ပဌမံ ဝတ္တတ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ကထေန္တီ **“ဧဝံ ဝိဟရမာနာယာ”**တိ ဒုတိယံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဧဝံ ဝိဟရမာနာယာ**တိ ဧဝံ မမ ပုတ္တေန အဘယတ္ထေရေန “ဥဒ္ဒံ ဟဒတလာ”တိအာဒိနာ ဒိန္နေ ဩတဒေ ဌတ္တတ သဗ္ဗကာယံ အသုဘတော ဒိသွတ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ တတ္ထ ဘူတုပာဒါယဘေဒေ ရူပဓမ္မေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓေ ဝေဒနာဒိကေ အရူပဓမ္မေ ပရိဂ္ဂဟေတ္တတ တတ္ထ တိလက္ခဏံ အာရောပေတ္တတ အနိစ္စာနုပဿနာဒိဝသေန ဝိဟရမာနာယ။ **သဗ္ဗော ရာဂေ သမူဟတော**တိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာယ မဂ္ဂေန ဃဋိတာယ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သဗ္ဗော ရာဂေ မယာ သမူဟတော သမုဂ္ဃာဋိတော။ **ပရိဠာဟော သမုစ္ဆိန္နော**တိ တတော ဧဝ သဗ္ဗော ကိလေသပရိဠာဟော သမ္မဒေဝ ဥစ္ဆိန္နော, တဿ စ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ဧဝ **သီတိဘူတာ** သဥပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ နိဗ္ဗုတာ အမှ္ဟီတိ။

အဘယမာတုထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. အဘယာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

အဘယေ ဘိဒုရော ကာယောတိအာဒိကာ အဘယတ္ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္တထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ပုညံ ဥပစိနန္တီ သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ

တ္ဝာ ဝိညုတံ ပတ္တော **အရုဏ**ရညော အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ။ ရာဇာ တဿာ ဧကေဒိဝသံ ဂန္ဓသမ္ပန္နာနိ သတ္တ ဥပ္ပလာနိ အဒါသိ။ သာ တာနိ ဂဟေတွာ “ကိံ မေ ဣမေဟိ ပိဠန္ဓန္တေဟိ။ ယံနူနာဟံ ဣမေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေယျာမီ”တိ စိန္တေတွာ နိသီဒိ။ ဘဂဝါ စ ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ ရာဇနိဝေသနံ ပာဝိသိ ။ သာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ တေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥဇ္ဇေနိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ အဘယမာတုသဟာယိကာ ဟုတွာ တာယ ပဗ္ဗဇိတာယ တဿာ သိနေဟေန သယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ရာဇဂဟေ ဝသမာနာ ဧကေဒိဝသံ အသုဘဒဿနတ္ထံ သီတဝနံ အဂမာသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ တဿာ အနုဘူတပုဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ ပုရတော ကတွာ တဿာ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝံ ပကာသေသိ။ တံ ဒိသွာ သံဝေဂမာနသာ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ ဩဘာသံ ဖရိတွာ ပုရတော နိသိန္နံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ –

၃၅. “အဘယေ ဘိဒုရော ကာယော၊ ယတ္ထ သတ္တာ ပုထုဇ္ဇနာ။
နိက္ခိပိဿာမိမံ ဒေဟံ၊ သမ္ပဇာနာ သတီမတီ။

၃၆. “ဗဟူဟိ ဒုက္ခဓမ္မေဟိ၊ အပ္ပမာဒရတာယ မေ။
တဏှက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။ သာ ဂါထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၇၁-၉၀) –

“နဂရေ အရုဏဝတိယာ၊ အရုဏော နာမ ခတ္တိယော။
တဿ ရညော အဟံ ဘရိယာ၊ ဝာရိတံ ဝါရယာမဟံ။

“သတ္တမာလံ ဂဟေတွာန၊ ဥပ္ပလာ ဒေဝဂန္ဓိကာ။
နိသဇ္ဇ ပာသာဒဝရေ၊ ဧဝံ စိန္တေသိ တာဝဒေ။

“ကိံ မေ ဣမာဟိ မာလာဟိ၊ သိရသာရောပိတာဟိ မေ။
ဝရံ မေ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊ ဉာဏမှိ အဘိရောပိတံ။

“သမ္ဗုဒ္ဓံ ပဋိမာနေန္တီ၊ ဒွါရာသန္နေ နိသီဒဟံ။
ယဒာ ဧဟိတိ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ပူဇယိဿံ မဟာမုနိံ။

“ကကုဓော ဝိလသန္တောဝ၊ မိဂရာဇာဝ ကေသရီ။
ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဟိတော၊ အာဂစ္ဆိ ဝီထိယာ ဇိနော။

“ဗုဒ္ဓဿ ရံသိံ ဒိသွာန၊ ဟဋ္ဌာ သံဝိဂ္ဂမာနသာ။
ဒွါရံ အဝါပုရိတွာန၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌမပူဇယိံ။

“သတ္တ ဥပ္ပလပုပ္ဖာနိ၊ ပရိကိဏ္ဏာနိ အမ္ဗရေ။
ဆဒိံ ကရောန္တော ဗုဒ္ဓဿ၊ မတ္ထကေ ဓာရယန္တိ တေ။

“ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ သုမနာ၊ ဝေဒဇာတာ ကတဉ္ဇလီ။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“မဟာနေလဿ ဆာဒနံ၊ ဓာရေန္တိ မမ မုဒ္ဓနိ။
ဒိဗ္ဗဂန္ဓံ ပဝါယာမိ၊ သတ္တုပ္ပလဿိဒံ ဖလံ။

‘‘ကအာစိ နီယမာနာယ၊ ဉာတိသင်္ဃေန မေ တအာ။
ယာဝတာ ပရိသာ မယှံ၊ မဟာနေလံ ခရီယတိ။

‘‘သတ္တတိ ဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သဗ္ဗတ္ထ ဣဿရာ ဟုတွာ၊ သံသရာမိ ဘဝါဘဝေ။

‘‘တေသဋ္ဌိ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သဗ္ဗေ မမနုဝတ္တန္တိ၊ အာဒေယျဝစနာ အဟုံ။

‘‘ဥပ္ပလဿေဝ မေ ဝဏ္ဏော၊ ဂန္ဓော စေဝ ပဝါယတိ။
ဒုဗ္ဗဏ္ဏိယံ န ဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ဣဒ္ဓိပါဒေသု ကုသလာ၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂဘာဝနာရတာ။
အဘိညာပာရမိပ္ပတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘သတိပဋ္ဌာနကုသလာ၊ သမာဓိဈာနဂောစရာ။
သမ္မပ္ပဓာနမနုယုတ္တာ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ဝီရိယံ မေ ဓုရဓောရယှံ၊ ယောဂက္ခေမာဓိဝါဟနံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ ယံ ပုပ္ဖမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၁.၇၁-၉၀)။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဥဒာနေန္တီ တာ ဧဝ ကထာ ပရိဝတ္တိတွာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အဘယေ**တိ အတ္တာနမေဝ အာလပတိ။ **ဘိဒုရော**တိ ဘိဇ္ဇနသဘာဝေါ, အနိစ္စောတိ အတ္ထော။ **ယတ္ထ သတ္တာ ပုထုဇ္ဇနာ**တိ ယသ္မိံ ခဏေန ဘိဇ္ဇနသီလေ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓဇေဂုစ္ဆပဋိက္ကူလသဘာဝေ ကာယေ ဣမေ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ သတ္တာ လဂ္ဂာ လဂ္ဂိတာ။ **နိက္ခိပိဿာမိမံ ဒေဟ**န္တိ အဟံ ပန ဣမံ ဒေဟံ ပူတိကာယံ ပုန အနာဒာနေန နိရပေက္ခာ ခိပိဿာမိ ဆဍ္ဍေဿာမိ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ **‘‘သမ္ပဇာနာ သတီမတီ’’**တိ။

ဗဟူဟိ ဒုက္ခဓမ္မေဟီတိ ဇာတိဇရာဒီဟိ အနေကေဟိ ဒုက္ခဓမ္မေဟိ ဖုဋ္ဌာယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပမာဒရတာယာ**တိ တာယ ဧဝ ဒုက္ခောတိဏ္ဏတာယ ပဋိလဒ္ဓသံဝေဂတ္တာ သတိအဝိပ္ပဝါသသင်္ခာတေ အပ္ပမာဒေ ရတာယ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ တတ္ထ စ သတ္တာရာ ဒေသိတနိယာမေန –

‘‘နိက္ခိပဟိ ဣမံ ဒေဟံ၊ အပ္ပမာဒရတာယ တေ။
တဏှက္ခယံ ပာပုဏာဟိ၊ ကရောဟိ ဗုဒ္ဓသာသန’’န္တိ။ –

ဟဋ္ဌော , ထေရိယာ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ ပန သံဂီတိံ အာရောပိတတ္တာ။ **အပ္ပမာဒရတာယ တေ**တိ အပ္ပမာဒရတာယ တယာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

အဘယာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သာမာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုန္တိအာဒိကာ သာမာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသု ယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသမ္ဗိယံ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **သာမာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝိညုတံ ပတ္တာ သာမာဝတိယာ ဥပာသိကာယ ပိယသဟာယိကာ ဟုတွာ တာယ ကာလင်္ကတာယ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ သာမာဝတိကံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နသောကံ ဝိနောဒေတုံ အသက္ကောန္တီ အရိယမဂ္ဂံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ။ အပရဘာဂေ အာသနသာလာယ နိသိန္နဿ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဩဝါဒံ သုတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ တတော သတ္တမေ ဒိဝသေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ တံ ပကာသေန္တီ –

၃၇. “စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ၊ ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။
အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ၊ စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ။
တဿာ မေ အဋ္ဌမီ ရတ္တိ၊ ယတော တဏှာ သမူဟတာ။

၃၈. “ဗဟူဟိ ဒုက္ခဓမ္မေဟိ၊ အပ္ပမာဒရတာယ မေ။
တဏှက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။ –

ဥဒါနဝသေန ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ, ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိ**န္တိ “မမ ဝသနကဝိဟာရေ ဝိပဿနာမနသိကာရေန နိသိန္နာ သမဏကိစ္စံ မတ္ထကံ ပါပေတုံ အသက္ကောန္တီ ဥတုသပ္ပာယာဘာဝေန နနု ခော မယှံ ဝိပဿနာ မဂ္ဂေန ဃဋေတီ”တိ စိန္တေတွာ စတ္တာရော ပဉ္စ စာတိ နဝ တရေ ဝိဟာရာ ဥပဿယတော ဗဟိ နိက္ခမိံ။ တေနာဟ **“အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ, စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ”**တိ။ တတ္ထ **စေတသော သန္တိ**န္တိ အရိယမဂ္ဂသမာဓိံ သန္ဓာယာဟ။ **စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ**တိ ဝီရိယသမတာယ အဘာဝေန မမ ဘာဝနာစိတ္တေ န ဝသဝတ္တိနီ။ သာ ကိရ အတိဝိယ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယာ အဟောသိ။ **တဿာ မေ အဋ္ဌမီ ရတ္တီ**တိ ယတော ပဋ္ဌာယ အာနန္ဒတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဩဝါဒံ ပဋိလဘိံ, တတော ပဋ္ဌာယ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ရတ္တိယံ စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ ဝိဟာရတော နိက္ခမိတွာ မနသိကာရံ ပဝတ္တေန္တီ ဝိသေသံ အနဓိဂန္တွာ အဋ္ဌမိယံ ရတ္တိယံ ဝီရိယသမတံ လဘိတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ ကိလေသေ ခေပေသိန္တိ အတ္ထော။ တေန ဝုတ္တံ – “တဿာ မေ အဋ္ဌမီ ရတ္တိ, ယတော တဏှာ သမူဟတာ”တိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သာမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တိကနိပာတော

၁. အပရာသာမာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

တိကနိပာတေ **ပဏ္ဏာဝီသတိဝဿာနီ** တိအာဒိကာ အပရာယ သာမာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ ကိန္နရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ တတ္ထ ကိန္နရေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠာပသုတာ ဝိစရတိ။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ တဿာ ကုသလဗီဇရောပနတ္ထံ တတ္ထ ဂန္တွာ နဒီတီရေ စင်္ကမိ။ သာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ သဠလပုပ္ဖာနိ အာဒာယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ တေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ဘဂဝန္တံ ပူဇေသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသမ္ဗိယံ ကုလဃရေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ သာမာဝတိယာ သဟာယိကာ ဟုတွာ တဿာ မတကာလေ သံဝေဂဇာတာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စဝီသတိ ဝဿာနိ စိတ္တသမာဓာနံ အလဘိတွာ မဟလ္လိကာကာလေ သုဂတောဝါဒံ လဘိတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၂၂-၂၉) –

‘‘စန္ဒဘာဂါနဒီတီရေ၊ အဟောသိံ ကိန္နရီ တဒါ။
အဒ္ဒသာဟံ ဒေဝဒေဝံ၊ စင်္ကမန္တံ နရာသဘံ။

‘‘ဩစိနိတွာန သဠလံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿဒါသဟံ။
ဥပသိင်္ဃိ မဟာဝီရော၊ သဠလံ ဒေဝဂန္ဓိကံ။

‘‘ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိပဿီ လောကနာယကော။
ဥပသိင်္ဃိ မဟာဝီရော၊ ပေက္ခမာနာယ မေ တဒါ။

‘‘အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ဝန္ဒိတွာ ဒွိပဒုတ္တမံ။
သကံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ တတော ပဗ္ဗတမာရုဟိံ။

‘‘ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ပုပ္ဖမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဗုဒ္ဓပူဇာယိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၃၉. ‘‘ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ ယတော ပဗ္ဗဇိတာယ မေ။
နာဘိဇာနာမိ စိတ္တဿ၊ သမံ လဒ္ဓံ ကုဒာစနံ။

၄၀. ‘‘အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ၊ စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ။
တတော သံဝေဂမာပါဒိံ၊ သရိတွာ ဇိနသာသနံ။

၄၁. ‘‘ဗဟူဟိ ဒုက္ခဓမ္မေဟိ၊ အပ္ပမာဒရတာယ မေ။
တဏှက္ခယော အနုပ္ပတ္တော၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
အဇ္ဇ မေ သတ္တမီ ရတ္တိ၊ ယတော တဏှာ ဝိသောသိတာ’’တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စိတ္တဿ သမံ** န္တိ စိတ္တဿ ဝူပသမံ, စေတောသမထမဂ္ဂဖလသမာဓိံတိ အတ္ထော။

တတောတိ တသ္မာ စိတ္တဝသံ ဝတ္တေတုံ အသမတ္ထဘာဝတော။ **သံဝေဂမာပာဒိ**န္တိ သတ္တရိ ဓရန္တေပိ ပဗ္ဗဇိတကိစ္စံ မတ္ထကံ ပာပေတုံ အသက္ကောန္တီ ပစ္ဆာ ကထံ ပာပယိဿာမီတိ သံဝေဂံ ဉာဏုတ္တာသံ အာပဇ္ဇိ။ **သရိတ္တ ဇိနသာသန**န္တိ ကာဏကစ္ဆပေါပမာဒိသုတ္တပဒံ (သံ. နိ. ၅.၁၁၁၇; မ. နိ. ၃.၂၅၂) အနုဿရိတွာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အပရာသာမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဥတ္တမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုန္တိအာဒိကာ ဥတ္တမာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿီဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ အညတရဿ ကုဋုမ္ဗိကဿ ဂေဟေ ဃရဒာသီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ အတ္တနော အယျကာနံ ဝေယျာဝစ္စံ ကရောန္တီ ဇီဝတိ။ တေန စ သမယေန ဗန္ဓုမရာဇာ ပုဏ္ဏမီဒိဝသေ ဥပောသထိကော ဟုတွာ ပုရေဘတ္တံ အနာနိ ဒတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ အထ မဟာဇနာ ယထာ ရာဇာ ပဋိပဇ္ဇတိ, တထေဝ ပုဏ္ဏမီဒိဝသေ ဥပောသထင်္ဂါနိ သမာဒာယ ဝတ္တန္တိ။ အထဿာ အာသိယာ တေဒဟောသိ – ''တေရဟိ ခော မဟာရာဇာ မဟာဇနာ စ ဥပောသထင်္ဂါနိ သမာဒာယ ဝတ္တန္တိ, ယံနူနာဟံ ဥပောသထဒိဝသေသု ဥပောသထသီလံ သမာဒာယ ဝတ္တေယျ''န္တိ။ သာ တထာ ကရောန္တီ သုပရိသုဒ္ဓံ ဥပောသထသီလံ ရက္ခိတွာ တာဝတိံသေသု နိဗ္ဗတ္တာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ တံ မတ္ထကံ ပာပေတုံ နာသက္ခိ။ ပဋာစာရာ ထေရီ တဿာ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ဩဝါဒမအာသိ။ သာ တဿာ ဩဝါဒေ ဌတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၁-၂၁) –

''နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ, ဗန္ဓုမာ နာမ ခတ္တိယော။
ဒိဝသေ ပုဏ္ဏမာယ သော, ဥပဝသိ ဥပောသထံ။

''အဟံ တေန သမယေန, ကုမ္ဘဒာသီ အဟံ တဟိံ။
ဒိသွာ သရာဇကံ သေနံ, တေဟံ စိန္တယိံ တဒါ။

''ရာဇာပိ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ, ဥပဝသိ ဥပောသထံ။
သဖလံ နူန တံ ကမ္မံ, ဇနကာယော ပမောဒိတော။

''ယောနိသော ပစ္စဝေက္ခိတွာ, ဒုဂ္ဂစ္စဉ္စ ဒလိဒ္ဒတံ။
မာနသံ သမ္ပဟံသိတွာ, ဥပဝသိံ ဥပောသထံ။

''အဟံ ဥပောသထံ ကတွာ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနေ။
တေန ကမ္မေန သုကတေန, တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

''တတ္ထ မေ သုကတံ ဗျမှံ, ဥဗ္ဗိယောဇနမုဂ္ဂတံ။
ကူဋာဂါရဝရူပေတံ, မဟာသနသုဘူသိတံ။

''အစ္ဆရာ သတသဟဿာ, ဥပတိဋ္ဌန္တိ မံ သဒါ။
အညေ ဒေဝေ အတိက္ကမ္မ, အတိရောစာမိ သဗ္ဗဒါ။

''စတုသဋ္ဌိဒေဝရာဇူနံ, မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
တေသဋ္ဌိစက္ကဝတ္တီနံ, မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

‘‘သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဟုတွာန၊ ဘဝေသု သံသရာမဟံ။
သဗ္ဗတ္ထ ပဝရာ ဟောမိ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘ဟတ္ထိယာနံ အဿယာနံ၊ ရထယာနဉ္စ သီဝိကံ။
လဘာမိ သဗ္ဗမေဝေတံ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘သောဏ္ဏမယံ ရူပိမယံ၊ အထောပိ ဖလိကာမယံ။
လောဟိတင်္ဂမယဉ္စေဝ၊ သဗ္ဗံ ပဋိလဘာမဟံ။

‘‘ကောသေယျကမ္ဗလိယာနိ၊ ခောမကပ္ပာသိကာနိ စ။
မဟဂ္ဃာနိ စ ဝတ္ထာနိ၊ သဗ္ဗံ ပဋိလဘာမဟံ။

‘‘အန္နံ ပာနံ ခာဒနီယံ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။
သဗ္ဗမေတံ ပဋိလဘေ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘ဝရဂန္ဓဉ္စ မာလဉ္စ၊ စုဏ္ဏကဉ္စ ဝိလေပနံ။
သဗ္ဗမေတံ ပဋိလဘေ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘ကူဋာဂါရဉ္စ ဟာသာဒံ၊ မဏ္ဍပံ ဟမ္မိယံ ဂုဟံ။
သဗ္ဗမေတံ ပဋိလဘေ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘ဇာတိယာ သတ္တဝဿာဟံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကာရိယံ။
အဍ္ဎမာသေ အသမ္ပတ္တေ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ကမ္မမကရိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ဥပေဟသထသ္သိဒံ ဖလံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၄၂. ‘‘စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ၊ ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။
အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ၊ စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ။

၄၃. ‘‘သာ ဘိက္ခုနိံ ဥပဂစ္ဆိံ၊ ယာ မေ သဒ္ဓါယိကာ အဟု။
သာ မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော။

၄၄. ‘‘တဿာ ဓမ္မံ သုဏိတွာန၊ ယထာ မံ အနုသာသိ သာ။
သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန၊ နိသီဒိံ ပီတိသုခသမပ္ပိတာ။
အဋ္ဌမိယာ ပါဒေ ပသာရေသိံ၊ တမောခန္ဓံ ပဒါလိယာ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သာ ဘိက္ခုနိံ ဥပဂစ္ဆိံ, ယာ မေ သဒ္ဓါယိကာ အဟူ** တိ ယာ မယာ သဒ္ဓါတဗ္ဗာ သဒ္ဒေယျဝစနာ အဟောသိ, တံ ဘိက္ခုနိံ သာဟံ ဥပဂစ္ဆိံ ဥပသင်္ကမိံ, ပဋာစာရာထေရိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ ‘‘သာ ဘိက္ခုနီ ဥပဂစ္ဆိ, ယာ မေ

သာဝေယိကာ''တိပိ ဟဒ္ဒေါ။ သာ ပဋာစာရာ ဘိက္ခုနီ အနုကမ္ပာယ မံ ဥပဂန္တွာ, ယာ မယှံ သဒတ္ထသ္သ သာဝိကာတိ အ တ္ထော။ **သာ မေ ဓမ္မမဒေသေသိ, ခန္ဓာယတနဓာတုယောတိ** သာ ပဋာစာရာ ထေရီ ''ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, ဣမာနိ ဒွာဒသာ ယတနာနိ, ဣမာ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော''တိ ခန္ဓာဒိကေ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တီ မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တဿာ ဓမ္မံ သုဏိတွာန တိ တဿာ ပဋိသမ္ဘိဒာပ္ပတ္တာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ခန္ဓာဒိဝိဘာဂပုဗ္ဗင်္ဂမံ အရိ ယမဂ္ဂံ ဟပေတွာ ဒေသိတသဏှဟသုခုမဝိပဿနာဓမ္မံ သုတွာ။ **ယထာ မံ အနုသာသိ သာ**တိ သာ ထေရီ ယထာ မံ အနုသာသိ ဩဝဒိ, တထာ ပဋိပဇ္ဇန္တီ ပဋိပတ္တိံ မတ္ထကံ ဟပေတွာပိ သတ္တာဟံ ဧကပလ္လင်္ကေန နိသီဒိံ။ ကထံ? **ပီတိသုခသမပ္ပိတာ** တိ ဈာနမယေန ပီတိသုခေန သမင်္ဂီဘူတာ။ **အဋ္ဌမိယာ ပာဒေ ပသာရေသိံ, တမောခန္ဓံ ပဒာလိယာ** တိ အနဝသေသံ မောဟက္ခန္ဓံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဒာလေတွာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒန္တီ ပာဒေ ပသာရေသိံ။ ဣ ဒမေဝ စဿာ အညာဗျာကရဏံ အဟောသိ။

ဥတ္တမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အပရာ ဥတ္တမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ယေ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ တိအာဒိကာ အပရာယ ဥတ္တမာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိ ကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ကုလအသီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သာဝကံ ဧကံ ခီဏာသဝတ္ထေရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္န မာနသာ တီဏိ မောဒကာနိ အဒာသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကောသ လဇနပဒေ အညတရသ္မိံ ဗ္ရာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တဿ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတွာ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ဟပုဏိ။ တေန ဝု တ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၃၀-၃၆) –

''နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ကုမ္ဘဒာသီ အဟောသဟံ။
မမ ဘာဂံ ဂဟေတွာန၊ ဂစ္ဆံ ဥဒကဟာရိကာ။

''ပန္ထမှိ သမဏံ ဒိသွာ၊ သန္တစိတ္တံ သမာဟိတံ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ မောဒကေ တီဏိဒါသဟံ။

''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဧကနဝုတိကပ္ပါနိ၊ ဝိနိပါတံ န ဂစ္ဆဟံ။

''သမ္ပတ္တိ တံ ကရိတွာန၊ သဗ္ဗံ အနုဘဝိံ အဟံ။
မောဒကေ တီဏိ ဒတွာန၊ ပတ္တာဟံ အစလံ ပဒံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒါနဝသေန –

၄၅. ''ယေ ဣမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ၊ မဂ္ဂါ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
ဘာဝိတာ တေ မယာ သဗ္ဗေ၊ ယထာ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတာ။

၄၆. ''သုညတဿာနိမိတ္တဿ၊ လာဘိနီဟံ ယဒိစ္ဆကံ။
ဩရသာ ဓီတာ ဗုဒ္ဓဿ၊ နိဗ္ဗာနာဘိရတာ သဒါ။

၄၇. ''သဗ္ဗေ ကာမာ သမုစ္ဆိန္နာ၊ ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေ''တိ။ –

က္ကမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သုညတဉ္စာနိမိတ္တဉ္စ, လာဘိနီဟံ ယဒိစ္ဆက** န္တိ သုညတသမာပတ္တိယာ စ အနိမိတ္တသမာပတ္တိယာ စ အဟံ ယဒိစ္ဆကံ လာဘိနီ, တတ္ထ ယံ ယံ သမာပဇ္ဇိတုံ ဣစ္ဆာမိ ယတ္ထ ယတ္ထ ယဒာ ယဒာ, တံ တံ တတ္ထ တတ္ထ တဒါ တဒါ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝိဟရာမီတိ အတ္ထော။ ယဒိပိ ဟိ သုညတာပဏိဟိတာဒိနာမကဉ္စ ယဉ္စ ကဉ္စိ မဂ္ဂဉ္စ သုညတာဒိဘာဝံ တိဝိဓမ္ပိ ဖလံ သမ္ဘဝတိ။ အယံ ပန ထေရီ သုညတာနိမိတ္တသမာပတ္တိယောဝ သမာပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သုညတဉ္စာနိမိတ္တဉ္စ, လာဘိနီဟံ ယဒိစ္ဆက''န္တိ။ ယေဘုယ္ယဝသေန တ ဇတံ ဝုတ္တံ။ နိဒဿနမတ္တမေတန္တိ အပရေ။

ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ တိ ယေ ဒေဝလောကပရိယာပန္နာ ယေ စ မနုဿလောကပရိယာပန္နာ ဝတ္ထုကာမာ, တေသဗ္ဗေပိ တပ္ပဋိဗဒ္ဓဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေန မယာ သမ္မဒေဝ ဥစ္ဆိန္နာ, အပရိဘောဂရဟာ ကတာ ။ ဝုတ္တဉှိ – ''အဘဗ္ဗော, အာဝုသော, ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။ သေယ္ယထာပိ ပုဗ္ဗေ အဂါရိယဘူတော''တိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အပရာ ဥတ္တမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဒန္တိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒိဝါဝိဟာရာ နိက္ခမ္မာ တိအာဒိကာ ဒန္တိကာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဗုဒ္ဓသုညကာလေ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ ကိန္နရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ကိန္နရေဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တီ ဝိစရမာနာ အဒ္ဒသ အညတရံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နံ။ ဒိသွာန ပသန္နမာနသာ ဥပသင်္ကမိတွာ သာလပုပ္ဖေဟိ ပူဇံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကောသလရညော ပုရောဟိတဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟဏေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ဥပာသိကာ ဟုတွာ ပစ္ဆာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ရာဇဂဟေ ဝသမာနာ ဧကဒိဝသံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ဂိဇ္ဈကူဋံ အဘိရုဟိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နာ ဟတ္ထာရောဟကဿ အဘိရုဟနတ္ထာယ ဟတ္ထိံ ဒိသွာ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၈၆-၉၆) –

''စန္ဒဘာဂနဒီတီရေ၊ အဟောသိံ ကိန္နရီ တဒါ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ သယမ္ဘုံ အပရာဇိတံ။

''ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ဝေဒဇာတာ ကတဉ္ဇလီ။
သာလမာလံ ဂဟေတွာန၊ သယမ္ဘုံ အဘိပူဇယိံ။

''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ ကိန္နရီဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

''ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
မနသာ ပတ္ထိတံ မယှံ၊ နိဗ္ဗတ္တတိ ယထိစ္ဆိတံ။

''ဒသန္နံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သဲစိတတ္တာဝ ဟုတွာန၊ သံသရာမိ ဘဝေသွဟံ။

''ကုသလံ ဝိဇ္ဇတေ မယှံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

ပူဇာရဟာ အဟံ အဇ္ဇ၊ သက္ကပုတ္တဿ သာသနေ။

“ဝိသုဒ္ဓမနသာ အဇ္ဇ၊ အပေတမနဟာပိကာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“စတုန္နဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဗုဒ္ဓမဘိပူဇယိံ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ သာလမာလာယိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတော ဥဒာနဝသေန –

၄၈. “ဒိဝါဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ၊ ဂိဇ္ဈကူဋမှိ ပဗ္ဗတေ။
နာဂံ ဩဂဟမုတ္တိဏ္ဏံ၊ နဒီတီရမှိ အဒ္ဒသံ။

၄၉. “ပုရိသော အင်္ကုသမာဒါယ၊ ‘ဒေဟိ ပါဒ’န္တိ ယာစတိ။
နာဂေါ ပသာရယီ ပါဒံ၊ ပုရိသော နာဂမာရုဟိ။

၅၀. “ဒိသွာ အဒန္တံ ဒမိတံ၊ မနုဿာနံ ဝသံ ဂတံ။
တတော စိတ္တံ သမာဓေသိံ၊ ခလု တာယ ဝနံ ဂတာ”တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **နာဂံ ဩဂဟမုတ္တိဏ္ဏံ** န္တိ ဟတ္ထိနာဂံ နဒိယံ ဩဂဟံ ကတွာ ဩဂယှ တတော ဥတ္တိဏ္ဏံ။ “ဩဂယှ မုတ္တိဏ္ဏ”န္တိ ပဌော။ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **နဒီတီရမှိ အဒ္ဒသ** န္တိ စန္ဒဘာဂါယ နဒိယာ တီရေ အပဿိံ။

ကိံ ကရောန္တန္တိ စေတံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ **“ပုရိသော”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **‘ဒေဟိ ပါဒ’န္တိ ယာစတီ** တိ “ပါဒံ ဒေဟီ”တိ ပိဋ္ဌိအာရောဟနတ္ထံ ပါဒံ ပသာရေတုံ သညံ ဒေတိ, ယထာပရိစိတဥ္ဟိ သညံ ဒေန္တော ဣဓ ယာစတီတိ ဝုတ္တော။

ဒိသွာ အဒန္တံ ဒမိတ န္တိ ပကတိယာ ပုဗ္ဗေ အဒန္တံ ဣဒါနိ ဟတ္ထာစရိယေန ဟတ္ထိသိက္ခာယ ဒမိတဒမထံ ဥပဂမိတံ။ ကီဒိသံ ဒမိတံ? **မနုဿာနံ ဝသံ ဂတံ** ယံ ယံ မနုဿာ အာဏာပေန္တိ, တံ တံ ဒိသွာတိ ယောဇနာ။ **တတော စိတ္တံ သမာဓေသိံ, ခလု တာယ ဝနံ ဂတာ**တိ **ခလူ**တိ အဝဓာရဏတ္ထေ နိပါတော။ **တတော** ဟတ္ထိဒဿနတော ပဋ္ဌာ, **တာယ** ဟတ္ထိနော ကိရိယာယ ဟေတုဘူတာယ, **ဝနံ** အရညံ ဂတာ စိတ္တံ သမာဓေသိံယေဝ။ ကထံ? “အယမ္ပိ နာမ တိရစ္ဆာနဂတော ဟတ္ထီ ဟတ္ထိဒမကဿ ဝသေန ဒမထံ ဂတော, ကသ္မာ မနုဿဘူတာယ စိတ္တံ ပုရိသဒမကဿ သတ္ထု ဝသေန ဒမထံ န ဂမိဿတီ”တိ သံဝေဂဇာတာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂသမာဓိနာ မမ စိတ္တံ သမာဓေသိံ အစ္စန္တသမာဓာနေန သဗ္ဗသော ကိလေသေ ခေပေသိန္တိ အတ္ထော။

ဒန္တိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ဥဗ္ဗိရိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

အမ္မ, ဇီဝ တိအာဒိကာ ဥဗ္ဗိရိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ ဧကဒိဝသံ မာတာပိတူသု မင်္ဂလံ အနုဘဝိတုံ ဂေဟန္တရဂတေသု အဒုတိယာ သယံ ဂေဟေ ဩဟီနာ ဥပကဋ္ဌာယ ဝေလာယ ဘဂဝတော သာဝကံ ဧကံ ခီဏာသဝတ္ထေရံ ဂေဟဒွါရသမီပေန ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဘိက္ခံ အတုကာမာ, “ဘန္တေ, ဣဓ ပဝိသထာ”တိ ဝတွာ ထေရေ ဂေဟံ ပဝိဋ္ဌေ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ထေရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကေနကာဒီဟိ အာသနံ ပညာပေတွာ အဒာသိ။ နိသီဒိ ထေရော ပညတ္တေ အာသနေ။ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပိဏ္ဍပာတဿ ပူရေတွာ ထေရ

သ္သ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ထေရော အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန တာဝတိံသေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ တ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဥဋ္ဌာရဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥဗ္ဗိရီ** တိ လဒ္ဓနာမာ အဘိရူပာ ဒဿနီယာ ဟသာဒိကာ အဟောသိ။ သာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ကောသလရညာ အတ္တနော ဂေဟံ နီတာ, ကတိပယသံဝစ္ဆရာတိက္ကမေန ဧကံ ဓီတရံ လဘိ။ တဿာ **ဇီဝန္တီ** တိ နာမံ အကံသု ။ ရာဇာ တဿာ ဓီတရံ ဒိသွာ တုဋ္ဌမာနသော ဥဗ္ဗိရိယာ အဘိသေကံ အ အာသိ။ ဓီတာ ပနဿာ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကကာလေ ကာလမကာသိ။ မာတာ ယတ္ထ တဿာ သရီရနိက္ခေပေ ကတော, တံ သုသာနံ ဂန္တွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိဒေဝတိ။ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ထောကံ နိသီဒိတွာ ဂတာ အစိရဝတီနဒိယာ တီရေ ဌတွာ ဓီတရံ အာရဗ္ဘ ပရိဒေဝတိ။ တံ ဒိသွာ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ ယထာနိသိန္နောဝ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ "ကသ္မာ ဝိပ္ပလပသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "မမ ဓီတရံ အာရဗ္ဘ ဝိပ္ပလပာမိ, ဘဂဝ"တိ။ "ဣမသ္မိံ သုသာနေ ဈာပိတာ တဝ ဓီတရော စတုရာသီတိသဟဿမတ္တာ, တာသံ ကတရံ သန္ဓာယ ဝိပ္ပလပသီ"တိ။ တာသံ တံ တံ အာဠာဟနဌာနံ ဒဿေတွာ –

၅၁. "အမ္မ ဇီဝာတိ ဝနမှိ ကန္ဒသိ၊ အတ္တာနံ အဓိဂစ္ဆ ဥဗ္ဗိရိ။
စုလ္လာသီတိသဟဿာနိ၊ သဗ္ဗာ ဇီဝသနာမိကာ။
ဧတမှာဠာဟနေ ဒဍ္ဎာ၊ တာသံ ကမနုသောစသီ"တိ။ – သဥပမုကထမာဟ။

တတ္ထ, **အမ္မ, ဇီဝ** တိ မာတုပစာရနာမေန ဓီတုယာ အာလပနံ, ဣဒဉ္စဿာ ဝိပ္ပလပနာကာရဒဿနံ။ **ဝနမှိ ကန္ဒသီ**တိ ဝနမဇ္ဈေ ပရိဒေဝသိ။ **အတ္တာနံ အဓိဂစ္ဆ ဥဗ္ဗိရီ** တိ ဥဗ္ဗိရိ တဝ အတ္တာနမေဝ တာဝ ဗုဇ္ဈဿု ယာထာဝတော ဇာနာဟိ။ **စုလ္လာသီတိသဟဿာနီ** တိ စတုရာသီတိသဟဿာနိ။ **သဗ္ဗာ ဇီဝသနာမိကာ** တိ တာ သဗ္ဗာပိ ဇီဝန္တီ, ယာ သမာနနာမိကာ။ **ဧတမှာဠာဟနေ ဒဍ္ဎာ** တိ ဧတမှိ သုသာနေ ဈာပိတာ။ **တာသံ ကမနုသောစသီ**တိ တာသု ဇီဝန္တီ နာမာသု စတုရာသီတိသဟဿမတ္တာသု ကံ သန္ဓာယ တွံ အနုသောစသိ အနုသောကံ အာပဇ္ဇသီတိ ဧဝံ သတ္ထာရာ ဓမ္မေ ဒေသိတေ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ သတ္ထု ဒေသနာဝိလာသေန အတ္တနော စ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ယထာဌာတာဝ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အဂ္ဂဖလေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၃၇-၆၀) –

"နဂရေ ဟံသဝတိယာ၊ အဟောသိံ ဗာလိကာ တဒာ။
မာတာ စ မေ ပိတာ စေဝ၊ ကမ္မန္တံ အဂမံသု တေ။

"မဇ္ဈန္ဟိကမှိ သူရိယေ၊ အဒ္ဒသံ သမဏံ အဟံ။
ဝီထိယာ အနုဂစ္ဆန္တံ၊ အာသနံ ပညပေသဟံ။

"ဂောနကာဝိကတိကာဟိ၊ ပညပေတွာ မမာသနံ။
ပသန္နစိတ္တာ သုမနာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

"သန္တတ္တာ ကုထိတာ ဘူမိ၊ သူရော မဇ္ဈန္ဟိကေ ဌိတော။
မာလုတာ စ န တယန္တိ၊ ကာလော စေဝေတ္ထ မေဟိတိ။

"ပညတ္တမာသနမိဒံ၊ တဝတ္ထာယ မဟာမုနိ။
အနုကမ္ပ ဥပာဒါယ၊ နိသီဒ မမ အာသနေ။

"နိသီဒိ တတ္ထ သမဏော၊ သုဒန္တော သုဒ္ဓမာနသော။
တဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာန၊ ယထာရန္ဓံ အဒါသဟံ။

"တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“တတ္ထ မေ သုကတံ ဗျမှံ၊ အာသနေန သုနိမ္မိတံ။
သဋ္ဌိယောဇနမုဗ္ဗေဓံ၊ တိံသယောဇနဝိတ္ထတံ။

“သောဏ္ဏမယာ မဏိမယာ၊ အထောပိ ဖလိကာမယာ။
လောဟိတင်္ဂမယာ စေဝ၊ ပလ္လင်္ကာ ဝိဝိဓာ မမ။

“တူလိကာဝိကတိကာဟိ၊ ကဋ္ဋိသ္သစိတ္တကာဟိ စ။
ဥဒ္ဒကေန္တလောမီ စ၊ ပလ္လင်္ကာ မေ သုသဏ္ဌိတာ။

“ယဒါ ဥက္ကဏ္ဌာမိ ဂမနံ၊ ဟာသခိဍ္ဍသမပ္ပိတာ။
သဟ ပလ္လင်္ကသေဋ္ဌေန၊ ဂစ္ဆာမိ မမ ပတ္ထိတံ။

“အသီတိဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သတ္တတိစက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“ဘဝါဘဝေ သံသရန္တီ၊ မဟာဘောဂံ လဘာမဟံ။
ဘောဂေ မေ ဦနတာ နတ္ထိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“ဒုဝေ ဘဝေ သံသရာမိ၊ ဒေဝတ္တေ အထ မာနုသေ။
အညေ ဘဝေ န ဇာနာမိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“ဒုဝေ ကုလေ ပဇာယာမိ၊ ခတ္တိယေ စာပိ ဗြာဟ္မဏေ။
ဥစ္စာကုလီနာ သဗ္ဗတ္ထ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“ဒောမနသ္သံ န ဇာနာမိ၊ စိတ္တသန္တာပနံ မမ။
ဝေဝဏ္ဏိယံ န ဇာနာမိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“ဓာတိယော မံ ဥပဋ္ဌန္တိ၊ ခုဇ္ဇာ စေလာပိကာ ဗဟူ။
အင်္ကေန အင်္ကံ ဂစ္ဆာမိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“အညာ နှာပေန္တိ ဘောဇေန္တိ၊ အညာ ရမေန္တိ မံ သဒါ။
အညာ ဂန္ဓံ ဝိလိမ္ပန္တိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“မဏ္ဍပေ ရုက္ခမူလေ ဝါ၊ သုညာဂါရေ ဝသန္တိယာ။
မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ ပလ္လင်္ကော ဥပတိဋ္ဌတိ။

“အယံ ပစ္ဆိမကော မယှံ၊ စရိမော ဝတ္တတေ ဘဝေါ။
အဇ္ဇာပိ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

“သတသဟသ္သိတော ကပ္ပေ၊ ယံ အနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ကောသနသ္သိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသန”န္တိ။
အရဟတ္တေ ပန ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ ပကာသေန္တီ –

၅၂. “အဗ္ဗဟီ တဝ မေ သလ္လံ၊ ဒုဒ္ဒသံ ဟဒယသ္သိတံ။

ယံ မေ သောကပရေတာယ၊ ဓီတုသောကံ ဗျူဟနုဒိ။

၅၃. ''သာဇ္ဇ အဗ္ဗူဠ္ဟသလ္လာဟံ၊ နိစ္ဆာတော ပရိနိဗ္ဗုတော။
ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ၊ ဥပေမိ သရဏံ မုနိ''န္တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အဗ္ဗဟီ ဝတ မေ သလ္လံ, ဒုဒ္ဒသံ ဟဒယဿိတ**န္တိ အနုပစိတကုသလသမ္ဘာရေဟိ ယာထာဝတော ဒုဒ္ဒသံ မမ စိတ္တသန္နိဿိတံ ပီဠာဇနနတော ဒုန္နီဟရဏတော အန္တော တုဒနတော စ ''သလ္လ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ သောကံ တဏှာပဟဉ္စ **အဗ္ဗဟီ** ဝတ နီဟရိ ဝတ။ **ယံ မေ သောကပရေတာယာ**တိ ယသ္မာ သောကေန အဘိဘူတာယ မယှံ ဓီတုသောကံ **ဗျူဟနုဒိ** အနဝသေသတော နီဟရိ, တသ္မာ အဗ္ဗဟီ ဝတ မေ သလ္လန္တိ ယောဇနာ။

သာဇ္ဇ အဗ္ဗူဠ္ဟသလ္လာဟန္တိ သာ အဟံ အဇ္ဇ သဗ္ဗသော ဥဒ္ဓဋတဏှာသလ္လာ တတော ဧဝ နိစ္ဆာတာ ပရိနိဗ္ဗုတာ။ **မုနိ**န္တိ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓံ တဒုပဒေသိတမဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပဘေဒံ နဝဝိဓလောကုတ္တရ **ဓမ္မဉ္စ,** တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတံ အဋ္ဌအရိယပုဂ္ဂလသမူဟသင်္ခါတံ **သင်္ဃဉ္စ,** အနုတ္တရေဟိ တေဟိ ယောဇနတော သကလဝဋ္ဋဒုက္ခဝိနာသနတော စ **သရဏံ** တာဏံ လေဏံ ပရာယဏန္တိ, **ဥပေမိ** ဥပဂစ္ဆာမိ ဗုဇ္ဈာမိ သေဝါမိ စာတိ အတ္ထော။

ဥဗ္ဗိရိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. သုက္ကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကိံမေ ကတာ ရာဇဂဟေတိအာဒိကာ သုက္ကာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿီဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ ဥပာသိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ပဋိဘာနဝတီ အဟောသိ။ သာ တတ္ထ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ပုထုဇ္ဇနကာလကိရိယမေဝ ကတွာ တုသိတေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တထာ သိခိဿ ဘဂဝတော, ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေတိ ဧဝံ တိဏ္ဏံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ သီလံ ရက္ခိတွာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ အဟောသိ, တထာ ကကုသန္ဓဿ, ကောဏာဂမနဿ, ကဿပဿ စ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိသုဒ္ဓသီလာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မကထိကာ အဟောသိ။

ဧဝံ သာ တတ္ထ တတ္ထ ဗဟုံ ပုညံ ဥပစိနိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟနဂရေ ဂဟပတိမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **သုက္ကာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝိညုတံ ပတ္တာ သတ္ထု ရာဇဂဟပဝေသနေ လဒ္ဓပ္ပသာဒါ ဥပါသိကာ ဟုတွာ အပရဘာဂေ ဓမ္မဒိန္နာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ တဿာ ဧဝ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၄.၁၁၁-၁၄၂) –

''ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ဝိပဿီ နာမ နာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရုဒဿနော၊ သဗ္ဗဓမ္မဝိပဿကော။

''တဒါဟံ ဗန္ဓုမတိယံ၊ ဇာတာ အညတရေ ကုလေ။
ဓမ္မံ သုတွာန မုနိနော၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

''ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ၊ ပဋိဘာနဝတီ တထာ။
ဝိစိတ္တကထိကာ စာပိ၊ ဇိနသာသနကာရိကာ။

''တဒါ ဓမ္မကထံ ကတွာ၊ ဟိတာယ ဇနတံ ဗဟုံ။

တတော စုတာဟံ တုသိတံ၊ ဥပပန္နာ ယသဿိနီ။

‘‘ကေတ္တိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ သိခီ ဝိယ သိခီ ဇိနော။
တပန္တော ယသသာ လောကေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

‘‘တဒာပိ ပဗ္ဗဇိတ◌တန၊ ဗုဒ္ဓသာသနကောဝိဒာ။
ဇောတေတ◌တ ဇိနတဏ္ဍာနိ၊ တတောပိ တိဒိဝံ ဂတာ။

‘‘ကေတ္တိံသေဝ ကပ္ပမ◌ဟိ၊ ဝေဿဘူ နာမ နာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထ မဟာဉာဏီ၊ တဒာပိ စ တထေဝဟံ။

‘‘ပဗ္ဗဇိတ◌တ   ဓမ္မရော၊ ဇောတယိံ ဇိနသာသနံ။
ဂန္တ◌တာ မရုပုရံ ရမ္မံ၊ အနုဘောသိံ မဟာသုခံ။

‘‘ဣမမ◌ဟိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ကကုသန္ဓော ဇိနုတ္တမော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ နရသရဏော၊ တဒာပိ စ တထေဝဟံ။

‘‘ပဗ္ဗဇိတ◌တ မုနိမတံ၊ ဇောတယိတ◌တ ယထာယုကံ။
တတော စုတာဟံ တိဒိဝံ၊ အဂံ သဘဝနံ ယထာ။

‘‘ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမ◌ဟိ၊ ကောဏာဂမနနာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ လောကသရဏော၊ အရဏော အမတင္ဂတော။

‘‘တဒာပိ ပဗ္ဗဇိတ◌တန၊ သာသနေ တဿ တာဒိနော။
ဗဟုဿုတာ ဓမ္မရော၊ ဇောတယိံ ဇိနသာသနံ။

‘‘ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမ◌ဟိ၊ ကဿပေါ မုနိမုတ္တမော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ   လောကသရဏော၊ အရဏော မရဏန္တဂူ။

‘‘တဿာပိ နရဝီရဿ၊ ပဗ္ဗဇိတ◌တန သာသနေ။
ပရိယာပုဋ္ဌသဒ္ဓမ္မာ၊ ပရိပုစ္ဆာ ဝိသာရဒါ။

‘‘သုသီလာ လဇ္ဇိနီ စေဝ၊ တီသု သိက္ခာသု ကောဝိဒါ။
ဗဟုံ ဓမ္မကထံ ကတ◌တ၊ ယာဝဇီဝံ မဟာမုနေ။

‘‘တေန ကမ္မဝိပာကေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတ◌တ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အဒ္ဓိ၊ ဂိရိဗ္ဗဇပုရုတ္တမေ။
ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ ဖီတေ၊ မဟာရတနသဉ္စယေ။

‘‘ယဒာ ဘိက္ခုသဟဿေန၊ ပရိဝုတော လောကနာယကော။
ဥပာဂမိ ရာဇဂဟံ၊ သဟဿက္ခေန ဝဏ္ဏိတော။

‘‘ဒန္တော ဒန္တေဟိ သဟ ပုရာဏဇဋိလေဟိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တေဟိ။
သိင္ဂီနိက္ခသဝဏ္ဏော၊ ရာဇဂဟံ ပါဝိသိ ဘဂဝါ။

‘‘ဒိသွာ ဗုဒ္ဓာနုဘာဝံ တံ၊ သုတွာ ဂုဏသဥ္စယံ။
ဗုဒ္ဓေ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ပူဇယိံ တံ ယထာဗလံ။

‘‘အပရေန စ ကာလေန၊ ဓမ္မဒိန္နာယ သန္တိကေ။
အကရာ နိက္ခမိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

‘‘ကေသေသု ဆိဇ္ဇမာနေသု၊ ကိလေသေ ဈာပယိံ အဟံ။
ဥဂ္ဂဟိံ သာသနံ သဗ္ဗံ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ စိရေနဟံ။

‘‘တတော ဓမ္မမဒေသေသိ၊ မဟာဇနသမာဂမေ။
ဓမ္မေ ဒေသိယမာနမှိ၊ ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။

‘‘နေကပာဏသဟဿာနံ၊ တံ ဝိဒိတွာတိဝိမှိတော။
အဘိပ္ပသန္နော မေ ယက္ခော၊ ဘမိတွာန ဂိရိဗ္ဗဇံ။

‘‘ကိံမေ ကတာ ရာဇဂဟေ မနုဿာ၊ မဓုံ ပီတာဝ အစ္ဆရေ။
ယေ သုက္ကံ န ဥပာသန္တိ၊ ဒေသေန္တိံ အမတံ ပဒံ။

‘‘တဉ္စ အပ္ပဋိဝါနီယံ၊ အသေစနကမောဇဝံ။
ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာ၊ ဝလာဟကမိဝဒ္ဓဂူ။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မမ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပန္နံ တဝ သန္တိကေ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ပဉ္စသတဘိက္ခုနိပရိဝါရာ မဟာဓမ္မကထိကာ အဟောသိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ပဝိသိတွာ သန္နိသိန္နာယ မဟတိယာ ပရိသာယ မဓုဘဏ္ဍံ ပီဠေတွာ သုမဓုရံ ဟယေန္တီ ဝိယ အမတေန အဘိသိဉ္စန္တီ ဝိယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ပရိသာ စဿာ ဓမ္မကထံ ဩဟိတသောတာ အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ သက္ကစ္စံ သုဏာတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ထေရိယာ စင်္ကမနကောဋိယံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဓမ္မဒေသနာယ ပသန္နာ ရာဇဂဟံ ပဝိသိတွာ ရထိယာယ ရထိယံ သိင်္ဃာဋကေန သိင်္ဃာဋကံ ဝိစရိတွာ တဿာ ဂုဏံ ဝိဘာဝေန္တီ –

၅၄. ‘‘ကိံမေ ကတာ ရာဇဂဟေ မနုဿာ၊ မဓုံ ပီတာဝ အစ္ဆရေ။
ယေ သုက္ကံ န ဥပာသန္တိ၊ ဒေသေန္တိံ ဗုဒ္ဓသာသနံ။

၅၅. ‘‘တဉ္စ အပ္ပဋိဝါနီယံ၊ အသေစနကမောဇဝံ။
ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာ၊ ဝလာဟကမိဝဒ္ဓဂူ’’တိ။ –

ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကိံမေ ကတာ ရာဇဂဟေ မနုဿာ** တိ ဣမေ ရာဇဂဟေ မနုဿာ ကိံ ကတာ, ကိဿိံ နာမ ကိစ္စေ ဗျာဝဋာ။ **မခံ ပီတာဝ အစ္ဆရေ** တိ ယထာ ဘဏ္ဍမခံ ဂဟေတွာ မခံ ပီတဝန္တော ဝိသညိနော ဟုတွာ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောန္တိ, ဧဝံ ဣမေပိ ဓမ္မသညာယ ဝိသညိနော ဟုတွာ မညေ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောန္တိ, ကေဝလံ အစ္ဆန္တိ တိယေတတိ အတ္တော။ **ယေ သုက္ကံ န ဥပာသန္တိ, ဒေသေန္တိ ဗုဒ္ဓသာသန** န္တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနံ ယာထာဝတော ဒေသေန္တိ ပကာသေန္တိ သုက္ကံ ထေရိံ ယေ န ဥပာသန္တိ န ပယိရုပာသန္တိ။ တေ ဣမေ ရာဇဂဟေ မနုဿာ ကိံ ကတာတိ ယောဇနာ။

တဉ္စ အပ္ပဋိဝါနီယန္တိ တဉ္စ ပန ဓမ္မံ အနိဝတ္တိတဘာဝတော နိယျာနိကံ, အဘိက္ကန္တတာယ တ ယထာ သောတုဇနသဝနမနောဟရဘာဝေန အနပနီယံ, **အသေစနကံ** အနာသိတ္တကံ ပကတိယာဝ မဟာရသံ တတော ဧဝ ဩဇဝန္တံ။ ''ဩဇ''န္တိပိ ပဠန္တိ။ ဝဋ္ဋဒုက္ခဗ္ဗာဓိတိကိစ္ဆာယ ဩသခဘူတံ။ **ပိဝန္တိ မညေ သပ္ပညာ, ဝလာဟကမိဝဒ္ဓဂူ** တိ ဝလာဟကန္တရတော နိက္ခန္တံ ဥဒကံ နိရုဒကကန္တာရေ ပထက ဝိယ တံ ဓမ္မံ သပ္ပညာ ပဏ္ဍိတပုရိသာ ပိဝန္တိ မညေ ပိဝန္တာ ဝိယ သုဏန္တိ။

မနုဿာ တံ သုတွာ ပသန္နမာနသာ ထေရိယာ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ သက္ကစ္စံ ဓမ္မံ သုဏိံသု။ အပရဘာဂေ ထေရိယာ အာယုပရိယောသာနေ ပရိနိဗ္ဗာနကာလေ သာသနဿ နိယျာနိကဘာဝဝိဘာဝနတ္ထံ အညံ ဗျာကရောန္တီ –

၅၆. ''သုက္ကာ သုက္ကေဟိ ဓမ္မေဟိ၊ ဝီတရာဂ သမာဟိတာ။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟန''န္တိ။ – ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **သုက္ကာ** တိ သုက္ကာထေရီ အတ္တာနမေဝ ပရံ ဝိယ ဒဿေတိ။ **သုက္ကေဟိ ဓမ္မေဟိ** တိ သုပရိသုဒ္ဓေဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ။ **ဝီတရာဂ သမာဟိတာ**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော ဝီတရာဂ အရဟတ္တဖလသမာဓိနာ သမာဟိတာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သုက္ကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သေလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

နတ္ထိ နိဿရဏံ လောကေ တိအာဒိကာ သေလာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ မာတာပိတူဟိ သမာနဇာတိကဿ ကုလပုတ္တဿ ဒိန္နာ, တေန သဒ္ဓိံ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ သုခသံဝါသံ ဝသိတွာ တသ္မိံ ကာလင်္ကတေ သယမ္ပိ အဒ္ဓဂတာ ဝယောအနုပ္ပတ္တာ သံဝေဂဇာတာ ကိံကုသလဂဝေသိနီ ကာလေန ကာလံ အာရာမေန အာရာမံ ဝိဟာရေန ဝိဟာရံ အနုဝိစရတိ ''သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သန္တိကေ ဓမ္မံ သောဿာမီ''တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဗောဓိရုက္ခံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ယဒိ ဗုဒ္ဓေ ဘဂဝတ အသမော အသမသမော အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော, ဒဿေတု မေ အယံ ဗောဓိ ပာဋိဟာရိယ''န္တိ နိသီဒိ။ တဿာ တထာ စိတ္တုပ္ပာဒသမနန္တရမေဝ ဗောဓိ ပဇ္ဇလိ, သဗ္ဗသောဝဏ္ဏမယာ သာခါ ဥဋ္ဌဟိံသု, သဗ္ဗာ ဒိသာ ဝိရောစိံသု။ သာ တံ ဟာဋိဟာရိယံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ဂရုစိတ္တီကာရံ ဥပဋ္ဌပေတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ သတ္တရတ္တိန္ဒိဝံ တတ္ထေဝ နိသီဒိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဥဠာရံ ပူဇာသက္ကာရံ အကာသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အာဠဝိရဋ္ဌေ အာဠဝိကဿ ရညော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သေလာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ အာဠဝိကဿ ပန ရညော ဓီတာတိ ကတွာ **အာဠဝိကာ**တိပိ နံ ဝောဟရန္တိ။ သာ ဝိညုတံ ပတ္တာ သတ္ထရိ အာဠဝကံ ဒမေတွာ တဿ ဟတ္ထေ ပတ္တစီဝရံ ဒတွာ တေန သဒ္ဓိံ အာဠဝိနဂရံ ဥပဂတေ အရိကာ ဟုတွာ ရညာ သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ဥပာသိကာ အဟောသိ။ သာ အပရဘာဂေ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သင်္ခါရေ သမ္မသန္တီ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတ္တာ ပရိပက္ကဉာဏာ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၆၁-၈၅) –

‘‘နဂရေ ဟံသဝတိယာ၊ စာရိကံ အာသဟံ တဒါ။
အာရာမေန စ အာရာမံ၊ စရာမိ ကုသလတ္ထိကော။

‘‘ကာဠပက္ခမှိ ဒိဝသေ၊ အဒ္ဒသံ ဗောဓိမုတ္တမံ။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ ဗောဓိမူလေ နိသီဒဟံ။

‘‘ဂရုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌေတွာ၊ သိရေ ကတွာန အဉ္ဇလိံ။
သောမနဿံ ပဝေဒေတွာ၊ ဧဝံ စိန္တေသိ တာဝဒေ။

‘‘ယဒိ ဗုဒ္ဓေါ အမိတဂုဏော၊ အသမပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
ဒဿေတု ပာဋိဟီရံ မေ၊ ဗောဓိ ဩဘာသတု အယံ။

‘‘သဟ အာဝဇ္ဇိတေ မယှံ၊ ဗောဓိ ပဇ္ဇလိ တာဝဒေ။
သဗ္ဗသောဏ္ဏမယာ အာသိ၊ ဒိသာ သဗ္ဗာ ဝိရောစတိ။

‘‘သတ္တရတ္တိန္ဒိဝံ တတ္ထ၊ ဗောဓိမူလေ နိသီဒဟံ။
သတ္တမေ ဒိဝသေ ပတ္တေ၊ ဒီပပူဇံ အကာသဟံ။

‘‘အာသနံ ပရိဝါရေတွာ၊ ပဉ္စဒီပါနိ ပဇ္ဇလုံ။
ယာဝ ဥဒေတိ သူရိယော၊ ဒီပါ မေ ပဇ္ဇလုံ တဒါ။

‘‘တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘တတ္ထ မေ သုကတံ ဗျမှံ၊ ပဉ္စဒီပါတိ ဝုစ္စတိ။
သဋ္ဌိယောဇနမုဗ္ဗေဓံ၊ တိံသယောဇနဝိတ္ထတံ။

‘‘အသင်္ချိယာနိ ဒီပါနိ၊ ပရိဝါရေ ဇလိံသု မေ။
ယာဝတာ ဒေဝဘဝနံ၊ ဒီပါလောကေန ဇောတတိ။

‘‘ပရမ္မုခါ နိသီဒိတွာ၊ ယဒိ ဣစ္ဆာမိ ပဿိတုံ။
ဥဒ္ဓံ အဓော စ တိရိယံ၊ သဗ္ဗံ ပဿာမိ စက္ခုနာ။

‘‘ယာဝတာ အဘိကင်္ခါမိ၊ ဒဋ္ဌုံ သုဂတဒုဂ္ဂတေ။
တတ္ထ အာဝရဏံ နတ္ထိ၊ ရုက္ခေသု ပဗ္ဗတေသု ဝါ။

‘‘အသီတိဒေဝရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
သတာနံ စက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

‘‘ယံ ယံ ယောနုပပဇ္ဇာမိ၊ ဒေဝတ္တံ အထ မာနုသံ။
ဒီပသတသဟဿာနိ၊ ပရိဝါရေ ဇလန္တိ မေ။

‘‘ဒေဝလောကာ စဝိတွာန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိံ မာတုကုစ္ဆိယံ။
မာတုကုစ္ဆိဂတာ သန္တီ၊ အက္ခိ မေ န နိမီလတိ။

‘‘ဒီပသတသဟဿာနိ၊ ပုညကမ္မသမင်္ဂိတာ။

ဇလန္တိ သူတိကာဂေဟော၊ ပဋ္ဌဒီပာနိဒံ ဖလံ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တော၊ မာနသံ ဝိနိဝတ္တယိံ။
အဇရာမတံ သီတိဘာဝံ၊ နိဗ္ဗာနံ ဖဿယိံ အဟံ။

“ဇာတိယာ သတ္တဝဿာဟံ၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။
ဥပသမ္ပာဒယီ ဗုဒ္ဓေါ၊ ဂုဏမညာယ စက္ခုမာ။

“မဏ္ဍပေ ရုက္ခမူလေ စ၊ သုညာဂါရေ ဝသန္တိယာ။
တဒာ ပဇ္ဇလတေ ဒီပံ၊ ပဋ္ဌဒီပာနိဒံ ဖလံ။

“ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိသုဒ္ဓံ မေ၊ သမာဓိကုသလာ အဟံ။
အဘိညာပာရမိပ္ပတ္တာ၊ ပဋ္ဌဒီပာနိဒံ ဖလံ။

“သဗ္ဗဝေါသိတဝေါသာနာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ။
ပဋ္ဌဒီပ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ စက္ခုမ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ယံ ဒီပမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပဋ္ဌဒီပာနိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ထေရီ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တီ ဧကဒိဝသံ ပစ္ဆာဘတ္တံ သာဝတ္ထိတော နိက္ခမိတွာ ဒိ တဝိဟာရတ္ထာယ အန္ဓဝနံ ပဝိသိတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ အထ နံ မာရော ဝိဝေကတော ဝိစ္ဆေဒေတုကာ မော အညာတကရူပေန ဥပဂန္တွာ –

၅၇. “နတ္ထိ နိဿရဏံ လောကေ၊ ကိံ ဝိဝေကေန ကာဟသိ။
ဘုဉ္ဇာဟိ ကာမရတိယော၊ မာဟု ပစ္ဆာနုတာပိနီ”တိ။ – ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – ဣမသ္မိံ လောကေ သဗ္ဗသမယေသုပိ ဥပပရိက္ခိယမာနေသု **နိဿရဏံ** နိဗ္ဗာနံ နာမ နတ္ထိ တေသံ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဆန္ဒသော ပဋိညာယမာနံ ဝေဟာရမတ္တမေဝေတံ, တသ္မာ **ကိံ ဝိဝေကေန ကာဟသိ** ဇေရူပေ သမ္ပန္နပဌမဝယေ ဌိတာ ဣမိနာ ကာယဝိဝေကေန ကိံ ကရိဿသိ? အထ ခော **ဘုဉ္ဇာဟိ ကာမရတိယော** ဝတ္ထုကာမကိ လေသကာမသန္နိဿိတာ ခိဍ္ဍာရတိယော ပစ္စနုဘောဟိ။ ကသ္မာ? **မာဟု ပစ္ဆာနုတာပိနီ** “ယဒတ္တံ ဗုဟ္မစရိယံ စရာမိ, တဒေဝ နိဗ္ဗာနံ နတ္ထိ, တေနေဝေတံ နာဓိဂတံ, ကာမဘောဂ စ ပရိဟီနာ, အနတ္ထော ဝတ မယှ”န္တိ ပစ္ဆာ ဝိပ္ ပဋိသာရိနီ မာ အဟောသီတိ အဓိပ္ပာယော။

တံ သုတွာ ထေရီ “ဗာလော ဝတာယံ မာရော, ယော မမ ပစ္စက္ခဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာမေသု စ မံ ပတာရေတိ, မမ ခီဏာသဝဘာဝံ န ဇာနာတိ။ ဟန္ဒ နံ တံ ဇာနာပေတွာ တဇ္ဇေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ –

၅၈. “သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ၊ ခန္ဓာသံ အဓိကုဋ္ဋနာ။
ယံ တွံ ကာမရတိံ ဗြူသိ၊ အရတီ ဒာနိ သာ မမ။

၅၉. “သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောက္ခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တကာ”တိ။ – ဣမံ ကထာဒွယမာဟ။

တတ္ထ **သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ**တိ ကာမာ နာမ ယေန အဓိဋ္ဌိတာ, တဿ သတ္တဿ ဝိနိဝိဇ္ဈနတော နိသိတ သတ္တိ ဝိယ သူလံ ဝိယ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ခန္ဓာ**တိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာ။ **အာသန္တိ** တေသံ။ **အဓိကုဋ္ဋနာ** တိ ဆိန္ဒနာဓိဋ္ဌာနာ, အစ္စာ

အနုဋ္ဌာနန္တိ အတ္ထော။ ယတော ခန္ဓေ အစ္စာအာယ သတ္တာ ကာမေဟိ ဆေဇ္ဇဘေဇ္ဇံ ဟပုဏန္တိ။ **ယံ တွဝံ ကာမရ တိံ ဗျူသိ, အရတိ အာနိ သာ မမာ**တိ, ဟာပိမ, တွံ ယံ ကာမရတိံ ရမိတဗ္ဗံ သေဝိတဗ္ဗံ ကတွာ ဝဒသိ, သာ အာနိ မမ နိရတိ ဇာတိကတ္တာ မီဠှုဟာသဒိသာ, န တာယ မမ ကောစိ အတ္ထော အတ္ထီတိ။

တတ္ထ ကာရဏမာဟ **"သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟာတာ နန္ဒီ"** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **ဧဝံ ဇာနာဟီ**တိ "သဗ္ဗသော ပဟီနတဏှာဟာ ဝိဇ္ဇာ"တိ မံ ဇာနာဟိ, တတော ဧဝ ဗလဝိမေနဝိသယာတိက္ကမနေဟိ **အန္တက** လာမကာစာရ, မာရ, တွံ မယာ **နိဟတော** ဗာဓိတော အသိ, န ပနာဟံ တယာ ဗာဓိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ထေရိယာ မာရော သန္တဇ္ဇိတော တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ ထေရိပိ ဖလသမာပတ္တိသုခေန အန္တဝနေ ဒိဝသဘာဂံ ဝီတိနာမေတွာ သာယန္ဟေ ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။

သေလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သောမာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ယံ တံ ဣသီဟိ ပတ္တဗ္ဗ န္တိအာဒိကာ သောမာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ သိခိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ခတ္တိယမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ တွာ ဝိညုတံ ပတွာ အရုဏရညော အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသီတိ သဗ္ဗံ အတီတဝတ္ထု အဘယတ္ထေရိယာ ဝတ္ထုသဒိသံ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ပန အယံ ထေရီ တတ္ထ တတ္ထ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗိမ္ဗိသာရဿ ရညော ပုရောဟိတဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ **သောမာ**တိ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝိညုတံ ပတ္တာ သတ္ထု ရာဇဂဟပဝေသနေ ပဋ္ဌမဒဿနေဿဝ ဥပာသိကာ ဟုတွာ အပရဘာဂေ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗ ကိစ္စာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါ နေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၇၁, ၈၀-၉၀) –

"နဂရေ အရုဏဝတိယာ၊ အရုဏော နာမ ခတ္တိယော။
တဿ ရညော အဟုံ ဘရိယာ၊ တရိတံ တရယာမဟံ။

"ယာဝတာ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။ –

သဗ္ဗံ အဘယတ္ထေရိယာ အပဒါနသဒိသံ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဝိမုတ္တိသုခေန သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရန္တီ ဧကဒိဝသံ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထာယ အန္ဓဝနံ ပဝိသိတွာ အညတရဿ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိ။ အထ နံ မာရော ဝိဝေကတော ဝိစ္ဆေဒေတုကာမော အဒိဿမာနရူပေဟ ဥပဂန္တွာ အာကာသေ ဌတွာ –

၆၀. "ယံ တံ ဣသီဟိ ပတ္တဗ္ဗံ၊ ဌာနံ ဒုရဘိသမ္ဘဝံ။
န တံ ဒွင်္ဂုလပညာယ၊ သက္ကာ ပပ္ပောတုမိတ္ထိယာ"တိ။ – ဣမံ ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – သီလက္ခန္ဓာဒီနံ ဧသနဋ္ဌေန "ဣသီ"တိ လဒ္ဓနာမေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ မဟာပညေဟိ ပတ္တဗ္ဗံ, တံ အ ညေဟိ ပန **ဒုရဘိသမ္ဘဝံ** ဒုန္နိပ္ဖာဒနီယံ။ ယံ တံ အရဟတ္တသင်္ခါတံ ပရမဿာသဋ္ဌာနံ, န တံ ဒွင်္ဂုလပညာယ နိဟီန ပညာယ ဣတ္ထိယာ ဟပုဏိတုံ သက္ကာ။ ဣတ္ထိယော ဟိ သတ္တဋ္ဌဝဿကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကာလံ ဩဒနံ ပစ န္တိယော ပက္ကုထိတေ ဥဒကေ တဏ္ဍုလေ ပက္ခိပိတွာ "တ္တောဝတာ ဩဒနံ ပက္က"န္တိ န ဇာနန္တိ, ပက္ကုထိယ မာနေ ပန တဏ္ဍုလေ ဒဗ္ဗိယာ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒွီဟိ အင်္ဂုလီဟိ ပီဠေတွာ ဇာနန္တိ, တသ္မာ **ဒွင်္ဂုလိပညာယာ** တိ ဝုတ္တာ။

တံ သုတွာ ထေရီ မာရံ အပသာဒေန္တီ –

၆၁. ''ဣတ္ထိဘာဝေ နော ကိံ ကယိရာ၊ စိတ္တမှိ သုသမာဟိတေ။
ဉာဏမှိ ဝတ္တမာနမှိ၊ သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော။

၆၂. ''သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောက္ခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တက''တိ။ –

ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဣတ္ထိဘာဝေ နော ကိံ ကယိရာ** တိ မာတုဂါမဘာဝေ အမှာကံ ကိံ ကရေယျ, အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ကီဒိသံ ဝိဗန္ဓံ ဥပ္ပာဒေယျ။ **စိတ္တမှိ သုသမာဟိတေ** တိ စိတ္တေ အဂ္ဂမဂ္ဂသမာဓိနာ သုဋ္ဌု သမာဟိတေ။ **ဉာဏမှိ ဝတ္တမာနမှီ**တိ တတော အရဟတ္တမဂ္ဂဉာဏေ ပဝတ္တမာနေ။ **သမ္မာ ဓမ္မံ ဝိပဿတော** တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ပရိညာဒိဝိဓိနာ သမ္မဒေဝ ပဿတော။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ပာပိမ, ဣတ္ထီ တ ဟောတု ပုရိသော တ, အဂ္ဂမဂ္ဂေ အဓိဂတေ အရဟတ္တံ ဟတ္ထဂတမေဝါတိ။

ဣအာနိ တဿ အတ္တနာ အဓိဂတဘာဝံ ဥဇုကမေဝ ဒဿေန္တီ **''သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ''** တိ ဂါထမာဟ။ သာ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။

သောမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုက္ကနိပါတော

၁. ဘဒ္ဒာကာပိလာနီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

စတုက္ကနိပါတေ **ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော** တိအာဒိကာ ဘဒ္ဒာယ ကာပိလာနိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ သာ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာရာဏသိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပတိကုလံ ဂန္တွာ, ဧကဒိဝသံ အတ္တနော နနန္ဒာယ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောန္တီ တာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပိဏ္ဍပါတေ ဒိန္နေ “အယံ ဣမဿ အန္နံ ဒတွာ ဥဠာရသမ္ပတ္တိံ လဘိဿတီ”တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဘတ္တံ ဆဍ္ဍေတွာ ကလလဿ ပူရေတွာ အဒါသိ။ မဟာဇနော ဂရဟိ – “ဗာလေ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓော တေ ကိံ အပရဇ္ဈီ”တိ? သာ တေသံ ဝစနေန လဇ္ဇမာနာ ပုန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ကလလံ နီဟရိတွာ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓစုဏ္ဏေန ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ စတုမဓုရဿ ပူရေတွာ ဥပရိ အာသိတ္တေန ပဒုမဂဗ္ဘဝဏ္ဏေန သပ္ပိနာ ဝိဇ္ဇောတမာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ “ယထာ အယံ ပိဏ္ဍပါတော ဩဘာသဇာတော, ဧဝံ ဩဘာသဇာတံ မေ သရီရံ ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သာ တတော စဝိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိယံ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပုဗ္ဗကမ္မဖလေန ဒုဂ္ဂန္ဓသရီရာ မနုဿေဟိ ဇိဂုစ္ဆိတဗ္ဗာ ဟုတွာ သံဝေဂဇာတာ အတ္တနော အာဘရဏေဟိ သုဝဏ္ဏိဋ္ဌကံ ကာရေတွာ ဘဂဝတော စေတိယေ ပတိဋ္ဌပေသိ, ဥပ္ပလဟတ္ထေန စ ပူဇံ အကာသိ။ တေနဿာ သရီရံ တသ္မိံယေဝ ဘဝေ သုဂန္ဓံ မနောဟရံ ဇာတံ။ သာ ပတိနော ပိယာ မနာပါ ဟုတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတာ သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတ္ထာပိ ယာဝဇီဝံ ဒိဗ္ဗသုခံ အနုဘဝိတွာ, တတော စုတာ ဗာရာဏသိရညော ဓီတာ ဟုတွာ တတ္ထ ဒေဝသမ္ပတ္တိသဒိသံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တီ စိရကာလံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဥပဋ္ဌဟိတွာ, တေသု ပရိနိဗ္ဗုတေသု သံဝေဂဇာတာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥယျာနေ ဝသန္တီ ဈာနာနိ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတော စုတာ သာဂလနဂရေ ကောသိယဂေါတ္တဿ ဗြာဟ္မဏကုလဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ မဟတာ ပရိဟာရေန ဝဍ္ဎိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟာတိတ္ထဂါမေ ပိပ္ဖလိကုမာရဿ ဂေဟံ နီတာ။ တသ္မိံ ပဗ္ဗဇိတုံ နိက္ခန္တေ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ဇတ္ထာယ နိက္ခမိတွာ ပဉ္စ ဝဿာနိ တိတ္ထိယာရာမေ ပဝိသိတွာ အပရဘာဂေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒဉ္စ လဘိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၂၄၄-၃၁၃) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော, သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမှိ, ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟု ဟံသဝတိယံ, ဝိဒေဟော နာမ နာမတော။
သေဋ္ဌီ ပဟူတရတနော, တဿ ဇာယာ အဟောသဟံ။

“ကဒါစိ သော နရာဒိစ္စံ, ဥပေစ္စ သပရိဇ္ဇနော။
ဓမ္မမဿောသိ ဗုဒ္ဓဿ, သဗ္ဗဒုက္ခဘယပ္ပဟံ။

“သာဝကံ ဓုတဝါဒါနံ, အဂ္ဂံ ကိတ္တေသိ နာယကော။
သုတွာ သတ္တာဟိကံ ဒါနံ, ဒတွာ ဗုဒ္ဓဿ တာဒိနော။

“နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ, တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။
သ ဟာသယန္တော ပရိသံ, တဒါ ဟိ နရပုင်္ဂဝော။

“သေဋ္ဌိနော အနုကမ္ပာယ, ဣမာ ဂါထာ အဘာသထ။

လစ္ဆသေ ပတ္ထိတံ ဌာနံ၊ နိဗ္ဗုတော ဟောဟိ ပုတ္တက။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒေါ၊ ဩရသော ဓမ္မနိမ္မိတော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝကော။

“တံ သုတ◌တ မုဒိတော ဟုတ◌တ၊ ယာဝဇီဝံ တဒါ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တော ပရိစရိံ၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာယကံ။

“သာသနံ ဇောတယိတ◌တန၊ သော မဒ္ဒိတ◌တ ကုတိတ္ထိယေ။
ဝေနေယျံ ဝိနယိတ◌တ စ၊ နိဗ္ဗုတော သော သသာဝကော။

“နိဗ္ဗုတေ တမ◌ဟိ လောကဂ္ဂေ၊ ပူဇနတ္ထာယ သတ္ထုနော။
ဉာတိမိတ္တေ သမာနေတ◌တ၊ သဟ တေဟိ အကာရယိံ။

“သတ္တယောဇနိကံ ထူပံ၊ ဥဗ္ဗိဒ္ဓံ ရတနာမယံ။
ဇလန္တံ သတရံသိံဝ၊ သာလရာဇံဝ ဖုလ္လိတံ။

“သတ္တသတသဟဿာနိ၊ ပါတိယော တတ္ထ ကာရယိံ။
နဠဂ္ဂိ ဝိယ ဇောတန္တီ၊ ရတနေဟေဝ သတ္တဟိ။

“ဂန္ဓတေလေန ပူရေတ◌တ၊ ဒီပါနုဇ္ဇလယိံ တဟိံ။
ပူဇနတ္ထာယ မဟေသိဿ၊ သဗ္ဗဘူတာနုကမ္ပိနော။

“သတ္တသတသဟဿာနိ၊ ပုဏ္ဏကုမ္ဘာနိ ကာရယိံ။
ရတနေဟေဝ ပုဏ္ဏာနိ၊ ပူဇနတ္ထာယ မဟေသိနော။

“မဇ္ဈေ အဋ္ဌဋ္ဌကုမ္ဘီနံ၊ ဥဿိတာ ကဉ္စနဂ္ဃိယော။
အတိရောစန္တိ ဝဏ္ဏေန၊ သရဒေဝ ဒိဝါကရော။

“စတုဒ◌တရေသု သောဘန္တိ၊ တောရဏာ ရတနာမယာ။
ဥဿိတာ ဖလကာ ရမ္မာ၊ သောဘန္တိ ရတနာမယာ။

“ဝိရောစန္တိ ပရိက္ခိတ္တာ၊ အဝဋံသာ သုနိမ္မိတာ။
ဥဿိတာနိ ပဋာကာနိ၊ ရတနာနိ ဝိရောစရေ။

“သုရတ္တံ သုကတံ စိတ္တံ၊ စေတိယံ ရတနာမယံ။
အတိရောစတိ ဝဏ္ဏေန၊ သသဉ္ဈောဝ ဒိဝါကရော။

“ထူပဿ ဝေဒိယော တိဿော၊ ဟရိတာလေန ပူရယိံ။
ဧကံ မနောသိလာယေကံ၊ အဉ္ဇနေန စ ဧကိကံ။

“ပူဇံ ဧတာဒိသံ ရမ္မံ၊ ကာရေတ◌တ ဝရဝါဒိနော။
အဒါသိ အနံ သင္ဃဿ၊ ယာဝဇီဝံ ယထာဗလံ။

‘‘သဟာဝ သေဠ္ဌိနာ တေန၊ တာနိ ပုညာနိ သဗ္ဗသော။
ယာဝဇီဝံ ကရိတွာန၊ သဟာဝ သုဂတိံ ဂတာ။

‘‘သမ္ပတ္တိယောနုဘောတွာန၊ ဒေဝတ္တေ အထ မာနုသေ။
ဆာယာ ဝိယ သရီရေန၊ သဟ တေနေဝ သံသရိံ။

‘‘ကေနစ္စုတိတော ကပ္ပေ၊ ဝိပဿီ နာမ နာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရုဒဿနော၊ သဗ္ဗဓမ္မဝိပဿကော။

‘‘တအာယံ ဗန္ဓုပတိယံ၊ ဗြာဟ္မဏော သာဓုသမ္မတော။
အဍ္ဍော သန္တော ဂုဏေနာပိ၊ ဓနေန စ သုဒုဂ္ဂတော။

‘‘တအာပိ တဿာဟံ အာသိံ၊ ဗြာဟ္မဏီ သမစေတသာ။
ကအာစိ သော ဒိဇဝရော၊ သင်္ဂမေသိ မဟာမုနိံ။

‘‘နိသိန္နံ ဇနကာယမှာ၊ ဒေသေန္တံ အမတံ ပဒံ။
သုတွာ ဓမ္မံ ပမုဒိတော၊ အအာသိ ကေသာဋကံ။

‘‘ဃရမေကေန ဝတ္ထေန၊ ဂန္တွာနေတံ သ မဗ္ရဝိ။
အနုမောဒ မဟာပုညံ၊ ဒိန္နံ ဗုဒ္ဓဿ သာဋကံ။

‘‘တအာဟံ အဉ္ဇလိံ ကတွာ၊ အနုမောဒိံ သုပီဏိတာ။
သုဒိန္နော သာဋကော သာမိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ တာဒိနော။

‘‘သုခိတော သဇ္ဇိတော ဟုတွာ၊ သံသရန္တော ဘဝါဘဝေ။
ဗာရာဏသိပုရေ ရမ္မေ၊ ရာဇာ အာသိ မဟီပတိ။

‘‘တအာ တဿ မဟေသီဟံ၊ ဣတ္ထိဂုမ္ဗဿ ဥတ္တမာ။
တဿာတိ ဒယိတာ အာသိံ၊ ပုဗ္ဗသ္နေဟေန ဘတ္တုနော။

‘‘ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တေ တေ၊ အဋ္ဌ ပစ္စေကနာယကေ။
ဒိသွာ ပမုဒိတော ဟုတွာ၊ ဒတွာ ပိဏ္ဍံ မဟာရဟံ။

‘‘ပုနော နိမန္တယိတွာန၊ ကတွာ ရတနမဏ္ဍပံ။
ကမ္မာရေဟိ ကတံ ပတ္တံ၊ သောဝဏ္ဏံ ဝတ တတ္တကံ။

‘‘သမာနေတွာန တေ သဗ္ဗေ၊ တေသံ အနမအာသိ သော။
သောဏ္ဏာသနေ ပဝိဋ္ဌာနံ၊ ပသန္နော သေဟိ ဟဏိဘိ။

‘‘တမ္ပိ အနံ သဟာအာသိံ၊ ကာသိရာဇေနဟံ တအာ။
ပုနာဟံ ဗာရာဏသိယံ၊ ဇာတာ ကာသိကကမကေ။

‘‘ကုဋုမ္ဗိကကုလေ ဖီတေ၊ သုခိတော သော သဘာတုကော။
ဇေဋ္ဌဿ ဘာတုနော ဇာယာ၊ အဟောသိံ သုပတိဗ္ဗတာ။

‘‘ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာန၊ ကနိယဿ မမ ဘတ္တုနော။

ဘာဂန္တံ တသ္မ ဒတွာတန၊ အာဂတေ တမှဟိ ဟဝဒိ။

‘‘နာဘိနန္ဒိတ္ထ သော အန္နံ၊ တတော တသ္မ အအာသဟံ။
ဥခာ အာနိယ တံ အန္နံ၊ ပုနော တသ္မေဝ သော အအာ။

‘‘တဒန္နံ ဆဍ္ဍယိတွာတန၊ ဒုဌာ ဗုဒ္ဓသ္မဟံ တအာ။
ပတ္တံ ကလလပုဏ္ဏံ တံ၊ အအာသိံ တသ္မ တာဒိနော။

‘‘အနေ စ ဂဟဏေ စေဝ၊ အပစေ ပဒုသေပိ စ။
သမစိတ္တမုခံ ဒိသွာတ၊ တအာဟံ သံဝိဇိံ ဘုသံ။

‘‘ပုနော ပတ္တံ ဂဟေတွာတန၊ သောဓယိတွာတ သုဂန္ဓိနာ၊
ပသန္နစိတ္တာ ပူရေတွာတ၊ သဃတံ သက္ကရံ အဒံ။

‘‘ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ သုရူပာ ဟောမိ အနတော။
ဗုဒ္ဓသ္မ အပကာရေန၊ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဝဒနေန စ။

‘‘ပုန ကသ္မပဝီရသ္မ၊ နိဓာယန္တမှိ စေတိယေ။
သောဝဏ္ဏံ ဣဋ္ဌကံ ဝရံ၊ အအာသိံ မုဒိတာ အဟံ။

‘‘စတုဇ္ဇာတေန ဂန္ဓေန၊ နိစယိတွာတ တမိဋ္ဌကံ။
မုတ္တာ ဒုဂ္ဂန္ဓဒေသမှာ၊ သဗ္ဗင်္ဂသုသမာဂတာ။

‘‘သတ္တ ဟာတိသဟဿာနိ၊ ရတနေဟေဝ သတ္တဟိ။
ကာရေတွာတ ဃတပူရာနိ၊ ဝဋ္ဋီနိ စ သဟဿသော။

‘‘ပက္ခိပိတွာတ ပဒီပေတွာတ၊ ဌပယိံ သတ္တပန္တိယော။
ပူဇနတ္ထံ လောကနာထဿ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

‘‘တအာပိ တမှိ ပုညမှိ၊ ဘာဂိနီယိ ဝိသေသတော။
ပုန ကာသီသု သဉ္ဇာတော၊ သုမိတ္တာ ဣတိ ဝိဿုတော။

‘‘တဿာဟံ ဘရိယာ အာသိံ၊ သုခိတာ သဇ္ဇိတာ ပိယာ။
တအာ ပစ္စေကမုနိနော၊ အအာသိံ ဃနဝေဌနံ။

‘‘တဿာပိ ဘာဂိနီ အာသိံ၊ မောဒိတွာတ အနမုတ္တမံ။
ပုနာပိ ကာသိရဋ္ဌမှိ၊ ဇာတော ကောလိယဇာတိယာ။

‘‘တအာ ကောလိယပုတ္တာနံ၊ သတေဟိ သဟ ပဉ္စဟိ။
ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ၊ သတာနိ သမုပဋ္ဌဟိ။

‘‘တေမာသံ တပ္ပယိတွာတန၊ အအာသိ စ တိစီဝရေ။
ဇာယာ တဿ တအာ အာသိံ၊ ပုညကမ္မပထာနုဂာ။

‘‘တတော စုတော အဟု ရာဇာ၊ နန္ဒော နာမ မဟာယသော။
တဿာပိ မဟေသီ အာသိံ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနီ။

“တဒါ ရာဇာ ဘဝိတွာန၊ ဗြဟ္မဒတ္တော မဟီပတိ။
ပဒုမဝတီပုတ္တာနံ၊ ပစ္စေကမုနိနံ တဒါ။

“သတာနိ ပဉ္စနူနာနိ၊ ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌဟိံ။
ရာဇုယျာနေ နိဝါသေတွာ၊ နိဗ္ဗုတာနိ စ ပူဇယိံ။

“စေတိယာနိ စ ကာရေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဘော မယံ။
ဘာဝေတွာ အပ္ပမညာယော၊ ဗြဟ္မလောကံ အဂမှသေ။

“တတော စုတော မဟာတိတ္ထေ၊ သုဇာတော ပိပ္ဖလာယနော။
မာတာ သုမနဒေဝီတိ၊ ကောသိဂေါတ္တော ဒိဇော ပိတာ။

“အဟံ မဒ္ဒေ ဇနပဒေ၊ သာကလာယ ပုရုတ္တမေ။
ကပ္ပိလဿ ဒိဇဿာသိံ၊ ဓီတာ မာတာ သုစိမတိ။

“ဃရကဉ္စနပိမ္ဗေန၊ နိမ္မိနိတွာန မံ ပိတာ။
အဒါ ကဿပဓီရဿ၊ ကာမေဟိ ဝဇ္ဇိတဿမံ။

“ကဒါစိ သော ကာရုဏိကော၊ ဂန္တွာ ကမ္မန္တပေက္ခကော။
ကာကာဒိကေဟိ ခဇ္ဇန္တေ၊ ပါဏေ ဒိသွာန သံဝိဇိ။

“ဃရေစာဟံ တိလေ ဇာတေ၊ ဒိသွာနာတပတာပနေ။
ကိမီ ကာကေဟိ ခဇ္ဇန္တေ၊ သံဝေဂမလဘိံ တဒါ။

“တဒါ သော ပဗ္ဗဇီ ဓီရော၊ အဟံ တမနုပဗ္ဗဇိံ။
ပဉ္စ ဝဿာနိ နိဝသိံ၊ ပရိဗ္ဗာဇဝတေ အဟံ။

“ယဒါ ပဗ္ဗဇိတာ အာသိ၊ ဂေါတမီ ဇိနပေါသိကာ။
တဒါဟံ တမုပဂန္တွာ၊ ဗုဒ္ဓေန အနုသာသိတာ။

“န စိရေနေဝ ကာလေန၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။
အဟော ကလျာဏမိတ္တတ္တံ၊ ကဿပဿ သိရီမတော။

“သုတော ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော၊ ကဿပော သုသမာဟိတော။
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ယော ဝေဒိ၊ သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတိ။

“အထော ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော၊ အဘိညာဝေါသိတော မုနိ။
ဧတာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ၊ တေဝိဇ္ဇော ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော။

“တထေဝ ဘဒ္ဒာကာပိလာနီ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနီ။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇိတွာ မာရံ သဝါဟနံ။

“ဒိသွာ အာဒီနဝံ လောကေ၊ ဥဘော ပဗ္ဗဇိတာ မယံ။
တျမှ ခီဏာသဝါ ဒန္တာ၊ သီတိဘူတာမှ နိဗ္ဗုတာ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၂၄၄-၃၁၃)။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ တတ္ထ သာတိသယံ ကတာဓိကာရတ္တာ အပ ရာဘာဂေ တံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိပာဋိယာ ဌာနန္တရေသု ဌပေန္တော ပုဗ္ဗေ နိဝါသံ အနုဿရန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ဧကဒိဝသံ မဟာကဿပတ္ထေရဿ ဂုဏာဘိတ္ထဝနပုဗ္ဗကံ အတ္တ နော ကတကိစ္စတာဒိဝိဘာဝနမုခေန ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တီ –

၆၃. ''ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော၊ ကဿပော သုသမာဟိတော။
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ယောဝေဒိ၊ သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတိ။

၆၄. ''အထော ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော၊ အဘိညာဝေါသိတော မုနိ။
ဧတာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ၊ တေဝိဇ္ဇော ဟောတိ ဗြာဟ္မဏော။

၆၅. ''တထေဝ ဘဒ္ဒာကာပိလာနီ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနီ။
ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ၊ ဇေတွာ မာရံ သဝါဟနံ။

၆၆. ''ဒိသွာ အာဒီနဝံ လောကေ၊ ဥဘော ပဗ္ဗဇိတာ မယံ။
တျမှ ခီဏာသဝါ ဒန္တာ၊ သီတိဘူတာမှ နိဗ္ဗုတာ''တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ပုတ္တော ဗုဒ္ဓဿ ဒါယာဒော** တိ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓဘာဝတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အနုဇာတပုတ္တော တတော ဧဝ တ ဿ ဒါယဘူတဿ နဝလောကုတ္တရဓမ္မဿ အာဒါနေန ဒါယာဒော ကဿပော လောကိယလောကုတ္တရေဟိ သ မာဓီဟိ သုဋ္ဌု သမာဟိတစိတ္တတာယ **သုသမာဟိတော။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ယောဝေဒီ** တိ ယော မဟာကဿပတ္ထေရော ပု ဗ္ဗေနိဝါသံ အတ္တနော ပရေသဉ္စ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓသန္တာနံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏေန ဟတ္ထာမလကံ ဝိယ အဝေဒိ အညာ သိ ပဋိဝိဇ္ဈိ။ **သဂ္ဂါပါယဉ္စ ပဿတီ** တိ ဆဗ္ဗီသတိဒေဝလောကဘေဒံ သဂ္ဂံ စတုဗ္ဗိဓံ အပါယဉ္စ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဟတ္ ထတလေ အာမလကံ ဝိယ ပဿတိ။

အထော ဇာတိက္ခယံ ပတ္တော တိ တတော ပရံ ဇာတိက္ခယသင်္ခါတံ အရဟတ္တံ ပတ္တော။ **အဘိညာယ** အဘိဝိ သိဋ္ဌေန ညာဏေန အဘိညေယျံ ဓမ္မံ အဘိဇာနိတွာ ပရိညေယျံ ပရိဇာနိတွာ , ပဟာတဗ္ဗံ ပဟာယ , သစ္ဆိကာတဗ္ ဗံ သစ္ဆိကတွာ **ဝေါသိတော** နိဋ္ဌံ ပတ္တော ကတကိစ္စော။ အာသဝက္ခယပညာသင်္ခါတံ မောနံ ပတ္တတ္တာ **မုနိ**။

တထေဝ ဘဒ္ဒာကာပိလာနီ တိ ယထာ မဟာကဿပော ဧတာဟိ ယထာဝုတ္တာဟိ တီဟိ ဝိဇ္ဇာဟိ တေဝိဇ္ဇော မစ္စု ဟာယီ စ, တထေဝ ဘဒ္ဒာကာပိလာနီ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနီတိ။ တတော ဧဝ **ဓာရေတိ အန္တိမံ ဒေဟံ, ဇေတွာ မာရံ သဝါ ဟန**န္တိ အတ္တာနမေဝ ပရံ ဝိယ ကတွာ ဒဿေတိ။

ဣဒာနိ ယထာ ထေရဿ ပဋိပတ္တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလျာဏာ, ဧဝံ မမပီတိ ဒဿေန္တီ **''ဒိသွာ အာဒီ နဝ''**န္တိ ဩသာနဂါထမာဟ။ တတ္ထ **တျမှ ခီဏာသဝါ ဒန္တာ** တိ တေ မယံ မဟာကဿပတ္ထေရော အဟဉ္စ ဥ တ္တမေန ဒမေန ဒန္တာ သဗ္ဗသော ခီဏာသဝါ စ အမှ။ **သီတိဘူတာမှ နိဗ္ဗုတာ** တိ တတော ဧဝ ကိလေသပရိဠာဟာ ဘာဝတော သီတိဘူတာ သဥပါဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတုယာ နိဗ္ဗုတာ စ အမှ ဘဝါမာတိ အတ္ထော။

ဘဒ္ဒာကာပိလာနီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုက္ကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စကနိပါတော

၁. အညတရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စကနိပါတေ **ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနီ**တိအာဒိကာ အညတရာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဒေဝဒဟနဂရေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ဓာတီ ဟုတွာ ဝဍ္ဎေသိ။ နာမဂေါတ္တတော ပန အပညာတာ အဟောသိ။ သာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ပဗ္ဗဇိတကာလေ သယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စဝီသတိ သံဝစ္ဆရာနိ ကာမရာဂေန ဥပဒ္ဒုတာ အစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ ကာလံ စိတ္တေကဂ္ဂတံ အလဘန္တီ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒမာနာ ဓမ္မဒိန္နာထေရိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ကာမေဟိ ဝိနိဝတ္တိတမာနသာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တီ န စိရဿေဝ ဆဠဘိညာ ဟုတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၆၇. “ပဏ္ဏဝီသတိ ဝဿာနိ၊ ယတော ပဗ္ဗဇိတာ အဟံ။
နာစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပိ၊ စိတ္တဿူပသမဇ္ဈဂံ။

၆၈. “အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ၊ ကာမရာဂေနဝဿုတာ။
ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တီ၊ ဝိဟာရံ ပါဝိသိံ အဟံ။

၆၉. “သာ ဘိက္ခုနိံ ဥပါဂစ္ဆိံ၊ ယာ မေ သဒ္ဓာယိကာ အဟု။
သာ မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော။

၇၀. “တဿာ ဓမ္မံ သုဏိတွာန၊ ဧကမန္တေ ဥပါဝိသိံ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။

၇၁. “စေတောပရိစ္စဉာဏဉ္စ၊ သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ။
ဣဒ္ဓီပိ မေ သစ္ဆိကတာ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **နာစ္ဆရာသင်္ဃာတမတ္တမ္ပီ**တိ အစ္ဆရာဃဋိတမတ္တမ္ပိ ခဏံ အင်္ဂုလိဖောဋနမတ္တမ္ပိ ကာလန္တိ အတ္ထော။ **စိတ္တဿူပသမဇ္ဈဂ**န္တိ စိတ္တဿ ဥပသမံ စိတ္တေကဂ္ဂံ န အဇ္ဈဂံ ယောဇနာ, န ပဋိလဘိန္တိ အတ္ထော။

ကာမရာဂေနဝဿုတာတိ ကာမဂုဏသင်္ခာတေသု ဝတ္ထုကာမေသု ဒဠှတရာဘိနိဝေသိတာယ ဗဟလေန ဆန္ဒရာဂေန တိန္တစိတ္တာ။

ဘိက္ခုနိန္တိ ဓမ္မဒိန္နတ္ထေရိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

စေတောပရိစ္စဉာဏဉ္စာတိ စေတောပရိယဉာဏဉ္စ ဝိသောဓိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော, အဓိဂတန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

အညတရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝိမလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

မတ္တာ ဝဏ္ဏေန ရူပေနာ တိအာဒိကာ ဝိမလာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝေသာလိယံ အညတရာယ ရူပူပဇီဝိနိယာ ဣတ္ထိယာ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဝိမလာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ တထေဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီ ဧကဒိဝသံ အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ ဝေသာလိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ တသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ ထေရဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ထေရံ ဥဒ္ဒိဿ ပလောဘနကမ္မံ ကာတုံ အာရဘိ။ "တိတ္ထိယေဟိ ဥယျောဇိတာ တထာ အကာသီ"တိ ကေစိ ဝဒန္တိ။ ထေရော တဿာ အသုဘဝိဘာဝနမုခေန သန္တဇ္ဇနံ ကတွာ ဩဝါဒမဒါသိ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ထေရဂါထာယ အာဂတမေဝ, တထာ ပန ထေရေန ဩဝါဒေ ဒိန္နေ သာ သံဝေဂဇာတာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ သာသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ဥပာသိကာ ဟုတွာ အပရဘာဂေ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ဃဋေန္တီ ဝါယမန္တီ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၇၂. "မတ္တာ ဝဏ္ဏေန ရူပေန၊ သောဘဂ္ဂေန ယသေန စ။
ယောဗ္ဗနေန စုပတ္ထဒ္ဓါ၊ အညာသမတိမညိဟံ။

၇၃. "ဝိဘူသေတွာ ဣမံ ကာယံ၊ သုစိတ္တံ ဗာလလာပနံ။
အဋ္ဌာသိံ ဝေသိဒွါရမှိ၊ လုဒ္ဒော ပာသမိဝောဍ္ဍိယ။

၇၄. "ပိဠန္ဓနံ ဝိဒံသေန္တီ၊ ဂုယှံ ပကာသိကံ ဗဟုံ။
အကာသိံ ဝိဝိဓံ မာယံ၊ ဥဇ္ဇဂ္ဃန္တီ ဗဟုံ ဇနံ။

၇၅. "သာဇ္ဇ ပိဏ္ဍံ စရိတွာန၊ မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ။
နိသိန္နာ ရုက္ခမူလမှိ၊ အဝိတက္ကဿ လာဘိနီ။

၇၆. "သဗ္ဗေ ယောဂါ သမုစ္ဆိန္နာ၊ ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ သီတိဘူတာမှိ နိဗ္ဗုတာ"တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **မတ္တာ ဝဏ္ဏေန ရူပေနာ** တိ ဂုဏဝဏ္ဏေန စေဝ ရူပသမ္ပတ္တိယာ စ။ **သောဘဂ္ဂေနာ** တိ သုဘဂဘာဝေန။ **ယသေနာ**တိ ပရိဝါရသမ္ပတ္တိယာ။ **မတ္တာ** ဝဏ္ဏမဒရူပမဒသောဘဂ္ဂမဒပရိဝါရမဒဝသေန မဒံ အာပန္နာတိ အတ္ထော။ **ယောဗ္ဗနေန စုပတ္ထဒ္ဓါ** တိ ယောဗ္ဗနမဒေန ဥပရူပရိ ထဒ္ဓါ ယောဗ္ဗနနိမိတ္တေန အဟင်္ကာရေန ဥပတ္ထဒ္ဓစိတ္တာ အနုပသန္တမာနသာ။ **အညာသမတိမညိဟ**န္တိ အညာ ဣတ္ထိယော အတ္တနော ဝဏ္ဏာဒိဂုဏေဟိ သဗ္ဗထာပိ အတိက္ကမိတွာ မညိံ အဟံ။ အညာသံ တ ဣတ္ထီနံ ဝဏ္ဏာဒိဂုဏေ အတိမညိံ အတိက္ကမိတွာ အမညိံ အဝမာနံ အကာသိံ။

ဝိဘူသိတွာ ဣမံ ကာယံ, သုစိတ္တံ ဗာလလာပန န္တိ ဣမံ နာနာဝိဓအသုစိဘရိတံ ဇေဂုစ္ဆံ အဟံ မမာတိ ဗာလာနံ လာပနတော တစနတော ဗာလလာပနံ မမ ကာယံ ဆဝိရာဂကရဏကေသဋ္ဌပနာဒိနာ သုစိတ္တံ ဝတ္ထာဘရဏေဟိ ဝိဘူသိတွာ သုမဏ္ဍိတပသာဒိတံ ကတွာ။ **အဋ္ဌာသိံ ဝေသိဒွါရမှိ, လုဒ္ဒော ပာသမိဝောဍ္ဍိယာ** တိ မိဂလုဒ္ဒော ဝိယ မိဂကနံ ဗန္ဓနတ္ထာယ ဒဏ္ဍဝါကုရာဒိမိဂပာသံ, မာရဿ ပာသဘူတံ ယထာဝုတ္တံ မမ ကာယံ ဝေသိဒွါရမှိ ဝေသိယာ ဃရဒွါရေ ဩဍ္ဍိယိတွာ အဋ္ဌာသိံ။

ပိဠန္ဓနံ ဝိဒံသေန္တီ, ဂုယှံ ပကာသိကံ ဗဟု န္တိ ဦရုဇဃနထနဒဿနာဒိကံ ဂုယှဉ္စေဝ ဟဒဇာဏုသိရာဒိကံ ပကာသဉ္စာတိ ဂုယှံ ပကာသိကဉ္စ ဗဟုံ နာနပ္ပကာရံ ပိဠန္ဓနံ အာဘရဏံ ဒဿေန္တီ။ **အကာသိံ ဝိဝိဓံ မာယံ, ဥဇ္ဇဂ္ဃန္တီ ဗဟုံ ဇန**န္တိ ယောဗ္ဗနမဒမတ္တံ ဗဟုံ ဗာလဇနံ ဝိပ္ပလမ္ဘေတုံ ဟသန္တီ ဂန္ဓမာလာဝတ္ထာဘရဏာဒီဟိ သရီရသဘာဝပဋိစ္ဆာဒနေန ဟာသဝိလာသဘာဝါဒီဟိ စေဟိ စ ဝိဝိဓံ နာနပ္ပကာရံ ဝဉ္စနံ အကာသိံ။

သာဇ္ဇ ပိဏ္ဍံ စရိတွာန။ပေ။ အဝိတက္ကဿ လာဘိနီ တိ သာ အဟံ ဧဝံ ပမာဒဝိဟာရိနီ သမာနာ အဇ္ဇ ဣဒာနိ အယျဿ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ မုဏ္ဍာ သင်္ဃာဋိပါရုတာ ဟုတွာ

တ ပိဏ္ဍံ စရိတ္ဝာတ န ဘိက္ခာဟာရံ ဘုဥ္ဇိတ္ဝာတ **နိသိန္နာ** ရုက္ခမူလမ္ဟိ ရုက္ခမူလေ ဝိဝိတ္တာသနေ နိသိန္နာ ဒုတိယဇ္ဈာနပာဒကသ္သ အင်္ဂဖလသ္သ အဓိဂမေန အဝိတက္ကသ္သ လာဘိနီ အမ္ဟီတိ ယောဇနာ။

သဗ္ဗေ ယောဂ တိ ကာမယောဂဒယော စတ္တာရောပိ ယောဂါ။ **သမုစ္ဆိန္နာ** တိ ပဌမမဂ္ဂါဒိနာ ယထာရဟံ သမုစ္ဆေဒဝ ဥစ္ဆိန္နာ ပဟီနာ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဝိမလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. သီဟာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

အယောနိသော မနသိကာရာတိအာဒိကာ သီဟာယ ထေရိယာ ဂါထာ ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတ္ဝာ ကမေန ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝေသာလိယံ သီဟသေနာပတိနော ဘဂိနိယာ ဓီတာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ ''မာတုလသ္သ နာမံ ကရောမာ''တိ **သီဟာ**တိ နာမံ အကံသု။ သာ ဝိညုတံ ပတ္ဝာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရာ သီဟသ္သ သေနာပတိနော ဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ တံ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ စ ဝိပဿနံ အာရဘိတ္ဝာပိ ဗဟိဒ္ဓါ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ ဝိဓာဝန္တံ စိတ္တံ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တီ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ မိစ္ဆာဝိတက္ကေဟိ ဗာဓိယမာနာ စိတ္တဿာဒံ အလဘန္တီ ''ကိံ မေ ဣမိနာ ပာပဇီဝိတေန , ဥဗ္ဗန္ဓိတ္ဝာ မရိဿာမီ''တိ ပာသံ ဂဟေတ္ဝာ ရုက္ခသာခာယံ လဂ္ဂိတ္ဝာ တံ အတ္တနော ကဏ္ဌေ ပဋိမုဉ္စန္တီ ပုဗ္ဗာစိဏ္ဏဝသေန ဝိပဿနာယ စိတ္တံ အဘိနီဟရိ, အန္တိမဘဝိကတာယ ပာသဿ ဗန္ဓနံ ဂီဝဋ္ဌာနေ အဟောသိ, ဉာဏဿ ပရိပာကံ ဂတတ္တာ သာ တာဝဒေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ဝာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပတ္တသမကာလမေဝ စ ပာသဗန္ဓော ဂီဝတော မုစ္စိတ္ဝာ ဝိနိဝတ္တိ။ သာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတာ ဥဒါနဝသေန –

၇၇. ''အယောနိသော မနသိကာရာ၊ ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတာ။
အဟောသိံ ဥဒ္ဓတာ ပုဗ္ဗေ၊ စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ။

၇၈. ''ပရိယုဋ္ဌိတာ ကိလေသေဟိ၊ သုဘသညာနုဝတ္တိနီ။
သမံ စိတ္တဿ န လဘိံ၊ ရာဂစိတ္တဝသာနုဂါ။

၇၉. ''ကိသာ ပဏ္ဍု ဝိဝဏ္ဏာ စ၊ သတ္တ ဝဿာနိ စာရိဟံ။
နာဟံ ဒိဝါ ဝါ ရတ္တိံ ဝါ၊ သုခံ ဝိန္ဒိံ သုဒုက္ခိတာ။

၈၀. ''တတော ရဇ္ဇုံ ဂဟေတ္ဝာန၊ ပါဝိသိံ ဝနမန္တရံ။
ဝရံ မေ ဣဓ ဥဗ္ဗန္ဓံ၊ ယဉ္စ ဟီနံ ပုနာစရေ။

၈၁. ''ဒဠ္ဟပါသံ ကရိတ္ဝာန၊ ရုက္ခသာခါယ ဗန္ဓိယ။
ပက္ခိပိံ ပါသံ ဂီဝါယံ၊ အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ''တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အယောနိသော မနသိကာရာ**တိ အနုပါယမနသိကာရေန, အသုဘေ သုဘန္တိ ဝိပလ္လာသဂ္ဂါဟေန။ **ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတာ**တိ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေန ပီဠိတာ။ **အဟောသိံ ဥဒ္ဓတာ ပုဗ္ဗေ, စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ** တိ ပုဗ္ဗေ မမ စိတ္တေ မယ္ဟံ ဝသေ အဝတ္တမာနေ ဥဒ္ဓတာ နာနာရမ္မဏေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တာ အသမာဟိတာ အဟောသိံ။

ပရိယုဋ္ဌိတာ ကိလေသေဟိ, သုဘသညာနုဝတ္တိနီ တိ ပရိယုဋ္ဌာနပတ္တေဟိ ကာမရာဂါဒိကိလေသေဟိ အဘိဘူတာ ရူပာဒီသု သုဘန္တိ ပဝတ္တာယ ကာမသညာယ အနုဝတ္တနသီလာ။ **သမံ စိတ္တဿ န လဘိံ, ရာဂစိတ္တဝသာနုဂါ** တိ ကာမရာဂသမ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဝသံ အနုဂစ္ဆန္တီ ဤသကမ္ပိ စိတ္တဿ သမံ စေတောသမထံ စိတ္တေကဂ္ဂတံ န လဘိံ။

ကိသာ ပဏ္ဍု ဝိဝဏ္ဏာ စာ တိ ဇိဝံ ဥက္ကဏ္ဍိတဘာဝေန ကိသာ ဓမနိသန္ထတဂတ္တာ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဇာတာ တတော ဧဝ ဝိဝဏ္ဏာ ဝိဂတဆဝိဝဏ္ဏာ စ ဟုတွာ။ **သတ္တ ဝဿာနိ** တိ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ။ **စာရိကာတ္ထိ** စရိံ အဟံ။ **နာဟံ ဒိတ တ ရတ္တိံ တ, သုခံ ဝိန္ဒိံ သုဒုက္ခိတာ** တိ ဧဝမဟံ သတ္တသု သံဝစ္ဆရေသု ကိလေသဒုက္ခေန ဒုက္ခိတာ ကေအပိ ဒိတ တ ရတ္တိံ တ သမဏသုခံ န ပဋိလဘိံ။

တတောတိ ကိလေသပရိယုဋ္ဌာနေန သမဏသုခာလာဘဘာဝတော။ **ရဇ္ဇုံ ဂဟေတွာန ပာဝိသိံ, ဝနမန္တရ** န္တိ ပာသရဇ္ဇုံ အာဒါယ ဝနန္တရံ ပာဝိသိံ။ ကိမတ္ထံ ပာဝိသီတိ စေ အာဟ – **“ဝရံ မေ ဣဓ ဥဗ္ဗန္ဓံ, ယဉ္စ ဟီနံ ပုနာစရေ”** တိ ယဒဟံ သမဏဓမ္မံ ကာတုံ အသက္ကောန္တီ ဟီနံ ဂိဟိဘာဝံ ပုန အာစရေ အာစရေယျံ အနုတိဋ္ဌေယျံ, တတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ဣမသ္မိံ ဝနန္တရေ ဥဗ္ဗန္ဓံ ဗန္ဓိတွာ မရဏံ မေ ဝရံ သေဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **အထ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ**တိ ယဒာ ရုက္ခသာခါယ ဗန္ဓပာသံ ဂီဝါယံ ပက္ခိပိ, အထ တဒနန္တရမေဝ ဝုဋ္ဌာနဂာမိနိဝိပဿနာမဂ္ဂေန ဃဋိတတ္တာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ သဗ္ဗာသဝေဟိ မမ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ ဝိမုတ္တံ အဟောသီတိ။

သီဟာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သုန္ဒရီနန္ဒာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

အာတုရံ အသုစိန္တိအာဒိကာ သုန္ဒရီနန္ဒာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဈာယိနီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သက္ယရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **နန္ဒာ** တိဿာ နာမံ အကံသု။ အပရဘာဂေ ရူပသမ္ပတ္တိယာ သုန္ဒရီနန္ဒာ, ဇနပဒကလျာဏီတိ စ ပညာယိတ္ထ။ သာ အမှာကံ ဘဂဝတိ သဗ္ဗညုတံ ပတွာ အနုပုဗ္ဗေန ကပိလဝတ္ထုံ ဂန္တွာ နန္ဒကုမာရဉ္စ ရာဟုလကုမာရဉ္စ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဂတေ သုဒ္ဓောဒန မဟာရာဇေ စ ပရိနိဗ္ဗုတေ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ရာဟုလမာတာယ စ ပဗ္ဗဇိတာယ စိန္တေသိ – ‘‘မယှံ ဇေဋ္ဌဘာတာ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော ဗုဒ္ဓေါ ဇာတော, ပုတ္တောပိဿ ရာဟုလကုမာရော ပဗ္ဗဇိ, ဘတ္တာပိ မေ နန္ဒရာဇာ, မာတာပိ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ, ဘဂိနိပိ ရာဟုလမာတာ ပဗ္ဗဇိတာ, ဣဒါနာဟံ ဂေဟေ ကိံ ကရိဿာမိ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ’’တိ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဉာတိသိနေဟေန ပဗ္ဗဇိ, နော သဒ္ဓါယ။ တသ္မာ ပဗ္ဗဇိတွာပိ ရူပံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နမဒာ။ ‘‘သတ္ထာ ရူပံ ဝိဝဏ္ဏေတိ ဂရဟတိ, အနေကပရိယာယေန ရူပေ အာဒီနဝံ ဒဿေတီ’’တိ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ န ဂစ္ဆတိ။ တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ အဘိရူပနန္ဒာယ ဝတ္ထုသ္မိံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော – သတ္ထာရာ နိမ္မိတံ ဣတ္ထိရူပံ အနုက္ကမေန ဇရာဘိဘူတံ ဒိသွာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော မနသိကရောန္တိယာ ထေရိယာ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ စိတ္တံ အဟောသိ။ တံ ဒိသွာ သတ္ထာ တဿာ သပ္ပာယဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

၈၂. ‘‘အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ, ပဿ နန္ဒေ သမုဿယံ။
အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ, ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

၈၃. ‘‘ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ, ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။
ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပူတိကံ ဝါတိ, ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။

၈၄. ‘‘ဧဝမေတံ အဝေက္ခန္တီ, ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတာ။
တတော သကာယ ပညာယ, အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဈ ဒက္ခိသ’’န္တိ။ –

ဣမာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။

သာ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဿာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တော ‘‘နန္ဒေ, ဣမသ္မိံ သရီရေ အပ္ပမတ္တကောပိ သာရော နတ္ထိ, မံသလောဟိတလေပနော ဇရာဒီနံ တသဘူတော, အဋ္ဌိပုဉ္ဇမတ္တော တေယ’’န္တိ ဒဿေတုံ –

‘‘အင္ဂိနံ နဂရံ ကတံ၊ မံသလောဟိတလေပနံ။
ယတ္ထ ဇရာ စ မစ္စု စ၊ မာနော မက္ခော စ ဩဟိတော’’တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၀) –

ဓမ္မပဒေ ဣမံ ကထမာဟ။

သာ ဒေသနာဝသာနေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၁၆၆-၂၁၉) –

‘‘ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမ္ဟိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

‘‘ဩဝါဒကော ဝိညာပကော၊ တာရကော သဗ္ဗပါဏိနံ။
ဒေသနာကုသလော ဗုဒ္ဓေါ၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

‘‘အနုကမ္ပကော ကာရုဏိကော၊ ဟိတေသီ သဗ္ဗပါဏိနံ။
သမ္ပတ္တေ တိတ္ထိယေ သဗ္ဗေ၊ ပဉ္စသီလေ ပတိဋ္ဌပိ။

‘‘ဧဝံ နိရာကုလံ အာသိ၊ သုညတံ တိတ္ထိယေဟိ စ။
ဝိစိတ္တံ အရဟန္တေဟိ၊ ဝသီဘူတေဟိ တာဒိဘိ။

‘‘ရတနာနဋ္ဌပညာသံ၊ ဥဂ္ဂတောဝ မဟာမုနိ။
ကဉ္စနဂ္ဃိယသင်္ကာသော၊ ဗာတ္တိံသဝရလက္ခဏော။

‘‘ဝဿသတသဟဿာနိ၊ အာယု ဝိဇ္ဇတိ တာဝဒေ။
တာဝတာ တိဋ္ဌမာနော သော၊ တာရေသိ ဇနတံ ဗဟုံ။

‘‘တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊ မဟာသုခသမပ္ပိတာ။

‘‘ဥပေစ္စ တံ မဟာဝီရံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။
အမတံ ပရမဿာဒံ၊ ပရမတ္ထနိဝေဒကံ။

‘‘တဒါ နိမန္တယိတွာန၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။
ဒတွာ တဿ မဟာဒါနံ၊ ပသန္နာ သေဟိ ပါဏိဘိ။

‘‘ဈာယိနီနံ ဘိက္ခုနီနံ၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနမပတ္ထယိံ။
နိပစ္စ သိရသာ ဓီရံ၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။

‘‘တဒါ အဒန္တဒမကော၊ တိလောကသရဏော ပဘူ။
ဗျာကာသိ နရသာရထိ၊ လစ္ဆသေ တံ သုပတ္ထိတံ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
နန္ဒာတိ နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တဒါ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာယကံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“တတော စုတာ ယာမမဂံ၊ တတောဟံ တုသိတံ ဂတာ။
တတော စ နိမ္မာနရတိံ၊ ဝသဝတ္တိပုရံ တတော။

“ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။
တတ္ထ တတ္ထေဝ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“တတော စုတာ မနုဿတ္တေ၊ ရာဇာနံ စက္ကဝတ္တိနံ။
မဏ္ဍလီနဉ္စ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတွာန၊ ဒေဝေသု မနုဇေသု စ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဟုတွာ၊ နေကကပ္ပေသု သံသရိံ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ သုရမ္မေ ကပိလဝှယေ။
ရညော သုဒ္ဓောဒနဿာဟံ၊ ဓီတာ အာသိံ အနိန္ဒိတာ။

“သိရိယာ ရူပိနိံ ဒိသွာ၊ နန္ဒိတံ အာသိ တံ ကုလံ။
တေန နန္ဒာတိ မေ နာမံ၊ သုန္ဒရံ ပဝရံ အဟု။

“ယုဝတီနဉ္စ သဗ္ဗာသံ၊ ကလ္ယာဏီတိ စ ဝိဿုတာ။
တသ္မိမ္ပိ နဂရေ ရမ္မေ၊ ဌပေတွာ တံ ယသောဓရံ။

“ဇေဋ္ဌော ဘာတာ တိလောကဂ္ဂေါ၊ ပစ္ဆိမော အရဟာ တထာ။
ဧကာကိနီ ဂဟဋ္ဌာဟံ၊ မာတရာ ပရိစောဒိတာ။

“သာကိယမှိ ကုလေ ဇာတာ၊ ပုတ္တေ ဗုဒ္ဓါနုဇာ တုဝံ။
နန္ဒေနပိ ဝိနာ ဘူတာ၊ အကာရေ ကိန္နု အစ္ဆသိ။

“ဇရာဝသာနံ ယောဗ္ဗညံ၊ ရူပံ အသုစိသမ္မတံ။
ရောဂန္တမပိစာရောဂ္ယံ၊ ဇီဝိတံ မရဏန္တိကံ။

“ဣဒမ္ပိ တေ သုဘံ ရူပံ၊ သသီကန္တံ မနောဟရံ။
ဘူသနာနံ အလင်္ကာရံ၊ သိရိသင်္ဃာဋ္ဋသံနိဘံ။

“ပုဉ္ဇိတံ လောကသာရံဝ၊ နယနာနံ ရသာယနံ။
ပုညာနံ ကိတ္တိဇနနံ၊ ဥက္ကာကကုလနန္ဒနံ။

“န စိရေနေဝ ကာလေန၊ ဇရာ သမဓိသေဿတိ။
ဝိဟာယ ဂေဟံ ကာရုညေ၊ စရ ဓမ္မမနိန္ဒိတေ။

“သုတွာဟံ မာတု ဝစနံ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

ဒေဟေန နတု စိတ္တေန၊ ရူပယောဗ္ဗနလာဠိတာ။

‘‘မဟာတာ စ ပယတ္တေန၊ ဈာနဇ္ဈေန ပရံ မမ။
ကာတုဉ္စ ဝဒတေ မာတာ၊ န စာဟံ တတ္ထ ဥဿုကာ။

‘‘တတော မဟာကာရုဏိကော၊ ဒိသွတ မံ ကာမလာလသံ။
နိဗ္ဗိန္ဒနတ္ထံ ရူပသ္မိံ၊ မမ စက္ခုပထေ ဇိနော။

‘‘သကေန အာနုဘာဝေန၊ ဣတ္ထိံ မာပေသိ သောဘိနိံ။
ဒဿနီယံ သုရုစိရံ၊ မမတောပိ သုရူပိနိံ။

‘‘တမဟံ ဝိမှိတာ ဒိသွတ၊ အတိဝိမှိတဒေဟိနိံ။
စိန္တယိံ သဖလံ မေတိ၊ နေတ္တလာဘဉ္စ မာနုသံ။

‘‘တမဟံ ဧဟိ သုဘဂေ၊ ယေနတ္ထော တံ ဝဒေဟိ မေ။
ကုလံ တေ နာမကေတ္တဉ္စ၊ ဝဒ မေ ယဒိ တေ ပိယံ။

‘‘န ဝဉ္စကာလော သုဘဂေ၊ ဥစ္ဆင္ဂေ မံ နိတာသယ။
သီဒန္တိဝ မမင္ဂါနိ၊ ပသုပ္ပယမုဟုတ္တကံ။

‘‘တတော သီသံ မမင္ဂေ သာ၊ ကတွတ သယိ သုလောစနာ။
တဿာ နလာဋေ ပတိတာ၊ လုဒ္ဒာ ပရမအာရုဏာ။

‘‘သဟ တဿာ နိပာတေန၊ ပိဠကာ ဥပပဇ္ဇထ။
ပဃ္ဃရိံသု ပဘိန္နာ စ၊ ကုဏပာ ပုဗ္ဗလောဟိတာ။

‘‘ပဘိန္နံ ဝဒနဉ္စာပိ၊ ကုဏပံ ပူတိဂန္ဓနံ။
ဥဒ္ဓုမာတံ ဝိနိလဉ္စ၊ ပုဗ္ဗဉ္စာပိ သရီရကံ။

‘‘သာ ပဝေဒိတသဗ္ဗင္ဂီ၊ နိဿသန္တီ မုဟုံ မုဟုံ။
ဝေဒယန္တီ သကံ ဒုက္ခံ၊ ကရုဏံ ပရိဒေဝယိ။

‘‘ဒုက္ခေန ဒုက္ခိတာ ဟောမိ၊ ဖုသယန္တိ စ ဝေဒနာ။
မဟာဒုက္ခေ နိမုဂ္ဂမှိ၊ သရဏံ ဟောဟိ မေ သခီ။

‘‘ကုဟိံ ဝဒနသောဘံ တေ၊ ကုဟိံ တေ တုင္ဂနာသိကာ။
တမ္ဗဗိမ္ဗဝရောဋ္ဌန္တေ၊ ဝဒနံ တေ ကုဟိံ ဂတံ။

‘‘ကုဟိံ သသီနိဘံ ဝဏ္ဏံ၊ ကမ္ဗုဂီတ ကုဟိံ ဂတာ။
အဋ္ဌာ လောလာဝ တေ ကဏ္ဏာ၊ ဝေဝဏ္ဏံ သမုပာဂတာ။

‘‘မကုဠခါရကာကာရာ၊ ကလိကာဝ ပယောဓရာ။
ပဘိန္နာ ပူတိကုဏပါ၊ ဒုဋ္ဌဂန္ဓိတ္တမာဂတာ။

‘‘ဝေဒိမဇ္ဈာဝ သုဿောဏီ၊ သူနာဝ နီတကိဗ္ဗိသာ။
ဇာတာ အမဇ္ဈဘရိတာ၊ အဟော ရူပမသဿတံ။

‘‘သဗ္ဗံ သရီရသဉ္ဇာတံ၊ ပူတိဂန္ဓံ ဘယာနကံ။
သုသာနမိဝ ဗီဘစ္ဆံ၊ ရမန္တေ ယတ္ထ ဗာလိသာ။

‘‘တအာ မဟာကာရုဏိကော၊ ဘာတာ မေ လောကနာယကော။
ဒိသွာ သံဝိဂ္ဂစိတ္တံ မံ၊ က္လမာ ကထာ အဘာသထ။

‘‘အာတုရံ ကုဏပံ ပူတိံ၊ ပဿ နန္ဒေ သမုဿယံ။
အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

‘‘ယထာ က္လဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ က္လဒံ။
ဒုဂ္ဂန္ဓံ ပူတိကံ တတိ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။

‘‘ဧဝမေတံ အဝေက္ခန္တီ၊ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတာ။
တတော သကာယ ပညာယ၊ အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဈ ဒက္ခိသံ။

‘‘တတောဟံ အတိသံဝိဂ္ဂါ၊ သုတွာတ ကထာ သုဘာသိတာ။
တတ္ရဋ္ဌိတာဝဟံ သန္တိ၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

‘‘ယတ္ထ   ယတ္ထ နိသိန္နာဟံ၊ သဒာ ဈာနပရာယဏာ။
ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာတ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာတ ဥဒာနဝသေန **‘‘အာတုရံ အသုစိ’’**န္တိအာဒိနာ သတွာ ထာရာ ဒေသိတာဟိ တီဟိ ကထာဟိ သဒ္ဓိံ –

၈၅. ‘‘တဿာ မေ အပ္ပမတ္တာယ၊ ဝိစိနန္တိယာ ယောနိသော။
ယထာဘူတံ အယံ ကာယော၊ ဒိဋ္ဌော သန္တရဗာဟိရော။

၈၆. ‘‘အထ နိဗ္ဗိန္ဒဟံ ကာယေ၊ အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဝိရဇ္ဇဟံ။
အပ္ပမတ္တာ ဝိသံယုတ္တာ၊ ဥပသန္တာမှိ နိဗ္ဗုတာ’’တိ။ –

က္လမာ ဒွေဝ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဧဝမေတံ အဝေက္ခန္တီ။ပေ။ ဒက္ခိသ**န္တိ ဧတံ အာတုရာဒိသဘာဝံ ကာယံ ဧဝံ ‘‘ယထာ က္လဒံ တထာ ဧတ’’န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ရတ္တိန္ဒိဝံ** သဗ္ဗကာလံ အတန္ဒိတာ ဟုတွာတ ပရတော ဃောသဟေတုကံ သုတမယဉာဏံ မုဉ္စိတွာတ, **တတော** တံနိမိတ္တံ အတ္တနိ သမ္ဘူတတ္တာ **သကာယ**ဘာဝနာမယာယ **ပညာယ** ယာထာဝတော ဃနဝိနိဗ္ဘောဂကရဏေန အဘိနိဗ္ဗိဇ္ဈ, ကထံ နု ခော **ဒက္ခိသံ** ပဿိဿန္တိ အာဘောဂပုရေစာရိကေန ပုဗ္ဗဘာဂဉာဏစက္ခုနာ **အဝေက္ခန္တီ** ဝိစိနန္တီတိ အတ္ထော။

တေနာဟ **‘‘တဿာ မေ အပ္ပမတ္တာယာ’’** တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – တဿာ မေ သတိအဝိပ္ပဝါသေန **အပ္ပမတ္တာယ ယောနိသော** ဥပာယေန အနိစ္စာဒိဝသေန ဝိပဿနာပညာယ **ဝိစိနန္တိယာ** ဝီမံသန္တိယာ, **အယံ** ခန္ဓပဉ္စကသင်္ခါတော **ကာယော** သသန္တာနပရသန္တာနဝိဘာဂတော **သန္တရဗာဟိရော** ယထာဘူတံ ဒိဋ္ဌော။

အထ တထာ ဒဿနတော ပစ္ဆာ **နိဗ္ဗိန္ဒဟံ ကာယေ** ဝိပဿနာပညာသဟိတာယ မဂ္ဂပညာယ အတ္တဘာဝေ နိဗ္ဗိန္ဒိံ, ဝိသေသတော ဝ အဇ္ဈတ္တသန္တာနေ **ဝိရဇ္ဇိံ** ဝိရာဂံ အာပဇ္ဇိံ, အဟံ ယထာဘူတာယ အပ္ပမာဒပဋိပတ္တိယာ မတ္ထကပ္ပတ္တိယာ **အပ္ပမတ္တာ** သဗ္ဗသော သံယောဇနာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ **ဝိသံယုတ္တာ** ဥပသန္တာ စ နိဗ္ဗုတာ စ အမှီတိ။

သုန္ဒရီနန္ဒာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. နန္ဒုတ္တရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

အဂ္ဂိံ စန္ဒဉ္စာတိအာဒိကာ နန္ဒုတ္တရာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိသ္သယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ကုရုရဋ္ဌေ ကမ္မာသဓမ္မနိဂမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ , ဧကစ္စာနိ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ သိပ္ပာယတနာနိ စ ဥဂ္ဂဟေတွာ နိဂဏ္ဌပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂန္တွာ, တဒုပ္ပသုတာ ဇမ္ဗုသာခံ ဂဟေတွာ ဘဒ္ဒာကုဏ္ဍလကေသာ ဝိယ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဝိစရန္တီ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆိတွာ ပရာဇယံ ပတ္တာ ထေရဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒါနဝသေန –

၈၇. “အဂ္ဂိံ စန္ဒဉ္စ သူရိယဉ္စ၊ ဒေဝတာ စ နမသ္သိဟံ။
နဒီတိတ္ထာနိ ဂန္တွာန၊ ဥဒကံ ဩရုဟာမိဟံ။

၈၈. “ဗဟူဝတသမာဒါနာ၊ အဍ္ဎံ သီသဿ ဩလိခိံ။
ဆမာယ သေယျံ ကပ္ပေမိ၊ ရတ္တိံ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇဟံ။

၈၉. “ဝိဘူသာမဏ္ဍနရတာ၊ နှာပနုစ္ဆာဒနေဟိ စ။
ဥပကာသိံ ဣမံ ကာယံ၊ ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတာ။

၉၀. “တတော သဒ္ဓံ လဘိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
ဒိသွာ ကာယံ ယထာဘူတံ၊ ကာမရာဂေါ သမူဟတော။

၉၁. “သဗ္ဗေ ဘဝါ သမုစ္ဆိန္နာ၊ ဣစ္ဆာ စ ပတ္ထနာပိ စ။
သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တာ၊ သန္တိံ ပါပုဏိံ စေတသော”တိ။ –

ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အဂ္ဂိံ စန္ဒဉ္စ သူရိယဉ္စ, ဒေဝတာ စ နမသ္သိဟ**န္တိ အဂ္ဂိပ္ပမုခါ ဒေဝတာတိ ဣန္ဒာနံ ဒေဝတာနံ အာရာဓနတ္ထံ အာဟုတိံ ပဂ္ဂဟေတွာ အဂ္ဂိဉ္စ, မာသေ မာသေ သုက္ကပက္ခဿ ဒုတိယာယ စန္ဒဉ္စ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ သာယံ ပါတံ သူရိယဉ္စ, အညာ စ ဗာဟိရာ ဟိရညဂဗ္ဘာဒယော ဒေဝတာ စ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂံ ဂဝေသန္တီ နမသ္သိံ နမက္ကာရံ အဟံ အကာသိံ။ **နဒီတိတ္ထာနိ ဂန္တွာန, ဥဒကံ ဩရုဟာမိဟ**န္တိ ဂင်္ဂါဒီနံ နဒီနံ ပူဇာတိတ္ထာနိ ဥပဂန္တွာ သာယံ ပါတံ ဥဒကံ ဩတရာမိ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိတွာ အင်္ဂသိဉ္စနံ ကရောမိ။

ဗဟူဝတသမာဒါနာတိ ပဉ္စာတပတပ္ပနာဒိ ဗဟုဝိဓဝတသမာဒါနာ။ ကထာသုခတ္ထံ ဗဟူတိ ဒီဃကရဏံ။ **အဍ္ဎံ သီသဿ ဩလိခိ**န္တိ မယှံ သီသဿ အဍ္ဎမေဝ မုဏ္ဍေမိ။ ကေစိ “အဍ္ဎံ သီသဿ ဩလိခိန္တိ ကေသကလာပဿ အဍ္ဎံ ဇဋာဗန္ဓနဝသေန ဗန္ဓိတွာ အဍ္ဎံ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ”န္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **ဆမာယ သေယျံ ကပ္ပေမိ**တိ ထဏ္ဍိလသာယိနီ ဟုတွာ အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ သယာမိ။ **ရတ္တိံ ဘတ္တံ န ဘုဉ္ဇဟ**န္တိ ရတ္တူပရတာ ဟုတွာ ရတ္တိယံ ဘောဇနံ န ဘုဉ္ဇိံ။

ဝိဘူသာမဏ္ဍနရတာတိ စိရကာလံ အတ္တကိလမထာနုယောဂေန ကိလန္တကာယာ “ဧဝံ သရီရဿ ကိလမနေန နတ္ထိ ပညာသုဒ္ဓိ။ သစေ ပန ဣန္ဒြိယာနံ တောသနဝသေန သရီရဿ တပ္ပနေန သုဒ္ဓိ သိယာ”တိ မညန္တာ ဣမံ ကာယံ အနုဂ္ဂဏှန္တီ ဝိဘူသာယံ မဏ္ဍနေ စ ရတာ ဝတ္ထာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကရဏေ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ မဏ္ဍနေ စ အဘိရတာ။ **နှာပနုစ္ဆာဒနေဟိ စာ**တိ သမ္ဗာဟနာဒီနိ ကာရေတွာ နှာပနေန ဥစ္ဆာဒနေန စ။ **ဥပကာသိံ ဣမံ ကာယ**န္တိ ဣမံ မမ ကာယံ အနုဂ္ဂဏှိံ သန္တပ္ပေသိံ။ **ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတာ**တိ ဧဝံ ကာယဒဠှီဗဟုလာ ဟုတွာ အယောနိသောမနသိကာရပစ္စယာ ပရိယုဋ္ဌိတေန ကာမရာဂေန အဋ္ဋိတာ အဘိဏှံ ဥပဒ္ဒုတာ အဟောသိံ။

တတော သဒ္ဓံ လဘိတ္ဝာတနာ တိ ဧဝံ သမာဒိန္နဝတာနိ ဘိန္ဒိတွာ ကာယဒဠှီဗဟုလာ တဒပ္ပသုတာ ဟုတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တိ တတော ပဏ္ဍာ အပရဘာဂေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ သန္တိကေ လဒ္ဓောဝါဒာနု သာသနာ သဒ္ဓံ ပဋိလဘိတွာ။ **ဒိသ္ဝာ ကာယံ ယထာဘူတန္တိ** သဟ ဝိပဿနာယ မဂ္ဂပညာယ ဣမံ မမ ကာယံ ယထာ ဘူတံ ဒိသွာ အနာဂါမိမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော ကာမရာဂေ သမူဟတော။ တတော ပရံ အဂ္ဂမဂ္ဂေန **သဗ္ဗေ ဘဝာ သမုစ္ဆိန္နာ, ဣစ္ဆာ စ ပတ္ထနာပိ စာ**တိ ပစ္စုပ္ပန္နဝိသယာဘိလာသသင်္ခာတာ ဣစ္ဆာ စ အာယတိဘဝာဘိလာသသင်္ခာတာ ပတ္ထနာပိ သဗ္ဗေ ဘဝာပိ သမုစ္ဆိန္နာတိ ယောဇနာ ။ **သန္တိံ ပပ္ပုဏိ စေတသော** တိ အစ္စန္တံ သန္တိံ အရဟတ္တဖလံ ပပ္ပုဏိံ အဓိဂစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။

နန္ဒုတ္တရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မိတ္တာကာဠီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သဒ္ဓာယ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာတနာ တိအာဒိကာ မိတ္တာကာဠိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကုရုရဋ္ဌေ ကမ္မာသဓမ္မနိဂမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တာ မဟာသတိပဋ္ဌာနဒေသနာယ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တ သံဝစ္ဆရာနိ လာဘသက္ကာရဂိဒ္ဓိကာ ဟုတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိတွာ အပရဘာဂေ ယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇန္တီ သံဝေဂဇာတာ ဟုတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၉၂. ''သဒ္ဓာယ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာန, အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
ဝိစရိံဟံ တေန တေန, လာဘသက္ကာရဥဿုကာ။

၉၃. ''ရိဉ္စိတ္ဝာ ပရမံ အတ္ထံ, ဟီနမတ္ထံ အသေဝိဟံ။
ကိလေသာနံ ဝသံ ဂန္တ္ဝာ, သာမညတ္ထံ န ဗုဇ္ဈိဟံ။

၉၄. ''တဿာ မေ အဟု သံဝေဂေါ, နိသိန္နာယ ဝိဟာရကေ။
ဥမ္မဂ္ဂပဋိပန္နာမှိ, တဏှာယ ဝသမာဂတာ။

၉၅. ''အပ္ပကံ ဇီဝိတံ မယှံ, ဇရာ ဗျာဓိ စ မဒ္ဒတိ။
ပုရာယံ ဘိဇ္ဇတိ ကာယော, န မေ ကာလော ပမဇ္ဇိတုံ။

၉၆. ''ယထာဘူတမဝေက္ခန္တီ, ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဝိမုတ္တစိတ္တာ ဥဋ္ဌာသိံ, ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဝိစရိံဟံ တေန တေန, လာဘသက္ကာရဥဿုကာ** တိ လာဘေ စ သက္ကာရေ စ ဥဿုကာ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဟုတွာ တေန တေန ဗာဟုသစ္စဓမ္မကထာဒိနာ လာဘုပ္ပာဒဟေတုနာ ဝိစရိံ အဟံ။

ရိဉ္စိတ္ဝာ ပရမံ အတ္ထ န္တိ ဈာနဝိပဿနာမဂ္ဂဖလာဒိံ ဥတ္တမံ အတ္ထံ ဇဟိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ။ **ဟီနမတ္ထံ အသေဝိဟ**န္တိ စတုပစ္စယသင်္ခါတအာမိသဘာဝတော ဟီနံ လာမကံ အတ္ထံ အယောနိသော ပရိယေသနာယ ပဋိသေဝိံ အဟံ။ **ကိလေသာနံ ဝသံ ဂန္တ္ဝာ** တိ မာနမဒတဏှာဒီနံ ကိလေသာနံ ဝသံ ဥပဂန္တွာ **သာမညတ္ထံ** သမဏကိစ္စံ **န ဗုဇ္ဈိံ** န ဇာနိံ အဟံ။

နိသိန္နာယ ဝိဟာရကေတိ မမ ဝသနကဩဝရကေ နိသိန္နာယ အဟု သံဝေဂေါ။ ကထန္တိ စေ, အာဟ **''ဥမ္မဂ္ဂပဋိပန္နာမှိ''**တိ။ တတ္ထ **ဥမ္မဂ္ဂပဋိပန္နာမှိ** တိ ယာဝဒေဝ အနုဟာအာယ ပရိနိဗ္ဗာနတ္ထမိဒံ သာသနံ, တတ္ထ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ အမနသိကရောန္တီ တဿ ဥမ္မဂ္ဂပဋိပန္နာ အမှီတိ။ **တဏှာယ ဝသမာဂတာ**တိ ပစ္စယုပ္ပာဒနတဏှာယ ဝသံ ဥပဂတာ။

အပ္ပကံ ဇီဝိတံ မယှဟန္တိ ပရိတ္တံ လဟုကံ။ ...

ဖရာ ဗ္ဗာဓိ စ မဒ္ဒတီ တိ တဉ္စ သမန္တတော အာပတိတ္ွာ နိပ္ပောထေန္တာ ပဗ္ဗတာ ဝိယ ဇရာ ဗျာဓိ စ မဒ္ဒတိ နိမ္မ ထတိ။ ''မဒ္ဒရေ''တိပိ ပါဌော။ **ပုရာယံ ဘိဇ္ဇတိ ကာယော** တိ အယံ ကာယော ဘိဇ္ဇတိ ပုရာ။ ယသ္မာ တသ္သ ကော်သိ ကော ဘေဒေ, တသ္မာ **န မေ ကာလော ပမဇ္ဇိတုံ** အယံ ကာလော အဌက္ခဏဝဇ္ဇိတော နဝမော ခဏော, သော ပမဇ္ဇိ တုံ န ယုတ္တောတိ တသ္သာဟုံ သံဝေကေတိ ယောဇနာ။

ယထာဘူတမဝေက္ခန္တီ တိ ဇဝံ ဇာတသံဝေဂ ဝိပဿနံ ပဌပေတ္ွာ အနိစ္စာဒိမနသိကာရေန ယထာဘူတမဝေက္ ခန္တီ။ ကိံ အဝေက္ခန္တီတိ အာဟ **''ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယ''** န္တိ။ ''အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော''တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) သမပညာသပ္ပဘေဒအနံ ပဉ္စန္နံ ဥပာဒါနက္ခန္ဓာနံ ဥပ္ပာဒနိရောဓဉ္စ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ အဝေက္ခန္တီ ဝိပဿနံ ဥ ဿုက္ကာပေတ္ွာ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ သဗ္ဗသော ကိလေသေဟိ စ ဘဝေဟိ စ ဝိမုတ္တစိတ္တာ ဥဋ္ဌာသိံ, ဥဘတော ဥဋ္ဌာနေန မဂ္ဂေန ဘဝတ္တယတော စာတိ ဝုဋ္ဌိတာ အဟောသိံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

မိတ္တာကာဠီထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သကုလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

အကာရသ္မိံ ဝသန္တီ တိအာဒိကာ သကုလာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံ သဝတီနဂရေ အာနန္ဒဿ ရညော ဓီတာ ဟုတ္ွာ နိဗ္ဗတ္တာ, သတ္ထု ဝေမာတိကဘဂိနီ **နန္ဒာ** တိ နာမေန။ သာ ဝိညုတံ ပ တ္ွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရာ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိ သွာ ဥဿာဟဇာတာ အဓိကာရကမ္မံ ကတ္ွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေန္တီ ပဏိဓာနမကာသိ။ သာ တတ္ထ ယာ ဝဇီဝံ ဗဟုံ ဥဋ္ဌာရံ ကုသလကမ္မံ ကတ္ွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ကဿပ ဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ ပရိဗ္ဗာဇကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ွာ ဧကစာရိနီ ဝိစရန္တီ ဧကဒိ ဝသံ တေလဘိက္ခာယ အာဟိဏ္ဍိတ္ွာ တေလံ လဘိတ္ွာ တေန တေလေန သတ္ထု စေတိယေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒီပပူဇံ အကာ သိ။ သာ တတော စုတာ တာဝတိံသေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ သုဝိသုဒ္ဓဒိဗ္ဗစက္ခုကာ ဟုတ္ွာ ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒေဝေသုယေဝ သံသ ရိတ္ွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **သကုလာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝိညုတံ ပတ္တာ သတ္ထု ဇေတဝနပဋိဂ္ဂဟဏေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ဥပာသိကာ ဟုတ္ွာ အပရဘာဂေ အညတရဿ ခီဏာသဝတ္ထေ ရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတ္ွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂ ပဗ္ဗဇိတ္ွာ ဝိပဿနံ ပဌပေတ္ွာ ဃဋေန္တီ ဝါယမန္တီ န စိရဿ္ဝ သေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၁၃၁-၁၆၅) –

''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
က္ကတော သတသဟဿမ္ဟိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

''ဟိတာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ သုခါယ ဝဒတံ ဝရော။
အတ္ထာယ ပုရိသာဇညော၊ ပဋိပန္နော သဒေဝကေ။

''ယသဂ္ဂပတ္တော သိရိမာ၊ ကိတ္တိဝဏ္ဏဂတော ဇိနော။
ပူဇိတော သဗ္ဗလောကဿ၊ ဒိသာ သဗ္ဗာသု ဝိဿုတော။

''ဥတ္တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော သော၊ ဝီတိဝတ္တကထံကထော။
သမ္ပုဏ္ဏမနသင်္ကပ္ပော၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။

''အနုပ္ပန္နဿ မဂ္ဂဿ၊ ဥပ္ပာဒေတာ နရုတ္တမော။
အနက္ခာတဉ္စ အက္ခာသိ၊ အသဉ္ဇာတဉ္စ သဉ္ဇနိ။

''မဂ္ဂညူ စ မဂ္ဂဝိဒူ၊ မဂ္ဂက္ခာယီ နရာသဘော။

မဂ္ဂဿ ကုသလော သတ္ထာ၊ သာရထိနံ ဝရုတ္တမော။

“မဟာကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ နာယကော။
နိမုဂ္ဂေ ကာမပင္ကမ္မှိ၊ သမုဒ္ဓရတိ ပါဏိနေ။

“တအာဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ ခတ္တိယနန္ဒနာ။
သုရူပါ သဓနာ စာပိ၊ ဒယိတာ စ သိရီမတီ။

“အာနန္ဒဿ   မဟာရညော၊ ဓီတာ ပရမသောဘနာ။
ဝေမာတာ ဘဂိနီ စာပိ၊ ပဒုမုတ္တရနာမိနော။

“ရာဇကညာဟိ သဟိတာ၊ သဗ္ဗာဘရဏဘူသိတာ။
ဥပါဂမိ မဟာဝီရံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။

“တအာ ဟိ သော လောကဂရု၊ ဘိက္ခုနိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကံ။
ကိတ္တယံ ပရိသာမဇ္ဈေ၊ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ တံ။

“သုဏိတ္တ တမဟံ ဟဋ္ဌာ၊ အန္နံ ဒတ္တန သတ္ထုနော။
ပူဇိတ္တန စ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ အပတ္ထယိံ။

“တတော အဝောစ မံ သတ္ထာ၊ နန္ဒေ လစ္ဆသိ ပတ္ထိတံ။
ပဒီပဓမ္မဒာနာနံ၊ ဖလမေတံ သုနိစ္ဆိတံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ   ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
သကုလာ နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတ္တ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ဣမမ္ဟိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ပရိဗ္ဗာဇကိနီ အာသိံ၊ တဒါဟံ ဧကစာရိနီ။
ဘိက္ခာယ ဝိစရိတ္တန၊ အလဘိံ တေလမတ္တကံ။

“တေန ဒီပံ ပဒီပေတ္တာ၊ ဥပဋ္ဌိံ သဗ္ဗသံဝရိံ။
စေတိယံ ဒွိပဒဂ္ဂဿ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတ္တ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ယတ္ထ   ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။
ပဇ္ဇလန္တိ မဟာဒီပါ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဂတာယ မေ။

‘‘တိရောကုဋ္ဋံ   တိရောသေလံ၊ သမတိဂ္ဂယှ ပဗ္ဗတံ။
ပဿာမဟံ ယဒိစ္ဆာမိ၊ ဒီပအနုဿိဒံ ဖလံ။

‘‘ဝိသုဒ္ဓနယနာ ဟောမိ၊ ယသသာ စ ဇလာမဟံ။
သဒ္ဓာပညာဝတီ စေဝ၊ ဒီပအနုဿိဒံ ဖလံ။

‘‘ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အနိ္ဒ၊ ဇာတာ ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။
ပဟူတဓနဓညမှိ၊ မုဒိတေ ရာဇပူဇိတေ။

‘‘အဟံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ သဗ္ဗာဘရဏဘူသိတာ။
ပုရပ္ပဝေသေ သုဂတံ၊ တတဟနေ ဌိတာ အဟံ။

‘‘ဒိသွတ ဇလန္တံ ယသသာ၊ ဒေဝမနုဿသက္ကတံ။
အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နံ၊ လက္ခဏေဟိ ဝိဘူသိတံ။

‘‘ဥဒဂ္ဂစိတ္တာ သုမနာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။
န စိရေနေဝ ကာလေန၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
ပရစိတ္တာနိ ဇာနာမိ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ခေပေတွတ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ ဝိသုဒ္ဓါသိံ သုနိမ္မလာ။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိသမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အကာရသ္မာနကာရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

‘‘တတော မဟာကာရုဏိကော၊ တေဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
ဒိဗ္ဗစက္ခုကာနံ အဂ္ဂါ၊ သကုလာတိ နရုတ္တမော။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွတ ကတာဓိကာရတာယ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ တေန နံ သတ္ထာ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကာနံ ဘိက္ခုနီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွတ ပီတိသောမနဿဇာတာ ဥဒာနဝသေန —

၉၇. ‘‘အကာရသ္မိံ ဝသန္တီဟံ၊ ဓမ္မံ သုတွတန ဘိက္ခုနော။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဓမ္မံ၊ နိဗ္ဗာနံ ပဒမစ္စုတံ။

၉၈. ‘‘သာဟံ ပုတ္တံ ဓီတရဉ္စ၊ ဓနဓညဉ္စ ဆဍ္ဍိယ။
ကေသေ ဆေဒာပယိတွတန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကာရိယံ။

၉၉. ‘‘သိက္ခမာနာ အဟံ သန္တီ၊ ဘာဝေန္တီ မဂ္ဂမဉ္ဇသံ။
ပဟာသိံ ရာဂဒောသဉ္စ၊ တဒေကဋ္ဌေ စ အာသဝေ။

၁၀၀.“ဘိက္ခုနီ ဥပသမ္ပဇ္ဇ, ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရိံ။
ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ, ဝိမလံ သာဓုဘာဝိတံ။

၁၀၁.“သင်္ခါရေ ပရတော ဒိသွာ, ဟေတုဇာတေ ပလောကိတေ။
ပဟာသိံ အာသဝေ သဗ္ဗေ, သီတိဘူတာမှိ နိဗ္ဗုတာ”တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အကရသိံ ဝသန္တိဟံ, ဓမ္မံ သုတွာန ဘိက္ခုနော** တိ အဟံ ပုဗ္ဗေ အကရမဗ္ဘေ ဝသမာနာ အညတရဿ ဘိန္နကိလေသဿ ဘိက္ခုနော သန္တိကေ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ ဓမ္မကထံ သုတွာ။ **အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဓမ္မံ, နိဗ္ဗာနံ ပဒမစ္စုတ** န္တိ ရာဂရဇာဒီနံ အဘာဝေန ဝိရဇံ, တနတော နိက္ခန္တတ္တာ နိဗ္ဗာနံ, စဝနာဘာဝတော အဓိဂတာနံ အစ္စုတိဟေတုတာယ စ နိဗ္ဗာနံ အစ္စုတံ, ပဒန္တိ စ လဒ္ဓနာမံ အသင်္ခတဓမ္မံ, သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတေန ဒဿနသင်္ခါတေန ဓမ္မစက္ခုနာ အဒ္ဒသံ ပဿိံ။

သာဟန္တိ သာ အဟံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သောတာပန္နာ ဟောမိ။

သိက္ခမာနာ အဟံ သန္တီ တိ အဟံ သိက္ခမာနာဝ သမာနာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသ္သေ အပရိပုဏ္ဏေ ဧဝ။ **ဘာဝေန္တီ မဂ္ဂ ဂမဥ္စသန္တိ** မဇ္ဈိမပဋိပတ္တိဘာဝတော အဥ္ဇသံ ဥပရိမဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေန္တီ။ **တဒေကဋ္ဌေ စ အာသဝေ** တိ ရာဂအေသေဟိ သဟဇေကဋ္ဌေ ပဟာနေကဋ္ဌေ စ တတိယမဂ္ဂဝဇ္ဈေ အာသဝေ **ပဟာသိံ** သမုစ္ဆိန္ဒိံ။

ဘိက္ခုနီ ဥပသမ္ပဇ္ဇာ တိ ဝသ္သေ ပရိပုဏ္ဏေ ဥပသမ္ပဇ္ဇိတွာ ဘိက္ခုနီ ဟုတွာ။ **ဝိမလ**န္တိ အဝိဇ္ဇာဒီဟိ ဥပက္ကိ လေသေဟိ ဝိမုတ္တတာယ ဝိဂတမလံ, **သာဓု** သက္ကစ္စ သမ္မဒေဝ **ဘာဝိတံ,** သာဓူဟိ ဝာ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ **ဘာဝိတံ** ဥပ္ပာဒိတံ ဒိဗ္ဗ စက္ခု ဝိသောဓိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

သင်္ခါရေ တိ တေဘူမကသင်္ခါရေ။ **ပရတော**တိ အနတ္တတော။ **ဟေတုဇာတေ**တိ ပစ္စယုပ္ပန္နေ။ **ပလောကိတေ**တိ ပလုဇ္ဇနသဘာဝေ ပဘင်္ဂုနေ ပညာစက္ခုနာ ဒိသွာ။ **ပဟာသိံ အာသဝေ သဗ္ဗေ** တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန အဝသိဋ္ဌေ သဗ္ဗေပိ အာသဝေ ပဇဟိံ, ခေပေသိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သကုလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သောဏာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ဒသ ပုတ္တေ ဝိဇာယိတွာ တိအာဒိကာ သောဏာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ ဘိက္ခုနီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ သယမ္ပိ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ, တတော စုတာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ပတိကုလံ ဂတာ ဒသ ပုတ္တဓီတရော လဘိတွာ **ဗဟု ပုတ္တိကာ**တိ ပညာယိတ္ထ။ သာ သာမိကေ ပဗ္ဗဇိတေ ဝယပ္ပတ္တေ ပုတ္တဓီတရော ဃရာဝါသေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ သ ဗ္ဗံ ဓနံ ပုတ္တာနံ ဝိဘဇိတွာ အဒာသိ, န ကိဥ္စိ အတ္တနော ဌပေသိ။ တံ ပုတ္တာ စ ဓီတရော စ ကတိပာဟမေဝ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တ ပရိဘဝံ အကံသု။ သာ “ကိံ မယှံ ဣမေဟိ ပရိဘဝန္တီနံ ဃရေ ဝသန္တိယာ”တိ ဘိက္ခုနိယော ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တံ ဘိက္ခုနိယော ပဗ္ဗာဇေသုံ။ သာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ “အဟံ မဟလ္လိကာကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ အပ္ပမတ္တာယ ဘ ဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဘိက္ခုနီနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကရောန္တီ “သဗ္ဗရတ္တိံ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ ဟေဋ္ဌာပါသာဒေ ဧက ထမ္ဘံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ တံ အဝိဇဟမာနာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တီ စင်္ကမမာနာပိ “အန္ဓကာရေ ဌာနေ ရုက္ခာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ မေ သီသံ ပဋိဟညေယျာ”တိ ရုက္ခံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ တံ အဝိဇဟမာနာဝ သမဏဓမ္မံ ကရော

တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ အာရဒ္ဓဝီရိယတာယ ဟာကဋ္ဌာ အဟောသိ။ သတ္ထာ တဿာ ဉာဏပရိပာကံ ဒိသွာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ သြဘာသံ ဖရိတွာ သမ္မုခေ နိသိန္နော ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ –

“ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဓမ္မမုတ္တမံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဓမ္မမုတ္တမ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၁၁၅) –

ကထံ အဘာသိ။ သာ ကထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၂၂၀-၂၄၃) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပာရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါ သေဋ္ဌိကုလေ ဇာတာ၊ သုခိတာ ပူဇိတာ ပိယာ။
ဥပေတွာ တံ မုနိဝရံ၊ အဿောသိံ မဓုရံ ဝစံ။

“အာရဒ္ဓဝီရိယာနဂ္ဂံ၊ ဝဏ္ဏေသိ ဘိက္ခုနိံ ဇိနော။
တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ကာရံ ကတွာန သတ္ထုနော။

“အဘိဝါဒိယ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဌာနံ တံ ပတ္ထယိံ တဒါ။
အနုမောဒိ မဟာဝီရော၊ သိဇ္ဈတံ ပဏိဓီ တဝ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
သောဏာတိ နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တဒါ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာယကံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အဒါနိ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟံ။
သာဝတ္ထိယံ ပုရဝရေ၊ ဣဒ္ဓေ ဖီတေ မဟဒ္ဓနေ။

“ယဒါ စ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ၊ ဂန္တွာ ပတိကုလံ အဟံ။
ဒသ ပုတ္တာနိ အဇနိံ၊ သုရူပါနိ ဝိသေသတော။

“သုခေဓိတာ စ တေ သဗ္ဗေ၊ ဇနနေတ္တမနောဟရာ။
အမိတ္တာနမ္ပိ ရုစိတာ၊ မမ ပဂေဝ တေ သိယာ။

“တတော မယှံ အကာမာယ၊ ဒသပုတ္တပုရက္ခတော။
ပဗ္ဗဇိတ္ထ သ မေ ဘတ္တာ၊ ဒေဝဒေဝဿ သာသနေ။

“တဒေကိကာ ဝိစိန္တေသိံ၊ ဇီဝိတေနာလမတ္ထု မေ။
စတ္တာယ ပတိပုတ္တေဟိ၊ ဝုဍ္ဎာယ စ ဝရာကိယာ။

‘‘အဟမ္ပိ တတ္ထ ဂစ္ဆိသ္သံ၊ သမ္ပတ္တော ယတ္ထ မေ ပတိ။
တေဟံ စိန္တယိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကရိယံ။

‘‘တတော စ မံ ဘိက္ခုနိယော၊ ဧကံ ဘိက္ခုနုပဿယေ။
ဝိဟာယ ဂစ္ဆုမောဝါဒံ၊ တာပေဟိ ဥဒကံ က္ကတိ။

‘‘တအာ ဥဒကမာဟိတွာ၊ သြက်ရိတွာန ကုမ္ဘိယာ။
စုလ္လေ ဌပေတွာ အာသီနာ၊ တတော စိတ္တံ သမာဒဟိံ။

‘‘ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒိသွာ၊ ဒုက္ခတော စ အနတ္တတော။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

‘‘တအာဂန္တွာ ဘိက္ခုနိယော၊ ဥဏှောဟာဒကမပုစ္ဆိသုံ။
တေဇောဓာတုမဓိဋ္ဌာယ၊ ခိပ္ပံ သန္တာပယိံ ဇလံ။

‘‘ဝိမ္ဟိတာ တာ ဇိနဝရံ၊ တေမတ္ထမသာဝယုံ။
တံ သုတွာ မုဒိတော နာထော၊ က္ကမံ ကထံ အဘာသထ။

‘‘ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ ကုသီတော ဟီနဝီရိယော။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ဝီရိယမာရဘတော ဒဠှံ။

‘‘အာရာဓိတော မဟာဝီရော၊ မယာ သုပ္ပဋိပတ္တိယာ။
အာရဒ္ဓဝီရိယာနဂ္ဂံ၊ မမာဟ သ မဟာမုနိ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။
အထ နံ ဘဂဝါ ဘိက္ခုနိယော ပဋိပာဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော အာရဒ္ဓဝီရိယာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၀၂. ‘‘ဒသ ပုတ္တေ ဝိဇာယိတွာ၊ အသ္မိံ ရူပသမုဿယေ။
တတောဟံ ဒုဗ္ဗလာ ဇိဏ္ဏာ၊ ဘိက္ခုနိံ ဥပသင်္ကမိံ။

၁၀၃. ‘‘သာ မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော။
တဿာ ဓမ္မံ သုဏိတွာန၊ ကေသေ ဆေတွာန ပဗ္ဗဇိံ။

၁၀၄. ‘‘တဿာ မေ သိက္ခမာနာယ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ယတ္ထ မေ ဝုသိတံ ပုရေ။

၁၀၅. ‘‘အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေမိ၊ ဧကဂ္ဂါ သုသမာဟိတာ။
အနန္တရာဝိမောက္ခာသိံ၊ အနုပါဒါယ နိဗ္ဗုတာ။

၁၀၆. ‘‘ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ၊ တိဋ္ဌန္တိ ဆိန္နမူလကာ။
ဓိ တဝတ္ထု ဇရေ ဇမ္မေ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေ’’တိ။ – က္ကမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ရူပသမုဿယေ** တိ ရူပသင်္ခာတေ သမုဿယေ။ အယဉှိ ရူပသဒ္ဒော ‘‘စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ’’န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၆၀) ရူပာယတနေ အာဂတော။ ‘‘ယံကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္န’’န္တိ အာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၈၁) ရူပက္ခန္ဓေ။ ‘‘ပိယရူပေ သာတရူပေ ရဇ္ဇတီ’’တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၄၀၉) သဘာဝေ။ ‘‘ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတီ’’တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၈; အ. နိ. ၁.၄၂၇-၄၃၄) ကသိဏာယတနေ။ ‘‘ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ’’တိအာဒီသု (ဒီ.

နိ. ၃.၃၃၉; အ. နိ. ၁.၄၃၅-၄၄၂) ရူပဇ္ဈာနေ။ “အဇ္ဈတ္တံ ပဋိဃသညာ ပရိညာ မဟာရူပေ ပဋိဘာဂါဒီ” တိ အာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၀၆) ရူပကာယေ။ က္လာပိ ရူပကာယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **သမုဒ္ဒယ** သဒ္ဒေါပိ အဇ္ဈိနံ သရီရဿ ပရိယာယော။ “သတန္တိ သမုဒ္ဒယာ” တိအာဒီသု အဇ္ဈသရီရပရိယာယော။ “အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ, ပဿ နန္ဒေ သမုဿယ” န္တိအာဒီသု (ထေရီဂါ. ၁၉) သရီရေ။ က္လာပိ သရီရေ ဧဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ – “ရူပသမုဿယေ” တိ, ရူပသင်္ခါတေ သမုဿယေ သရီရေတိ အတ္ထော။ ဧတ္တတာတိ ဝစနသေသော။ အသ္မိံ ရူပသမုဿယေတိ ဟိ က္လမသ္မိံ ရူပသမုဿယေ ဧတ္တက က္လာမံ ရူပကာယံ နိဿာယ ဒသ ပုတ္တေ ဝိဇာယိတ္တ တိ ယောဇနာ။ **တတောတိ** တသ္မာ ဒသပုတ္တဝိဇာယနဟေတု။ သာ ဟိ ပဌမဝယံ အတိက္ကမိတ္တ ပုတ္တကေ ဝိဇာယန္တီ အနုက္ကမေန ဒုဗ္ဗလသရီရာ ဇရာဇိဏ္ဏာ စ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တတောဟံ ဒုဗ္ဗလာ ဇိဏ္ဏာ”** တိ။

တဿာ တိ တတော, **တဿာ** တိ တ တဿာ သန္တိကေ။ ပုန တဿာတိ ကရဏေ သာမိဝစနံ, တာယာတိ အတ္ထော။ **သိက္ခမာနာယာ** တိ တိဿောပိ သိက္ခာ သိက္ခမာနာ။

အနန္တရာဝိမောက္ခာသိ န္တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဿ အနန္တရာ ဥပ္ပန္နဝိမောက္ခာ အာသိ။ ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီတိအာဒယော ဟိ အဋ္ဌပိ ဝိမောက္ခာ အနန္တရဝိမောက္ခာ နာမ န ဟောန္တိ။ မဂ္ဂါနန္တရံ အနုပ္ပတ္တာ ဟိ ဖလဝိမောက္ခာ ဖလသမာပတ္တိကာလေ ပဝတ္တမာနာပိ ပဌမမဂ္ဂါနန္တရမေဝ သမုပ္ပတ္တိတော တံ ဥပာဒါယ အနန္တရဝိမောက္ခာ နာမ, ယထာ မဂ္ဂသမာဓိ အာနန္တရိကသမာဓီတိ ဝုစ္စတိ။ **အနုပါဒါယ နိဗ္ဗုတာ** တိ ရူပါဒီသု ကိဉ္စိပိ အဂ္ဂဟေတွာ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနေန နိဗ္ဗုတာ အာသိံ။

ဇာ ဝိဇ္ဇာတ္တယံ ဝိဘာဝေတွာ အရဟတ္တဖလေန ကူဋံ ဂဏှန္တီ ဥဒာနေတွာ, က္လာအနိ ဇရာယ စိရကာလံ ဥပဒ္ဒုတသရီရံ ဝိဂရဟန္တီ သဟ ဝတ္ထုနာ တဿ သမတိက္ကန္တဘာဝံ ဝိဘာဝေတုံ **“ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပရိညာတာ”** တိ ဩသာနက ထမာဟ။ တတ္ထ **မိ တဝတ္ထု ဇရေ ဇမ္မေ** တိ အင်္ဂါနံ သိထိလဘာဝကရဏာဒိနာ ဇရေ ဇမ္မေ လာမကေ ဟီနေ တဝ တုယှံ ဟံ မိ အတ္ထု မိကာရော ဟောတု။ **နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေ** တိ တသ္မာ တွံ မယာ အတိက္ကန္တာ အဘိဘူတာသီတိ အဓိပ္ပါယော။

သောဏာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဘဒ္ဒာကုဏ္ဍလကေသာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

လူနကေသီတိအာဒိကာ ဘဒ္ဒာယ ကုဏ္ဍလကေသာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ခိပ္ပာဘိညာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ ပုညာနိ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ **ကိကိဿ** ကာသိရညော ဂေဟေ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ, ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဒသ သီလာနိ သမာဒါယ ကောမာရိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ သင်္ဃဿ ဝသနပရိဝေဏံ ကာရေတွာ, ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရိတွာ က္လမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဘဒ္ဒာ** တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ မဟတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎမာနာ ဝယပ္ပတ္တာ, တသ္မိံယေဝ နဂရေ ပုရောဟိတဿ ပုတ္တံ သတ္တုကံ နာမ စောရံ သဟောဍံ ဂဟေတွာ ရာဇာဏာယ နဂရဂုတ္တိကေန မာရေတုံ အာဃာတနံ နိယျမာနံ, သီဟပဉ္ဇရေန ဩလောကေန္တီ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ သစေ တံ လဘာမိ, ဇီဝိဿာမိ; နော စေ, မရိဿာမီတိ သယနေ အဓောမုခီ နိပဇ္ဇိ။

အထဿာ ပိတာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဧကဓီတုတာယ ဗလဝသိနေဟော သဟဿလဉ္ဇံ ဒတွာ ဥပါယေနေဝ စောရံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတံ ကာရေတွာ ဟာသာဒံ ပေသေသိ။ ဘဒ္ဒာပိ ပရိပုဏ္ဏမနောရထာ အတိရေကာလင်္ကာရေန အလင်္ကရိတွာ တံ ပရိစရတိ။ သတ္တုကောပိ ကတိပါဟံ ဝီတိနာမေတွာ တဿာ အာဘရဏေသု ဥပ္ပန္နလောဘော ဘဒ္ဒေ, အဟံ နဂရဂုတ္တိကေန ဂဟိတမတ္တောဝ စောရပပါတေ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ “သစာဟံ ဇီဝိတံ လဘာမိ, တုယှံ ဗလိကမ္မံ ဥပသံဟရိဿာမီ” တိ ပတ္ထနံ အာယာစိံ, တသ္မာ

ဗလိကမ္မံ သဇ္ဈာပေဟီတိ။ သာ “တဿ မနံ ပူရေဿာမီ”တိ ဗလိကမ္မံ သဇ္ဈာပေတ္ွာ သဗ္ဗာဘရဏဝိဘူသိတာ သာ မိကေန သဒ္ဓိံ ဧကံ ယာနံ အဘိရုယှ “ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ စောရပပါတံ အဘိရုဟိတုံ အာရဒ္ဓါ။

သတ္တုကော စိန္တေသိ – “သဗ္ဗေသု အဘိရုဟန္တေသု ဣမိဿာ အာဘရဏံ ဂဟေတုံ န သက္ကာ”တိ ပရိတရဇနံ တတ္ထေဝ ဌပေတွာ တမေဝ ဗလိဘာဇနံ ကဟာပေတွာ ပဗ္ဗတံ အဘိရုဟန္တော တာယ သဒ္ဓိံ ပိယကထံ န ကထေသိ။ သာ ဣင်္ဂိတေနေဝ တဿာဓိပ္ပာယံ အညာသိ။ သတ္တုကော, “ဘဒ္ဒေ, တဝ ဥတ္တရသာဋကံ ဩမုဉ္စိတွာ ကာယာရုဠှပာပ သာဓနံ ဘဏ္ဍိကံ ကရောဟီ”တိ။ သာ, “သာမိ, မယှံ ကော အပရာဓော”တိ? “ကိံ နု မံ, ဗာလေ,‘ဗလိကမ္မတ္ထံ အာဂတော’တိ သညံ ကရောသိ? ဗလိကမ္မာပဒေသေန ပန တဝ အာဘရဏံ ဂဟေတုံ အာဂတော”တိ။ “ကဿ ပန, အယျ, ပ သာဓနံ, ကဿ အဟ”န္တိ? “နာဟံ တေ ဝိဘာဂံ ဇာနာမီ”တိ ။ “ဟောတု, အယျ, ဧကံ ပန မေ အဓိပ္ပာယံ ပူရေဟိ, အ လင်္ကတနိယာမေန စ အာလိင်္ဂိတုံ ဒေဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သာ တေန သမ္ပဋိစ္ဆိတဘာဝံ ဥတွာ ပုရ တော အာလိင်္ဂိတွာ ပစ္ဆတော အာလိင်္ဂန္တီ ဝိယ ပဗ္ဗတပပါတေ ပါတေသိ။ သော ပတိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အဟောသိ။ တာယ ကတံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ပဗ္ဗတေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ကောသလ္လံ ဝိဘာဝေန္တီ ဣမာ ကထာ အ ဘာသိ –

“န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

“န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ လဟုံ အတ္ထဝိစိန္တိကာ”တိ။ (အပ. ထေရီ. ၂.၃.၃၁-၃၂)။

တတော ဘဒ္ဒါ စိန္တေသိ – “န သက္ကာ မယာ ဣမိနာ နိယာမေန ဂေဟံ ဂန္တုံ, ဣတောဝ ဂန္တွာ ဧကံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပ ဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ နိဂဏ္ဌာရာမံ ဂန္တွာ နိဂဏ္ဌေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ အထ နံ တေ အာဟံသု – “ကေန နိယာမေန ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဟောတူ”တိ? “ယံ တုမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥတ္တမံ, တဒေဝ ကရောထာ”တိ။ တေ “သာဓူ”တိ တဿာ တာလဋ္ဌိနာ ကေသေ လုဉ္စိတွာ ပဗ္ဗာဇေသုံ။ ပုန ကေသာ ဝဍ္ဎန္တာ ကုဏ္ဍလာဝဋ္ဋာ ဟုတွာ ဝဍ္ဎိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ **ကု ဏ္ဍလကေသာ**တိ နာမ ဇာတာ။ သာ တတ္ထ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ သမယံ တဒမဂ္ဂဉ္စ ဥဂ္ဂဟေတွာ “ဧတ္တကံ နာမ ဣမေ ဇာနန္တိ, ဣတော ဥတ္တရိ ဝိသေသော နတ္ထီ”တိ ဉတွာ တတော အပက္ကမိတွာ ယတ္ထ ယတ္ထ ပဏ္ဍိတာ အတ္ထိ, တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ ဇာနနသိပ္ပံ ဥဂ္ဂဟေတွာ အတ္တနာ သဒ္ဓိံ ကထေတုံ သမတ္ထံ အဒိသွာ ယံ ယံ ကမံ တ နိဂမံ ဝါ ပဝိသတိ, တဿ ဒွါရေ ဝါလုကာရာသိံ ကတွာ တတ္ထ ဇမ္ဗုသာခံ ဌပေတွာ “ယော မမ ဝါဒံ အာရောပေ တုံ သက္ကောတိ, သော ဣမံ သာခံ မဒ္ဒတူ”တိ သမီပေ ဌိတဒာရကာနံ သညံ ဒတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ သတ္တာဟမ္ပိ ဇမ္ဗုသာခာယ တထေဝ ဌိတာယ တံ ဂဟေတွာ ပက္ကမတိ။

တေန စ သမယေန အမှာကံ ဘဂဝါ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ဥပ နိဿာယ ဇေတဝနေ ဝိဟရတိ။ ကုဏ္ဍလကေသာပိ ဝုတ္တနယေန ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ဝိစရန္တီ သာဝတ္ထိံ ပတွာ နဂရ ဒွါရေ ဝါလုကာရာသိမှိ ဇမ္ဗုသာခံ ဌပေတွာ ဒါရကာနံ သညံ ဒတွာ သာဝတ္ထိံ ပာဝိသိ။

အထာယသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ ဧကကောဝ နဂရံ ပဝိသန္တော တံ သာခံ ဒိသွာ တံ ဒမေတုကာမော ဒါရကေ ပုစ္ဆိ – “ကသ္မာယံ သာခာ ဧဝံ ဌပိတာ”တိ? ဒါရကာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ထေရော “ယဒိ ဧဝံ ဣမံ သာခံ မဒ္ဒထာ”တိ အာဟ။ ဒါရကာ တံ မဒ္ဒိံသု။ ကုဏ္ဍလကေသာ ကတဘတ္တကိစ္စာ နဂရတော နိက္ခမန္တီ တံ သာခံ မဒ္ဒိတံ ဒိသွာ “ကေနိဒံ မဒ္ဒိတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ထေရေန မဒ္ဒာပိတဘာဝံ ဉတွာ “အပက္ခိကော တဒေ န သောဘတီ”တိ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဝီထိတော ဝီထိံ ဝိစရန္တီ “ပဿေယျာထ သမဏေဟိ သက္ယပုတ္တိယေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဝါဒ”န္တိ ဥဂ္ဃောသေတွာ မဟာဇနပရိဝုတာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဓမ္မသေနာပတိံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ “ကိံ တုမှေဟိ မမ ဇမ္ဗုသာခာ မဒ္ဒာပိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, မယာ မဒ္ဒာပိတာ”တိ။ “ဧဝံ သန္တေ တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မယှံ ဝါဒော ဟောတူ”တိ။ “ဟောတု, ဘဒ္ဒေ”တိ။ “ကဿ ပုစ္ဆာ, ကဿ ဝိဿဇ္ဇနာ”တိ? “ပုစ္ဆာ နာမ အမှာကံ ပတ္တာ, တွံ ယံ အတ္တနော ဇာနနကံ ပုစ္ဆာ”တိ။ သာ သဗ္ဗမေဝ အတ္တနော ဇာနနကံ ဝါဒံ ပုစ္ဆိ။ ထေရော

တံ သဗ္ဗံ ဝိသ္သဇ္ဇေသိ။ သာ ဥပရိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ အဇာနန္တီ တုဏှီ အဟောသိ။ အထ နံ ထေရော အာဟ – ''တယာ ဗဟုံ ပုစ္ဆိတံ, မယမ္ပိ တံ ဧကံ ပဉှံ ပုစ္ဆာမာ''တိ။ ''ပုစ္ဆထ, ဘန္တေ''တိ။ ထေရော ''ဧကံ နာမ ကိ''န္တိ ဣမံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ကုဏ္ဍလကေသာ နေဝ အန္တံ န ကောဋိံ ပဿန္တီ အန္ဓကာရံ ပဝိဋ္ဌာ ဝိယ ဟုတွာ ''န ဇာနာမိ, ဘန္တေ''တိ အာဟ။ ''တွံ ဧတ္တကမ္ပိ အဇာနန္တီ အညံ ကိံ ဇာနိဿသီ''တိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ ထေရဿ ပါဒေသု ပတိတွာ, ''ဘန္တေ, တုမှေ သရဏံ ဂစ္ဆာမီ''တိ အာဟ။ ''မာ မံ တွံ, ဘဒ္ဒေ, သရဏံ ဂစ္ဆ, သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလံ ဘဂဝန္တမေဝ သရဏံ ဂစ္ဆာ''တိ။ ''ဧဝံ ကရိဿာမိ, ဘန္တေ''တိ သာ သာယန္ဟသမယေ ဓမ္မဒေသနာဝေလာယံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿာ ဉာဏပရိပါကံ ဉတွာ –

> ''သဟဿမပိ စေ ဂါထာ၊ အနတ္ထပဒသံဟိတာ။
> ဧကံ ဂါထာပဒံ သေယျော၊ ယံ သုတွာ ဥပသမ္မတီ''တိ။ –

ဣမံ ဂါထမာဟ။ ဂါထာပရိယောသာနေ ယထာဌိတာဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၁-၅၄) –

> ''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
> ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။
>
> ''တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
> နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊ မဟာသုခသမပ္ပိတာ။
>
> ''ဥပေတွာ တံ မဟာဝီရံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။
> တတော ဇာတပ္ပသာဒါဟံ၊ ဥပေသိံ သရဏံ ဇိနံ။
>
> ''တဒါ မဟာကာရုဏိကော၊ ပဒုမုတ္တရနာမကော။
> ခိပ္ပာဘိညာနမဂ္ဂန္တိ၊ ဌပေသိ ဘိက္ခုနိံ သုဘံ။
>
> ''တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ဒါနံ ဒတွာ မဟေသိနော။
> နိပစ္စ သိရသာ ဗုဒ္ဓံ၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။
>
> ''အနုမောဒိ မဟာဝီရော၊ ဘဒ္ဒေ ယံ တေဘိပတ္ထိတံ။
> သမိဇ္ဈိဿတိ တံ သဗ္ဗံ၊ သုခိနီ ဟောဟိ နိဗ္ဗုတာ။
>
> ''သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
> ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။
>
> ''တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
> ဘဒ္ဒါကုဏ္ဍလကေသာတိ၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။
>
> ''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
> ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။
>
> ''တတော စုတာ ယာမမဂံ၊ တတောဟံ တုသိတံ ဂတာ။
> တတော စ နိမ္မာနရတိံ၊ ဝသဝတ္တိပုရံ တတော။
>
> ''ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။
> တတ္ထ တတ္ထေဝ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“တတော စုတာ မနုဿေသု၊ ရာဇူနံ စက္ကဝတ္တိနံ။
မဏ္ဍလိနဉ္စ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတွာန၊ ဒေဝေသု မာနုသေသု စ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဟုတွာ၊ နေကကပ္ပေသု သံသရိံ။

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပော နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

“တဿ ဓီတာ စတုတ္ထာသိံ၊ ဘိက္ခုဒါယီတိ ဝိဿုတာ။
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

“အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ အတန္ဒိတာ။

“ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓောပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တ ဓီတရော။

“သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒါယိကာ။

“ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ အဟံ တဒါ။
ကိသာဂေါတမီ ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

“တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဂိရိဗ္ဗဇပုရုတ္တမေ။
ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ ဖီတေ၊ ယဒါဟံ ယောဗ္ဗနေ ဌိတာ။

“စောရံ ဝဓတ္ထံ နီယန္တံ၊ ဒိသွာ ရတ္တာ တဟိံ အဟံ။
ပိတာ မေ တံ သဟဿေန၊ မောစယိတွာ ဝဓာ တတော။

“အဒါသိ တဿ မံ တာတော၊ ဝိဒိတွာန မနံ မမ။
တဿာဟမာသိံ ဝိသဋ္ဌာ၊ အတီဝ ဒယိတာ ဟိတာ။

“သော မေ ဘူသနလောဘေန၊ ဗလိမဇ္ဈာသယော ဒိသော။
စောရပ္ပပါတံ နေတွာန၊ ပဗ္ဗတံ စေတယီ ဝဓံ။

“တဒါဟံ ပဏမိတွာန၊ သတ္တုကံ သုကတဉ္ဇလီ။
ရက္ခန္တီ အတ္တနော ပါဏံ၊ ဣဒံ ဝစနမဗြဝိံ။

“ဣဒံ သုဝဏ္ဏကေယူရံ၊ မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ ဗဟူ။

သဗ္ဗံ ဟရန္တု ဘဒ္ဒန္တေ၊ မဇ္ဈ အသီတိ သာဝယ။

“ဩရောပယန္တု ကလျာဏီ၊ မာ ဗာဠှံ ပရိဒေဝသိ။
န စာဟံ အဘိဇာနာမိ၊ အဟန္တွာ ဓနမာဘတံ။

“ယတော သရာမိ အတ္တာနံ၊ ယတော ပတ္တောသ္မိ ဝိညုတံ။
န စာဟံ အဘိဇာနာမိ၊ အညံ ပိယတရံ တယာ။

“ဧဟိ တံ ဥပဂူဟိဿံ၊ ကတွာန တံ ပဒက္ခိဏံ။
န စ အနိ ပုနော အတ္ထိ၊ မမ တုယှဉ္စ သင်္ဂမော။

“န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

“န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ လဟုံ အတ္ထဝိစိန္တိကာ။

“လဟုဉ္စ ဝတ ခိပ္ပဉ္စ၊ နိကဍ္ဎေ သမစေတယိံ။
မိဂံ ဥဏ္ဏာ ယထာ ဧဝံ၊ တဒါဟံ သတ္တုကံ ဝဓိံ။

“ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ န ခိပ္ပမနုဗုဇ္ဈတိ။
သော ဟညတေ မန္ဒမတိ၊ စောရောဝ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။

“ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဗောဓတိ။
မုစ္စတေ သတ္တုသမ္ဗာဓာ၊ တဒါဟံ သတ္တုကာ ယထာ။

“တဒါဟံ ဟတယိတွာန၊ ဂိရိဒုဂ္ဂမှိ သတ္တုကံ။
သန္တိကံ သေတဝတ္ထာနံ၊ ဥပေတွာ ပဗ္ဗဇိံ အဟံ။

“သဏ္ဍာသေန စ ကေသေ မေ၊ လုဉ္စိတွာ သဗ္ဗသော တဒါ။
ပဗ္ဗဇိတွာန သမယံ၊ အာစိက္ခိံသု နိရန္တရံ။

“တတော တံ ဥဂ္ဂဟေတွာန၊ နိသီဒိတွာန ဧကကာ။
သမယံ တံ ဝိစိန္တေသိံ၊ သုတနော မာနုသံ ကရံ။

“ဆိန္နံ ဂယှ သမီပေ မေ၊ ဟတယိတွာ အပက္ကမိံ။
ဒိသွာ နိမိတ္တမလဘိံ၊ ဟတ္ထံ တံ ပုဋ္ဌတကုလံ။

“တတော ဥဋ္ဌာယ သံဝိဂ္ဂါ၊ အပုစ္ဆိံ သဟဓမ္မိကေ။
တေ အတေစုံ ဝိဇာနန္တိ၊ တံ အတ္ထံ သက္ယဘိက္ခတေ။

“သာဟံ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိဿံ၊ ဥပေတွာ ဗုဒ္ဓသာဝကေ။
တေ မမာဒါယ ဂစ္ဆိံသု၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကံ။

“သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ခန္ဓာယတနဓာတုယော။
အသုဘာနိစ္စဒုက္ခာတိ၊ အနတ္တာတိ စ နာယကော။

‘‘တဿ ဓမ္မံ သုဏိတ္ဝာတဟံ၊ ဓမ္မစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။
တတော ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပသမ္ပဒံ။

‘‘အာယာစိတော တဒါ အာဟ၊ ဧဟိ ဘဒ္ဒေတိ နာယကော။
တဒါဟံ ဥပသမ္ပန္နာ၊ ပရိတ္တံ တောယမဒ္ဒသံ။

‘‘ပာဒပက္ခာလနေနာဟံ၊ ဉတွာ သဥဒယဗ္ဗယံ။
တထာ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရေ၊ ဤဒိသံ စိန္တယိံ တဒါ။

‘‘တတော စိတ္တံ ဝိမုစ္စိ မေ၊ အနုပာဒါယ သဗ္ဗသော။
ခိပ္ပာဘိညာနမဂ္ဂံ မေ၊ တဒါ ပညာပယီ ဇိနော။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
ပရစိတ္တာနိ ဇာနာမိ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ ဝိသုဒ္ဓါသိံ သုနိမ္မလာ။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

‘‘အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သာသနေ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ တာဝဒေဝ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ တဿာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိ။ သာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တီ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၀၇. ‘‘လူနကေသီ ပင်္ကဓရီ၊ ဧကသာဋီ ပုရေ စရိံ။
အဝဇ္ဇေ ဝဇ္ဇမတိနီ၊ ဝဇ္ဇေ စာဝဇ္ဇဒဿိနီ။

၁၀၈. ‘‘ဒိဝါဝိဟာရာ နိက္ခမ္မ၊ ဂိဇ္ဈကူဋမှိ ပဗ္ဗတေ။
အဒ္ဒသံ ဝိရဇံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃပုရက္ခတံ။

၁၀၉. ‘‘နိဟစ္စ ဇာဏုံ ဝန္ဒိတွာ၊ သမ္မုခါ အဉ္ဇလိံ အကံ။
ဧဟိ ဘဒ္ဒေတိ မံ အဝစ၊ သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ။

၁၁၀. ‘‘စိဏ္ဏာ အင်္ဂါ စ မဂဓာ၊ ဝဇ္ဇီ ကာသီ စ ကောသလာ။
အနဏာ ပဏ္ဏာသ ဝဿာနိ၊ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ အဘုဉ္ဇဟံ။

၁၁၁. ‘‘ပုညံ ဝတ ပသဝိ ဗဟုံ၊ သပ္ပညော ဝတာယံ ဥပါသကော။
ယော ဘဒ္ဒါယ စီဝရံ အဒါသိ၊ ဝိပ္ပမုတ္တာယ သဗ္ဗဂန္ထေဟီ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **လူနကေသီ**တိ လူနာ လုဉ္စိတာ ကေသာ မယှန္တိ လူနကေသီ, နိဂဏ္ဌေသု ပဗ္ဗဇ္ဇာယ တာလဋ္ဌိနာ လုဉ္စိတကေသာ, တံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပင်္ကဓရီ**တိ ဒန္တကဋ္ဌဿ အခါဒနေန ဒန္တေသု မလပင်္ကဓာရဏတော ပင်္ကဓရီ။ **ကေသာဋ္ဌီ**တိ နိဂဏ္ဌစာရိတ္တဝသေန ကေသာဋ္ဌိကာ။ **ပုရေ စရိ**န္တိ ပုဗ္ဗေ နိဂဏ္ဌီ ဟုတွာ ဧဝံ ဝိစရိံ။ **အဝဇ္ဇေ ဝဇ္ဇမတိနီ**တိ နှာနဒန္တကဋ္ဌခါဒနာဒိကေ အနဝဇ္ဇေ သာဝဇ္ဇသညီ။ **ဝဇ္ဇေ စာဝဇ္ဇဒဿိနီ**တိ မာနမက္ခပလာသဝိပလ္လာသာဒိကေ သာဝဇ္ဇေ အနဝဇ္ဇဒိဋ္ဌီ။

ဒိဝါဝိဟာရာ နိက္ခမ္မာတိ အတ္တနော ဒိဝါဝိဟာရဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတွာ။ အယမ္ပိ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကဝေလာယံ ထေရေန သမာဂတာ တဿ ပဉှာဿ ဝိဿဇ္ဇနေန ဓမ္မဒေသနာယ စ နိဟတမာနဒပ္ပါ ပသန္နမာနသာ ဟုတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတုကာမာဝ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဒိဝါဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ သာယန္ဟသမယေ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ။

နိဟစ္စ ဇာဏုံ ဝန္ဒိတွာတိ ဇာဏုဒွယံ ပထဝိယံ နိဟန္တွာ ပတိဋ္ဌပေတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ။ **သမ္မုခါ အဉ္ဇလိံ အကန္တိ** သတ္ထု သမ္မုခါ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ အကာသိံ။ **ဧဟိ, ဘဒ္ဒေတိ မံ အဝစ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ**တိ ယံ မံ ဘဂဝါ အရဟတ္တံ ပတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ယာစိတွာ ဌိတံ "ဧဟိ, ဘဒ္ဒေ, ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ ဥပသမ္ပဇ္ဇဿူ"တိ အဝစ အာဏာပေသိ။ သာ သတ္ထု အာဏာ မယှံ ဥပသမ္ပဒါယ ကာရဏတ္တာ ဥပသမ္ပဒါ အာသိ အဟောသိ။

စိဏ္ဏာတိအာဒိကာ ဒွေ ဂါထာ အညာဗျာကရဏဂါထာ။ တတ္ထ **စိဏ္ဏာ အင်္ဂါ စ မဂဓာ**တိ ယေ ဣမေ အင်္ဂါ စ မဂဓာ စ ဝဇ္ဇီ စ ကာသီ စ ကောသလာ စ ဇနပဒါ ပုဗ္ဗေ သာဏာယ မယာ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇန္တိယာ စိဏ္ဏာ စရိတာ, တေသုယေဝ သတ္ထာရာ သမာဂမတော ပဋ္ဌာယ အနဏာ နိဒ္ဒောသာ အပဂတကိလေသာ ဟုတွာ ပညာသ သံဝစ္ဆရာနိ ရဋ္ဌပိဏ္ဍံ အဘုဉ္ဇိံ အဟံ။

ယေန အဘိပ္ပသန္နမာနသေန ဥပာသကေန အတ္တနော စီဝရံ ဒိန္နံ, တဿ ပုညဝိသေသကိတ္တနမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တီ **"ပုညံ ဝတ ပသဝိ ဗဟု"**န္တိ ဩသာနဂါထမာဟ။ သာ သုဝိညေယျာဝ။

ဘဒ္ဒာကုဏ္ဍလကေသာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ပဋာစာရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

နင်္ဂလေဟိ ကသံ ခေတ္တန္တိအာဒိကာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဝိနယဓရာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိ ဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဘိက္ခုသံဃဿ ပရိဝေဏံ အကာသိ။ သာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ, ဧကံ ဗုဒ္ဓန္တရံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ အတ္တနော ဂေဟေ ဧကေန ကမ္မကာရေန သဒ္ဓိံ ကိလေသသန္ထဝံ အကာသိ။ တံ မာတာပိတရော သမဇာတိကဿ ကုမာရဿ ဒာတုံ ဒိဝသံ သဏ္ဌပေသုံ။ တံ ဉတွာ သာ ဟတ္ထသာရံ ဂဟေတွာ တေန ကတသန္ထဝေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ အဂ္ဂဒွါရေန နိက္ခမိတွာ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ ဝသန္တီ ဂဗ္ဘိနီ အဟောသိ။ သာ ပရိပက္ကေ ဂဗ္ဘေ "ကိံ ဣဓ အနာထဝါသေန, ကုလဂေဟံ ဂစ္ဆာမ, သာမီ"တိ ဝတွာ တသ္မိံ "အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမ, သွေ ဂစ္ဆာမာ"တိ ကာလက္ခေပံ ကရောန္တေ "နာယံ ဗာလော မံ နေဿတီ"တိ တသ္မိံ ဗဟိ ဂတေ ဂေဟေ ပဋိသာမေတဗ္ဗံ ပဋိသာမေတွာ "ကုလဃရံ ဂတာတိ မယှံ သာမိကဿ ကထေထာ"တိ ပဋိဝိဿကဃရဝါသီနံ အာစိက္ခိတွာ "ဧကိကာဝ ကုလဃရံ ဂမိဿာမီ"တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သော အာဂန္တွာ ဂေဟေ တံ အပဿန္တော ပဋိဝိဿကေ ပုစ္ဆိတွာ "ကုလဃရံ ဂတာ"တိ သုတွာ "မံ နိဿာယ ကုလဓီတာ အနာထာ ဇာတာ"တိ ပဒါနုပဒံ ဂန္တွာ သမ္ပာပုဏိ။ တဿာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သာ ပသုတကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓ

ဂမနဿုက္ကာ သာမိကံ ဂဟေတွာ နိဝတ္တိ။ ဒုတိယတရမ္ပိ ဂဗ္ဘိနီ အဟောသီတိအာဒိ သဗ္ဗံ ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

အယံ ပန ဝိသေသော – ယဒာ တဿာ အန္တရာမဂ္ဂေ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု, တဒါ မဟာအကာလမေဃော ဥဒပါဒိ။ သမန္တတော ဝိဇ္ဇုလတာဟိ အာဒိတ္တံ ဝိယ မေဃထနိတေဟိ ဘိဇ္ဇမာနံ ဝိယ စ ဥဒကဓာရာနိပါတနိရန္တရံ နဘံ အဟောသိ။ သာ တံ ဒိသွာ, “သာမိ, မေ အနောဝဿကံ ဌာနံ ဇာနာဟီ”တိ အာဟ။ သော ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တော ဧကံ တိဏသဉ္ဆန္နံ ဂုမ္ဗံ ဒိသွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဟတ္ထဂတာယ ဝါသိယာ တသ္မိံ ဂုမ္ဗေ ဒဏ္ဍကေ ဆိန္ဒိတုကာမော တိဏေဟိ သဉ္ဆာဒိတဝမ္မိကသီသန္တေ ဥဋ္ဌိတရုက္ခဒဏ္ဍကံ ဆိန္ဒိ။ တာဝဒေဝ စ နံ တတော ဝမ္မိကတော နိက္ခမိတွာ ဃောရဝိသော အာသီဝိသော ဍံသိ။ သော တတ္ထေဝ ပတိတွာ ကာလမကာသိ။ သာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တီ တဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တီ ဒွေပိ ဒါရကေ ဝါတဝုဋ္ဌိံ အသဟမာနေ ဝိရဝန္တေ ဥရန္တရေ ကတွာ, ဒွီဟိ ဇာဏုကေဟိ ဒွီဟိ ဟတ္ထေဟိ စ ဘူမိံ ဥပ္ပီဠေတွာ ယထာဌိတာဝ ရတ္တိံ ဝီတိနာမေတွာ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ မံသပေသိဝဏ္ဏံ ဧကံ ပုတ္တံ ပိလောတိကစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဟတ္ထေဟိ ဥရေဟိ စ ပရိဂ္ဂဟေတွာ, ဣတရံ “ဧဟိ, တာတ, ပိတာ တေ ဣတော ဂတော”တိ ဝတွာ သာမိကေန ဂတမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တီ တံ ဝမ္မိကသမီပေ ကာလင်္ကတံ နိသိန္နံ ဒိသွာ “မံ နိဿာယ မမ သာမိကော မတော”တိ ရောဒန္တီ ပရိဒေဝန္တီ သကလရတ္တိံ ဒေဝေန ဝုဋ္ဌတ္တာ ဇဏ္ဏုကပ္ပမာဏံ ထနပ္ပမာဏံ ဥဒကံ သဝန္တိံ အန္တရာမဂ္ဂေ နဒိံ ပတွာ, အတ္တနော မန္ဒဗုဒ္ဓိတာယ ဒုဗ္ဗလတာယ စ ဒွီဟိ ဒါရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဥဒကံ ဩတရိတုံ အဝိသဟန္တီ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ဩရိမတီရေ ဌပေတွာ ဣတရံ အာဒာယ ပရတီရံ ဂန္တွာ သာခါဘင်္ဂံ အတ္ထရိတွာ တတ္ထ ပိလောတိကစုမ္ဗဋကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ “ဣတရဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ ဗာလပုတ္တကံ ပဟာတုံ အသက္ကောန္တီ ပုနပ္ပုနံ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကယမာနာ နဒိံ ဩတရတိ။

အထဿာ နဒီမဇ္ဈံ ဂတကာလေ ဧကော သေနော တံ ဒါရကံ ဒိသွာ “မံသပေသီ”တိ သညာယ အာကာသတော ဘဿိ။ သာ တံ ဒိသွာ ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ “သူ သူ”တိ တိက္ခတ္တုံ မဟာသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရေသိ။ သေနော ဒူရဘာဝေန တံ အသုဏန္တော ကုမာရံ ဂဟေတွာ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိ။ ဩရိမတီရေ ဌိတော ပုတ္တော ဥဘော ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ မဟာသဒ္ဒံ နိစ္ဆာရယမာနံ ဒိသွာ “မံ သန္ဓာယ ဝဒတီ”တိ သညာယ ဝေဂေန ဥဒကေ ပတိ။ ဣတိ ဗာလပုတ္တကော သေနေန, ဇေဋ္ဌပုတ္တကော ဥဒကေန ဟတော။ သာ “ဧကော မေ ပုတ္တော သေနေန ဂဟိတော, ဧကော ဥဒကေန ဝူဠှော, ပန္ထေ မေ ပတိ မတော”တိ ရောဒန္တီ ပရိဒေဝန္တီ ဂစ္ဆန္တီ သာဝတ္ထိတော အာဂစ္ဆန္တံ ဧကံ ပုရိသံ ဒိသွာ ပုစ္ဆိ – “ကတ္ထ ဝါသိကောသိ, တာတာ”တိ? “သာဝတ္ထိဝါသိကောမှိ, အမ္မာ”တိ။ “သာဝတ္ထိယံ အသုကဝီထိယံ အသုကကုလံ နာမ အတ္ထိ, တံ ဇာနာသိ, တာတာ”တိ? “ဇာနာမိ, အမ္မ, တံ ပန မာ ပုစ္ဆိ, အညံ ပုစ္ဆာ”တိ။ “အညေန မေ ပယောဇနံ နတ္ထိ, တဒေဝ ပုစ္ဆာမိ, တာတာ”တိ။ “အမ္မ, တွံ အတ္တနော အနာစိက္ခိတုံ န ဒေသိ, အဇ္ဇ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဒေဝေါ ဝဿန္တော ဒိဋ္ဌော”တိ? “ဒိဋ္ဌော မေ, တာတ, မယှမေဝ သော သဗ္ဗရတ္တိံ ဝုဋ္ဌော, တံ ကာရဏံ ပစ္ဆာ ကထေဿာမိ, ဧတေသံ တာဝ မေ သေဋ္ဌိဂေဟေ ပဝတ္တိံ ကထေဟီ”တိ။ “အမ္မ, အဇ္ဇ ရတ္တိယံ သေဋ္ဌိ စ ဘရိယာ စ သေဋ္ဌိပုတ္တော စာတိ တယောပိ ဇနေ အဝတ္ထရမာနံ ဂေဟံ ပတိ, တေ ဧကစိတကာယံ ဈာယန္တိ, သွာယံ ဓူမော ပညာယတိ, အမ္မာ”တိ။ သာ တသ္မိံ ခဏေ နိဝတ္ထဝတ္ထမ္ပိ ပတမာနံ န သဉ္ဇာနိ။ သောကုမ္မတ္တတံ ပတွာ ဇာတရူပေနေဝ –

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊ ဧကစိတမှိ ဍယှရေ”တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၂.၄၉၈) –

ဝိလပန္တီ ပရိဗ္ဘမတိ။

တတော ပဋ္ဌာယ တဿာ နိဝသနမတ္တေနပိ ပဋေန အစရဏတော ပတိတာစာရတ္တာ **ပဋာစာရာ**တွေဝ သမညာ အဟောသိ။ တံ ဒိသွာ မနုဿာ “ဂစ္ဆ, ဥမ္မတ္တိကေ”တိ ဧကစ္စေ ကစဝရံ မတ္ထကေ ခိပန္တိ, အညေ ပံသုံ ဩကိရန္တိ, အပရေ လေဍ္ဍုံ ခိပန္တိ။ သတ္ထာ ဇေတဝနေ မဟာပရိသာမဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော တံ တထာ ပရိဗ္ဘမန္တိံ ဒိသွာ ဉာဏပရိပါကဉ္စ ဩလောကေတွာ ယထာ ဝိဟာရာဘိမုခီ အာဂစ္ဆတိ, တထာ အကာသိ။ ပရိသာ တံ ဒိသွာ “ဣမိဿာ ဥမ္မတ္တိကာယ ဣတော အာဂန္တုံ မာဒတ္ထာ”တိ အာဟ။ “ဘဂဝါ မာ နံ ဝါရယိတ္ထာ”တိ ဝတွာ အ

ဝိဒူရဋ္ဌာနံ အာဂတကာလေ ''သတိ ပဋိလဘ ဘဂိနီ''တိ အာဟ။ သာ တာဝဒေဝ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန သတိံ ပဋိလဘိတွာ နိဝတ္ထဝတ္ထဿ ပတိတဘာဝံ သလ္လက္ခေတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဥက္ကုဋိကံ ဥပနိသီဒိ။ ဧကော ပုရိသော ဥတ္တရသာဋကံ ခိပိ။ သာ တံ နိဝါသေတွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ, ''ဘန္တေ, အဝဿယော မေ ဟောထ, ဧကံ မေ ပုတ္တံ သေနော ဂဏှိ, ဧကော ဥဒကေန ဝူဠှော, ပန္ထေ ပတိ မတော, မာတာပိတရော ဘာတာ စ ဂေဟေန အဝတ္ထဋာ မတာ ဧကစိတကသ္မိံ ဈာယန္တီ''တိ သာ သောကကာရဏံ အာစိက္ခိ။ သတ္ထာ ''ပဋာစာရေ, မာ စိန္တယိ, တဝ အဝဿယော ဘဝိတုံ သမတ္ထဿေဝ သန္တိကံ အာဂတာသိ။ ယထာ ဟိ တွံ ဣဒါနိ ပုတ္တာဒီနံ မရဏနိမိတ္တံ အဿူနိ ပဝတ္တေသိ, ဧဝံ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ပုတ္တာဒီနံ မရဏဟေတု ပဝတ္တိတံ အဿု စတုန္နံ မဟာသမုဒ္ဒါနံ ဥဒကတော ဗဟုတရ''န္တိ ဒဿေန္တော –

> ''စတူသု သမုဒ္ဒေသု ဇလံ ပရိတ္တကံ၊ တတော ဗဟုံ အဿုဇလံ အနပ္ပကံ။
> ဒုက္ခေန ဖုဋ္ဌဿ နရဿ သောစနာ၊ ကိံ ကာရဏာ အမ္မ တုဝံ ပမဇ္ဇသီ''တိ။ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁၂ ပဋာစာရာထေရီဝတ္ထု) –

ကထံ အဘာသိ။

ဧဝံ သတ္ထရိ အနမတဂ္ဂပရိယာယကထံ (သံ. နိ. ၂.၁၂၅-၁၂၆) ကထေန္တေ တဿာ သောကော တနုတရဘာဝံ အဂမာသိ။ အထ နံ တနုဘူတသောကံ ဉတွာ ''ပဋာစာရေ, ပုတ္တာဒယော နာမ ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တဿ တာဏံ တ လေဏံ တ သရဏံ တ ဘဝိတုံ န သက္ကောန္တိ''တိ ဝိဇ္ဇမာနာပိ တေ န သန္တိ ဧဝ, တသ္မာ ပဏ္ဍိတေန အတ္တနော သီလံ ဝိသောဓေတွာ နိဗ္ဗာနဂါမိမဂ္ဂေယေဝ သာဓေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော –

> ''န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ပိတာ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
> အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ။
>
> ''ဧတမတ္ထဝသံ ဉတွာ၊ ပဏ္ဍိတော သီလသံဝုတော။
> နိဗ္ဗာနဂမနံ မဂ္ဂံ၊ ခိပ္ပမေဝ ဝိသောဓယေ''တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၈-၂၈၉) –

ဣမာဟိ ကထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ ဒေသနာဝသာနေ ပဋာစာရာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိတွာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ဧကဒိဝသံ ဃဋေန ဥဒကံ အာဒာယ ပါဒေ ဓောဝန္တီ ဥဒကံ အာသိဉ္စိ။ တံ ထောကံ ဌာနံ ဂန္တွာ ပစ္ဆိဇ္ဇိ, ဒုတိယဝါရံ အာသိတ္တံ တတော ဒူရံ အဂမာသိ, တတိယဝါရံ အာသိတ္တံ တတောပိ ဒူရတရံ အဂမာသိ။ သာ တဒေဝ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ တယော ဝယေ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ''မယာ ပဌမံ အာသိတ္တဥဒကံ ဝိယ ဣမေ သတ္တာ ပဌမဝယေပိ မရန္တိ, တတော ဒူရံ ဂတံ ဒုတိယဝါရံ အာသိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ မဇ္ဈိမဝယေပိ, တတော ဒူရတရံ ဂတံ တတိယဝါရံ အာသိတ္တံ ဥဒကံ ဝိယ ပစ္ဆိမဝယေပိ မရန္တိယေဝါ''တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာ ဂန္ဓကုဋိယံ နိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ တဿာ သမ္မုခေ ဌတွာ ကထေန္တော ဝိယ ''ဧဝမေတံ, ပဋာစာရေ, သဗ္ဗေပိမေ သတ္တာ မရဏဓမ္မာ, တသ္မာ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယံ အပဿန္တဿ ဝဿသတံ ဇီဝတော တံ ပဿန္တဿ ဧကာဟမ္ပိ ဧကက္ခဏမ္ပိ ဇီဝိတံ သေယျော''တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော –

> ''ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
> ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၁၁၃) –

ကထမာဟ။ ကထာပရိယောသာနေ ပဋာစာရာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၄၆၈-၅၁၁) –

> ''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပာရဂူ။
> ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

‘‘တအာဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊ မဟာသုခသမပ္ပိတာ။

‘‘ဥပေတ္ဝာ တံ မဟာဝီရံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။
တတော ဇာတပသာဒာဟံ၊ ဥပေသိံ သရဏံ ဇိနံ။

‘‘တတော ဝိနယဓာရီနံ၊ အဂ္ဂံ ဝဏ္ဏေသိ နာယကော။
ဘိက္ခုနိံ လဇ္ဇိနိံ တာဒိံ၊ ကပ္ပာကပ္ပဝိသာရဒံ။

‘‘တဒာ မုဒိတစိတ္တာဟံ၊ တံ ဌာနမဘိကင်္ခိနီ။
နိမန္တေတ္ဝာ ဒသဗလံ၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။

‘‘ဘောဇယိတ္ဝာန သတ္တာဟံ၊ ဒဒိတ္ဝာဝ တိစီဝရံ။
နိပစ္စ သိရသာ ပာဒေ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

‘‘ယာ တယာ ဝဏ္ဏိတာ ဝီရ၊ ဣတော အဋ္ဌမကေ မုနိ။
တာဒိသာဟံ ဘဝိဿာမိ၊ ယဒိ သိဇ္ဈတိ နာယက။

‘‘တဒာ အဝေစ မံ သတ္ထာ၊ ဘဒ္ဒေ မာ ဘာယိ အဿသ။
အနာဂတမ္ဟိ အဒ္ဓာနေ၊ လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒာယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
ပဋာစာရာတိ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

‘‘တဒာဟံ မုဒိတာ ဟုတ္ဝာ၊ ယာဝဇီဝံ တဒာ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။

‘‘တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတ္ဝာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

‘‘ဣမမ္ဟိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗ္ရဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

‘‘ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒာ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

‘‘တဿာသိံ တတိယာ ဓီတာ၊ ဘိက္ခုနီ ဣတိ ဝိဿုတာ။
ဓမ္မံ သုတ္ဝာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

‘‘အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒာ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမ္ဟ အတန္ဒိတာ။

‘‘ကောမာရိဗ္ရဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။

ဗုဒ္ဓေပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တမိတရော။

“သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒာယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒာယိကာ။

“အဟံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ခေမာ ဘဒ္ဒာ စ ဘိက္ခုနီ။
ကိသာဂေါတမီ ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

“တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အနိ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟံ။
သာဝတ္ထိယံ ပုရဝရေ၊ ဣဒ္ဓေ ဖီတေ မဟဒ္ဓနေ။

“ယဒါ စ ယောဗ္ဗနူပေတာ၊ ဝိတက္ကဝသဂါ အဟံ။
နရံ ဇာရပတိံ ဒိသွာ၊ တေန သဒ္ဓိံ အဂစ္ဆဟံ။

“ဧကပုတ္တပသူတာဟံ၊ ဒုတိယော ကုစ္ဆိယာ မမ။
တဒါဟံ မာတာပိတရော၊ ဩက္ခာမီတိ သုနိစ္ဆိတာ။

“နာရောစေသိံ ပတိံ မယှံ၊ တဒါ တမှိ ပဝါသိတေ။
ဧကိကာ နိဂ္ဂတာ ဂေဟာ၊ ဂန္တုံ သာဝတ္ထိမုတ္တမံ။

“တတော မေ သာမိ အာဂန္တွာ၊ သမ္ဘာဝေသိ ပထေ မမံ။
တဒါ မေ ကမ္မဇာ ဝါတာ၊ ဥပ္ပန္နာ အတိဒါရုဏာ။

“ဥဋ္ဌိတော စ မဟာမေဃော၊ ပသူတိသမယေ မမ။
ဒဗ္ဗတ္ထာယ တဒါ ဂန္တွာ၊ သာမိ သပ္ပေန မာရိတော။

“တဒါ ဝိဇာတဒုက္ခေန၊ အနာထာ ကပဏာ အဟံ။
ကုန္နဒိံ ပူရိတံ ဒိသွာ၊ ဂစ္ဆန္တီ သကုလာလယံ။

“ဗာလံ အာဒါယ အတရိံ၊ ပါရကူလေ စ ဧကကံ။
သာယေတွာ ဗာလကံ ပုတ္တံ၊ ဣတရံ တရဏာယဟံ။

“နိဝတ္တာ ဥက္ကုသော ဟာသိ၊ တရုဏံ ဝိလပန္တကံ။
ဣတရဉ္စ ဝဟီ သောတော၊ သာဟံ သောကသမပ္ပိတာ။

“သာဝတ္ထိနဂရံ ဂန္တွာ၊ အဿောသိံ သဇနေ မတေ။
တဒါ အဝေစံ သောကဋ္ဋာ၊ မဟာသောကသမပ္ပိတာ။

“ဥဘော ပုတ္တာ ကာလင်္ကတာ၊ ပန္ထေ မယှံ ပတီ မတော။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ စ၊ ဧကစိတမှိ ဍယှရေ။

“တဒါ ကိသာ စ ပဏ္ဍု စ၊ အနာထာ ဒီနမာနသာ။
ဣတော တတော ဘမန္တီဟံ၊ အဒ္ဒသံ နရသာရထိံ။

“တတော အတေစ မံ သတ္ထာ၊ ပုတ္တေ မာ သောစိ အဿသ။
အတ္တာနံ တေ ဂဝေသဿု၊ ကိံ နိရတ္ထံ ဝိဟညသိ။

“န သန္တိ ပုတ္တာ တာဏာယ၊ န ဉာတီ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
အန္တကေနာဓိပန္နဿ၊ နတ္ထိ ဉာတီသု တာဏတာ။

“တံ သုတွာ မုနိနော တက္ကံ၊ ပဌမံ ဖလမဇ္ဈဂံ။
ပဗ္ဗဇိတွာန နစိရံ၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
ပရစိတ္တာနိ ဇာနာမိ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ခေပေတွာ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ ဝိသုဒ္ဓာသိံ သုနိမ္မလာ။

“တတောဟံ ဝိနယံ သဗ္ဗံ၊ သန္တိကေ သဗ္ဗဒဿိနော။
ဥဂ္ဂဟိံ သဗ္ဗဝိတ္ထာရံ၊ ဗျာဟရိံ စ ယထာတထံ။

“ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
အဂ္ဂါ ဝိနယဓာရီနံ၊ ပဋာစာရာဝ ဧကိကာ။

“ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

“ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ သေက္ခကာလေ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥပရိဝိသေသဿ နိဗ္ဗတ္တိတာကာရံ ဝိဘာဝေန္တီ ဥဒာနဝသေန –

၁၁၂. “နင်္ဂလေဟိ ကသံ ခေတ္တံ၊ ဗီဇာနိ ပဝပံ ဆမာ။
ပုတ္တဒာရာနိ ပောသေန္တာ၊ ဓနံ ဝိန္ဒန္တိ မာဏဝါ။

၁၁၃. “ကိမဟံ သီလသမ္ပန္နာ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။
နိဗ္ဗာနံ နာဓိဂစ္ဆာမိ၊ အကုသီတာ အနုဒ္ဓတာ။

၁၁၄. “ပါဒေ ပက္ခာလယိတွာန၊ ဥဒကေသု ကရောမဟံ။
ပါဒောဒကဉ္စ ဒိသွာန၊ ထလတော နိန္နမာဂတံ။

၁၁၅. “တတော စိတ္တံ သမာဓေသိံ၊ အဿံ ဘဒ္ဒံဝဇာနိယံ။
တတော ဒီပံ ဂဟေတွာန၊ ဝိဟာရံ ပါဝိသိံ အဟံ။
သေယျံ ဩလောကယိတွာန၊ မဉ္စကမှိ ဥပါဝိသိံ။

၁၁၆. “တတော သူစိံ ဂဟေတွာန၊ ဝဋ္ဋိံ ဩကဿယာမဟံ။
ပဒီပဿေဝ နိဗ္ဗာနံ၊ ဝိမောက္ခော အဟု စေတသော”တိ။ – ဣမာ ဂာထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကသန္တိ** ကသန္တာ ကသိကမ္မံ ကရောန္တာ။ ဗဟုတ္တေ ဟိ ဣဒံ ဧကဝစနံ။ **ပဝပန္တိ ဗီဇာနိ** ဝပန္တာ။ **ဆမာ** တိ ဆမာယံ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဟိ ဣဒံ ပစ္စတ္တဝစနံ။ အယဉ္ဟေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ဣမေ မာဏဝါ သတ္တာ နင်္ဂလေဟိ ဖာလေဟိ ခေတ္တံ ကသန္တာ ယထာဓိပ္ပာယံ ခေတ္တဘူမိယံ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏဘေဒာနိ ဗီဇာနိ ဝပန္တာ တံဟေတု တံနိမိတ္တံ အတ္တာနံ ပုတ္တဒါရာဒီနိ ပောသေန္တာ ဟုတွာ ဓနံ ပဋိလဘန္တိ။ ဧဝံ ဣမသ္မိံ လောကေ ယောနိသော ပယုတ္တော ပစ္စတ္တပုရိသကာရော နာမ သဖလော သဥဒယော။

တတ္ထ **ကိမဟံ သီလသမ္ပန္နော, သတ္ထုသာသနကာရိကာ။ နိဗ္ဗာနံ နာဓိဂစ္ဆာမိ, အကုသီတာ အနုဒ္ဓတာ** တိ အဟံ သုဝိသုဒ္ဓသီလာ အာရဒ္ဓဝီရိယတာယ အကုသီတာ အဇ္ဈတ္တံ သုသမာဟိတစိတ္တတာယ အနုဒ္ဓတာ စ ဟုတွာ စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာသင်္ခါတံ သတ္ထု သာသနံ ကရောန္တီ ကသ္မာ နိဗ္ဗာနံ နာဓိဂစ္ဆာမိ, အဓိဂမိဿာမိ ဧဝ တိ။

ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ဧကဒိဝသံ ဟာဒဓောဝနဥဒကေ နိမိတ္တံ ဂဏှိ။ တေနာဟ **"ဟာဒေ ပက္ခာလယိတွာန"** တိအာဒိ ။ တဿတ္ထော – အဟံ ဟာဒေ ဓောဝန္တီ ဟာဒပက္ခာလနဟေတု တိက္ခတ္တုံ အာသိတ္တေသု ဥဒကေသု ထလတော နိန္နမာဂတံ ဟာဒောဒကံ ဒိသွာ နိမိတ္တံ ကရောမိ။

''ယထာ ဣဒံ ဥဒကံ ခယဓမ္မံ ဝယဓမ္မံ, ဧဝံ သတ္တာနံ အာယုသင်္ခါရာ''တိ ဧဝံ အနိစ္စလက္ခဏံ, တဒနုသာရေန ဒုက္ခလက္ခဏံ, အနတ္တလက္ခဏဉ္စ ဥပဓာရေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တီ **တတော စိတ္တံ သမာဓေသိံ, အဿံ ဘဒ္ဒံဝဇာနိယ** န္တိ ယထာ အဿံ ဘဒ္ဒံ အာဇာနိယံ ကုသလော သာရထိ သုခေန သာရေတိ, ဧဝံ မယှံ စိတ္တံ သုခေနေဝ သမာဓေသိံ, ဝိပဿနာသမာဓိနာ သမာဟိတံ အကာသိံ။ ဧဝံ ပန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တီ ဥတုသပ္ပာယနိဒ္ဒိဂိသာယ ဩဝရကံ ပဝိသန္တီ အန္ဓကာရဝိဓမနတ္ထံ ဒီပံ ဂဟေတွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဒီပံ ဌပေတွာ မဉ္စကေ နိသိန္နမတ္တာဝ ဒီပံ ဝိဇ္ဈာပေတုံ အင်္ဂုဋ္ဌသူစိယာ ဒီပဝဋ္ဋိံ အာကမိံ, တာဝဒေဝ ဥတုသပ္ပာယလာဘေန တဿာ စိတ္တံ သမာဟိတံ အဟောသိ, ဝိပဿနာဝီထိံ ဩတရိ, မဂ္ဂေန ဃဋ္ဋေသိ။ တတော မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ သဗ္ဗသော အာသဝာနံ ခယော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ – **"တတော ဒီပံ ဂဟေတွာန။ပေ။ ဝိမောက္ခော အဟု စေတသော"**တိ။ တတ္ထ **သေယျံ ဩလောကယိတွာန** တိ ဒီပာလောကေန သေယျံ ပဿိတွာ။

သူစိန္တိ အင်္ဂုဋ္ဌသူစိံ။ **ဝဋ္ဋိံ ဩကဿယာမိ** တိ ဒီပံ ဝိဇ္ဈာပေတုံ တေလာဘိမုခံ ဒီပဝဋ္ဋိံ အာကဍ္ဎေမိ။ **ဝိမောက္ခော** တိ ကိလေသေဟိ ဝိမောက္ခော။ သော ပန ယသ္မာ ပရမတ္ထတော စိတ္တဿ သန္တတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"စေတသော"**တိ။ ယထာ ပန ဝဋ္ဋိတေလာဒိကေ ပစ္စယေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟော ပဒီပော တဒဘာဝေ အနုပ္ပဇ္ဇနတော နိဗ္ဗုတောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ကိလေသာဒိပစ္စယေ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟံ စိတ္တံ တဒဘာဝေ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ဝိမုတ္တန္တိ ဝုစ္စတီတိ အာဟ – ''ပဒီပဿေဝ နိဗ္ဗာနံ, ဝိမောက္ခော အဟု စေတသော''တိ။

ပဋာစာရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. တိံသမတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

မုသလာနိ ဂဟေတွာနတိအာဒိကာ တိံသမတ္တာနံ ထေရီနံ ဂါထာ။ တာပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တိယော အနုက္ကမေန ဥပစိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သကကမ္မသမ္ဗောဓိတာ တတ္ထ တတ္ထ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပရိသုဒ္ဓသီလာ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ပရိပူရေန္တိယော ဝိဟရန္တိ။ အထေကဒိဝသံ ပဋာစာရာထေရီ တာသံ ဩဝဒံ ဒေန္တီ –

၁၁၇. ''မုသလာနိ ဂဟေတွာန, ဓညံ ကောဋ္ဋေန္တိ မာဏဝါ။
ပုတ္တဒါရာနိ ပောသေန္တာ, ဓနံ ဝိန္ဒန္တိ မာဏဝါ။

၁၁၈. ''ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသနံ, ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။

ခိပ္ပံ ဟအနိ ဓောဝိတ္ဝတ၊ ကေမန္တေ နိသီဒထ။
စေတောသမထမနုယုတ္တာ၊ ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသန''န္တိ။ – ဣမာ ဒွေ ဝ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဣမေ သတ္တာ ဇီဝိတဟေတု မုသလာနိ ဂဟေတွ တ ပရေသံ ခေည ကောဋ္ဋေန္တိ, ဥဒုက္ခလကမ္မံ ကရောန္တိ၊ အညမ္ပိ ဒေဒိသံ နိဟီနကမ္မံ ကတွတ ပုတ္တဒါရံ ပောသေန္တာ ယထာရဟံ ဓနမ္ပိ သံဟရန္တိ၊ တံ ပန နေသံ ကမ္မံ နိဟီနံ ဂမ္မံ ပောထုဇ္ဇနိကံ ဒုက္ခံ အနတ္ထသဥ္ဟိတဥ္စ။ တသ္မာ ဒေဒိသံ သံကိလေသိကပပဥ္စံ ဝဇ္ဇေတွတ **ကရောထ ဗုဒ္ဓသာသနံ** သိက္ခတ္တယသင်္ခါတံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ ကရောထ သမ္ပာဒေထ အတ္တနော သန္တာနေ နိပ္ဖတ္တေထ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ – **"ယံ ကတွတ နာနုတပ္ပတိ"** တိ, ယဒ္ဒ ကရဏဟေတု တေရဟိ အာယတိဥ္စ အနုတာပံ နာပဇ္ဇတိ။ ဣဒါနိ တဿ ကရဏေ ပုဗ္ဗကိစ္စံ အနုယောဂဝိဓိဥ္စ ဒဿေတုံ, **"ခိပ္ပံ ဟအနိ ဓောဝိတွတ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယသ္မာ အဓောဝိတဟဒဿ အဝိက္ခာလိတမုခဿ စ နိသဇ္ဇသုခံ ဥတုသပ္ပာယလာဘော စ န ဟောတိ, ဟဒေ ပန ဓောဝိတွတ မုခဉ္စ ဝိက္ခာလေတွတ ဧကမန္တေ နိသိန္နဿ တဒုဘယံ လဘတိ, တသ္မာ **ခိပ္ပံ** ဣမံ ယထာလဒ္ဓံ ခဏံ အဝိရာဓေန္တော **ဟအနိ** အတ္တနော ဟဒေ ဓောဝိတွတ **ဧကမန္တေ** ဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ **နိသီဒထ** နိသဇ္ဇထ။ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ စိတ္တရုစိကေ အာရမ္မဏေ အတ္တနော စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓိတွတ **စေတောသမထမနုယုတ္တာ** သမာဟိတေန စိတ္တေန စတုသစ္စကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သာသနံ ဩတဒံ အနုသိဋ္ဌိ **ကရောထ** သမ္ပာဒေထာတိ။

အထ တာ ဘိက္ခုနိယော တဿာ ထေရိယာ ဩဝါဒေ ဌတွတ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွတ ဘာဝနာယ ကမ္မံ ကရောန္တိယော ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ စ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွတ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွတ ဩဝါဒကထာဟိ သဒ္ဓိံ –

၁၁၉. ''တဿာ တာ ဝစနံ သုတွတ၊ ပဋာစာရာယ သာသနံ။
ဟဒေ ပက္ခာလယိတွတန၊ ဧကမန္တံ ဥပာဝိသုံ။
စေတောသမထမနုယုတ္တာ၊ အကံသု ဗုဒ္ဓသာသနံ။

၁၂၀. ''ရတ္တိယာ ပုရိမေ ယာမေ၊ ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရုံ။
ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမေ ယာမေ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယုံ။
ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ၊ တမောခန္ဓံ ပဒါလယုံ။

၁၂၁. ''ဥဋ္ဌာယ ဟဒေ ဝန္ဒိံသု၊ ကတာ တေ အနုသာသနီ။
ဣန္ဒံဝ ဒေဝါ တိဒသာ၊ သင်္ဂါမေ အပရာဇိတံ။
ပုရက္ခတွတ ဝိဟဿာမ၊ တေဝိဇ္ဇာမှ အနာသဝါ''တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိံသု။

တတ္ထ **တဿာ တာ ဝစနံ သုတွတ, ပဋာစာရာယ သာသန** န္တိ တဿာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ ကိလေသပဋိသတ္တုသာသနဋ္ဌေန သာသနဘူတံ ဩဝါဒဝစနံ, **တာ** တိံသမတ္တာ ဘိက္ခုနိယော သုတွတ ပဋိဿုတွတ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွတ။

ဥဋ္ဌာယ ဟဒေ ဝန္ဒိံသု, ကတာ တေ အနုသာသနီ တိ ယထာသမ္ပဋိစ္ဆိတံ တဿာ သာသနံ အဋ္ဌိံ ကတွတ မနသိ ကတွတ ယထာဖာသုကဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွတ ဘာဝေန္တိယော ဘာဝနံ မတ္ထကံ ပာပေတွတ အတ္တနာ အဓိဂတဝိသေသံ အာရောစေတုံ နိသိန္နာသနတော ဥဋ္ဌာယ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွ ''မဟာထေရိ တတနုသာသနီ ယထာနုသိဋ္ဌံ အမှေဟိ ကတာ''တိ ဝတွတ တဿာ ဟဒေ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိံသု။ **ဣန္ဒံဝ ဒေဝါ တိဒသာ, သင်္ဂါမေ အပရာဇိတ** န္တိ ဒေဝါသုရသင်္ဂါမေ အပရာဇိတံ ဝိဇိတာဝိံ ဣန္ဒံ တာဝတိံသာ ဒေဝါ ဝိယ မဟာထေရိ, မယံ တံ ပုရက္ခတွတ ဝိဟရိဿာမ အညဿ ကတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတော။ တသ္မာ ''တေဝိဇ္ဇာမှ အနာသဝါ''တိ အတ္တနော ကတညုဘာဝံ ပဝေဒေန္တီ ဣဒမေဝ တာသံ အညာဗျာကရဏံ အဟောသိ။ ယံ ပနေတ္ထ အတ္ထတော အဝိဘတ္တံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

တိံသမတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. စန္ဒာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒုဂ္ဂတာဟံ ပုရေ အာသိ န္တိအာဒိကာ စန္ဒာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန သမ္ဘတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ပရိပက္ကဉာဏာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အညတရသ္မိံ ဗြာဟ္မဏဂါမေ အပညာတဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿာ နိဗ္ဗတ္တိတော ပဋ္ဌာယ တံ ကုလံ ဘောဂေဟိ ပရိက္ခယံ ဂတံ။ သာ အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတွာ ဒုက္ခေန ဇီဝတိ။ အထ တသ္မိံ ဂေဟေ အဟိဝါတရောဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေနဿာ သဗ္ဗေပိ ဉာတကာ မရဏဗျသနံ ပာပုဏိံသု။ သာ ဉာတိက္ခယေ ဇာတေ အညတ္ထ ဇီဝိတုံ အသက္ကောန္တီ ကပါလဟတ္ထာ ကုလေ ကုလေ ဝိစရိတွာ လဒ္ဓလဒ္ဓေန ဘိက္ခာဟာရေန ယာပေန္တီ ဧကဒိဝသံ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ ဘတ္တဝိဿဂ္ဂဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ ဘိက္ခုနိယော တံ ဒုက္ခိတံ ခုဒ္ဒါဘိဘူတံ ဒိသွာန သဉ္ဇာတကာရုညာ ပိယသမုဒာစာရေန သင်္ဂဟေတွာ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနေန ဥပစာရမနောဟရေန အာဟာရေန သန္တပ္ပေသုံ။ သာ တာသံ အာစာရသီလေ ပသီဒိတွာ ထေရိယာ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တဿာ ထေရီ ဓမ္မံ ကထေသိ။ သာ တံ ဓမ္မံ သုတွာ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ သံသာရေ စ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ပဗ္ဗဇိ ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ထေရိယာ ဩဝါဒေ ဌတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တီ ကတာဓိကာရတာယ ဉာဏဿ စ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ –

၁၂၂. “ဒုဂ္ဂတာဟံ ပုရေ အာသိံ၊ ဝိဓဝါ စ အပုတ္တိကာ။
ဝိနာ မိတ္တေဟိ ဉာတီဟိ၊ ဘတ္တစောဠဿ နာဓိဂံ။

၁၂၃. “ပတ္တံ ဒဏ္ဍဉ္စ ဂဏှိတွာ၊ ဘိက္ခမာနာ ကုလာ ကုလံ။
သီတုဏှေန စ ဍယှန္တီ၊ သတ္တ ဝဿာနိ စာရိဟံ။

၁၂၄. “ဘိက္ခုနိံ ပုန ဒိသွာန၊ အန္နပါနဿ လာဘိနိံ။
ဥပသင်္ကမ္မ အဝေါစံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနဂါရိယံ။

၁၂၅. “သာ စ မံ အနုကမ္ပာယ၊ ပဗ္ဗာဇေသိ ပဋာစာရာ။
တတော မံ ဩဝဒိတွာန၊ ပရမတ္ထေ နိယောဇယိ။

၁၂၆. “တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ အကာသိံ အနုသာသနိံ။
အမောဃော အယျာယောဝါဒေါ၊ တေဝိဇ္ဇာမှိ အနာသဝါ”တိ။ –

ဥဒါနဝသေန ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒုဂ္ဂတာ** တိ ဒလိဒ္ဒါ။ **ပုရေ**တိ ပဗ္ဗဇိတတော ပုဗ္ဗေ။ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ဣဓ ပုဂ္ဂလော ဘောဂေဟိ အဍ္ဎော ဝါ ဒလိဒ္ဒေါ ဝါတိ န ဝတ္တဗ္ဗော။ ဂုဏေဟိ ပန အယံ ထေရီ အဍ္ဎာယေဝ။ တေနာဟ “ဒုဂ္ဂတာဟံ ပုရေ အာသိ”န္တိ။ **ဝိဓဝါ**တိ ဓဝေါ ဝုစ္စတိ သာမိကော, တဒဘာဝတော ဝိဓဝါ, မတပတိကာတိ အတ္ထော။ **အပုတ္တိကာ** တိ ပုတ္တရဟိတာ။ **ဝိနာ မိတ္တေဟိ** တိ မိတ္တေဟိ ဗန္ဓဝေဟိ စ ပရိဟီနာ ရဟိတာ။ **ဘတ္တစောဠဿ နာဓိဂ** န္တိ ဘတ္တဿ စောဠဿ စ ဟာရိပူရိံ နာဓိဂစ္ဆိံ, ကေဝလံ ပန ဘိက္ခာပိဏ္ဍဿ ပိလောတိကာခဏ္ဍဿ စ ဝသေန ယာပနမတ္တမေဝ အလတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“ပတ္တံ ဒဏ္ဍဉ္စ ဂဏှိတွာ”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **ပတ္တ** န္တိ မတ္တိကာဘာဇနံ။ **ဒဏ္ဍ** န္တိ ဂေါဏသုနခါဒိပရိဟရဏဒဏ္ဍကံ။ **ကုလာ ကုလ**န္တိ ကုလတော ကုလံ။ **သီတုဏှေန စ ဍယှန္တီ** တိ ဝသနဂေဟာဘာဝတော သီတေန စ ဥဏှေန စ ပီဠိယမာနာ။

ဘိက္ခုနိန္တိ ပဋာစာရာထေရိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ပုနာ**တိ ပစ္ဆာ, သတ္တသံဝစ္ဆရတော အပရဘာဂေ။

ပရမတ္ထေ တိ ပရမေ ဥတ္တမေ အတ္ထေ, နိဗ္ဗာနကမိနိယာ ပဋိပဒာယ နိဗ္ဗာနေ စ။ **နိယောဇယီ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တီ နိယောဇေသိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

စန္ဒာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဥ္စသတာပဋာစာရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆက္ကနိပါတော

၁. ပဉ္စသတမတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဆက္ကနိပါတေ **ယဿ မဂ္ဂံ န ဇာနာသီ**တိအာဒိကာ ပဉ္စသတမတ္တာနံ ထေရီနံ ဂါထာ။ ဣမာပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တိယော အနုက္ကမေန ဥပစိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ တတ္ထ တတ္ထ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ မာတာပိတူဟိ ပတိကုလံ အာနီတာ တတ္ထ တတ္ထ ပုတ္တေ လဘိတွာ ဃရာဝါသံ ဝသန္တိယော သမာနဇာတိကဿ တာဒိသဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ သဗ္ဗာဝ မတပုတ္တာ ဟုတွာ, ပုတ္တသောကေန အဘိဘူတာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နာ အတ္တနော သောကကာရဏံ အာရောစေသုံ။ ထေရီ တာသံ သောကံ ဝိနောဒေန္တီ –

၁၂၇. “ယဿ မဂ္ဂံ န ဇာနာသိ၊ အာဂတဿ ဂတဿ ဝါ။
တံ ကုတော စာဂတံ သတ္တံ၊ မမ ပုတ္တောတိ ရောဒသိ။

၁၂၈. “မဂ္ဂဉ္စ ခေါဿ ဇာနာသိ၊ အာဂတဿ ဂတဿ ဝါ။
န နံ သမနုသောစေသိ၊ ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ပါဏိနော။

၁၂၉. “အယာစိတော တတာဂစ္ဆိ၊ နာနုညာတော ဣတော ဂတော။
ကုတောစိ နူန အာဂန္တွာ၊ ဝသိတွာ ကတိပါဟကံ။
ဣတောပိ အညေန ဂတော၊ တတောပညေန ဂစ္ဆတိ။

၁၃၀. “ပေတော မနုဿရူပေန၊ သံသရန္တော ဂမိဿတိ။
ယထာဂတော တထာ ဂတော၊ ကာ တတ္ထ ပရိဒေဝနာ”တိ။ –

ဣမာဟိ စတူဟိ ဂါထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တာ တဿာ ဓမ္မံ သုတွာ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ထေရိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တိယော ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာနံ ဓမ္မာနံ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ အထ တာ အဓိဂတာရဟတ္တာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒါနဝသေန **“ယဿ မဂ္ဂံ န ဇာနာသီ”**တိအာဒိကာဟိ □တဒကထာဟိ သဒ္ဓိံ –

၁၃၁. “အဗ္ဗဟီ ဝတ မေ သလ္လံ၊ ဒုဒ္ဒသံ ဟဒယဿိတံ။
ယာ မေ သောကပရေတာယ၊ ပုတ္တသောကံ ဗျပါနုဒိ။

၁၃၂. “သာဇ္ဇ အဗ္ဗူဠှသလ္လာဟံ၊ နိစ္ဆာတာ ပရိနိဗ္ဗုတာ။
ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မဉ္စ သင်္ဃဉ္စ၊ ဥပေမိ သရဏံ မုနိ”န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ ဝိသုံ ဝိသုံ အဘာသိံသု။

တတ္ထ **ယဿ မဂ္ဂံ န ဇာနာသိ, အာဂတဿ ဂတဿ ဝါ**တိ ယဿ သတ္တဿ ဣဓ အာဂတဿ အာဂတမဂ္ဂံ ဝါ ဣတော ဂတဿ ဂတမဂ္ဂံ ဝါ တွံ န ဇာနာသိ။ အနန္တရာ အတီတာနာဂတဘဝူပပတ္တိယော သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **တံ ကုတော စာဂတံ သတ္တန္တိ** တံ ဧဝံ အဝိညာတာဂတဂတမဂ္ဂံ ကုတောစိ ဂတိတော အာဂတမဂ္ဂံ အာဂစ္ဆန္တေန အန္တရာမဂ္ဂေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကတပရိစယသမာဂတပုရိသသဒိသံ သတ္တံ ကေဝလံ မမတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ မမ ပုတ္တောတိ ကုတော ကေန ကာရဏေန ရောဒသိ။ အပ္ပဋိကာရတော မမ ပုတ္တဿ စ အကာတဗ္ဗတော န ဧတ္ထ ရောဒနကာရဏံ အတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။

မဂ္ဂဥ္စ ခေါသ္သ ဇာနာသီ တိ အသ္သ တဝ ပုတ္တာဘိမတသ္သ သတ္တသ္သ အာဂတသ္သ အာဂတမဂ္ဂဥ္စ ဂတသ္သ ဂတမဂ္ဂဥ္စ အထ ဇာနေယ္ယာသိ။ **န နံ သမနုသောစေသီ**တိ ဧဝမ္ပိ နံ န သမနုသောစေယ္ယာသိ။ ကသ္မာ? **ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ပာဏိနော,** ဒိဋ္ဌဓမ္မေပိ ဟိ သတ္တာနံ သဗ္ဗေဟိ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေါ ဝိနာဘာဝေါ တတ္ထ ဝသဝတ္တိတာယ အဘာဝတော, ပဂေဝ အဘိသမ္ပရာယံ။

အယာစိတော တတာဂစ္ဆီ တိ တတော ပရလောကတော ကေနစိ အယာစိတော ဣဓ အာဂစ္ဆိ။ ''အာဂတော''တိပိ ပာဠိ, သော ဧဝတ္ထော။ **နာနုညာတော ဣတော ဂတော**တိ ဣဓလောကတော ကေနစိ အနနုညာတော ပရလောကံ ဂတော။ **ကုတောစီ**တိ နိရယာဒိတော ယတော ကုတောစိ ဂတိတော။ **နူနာ**တိ ပရိသင်္ကာယံ ။ **ဝသိတွာ ကတိပာဟကန္တိ** ကတိပယဒိဝသမတ္တံ ဣဓ ဝသိတွာ။ **ဣတောပိ အညေန ဂတော**တိ ဣတောပိ ဘဝတော အညေန ဂတော, ဣတော အညမ္ပိ ဘဝံ ဥပဂတော။ **တတောပညေန ဂစ္ဆတီ** တိ တတောပိ ဘဝတော အညေန ဂမိဿတိ, အညမေဝ ဘဝံ ဥပဂမိဿတိ။

ပေတောတိ အပေတော တံ တံ ဘဝံ ဥပပဇ္ဇိတွာ တတော အပဂတော။ **မနုဿရူပေနာ** တိ နိဒဿနမတ္တမေတံ, မနုဿဘာဝေန တိရစ္ဆာနာဒိဘာဝေန စာတိ အတ္ထော။ **သံသရန္တော** တိ အပရာပရံ ဥပပတ္တိဝသေန သံသရန္တော။ **ယထာဂတော တထာ ဂတော**တိ ယထာ အဝိညာတဂတိတော စ အနာမန္တေတွာ အာဂတော တထာ အဝိညာတဂတိကော အနနုညာတော ဂတော။ **ကာ တတ္ထ ပရိဒေဝနာ** တိ တတ္ထ တာဒိသေ အဝသဝတ္တိနိ ယထာကာမာဝစရေ ကာ နာမ ပရိဒေဝနာ, ကိံ ပရိဒေဝိတေန ပယောဇနန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧတ္ထ စ အာဒိတော စတသ္သော ဂာထာ ပဉ္စာစာရာယ ထေရိယာ တေသံ ပဉ္စမတ္တာနံ ဣတ္ထိသတာနံ သောကဝိနောဒနဝသေန ဝိသုံ ဝိသုံ ဘာသိတာ။ တသ္သာ ဩဝါဒေ ဌတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အဓိဂတဝိသေသာဟိ တာဟိ ပဉ္စသတမတ္တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဆပိ ဂာထာ ပစ္စေကံ ဘာသိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ပဉ္စသတာ ပဋာစာရာတိ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကေ လဒ္ဓဩဝါဒတာယ ပဋာစာရာယ ဝုတ္တံ အဝေဒိသုန္တိ ကတွာ ''ပဋာစာရာ''တိ လဒ္ဓနာမာ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခုနိယော။

ပဉ္စသတမတ္တာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဝာသေဋ္ဌီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ပုတ္တသောကေနဟံ အဋ္ဋာ တိအာဒိကာ ဝာသေဋ္ဌိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန သမ္ဘတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဝေသာလိယံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ မာတာပိတူဟိ သမာနဇာတိကသ္သ ကုလပုတ္တသ္သ ဒိန္နာ ပတိကုလံ ဂန္တွာ တေန သဒ္ဓိံ သုခသံဝာသံ ဝသန္တီ ဧကံ ပုတ္တံ လဘိတွာ တသ္မိံ အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ဝိစရဏကာလေ ကာလံ ကတေ ပုတ္တသောကေန အဋ္ဋိတာ ဥမ္မတ္တိကာ အဟောသိ။ သာ ဉာတကေသု သာမိကေ စ တိကိစ္ဆံ ကရောန္တေသု တေသံ အဇာနန္တာနံယေဝ ပလာယိတွာ ယတော တတော ပရိဗ္ဘမန္တီ မိထိလာနဂရံ သမ္ပတ္တာ တတ္ထဒ္ဒသ ဘဂဝန္တံ အန္တရဝီထိယံ ဂစ္ဆန္တံ ဒန္တံ ဂုတ္တံ သံယတိန္ဒြိယံ နာဂံ။ ဒိသွာ တန သဟ ဒဿနေန ဗုဒ္ဓာနုဘာဝတော အပဂတုမ္မာဒာ ပကတိစိတ္တံ ပဋိလဘိ။ အထဿာ သတ္ထာ သံခိတ္တေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ တံ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသံဝေဂါ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထု အာဏာယ ဘိက္ခုနီသု ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဃဋေန္တီ ဝါယမန္တီ ပရိပက္ကဉာဏတာယ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၃၃. ''ပုတ္တသောကေနဟံ အဋ္ဋာ၊ ခိတ္တစိတ္တာ ဝိသညိနီ။
နဂ္ဂါ ပကိဏ္ဏကေသီ စ၊ တေန တေန ဝိစာရိဟံ။

၁၃၄. ''ဝီထိသင်္ကာရကူဋေသု၊ သုသာနေ ရထိယာသု စ။

အစရိံ တီဏိ ဝဿာနိ၊ ခုပ္ပိပာသာ သမပ္ပိတာ။

၁၃၅. ‘‘အထဒ္ဒသာသိံ သုဂတံ၊ နဂရံ မိထိလံ ပတိ။
အဒန္တာနံ ဒမေတာရံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမကုတောဘယံ။

၁၃၆. ‘‘သစိတ္တံ ပဋိလဒ္ဓာန၊ ဝန္ဒိတွာန ဥပာဝိသိံ။
သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ အနုကမ္ပာယ ဂေါတမော။

၁၃၇. ‘‘တဿ ဓမ္မံ သုဏိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
ယုဉ္ဇန္တီ သတ္ထုဝစနေ၊ သစ္ဆာကာသိံ ပဒံ သိဝံ။

၁၃၈. ‘‘သဗ္ဗေ သောကာ သမုစ္ဆိန္နာ၊ ပဟီနာ ဧတဒန္တိကာ။
ပရိညာတာ ဟိ မေ ဝတ္ထူ၊ ယတော သောကာန သမ္ဘဝေါ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အဋ္ဋာ** တိ အဋ္ဋိတာ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော, အဋ္ဋိတာ ပီဠိတာတိ အတ္ထော။ **ခိတ္တစိတ္တာ** တိ သောကုမ္မာဒေန ခိတ္တဟဒယာ။ တတော ဧဝ ပကတိသညာယ ဝိဂမေန **ဝိသညိနီ**။ ဟိရောတ္တပ္ပဘာဝတော အပဂတဝတ္ထတာယ **နဂ္ဂါ** ။ ဝိဓုတကေသတာယ **ပကိဏ္ဏကေသီ။ တေန တေနာ** တိ ကမေန ကမံ နဂရေန နဂရံ ဝီထိယာ ဝီထိံ ဝိစရိံ အဟံ။

အထာတိ ပစ္ဆာ ဥမ္မာဒသံဝတ္တနိယဿ ကမ္မဿ ပရိက္ခယေ။ **သုဂတန္တိ** သောဘနဂမနတ္တာ သုန္ဒရံ ဌာနံ ဂတတ္တာ သမ္မာ ဂဒတ္တာ သမ္မာ စ ဂတတ္တာ သုဂတံ ဘဂဝန္တံ။ **မိထိလံ ပတီ**တိ မိထိလာဘိမုခံ, မိထိလာနဂရာဘိမုခံ ဂစ္ဆန္တန္တိ အတ္ထော။

သစိတ္တံ ပဋိလဒ္ဓာနာ တိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဥမ္မာဒံ ပဟာယ အတ္တနော ပကတိစိတ္တံ ပဋိလဘိတွာ။

ယုဉ္ဇန္တီ သတ္ထုဝစနေ တိ သတ္ထု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ယောဂံ ကရောန္တီ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တီ။ **သစ္ဆာကာသိံ ပဒံ သိဝန္တိ** သိဝံ ခေမံ စတူဟိ ယောဂေဟိ အနုပဒ္ဒုတံ နိဗ္ဗာနံ ပဒံ သစ္ဆိအကာသိံ။

ဧတဒန္တိကာ တိ ဧတံ ဣဒါနိ မယာ အဓိဂတံ အရဟတ္တံ အန္တော ပရိယောသာနံ ဧတေသန္တိ ဧတဒန္တိကာ, သောကာ။ န အဒါနိ တေသံ သမ္ဘဝေါ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ယတော သောကာန သမ္ဘဝေါ** တိ ယတော အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏာနံ သောကာနံ သမ္ဘဝေါ, တေသံ သောကာနံ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓသင်္ခါတာ ဝတ္ထူ အဓိဋ္ဌာနာနိ ဉာတတီရဏပဟာနပရိညာဟိ ပရိညာတာ။ တသ္မာ သောကာ ဧတဒန္တိကာတိ ယောဇနာ။

တသေဋ္ဌိထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ခေမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒဟရာ တွံ ရူပဝတီတိအာဒိကာ ခေမာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ပရာဓီနဝုတ္တိကာ ပရေသံ ဒာသီ အဟောသိ။ သာ ပရေသံ ဝေယျာဝစ္စကရဏေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တီ ကေဒါဝသံ ပဒုမုတ္တရဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဂ္ဂသာဝကံ သုဇာတတ္ထေရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ တယော မောဒကေ ဒတွာ တံ ဒိဝသမေဝ အတ္တနော ကေသေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ထေရဿ အနံ ဒတွာ ‘‘အနာဂတေ မဟာပညာ ဗုဒ္ဓဿ သာဝိကာ ဘဝေယျ’’န္တိ ပတ္ထနံ ကတွာ ယာဝဇီဝံ ကုသလကမ္မေ အပ္ပမတ္တာ ဟုတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ အနုက္ကမေန ဆကာမသဂ္ဂေ, တေသံ တေသံ ဒေဝရာဇူနံ မဟေသိဘာဝေန ဥပပန္နာ, မနုဿလောကေပိ အနေကတရံ စက္ကဝတ္တီနံ မဏ္ဍလရာဇူနဉ္စ မဟေသိဘာဝံ ဥပဂတာ မဟာသမ္ပတ္တိယော အနုဘဝိတွာ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ မနုဿလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသံဝေဂါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒသဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မကထိကာ ဟုတွာ ဗဟုဇနဿ ဓမ္မကထနာဒိနာ ပညာသံဝတ္တနိယ

ကမ္မံ ကတွာ တတော စဝိတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ကမေန ကဿပေ ဘဂဝတော စ ကကုသန္ဓဿ ဘဂဝတော စ ကောဏာဂမနဿ ကာလေ ဝိဘဝသမ္ပန္နေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ မဟန္တံ သင်္ဃာရာမံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒေသိ။

ဘဂဝတော ပန ကဿပဒသဗလဿ ကာလေ ကိကိဿ ကာသိရညော သဗ္ဗဇေဋ္ဌိကာ သမဏီ နာမ ဓီတာ ဟုတွာ, သတ္တ သဟဿာနိ ဝဿာနိ ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ စရန္တီ သမဏဂုတ္တာဒီဟိ အတ္တနော ဘဂိနီဟိ သဒ္ဓိံ ရမဏီယံ ပရိဝေဏံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒေသိ။ ဧဝမေဝ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ အာယတနဂတံ ဥဠာရံ ပုညကမ္မံ ကတွာ သုဂတီသုယေဝ သံသရိတွာ ကမေန ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဒ္ဒရဋ္ဌေ သာကလနဂရေ ရာဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ခေမာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစာ။ သာ ဝယပ္ပတ္တာ ဗိမ္ဗိသာရရညော ဂေဟံ ဂတာ။ သတ္ထရိ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ ရူပမတ္တာ ဟုတွာ ''ရူပေ ဒောသံ ဒဿေတီ''တိ သတ္ထု ဒဿနာယ န ဂစ္ဆတိ။

ရာဇာ မနုဿေဟိ ဝေဠုဝနဿ ဝဏ္ဏေ ပကာသာပေတွာ ဒေဝိယာ ဝိဟာရဒဿနာယ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ အထ ဒေဝီ ''ဝိဟာရံ ပဿိဿာမီ''တိ ရာဇာနံ ပဋိပုစ္ဆိ။ ရာဇာ ''ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ အဒိသွာ အာဂန္တုံ န လဘိဿသီ''တိ ဝတွာ ပုရိသာနံ သညံ အဒာသိ – ''ဗလက္ကာရေနပိ ဒေဝိံ ဒသဗလံ ဒဿေထာ''တိ။ ဒေဝီ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိဝသဘာဂံ ခေပေတွာ နိဝတ္တေန္တီ သတ္ထာရံ အဒိသွာဝ ဂန္တုံ အာရဒ္ဓါ။ အထ နံ ရာဇပုရိသာ အနိစ္ဆန္တိမ္ပိ သတ္ထု သန္တိကံ နယိံသု။ သတ္ထာ တံ အာဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ဣဒ္ဓိယာ ဒေဝစ္ဆရာသဒိသံ ဣတ္ထိံ နိမ္မိနိတွာ တာလပဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဗီဇယမာနံ အကာသိ။ ခေမာ ဒေဝီ တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''ဧဝရူပာ နာမ ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂါ ဣတ္ထိယော ဘဂဝတော အဝိဒူရေ တိဋ္ဌန္တိ, အဟံ ဧတာသံ ပရိစာရိကတာယပိ နပ္ပဟောမိ, မနမ္ပိ နိက္ကာရဏာ ပာပစိတ္တဿ ဝသေန နဋ္ဌာ''တိ နိမိတ္တံ ဂဟေတွာ တမေဝ ဣတ္ထိံ ဩလောကယမာနာ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ ပဿန္တိယာဝ သတ္ထု အဓိဋ္ဌာနဗလေန သာ ဣတ္ထီ ပဌမဝယံ အတိက္ကမ္မ မဇ္ဈိမဝယမ္ပိ အတိက္ကမ္မ ပစ္ဆိမဝယံ ပတွာ ခဏ္ဍဒန္တာ ပလိတကေသာ ဝလိတ္တစာ ဟုတွာ သဒ္ဓိံ တာလပဏ္ဏေန ပရိဝတ္တိတွာ ပတိ ။ တတော ခေမာ ကတာဓိကာရတ္တာ ဧဝံ စိန္တေသိ – ''ဧဝံဝိဓမ္ပိ သရီရံ ဤဒိသံ ဝိပတ္တိံ ပာပုဏိ, မယှမ္ပိ သရီရံ ဧဝံဂတိကမေဝ ဘဝိဿတီ''တိ။ အထဿာ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ သတ္ထာ –

''ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ၊ သယံ ကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
ဧတမ္ပိ ဆေတွာန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊ အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယာ''တိ။ –

ကထမာဟ ။ သာ ကထာပရိယောသာနေ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပာပုဏီတိ အဋ္ဌကထာသု အာဂတံ။ အပဒါနေ ပန ''ဣမံ ကထံ သုတွာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ ရာဇာနံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပာပုဏီ''တိ အာဂတံ။ တတ္ထာယံ **အပဒါနပာဠိ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၂၈၉-၃၈၃) –

''ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

''တဒာဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊ မဟာသုခသမပ္ပိတာ။

''ဥပေတွာ တံ မဟာဝီရံ၊ အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။
တတော ဇာတပ္ပသာဒာဟံ၊ ဥပေမိ သရဏံ ဇိနံ။

''မာတရံ ပိတရံ စာဟံ၊ အာယာစိတွာ ဝိနာယကံ။
နိမန္တယိတွာ သတ္တာဟံ၊ ဘောဇယိံ သဟသာဝကံ။

''အတိက္ကန္တေ စ သတ္တာဟေ၊ မဟာပညာနမုတ္တမံ။

ဘိက္ခုနိံ ဧတဒဂ္ဂမှိ၊ ဌပေသိ နရသာရထိ။

‘‘တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ပုနော တဿ မဟေသိနော။
ကာရံ ကတွာန တံ ဌာနံ၊ ပဏိပစ္စ ပဏိဒဟိံ။

‘‘တတော မမ ဇိနော အာဟ၊ သိဇ္ဈတံ ပဏိဓိ တဝ။
သသင်္ဃေ မေ ကတံ ကာရံ၊ အပ္ပမေယျဖလံ တယာ။

‘‘သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

‘‘တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
ဧတဒဂ္ဂမနုပ္ပတ္တာ၊ ခေမာ နာမ ဘဝိဿတိ။

‘‘တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓိဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသူပဂါ အဟံ။

‘‘တတော စုတာ ယာမမဂံ၊ တတောဟံ တုသိတံ ဂတာ။
တတော စ နိမ္မာနရတိံ၊ ဝသဝတ္တိပုရံ တတော။

‘‘ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။
တတ္ထ တတ္ထေဝ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

‘‘တတော စုတာ မနုဿတ္တေ၊ ရာဇူနံ စက္ကဝတ္တိနံ။
မဏ္ဍလီနဉ္စ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

‘‘သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတွာန၊ ဒေဝေသု မနုဇေသု စ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဟုတွာ၊ နေကကပ္ပေသု သံသရိံ။

‘‘ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ဝိပဿီ လောကနာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရုဒဿနော၊ သဗ္ဗဓမ္မဝိပဿကော။

‘‘တမဟံ လောကနာယကံ၊ ဥပေတွာ နရသာရထိံ။
ဓမ္မံ ဘဏိတံ သုတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

‘‘ဒသဝဿသဟဿာနိ၊ တဿ ဝီရဿ သာသနေ။
ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာန၊ ယုတ္တယောဂါ ဗဟုဿုတာ။

‘‘ပစ္စယာကာရကုသလာ၊ စတုသစ္စဝိသာရဒါ။
နိပုဏာ စိတ္တကထိကာ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

‘‘တတော စုတာဟံ တုသိတံ၊ ဥပပန္နာ ယသဿိနီ။
အဘိဘောမိ တဟိံ အညေ၊ ဗြဟ္မစာရီဖလေနဟံ။

‘‘ယတ္ထ ယတ္ထူပပန္နာဟံ၊ မဟာဘောဂါ မဟဒ္ဓနာ။
မေဓာဝိနီ သီလဝတီ၊ ဝိနီတပရိသာပိ စ။

“ဘတမိ တေန ကမ္မေန၊ ယောဂေန ဇိနသာသနေ။
သဗ္ဗာ သမ္ပတ္တိယော မယှံ၊ သုလဘာ မနသော ပိယာ။

“ယောပိ မေ ဘဝတေ ဘတ္တာ၊ ယတ္ထ ယတ္ထ ဂတာယပိ။
ဝိမာနေတိ န မံ ကောစိ၊ ပဋိပတ္တိဗလေန မေ။

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
နာမေန ကောဏာဂမနော၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“တဒါ ဟိ ဗာရာဏသိယံ၊ သုသမိဒ္ဓကုလပ္ပဇာ။
ဓနဉ္ဇာနီ သုမေဓာ စ၊ အဟမ္ပိ စ တယော ဇနာ။

“သင်္ဃာရာမမဒါသိမှ၊ ဒါနသဟာယိကာ ပုရေ။
သင်္ဃဿ စ ဝိဟာရမ္ပိ၊ ဥဒ္ဒိဿ ကာရိကာ မယံ။

“တတော စုတာ မယံ သဗ္ဗာ၊ တာဝတိံသူပဂါ အဟုံ။
ယသသာ အဂ္ဂတံ ပတ္တာ၊ မနုဿေသု တထေဝ စ။

“ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမှိ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပော နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

“တဿာသိံ ဇေဋ္ဌိကာ ဓီတာ၊ သမဏီ ဣတိ ဝိဿုတာ။
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

“အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ အတန္ဒိတာ။

“ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တ ဓီတရော။

“သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒါယိကာ။

“အဟံ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
ကိသာဂေါတမီ ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

“ကဒါစိ သော နရာဒိစ္စော၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ အဗ္ဘုတံ။
မဟာနိဒါနသုတ္တန္တံ၊ သုတွာ တံ ပရိယာပုဏိံ။

“တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ သာဂလာယ ပုရုတ္တမေ။

ရဉော မဒ္ဒသ္သ ခီတာမ္ဟိ၊ မနာဟ ဒယိတာ ပိယာ။

''သဟ မေ ဇာတမတ္တမ္ဟိ၊ ခေမံ တမ္ဟိ ပုရေ အဟု။
တတော ခေမာတိ နာမံ မေ၊ ဂုဏတော ဥပပဇ္ဇထ။

''ယအာဟံ ယောဗ္ဗနံ ပတ္တာ၊ ရူပလာဝညဘူသိတာ။
တအာ အအာသိ မံ တာတော၊ ဗိမ္ဗိသာရဿ ရာဇိနော။

''တဿာဟံ သုပ္ပိယာ အာသိံ၊ ရူပကေလာယနေ ရတာ။
ရူပာနံ အေသတဒီတိ၊ န ဥပေသိံ မဟာဒယံ။

''ဗိမ္ဗိသာရော တအာ ရာဇာ၊ မမာနုဂ္ဂဟဗုဒ္ဓိယာ။
ဝဏ္ဏယိတ္ဝာ ဝေဠုဝနံ၊ ဂါယကေ ဂာပယီ မမံ။

''ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ယေန၊ န ဒိဋ္ဌံ သုဂတာလယံ။
န တေန နန္ဒနံ ဒိဋ္ဌံ၊ ဣတိ မညာမသေ မယံ။

''ယေန ဝေဠုဝနံ ဒိဋ္ဌံ၊ နရနန္ဒနနန္ဒနံ။
သုဒိဋ္ဌံ နန္ဒနံ တေန၊ အမရိန္ဒသုနန္ဒနံ။

''ဝိဟာယ နန္ဒနံ ဒေဝါ၊ ဩတရိတ္ဝာ မဟီတလံ။
ရမ္မံ ဝေဠုဝနံ ဒိသွာ၊ န တပ္ပန္တိ သုဝိမ္ဟိတာ။

''ရာဇပုညေန နိဗ္ဗတ္တံ၊ ဗုဒ္ဓပုညေန ဘူသိတံ။
ကော ဝတ္တာ တဿ နိဿေသံ၊ ဝနဿ ဂုဏသဉ္စယံ။

''တံ သုတ္ဝာ ဝနသမိဒ္ဓံ၊ မမ သောတမနောဟရံ။
ဒဋ္ဌုကာမာ တမုယျာနံ၊ ရညော အာရောစယိံ တအာ။

''မဟတာ ပရိဝါရေန၊ တအာ စ သော မဟီပတိ။
မံ ပေသေသိ တမုယျာနံ၊ ဒဿနာယ သမုဿုကံ။

''ဂစ္ဆ ပဿ မဟာဘောဂေ၊ ဝနံ နေတ္တရသာယနံ။
ယံ သအာ ဘာတိ သိရိယာ၊ သုဂတာဘာနုရဉ္ဇိတံ။

''ယအာ စ ပိဏ္ဍာယ မုနိ၊ ဂိရိဗ္ဗဇပုရုတ္တမံ။
ပဝိဋ္ဌောဟံ တအာယေဝ၊ ဝနံ ဒဋ္ဌုမုပာဂမိံ။

''တအာ တံ ဖုလ္လဝိပိနံ၊ နာနာဘမရကူဇိတံ။
ကောကိလာဂီတသဟိတံ၊ မယူရဂဏနစ္စိတံ။

''အပ္ပသဒ္ဒမနာကိဏ္ဏံ၊ နာနာစင်္ကမဘူသိတံ။
ကုဋိမဏ္ဍပသံကိဏ္ဏံ၊ ယောဂီဝရဝိရာဇိတံ။

''ဝိစရန္တီ အမညိဿံ၊ သဖလံ နယနံ မမ။
တတ္ထာပိ တရုဏံ ဘိက္ခုံ၊ ယုတ္တံ ဒိသွာ ဝိစိန္တယိံ။

‘‘ဤဒိသေ ဝိပိနေ ရမ္မေ၊ ဌိတောယံ နဝယောဗ္ဗနေ။
ဝသန္တမှိ ကန္တေန၊ ရူပေန စ သမန္ဝိတော။

‘‘နိသိန္နော ရုက္ခမူလမ္ဟိ၊ မုဉ္ဇော သဉ္ဇာဒ္ဓိုဟရတော။
ဈာယတေ ဝတယံ ဘိက္ခု၊ ဟိတွာ ဝိသယဇံ ရတိံ။

‘‘နနု နာမ ဂဟဋ္ဌေန၊ ကာမံ ဘုတွာ ယထာသုခံ။
ပစ္ဆာ ဇိဏ္ဏေန ဓမ္မောယံ၊ စရိတဗ္ဗော သုဘဒ္ဒကော။

‘‘သုညကန္တိ ဝိဒိတွာန၊ ဂန္ဓဂေဟံ ဇိနာလယံ။
ဥပေတွာ ဇိနမဒ္ဒက္ခိံ၊ ဥဒယန္တံ ဝ ဘာကရံ။

‘‘ဧကကံ သုခမာသီနံ၊ ဗီဇမာနံ ဝရိတ္ထိယာ။
ဒိသွတနေဝံ ဝိစိန္တေသိံ၊ နာယံ လူခော နရာသဘော။

‘‘သာ ကညာ ကနကာဘာသာ၊ ပဒုမာနနလောစနာ။
ဗိမ္ဗောဋ္ဌီ ကုန္ဒဒသနာ၊ မနောနေတ္တရသာယနာ။

‘‘ဟေမဒေါလာဘသဝနာ၊ ကလိကာကာရသုတ္ထနီ။
ဝေဒိမဇ္ဈာဝ သုဿောဏီ၊ ရမ္ဘောရု စာရုဘူသနာ။

‘‘ရတ္တံသကုပသံဗျာနာ ၊ နီလမဋ္ဌနိတသနာ။
အတပ္ပနေယျရူပေန၊ ဟာသဘာဝသမန္ဝိတာ။

‘‘ဒိသွတ တမေဝံ စိန္တေသိံ၊ အဟောယမဘိရူပိနီ။
န မယာနေန နေတ္တေန၊ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ ကုဒါစနံ။

‘‘တတော ဇရာဘိဘူတာ သာ၊ ဝိဝဏ္ဏာ ဝိကတာနနာ။
ဘိန္နဒန္တာ သေတသိရာ၊ သလာလာ ဝဒနာသုစိ။

‘‘သံခိတ္တကဏ္ဏာ သေတက္ခီ၊ လမ္ဗာသုဘပယောဓရာ။
ဝလိဝိတတသဗ္ဗင်္ဂီ၊ သိရာဝိတတဒေဟိနီ။

‘‘နတင်္ဂါ ဒဏ္ဍဒုတိယာ၊ ဥပ္ဖာသုလိကတာ ကိသာ။
ပဝေဓမာနာ ပတိတာ၊ နိဿသန္တီ မုဟုံ မုဟုံ။

‘‘တတော မေ အာသိ သံဝေဂေါ၊ အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော။
ဓိရတ္ထု ရူပံ အသုစိံ၊ ရမန္တေ ယတ္ထ ဗာလိသာ။

‘‘တဒါ မဟာကာရုဏိကော၊ ဒိသွတ သံဝိဂ္ဂမာနသံ။
ဥဒဂ္ဂစိတ္တော သုဂတော၊ ဣမာ ကထာ အဘာသထ။

‘‘အာတုရံ အသုစိံ ပူတိံ၊ ပဿ ခေမေ သမုဿယံ။
ဥဂ္ဃရန္တံ ပဂ္ဃရန္တံ၊ ဗာလာနံ အဘိနန္ဒိတံ။

‘‘အသုဘာယ စိတ္တံ ဘာဝေဟိ၊ ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။

သတိ ကာယဂတာ တ္ယတ္ထု၊ နိဗ္ဗိဒါ ဗဟုလာ ဘဝ။

“ယထာ ဣဒံ တထာ ဧတံ၊ ယထာ ဧတံ တထာ ဣဒံ။
အဇ္ဈတ္တဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါ စ၊ ကာယေ ဆန္ဒံ ဝိရာဇယ။

“အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသိ။

“ယေ ရာဂရတ္တာနုပတန္တိ သောတံ၊ သယံ ကတံ မက္ကဋကောဝ ဇာလံ။
ဧတမ္ပိ   ဆေတှတန ပရိဗ္ဗဇန္တိ၊ အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယ။

“တတော ကလ္လိတစိတ္တံ မံ၊ ဉတှတန နရသာရထိ။
မဟာနိဒါနံ ဒေသေသိ၊ သုတ္တန္တံ ဝိနယာယ မေ။

“သုတှတ သုတ္တန္တသေဋ္ဌံ တံ၊ ပုဗ္ဗသညမနုဿရိံ။
တတ္ထ ဋ္ဌိတာဝဟံ သန္တိ၊ ဓမ္မစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။

“နိပတိတှတ မဟေသိဿ၊ ဟာဒမူလမှိ တာဝဒေ။
အစ္စယံ ဒေသနတ္ထာယ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

“နမော တေ သဗ္ဗဒဿာဝိ၊ နမော တေ ကရုဏာကရ။
နမော တေ တိဏ္ဏသံသာရ၊ နမော တေ အမတံ ဒဒ။

“ဒိဋ္ဌိဂဟနပက္ခန္ဒာ၊ ကာမရာဂဝိမောဟိတာ။
တယာ သမ္မာ ဥပာယေန၊ ဝိနီတာ ဝိနယေ ရတာ။

“အဒဿနေန ဝိဘောက၊ တာဒိသာနံ မဟေသိနံ။
အနုဘောန္တိ မဟာဒုက္ခံ၊ သတ္တာ သံသာရသာဂရေ။

“ယဒါဟံ လောကသရဏံ၊ အရဏံ အရဏန္တဂုံ။
နာဒ္ဒသာမိ အဒူရဋ္ဌံ၊ ဒေသယာမိ တမစ္စယံ။

“မဟာဟိတံ ဝရဒံ၊ အဟိတောတိ ဝိသင်္ကိတာ။
နောပေသိံ ရူပနိရတာ၊ ဒေသယာမိ တမစ္စယံ။

“တဒါ မဓုရနိဂ္ဃောသော၊ မဟာကာရုဏိကော ဇိနော။
အတေစ တိဋ္ဌ ခေမေတိ၊ သိဉ္စန္တော အမတေန မံ။

“တဒါ ပကမ္ယ သိရသာ၊ ကတှတ စ နံ ပဒက္ခိဏံ။
ဂန္တှတ ဒိသှတ နရပတိံ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

“အဟော သမ္မာ ဥပာယော တေ၊ စိန္တိတောယမရိန္ဒမ။
ဝနဒဿနကာမာယ၊ ဒိဋ္ဌော နိဗ္ဗာနတော မုနိ။

“ယဒိ တေ ရုစ္စတေ ရာဇ၊ သာသနေ တဿ တာဒိနော။
ပဗ္ဗဇိဿာမိ ရူပေဟံ၊ နိဗ္ဗိန္နာ မုနိတဏိနာ။

“အင်္ဂုလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ တဒါဟ သ မဟီပတိ။
အနုဇာနာမိ တေ ဘန္တေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တဝ သိဇ္ဈတု။

“ပဗ္ဗဇိတွာ တဒါ စာဟံ၊ အဒ္ဓမာသေ ဥပဋ္ဌိတေ။
ဒီပေဟဒယဋ္ဌ ဘေဒဋ္ဌ၊ ဒိသွာ သံဝိဂ္ဂမာနသာ။

“နိဗ္ဗိန္နာ သဗ္ဗသင်္ခါရေ၊ ပစ္စယာကာရကောဝိဒါ။
စတုရောဃေ အတိက္ကမ္မ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ အာသိံ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ စာပိ ဘဝါမဟံ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ပရိသုဒ္ဓံ မမ ဉာဏံ၊ ဥပ္ပန္နံ ဗုဒ္ဓသာသနေ။

“ကုသလာဟံ ဝိသုဒ္ဓီသု၊ ကထာဝတ္ထုဝိသာရဒါ။
အဘိဓမ္မနယညူ စ၊ ဝသိပ္ပတ္တာမှိ သာသနေ။

“တတော တောရဏဝတ္ထုသ္မိံ၊ ရညာ ကောသလသာမိနာ။
ပုစ္ဆိတာ နိပုဏေ ပဉှေ၊ ဗျာကရောန္တိ ယထာတထံ။

“တဒါ သ ရာဇာ သုဂတံ၊ ဥပသင်္ကမ္မ ပုစ္ဆထ။
တထေဝ ဗုဒ္ဓော ဗျာကာသိ၊ ယထာ တေ ဗျာကတာ မယာ။

“ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
မဟာပညာနမဂ္ဂါတိ၊ ဘိက္ခုနီနံ နရုတ္တမော။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၂.၂၈၉-၃၈၃)။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝိဟရန္တိယာ ဣမိဿာ ထေရိယာ သတိပိ အညာသံ ခီဏာသဝတ္ထေရီနံ ပညာဝေပုလ္လပ္ပတ္တိယံ တတ္ထ ပန ကတာဓိကာရတာယ မဟာပညာဘာဝေ ပာကဋော အဟောသိ။ တထာ ဟိ နံ ဘဂဝါ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ပဋိပါဋိယာ ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, မမ သာဝိကာနံ ဘိက္ခုနီနံ မဟာပညာနံ ယဒိဒံ ခေမာ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၃၅-၂၃၆) မဟာပညတာယ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တံ ဧကဒိဝသံ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နံ မာရော ပာပိမာ တရုဏရူပေန ဥပသင်္ကမိတွာ ကာမေဟိ ပလောဘေန္တော –

၁၃၉. “ဒဟရာ တွံ ရူပဝတီ၊ အဟမ္ပိ ဒဟရော ယုဝါ။
ပဉ္စင်္ဂိကေန တုရိယေန၊ ဧဟိ ခေမေ ရမာမသေ”တိ။ – ဂါထမာဟ ။

တဿတ္ထော – ခေမေ, တွံ တရုဏပ္ပတ္တာ, ယောဗ္ဗနေ ဌိတာ ရူပသမ္ပန္နာ, အဟမ္ပိ တရုဏော ယုဝါ, တသ္မာ မယံ ယောဗ္ဗညံ အခေပေတွာ ပဉ္စင်္ဂိကေန တုရိယေန ဝဇ္ဇမာနေန ဧဟိ ကာမခိဍ္ဍာရတိယာ ရမာမ ကီဠာမာတိ။

တံ သုတွာ သာ ကာမေသု သဗ္ဗဓမ္မေသု စ အတ္တနော ဝိရတ္တဘာဝံ တဿ စ မာရဘာဝံ အတ္တာဘိနိဝေသေသု သတ္တေသု အတ္တနော ထာမဂတံ အပ္ပသာဒံ ကတကိစ္စတဉ္စ ပကာသေန္တီ –

၁၄၀. ''ဣမိနာ ပူတိကာယေန, အာတုရေန ပဘင္ဂုနာ။
အဋ္ဋီယာမိ ဟရာယာမိ, ကာမတဏှာ သမူဟတာ။

၁၄၁. ''သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ, ခန္ဓာသံ အဓိကုဋ္ဋနာ။
ယံ တွံ ကာမရတိံ ဗြူသိ, အရတီ အာနိ သာ မမ။

၁၄၂. ''သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ, တမောခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ, နိဟတော တွမသိ အန္တက။

၁၄၃. ''နက္ခတ္တာနိ နမဿန္တာ, အဂ္ဂိံ ပရိစရံ ဝနေ။
ယထာဘုစ္စမဇာနန္တာ, ဗာလာ သုဒ္ဓိမမညထ။

၁၄၄. ''အဟဉ္စ ခေါ နမဿန္တီ, သမ္ဗုဒ္ဓံ ပုရိသုတ္တမံ။
ပမုတ္တာ သဗ္ဗဒုက္ခေဟိ, သတ္ထုသာသနကာရိကာ''တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အဂ္ဂိံ ပရိစရံ ဝနေ** တိ တပောဝနေ အဂ္ဂိဟုတ္တံ ပရိစရန္တော။ **ယထာဘုစ္စမဇာနန္တာ** တိ ပဝတ္တိယော ယထာဘူတံ အပရိဇာနန္တာ။ သေသမေတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

ခေမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သုဇာတာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

အလင်္ကတာ သုဝသနာ တိအာဒိကာ သုဇာတာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန သမ္မာတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာကေတနဂရေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ မာတာပိတူဟိ သမာနဇာတိကဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဒိန္နာ ဟုတွာ ပတိကုလံ ဂတာ။ တတ္ထ တေန သဒ္ဓိံ သုခသံဝါသံ ဝသန္တီ ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ နက္ခတ္တကီဠံ ကီဠိတွာ ပရိဇနေန သဒ္ဓိံ နဂရံ အာဂစ္ဆန္တီ အဉ္ဇနဝနေ သတ္ထာရံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တဿာ အနုပုဗ္ဗိံ ကထံ ကထေတွာ ကလ္လစိတ္တတံ ဉတွာ ဥပရိ သာမုက္ကံသိကံ ဓမ္မဒေသနံ ပကာသေသိ။ သာ ဒေသနာဝသာနေ အတ္တနော ကတာဓိကာရတာယ ဉာဏဿ ပရိပာကံ ဂတတ္တာ စ, သတ္ထု စ ဒေသနာဝိလာသေန ယထာနိသိန္နာဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ သာမိကဉ္စ မာတာပိတရော စ အနုဇာနာပေတွာ သတ္ထုအာဏာယ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၄၅. ''အလင်္ကတာ သုဝသနာ, မာလိနီ စန္ဒနောက္ခိတာ။
သဗ္ဗာဘရဏသဉ္ဆန္နာ, ဒါသီဂဏပုရက္ခတာ။

၁၄၆. ''အန္နံ ပါနဉ္စ အာဒါယ, ခဇ္ဇံ ဘောဇ္ဇံ အနပ္ပကံ။
ဂေဟတော နိက္ခမိတွာန, ဥယျာနမဘိဟာရယိံ။

၁၄၇. ''တတ္ထ ရမိတွာ ကီဠိတွာ, အာဂစ္ဆန္တီ သကံ ဃရံ။
ဝိဟာရံ ဒဋ္ဌုံ ပါဝိသိံ, သာကေတေ အဉ္ဇနံ ဝနံ။

၁၄၈. ''ဒိသွာန လောကပဇ္ဇောတံ, ဝန္ဒိတွာန ဥပါဝိသိံ။
သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ, အနုကမ္ပာယ စက္ခုမာ။

၁၄၉. ''သုတွာ စ ခေါ မဟေသိဿ, သစ္စံ သမ္ပဋိဝိဇ္ဈဟံ။
တတ္ထေဝ ဝိရဇံ ဓမ္မံ, ဖုသယိံ အမတံ ပဒံ။

၁၅၀. ''တတော ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ အမောဃံ ဗုဒ္ဓသာသန''န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **အလင်္ကတာ** တိ ဝိဘူသိတာ။ တံ ပန အလင်္ကတာကာရံ ဒဿေတုံ **''သုဝသနာ မာလိနီ စန္ဒနောက္ခိတာ''**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မာလိနီ**တိ မာလာဓာရိနီ။ **စန္ဒနောက္ခိတာ** တိ စန္ဒနာနုလိတ္တာ။ **သဗ္ဗာဘရဏသဉ္ဆန္နာ** တိ ဟတ္ထူပဂါဒီဟိ သဗ္ဗေဟိ အာဘရဏေဟိ အလင်္ကာရဝသေန သဉ္ဆာဒိတသရီရာ။

အန္နံ ပါနဉ္စ အာဒါယ, ခဇ္ဇံ ဘောဇ္ဇံ အနပ္ပကံ န္တိ သာလိသြဒနာဒိအန္နံ, အမ္ဗပါနာဒိပါနံ, ပိဋ္ဌခါဒနီယာဒိခဇ္ဇံ, အဝသိဋ္ဌံ အာဟာရသင်္ခါတံ ဘောဇ္ဇဉ္စ ပဟူတံ ဂဟေတွာ။ **ဥယျာနမဘိဟာရယိ** န္တိ နက္ခတ္တကီဠာဝသေန ဥယျာနံ ဥပနေသိံ။ အန္နပါနာဒိံ တတ္ထ အာနေတွာ သဟ ပရိဇနေန ကီဠန္တီ ရမန္တီ ပရိစာရေသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။

သာကေတေ အဉ္ဇနံ ဝနံ န္တိ သာကေတသမီပေ အဉ္ဇနဝနေ ဝိဟာရံ ဟဝိသိံ။

လောကပဇ္ဇောတံ န္တိ ဉာဏပဇ္ဇောတေန လောကဿ ပဇ္ဇောတဘူတံ။

ဖုသယိန္တိ ဖုသိံ, အဓိဂစ္ဆိန္တိ အတ္ထော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

သုဇာတာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. အနောပမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဥစ္စေ ကုလေ တိအာဒိကာ အနောပမာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယေ ဓမ္မေ ပရိဗြူဟိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာကေတနဂရေ မဇ္ဈဿ နာမ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ ရူပသမ္ပတ္တိယာ **အနောပမာ**တိ နာမံ အဟောသိ။ တဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ဗဟူ သေဋ္ဌိပုတ္တာ ရာဇမဟာမတ္တာ ရာဇာနော စ ပိတု ဒူတံ ဟဟေသုံ – ''အတ္တနော ဓီတရံ အနောပမံ ဒေဟိ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ တေ ဒဿာမာ''တိ။ သာ တံ သုတွာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ''ဃရာတသေန မယှံ အတ္ထော နတ္ထိ''တိ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ ဉာဏဿ ပရိပာကံ ဂတတ္တာ ဒေသနာနုသာရေန ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ တံ ဥဿုက္ကာပေန္တီ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ တတိယဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိတွာ သတ္ထုအာဏာယ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဥပဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၅၁. ''ဥစ္စေ ကုလေ အဟံ ဇာတာ၊ ဗဟုဝိတ္တေ မဟဒ္ဓနေ။
ဝဏ္ဏရူပေန သမ္ပန္နာ၊ ဓီတာ မဇ္ဈဿ အတြဇာ။

၁၅၂. ''ပတ္ထိတာ ရာဇပုတ္တေဟိ၊ သေဋ္ဌိပုတ္တေဟိ ဂိဇ္ဈိတာ။
ပိတု မေ ပေသယီ ဒူတံ၊ ဒေထ မယှံ အနောပမံ။

၁၅၃. ''ယတ္တကံ တုလိတာ ဧသာ၊ တုယှံ ဓီတာ အနောပမာ။
တတော အဋ္ဌဂုဏံ ဒဿံ၊ ဟိရညံ ရတနာနိ စ။

၁၅၄. ''သာဟံ ဒိသွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ အနုတ္တရံ။
တဿ ပါဒါနိ ဝန္ဒိတွာ၊ ဧကမန္တံ ဥပါဝိသိံ။

၁၅၅. ''သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ အနုကမ္ပာယ ဂေါတမော။
နိသိန္နာ အာသနေ တသ္မိံ၊ ဖုသယိံ တတိယံ ဖလံ။

၁၅၆.‘‘တတော ကေသာနိ ဆေတွာန, ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
အဇ္ဇ မေ သတ္တမီ ရတ္တိ, ယတော တဏှာ ဝိသောသိတာ’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥစ္စေ ကုလေ** တိ ဥဠာရတမေ ဝေဿကုလေ။ **ဗဟုဝိတ္တေ** တိ အလင်္ကာရာဒိပဟူတဝိတ္တူပကရဏေ။ **မဟဒ္ဓနေ**တိ နိဓာနဂတဿေဝ စတ္တာရီသကောဋိပရိမာဏဿ မဟတော ဓနဿ အတ္ထိဘာဝေန မဟဒ္ဓနေ အဟံ ဇာတာတိ ယောဇနာ။ **ဝဏ္ဏရူပေန သမ္ပန္နာ** တိ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ စေဝ ရူပသမ္ပန္နာ စ, သိနိဒ္ဓဘာသုရာယ ဆဝိသမ္ပတ္တိယာ ဝတ္ထာဘရဏာဒိသရီရာဝယဝသမ္ပတ္တိယာ စ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **ဓီတာ မဇ္ဈဿ အတြဇာ** တိ မဇ္ဈနာမဿ သေဋ္ဌိနော ဩရသာ ဓီတာ။

ပတ္ထိတာ ရာဇပုတ္တေဟိ တိ ‘‘ကထံ နု ခော တံ လဘေယျာမာ’’တိ ရာဇကုမာရေဟိ အဘိပတ္ထိတာ။ **သေဋ္ဌိပုတ္တေဟိ ဂိဇ္ဈိတာ**တိ တထာ သေဋ္ဌိကုမာရေဟိပိ အဘိဂိဇ္ဈိတာ ပစ္စာသီသိတာ။ **ဒေထ မယှံ အနောပမန္တိ** ရာဇပုတ္တာဒယော ‘‘ဒေထ မယှံ အနောပမံ ဒေထ မယှ’’န္တိ ပိတု သန္တိကေ ဒူတံ ပေသယိံသု။

ယတ္တကံ တုလိတာ သော တိ ‘‘တုယှံ ဓီတာ အနောပမာ ယတ္တကံ ဓနံ အဂ္ဃတီ’’တိ တုလိတာ လက္ခဏညူဟိ ပရိစ္ဆိန္နာ, ‘‘တတော အဋ္ဌဂုဏံ ဒဿာမီ’’တိ ပိတု မေ ပေသယိ ဒူတန္တိ ယောဇနာ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

အနောပမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဗုဒ္ဓ ဝီရ နမော တ္ယတ္ထု တိအာဒိကာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ရတ္တညူနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ, အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေတွာ ယာဝဇီဝံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရိတွာ, ကဿပဿ စ ဘဂဝတော အန္တရေ အမ္ဗဟာကစ္ဆ ဘဂဝတော ဗုဒ္ဓသုညေ လောကေ ဗာရာဏသိယံ ပဉ္စန္နံ အသိသတာနံ ဇေဋ္ဌိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထ သာ ဝဿူပနာယိကသမယေ ပဉ္စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရတော ဣသိပတနေ ဩတရိတွာ, နဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဣသိပတနမေဝ ဂန္တွာ, ဝဿူပနာယိကသမယေ ကုဋိယာ အတ္ထာယ ဟတ္ထကမ္မံ ပရိယေသန္တေ ဒိသွာ, တာ အသိယော တာသံ အတ္တနော စ သာမိကေ သမာဒပေတွာ စင်္ကမာဒိပရိတရသမ္ပန္နာ ပဉ္စ ကုဋိယော ကာရေတွာ, မဉ္စပီဌပာနီယပရိဘောဇနီယဘာဇနာဒီနိ ဥပဋ္ဌပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ တေမာသံ တတ္ထေဝ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ကာရေတွာ တရဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသုံ။ ယာ အတ္တနော တရဒိဝသေ ဘိက္ခံ အတုံ န သက္ကောတိ, တဿာ သယံ သကဂေဟတော နီဟရိတွာ ဒေတိ။ ဧဝံ တေမာသံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ပဝါရဏာယ သမ္ပတ္တာယ ဧကေကံ အသိံ ဧကေကံ သာဋကံ ဝိဿဇ္ဇာပေ သိ။ ပဉ္စထူလသာဋကသတာနိ အဟေသုံ။ တာနိ ပရိဝတ္တာပေတွာ ပဉ္စန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ တိစီဝရာနိ ကတွာ အဒာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ တာသံ ပဿန္တီနံယေဝ အာကာသေန ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ အဂမံသု။

တာပိ သဗ္ဗာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ တာသံ ဇေဋ္ဌိကာ တတော စဝိတွာ ဗာရာဏသိယာ အဝိဒူရေ ပေသကာရကမေ ပေသကာရဇေဋ္ဌကဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, ပဒုမဝတိယာ ပုတ္တေ ပဉ္စသတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ သမ္ပိယာယမာနာ သဗ္ဗေ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခံ အဒာသိ။ တေ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဂန္ဓမာဒနမေဝ အဂမံသု။ သာပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ အမ္ဗဟာကံ သတ္ထု နိဗ္ဗတ္တိတော ပုရေတရမေဝ ဒေဝဒဟနဂရေ မဟာသုပ္ပဗုဒ္ဓဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, **ဂေါတမီ**တိဿာ ဂေါတ္တာဂတမေဝ နာမံ အဟောသိ; မဟာမာယာယ ကနိဋ္ဌဘဂိနီ။ လက္ခဏပါဌကာပိ ‘‘ဣမာသံ ဒွိန္နမ္ပိ ကုစ္ဆိယံ ဝသိတာ ဒါရကာ စက္ကဝတ္တိနော ဘဝိဿန္တီ’’တိ ဗျာကရိံသု။ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ဒွေပိ မင်္ဂလံ ကတွာ အတ္တနော ဃရံ အဘိနေသိ။

အပရဘာဂေ အမှဟာကံ သတ္တရိ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကေ အနုပုဗ္ဗေန တတ္ထ တတ္ထ ဝေနေယျာနံ အနုဂ္ဂဟံ ကရောန္တေ ဝေသာလိံ ဥပနိဿာယ ကူဋာဂာရသာလာယံ ဝိဟရန္တေ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ အထ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဟုတွာ သတ္ထာရံ ဂေါတရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစမာနာ အလဘိတွာ ဒုတိယတရံ ကေသေ ဆိန္ဒာပေတွာ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ **ကလဟဝိဝါဒသုတ္တန္တ**ဒေသနာပရိယောသာနေ (သု. နိ. ၈၆၈ အာဒယော) နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဉ္စန္နံ သက္ယကုမာရသတာနံ ပာဒပရိစာရိကာဟိ သဒ္ဓိံ ဝေသာလိံ ဂန္တွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ သတ္ထာရံ ယာစာပေတွာ အဋ္ဌဟိ ဂရုဓမ္မေဟိ (အ. နိ. ၈.၅၁; စူဠဝ. ၄၀၃) ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ ပဋိလဘိ။ ဣတရာ ပန သဗ္ဗာပိ ဧကတောဥပသမ္ပန္နာ အဟေသုံ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ပါဠိယံ အာဂတမေဝ။

ဧဝံ ဥပသမ္ပန္နာ ပန မဟာပဇာပတိဂေါတမီ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထဿာ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တီ န စိရဿေဝ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒာပရိဝါရံ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ သေသာ ပန ပဉ္စသတာ ဘိက္ခုနိယော **နန္ဒကောဝါဒ** ပရိယောသာနေ (မ. နိ. ၃.၃၉၈ အာဒယော) ဆဠဘိညာ အဟေသုံ။ အထေကဒိဝသံ သတ္ထာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော မဟာပဇာပတိဂေါတမိံ ရတ္တညူနံ ဘိက္ခုနီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တီ ကတညုတာယ ဌတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု ဂုဏာဘိတ္ထဝနပုဗ္ဗကဥပကာရကဝိဘာဝနာမုခေန အညံ ဗျာကရောန္တီ –

၁၅၇. ''ဗုဒ္ဓဝီရ နမော တျတ္ထု၊ သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမ။
ယော မံ ဒုက္ခာ ပမောစေသိ၊ အညဉ္စ ဗဟုကံ ဇနံ။

၁၅၈. ''သဗ္ဗဒုက္ခံ ပရိညာတံ၊ ဟေတုတဏှာ ဝိသောသိတာ။
ဘာဝိတော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ နိရောဓော ဖုသိတော မယာ။

၁၅၉. ''မာတာ ပုတ္တော ပိတာ ဘာတာ၊ အယျကာ စ ပုရေ အဟုံ။
ယထာဘုစ္စမဇာနန္တီ၊ သံသရိံဟံ အနိဗ္ဗိသံ။

၁၆၀. ''ဒိဋ္ဌော ဟိ မေ သော ဘဂဝါ၊ အန္တိမောယံ သမုဿယော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

၁၆၁. ''အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ။
သမဂ္ဂေ သာဝကေ ပဿေ၊ ဧသာ ဗုဒ္ဓါန ဝန္ဒနာ။

၁၆၂. ''ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယ၊ မာယာ ဇနယိ ဂေါတမံ။
ဗျာဓိမရဏတုန္နာနံ၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓံ ဗျပါနုဒီ''တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဗုဒ္ဓဝီရာ**တိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓေသု ဝီရ, သဗ္ဗဗုဒ္ဓါ ဟိ ဥတ္တမဝီရိယေဟိ စတုသစ္စဗုဒ္ဓေဟိ တ စတုဗ္ဗိသေမ္မပ္ပဓာနဝီရိယနိပ္ဖတ္တိယာ ဝိဇိတဝိဇယတ္တာ ဝီရာ နာမ။ ဘဂဝါ ပန ဝီရိယဟာရမိဟာရိပူရိယာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတဝီရိယာဓိဋ္ဌာနေန သာတိသယစတုဗ္ဗိသေမ္မပ္ပဓာနကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ တဿာ စ ဝေနေယျသန္တာနေ သမ္မဒေဝ ပတိဋ္ဌာပိတတ္တာ ဝိသေသတော ဝီရိယယုတ္တတာယ ဝီရောတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟတိ။ **နမော တျတ္ထူ**တိ နမော နမက္ကာရော တေ ဟောတု။ **သဗ္ဗသတ္တာနမုတ္တမာ**တိ အပဒါဒိဘေဒေသု သတ္တေသု သီလာဒိဂုဏေဟိ ဥတ္တမော ဘဂဝါ။ တဒေကဒေသံ သတ္တုပကာရဂုဏံ ဒဿေတုံ, **''ယော မံ ဒုက္ခာ ပမောစေသိ, အညဉ္စ ဗဟုကံ ဇန''** န္တိ ဝတွာ အတ္တနော ဒုက္ခာ ပမုတ္တဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တီ **''သဗ္ဗဒုက္ခ''**န္တိ ကထမာဟ။

ပုန ယတော ပမောစေသိ, တံ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဧကဒေသေန ဒဿေန္တီ **''မာတာ ပုတ္တော''** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ယထာဘုစ္စမဇာနန္တီ**တိ ပဝတ္တိဟေတုအာဒိံ ယထာဘူတံ အနဝဗုဇ္ဈန္တီ။ **သံသရိံဟံ အနိဗ္ဗိသ** န္တိ သံသာရသမုဒ္ဒေ ပတိဋ္ဌံ အဝိန္ဒန္တီ အလဘန္တီ ဘဝါဒီသု အပရာပရုပ္ပတ္တိဝသေန သံသရိံ အဟန္တိ ကထေန္တီ အာဟ **''မာတာ ပုတ္တ**

တော"တိအာဒိ။ ယသ္မိံ ဘဝေ တေသ္ မာတာ အဟောသိ, တတော အညသ္မိံ ဘဝေ တသ္သေဝ ပုတ္တော, တတော အညသ္မိံ ဘဝေ ပိတာ ဘာတာ အဟူတိ အတ္ထော။

"ဒိဋ္ဌော ဟိ မေ"တိ ကထာယပိ အတ္တနော ဒုက္ခတော ပမုတ္တဘာဝမေဝ ဝိဘာဝေတိ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌော ဟိ မေ သော ဘဂဝါ**တိ သော ဘဂဝါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌလောကုတ္တရဓမ္မဒဿနေန ဉာဏစက္ခုနာ မယာ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌော။ ယော ဟိ ဓမ္မံ ပဿတိ, သော ဘဂဝန္တံ ပဿတိ နာမ။ ယထာဟ – "ယော ခော, ဝက္ကလိ, ဓမ္မံ ပဿတိ, သော မံ ပဿတီ"တိအာဒိ (သံ. နိ. ၃.၈၇)။

အာရဒ္ဓဝီရိယေ တိ ပဂ္ဂဟိတဝီရိယေ။ **ပဟိတတ္တေ** တိ နိဗ္ဗာနံ ပေသိတစိတ္တေ။ **နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ** တိ အပတ္တဿ ပတ္တိယာ ပတ္တဿ ဝေပုလ္လတ္ထာယ သဗ္ဗကာလံ ထိရပရက္ကမေ။ **သမဂ္ဂေ** တိ သီလဒိဋ္ဌိသာမညေန သံဟတဘာဝေန သမဂ္ဂေ။ သတ္ထုဒေသနာယ သဝနန္တေ ဇာတတ္တာ **သာဝကေ,** "ကမ္မေ မဂ္ဂဋ္ဌာ ကမ္မေ ဖလဋ္ဌာ"တိ ယာထာဝတော ပဿတိ။ **သော ဗုဒ္ဓါန ဝန္ဒနာ**တိ ယာ သတ္ထု ဓမ္မသရီရဘူတဿ အရိယသာဝကာနံ အရိယဘာဝဘူတဿ စ လောကုတ္တရဓမ္မဿ အတ္တပစ္စက္ခကိရိယာ, သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ သာဝကဗုဒ္ဓါနဉ္စ ဝန္ဒနာ ယာထာဝတော ဂုဏနိန္နတာ။

"ဗဟူနံ ဝတ အတ္ထာယာ" တိ ဩသာနကထာယပိ သတ္ထု လောကဿ ဗဟူပကာရတံယေဝ ဝိဘာဝေတိ။ ယံ ပနေတ္ထ အတ္ထတော န ဝိဘတ္တံ, တံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

အထေကဒါ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ သတ္ထရိ ဝေသာလိယံ ဝိဟရန္တေ မဟာဝနေ ကူဋာဂာရသာလာယံ သယံ ဝေသာလိယံ ဘိက္ခုနုပဿယေ ဝိဟရန္တီ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဝေသာလိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော ဒိဝဋ္ဌာနေ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလံ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေတွာ ဖလသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သောမနဿဇာတာ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရေ အာဝဇ္ဇေန္တီ တေသံ ခီဏဘာဝံ ဉတွာ ဧဝံ စိန္တေသိ – "ယံနူနာဟံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ အနုဇာနာပေတွာ မနောဘာဝနီယေ စ ထေရေ သဗ္ဗေဝ သဗြဟ္မစာရိယေ အာပုစ္ဆိတွာ ကာလေ အာဂန္တွာ ပရိနိဗ္ဗာယေယျ"န္တိ။ ယထာ စ ထေရိယာ, ဧဝံ တဿာ ပရိဝါရဘူတာနံ ပဉ္စသန္နံ ဘိက္ခုနီသတာနံ ပရိဝိတက္ကော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.၉၇-၂၈၈) –

"ဧကဒါ လောကပဇ္ဇောတော, ဝေသာလိယံ မဟာဝနေ။
ကူဋာဂါရေ ကုသာလာယံ, ဝသတေ နရသာရထိ။

"တဒါ ဇိနဿ မာတုစ္ဆာ, မဟာဂေါတမိ ဘိက္ခုနီ။
တဟိံ ကတေ ပုရေ ရမ္မေ, ဝသီ ဘိက္ခုနုပဿယေ။

"ဘိက္ခုနီဟိ ဝိမုတ္တာဟိ, သတေဟိ သဟ ပဉ္စဟိ။
ရဟောဂတာယ တဿေဝံ, စိတဿာသိ ဝိတက္ကိတံ။

"ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ, သာဝကဂ္ဂယုဂဿ ဝါ။
ရာဟုလာနန္ဒနန္ဒာနံ, နာဟံ လစ္ဆာမိ ပဿိတုံ။

"ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗာနာ, သာဝကဂ္ဂယုဂဿ ဝါ။
မဟာကဿပနန္ဒာနံ, အာနန္ဒရာဟုလာန စ။

"ပဋိကစ္စာယုသင်္ခါရံ, ဩသဇ္ဇိတွာန နိဗ္ဗုတိံ။
ဂစ္ဆေယျံ လောကနာထေန, အနုညာတာ မဟေသိနာ။

"တထာ ပဉ္စသတာနမ္ပိ, ဘိက္ခုနီနံ ဝိတက္ကိတံ။

အာသိ ခေမာဒိကာနမ္ပိ၊ ဧတဒေဝ ဝိတက္ကိတံ။

‘‘ဘူမိစာလော တဒါ အသိ၊ နာဒိတာ ဒေဝဒုန္ဒုဘီ။
ဥပဿယာဓိဝတ္ထာယော၊ ဒေဝတာ သောကပီဠိတာ။

‘‘ဝိလပန္တာ သုကရုဏံ၊ တတ္ထဿူနိ ပဝတ္တယုံ။
မိတ္တာ ဘိက္ခုနိယော တာဟိ၊ ဥပဂန္တွာန ဂေါတမိံ။

‘‘နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝုံ။
တတ္ထ တောယလဝါသိတ္တာ၊ မယမယျေ ရဟောဂတာ။

‘‘သာ စလာ စလိတာ ဘူမိ၊ နာဒိတာ ဒေဝဒုန္ဒုဘီ။
ပရိဒေဝါ စ သုယ္ယန္တေ၊ ကိမတ္ထံ နူန ဂေါတမီ။

‘‘တဒါ အဝေါစ သာ သဗ္ဗံ၊ ယထာပရိဝိတက္ကိတံ။
တာယောပိ သဗ္ဗာ အာဟံသု၊ ယထာပရိဝိတက္ကိတံ။

‘‘ယဒိ တေ ရုစိတံ အယျေ၊ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သိဝံ။
နိဗ္ဗာယိဿာမ သဗ္ဗာပိ၊ ဗုဒ္ဓါနုညာယ သုဗ္ဗတေ။

‘‘မယံ သဟာဝ နိက္ခန္တာ၊ ဃရာပိ စ ဘဝါပိ စ။
သဟာယေဝ ဂမိဿာမ၊ နိဗ္ဗာနံ ပဒမုတ္တမံ။

‘‘နိဗ္ဗာနာယ ဝဇန္တီနံ၊ ကိံ ဝက္ခာမီတိ သာ ဝဒံ။
သဟ သဗ္ဗာဟိ နိဂ္ဂစ္ဆိ၊ ဘိက္ခုနီနိလယာ တဒါ။

‘‘ဥပဿယေ ယာဓိဝတ္ထာ၊ ဒေဝတာ တာ ခမန္တု မေ။
ဘိက္ခုနီနိလယဿေဒံ၊ ပစ္ဆိမံ ဒဿနံ မမ။

‘‘န ဇရာ မစ္စု ဝါ ယတ္ထ၊ အပ္ပိယေဟိ သမာဂမော။
ပိယေဟိ န ဝိယောဂေါတ္ထိ၊ တံ ဝဇိဿံ အသင္ခတံ။

‘‘အဝီတရာဂါ တံ သုတွာ၊ ဝစနံ သုဂတောရသာ။
သောကဋ္ဋာ ပရိဒေဝိံသု၊ အဟော နော အပ္ပပုညတာ။

‘‘ဘိက္ခုနီနိလယော သုညော၊ ဘူတော တာဟိ ဝိနာ အယံ။
ပဘာတေ ဝိယ တာရာယော၊ န ဒိဿန္တိ ဇိနောရသာ။

‘‘နိဗ္ဗာနံ ဂေါတမီ ယာတိ၊ သတေဟိ သဟ ပဉ္စဟိ။
နဒီသတေဟိဝ သဟ၊ ဂင္ဂါ ပဉ္စဟိ သာဂရံ။

‘‘ရထိယာယ ဝဇန္တိယော၊ ဒိသွာ သဒ္ဓါ ဥပါသိကာ။
ဃရာ နိက္ခမ္မ ပါဒေသု၊ နိပစ္စ ဣဒမဗ္ရဝုံ။

‘‘ပသီဒဿု မဟာဘောဂေ၊ အနာထာယော ဝိဟာယ နော။
တယာ န ယုတ္တာ နိဗ္ဗာတုံ၊ ဣစ္ဆဋ္ဋာ ဝိလပိံသု တာ။

“တာသံ သောကပဟာနတ္ထံ၊ အတေစ မခုရံ ဂိရံ။
ရုဒိတေန အလံ ပုတ္တာ၊ ဟာသကာလောယမဇ္ဇ တေ။

“ပရိညာတံ မယာ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဟေတု ဝိဝဇ္ဇိတော။
နိရောဓော မေ သစ္ဆိကတော၊ မဂ္ဂေါ စာပိ သုဘာဝိတော။

“ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိ သမူဟတာ။

“ယဿတ္ထာယ   ပဗ္ဗဇိတာ၊ အကာရသ္မာနကာရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

“ဗုဒ္ဓေါ တဿ စ သဒ္ဓမ္မော၊ အနူနော ယာဝ တိဋ္ဌတိ။
နိဗ္ဗာတုံ တာဝ ကာလော မေ၊ မာ မံ သောစထ ပုတ္တိကာ။

“ကောဏ္ဍညာနန္ဒနန္ဒာဒီ   ၊ တိဋ္ဌန္တိ ရာဟုလော ဇိနော။
သုခိတော သဟိတော သဃ္ဃော၊ ဟတဒဗ္ဗာ စ တိတ္ထိယာ။

“ဩက္ကာကဝံသဿ ယသော၊ ဥဿိတော မာရမဒ္ဒနော။
နနု သမ္ပတိ ကာလော မေ၊ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ ပုတ္တိကာ။

“စိရပ္ပဘုတိ   ယံ မယ္ဟံ၊ ပတ္ထိတံ အဇ္ဇ သိဇ္ဈတေ။
အာနန္ဒဘေရိကာလောယံ၊ ကိံ တေ အဿူဟိ ပုတ္တိကာ။

“သစေ မယိ ဒယာ အတ္ထိ၊ ယဒိ စတ္ထိ ကတညုတာ။
သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ သဗ္ဗာ၊ ကရောထ ဝီရိယံ ဒဠ္ဟံ။

“ထီနံ အအာသိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓေါ ယာစိတော မယာ။
တသ္မာ ယထာဟံ နန္ဒိဿံ၊ တထာ တမနုတိဋ္ဌထ။

“တာ ဧဝမနုသာသိတွာ၊ ဘိက္ခုနီဟိ ပုရက္ခတာ။
ဥပေစ္စ ဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ။

“အဟံ သုဂတ တေ မာတာ၊ တွဉ္စ ဓီရ ပိတာ မမ။
သဒ္ဓမ္မသုခဒ နာထ၊ တယိ ဇာတာမ္ဟိ ကောတမ။

“သံဝဒ္ဓိတောယံ သုဂတ၊ ရူပကာယော မယာ တဝ။
အနိန္ဒိတော ဓမ္မကာယော၊ မမ သံဝဒ္ဓိတော တယာ။

“မုဟုတ္တံ   တဏ္ဟာသမဏံ၊ ခီရံ တွံ ဟာယိတော မယာ။
တယာဟံ သန္တမစ္စန္တံ၊ ဓမ္မခီရမ္ပိ ဟာယိတာ။

“ဗန္ဓနာရက္ခဏေ မယ္ဟံ၊ အဏဏော တွံ မဟာမုနေ။
ပုတ္တကာမာ ထိယော ယာစံ၊ လဘန္တိ တာဒိသံ သုတံ။

“မန္ဓာတာဒိနရိန္ဒာနံ၊ ယာ မာတာ သာ ဘဝဏ္ဏဝေ။

နိမုက္ကဟံ တယာ ပုတ္တ၊ တာရိတာ ဘဝသာဂရာ။

‘‘ရညော မာတာ မဟေသီတိ၊ သုလဘံ နာမမိတ္ထိနံ။
ဗုဒ္ဓမာတာတိ ယံ နာမံ၊ ဧတံ ပရမဒုလ္လဘံ။

‘‘တဉ္စ လဒ္ဓံ မဟာဝီရ၊ ပဏိဓာနံ မမံ တယာ။
အဏုကံ ဝါ မဟန္တံ ဝါ၊ တံ သဗ္ဗံ ပူရိတံ မယာ။

‘‘ပရိနိဗ္ဗာတုမိစ္ဆာမိ ၊ ဝိဟာယေမံ ကဠေဝရံ။
အနုဇာနာဟိ မေ ဝီရ၊ ဒုက္ခန္တကရ နာယက။

‘‘စက္ကင်္ကုသဓဇာကိဏ္ဏေ၊ ပါဒေ ကမလကောမလေ။
ပသာရေဟိ ပဏာမံ တေ၊ ကရိဿံ ပုတ္တဥတ္တမေ။

‘‘သုဝဏ္ဏရာသိသင်္ကာသံ၊ သရီရံ ကုရု ပာကဋံ။
ကတွာ ဒေဟံ သုဒိဋ္ဌံ တေ၊ သန္တိံ ဂစ္ဆာမိ နာယက။

‘‘ဒွတ္တိံသလက္ခဏူပေတံ၊ သုပ္ပဘာလင်္ကတံ တနုံ။
သဉ္ဈာဃနာဝ ဗာလက္ကံ၊ မာတုစ္ဆံ ဒဿယီ ဇိနော။

‘‘ဖုလ္လာရဝိန္ဒသံကာသေ ၊ တရုဏာဒိစ္စသပ္ပဘေ။
စက္ကင်္ကိတေ ပါဒတလေ၊ တတော သာ သိရသာ ပတိ။

‘‘ပဏမာမိ နရာဒိစ္စ၊ အာဒိစ္စကုလကေတုကံ။
ပစ္ဆိမေ မရဏေ မယှံ၊ န တံ ဣက္ခာမဟံ ပုနော။

‘‘ဣတ္ထိယော နာမ လောကဂ္ဂ၊ သဗ္ဗဒေါသာကရာ မတာ။
ယဒိ ကော စတ္ထိ ဒေါသော မေ၊ ခမဿု ကရုဏာကရ။

‘‘ဣတ္ထိကာနဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇံ၊ ဟံ တံ ယာစိံ ပုနပ္ပုနံ။
တတ္ထ စေ အတ္ထိ ဒေါသော မေ၊ တံ ခမဿု နရာသဘ။

‘‘မယာ ဘိက္ခုနိယော ဝီရ၊ တဝါနုညာယ သာသိတာ။
တတြ စေ အတ္ထိ ဒုန္နီတံ၊ တံ ခမဿု ခမာဓိပ။

‘‘အက္ခန္တေ နာမ ခန္တဗ္ဗံ၊ ကိံ ဘဝေ ဂုဏဘူသနေ။
ကိမုတ္တရံ တေ ဝတ္ထာမိ၊ နိဗ္ဗာနာယ ဝဇန္တိယာ။

‘‘သုဒ္ဓေ အနူနေ မမ ဘိက္ခုသင်္ဃေ၊ လောကာ ဣတော နိဿရိတုံ ခမန္တေ။
ပဘာတကာလေ ဗျသနင်္ဂတာနံ၊ ဒိသွာန နိယ္ယာတိဝ စန္ဒလေခါ။

‘‘တဒေတရာ ဘိက္ခုနိယော ဇိနဂ္ဂံ၊ တာရာဝ စန္ဒာနုဂတာ သုမေရုံ။
ပဒက္ခိဏံ ကစ္စ နိပစ္စ ပါဒေ၊ ဌိတာ မုခန္တံ သမုဒိက္ခမာနာ။

‘‘န တိတ္တိပုဗ္ဗံ တဝ ဒဿနေန၊ စက္ခုံ န သောတံ တဝ ဘာသိတေန။
စိတ္တံ မမံ ကေဝလမေကမေဝ၊ ပပ္ပုယ္ယ တံ ဓမ္မရသေန တိတ္တိ။

“နဒတော ပရိသာယံ တော၊ တဒိတဗ္ဗပဟာရိနော။
ယေ တေ ဒက္ခန္တိ ဝဒနံ၊ ဓညာ တေ နရပုင်္ဂဝ။

“ဒီဃင်္ဂုလီ တမ္ဗနခေ၊ သုဘေ အာယတပဏှိကေ။
ယေ ဟဒေ ပဏမိဿန္တိ၊ တေပိ ဓညာ ဂုဏန္ဓရ။

“မဓုရာနိ ပဟဋ္ဌာနိ၊ အောသဂ္ဃာနိ ဟိတာနိ စ။
ယေ တေ တက္ယာနိ သုယ္ယန္တိ၊ တေပိ ဓညာ နရုတ္တမ။

“ဓညာဟံ တေ မဟာဝီရ၊ ဟာဒပူဇနေတပ္ပရာ။
တိဏ္ဏသံသာရကန္တာရာ၊ သုတက္ယေန သိရီမတော။

“တတော သာ အနုသာဝေတွတ၊ ဘိက္ခုသင်္ဃမ္ပိ သုဗ္ဗတာ။
ရာဟုလာနန္ဒနန္ဒေ စ၊ ဝန္ဒိတွတ ဣဒမဗ္ရဝိ။

“အာသီဝိသာလယသမေ၊ ရောကတသေ ကဠေဝရေ။
နိဗ္ဗိန္ဒာ ဒုက္ခသင်္ဃာဋေ၊ ဇရာမရဏဂေါစရေ။

“နာနာကလိမလာကိဏ္ဏေ၊ ပရာယတ္တေ နိရီဟကေ။
တေန နိဗ္ဗာတုမိစ္ဆာမိ၊ အနုမညထ ပုတ္တကာ။

“နန္ဒော ရာဟုလဘဒ္ဒော စ၊ ဝီတသောကာ နိရာသတာ။
ဌိတာစလဋ္ဌိတိ ထိရာ၊ ဓမ္မတမနုစိန္တယုံ။

“ဓိရတ္ထု သင်္ခတံ လောလံ၊ အသာရံ ကဒလူပမံ။
မာယာမရီစိသဒိသံ၊ ဣတ္တရံ အနဝဋ္ဌိတံ။

“ယတ္ထ နာမ ဇိနဿာယံ၊ မာတုစ္ဆာ ဗုဒ္ဓပေါသိကာ။
ဂေါတမီ နိဓနံ ယာတိ၊ အနိစ္စံ သဗ္ဗသင်္ခတံ။

“အာနန္ဒော စ တဒာ သေခော၊ သောကဋ္ဋော ဇိနဝစ္ဆလော။
တတ္ထဿုနိ ကရောန္တော သော၊ ကရုဏံ ပရိဒေဝတိ။

“ဟာ သန္တိံ ဂေါတမီ ယာတိ၊ နူန ဗုဒ္ဓေါပိ နိဗ္ဗုတိံ။
ဂစ္ဆတိ န စိရေနေဝ၊ အဂ္ဂိရိဝ နိရိန္ဓနော။

“ဧဝံ ဝိလာပမာနံ တံ၊ အာနန္ဒံ အာဟ ဂေါတမီ။
သုတသာဂရဂမ္ဘီရ၊ ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာန တပ္ပရ။

“န ယုတ္တံ သောစိတုံ ပုတ္တ၊ ဟာသကာလေ ဥပဋ္ဌိတေ။
တယာ မေ သရဏံ ပုတ္တ၊ နိဗ္ဗာနံ တမုပါဂတံ။

“တယာ တာတ သမဇ္ဈိဋ္ဌော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိ နော။
မာ ပုတ္တ ဝိမနော ဟောဟိ၊ သဖလော တေ ပရိဿမော။

“ယံ န ဒိဋ္ဌံ ပုရာဏေဟိ၊ တိတ္ထိကာစရိယေဟိပိ။

တံ ပဒံ သုကုမာရီဟိ၊ သတ္တဝဏ္ဏာဟိ ဝေဒိတံ။

‘‘ဗုဒ္ဓသာသနဟာလေတ၊ ပစ္ဆိမံ ဒဿနံ တဝ။
တတ္ထ ဂစ္ဆာမဟံ ပုတ္တ၊ ဂတော ယတ္ထ န ဒိဿတေ။

‘‘ကအာစိ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော၊ ခိပိ လောကဂ္ဂနာယကော။
တအာဟံ အာသိသတစံ၊ အတော စံ အနုကမ္ပကာ။

‘‘စိရံ ဇီဝ မဟာဝီရ၊ ကပ္ပံ တိဋ္ဌ မဟာမုနေ။
သဗ္ဗလောကဿ အတ္ထာယ၊ ဘဝဿု အဇရာမရော။

‘‘တံ တထာတဒိနီ ဗုဒ္ဓေ၊ မမံ သော တေဒဗ္ရဝိ။
န ဟေဝံ ဝန္ဒိယာ ဗုဒ္ဓါ၊ ယထာ ဝန္ဒသိ ဂေါတမိ။

‘‘ကထံ စရဟိ သဗ္ဗညူ၊ ဝန္ဒိတဗ္ဗာ တထာဂတာ။
ကထံ အဝန္ဒိယာ ဗုဒ္ဓါ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော။

‘‘အာရဒ္ဓဝီရိယေ ပဟိတတ္တေ၊ နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမေ။
သမဂ္ဂေ သာဝကေ ပဿ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါနဝန္ဒနံ။

‘‘တတော ဥပဿယံ ဂန္တွာ၊ ဧကိကာဟံ ဝိစိန္တယိံ။
သမဂ္ဂပရိသံ နာထော၊ ရောဓေသိ တိဘဝန္တကော။

‘‘ဟန္ဒာဟံ   ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊ မာ ဝိပတ္တိတမဒ္ဒသံ။
ဧတာဟံ စိန္တယိတွတန၊ ဒိသွတန ဣသိသတ္တမံ။

‘‘ပရိနိဗ္ဗာနကာလံ မေ၊ အာရောစေသိံ ဝိနာယကံ။
တတော သော သမနုညာသိ၊ ကာလံ ဇာနာဟိ ဂေါတမိ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂေဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွတ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။

‘‘သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ မမ ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

‘‘ဣဒ္ဓီနံ ဓမ္မာဘိသမယေ၊ ယေ ဗာလာ ဝိမတိံ ဂတာ။
တေသံ ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနတ္ထံ၊ ဣဒ္ဓိံ ဒဿေဟိ ဂေါတမိ။

‘‘တဒါ နိပစ္စ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဥပ္ပတိတွတန အမ္ဗရံ။
ဣဒ္ဓီ အနေကာ ဒဿေသိ၊ ဗုဒ္ဓါနုညာယ ဂေါတမီ။

‘‘ဧကိကာ ဗဟုဓာ အာသိ၊ ဗဟုဓာ စေကိကာ တထာ။
အာဝိဘာဝံ တိရောဘာဝံ၊ တိရောကုဋ္ဋံ တိရောနဂံ။

“အသဇ္ဇမာနာ အဂမာ၊ ဘူမိယမ္ပိ နိမုဇ္ဇထ။
အဘိဇ္ဇမာနေ ဥဒကေ၊ အဂ္ဂန္တွိ မဟိယာ ယထာ။

“သကုဏံ ဝ တထာကာသေ၊ ပလ္လင်္ကေန ကမီ တဒါ။
ဝသံ ဝတ္တေသိ ကာယေန၊ ယာဝ ဗြဟ္မနိဝေသနံ။

“သိနေရုံ ဒဏ္ဍံ ကတွာန၊ ဆတ္တံ ကတွာ မဟာမဟိံ။
သမူလံ ပရိဝတ္တေတွာ၊ ဓာရယံ စင်္ကမီ နဘေ။

“ဆသူရိယောဒယေကာလေဝ၊ လောကဍ္ဍာကာသိ ဓူမိကံ။
ယုဂန္တေ ဝိယ လောကံ သာ၊ ဇာလာမာလာကုလံ အကာ။

“မုစလိန္ဒံ မဟာသေလံ၊ မေရုမူလနဒန္တရေ။
သာသဟရိဝ သဗ္ဗာနိ၊ ဧကေနဂ္ဂဟိ မုဋ္ဌိနာ။

“အင်္ဂုလဂ္ဂေန ဆာဒေသိ၊ ဘာကရံ သနိသာကရံ။
စန္ဒသူရသဟဿာနိ၊ အာဝေဠမိဝ ဓာရယိ။

“စတုသာဂရတောယာနိ၊ ဓာရယီ ဧကဟတ္ထိနာ။
ယုဂန္တဇလဒာကာရံ၊ မဟာဝဿံ ပဝဿထ။

“စက္ကဝတ္တိံ သပရိသံ၊ မာပယီ သာ နဘတ္တလေ။
ဂရုဠံ ဒွိရဒံ သီဟံ၊ ဝိနဒန္တံ ပဒဿယိ။

“ဧကိကာ အဘိနိမ္မိတွာ၊ အပ္ပမေယျံ ဘိက္ခုနီဂဏံ။
ပုန အန္တရဓာပေတွာ၊ ဧကိကာ မုနိမဗ္ရဝိ။

“မာတုစ္ဆာ တေ မဟာဝီရ၊ တဝ သာသနကာရိကာ။
အနုပ္ပတ္တာ သကံ အတ္ထံ၊ ပာဒေ ဝန္ဒာမိ စက္ခုမ။

“ဒဿေတွာ ဝိဝိဓာ ဣဒ္ဓီ၊ ဩရောဟိတွာ နဘတ္တလာ။
ဝန္ဒိတွာ လောကပဇ္ဇောတံ၊ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သာ။

“သာ ဝီသဝဿသတိကာ၊ ဇာတိယာဟံ မဟာမုနေ။
အလမေတ္တာဝတာ ဝီရ၊ နိဗ္ဗာယိဿာမိ နာယက။

“တဒါတိဝိမှိတာ သဗ္ဗာ၊ ပရိသာ သာ ကတဉ္ဇလီ။
အဝေစယျေ ကထံ အာသိ၊ အတုလိဒ္ဓိပရက္ကမာ။

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာမစ္စကုလေ အဟုံ။
သဗ္ဗောပကာရသမ္ပန္နေ၊ ဣဒ္ဓေ ဖီတေ မဟဒ္ဓနေ။

“ကဒါစိ ပိတုနာ သဒ္ဓိံ၊ ဒါသီဂဏပုရက္ခတာ။

မဟတာ ပရိတရေန၊ တံ ဥပေစ္စ နရာသဘံ။

“တသံ ဝိယ ဝသ္သန္တံ၊ ဓမ္မမေဃံ အနာသဝံ။
သရအာဒိစ္စသဒိသံ၊ ရံသိဇာလသမုဇ္ဇလံ။

“ဒိသွာ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ သုတွာ စဿ သုဘာသိတံ။
မာတုစ္ဆံ ဘိက္ခုနိံ အဂ္ဂေ၊ ဌပေန္တံ နရနာယကံ။

“သုတွာ ဒတွာ မဟာဒါနံ၊ သတ္တာဟံ တဿ တာဒိနော။
သသင်္ဃဿ နရဂ္ဂဿ၊ ပစ္စယာနိ ဗဟူနိ စ။

“နိပစ္စ ဟာဒမူလမှိ၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။
တတော မဟာပရိသတိံ၊ အဝေစ ဣသိသတ္တမော။

“ယာ သသင်္ဃံ အဘောဇေသိ၊ သတ္တာဟံ လောကနာယကံ။
တမဟံ ကိတ္တယိဿာမိ၊ သုဏာထ မမ ဘာသတော။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
ဂေါတမီ နာမ နာမေန၊ ဟေဿတိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တဿ ဗုဒ္ဓဿ မာတုစ္ဆာ၊ ဇီဝိတာပါဒိကာ အယံ။
ရတ္တညူနဉ္စ အဂ္ဂတ္တံ၊ ဘိက္ခုနီနံ လဘိဿတိ။

“တံ သုတွာန ပမောဒိတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တဒါ ဇိနံ။
ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌိတွာ၊ တတော ကာလင်္ကတာ အဟံ။

“တာဝတိံသေသု ဒေဝေသု၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိသု။
နိဗ္ဗတ္တာ ဒသဟင်္ဂေဟိ၊ အညေ အဘိဘဝိံ အဟံ။

“ရူပသဒ္ဒေဟိ ဂန္ဓေဟိ၊ ရသေဟိ ဖုသနေဟိ စ။
အာယုနာပိ စ ဝဏ္ဏေန၊ သုခေန ယသသာပိ စ။

“တထေဝါဓိပတေယျေန၊ အဓိဂယှ ဝိရောစဟံ။
အဟောသိံ အမရိန္ဒဿ၊ မဟေသီ ဒယိတာ တဟိံ။

“သံသာရေ သံသရန္တီဟံ၊ ကမ္မဝါယုသမေရိတာ။
ကာသိဿ ရညော ဝိသယေ၊ အဇာယိံ ဒါသဂါမကေ။

“ပဉ္စဒါသသတာနူနာ၊ နိဝသန္တိ တဟိံ တဒါ။
သဗ္ဗေသံ တတ္ထ ယော ဇေဋ္ဌော၊ တဿ ဇာယာ အဟောသဟံ။

“သယမ္ဘုနော ပဉ္စသတာ၊ ဂါမံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသုံ။
တေ ဒိသွာန အဟံ တုဋ္ဌာ၊ သဟ သဗ္ဗာဟိ ဣတ္ထိဘိ။

‘‘ပူကာ ဟုတွာ တဝ သဗ္ဗာယော၊ စတုမာသေ ဥပဋ္ဌဟုံ။
တိစီဝရာနိ ဒတွာန၊ သံသရိမှ သသာမိကာ။

‘‘တတော စုတာ သဗ္ဗာပိ တာ၊ တာဝတိံသဂတာ မယံ။
ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဇာတာ ဒေဝဒဟေ ပုရေ။

‘‘ပိတာ အဉ္ဇနသက္ကော မေ၊ မာတာ မမ သုလက္ခဏာ။
တတော ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ၊ သုဒ္ဓောဒနဃရံ ဂတာ။

‘‘သေသာ သက္ယကုလေ ဇာတာ၊ သက္ယာနံ ဃရမာဂမုံ။
အဟံ ဝိသိဋ္ဌာ သဗ္ဗာသံ၊ ဇိနဿာပါဒိကာ အဟုံ။

‘‘မမ ပုတ္တောဘိနိက္ခမ္မ၊ ဗုဒ္ဓော အာသိ ဝိနာယကော။
ပစ္ဆာဟံ ပဗ္ဗဇိတွာန၊ သတေဟိ သဟ ပဉ္စဟိ။

‘‘သာကိယာနီဟိ ဓီရာဟိ၊ သဟ သန္တိသုခံ ဖုသိံ။
ယေ တဒါ ပုဗ္ဗဇာတိယံ၊ အမှာကံ အာသု သာမိနော။

‘‘သဟပုညဿ ကတ္တာရော၊ မဟာသမယကာရကာ။
ဖုသိံသု အရဟတ္တံ တေ၊ သုဂတေနာနုကမ္ပိတာ။

‘‘တဒေတရာ ဘိက္ခုနိယော၊ အာရုဟိံသု နဘတ္တလံ။
သံဂတာ ဝိယ တာရာယော၊ ဝိရောစိံသု မဟိဒ္ဓိကာ။

‘‘ဣဒ္ဓီ အနေကာ ဒဿေသုံ၊ ပိဠန္ဓဝိကတိံ ယထာ။
ကမ္မာရော ကနကဿေဝ၊ ကမ္မညဿ သုသိက္ခိတော။

‘‘ဒဿေတွာ ပါဋိဟီရာနိ၊ ဝိစိတ္တာနိ ဗဟူနိ စ။
တောသေတွာ ဝါဒိပဝရံ၊ မုနိံ သပရိသံ တဒါ။

‘‘ဩရောဟိတွာန ဂဂနာ၊ ဝန္ဒိတွာ ဣသိသတ္တမံ။
အနုညာတာ နရဂ္ဂေန၊ ယထာဌာနေ နိသီဒိသုံ။

‘‘အဟောနုကမ္ပိကာ အမှံ၊ သဗ္ဗာသံ စိရ ဂေါတမီ။
ဝါသိတာ တဝ ပုညေဟိ၊ ပတ္တာ နော အာသဝက္ခယံ။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ အမှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂီဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊ ဝိဟရာမ အနာသဝါ။

‘‘သွာဂတံ ဝတ နော အာသိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

‘‘ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။

စေတောပရိယဉာဏသ္သ၊ ဝသီ ဟောမ မဟာမုနေ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝ။

‘‘အတ္တေ ဓမ္မေ စ နေရုတ္တေ၊ ပဋိဘာနေ စ ဝိဇ္ဇတိ။
ဉာဏံ အမှာကံ မဟာဝီရ၊ ဥပ္ပန္နံ တဝ သန္တိကေ။

‘‘အသ္မာဘိ ပရိစိဏ္ဏောသိ၊ မေတ္တစိတ္တာ ဟိ နာယက။
အနုဇာနာဟိ သဗ္ဗာသံ၊ နိဗ္ဗာနာယ မဟာမုနေ။

‘‘နိဗ္ဗာယိသ္သာမ ဣစ္စေဝံ၊ ကိံ ဝက္ခာမိ ဝဒန္တိယော။
ယသ္သ အနိ စ တေ ကာလံ၊ မညထာတိ ဇိနောဗ္ရဝိ။

‘‘ဂေါတမီအာဒိကာ တာယော၊ တဒါ ဘိက္ခုနိယော ဇိနံ။
ဝန္ဒိတွာ အာသနာ တမှာ၊ ဝုဋ္ဌာယ အာဂမိံသု တာ။

‘‘မဟတာ ဇနကာယေန၊ သဟ လောကဂ္ဂနာယကော။
အနုသံယာယီ သော ဝီရော၊ မာတုစ္ဆံ ယာဝကောဋ္ဌကံ။

‘‘တဒါ နိပတိ ပာဒေသု၊ ဂေါတမီ လောကဗန္ဓုနော။
သဟေဝ တာဟိ သဗ္ဗာဟိ၊ ပစ္ဆိမံ ပာဒဝန္ဒနံ။

‘‘ဣဒံ ပစ္ဆိမကံ မယှံ၊ လောကနာထသ္သ ဒသ္သနံ။
န ပုနော အမတာကာရံ၊ ပသ္သိသ္သာမိ မုခံ တဝ။

‘‘န စ မေ ဝန္ဒနံ ဝီရ၊ တဝ ပာဒေ သုကောမလေ။
သမ္ဖုသိသ္သတိ လောကဂ္ဂ၊ အဇ္ဇ ဂစ္ဆာမိ နိဗ္ဗုတိံ။

‘‘ရူပေန ကိံ တဝါနေန၊ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ ယထာတထေ။
သဗ္ဗံ သင်္ခတမေဝေတံ၊ အနသ္သာသိကမိတ္တရံ။

‘‘သာ သဟ တာဟိ ဂန္တွာန၊ ဘိက္ခုနုပသ္သယံ သကံ။
အဍ္ဍပလ္လင်္ကမာဘုဇ္ဇ၊ နိသီဒိ ပရမာသနေ။

‘‘တဒါ ဥပာသိကာ တတ္ထ၊ ဗုဒ္ဓသာသနဝစ္ဆလာ။
တသ္သာ ပဝတ္တိံ သုတွာန၊ ဥပေသုံ ပာဒဝန္ဒိကာ။

‘‘ကရေဟိ ဥရံ ပဟန္တာ၊ ဆိန္နမူလာ ယထာ လတာ။
ရောဒန္တာ ကရုဏံ ရဝံ၊ သောကဋ္ဋာ ဘူမိပာတိတာ။

‘‘မာ နော သရဏဒေ နာထေ၊ ဝိဟာယ ဂမိ နိဗ္ဗုတိံ။
နိပတိတွာန ယာစာမ၊ သဗ္ဗာယော သိရသာ မယံ။

‘‘ယာ ပဓာနတမာ တာသံ၊ သဒ္ဓါ ပညာ ဥပာသိကာ။
တသ္သာ သီသံ ပမဇ္ဇန္တီ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ။

‘‘အလံ ပုတ္တာ ဝိသာဒေန၊ မာရဟာသာနုဝတ္တိနာ။
အနိစ္စံ သင်္ခတံ သဗ္ဗံ၊ ဝိယောဂန္တံ စလာစလံ။

‘‘တတော သာ တာ ဝိသဇ္ဇိတ္ဝာ၊ ပဌမံ ဈာနမုတ္တမံ။
ဒုတိယဉ္စ တတိယဉ္စ၊ သမာပဇ္ဇိ စတုတ္ထကံ။

‘‘အာကာသာယတနဉ္စေဝ၊ ဝိညာဏာယတနံ တထာ။
အာကိဉ္စံ နေဝသညဉ္စ၊ သမာပဇ္ဇိ ယထာက္ကမံ။

‘‘ပဋိလောမေန ဈာနာနိ၊ သမာပဇ္ဇိတ္ထ ဂေါတမီ။
ယာဝတာ ပဌမံ ဈာနံ၊ တတော ယာဝစတုတ္ထကံ။

‘‘တတော ဝုဋ္ဌာယ နိဗ္ဗာယိ၊ ဒီပစ္စိဝ နိရာသဝါ။
ဘူမိစာလော မဟာ အာသိ၊ နဘသာ ဝိဇ္ဇုတာ ပတိ။

‘‘ပနာဒိတာ ဒုန္ဒုဘိယော၊ ပရိဒေဝိံသု ဒေဝတာ။
ပုပ္ဖဝုဋ္ဌီ စ ဂဂနာ၊ အဘိဝဿထ မေဒနိံ။

‘‘ကမ္ပိတော မေရုရာဇာပိ၊ ရင်္ဂမဇ္ဈေ ယထာ နဋော။
သောကေန စာတိဒီနောဝ၊ ဝိရဝေ အာသိ သာဂရော။

‘‘ဒေဝါ နာဂါသုရာ ဗြဟ္မာ၊ သံဝိဂ္ဂါဟိံသု တင်္ခဏေ။
အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ယထာယံ ဝိလယံ ဂတာ။

‘‘ယာ စေ မံ ပရိဝါရိံသု၊ သတ္ထု သာသနကာရိကာ။
တယောပိ အနုပါဒါနာ၊ ဒီပစ္စိ ဝိယ နိဗ္ဗုတာ။

‘‘ဟာ ယောဂါ ဝိပ္ပယောဂန္တာ၊ ဟာနိစ္စံ သဗ္ဗသင်္ခတံ။
ဟာ ဇီဝိတံ ဝိနာသန္တံ၊ ဣစ္စာသိ ပရိဒေဝနာ။

‘‘တတော ဒေဝါ စ ဗြဟ္မာ စ၊ လောကဓမ္မာနုဝတ္တနံ။
ကာလာနုရူပံ ကုဗ္ဗန္တိ၊ ဥပေတ္ဝာ ဣသိသတ္တမံ။

‘‘တဒါ အာမန္တယီ သတ္ထာ၊ အာနန္ဒံ သုတသာဂရံ။
ဂစ္ဆာနန္ဒ နိဝေဒေဟိ၊ ဘိက္ခူနံ မာတု နိဗ္ဗုတိံ။

‘‘တဒါနန္ဒော နိရာနန္ဒော၊ အဿုနာ ပုဏ္ဏလောစနော။
ဂဂ္ဂရေန သရေနာဟ၊ သမာဂစ္ဆန္တု ဘိက္ခဝေါ။

‘‘ပုဗ္ဗဒက္ခိဏပစ္ဆာသု၊ ဥတ္တရာယ စ သန္တိကေ။
သုဏန္တု ဘာသိတံ မယှံ၊ ဘိက္ခဝေါ သုဂတောရသာ။

‘‘ယာ ဝဍ္ဎယိ ပယတ္တေန၊ သရီရံ ပစ္ဆိမံ မုနေ။
သာ ဂေါတမီ ဂတာ သန္တိံ၊ တာရာဝ သူရိယောဒယေ။

‘‘ဗုဒ္ဓမာတာပိ ပညတ္တိံ၊ ဌပယိတ္ဝာ ဂတာသမံ။

န ယတ္ထ ပဥ္စနေတ္တောပိ၊ ဂတိံ ဒက္ခတိ နာယကော။

‘‘ယသ္သတ္တိ သုဂတေ သဒ္ဓါ၊ ယော စ ပိယော မဟာမုနေ။
ဗုဒ္ဓမာတုသ္သ သက္ကာရံ၊ ကရောတု သုဂတောရသော။

‘‘သုဒ္ဒူရဋ္ဌာပိ တံ သုတွာ၊ သီဃမာဂစ္ဆု ဘိက္ခဝေါ။
ကေစိ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန၊ ကေစိ ဣဒ္ဓီသု ကောဝိဒါ။

‘‘ကူဋာဂာရဝရေ ရမ္မေ၊ သဗ္ဗသောဏ္ဏမယေ သုဘေ။
မဉ္စကံ သမာရောပေသုံ၊ ယတ္ထ သုတ္တာသိ ဂေါတမီ။

‘‘စတ္တာရော လောကပါလာ တေ၊ အံသေဟိ သမဓာရယုံ။
သေသာ သက္ကာဒိကာ ဒေဝါ၊ ကူဋာဂါရေ သမဂ္ဂဟုံ။

‘‘ကူဋာဂါရာနိ သဗ္ဗာနိ၊ အာသုံ ပဉ္စသတာနိပိ။
သရဒါဒိစ္စဝဏ္ဏာနိ၊ ဝိဿကမ္မကတာနိ ဟိ။

‘‘သဗ္ဗာ တာပိ ဘိက္ခုနိယော၊ အာသုံ မဉ္စေသု သာယိတာ။
ဒေဝါနံ ခန္ဓမာရူဠှာ၊ နိယ္ယန္တိ အနုပုဗ္ဗသော။

‘‘သဗ္ဗသော ဆာဒိတံ အာသိ၊ ဝိတာနေန နဘတ္တလံ။
သတာရာ စန္ဒသူရာ စ၊ လဉ္ဆိတာ ကနကာမယာ။

‘‘ပဋာကာ ဥဿိတာနေကာ၊ ဝိတတာ ပုပ္ဖကဉ္စုကာ။
ဩဂတာကာသပဒုမာ၊ မဟိယာ ပုပ္ဖမုဂ္ဂတာ။

‘‘ဒိဿန္တိ စန္ဒသူရိယာ၊ ပဇ္ဇလန္တိ စ တာရကာ။
မဇ္ဈံ ဂတောပိ စာဒိစ္စော၊ န တာပေသိ သသီ ယထာ။

‘‘ဒေဝါ ဒိဗ္ဗေဟိ ဂန္ဓေဟိ၊ မာလေဟိ သုရဘီဟိ စ။
ဝါဒိတေဟိ စ နစ္စေဟိ၊ သင်္ဂီတီဟိ စ ပူဇယုံ။

‘‘နာဂါသုရာ စ ဗြဟ္မာနော၊ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ။
ပူဇယိံသု စ နိယ္ယန္တိံ၊ နိဗ္ဗုတံ ဗုဒ္ဓမာတရံ။

‘‘သဗ္ဗာယော ပုရတော နီတာ၊ နိဗ္ဗုတာ သုဂတောရသာ။
ဂေါတမီ နိယ္ယတေ ပစ္ဆာ၊ သက္ကတာ ဗုဒ္ဓပေါသိကာ။

‘‘ပုရတော ဒေဝမနုဇာ၊ သနာဂါသုရဗြဟ္မကာ။
ပစ္ဆာ သသာဝကော ဗုဒ္ဓေါ၊ ပူဇတ္ထံ ယာတိ မာတုယာ။

‘‘ဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗာနံ၊ နေဒိသံ အာသိ ယာဒိသံ။
ဂေါတမီပရိနိဗ္ဗာနံ၊ အတေဝစ္ဆရိယံ အဟု။

‘‘ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓဿ နိဗ္ဗာနေ၊ နောပဋ္ဌိယာဒိ ဘိက္ခဝေါ။
ဗုဒ္ဓေါ ဂေါတမိနိဗ္ဗာနေ၊ သာရိပုတ္တာဒိကာ တထာ။

“စိတကာနိ ကရိတွာန၊ သဗ္ဗဂန္ထမယာနိ တေ။
ဂန္ဓစုဏ္ဏာပကိဏ္ဏာနိ၊ ဈာပယိံသု စ တာ တဟိံ။

“သေသဘာကနိ ဥယ္ယှဟိံသု၊ အဋ္ဌိ သေသာနိ သဗ္ဗသော။
အာနန္ဒော စ တအာတေစ၊ သံဝေဂဇနကံ ဝစော။

“ဂောတမီ နိဓနံ ယာတာ၊ ဥယ္ယှဟဥ္စသ္သ သရီရကံ။
သင်္ကေတံ ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာနံ၊ န စိရေန ဘဝိဿတိ။

“တတော ဂေါတမိဓာတူနိ၊ တဿာ ပတ္တဂတာနိ သော။
ဥပနာမေသိ နာထဿ၊ အာနန္ဒော ဗုဒ္ဓစောဒိတော။

“ပာဏိနာ တာနိ ပဂ္ဂယှ၊ အဝေစ ဣသိသတ္တမော။
မဟတော သာရဝန္တဿ၊ ယထာ ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော။

“ယော သော မဟတ္တရော ခန္ဓော၊ ပလုဇ္ဇေယျ အနိစ္စတာ။
တထာ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ၊ ဂေါတမီ ပရိနိဗ္ဗုတာ။

“အဟော အစ္ဆရိယံ မယှံ၊ နိဗ္ဗုတာယပိ မာတုယာ။
သာရီရမတ္တသေသာယ၊ နတ္ထိ သောကပရိဒ္ဒဝေါ။

“န သောစိယာ ပရေသံ သာ၊ တိဏ္ဏာသံသာရသာဂရာ။
ပရိဝဇ္ဇိတသန္တာပာ၊ သီတိဘူတာ သုနိဗ္ဗုတာ။

“ပဏ္ဍိတာသိ မဟာပညာ၊ ပုထုပညာ တထေဝ စ။
ရတ္တညူ ဘိက္ခုနီနံ သာ၊ ဧဝံ ဓာရေထ ဘိက္ခဝေါ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ အာသိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ အာသိ စ ဂေါတမီ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသမညာသိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ တဿာ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု ၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ပရိသုဒ္ဓံ အဟု ဉာဏံ၊ တသ္မာ သောစနိယာ န သာ။

“အယောဃနဟတဿေဝ ၊ ဇလတော ဇာတဝေဒဿ။
အနုပုဗ္ဗူပသန္တဿ၊ ယထာ န ဉာယတေ ဂတိ။

“ဧဝံ သမ္မာ ဝိမုတ္တာနံ၊ ကာမဗန္ဓောဃတာရိနံ။
ပညာပေတုံ ဂတိ နတ္ထိ၊ ပတ္တာနံ အစလံ သုခံ။

“အတ္တဒီပါ တတော ဟောထ၊ သတိပဋ္ဌာနဂေါစရာ။
ဘာဝေတွာ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿထာ”တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၂.၉၇-၂၈၈)။

မဟာပဇာပတိဂေါတမီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ဂုတ္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ဂုတ္တေ ယဒတ္ထံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တိအာဒိကာ ဂုတ္တာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန သမ္ဘတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဟုတွာ, ပရိပက္ကကုသလမူလာ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တာ, **ဂုတ္တာ** တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ ဝိညုတံ ပတွာ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ စောဒိယမာနာ ဃရာဝါသံ ဇိဂုစ္ဆန္တီ မာတာပိတရော အနုဇာနာပေတွာ မဟာပဇာပတိဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တိယာ တဿာ စိတ္တံ စိရကာလပရိစယေန ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏေ ဝိဓာဝတိ, ဧကဂ္ဂံ နာဟောသိ။ သတ္ထာ ဒိသွာ တံ အနုဂ္ဂဏှန္တော, ဂန္ဓကုဋိယံ ယထာနိသိန္နောဝ ဩဘာသံ ဖရိတွာ တဿာ အာသန္နေ အာကာသေ နိသိန္နံ ဝိယ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ ဩဝဒန္တော –

၁၆၃. ''ဂုတ္တေ ယဒတ္ထံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဟိတွာ ပုတ္တံ ဝသုံ ပိယံ။
တမေဝ အနုဗြူဟေဟိ၊ မာ စိတ္တဿ ဝသံ ဂမိ။

၁၆၄. ''စိတ္တေန ဝဉ္စိတာ သတ္တာ၊ မာရဿ ဝိသယေ ရတာ။
အနေကဇာတိသံသာရံ၊ သန္ဓာဝန္တိ အဝိဒ္ဒသူ။

၁၆၅. ''ကာမစ္ဆန္ဒဉ္စ ဗျာပါဒံ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိမေဝ စ။
သီလဗ္ဗတပရာမာသံ၊ ဝိစိကိစ္ဆဉ္စ ပဉ္စမံ။

၁၆၆. ''သံယောဇနာနိ ဧတာနိ၊ ပဇဟိတွာန ဘိက္ခုနီ။
ဩရမ္ဘာဂမနီယာနိ၊ နယိဒံ ပုနရေဟိသိ။

၁၆၇. ''ရာဂံ မာနံ အဝိဇ္ဇဉ္စ၊ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စ ဝိဝဇ္ဇိယ။
သံယောဇနာနိ ဆေတွာန၊ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿသိ။

၁၆၈. ''ခေပေတွာ ဇာတိသံသာရံ၊ ပရိညာယ ပုနဗ္ဘဝံ။
ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတာ၊ ဥပသန္တာ စရိဿသီ''တိ။ – ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **တမေဝ အနုဗြူဟေဟီ** တိ **ယဒတ္ထံ** ယဿ ကိလေသပရိနိဗ္ဗာနဿ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနဿ စ အတ္ထာယ။ **ဟိတွာ ပုတ္တံ ဝသုံ ပိယံ** န္တိ ပိယာယိတဗ္ဗံ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ဘောဂက္ခန္ဓဉ္စ ဟိတွာ မမ သာသနေ **ပဗ္ဗဇ္ဇာ** ဗြဟ္မစရိယတသော ဣစ္ဆိတော, တမေဝ ဝဍ္ဎေယျာသိ သမ္ပာဒေယျာသိ။ **မာ စိတ္တဿ ဝသံ ဂမီ** တိ ဒီဃရတ္တံ ရူပါဒိအာရမ္မဏဝသေန ဝဍ္ဎိတဿ ကူဋစိတ္တဿ ဝသံ မာ ဂစ္ဆိ။

ယသ္မာ စိတ္တံ နာမေတံ မာယူပမံ, ယေန ဝဉ္စိတာ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ မာရဝသာနုဂါ သံသာရံ နာတိဝတ္တန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **''စိတ္တေန ဝဉ္စိတာ''** တိအာဒိ။

သံယောဇနာနိ ဧတာနီတိ ဧတာနိ **''ကာမစ္ဆန္ဒဉ္စ ဗျာပါဒ''** န္တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တာနိ ပဉ္စ ဗန္ဓနဋ္ဌေန သံယောဇနာနိ။ **ပဇဟိတွာနာ**တိ အနာဂါမိမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္ဒိတွာ။ **ဘိက္ခုနီ**တိ တဿာ အာလပနံ။ **ဩရမ္ဘာဂမနီယာနီ** တိ ရူပါရူပဓာတုတော ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ကာမဓာတုယံ မနုဿဇီဝဿ ဟိတာနိ ဥပကာရာနိ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယဘာဝတော။ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ''ဩရမာဂမနီယာနီ''တိ ဟဒိ္ဓ, သော ဧဝတ္ထော။ **နယိဒံ ပုနရေဟိသီ**တိ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနေန ဣဒံ ကာမဓာတုံ ကာမဘဝံ ပဋိသန္ဓိဝသေန ပုန နာဂမိဿသိ။ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ''ဣတ္ထ''န္တိ တ ဟဒိ္ဓ, ဣတ္ထတ္တံ ကာမဘဝမိစ္စေဝ အတ္ထော။

ရာဂန္တိ ရူပရာဂဉ္စ အရူပရာဂဉ္စ။ **မာန**န္တိ အဂ္ဂမဂ္ဂဝဇ္ဈံ မာနံ။ **အဝိဇ္ဇဉ္စ ဥဒ္ဓစ္စဉ္စာ** တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **ဝိဝဇ္ဇိယာ** တိ ဝိပဿနာယ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ။ **သံယောဇနာနိ ဆေတွာနာ**တိ ဧတာနိ ရူပရာဂါဒီနိ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိ

ယာနိ သံယောဇနာနိ အရဟတ္တမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နိတ္တာ။ **ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿသီ** တိ သဗ္ဗဿာပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိယန္တံ ပရိယောသာနံ ဟာပုဏိဿသိ။

ခေပေတွာ ဇာတိသံသာရန္တိ ဇာတိ သမူလိကသံသာရပဝတ္တိံ ပရိယောသာပေတွာ။ **နိဿာတာ** တိ နိတ္တဏှာ။ **ဥပသန္တော**တိ သဗ္ဗသော ကိလေသာနံ ဝူပသမေန ဥပသန္တော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဇဝံ သတ္ထာရာ ဣမာသု ကထာသု ဘာသိတာသု ကထာပရိယောသာနေ ထေရီ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပ တွာ ဥဒာနဝသေန ဘဂဝတာ ဘာသိတနိယာမေနေဝ ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ တေနေဝ တာ ထေရိယာ ကထာ နာမ ဇာတာ။

ဂုတ္တာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဝိဇယာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

စတုက္ခတ္တုံ န္တိအာဒိကာ ဝိဇယာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, အနုက္ကမေန ပရိဗြူဟိတကုသလမူလာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ, ဣမ သ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ အညတရသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ခေမာယ ထေရိယာ ဂိဟိကာလေ သဟာယိကာ အဟောသိ။ သာ တဿာ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ "သာပိ နာမ ရာဇမဟေသီ ပဗ္ဗဇိဿတိ ကိမင်္ဂ ပနာ ဟ"န္တိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာယေဝ ဟုတွာ ခေမာထေရိယာ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိ။ ထေရီ တဿာ အဇ္ဈာသယံ ဉတွာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ယထာ သံသာရေ သံဝိဂ္ဂမာနသာ သာသနေ သာ အဘိပ္ပသန္နာ ဘဝိဿတိ။ သာ တံ ဓမ္မံ သုတွာ တ သံဝေဂဇာတာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ စ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ ထေရီ တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပ ဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ, န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၆၉. "စတုက္ခတ္တုံ ပဉ္စက္ခတ္တုံ၊ ဝိဟာရာ ဥပနိက္ခမိံ။
အလဒ္ဓာ စေတသော သန္တိံ၊ စိတ္တေ အဝသဝတ္တိနီ။

၁၇၀. "ဘိက္ခုနိံ ဥပသင်္ကမ္မ၊ သက္ကစ္စံ ပရိပုစ္ဆဟံ။
သာ မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ဓာတုအာယတနာနိ စ။

၁၇၁. "စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊ ဣန္ဒြိယာနိ ဗလာနိ စ။
ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ။

၁၇၂. "တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ကရောန္တီ အနုသာသနိံ။
ရတ္တိယာ ပုရိမေ ယာမေ၊ ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရိံ။

၁၇၃. "ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမေ ယာမေ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။
ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ၊ တမောခန္ဓံ ပဒာလယိံ။

၁၇၄. "ပီတိသုခေန စ ကာယံ၊ ဖရိတွာ ဝိဟရိံ တဒါ။
သတ္တမိယာ ပာဒေ ပသာရေသိံ၊ တမောခန္ဓံ ပဒာလိယာ"တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဘိက္ခုနိန္တိ** ခေမာထေရိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။

ဗောဇ္ဈင်္ဂဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂ န္တိ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ အဋ္ဌင်္ဂိကဉ္စ အရိယမဂ္ဂံ။ **ဥတ္တမတ္ထဿ ပတ္တိယာ** တိ အရဟတ္တဿ နိဗ္ဗာနဿေဝ ဝါ ပတ္တိယာ အဓိဂမာယ။

ပီတိသုခေနာတိ ဖလသမာပတ္တိပရိယာပန္နာယ ပီတိယာ သုခေန စ။ **ကာယ**န္တိ တံသမ္ပယုတ္တံ နာမကာယံ တဒနုသာရေန ရူပကာယဉ္စ။ **ဖရိတွာ**တိ ဖုသိတွာ ဗျာပေတွာ။ **သတ္တမိယာ ဟဒေ ပသာရေယိ**န္တိ ဝိပဿနာယ အာရဒ္ဓဒိဝသတော သတ္တမိယံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိတွာ ဟဒေ ပသာရေသိံ။ ကထံ? **တမောခန္ဓံ ပဒာလိယ,** အပ္ပဒာလိတပုဗ္ဗံ မောဟက္ခန္ဓံ အဂ္ဂမဂ္ဂဉာဏာသိနာ ပဒာလေတွာ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဝိဇယာထေရိကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆက္ကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တကနိပါတော

၁. ဥတ္တရာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သတ္တကနိပါတေ **မုသလာနိ ဂဟေတွာန**ာတိ ဥတ္တရာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, အနုက္ကမေန သမ္ဘာဝိတကုသလမူလာ သမုပစိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ပရိပက္ကဝိမုတ္တိပရိပါစနီယဓမ္မာ ဟုတွာ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ သာဝတ္ထိယံ အညတရသ္မိံ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ဥတ္တရာ**တိ လဒ္ဓနာမာ အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတွာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိ။ ထေရီ တဿာ ဓမ္မံ ကထေသိ။ သာ ဓမ္မံ သုတွာ သံသာရေ ဇာတသံဝေဂါ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တီ ဥပနိဿယသမ္ပန္နတာယ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ စ န စိရဿေဝ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၁၇၅. “မုသလာနိ ဂဟေတွာန, ဓညံ ကောဋ္ဋေန္တိ မာဏဝါ။
ပုတ္တဒါရာနိ ပောသေန္တာ, ဓနံ ဝိန္ဒန္တိ မာဏဝါ။

၁၇၆. “ဃဋေထ ဗုဒ္ဓသာသနေ, ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။
ခိပ္ပံ ပါဒါနိ ဓောဝိတွာ, ဧကမန္တံ နိသီဒထ။

၁၇၇. “စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာန, ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ။
ပစ္စဝေက္ခထ သင်္ခါရေ, ပရတော နော စ အတ္တတော။

၁၇၈. “တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ, ပဋာစာရာနုသာသနိံ။
ပါဒေ ပက္ခာလယိတွာန, ဧကမန္တေ ဥပါဝိသိံ။

၁၇၉. “ရတ္တိယာ ပုရိမေ ယာမေ, ပုဗ္ဗဇာတိမနုဿရိံ။
ရတ္တိယာ မဇ္ဈိမေ ယာမေ, ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။

၁၈၀. “ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမေ ယာမေ, တမောက္ခန္ဓံ ပဒါလယိံ။
တေဝိဇ္ဇာ အထ ဝုဋ္ဌာသိံ, ကတာ တေ အနုသာသနီ။

၁၈၁. “သက္ကံဝ ဒေဝါ တိဒသာ, သင်္ဂါမေ အပရာဇိတံ။
ပုရက္ခတွာ ဝိဟဿာမိ, တေဝိဇ္ဇာမှိ အနာသဝါ”တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာန**ာတိ ဘာဝနာစိတ္တံ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ ကထံ? **ဧကဂ္ဂံ သုသမာဟိတံ ပစ္စဝေက္ခထာ**တိ ပဋိပတ္တိံ အပေက္ခထ, သင်္ခါရေ အနိစ္စာတိပိ, ဒုက္ခာတိပိ, အနတ္တာတိပိ လက္ခဏတ္တယံ ဝိပဿထာတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ ဩဝါဒကာလေ အတ္တနော အညေသဉ္စ ဘိက္ခုနီနံ ထေရိယာဒိန္နံ ဩဝါဒဿ အနုဝါဒဝသေန ဝုတ္တံ။ **ပဋာစာရာနုသာသနိ**န္တိ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ အနုသိဋ္ဌိံ။ “ပဋာစာရာယ သာသန”န္တိပိ ပါဠော။

အထ ဝုဋ္ဌာသိန္တိ တေဝိဇ္ဇာဘာဝပ္ပတ္တိတော ပစ္ဆာ အာသနတော ဝုဋ္ဌာသိံ။ အယမ္ပိ ထေရီ ဧကဒိဝသံ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ သောဓေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ နိသီဒိ။ “န တာဝိမံ ပလ္လင်္ကံ ဘိန္ဒိဿာမိ, ယာဝ မေ န အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီ”တိ နိစ္ဆယံ ကတွာ သမ္မသနံ အာရဘိတွာ, အနုက္ကမေန ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ မဂ္ဂပဋိပါဋိယာ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါပရိဝါရံ အရဟတ္တံ ပတွာ ဧကူနဝီသတိယာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏာယ ပဝတ္တာယ “ဣဒါနိမှိ ကတကိစ္စာ”တိ သောမနဿဇာတာ

ဣမာ ကထာ ဥဒါနေတွာ ဟဒေ ပသာရေသိ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယံ။ တတော သမ္မဒေဝ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ ထေရိယာ သန္တိကံ ဥပဂန္တွာ ဣမာ ကထာ ပစ္စုဒါဟာသိ။ တေန ဝုတ္တံ “ကတာ တေ အနုသာသနီ”တိအာဒိ။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဥတ္တရာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. စာလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန တိအာဒိကာ စာလာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မဂဓေသု နာလကဂါမေ ရူပသာရိဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ **စာလာ**တိ နာမံ အကံသု, တဿာ ကနိဋ္ဌာယ **ဥပစာလာ**တိ, အထ တဿာ ကနိဋ္ဌာယ **သီသူပစာလာ**တိ ။ ဣမာ တိဿောပိ ဓမ္မသေနာပတိဿ ကနိဋ္ဌဘဂိနိယော, ဣမာသံ ပုတ္တာနမ္ပိ တိဏ္ဏံ ဣဒမေဝ နာမံ။ ယေ သန္ဓာယ ထေရကထာယ “စာလေ ဥပစာလေ သီသူပစာလေ”တိ (ထေရဂါ. ၄၂) အာဂတံ။

ဣမာ ပန တိဿောပိ ဘဂိနိယော “ဓမ္မသေနာပတိ ပဗ္ဗဇိ”တိ သုတွာ “န ဟိ နူန သော ဩရကော ဓမ္မဝိနယော, န သာ ဩရိကာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, ယတ္ထ အမှာကံ အယျော ပဗ္ဗဇိတော”တိ ဥဿာဟဇာတာ တိဗ္ဗစ္ဆန္ဒာ အဿုမုခံ ရုဒမာနံ ဉာတိပရိဇနံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိံသု။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ဃဋေန္တိယော ဝါယမန္တိယော နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ နိဗ္ဗာနသုခေန ဖလသုခေန ဝိဟရန္တိ။

တာသု စာလာ ဘိက္ခုနီ ဧကဒိဝသံ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ အန္ဓဝနံ ပဝိသိတွာ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ နံ မာရော ဥပသင်္ကမိတွာ ကာမေဟိ ဥပနေသိ။ ယံ သန္ဓာယ သုတ္တေ ဝုတ္တံ –

> “အထ ခေါ စာလာ ဘိက္ခုနီ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရံ အာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ။ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန အန္ဓဝနံ, တေနုပသင်္ကမိ ဒိဝါဝိဟာရာယ။ အန္ဓဝနံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသီဒိ။ အထ ခေါ မာရော ပါပိမာ ယေန စာလာ ဘိက္ခုနီ, တေနုပသင်္ကမိ, ဥပသင်္ကမိတွာ စာလံ ဘိက္ခုနိံ ဧတဒဝေါစ”တိ (သံ. နိ. ၁.၁၆၇)။

အန္ဓဝနမှိ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နံ မာရော ဥပသင်္ကမိတွာ ဗြဟ္မစရိယတော ဝိစ္ဆိန္ဒိတုကာမော “ကိံ နု ဥဒ္ဒိဿ မုဏ္ဍာသီ”တိအာဒိံ ပုစ္ဆိ။ အထဿာ သတ္ထု ဂုဏေ ဓမ္မဿ စ နိယျာနိကဘာဝံ ပကာသေတွာ အတ္တနော ကတကိစ္စဘာဝဝိဘာဝနေန တဿ ဝိသယာတိက္ကမံ ပဝေဒေသိ။ တံ သုတွာ မာရော ဒုက္ခီ ဒုမ္မနော တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။ အထ သာ အတ္တနာ မာရေန စ ဘာသိတာ ကထာ ဥဒါနဝသေန ကထေန္တီ –

၁၈၂. “သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန၊ ဘိက္ခုနီ ဘာဝိတိန္ဒြိယာ။
ပဋိဝိဇ္ဈိ ပဒံ သန္တံ၊ သင်္ခါရူပသမံ သုခံ။

၁၈၃. “ကံ နု ဥဒ္ဒိဿ မုဏ္ဍာသိ၊ သမဏီ ဝိယ ဒိဿသိ။
န စ ရောစေသိ ပါသဏ္ဍေ၊ ကိမိဒံ စရသိ မောမုဟာ။

၁၈၄. “ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ ပါသဏ္ဍာ၊ ဒိဋ္ဌိယော ဥပနိဿိတာ။
န တေ ဓမ္မံ ဝိဇာနန္တိ၊ န တေ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ။

၁၈၅. “အတ္ထိ သက္ယကုလေ ဇာတော၊ ဗုဒ္ဓေါ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော။
သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ဒိဋ္ဌီနံ သမတိက္ကမံ။

၁၈၆. “ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

၁၈၇. ‘‘တသ္မာဟံ ဝစနံ သုတ္ဝာ၊ ဝိပာရိံ သာသနေ ရတာ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၁၈၈. ‘‘သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောက္ခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တကာ’’တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာန** တိ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန ကာယာဒီသု အသုဘာဒုက္ခာနိစ္စာနတ္တာဝသေန သတိံ သုဋ္ဌု ဥပဋ္ဌိတံ ကတွာ။ **ဘိက္ခုနီ**တိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ဘာဝိတိန္ဒြိယာ** တိ အရိယမဂ္ဂဘာဝနာယ ဘာဝိတသဒ္ဓါဒိပဉ္စိန္ဒြိယာ။ **ပဋိဝိဇ္ဈိ ပဒံ သန္တံ** န္တိ သန္တံ ပဒံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကိရိယာပဋိဝေဓေန ပဋိဝိဇ္ဈိ သစ္ဆာကာသိ။ **သင္ခါရူပသမ**န္တိ သဗ္ဗသင္ခါရာနံ ဥပသမဟေတုဘူတံ။ **သုခ**န္တိ အစ္စန္တသုခံ။

‘‘ကံ နု ဥဒ္ဒိဿ’’ တိ ကထာ မာရေန ဝုတ္တာ။ တတ္ရာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟူ သမဏာ တေသဉ္စ ဒေသေတာရော ဗဟူ ဧဝ တိတ္ထကရာ, တေသု ကံ နု ခော တွံ ဥဒ္ဒိဿ **မုဏ္ဍာသိ** မုဏ္ဍိတကေသာ အသိ။ နကေဝလံ မုဏ္ဍာဝ, အထ ခော ကာသာဝဓာရဏေန စ သမဏီ ဝိယ ဒိဿတိ။ **န စ ရောစေသိ ပာသဏ္ဍေ** တိ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာဒီနံ အာဒာသဘူတေ ပာသဏ္ဍေ တေ တေ သမယန္တရေ နေဝ ရောစေသိ။ **ကိမိဒံ စရသိ မောမုဟာ**တိ ကိံ နာမိဒံ, ယံ ပာသဏ္ဍာဝိဟိတံ ဥဇုံ နိဗ္ဗာနမဂ္ဂံ ပဟာယ အဇ္ဇ ကာလိကံ ကုမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇန္တီ အတိဝိယ မူဠ္ဟာ စရသိ ပရိဗ္ဗမသီ တိ။

တံ သုတွာ ထေရီ ပဋိဝစနအနုမုခေန တံ တဇ္ဇေန္တီ **‘‘ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ’’** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဣတော ဗဟိဒ္ဓာ ပာသဏ္ဍာ နာမ **ဣတော** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနတော **ဗဟိဒ္ဓာ** ကုဒိဋ္ဌိသကဗဟုကာရာဒိကာ။ တေ ဟိ သတ္တာနံ တဏှာပာသံ ဒိဋ္ဌိပာသဉ္စ ဍေန္တိ ဩဍ္ဍေန္တီတိ **ပာသဏ္ဍာ** တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ – **‘‘ဒိဋ္ဌိယော ဥပနိဿိတာ’’** တိ သဿတဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဥပေစ္စ နိဿိတာ, ဒိဋ္ဌိဂတာနိ အာဒိယိံသူတိ အတ္ထော။ ယဒဂ္ဂေန စ ဒိဋ္ဌိသန္နိဿိတာ, တဒဂ္ဂေန ပာသဏ္ဍာသန္နိဿိတာ။ **န တေ ဓမ္မံ ဝိဇာနန္တိ** တိ ယေ ပာသဏ္ဍိနော သဿတဒိဋ္ဌိဂတသန္နိဿိတာ ‘‘အယံ ပဝတ္တိ ဧဝံ ပဝတ္တတီ’’တိ ပဝတ္တိဓမ္မမ္ပိ ယထာဘူတံ န ဝိဇာနန္တိ။ **န တေ ဓမ္မဿ ကောဝိဒာ** တိ ‘‘အယံ နိဝတ္တိ ဧဝံ နိဝတ္တတီ’’တိ နိဝတ္တိဓမ္မဿာပိ အကုသလာ, ပဝတ္တိဓမ္မမဂ္ဂေပိ ဟိ တေ သံမူဠ္ဟာ, ကိမင်္ဂ ပန နိဝတ္တိဓမ္မေတိ။

ဧဝံ ပာသဏ္ဍတအနံ အနိယျာနိကတံ ဒဿေတွာ ဣဒာနိ ကံ နု ဥဒ္ဒိဿ မုဏ္ဍာသီတိ ပဉ္ဟံ ဝိဿဇ္ဇေန္တီ **‘‘အတ္ထိ သက္ယကုလေ ဇာတော’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒိဋ္ဌီနံ သမတိက္ကမ** န္တိ သဗ္ဗာသံ ဒိဋ္ဌီနံ သမတိက္ကမနံ ပဟာနံ ဒိဋ္ဌိဇာလဝိနိဝေဌနံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

စာလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ဥပစာလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သတိမတီတိအာဒိကာ ဥပစာလာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ တဿာ ဝတ္ထု စာလာယ ထေရိယာ ဝတ္ထုမ္ဟိ ဝုတ္တမေဝ။ အယမ္ပိ ဟိ စာလာ ဝိယ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ ဥဒာနေန္တီ –

၁၈၉. ‘‘သတိမတီ စက္ခုမတီ၊ ဘိက္ခုနီ ဘာဝိတိန္ဒြိယာ။
ပဋိဝိဇ္ဈိ ပဒံ သန္တံ၊ အကာပုရိသသေဝိတ’’န္တိ။ –

ဣမံ ဂါထံ အဘာသိ။

တတ္ထ **သတိမတီ**တိ သတိသမ္ပန္နာ, ပုဗ္ဗဘာဂေ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတာ ဟုတွာ ပစ္ဆာ အရိယမဂ္ဂဿ ဘာဝိတတ္တာ သတိဝေပုလ္လပ္ပတ္တိယာ ဥတ္တမာယ သတိယာ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **စက္ခုမတီ**တိ

ပညာစက္ခုနာ သမန္နာဂတာ, အာဒိတော ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမန္နာဂတာ ဟုတွာ ပညာဝေပုလ္လပ္ပတ္တိယာ ပရမေန ပညာစက္ခုနာ သမန္နာဂတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အကာပုရိသသေဝိတန္တိ** အလာမက ပုရိသေဟိ ဥတ္တမပုရိသေဟိ အရိယေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ သေဝိတံ။

"ကိန္နု ဇာတိံ န ရောစေသီ"တိ ကထာ ထေရိံ ကာမေသု ဥပဟာရေတုကာမေန မာရေန ဝုတ္တာ။ "ကိံ နု တွံ ဘိက္ခုနိ န ရောစေသီ"တိ (သံ. နိ. ၁.၁၆၇) ဟိ မာရေန ပုဋ္ဌာ ထေရီ အာဟ – "ဇာတိံ ခွာဟံ, အာဝုသော, န ရောစေမီ"တိ။ အထ နံ မာရော ဇာတဿ ကာမာ ပရိဘောဂါ, တသ္မာ ဇာတိပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, ကာမာပိ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော –

၁၉၀. "ကိန္နု ဇာတိံ န ရောစေသိ၊ ဇာတော ကာမာနိ ဘုဥ္ဇတိ။
ဘုဥ္ဇာဟိ ကာမရတိယော၊ မာဟု ပစ္ဆာနုတာပိနီ"တိ။ –

ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – ကိံ နု တံ ကာရဏံ, ယေန တွံ ဥပစာလေ ဇာတိံ **န ရောစေသိ** န ရောစေယျာသိ, န တံ ကာရဏံ အတ္ထိ။ ယသ္မာ **ဇာတော ကာမာနိ ဘုဥ္ဇတိ** ဣဓ ဇာတော ကာမဂုဏသံဟိတာနိ ရူပာဒီနိ ပဋိသေဝန္တော ကာမသုခံ ပရိဘုဥ္ဇတိ။ န ဟိ အဇာတဿ တံ အတ္ထိ, တသ္မာ **ဘုဥ္ဇာဟိ ကာမရတိယော** ကာမခိဍ္ဍာရတိယော အနုဘဝ။ **မာဟု ပစ္ဆာနုတာပိနီ** "ယောဗ္ဗညေ သတိ ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘောဂေသု န မယာ ကာမသုခမနုဘူတ"န္တိ ပစ္ဆာနုတာပိနီ မာ အဟောသိ။ ဣမသ္မိံ လောကေ ဓမ္မာ နာမ ယာဝဒေဝ အတ္တာဓိဂမတ္ထော အတ္ထော စ ကာမသုခတ္ထောတိ ဟာကဋ္ဌောယမတ္ထောတိ အဓိပ္ပာယော။

တံ သုတွာ ထေရီ ဇာတိယာ ဒုက္ခနိမိတ္တတံ အတ္တနော စ တဿ ဝိသယာတိက္ကမံ ဝိဘာဝေတွာ တဇ္ဇေန္တီ –

၁၉၁. "ဇာတဿ မရဏံ ဟောတိ၊ ဟတ္ထပါဒါန ဆေဒနံ။
ဝဓဗန္ဓပရိက္လေသံ၊ ဇာတော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတိ။

၁၉၂. "အတ္ထိ သက္ယကုလေ ဇာတော၊ သမ္ဗုဒ္ဓော အပရာဇိတော။
သော မေ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ ဇာတိယာ သမတိက္ကမံ။

၁၉၃. "ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပာဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

၁၉၄. "တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဝိဟရိံ သာသနေ ရတာ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၁၉၅. "သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောက္ခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပါပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တကာ"တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဇာတဿ မရဏံ ဟောတီ** တိ ယသ္မာ ဇာတဿ သတ္တဿ မရဏံ ဟောတိ, န အဇာတဿ။ န ကေဝလံ မရဏမေဝ, အထ ခေါ ဇရာရောဂါဒယော ယတ္တကာနတ္ထာ, သဗ္ဗေပိ တေ ဇာတဿ ဟောန္တိ ဇာတိဟေတုကာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တီ"တိ (မဟာဝ. ၁; ဝိဘ. ၂၂၅; ဥဒါ. ၁)။ တေနေဝါဟ – **"ဟတ္ထပါဒါန ဆေဒန"** န္တိ ဟတ္ထပါဒါနံ ဆေဒနံ ဇာတဿေဝ ဟောတိ, န အဇာတဿ။ ဟတ္ထပါဒဆေဒနာပဒေသေန စေတ္ထ ဗာတ္တိံသ ကမ္မကာရဏာပိ ဒဿိတာ ဧဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေနေဝါဟ – **"ဝဓဗန္ဓပရိက္လေသံ, ဇာတော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတီ"** တိ။ ဇီဝိတဝိယောဇနမုဋ္ဌိပ္ပဟာရာဒိသင်္ခါတံ ဝဓပရိက္လေသဉ္စေဝ အန္ဒုဗန္ဓနာဒိသင်္ခါတံ ဗန္ဓပရိက္လေသံ အညဉ္စ ယံကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နာမ တံ သဗ္ဗံ ဇာတော ဧဝ နိဂစ္ဆတိ, န အဇာတော, တသ္မာ ဇာတိံ န ရောစေမီတိ။

က္ကအနိ ဇာတိယာ ကာမာနုဋ္ဌ အစ္စန္တမေဝ အတ္တနာ သမတိက္ကန္တဘာဝံ မူလတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေန္တိ – **“အတ္ထိ သက္ယကုလေ ဇာတော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အပရာဇိတော**တိ ကိလေသမာရာဒိနာ ကေနစိ န ပရာဇိတော။ သတ္ထာ ဟိ သဗ္ဗာဘိဘူ သဒေဝကံ လောကံ အညဒတ္ထု အဘိဘဝိတွာ ဌိတော , တသ္မာ အပရာဇိတော။ သေသံ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

ဥပစာလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဌကနိပါတော

၁. သီသူပစာလာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

အဌကနိပါတေ **ဘိက္ခုနီ သီလသမ္ပန္နာ** တိအာဒိကာ သီသူပစာလာယ ထေရိယာ ကထာ။ ဣမိဿာပိ ဝတ္ထု စာလာယ ထေရိယာ ဝတ္ထုမ္ဟိ ဝုတ္တနယမေဝ။ အယမ္ပိ ဟိ အာယသ္မတော ဓမ္မသေနာပတိဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ သယမ္ပိ ဥဿာဟဇာတာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပဿနံ ပဌပေတွာ, ဃဋေန္တီ ဝါယမန္တီ နစိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပတွာ ဖလသမာပတ္တိသုခေန ဝိဟရန္တီ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ကတကိစ္စာတိ သောမနဿဇာတာ ဥဒာနဝသေန –

၁၉၆. ''ဘိက္ခုနီ သီလသမ္ပန္နာ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတာ။
အဓိဂစ္ဆေ ပဒံ သန္တံ၊ အသေစနကမောဇဝ''န္တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **သီလသမ္ပန္နာ** တိ ပရိသုဒ္ဓေန ဘိက္ခုနိသီလေန သမန္နာဂတာ ပရိပုဏ္ဏာ။ **ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတာ** တိ မနစ္ဆဋ္ဌေသု ဣန္ဒြိယေသု သုဋ္ဌု သံဝုတာ, ရူပာဒိအာရမ္မဏေ ဣဋ္ဌေ ရာဂံ, အနိဋ္ဌေ ဒောသံ, အသမပေက္ခနေ မောဟဉ္စ ပဟာယ သုဋ္ဌု ပိဟိတိန္ဒြိယာ။ **အသေစနကမောဇဝ**န္တိ ကေနစိ အနာသိတ္တကံ ဩဇဝန္တံ သဘာဝမဓုရံ သဗ္ဗသောပိ ကိလေသရောဂဿ ဝူပသမနောသဓဘူတံ အရိယမဂ္ဂံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝာ။ အရိယမဂ္ဂမ္ပိ ဟိ နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ကိလေသပရိဠာဟာဘာဝတော စ ပဒံ သန္တန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၁၉၇. ''တာဝတိံသာ စ ယာမာ စ၊ တုသိတာ စာပိ ဒေဝတာ။
နိမ္မာနရတိနော ဒေဝါ၊ ယေ ဒေဝါ ဝသဝတ္တိနော။
တတ္ထ စိတ္တံ ပဏီဓေဟိ၊ ယတ္ထ တေ ဝုသိတံ ပုရေ''တိ။ –

အယံ ကထာ ကာမသဂ္ဂေသု နိကန္တိံ ဥပ္ပာဒေဟီတိ တတ္ထ ဥယျောဇနဝသေန ထေရိံ သမာပတ္တိယာ စာဝေတုကာမေန မာရေန ဝုတ္တာ။

တတ္ထ သဟပုညကာရိနော တေတ္တိံသ ဇနာ ယတ္ထ ဥပပန္နာ, တံ ဌာနံ တာဝတိံသန္တိ။ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ သဗ္ဗေပိ ဒေဝပုတ္တာ **တာဝတိံသာ**။ ကေစိ ပန ''တာဝတိံသာတိ တေသံ ဒေဝါနံ နာမမေဝာ''တိ ဝဒန္တိ။ ဒုက္ခတော ယာတာ အပယာတာ သမ္ပန္နာတိ **ယာမာ**။ ဒိဗ္ဗာယ သမ္ပတ္တိယာ တုဋ္ဌာ ပဟဋ္ဌာတိ **တုသိတာ**။ ပကတိပဋိယတ္တာရမ္မဏတော အတိရေကေန ရမိတုကာမတာကာလေ ယထာရုစိတေ ဘောဂေ နိမ္မိနိတွာ ရမန္တီတိ **နိမ္မာနရတိနော**။ စိတ္တရုစိံ ဥတွာ ပရေဟိ နိမ္မိတေသု ဘောဂေသု ဝသံ ဝတ္တေန္တီတိ **ဝသဝတ္တိနော။ တတ္ထ စိတ္တံ ပဏီဓေဟီ**တိ တသ္မိံ တာဝတိံသာဒိကေ ဒေဝနိကာယေ တဝ စိတ္တံ ဌပေဟိ, ဥပပတ္တိယာ နိကန္တိံ ကရောဟိ။ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဘောဂ ဣတရေဟိ နိဟီနာတိ အဓိပ္ပာယေန တာဝတိံသာဒယောဝ ဝုတ္တာ။ **ယတ္ထ တေ ဝုသိတံ ပုရေ** တိ ယေသု ဒေဝနိကာယေသု တယာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္ထံ။ အယံ ကိရ ပုဗ္ဗေ ဒေဝေသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ, တာဝတိံသတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စကာမသဂ္ဂေ သောဓေတွာ ပုန ဟေဋ္ဌတော ဩတရန္တီ, တုသိတေသု ဌတွာ တတော စဝိတွာ ဣဓ အနိ မနုဿေသု နိဗ္ဗတ္တာ။

တံ သုတွာ ထေရီ – ''တိဋ္ဌတု, မာရ, တယာ ဝုတ္တကာမလောကော။ အညောပိ သဗ္ဗော လောကော ရာဂဂ္ဂိအာဒီဟိ အာဒိတ္တော သမ္ပဇ္ဇလိတော။ န တတ္ထ ဝိညူနံ စိတ္တံ ရမတီ''တိ ကာမတော စ လောကတော စ အတ္တနော ဝိနိဝတ္တိတမာနသတံ ဒဿေတွာ မာရံ တဇ္ဇေန္တီ –

၁၉၈. ယာမာ စ''တာဝတိံသာ စ ယာမာ စ၊ တုသိတာ စာပိ ဒေဝတာ။
နိမ္မာနရတိနော ဒေဝါ၊ ယေ ဒေဝါ ဝသဝတ္တိနော။

၁၉၉. ''ကာလံ ကာလံ ဘဝါ ဘဝံ၊ သက္ကာယသ္မိံ ပုရက္ခတာ။

အဝီတိဝတ္တာ သက္ကာယံ၊ ဇာတိမရဏသာရိနော။

၂၀၀. ''သဗ္ဗော အာဒီပိတော လောကော၊ သဗ္ဗော လောကော ပဒီပိတော။
သဗ္ဗော ပဇ္ဇလိတော လောကော၊ သဗ္ဗော လောကော ပကမ္ပိတော။

၂၀၁. ''အကမ္ပိယံ အတုလိယံ၊ အပုထုဇ္ဇနသေဝိတံ။
ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ တတ္ထ မေ နိရတော မနော။

၂၀၂. ''တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဝိဟရိံ သာသနေ ရတာ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၂၀၃. ''သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောက္ခန္ဓော ပဒာလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တကာ''တိ။ –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာလံ ကာလန္တိ** တံ တံ ကာလံ။ **ဘဝ ဘဝန္တိ** ဘဝတော ဘဝံ။ **သက္ကာယသ္မိံ** န္တိ ခန္ဓပဉ္စကေ။ **ပုရက္ခတာ**တိ ပုရက္ခာရကာရိနော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မာရ, တယာ ဝုတ္တာ တာဝတိံသာဒယော ဒေဝာ ဘဝတော ဘဝံ ဥပဂစ္ဆန္တာ အနိစ္စတာဒိအနေကာဒီနဝတကုလေ သက္ကာယေ ပတိဋ္ဌိတာ, တသ္မာ တသ္မိံ ဘဝေ ဥပ္ပတ္တိကာလေ, ဝေမဇ္ဈကာလေ, ပရိယောသာနကာလေတိ တသ္မိံ တသ္မိံ ကာလေ သက္ကာယမေဝ ပုရက္ခတွာ ဌိတာ။ တတော ဧဝ အဝီတိဝတ္တာ သက္ကာယံ နိဿရဏာဘိမုခာ အဟုတွာ သက္ကာယတီရမေဝ အနုပရိဓာဝန္တာ ဇာတိမရဏသာရိနော ရာကာဒီဟိ အနုဂတတ္တာ ပုနပ္ပုနံ ဇာတိမရဏမေဝ အနုသ္သရန္တိ, တတော န ဝိမုစ္စန္တီတိ။

သဗ္ဗော အာဒီပိတော လောကော တိ, မာရ, န ကေဝလံ တယာ ဝုတ္တကာမလောကောယေဝ ဓာတုတ္တယသညိတော, သဗ္ဗောပိ လောကော ရာဂဂ္ဂိအာဒီဟိ ဧကာဒသဟိ အာဒိတ္တော။ တေဟိယေဝ ပုနပ္ပုနံ အာဒီပိတတာယ **ပဒီပိတော**။ နိရန္တရံ ဧကဇာလီဘူတတာယ **ပဇ္ဇလိတော** ။ တဏှာယ သဗ္ဗကိလေသေဟိ စ ဣတော စိတော စ ကမ္ပိတတာယ စလိတတာယ **ပကမ္ပိတော** ။

ဧဝံ အာဒိတ္တေ ပဇ္ဇလိတေ ပကမ္ပိတေ စ လောကေ ကေနစိပိ ကမ္မေတုံ စာလေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတာယ **အကမ္ပိယံ,** ဂုဏတော ''ဧတ္တကော''တိ တုလေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတာယ အတ္တနာ သဒိသဿ အဘာဝတော စ **အတုလိယံ။** ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ ဧဝ ကေစရဘာဝနာဘိဂမတော သေဝိတတ္တာ **အပုထုဇ္ဇနသေဝိတံ။ ဗုဒ္ဓေါ** ဘဂဝါ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပ္ပဘေဒံ နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ မဟာကရုဏာယ သဉ္စောဒိတမာနသော **အဒေသေသိ** သဒေဝကဿ လောကဿ ကထေသိ ပဝေဒေသိ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ အရိယဓမ္မေ မယှံ မနော **နိရတော** အဘိရတော, န တတော ဝိနိဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

သီသူပစာလာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝကနိပာတော

၁. ဝမ္မမာတုထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

နဝကနိပာတေ **မာ သု တေ ဝမ္ မ လောကမ္ဟိ** တိအာဒိကာ ဝမ္မမာတာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု က တာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, အနုက္ကမေန သမ္ဘတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဘာရုကစ္ဆကနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တာ ပတိကုလံ ဂတာ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တဿ **ဝမ္မော** တိ နာမံ အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ **ဝမ္မမာတာ** တိ ဝေါဟရီယိတ္ထ။ သာ ဘိက္ခူနံ သန္တိ ကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ပုတ္တံ ဉာတီနံ နိယျာဒေတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ဣတော ပရံ ယံ ဝ တ္တဗ္ဗံ, တံ ဝမ္မတ္ထေရဿ ဝတ္ထုမှိ (ထေရက. အဋ္ဌ. ၂.ဝမ္မတ္ထေရကထာဝဏ္ဏနာ) အာဂတမေဝ။ ဝမ္မတ္ထေရ ဥဿဟိ အတ္တနော ပုတ္တံ သန္တိကုတ္တရံ ကေကံ ဘိက္ခုနုပဿယေ အတ္တနော ဒဿနတ္ထာယ ဥပဂတံ အယံ ထေရီ ''ကသ္မာ တွံ ဧကကော သန္တရုတ္တရော ဝ ဣဓာဂတော''တိ စောဒေတွာ ဩဝဒန္တီ –

၂၀၄. ''မာ သု တေ ဝမ္မ လောကမ္ဟိ၊ ဝနထော အဟု ကုဒါစနံ။
မာ ပုတ္တက ပုနပ္ပုနံ၊ အဟု ဒုက္ခဿ ဘာဂိမာ။

၂၀၅. ''သုခဉှိ ဝမ္မ မုနယော၊ အနေဇာ ဆိန္နသံသယာ။
သီတိဘူတာ ဒမပ္ပတ္တာ၊ ဝိဟရန္တိ အနာသဝါ။

၂၀၆. ''တေဟာနုစိဏ္ဏံ ဣသီဟိ၊ မဂ္ဂံ ဒဿနပတ္တိယာ။
ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊ တွံ ဝမ္မ အနုဗြူဟယာ''တိ။ –

ဣမာ တိဿော ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **မာ သု တေ ဝမ္မ လောကမ္ဟိ, ဝနထော အဟု ကုဒါစန** န္တိ **သူ**တိ နိပါတမတ္တံ။ ဝမ္မ, ပုတ္တက, သဗ္ဗ သ္မိမ္ပိ သတ္တလောကေ, သင်္ခါရလောကေ စ ကိလေသဝနထော တုယှံ ကဒါစိပိ မာ အဟု မာ အဟောသိ ။ တတ္ထ ကာရဏမာဟ – **''မာ, ပုတ္တက, ပုနပ္ပုနံ, အဟု ဒုက္ခဿ ဘာဂိမာ''** တိ ဝနထံ အနုစ္ဆိန္ဒန္တော တံ နိမိတ္တဿ ပုန ပ္ပုနံ အပရာပရံ ဇာတိအာဒိဒုက္ခဿ ဘာဂီ မာ အဟောသိ။

ဧဝံ ဝနထဿ အသမုစ္ဆေဒေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သမုစ္ဆေဒေ အာနိသံသံ ဒဿေန္တီ **''သုခဉှိ ဝဋ္ဋ ဟာ''**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္တော – ပုတ္တက, **ဝမ္မ** မောနေယျဓမ္မသမန္နာဂတေန **မုနယော,** ဧဇာသင်္ခါတာယ တဏှာ ဟာယ အဘာဝေန **အနေဇာ,** ဒဿနမဂ္ဂေနေဝ ပဟီနဝိစိကိစ္ဆတာယ **ဆိန္နသံသယာ,** သဗ္ဗကိလေသပရိဠာဟာဘာဝေန **သီတိဘူတာ,** ဥတ္တမဿ ဒမထဿ အဓိဂတတ္တာ **ဒမပ္ပတ္တာ အနာသဝါ** ခီဏာသဝါ သုခံ ဝိဟရန္တိ, န တေသံ စေ ရဟိ စေတောဒုက္ခံ အတ္ထိ, အာယတိံ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခံ န ဘဝိဿတေဝ။

ယသ္မာ စေတဝံ, တသ္မာ **တေဟာနုစိဏ္ဏံ ဣသီဟိ။ပေ။ အနုဗြူဟယာ** တိ တေဟိ ခီဏာသဝေဟိ ဣသီဟိ အနုစိ ဏ္ဏံ ပဋိပန္နံ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂံ ဉာဏဒဿနဿ အဓိဂမာယ သကလဿာပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ ဝမ္မ, တွံ အနုဗြူဟယ ဝဍ္ဎေယျာသီတိ။

တံ သုတွာ ဝမ္မတ္ထေရော ''အဒ္ဓါ မမ မာတာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတာ''တိ စိန္တေတွာ တမတ္ထံ ပဝေဒေန္တော –

၂၀၇. ''ဝိသာရဒါဝ ဘဏသိ၊ ဧတမတ္ထံ ဇနေတ္တိ မေ။
မညာမိ နူန မာမိကေ၊ ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဝိသာရဒာဝ ဘဏာသိ, တေမတ္တံ ဇနေတ္တိ မေ** တိ "မာ သု တေ ဝမှု လောကမှ္ပိ, ဝနထော အဟု ကုအာစန"န္တိ တေမတ္တံ တေံ ဩြတဒံ, အမ္ဗ, ဝိဂတသာရဇ္ဇာ ကတ္တစိ အလဂ္ဂ အနလ္လီနာဝ ဟုတ္ဝာ မယှံ ဝဒသိ။ တသ္မာ **မညာမိ နူန မာမိကေ, ဝနထော တေ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ, နူန **မာမိကေ** မယှံ, အမ္ဗ, ဂေဟသိတပေမမတ္တောပိ **ဝနထော** တုယှံ မယိ န ဝိဇ္ဇတီတိ မညာမိ, န မာမိကာတိ အတ္ထော။

တံ သုတ္ဝာ ထေရီ "အဏုမတ္တောပိ ကိလေသော ကတ္ထစိပိ ဝိသယေ မမ န ဝိဇ္ဇတီ"တိ ဝတ္ဝာ အတ္တနော ကတကိစ္စတံ ပကာသေန္တီ –

၂၀၈. "ယေ ကေစိ ဝမှု သင်္ခါရာ၊ ဟီနာ ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမာ။
အဏူပိ အဏုမတ္တောပိ၊ ဝနထော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။

၂၀၉. "သဗ္ဗေ မေ အာသဝါ ခီဏာ၊ အပ္ပမတ္တဿ ဈာယတော။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။ –

ဣမံ ကထာဒွယမာဟ။

တတ္ထ **ယေ ကေစီ**တိ အနိယမဝစနံ။ **သင်္ခါရာ** တိ သင်္ခတဓမ္မာ။ **ဟီနာ**တိ လာမကာ ပတိကုဋ္ဌာ။ **ဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမာ** တိ ပဏီတာ စေဝ မဇ္ဈိမာ စ။ တေသု တ အသင်္ခတာ ဟီနာ ဇာတိသင်္ခတာ ဥက္ကဋ္ဌာ, ဥဘယဝိမိဿိတာ မဇ္ဈိမာ။ ဟီနေဟိ တ ဆန္ဒာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တိတာ ဟီနာ, မဇ္ဈိမေဟိ မဇ္ဈိမာ, ပဏီတေဟိ ဥက္ကဋ္ဌာ။ အကုသလာ ဓမ္မာ တ ဟီနာ, လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ ဥက္ကဋ္ဌာ, ဣတရာ မဇ္ဈိမာ။ **အဏူပိ အဏုမတ္တောပီ** တိ န ကေဝလံ တယိ ဧဝ, အထ ခော ယေ ကေစိ ဟီနာဒိဘေဒဘိန္နာ သင်္ခါရာ။ တေသု သဗ္ဗေသု အဏူပိ အဏုမတ္တောပိ အတိပရိတ္တကောပိ ဝနထော မယှံ န ဝိဇ္ဇတိ။

တတ္ထ ကာရဏမာဟ – **"သဗ္ဗေ မေ အာသဝါ ခီဏာ, အပ္ပမတ္တဿ ဈာယတော"** တိ။ တတ္ထ **အပ္ပမတ္တဿ ဈာယတော**တိ အပ္ပမတ္တာယ ဈာယန္တိယာ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဟေတံ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ စ ယသ္မာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ, တသ္မာ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။ ယသ္မာ အပ္ပမတ္တာ ဈာယိနီ, တသ္မာ သဗ္ဗေ မေ အာသဝါ ခီဏာ, အဏူပိ အဏုမတ္တောပိ ဝနထော မေ န ဝိဇ္ဇတီတိ ယောဇနာ။

ဧဝံ ဝုတ္တဩြတဒံ အဇ္ဈသံ ကတ္ဝာ သဉ္ဇာတသံဝေဂေ ထေရော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဒိတဋ္ဌာနေ နိသိန္နော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သဉ္ဇာတသောမနဿော မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ အညံ ဗျာကရောန္တော –

၂၁၀. "ဥဠာရံ ဝတ မေ မာတာ၊ ပတောဒံ သမဝဿရိ။
ပရမတ္ထသဉ္ဟိတာ ကထာ၊ ယထာပိ အနုကမ္ပိကာ။

၂၁၁. "တဿာဟံ ဝစနံ သုတ္ဝာ၊ အနုသိဋ္ဌိံ ဇနေတ္တိယာ။
ဓမ္မသံဝေဂမာပါဒိံ၊ ယောဂက္ခေမဿ ပတ္တိယာ။

၂၁၂. "သောဟံ ပဓာနပဟိတတ္တော၊ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတော။
မာတရာ စောဒိတော သန္တော၊ အဖုသိံ သန္တိမုတ္တမ"န္တိ။ –

ဣမာ တိဿော ကထာ အဘာသိ။

အထ ထေရီ အတ္တနော ဝစနံ အဇ္ဈသံ ကတ္ဝာ ပုတ္တဿ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ အာရာဓိတစိတ္တာ တေန ဘာသိတကထာ သယံ ပစ္စနုဘာသိ။ ဧဝံ တာပိ ထေရိယာ ကထာ နာမ ဇာတာ။

တတ္ထ **ဥဋ္ဌာရန္တို** ဝိပုလံ မဟန္တံ။ **ပတောဒန္တို** သြတဒပတောဒံ။ **သမဝဿရီ** တိ သမ္မာ ပဝတ္တေသိ ဝတာတိ ယောဇနာ။ ကော ပန သော ပတောအောတိ အာဟ **“ပရမတ္ထသဥ္ဟိတာ ကထာ”** တိ။ တံ ‘‘မာ သု တေ, ဝမု, လောကမ္ဟိ’’တိအာဒိကာ ကထာ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **ယထာပိ အနုကမ္ပိကာ** တိ ယထာ အညာပိ အနုဂ္ဂဟိကာ, ဇဝံ မယ္ဟံ မာတာ ပဝတ္တိနိဝတ္တိဝိဘာဝနကထာသင္ခာတံ ဥဋ္ဌာရံ ပတောဒံ ဟဇနဒတ္တကံ မမ ဉာဏဝေဂသမုတ္တေဇံ ပဝတ္တေသီတိ အတ္ထော။

ဓမ္မသံဝေဂမာဟဒိန္တို ဉာဏဘယာဝဟတ္တာ အတိဝိယ မဟန္တံ ဘီသနံ သံဝေဂံ အာပဇ္ဇိံ။

ပဓာနပဟိတတ္တော တိ စတုဗ္ဗိဓသမ္မပ္ပဓာနယောဂေန ဒိဗ္ဗာနံ ပဋ္ဌိပေသိတစိတ္တော။ **အဖုသိံ သန္တိမုတ္တမ** န္တို အနုတ္တရံ သန္တိံ နိဗ္ဗာနံ ဖုသိံ အဓိဂစ္ဆိန္တို အတ္ထော။

ဝမုမာတုထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ကောဒသကနိပါတော

၁. ကိသာဂေါတမီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ကောဒသကနိပါတေ **ကလျာဏမိတ္တတာ** တိအာဒိကာ ကိသာဂေါတမိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယံ ကိရ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ လူခစီဝရဓာရီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ အဓိကာရကမ္မံ ကတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ကပ္ပသတသဟဿံ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ ဒုဂ္ဂတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဂေါတမီ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ ကိသသရီရတာယ ပန "ကိသာဂေါတမီ"တိ ဝေါဟရီယိတ္ထ။ တံ ပတိကုလံ ဂတံ ဒုဂ္ဂတကုလဿ ဓီတာတိ ပရိဘဝိံသု။ သာ ဧကံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ ပုတ္တလာဘေန စဿာ သမ္မာနံ အကံသု။ သော ပနဿာ ပုတ္တော အာဓာဝိတွာ ပရိဓာဝိတွာ ကီဠနကာလေ ကာလမကာသိ။ တေနဿာ သောကုမ္မာဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သာ "အဟံ ပုဗ္ဗေ ပရိဘဝပတ္တာ ဟုတွာ ပုတ္တဿ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ သက္ကာရံ ပါပုဏိံ, ဣမေ မယှံ ပုတ္တံ ဗဟိ ဆဍ္ဍေတုမ္ပိ ဝါယမန္တီ"တိ သောကုမ္မာဒဝသေန မတကဠေဝရံ အင်္ကေနာဒါယ "ပုတ္တဿ မေ ဘေသဇ္ဇံ ဒေထာ"တိ ဂေဟဒွါရပဋိပါဋိယာ နဂရေ ဝိစရတိ။ မနုဿာ "ဘေသဇ္ဇံ ကုတော"တိ ပရိဘာသန္တိ။ သာ တေသံ ကထံ န ဂဏှာတိ။ အထ နံ ဧကော ပဏ္ဍိတပုရိသော "အယံ ပုတ္တသောကေန စိတ္တဝိက္ခေပံ ပတ္တာ, ဧတိဿာ ဘေသဇ္ဇံ ဒသဗလောယေဝ ဇာနိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ, "အမ္မ, တဝ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆာ"တိ အာဟ။ သာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာဝေလာယံ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ "ပုတ္တဿ မေ ဘေသဇ္ဇံ ဒေထ ဘဂဝါ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ တဿာ ဥပနိဿယံ ဒိသွာ "ဂစ္ဆ နဂရံ ပဝိသိတွာ ယသ္မိံ ဂေဟေ ကောစိ မတပုဗ္ဗော နတ္ထိ, တတော သိဒ္ဓတ္ထကံ အာဟရာ"တိ အာဟ။ သာ "သာဓု, ဘန္တေ"တိ တုဋ္ဌမာနသာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ပဌမဂေဟေယေဝ "သတ္ထာ မမ ပုတ္တဿ ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ သိဒ္ဓတ္ထကံ အာဟရာပေတိ။ သစေ ဧတသ္မိံ ဂေဟေ ကောစိ မတပုဗ္ဗော နတ္ထိ, သိဒ္ဓတ္ထကံ မေ ဒေထာ"တိ အာဟ။ ကော ဣမ မတေ ဂဏေတုံ သက္ကောတီတိ။ ကိံ တေန ဟိ အလံ သိဒ္ဓတ္ထကေဟီတိ ဒုတိယံ တတိယံ ဃရံ ဂန္တွာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန ဝိဂတုမ္မာဒါ ပကတိစိတ္တေ ဌိတာ စိန္တေသိ – "သကလနဂရေ အယမေဝ နိယာမော ဘဝိဿတိ, ဣဒံ ဟိတာနုကမ္ပိနာ ဘဂဝတာ ဒိဋ္ဌံ ဘဝိဿတီ"တိ သံဝေဂံ လဘိတွာ တတောဝ ဗဟိ နိက္ခမိတွာ ပုတ္တံ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

> "န ဂါမဓမ္မော နိဂမဿ ဓမ္မော၊ န စာပိယံ ဧကကုလဿ ဓမ္မော။
> သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေဝကဿ၊ ဧသေဝ ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ"တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၈၂)။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ အထ နံ သတ္ထာ "လဒ္ဓော တေ, ဂေါတမိ, သိဒ္ဓတ္ထကော"တိ အာဟ။ "နိဋ္ဌိတံ, ဘန္တေ, သိဒ္ဓတ္ထကေန ကမ္မံ, ပတိဋ္ဌာ ပန မေ ဟောထာ"တိ အာဟ။ အထဿာ သတ္ထာ –

> "တံ ပုတ္တပသုသမ္မတ္တံ၊ ဗျာသတ္တမနသံ နရံ။
> သုတ္တံ ဂါမံ မဟောဃောဝ၊ မစ္စု အာဒါယ ဂစ္ဆတီ"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၇) –

ဂါထမာဟ ။

ဂါထာပရိယောသာနေ ယထာဌိတာဝ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနိ။ သာ သတ္ထာရံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဝန္ဒိတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပဒံ လဘိတွာ နစိရဿေဝ ယောနိသောမနသိကာရေန ကမ္မံ ကရောန္တီ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေသိ။ အထဿာ သတ္ထာ –

> "ယော စ ဝဿသတံ ဇီဝေ၊ အပဿံ အမတံ ပဒံ။
> ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော အမတံ ပဒ"န္တိ။ (ဓ. ပ. ၁၁၄) –

ဣမံ ဩဘာသကထမာဟ။

သာ ကထာပရိယောသာနေ အရဟတ္တံ ဟပုဏိတ္တတ ပရိက္ခာရဝလဠေ ပရမုက္ကဠာ ဟုတ္တတ တီဟိ လူခေဟိ သမ
န္နာဂတံ စီဝရံ ဟရုပိတ္တတ ဝိစရိ။ အထ နံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ နိသိန္နော ဘိက္ခုနိယော ပဋိဟဋိယာ ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော
လူခစီဝရဓာရီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတ္တတ "သတ္ထာရံ နိဿာယ မယာ အယံ ဝိ
သေသော လဒ္ဓေါ"တိ ကလျာဏမိတ္တတာယ ပသံသာမုခေန ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၂၁၃. "ကလျာဏမိတ္တတာ မုနိနာ၊ လောကံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏိတာ။
ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော၊ အပိ ဗာလော ပဏ္ဍိတော အဿ။

၂၁၄. "ဘဇိတဗ္ဗာ သပ္ပုရိသာ၊ ပညာ တထာ ဝမုတိ ဘဇန္တာနံ။
ဘဇမာနော သပ္ပုရိသေ၊ သဗ္ဗေဟိပိ ဒုက္ခေဟိ ပမုစ္စေယျ။

၂၁၅. "ဒုက္ခဉ္စ ဝိဇာနေယျ၊ ဒုက္ခဿ စ သမုဒယံ နိရောဓံ။
အဋ္ဌင်္ဂိကဉ္စ မဂ္ဂံ၊ စတ္တာရိပိ အရိယသစ္စာနိ။

၂၁၆. "ဒုက္ခော ဣတ္ထိဘာဝေါ၊ အက္ခာတော ပုရိသဒမ္မသာရထိနာ။
သပတ္တိကမ္ပိ ဟိ ဒုက္ခံ၊ အပ္ပေကစ္စာ သကိံ ဝိဇာတာယော။

၂၁၇. "ဂလကေ အပိ ကန္တန္တိ၊ သုခုမာလိနိယော ဝိသာနိ ခါဒန္တိ။
ဇနမာရကမဇ္ဈဂတာ၊ ဥဘောပိ ဗျသနာနိ အနုဘောန္တိ။

၂၁၈. "ဥပဝိဇညာ ဂစ္ဆန္တီ၊ အဒ္ဒသာဟံ ပတိံ မတံ။
ပန္ထမှိ ဝိဇာယိတ္တတန၊ အပ္ပတ္တာဝ သကံ ဃရံ။

၂၁၉. "ဒွေဝ ပုတ္တာ ကာလကတာ၊ ပတီ စ ပန္ထေ မတော ကပဏိကာယ။
မာတာ ပိတာ စ ဘာတာ၊ ဍယှန္တိ စ ဧကစိတကာယံ။

၂၂၀. "ခီဏကုလီနေ ကပဏေ၊ အနုဘူတံ တေ ဒုခံ အပရိမာဏံ။
အဿူ စ တေ ပဝတ္တံ၊ ဗဟူနိ စ ဇာတိသဟဿာနိ။

၂၂၁. "ဝသိတာ သုသာနမဇ္ဈေ၊ အထောပိ ခါဒိတာနိ ပုတ္တမံသာနိ။
ဟတကုလိကာ သဗ္ဗဂရဟိတာ၊ မတပတိကာ အမတမဓိဂစ္ဆိံ။

၂၂၂. "ဘာဝိတော မေ မဂ္ဂေါ၊ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော အမတဂါမီ။
နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကတံ၊ ဓမ္မာဒါသံ အဝေက္ခိဟံ။

၂၂၃. "အဟမမှိ ကန္တသလ္လာ၊ ဩဟိတဘာရာ ကတဉ္ဟိ ကရဏီယံ။
ကိသာဂေါတမီ ထေရီ၊ ဝိမုတ္တစိတ္တာ ဣမံ ဘဏီ"တိ။

တတ္ထ **ကလျာဏမိတ္တတာ** တိ ကလျာဏော ဘဒ္ဒော သုန္ဒရော မိတ္တော ဧတဿာတိ ကလျာဏမိတ္တ
တော။ ယော ယဿ သီလာဒိဂုဏသမာဒပေတာ, အဃဿ ဃာတာ, ဟိတဿ ဝိဓာတာ, ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေန ဥပကာ
ရော မိတ္တော ဟောတိ, သော ပုဂ္ဂလော ကလျာဏမိတ္တော, တဿ ဘာဝေါ ကလျာဏမိတ္တတာ, ကလျာဏမိ
တ္တဝန္တတာ။ **မုနိနာ**တိ သတ္ထာရာ။ **လောကံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏိတာ** တိ ကလျာဏမိတ္တေ အနုဂန္တဗ္ဗန္တိ သတ္တ
လောကံ ဥဒ္ဒိဿ –

"သကလမေဝိဒံ, အာနန္ဒ, ဗြဟ္မစရိယံ ယဒိဒံ ကလျာဏမိတ္တတာ ကလျာဏသဟာယတာ ကလျာ
ဏသမ္ပဝင်္ကတာ" (သံ. နိ. ၅.၂)။ "ကလျာဏမိတ္တဿေတံ, မေဃိယ, ဘိက္ခုနော ပာဋိကင်္ခံ ကလျာဏသ

ဟာယဿ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကဿ ယံ သီလတ ဘဝိဿတိ ဟတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရိဿ သတီ’’တိ (ဥအာ. ၃၁) စ ဝေမာဒိနာ ပသံသိတာ။

ကလျာဏမိတ္တော ဘဇမာနော တိအာဒိ ကလျာဏမိတ္တတာယ အာနိသံသဒဿနံ။ တတ္ထ **အပိ ဗာလော ပဏ္ဍိတော အဿာ**တိ ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇမာနော ပုဂ္ဂလော ပုဗ္ဗေ သုတာဒိဝိရဟေန ဗာလောပိ သမာနော အဿုတ သဝနာဒိနာ ပဏ္ဍိတော ဘဝေယျ။

ဘဇိတဗ္ဗာ သပ္ပုရိသာ တိ ဗာလဿာပိ ပဏ္ဍိတဘာဝဟေတုတော ဗုဒ္ဓာဒယော သပ္ပုရိသာ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမနာဒိနာ သေဝိတဗ္ဗာ။ **ပညာ တထာ ပဝမုတိ ဘဇန္တာန** န္တိ ကလျာဏမိတ္တေ ဘဇန္တာနံ တထာ ပညာ ဝမုတိ ဗုရူဟတိ ဟရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ တေသု ယော ကောစိ ခတ္တိယာဒိကော ဘဇမာနော သပ္ပုရိသေ သဗ္ဗေဟိပိ ဇာတိအာဒိ ဒုက္ခေဟိ ပမုစ္စေယျာတိ ယောဇနာ။

မုစ္စနဝိဓိံ ပန ကလျာဏမိတ္တဝိဓိနာ ဒဿေတုံ **“ဒုက္ခဉ္စ ဝိဇာနေယျာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီ**တိ ဒုက္ခဉ္စ ဒုက္ခသမုဒယဉ္စ နိရောဓဉ္စ အဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂဉ္စာတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ **ဝိဇာနေယျ** ပဋိဝိဇ္ဈေယျာတိ ယောဇနာ။

“ဒုက္ခော ဣတ္ထိဘာဝေ” တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ အညတရာယ ယက္ခိနိယာ ဣတ္ထိဘာဝံ ဂရဟန္တိယာ ဘာသိတာ။ တတ္ထ **ဒုက္ခော ဣတ္ထိဘာဝေ အက္ခာတော** တိ စပလတာ, ဂဗ္ဘဓာရဏံ, သဗ္ဗကာလံ ပရပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာ တိ ဝေမာဒီဟိ အာဒီနဝေဟိ ဣတ္ထိဘာဝေ ဒုက္ခောတိ, **ပုရိသဒမ္မသာရထိနာ** ဘဂဝတာ ကထိတော။ **သပတ္တိကမ္ပိ ဒုက္ခ**န္တိ သပတ္တတသော သပတ္တိယာ သဒ္ဓိံ သံတသောပိ ဒုက္ခော, အယမ္ပိ ဣတ္ထိဘာဝေ အာဒီနတေတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပေကစ္စာ သကိံ ဝိဇာတာယော** တိ ဧကစ္စာ ဣတ္ထိယော ဧကတရမေဝ ဝိဇာတာ, ပဌမဂဗ္ဘေ ဝိဇာယနဒုက္ခံ အသဟန္တိယော။ **ဂလကေ အပိ ကန္တန္တိ** တိ အတ္တနော ဂီဝမ္ပိ ဆိန္ဒန္တိ။ **သုခုမာလိနိယော ဝိသာနိ ခာဒန္တိ** တိ သုခုမာလသရီရာ အတ္တနော သုခုမာလဘာဝေန ခေဒံ အဝိသဟန္တိယော ဝိသာနိပိ ခာဒန္တိ။ **ဇနမာရကမဇ္ဈဂတာ** တိ ဇနမာရကော ဝုစ္စတိ မူဠ္ဟဂဗ္ဘော။ မာတုကမဇနဿ မာရကော, မဇ္ဈဂတာ ဇနမာရကာ ကုစ္ဆိဂတာ, မူဠ္ဟဂဗ္ဘာတိ အတ္ထော။ **ဥဘောပိ ဗျသနာနိ အနုဘောန္တီ**တိ ဂဗ္ဘော ဂဗ္ဘိနီ စာတိ ဒွေဝပိ ဇနာ မရဏဉ္စ မာရဏန္တိကဗျသနာနိ စ ဟပုဏန္တိ။ အပရေ ပန ဘဏန္တိ “ဇနမာရကာ နာမ ကိလေသာ, တေသံ မဇ္ဈဂတာ ကိလေသသန္တာနပတိတာ ဥဘောပိ ဇာယာပတိကာ ဣမ ကိလေသပရိဠာဟဝသေန, အာယတိံ ဒုဂ္ဂတိပရိက္ကိလေသဝသေန ဗျသနာနိ ဟပုဏန္တီ”တိ။ ဣမာ ကိရ ဒွေဝ ကထာ သာ ယက္ခိနီ ပုရိမတ္တဘာဝေ အတ္တနော အနုဘူတဒုက္ခံ အနုဿရိတွာ အာဟ။ ထေရိ ပန ဣတ္ထိဘာဝေ အာဒီနဝ ဝိဘာဝနာယ ပစ္စနုဘာသန္တိ အတော စ။

“ဥပဝိဇညာ ဂစ္ဆန္တီ” တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ ပဋာစာရာယ ထေရိယာ ပဝတ္တိံ အာရဗ္ဘ ဘာသိတာ။ တတ္ထ **ဥပဝိဇညာ ဂစ္ဆန္တီ**တိ ဥပဂတဝိဇာယနကာလာ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တီ, အပတ္တာဝ သကံ ဂေဟံ ပန္ထေ ဝိဇာယိတွာတန ပတိံ မတံ အဒ္ဒသံ အဟန္တိ ယောဇနာ။

ကပဏိကာယာတိ ဝရာကာယ။ ဣမာ ကိရ ဒွေဝ ကထာ ပဋာစာရာယ တအာ သောကုမ္မာဒပတ္တာယ ဝုတ္တာကာရဿ အနုကရဏဝသေန ဣတ္ထိဘာဝေ အာဒီနဝဝိဘာဝနတ္ထမေဝ ထေရိယာ ဝုတ္တာ။

ဥဘာယမ္ပေတံ ဥအာဟရဏဘာဝေန အာနေတွာတ ဣအာနိ အတ္တနော အနုဘူတံ ဒုက္ခံ ဝိဘာဝေန္တီ **“ခီဏကုလီနေ”**တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ခီဏကုလီနေ**တိ ဘောကဒီဟိ ဟရိဇုညပတ္တကုလိကေ။ **ကပဏေ**တိ ပရမအဝညာတံ ပတ္တေ။ ဥဘာယဋ္ဌေတံ အတ္တနော ဧဝ အာမန္တနဝစနံ။ **အနုဘူတံ တေ ဒုခံ အပရိမာဏ**န္တိ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ, ဣတော ပုရိမတ္တဘာဝေသု တ အနပ္ပကံ ဒုက္ခံ တယာ အနုဘဝိတံ။ ဣအာနိ တံ ဒုက္ခံ ဧကဒေသေန ဝိဘဇိတွာတ ဒဿေတုံ **“အဿု စ တေ ပဝတ္တ”န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ**။တဿတ္ထော – ဣမသ္မိံ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ ပရိဗ္ဘမန္တိယာ ဗဟုကာနိ ဇာတိသဟဿာနိ သောကာဘိဘူတာယ အဿု စ ပဝတ္တံ, အဝိသေသိတံ ကတွာတ ဝုတ္တဋ္ဌေတံ, မဟာသမုဒ္ဒဿ ဥဒကတောပိ ဗဟုကမေဝ သိယာ။

ဝသိတာ သုသာနမဇ္ဈေ တိ မနုဿမံသခါဒိကာ သုနခီ သိင်္ဂါလီ စ ဟုတွာ သုသာနမဇ္ဈေ ဝုသိတာ ။ **ခါဒိတာနိ ပုတ္တမံသာနီ**တိ ဗျဂ္ဃဒီပိပိဋ္ဌာရာဒိကာလေ ပုတ္တမံသာနိ ခါဒိတာနိ။ **ဟတကုလိကာ**တိ ဝိနဋ္ဌကုလဝံသာ ။ **သဗ္ဗဂရဟိတာ**တိ သဗ္ဗေဟိ ဃရဝာသီဟိ ဂရဟိတာ ဂရဟပ္ပတ္တာ။ **မတပတိကာ**တိ ဝိဓဝါ။ ဣမေ ပန တယော ပကာရေ ပုရိမတ္တဘာဝေ အတ္တနော အနုပ္ပတ္တေ ဂဟေတွာ ဝဒတိ။ ဧဝံဘူတာပိ ဟုတွာ အဓိစ္စ လဒ္ဓါယ ကလျာဏမိတ္တသေဝါယ **အမတမဓိဂစ္ဆိံ,**နိဗ္ဗာနံ အနုပ္ပတ္တာ။

ဣဒါနိ တမေဝ အမတာဓိဂမံ ပါကဋံ ကတွာ ဒဿေတုံ **“ဘာဝိတော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘာဝိတော**တိ ဝိဘာဝိတော ဥပ္ပါဒိတော ဝဍ္ဎိတော ဘာဝနာဘိသမယဝသေန ပဋိဝိဒ္ဓေါ။ **ဓမ္မာဒါသံ အဝေက္ခိံဟ** န္တိ ဓမ္မမယံ အာဒါသံ အဒ္ဒက္ခိံ အပဿိံ အဟံ။

အဟာမမှိ ကန္တသလ္လာ တိ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နကရာဒိသလ္လာ အဟံ အမှိ။ **ဩဟိတဘာရာ**တိ ဩရောပိတကာမခန္ဓကိလေသာဘိသင်္ခါရဘာရာ။ **ကတဉ္စဟိ ကရဏီယ**န္တိ ပရိညာဒိဘေဒံ သောဠသဝိဓမ္ပိ ကိစ္စံ ကတံ ပရိယောသိတံ။ **သုဝိမုတ္တစိတ္တာ ဣမံ ဘဏီ** တိ သဗ္ဗသော ဝိမုတ္တစိတ္တာ ကိသာဂေါတမီ ထေရီ ဣမမတ္ထံ “ကလျာဏမိတ္တတာ”တိအာဒိနာ ကထာဗန္ဓဝသေန အဘာဏီတိ အတ္တာနံ ပရံ ဝိယ ထေရီ ဝဒတိ။ တတြိဒံ ဣမိဿာ ထေရိယာ **အပဒါနံ** (အပ. ထေရီ ၂.၃.၅၅-၉၄) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမှိ၊ ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ၊ ဇာတာ အညတရေ ကုလေ။
ဥပေတွာ တံ နရဝရံ၊ သရဏံ သမုပါဂမိံ။

“ဓမ္မဉ္စ တဿ အဿောသိံ၊ စတုသစ္စူပသံဟိတံ။
မဓုရံ ပရမဿာဒံ၊ ဝဋ္ဋသန္တိသုခါဝဟံ။

“တဒါ စ ဘိက္ခုနိံ ဝီရော၊ လူခစီဝရဓာရိနိံ။
ဌပေန္တော ဧတဒဂ္ဂမှိ၊ ဝဏ္ဏယီ ပုရိသုတ္တမော။

“ဇနေတွာနပ္ပကံ ပီတိံ၊ သုတွာ ဘိက္ခုနိယာ ဂုဏေ။
ကာရံ ကတွာန ဗုဒ္ဓဿ၊ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ။

“နိပစ္စ မုနိဝရံ တံ၊ တံ ဌာနမဘိပတ္ထယိံ။
တဒါနုမောဒိ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဌာနလာဘာယ နာယကော။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ၊ ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန၊ သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ၊ ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
ကိသာဂေါတမီ နာမေန၊ ဟေဿသိ သတ္ထု သာဝိကာ။

“တံ သုတွာ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တဒါ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ ပစ္စယေဟိ ဝိနာယကံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ဣမမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပော နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

“ပဉ္စမီ တဿ ဓီတာသိံ၊ ဓမ္မာ နာမေန ဝိဿုတာ။
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

“အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ အတန္ဒိတာ။

“ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တ ဓီတရော။

“သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒါယိကာ။

“ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
အဟဉ္စ ဓမ္မဒိန္နာ စ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

“တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ ဒါနိ၊ ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟံ။
ဒုဂ္ဂတေ အဓနေ နဋ္ဌေ၊ ဂတာ စ သဓနံ ကုလံ။

“ပတိံ ဌပေတွာ သေသာ မေ၊ ဒေဿန္တိ အဓနာ ဣတိ။
ယဒါ စ ပဿူတာ အာသိံ၊ သဗ္ဗေသံ ဒယိတာ တဒါ။

“ယဒါ သော တရုဏော ဘဒ္ဒော၊ ကောမလကော သုခေဓိတော။
သပါဏမိဝ ကန္တော မေ၊ တဒါ ယမဝသံ ဂတော။

“သောကဋ္ဋာဒီနဝဒနာ၊ အဿုနေတ္တာ ရုဒမ္မုခါ။
မတံ ကုဏပမာဒါယ၊ ဝိလပန္တီ ဂမာမဟံ။

“တဒါ ဧကေန သန္ဒိဋ္ဌာ၊ ဥပေတွာဘိသက္ကုတ္တမံ။
အဝေစံ ဒေဟိ ဘေသဇ္ဇံ၊ ပုတ္တသဉ္ဇီဝနန္တိ ဘော။

“န ဝိဇ္ဇန္တေ မတာ ယသ္မိံ၊ ဂေဟေ သိဒ္ဓတ္ထကံ တတော။
အာဟရာတိ ဇိနော အာဟ၊ ဝိနယောပါယကောဝိဒော။

“တဒါ ဂမိတွာ သာဝတ္ထိံ၊ န လဘိံ တာဒိသံ ဃရံ။
ကုတော သိဒ္ဓတ္ထကံ တသ္မာ၊ တတော လဒ္ဓါ သတိံ အဟံ။

“ကုဏပံ ဆဍ္ဍယိတွာန၊ ဥပေသိံ လောကနာယကံ။

ဒူရတော၀ မမံ ဒိသ◌တ၊ အတေစ မဓုရုသ္သရော။

‘‘ယော စ ၀သ္သသတံ ဇီဝေ၊ အပသ္သံ ဥဒယဗ္ဗယံ။
ဧကာဟံ ဇီဝိတံ သေယျော၊ ပဿတော ဥဒယဗ္ဗယံ။

‘‘န ကာမဓမ္မော နိဂမဿ ဓမ္မော၊ န စာပိယံ ဧကကုလဿ ဓမ္မော။
သဗ္ဗဿ လောကဿ သဒေ၀ကဿ၊ ဧသေ၀ ဓမ္မော ယဒိဒံ အနိစ္စတာ။

‘‘သာဟံ သုတ◌တနိမာ ကထာ၊ ဓမ္မစက္ခုံ ဝိသောဓယိံ။
တတော ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

‘‘တထာ ပဗ္ဗဇိတာ သန္တိ၊ ယုဥ္ဇန္တီ ဇိနသာသနေ။
န စိရေနေ၀ ကာလေန၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

‘‘ဣဒ္ဓီသု   စ ၀သီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
ပရစိတ္တာနိ ဇာနာမိ၊ သတ္ထုသာသနကာရိကာ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓိတံ။
ခေပေတ◌တ အာသဝေ သဗ္ဗေ၊ ဝိသုဒ္ဓါသိံ သုနိမ္မလာ။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘ၀နေတ္တိ သမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ   ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

‘‘အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေ၀ စ။
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ တာဟသာ။

‘‘သင္ကာရကူဋာ အာဟိတ◌တ၊ သုသာနာ ရထိယာပိ စ။
တတော သင္ဃာဋိကံ ကတ◌တ၊ လူခံ ဓာရေမိ စီ၀ရံ။

‘‘ဇိနော တသ္မိံ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ လူခစီ၀ရဓာရဏေ။
ဌပေသိ ဧတဒဂ္ဂမ◌ဟိ၊ ပရိသာသု ဝိနာယကော။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယ◌ဟံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

ကိသာဂေါတမီထေရီအပဒါနံ နိဋ္ဌိတံ။

ဂေါဒသနိပါတ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ဒွါဒသကနိပါတော

၁. ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒွါဒသကနိပါတေ **ဥဘော မာတာ စ ဓီတာ စာ**တိအာဒိကာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပဒုမုတ္တရဿ ဘဂဝတော ကာလေ ဟံသဝတီနဂရေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ, ဓမ္မံ သုဏန္တီ သတ္ထာရံ ဧကံ ဘိက္ခုနိံ ဣဒ္ဓိမန္တာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေန္တံ ဒိသွာ သတ္တာဟံ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ဒတွာ တံ ဌာနန္တရံ ပတ္ထေသိ။ သာ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဗာရာဏသိနဂရေ ကိကိဿ ကာသိရညော ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ သတ္တန္နံ ဘဂိနီနံ အဗ္ဘန္တရာ ဟုတွာ ဝီသတိဝဿသဟဿာနိ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ပရိဝေဏံ ကတွာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ။

တတော စဝိတွာ ပုန မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆန္တီ ဧကသ္မိံ ဂါမကေ သဟတ္ထာ ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝနကဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တာ။ သာ ဧကဒိဝသံ ခေတ္တကုဋိံ ဂစ္ဆန္တီ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ သရေ ပါတောဝ ပုပ္ဖိတံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဒိသွာ တံ သရံ ဩရုယှ တဉ္စေဝ ပုပ္ဖံ လာဇပက္ခိပနတ္ထာယ ပဒုမိနိပတ္တဉ္စ ဂဟေတွာ ကေဒါရေ သာလိသီသာနိ ဆိန္ဒိတွာ ကုဋိကာယ နိသိန္နာ လာဇေ ဘဇ္ဇိတွာ ပဉ္စ လာဇသတာနိ ဂဏေတွာ ဌပေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတော ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အာဂန္တွာ တဿာ အဝိဒူရေ ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ သာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ လာဇေဟိ သဒ္ဓိံ ပဒုမပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ, ကုဋိတော ဩရုယှ လာဇေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ပဒုမပုပ္ဖေန ပတ္တံ ပိဓာယ အဒါသိ။ အထဿာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ထောကံ ဂတေ ဧတဒဟောသိ – ''ပဗ္ဗဇိတာ နာမ ပုပ္ဖေန အနတ္ထိကာ, အဟံ ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပိဠန္ဓိဿာမီ''တိ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဟတ္ထတော ပုပ္ဖံ ဂဟေတွာ ပုန စိန္တေသိ – ''သစေ, အယျော, ပုပ္ဖေန အနတ္ထိကော အဘဝိဿာ, ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတုံ နာဒဿ, အဒ္ဓာ အယျဿ အတ္ထော ဘဝိဿတီ''တိ ပုန ဂန္တွာ ပတ္တမတ္ထကေ ဌပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ခမာပေတွာ, ''ဘန္တေ, ဣမေသံ မေ လာဇာနံ နိဿန္ဒေန လာဇဂဏနာယ ပုတ္တာ အဿု, ပဒုမပုပ္ဖဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ ပဒေ ပဒေ ပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌဟတူ''တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ပစ္စေကုဗုဒ္ဓော တဿာ ပဿန္တိယာဝ အာကာသေန ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ ဂန္တွာ တံ ပဒုမံ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အက္ကမနသောပါနသမီပေ ပါဒပုဉ္ဆနံ ကတွာ ဌပေသိ။

သာပိ တဿ ကမ္မဿ နိဿန္ဒေန ဒေဝလောကေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ နိဗ္ဗတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ စဿာ ပဒေ ပဒေ မဟာပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌာသိ။ သာ တတော စဝိတွာ ပဗ္ဗတပါဒေ ဧကသ္မိံ ပဒုမသရေ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ နိဿာယ ဧကော တာပသော ဝသတိ။ သော ပါတောဝ မုခဓောဝနတ္ထာယ သရံ ဂန္တွာ တံ ပုပ္ဖံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''ဣဒံ ပုပ္ဖံ သေသေဟိ မဟန္တတရံ, သေသာနိ စ ပုပ္ဖိတာနိ ဣဒံ မကုလိတမေဝ, ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏေနာ''တိ ဥဒကံ ဩတရိတွာ တံ ပုပ္ဖံ ဂဏှိ။ တံ တေန ဂဟိတမတ္တမေဝ ပုပ္ဖိတံ။ တာပသော အန္တောပဒုမဂဗ္ဘေ နိပန္နဒါရိကံ အဒ္ဒသ။ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ စ ဓီတုသိနေဟံ လဘိတွာ ပဒုမေနေဝ သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလံ နေတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇာပေသိ။ အထဿာ ပုညာနုဘာဝေန အင်္ဂုဋ္ဌကေ ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော တသ္မိံ ပုပ္ဖေ မိလာတေ အညံ နဝံ ပုပ္ဖံ အာဟရိတွာ တံ နိပဇ္ဇာပေသိ။ အထဿာ အာဓာဝနဝိဓာဝနေန ကီဠိတုံ သမတ္ထကာလတော ပဋ္ဌာယ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ ပဒုမပုပ္ဖံ ဥဋ္ဌာတိ, ကုင်္ကုမရာသိဿ ဝိယ အဿာ သရီရဝဏ္ဏော ဟောတိ။ သာ အပတ္တာ ဒေဝဝဏ္ဏံ, အတိက္ကန္တာ မာနုသဝဏ္ဏံ အဟောသိ။ သာ ပိတရိ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဩဟိယတိ။

အထေကဒိဝသံ တဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ပိတရိ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ ဧကော ဝနစရကော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – ''မနုဿာနံ နာမ ဧဝံဝိဓံ ရူပံ နတ္ထိ, ဝီမံသိဿာမိ န''န္တိ တာပသဿ အာဂမနံ ဥဒိက္ခန္တော နိသီဒိ။ သာ ပိတရိ အာဂစ္ဆန္တေ ပဋိပထံ ဂန္တွာ တဿ ဟတ္ထတော ကာဇကမဏ္ဍလုံ အဂ္ဂဟေသိ, အာဂန္တွာ နိသိန္နဿ စဿ အတ္တနော ကရဏဝတ္တံ ဒဿေသိ။ တဒါ သော ဝနစရကော မနုဿဘာဝံ ဉတွာ တာပသံ အဘိဝါဒေတွာ နိသီဒိ။ တာပသော တံ ဝနစရကံ ဝနမူလဖလေဟိ စ ပါနီယေန စ နိမန္တေတွာ, ''ဘော ပုရိသ, ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝသိဿသိ, ဥဒါဟု ဂမိဿသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဂမိဿာမိ, ဘန္တေ, ဣဓ ကိံ ကရိဿာမီ''တိ? ''ဣဒံ တယာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ ဧတ္တော ဂန္

တွာ အကထေတုံ သက္ခိဿသီ”တိ? “သစေ, အယျော, န ကုဋ္ဋတိ, ကိံကာရဏာ ကထေဿာမီ”တိ တာပသံ ဝန္ဒိ
တွာ ပုန အာဂမနကာလေ မဂ္ဂသဉ္ဇာနနတ္ထံ သာခါသညဉ္စ ရုက္ခသညဉ္စ ကရောန္တော ပက္ကာမိ။

သော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အဒ္ဒသ။ ရာဇာ “ကသ္မာ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အဟံ, ဒေဝ, တုမှာကံ ဝန
စရကော ပဗ္ဗတပါဒေ အစ္ဆရိယံ ကူတ္ထိရတနံ ဒိသွာ အာဂတောမှီ”တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ကထေသိ။ သော တဿ ဝ
စနံ သုတွာ ဝေဂေန ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဌာနေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေတွာ ဝနစရကေန စေဝ အညေဟိ စ ပုရိသေ
ဟိ သဒ္ဓိံ တာပသဿ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ နိသိန္နဝေလာယ တတ္ထ ဂန္တွာ အဘိဝါဒေတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ
ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ရာဇာ တာပသဿ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဘဏ္ဍံ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ, “ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ က
ရောမ, ဂမိဿာမာ”တိ အာဟ။ “ဂစ္ဆ, မဟာရာဇာ”တိ။ “အာမ, ဂစ္ဆာမိ, ဘန္တေ, အယျဿ ပန သမီပေ ဝိသဘာ
ဂပရိသာ အတ္ထီ”တိ အဿုမှဟာ, အသာရုပ္ပာ သော ပဗ္ဗဇိတာနံ, မယာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆတု, ဘန္တေ”တိ။ မနုဿာနံ နာမ
စိတ္တံ ဒုတ္တောသယံ, ကထံ ဗဟူနံ မဇ္ဈေ ဝသိဿတီတိ? အမှာကံ ရုစိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသာနံ ဇေဋ္ဌကမ္မ
ဌာနေ ဌပေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမ, ဘန္တေ”တိ။

သော ရညော ကထံ သုတွာ ဒဟရကာလေ ဂဟိတနာမဝသေနေဝ, “အမ္မ, ပဒုမဝတီ”တိ ဓီတရံ ပက္ကောသိ။ သာ
ဧကဝစနေနေဝ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ ပိတရံ အဘိဝါဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ပိတာ အာဟ – “တွံ, အမ္မ,
ဝယပ္ပတ္တာ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ရညာ ဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ ဝသိတုံ အယုတ္တာ, ရညာ သဒ္ဓိံ ဂစ္ဆ, အမ္မာ”တိ။ သာ
“သာဓု, တာတာ”တိ ပိတု ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဘိဝါဒေတွာ ရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ “ဣမိဿာ ပိတု စိတ္တံ
ဂဏှိဿာမီ”တိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ကဟာပဏရာသိမှိ ဌပေတွာ အဘိသေကံ အကာသိ။ အထ နံ ဂဟေတွာ အတ္တ
နော နဂရံ အာနေတွာ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသိတ္ထိယော အနောလောကေတွာ တာယ သဒ္ဓိံယေဝ ရမတိ။
တာ ဣတ္ထိယော ဣဿာပကတာ တံ ရညော အန္တရေ ပရိဘိန္ဒိတုကာမာ ဧဝမာဟံသု – “နာယံ, မဟာရာဇ, မနုဿ
ဇာတိကာ, ကဟံ နာမ တုမှေဟိ မနုဿာနံ ဝိစရဏဋ္ဌာနေ ပဒုမာနိ ဥဋ္ဌဟန္တာနိ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာနိ, အဒ္ဓာ အယံ ယက္ခိနီ, နီ
ဟရထ နံ, မဟာရာဇာ”တိ။ ရာဇာ တာသံ ကထံ သုတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

အထဿာပရေန သမယေန ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော “ဂရုဂဗ္ဘာ ပဒုမဝတီ”တိ နဂရေ ဌပေတွာ ပစ္စန္တံ အ
ဂမာသိ။ အထ တာ ဣတ္ထိယော တဿာ ဥပဋ္ဌာယိကာယ လဉ္စံ ဒတွာ “ဣမိဿာ ဒါရကံ ဇာတမတ္တမေဝ အပနေတွာ
ဧကံ ဒါရုဃဋ္ဋိကံ လောဟိတေန မက္ခိတွာ သန္တိကေ ဌပေဟီ”တိ အာဟံသု။ ပဒုမဝတိယာပိ နစိရဿေဝ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာ
နံ အဟောသိ။ မဟာပဒုမကုမာရော ဧကကောဝ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ အဝသေသာ ဧကူနပဉ္စသတာ ဒါရကာ မဟာပဒု
မကုမာရဿ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ နိပန္နကာလေ သံသေဒဇာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိံသု။ အထဿာ “န တာဝ အယံ
သတိံ ပဋိလဘတီ”တိ ဉတွာ သာ ဥပဋ္ဌာယိကာ ဧကံ ဒါရုဃဋ္ဋိကံ လောဟိတေန မက္ခိတွာ သမီပေ ဌပေတွာ တာသံ ဣတ္
ထီနံ သညံ အဒါသိ။ တာပိ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧကေကာ ဧကေကံ ဒါရကံ ဂဟေတွာ စုန္ဒကာရကာနံ သန္တိကံ
ပေသေတွာ ကရဏ္ဍကေ အာဟရာပေတွာ အတ္တနာ အတ္တနာ ဂဟိတဒါရကေ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဗဟိ လဉ္ဆနံ က
တွာ ဌပယိံသု။

ပဒုမဝတီပိ ခေါ သညံ လဘိတွာ တံ ဥပဋ္ဌာယိကံ “ကိံ ဝိဇာတမှိ, အမ္မာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သာ   တံ သန္တဇ္ဇေတွာ
“ကုတော တွံ ဒါရကံ လဘိဿသီ”တိ ဝတွာ “အယံ တဝ ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တဒါရကော”တိ လောဟိတမက္ခိတံ ဒါရု
ဃဋ္ဋိကံ ပုရတော ဌပေသိ။ သာ တံ ဒိသွာ ဒောမနဿပ္ပတ္တာ “သီဃံ တံ ဖာလေတွာ အပနေဟိ, သစေ ကောစိ ပဿေ
ယျ, လဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဘဝေယျာ”တိ အာဟ။ သာ တဿာ ကထံ သုတွာ အတ္ထကာမာ ဝိယ ဒါရုဃဋ္ဋိကံ ဖာလေတွာ ဥ
ဒ္ဓနေ ပက္ခိပိ။

ရာဇာပိ ပစ္စန္တတော အာဂန္တွာ နက္ခတ္တံ ပဋိမာနေန္တော ဗဟိနဂရေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ နိသီဒိ။ အထ တာ
ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ရညော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အာဂန္တွာ အာဟံသု – “တွံ, မဟာရာဇ, န အမှာကံ သဒ္ဒဟသိ, အမှေဟ
ဟိ ဝုတ္တံ အကာရဏံ ဝိယ ဟောတိ, တွံ မဟေသိယာ ဥပဋ္ဌာယိကံ ပက္ကောသာပေတွာ ပဋိပုစ္ဆ, ဒါရုဃဋ္ဋိကံ တေ ဒေ
ဝီ ဝိဇာတာ”တိ။ ရာဇာ တံ ကာရဏံ အနုပပရိက္ခိတွာဝ “အမနုဿဇာတိကာ ဘဝိဿတီ”တိ တံ ဂေဟတော နိက္ကဍ္ဎ
ပိ။ တဿာ ရာဇဂေဟတော သဟ နိက္ခမနေနေဝ ပဒုမပုပ္ဖာနိ အန္တရဓာယိံသု, သရီရစ္ဆဝိပိ ဝိဝဏ္ဏာ အဟောသိ။ သာ

ဧကိကာဝ အန္တရဝီထိယာ ပါယာသိ။ အထ နံ ဧကာ ဝယပ္ပတ္တာ မဟလ္လိကာ ဣတ္ထီ ဒိသွာ ဓီတုသိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ "ကဟံ ဂစ္ဆသိ, အမ္မာ"တိ အာဟ။ "အာဂန္တုကမှိ, ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေန္တီ ဝိစရာမီ"တိ။ "ဣဓာဂစ္ဆ, အမ္မာ"တိ ဝသနဋ္ဌာနံ ဒတွာ ဘောဇနံ ပဋိယာဒေသိ။

တဿာ ဣမိနာဝ နိယာမေန တတ္ထ ဝသမာနာယ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧကစိတ္တာ ဟုတွာ ရာဇာနံ အာဟံသု – "မဟာရာဇ, တုမှေသု ယုဒ္ဓံ ဂတေသု အမှေဟိ ဂင်္ဂါဒေဝတာယ 'အမှာကံ ဒေဝေ ဝိဇိတသင်္ဂါမေ အာဂတေ ဗလိကမ္မံ ကတွာ ဥဒကကီဠံ ကရိဿာမာ'တိ ပတ္ထိတံ အတ္ထိ, တေမတ္ထံ, ဒေဝ, ဇာနာပေမာ"တိ။ ရာဇာ တာသံ ဝစနေန တုဋ္ဌော ဂင်္ဂါယ ဥဒကကီဠံ ကာတုံ အဂမာသိ။ တာပိ အတ္တနာ အတ္တနာ ဂဟိတကရဏ္ဍကံ ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ အာဒာယ နဒိံ ဂန္တွာ တေသံ ကရဏ္ဍကာနံ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထံ ပါရုပိတွာ ပါရုပိတွာ ဥဒကေ ပတိတွာ ကရဏ္ဍကေ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ တေပိ ခေါ ကရဏ္ဍကာ သဗ္ဗေ သဟ ဂန္တွာ ဟေဋ္ဌာသောတေ ပသာရိတဇာလမှိ လဂ္ဂိံသု။ တတော ဥဒကကီဠံ ကီဠိတွာ ရညော ဥတ္တိဏ္ဏကာလေ ဇာလံ ဥက္ခိပန္တာ တေ ကရဏ္ဍကေ ဒိသွာ ရညော သန္တိကံ အာနယိံသု။

ရာဇာ ကရဏ္ဍကေ ဩလောကေတွာ "ကိံ, တာတာ, ကရဏ္ဍကေသူ"တိ အာဟ။ "န ဇာနာမ, ဒေဝါ"တိ။ သော တေ ကရဏ္ဍကေ ဝိဝရာပေတွာ ဩလောကေန္တော ပဌမံ မဟာပဒုမကုမာရဿ ကရဏ္ဍကံ ဝိဝရာပေသိ။ တေသံ ပန သဗ္ဗေသမ္ပိ ကရဏ္ဍကေသု နိပဇ္ဇာပိတဒိဝသေသုယေဝ ပုညိဒ္ဓိယာ အင်္ဂုဋ္ဌတော ခီရံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿ ရညော နိက္ကင်္ခဘာဝတ္ထံ အန္တောကရဏ္ဍကေ အက္ခရာနိ လိခါပေသိ – "ဣမေ ကုမာရာ ပဒုမဝတိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တာ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တာ, အထ နေ ပဒုမဝတိယာ သပတ္တိယော ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ကရဏ္ဍကေသု ပက္ခိပိတွာ ဥဒကေ ခိပိံသု, ရာဇာ ဣမံ ကာရဏံ ဇာနာတူ"တိ။ ကရဏ္ဍကေ ဝိဝဋမတ္တေ ရာဇာ အက္ခရာနိ ဝါစေတွာ ဒါရကေ ဒိသွာ မဟာပဒုမကုမာရံ ဥက္ခိပိတွာ ဝေဂေန ရထေ ယောဇေတွာ "အဿေ ကပ္ပေထ, အဟံ အဇ္ဇ အန္တောနဂရံ ပဝိသိတွာ ဧကစ္စာနံ မာတုဂါမာနံ ပိယံ ကရိဿာမီ"တိ ပါသာဒဝရံ အာရုယှ ဟတ္ထိဂီဝါယ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဌပေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ – "ယော ပဒုမဝတိံ ပဿတိ, သော ဣမံ သဟဿံ ဂဏှာတူ"တိ။

တံ ကထံ သုတွာ ပဒုမဝတီ မာတု သညံ အဒါသိ – "ဟတ္ထိဂီဝတော သဟဿံ ဂဏှ, အမ္မာ"တိ။ "နာဟံ ဧဝရူပံ ဂဏှိတုံ ဝိသဟာမီ"တိ အာဟ။ သာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ဝုတ္တေ "ကိံ ဝတွာ ဂဏှာမိ, အမ္မာ"တိ အာဟ။ "'မမ ဓီတာ ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ ပဿတီ'တိ ဝတွာ ဂဏှာဟီ"တိ။ သာ "ယံ ဝါ တံ ဝါ ဟောတူ"တိ ဂန္တွာ သဟဿစင်္ကောဋကံ ဂဏှိ။ အထ နံ မနုဿာ ပုစ္ဆိံသု – "ပဒုမဝတိံ ဒေဝိံ ပဿသိ, အမ္မာ"တိ? "အဟံ န ပဿာမိ, ဓီတာ ကိရ မေ ပဿတီ"တိ အာဟ။ တေ "ကဟံ ပန သာ, အမ္မာ"တိ ဝတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ပဒုမဝတိံ သဉ္ဇာနိတွာ ပါဒေသု နိပတိံသု။ တသ္မိံ ကာလေ သာ "ပဒုမဝတီ ဒေဝီ အယ"န္တိ ဉတွာ "ဘာရိယံ ဝတ ဣတ္ထိယာ ကမ္မံ ကတံ, ယာ ဧဝံဝိဓဿ ရညော မဟေသီ သမာနာ ဧဝရူပေ ဌာနေ နိရာရက္ခာ ဝသီ"တိ အာဟ။

တေပိ ရာဇပုရိသာ ပဒုမဝတိယာ နိဝေသနံ သေတသာဏီဟိ ပရိက္ခိပါပေတွာ ဒွါရေ အာရက္ခံ ဌပေတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏသိဝိကံ ပေသေသိ။ သာ "အဟံ ဧဝံ န ဂမိဿာမိ, မမ ဝသနဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ရာဇဂေဟံ ဝတ္ထန္တရေ ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏေ အတ္ထရာပေတွာ ဥပရိ သုဝဏ္ဏတာရကဝိစိတ္တံ စေလဝိတာနံ ဗန္ဓာပေတွာ ပသာဓနတ္ထာယ သဗ္ဗာလင်္ကာရေသု ပဟိတေသု ပဒသာဝ ဂမိဿာမိ, ဧဝံ မေ နာဂရာ သမ္ပတ္တိံ ပဿိဿန္တီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ "ပဒုမဝတိယာ ယထာရုစိံ ကရောထာ"တိ အာဟ။ တတော ပဒုမဝတီ သဗ္ဗပသာဓနံ ပသာဓေတွာ "ရာဇဂေဟံ ဂမိဿာမီ"တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထဿာ အက္ကန္တအက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဝရပေါတ္ထကစိတ္တတ္ထရဏာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဒုမပုပ္ဖာနိ ဥဋ္ဌဟိံသု။ သာ မဟာဇနဿ အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ရာဇနိဝေသနံ အာရုယှ သဗ္ဗေပိ တေ စေလစိတ္တတ္ထရဏေ တဿာ မဟလ္လိကာယ ပေါသာဝနိကမူလံ ကတွာ ဒါပေသိ။

ရာဇာပိ ခေါ တာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ပက္ကောသာပေတွာ "ဣမာယော တေ, ဒေဝိ, ဒါသိယော ကတွာ ဒေမီ"တိ အာဟ။ "သာဓု, မဟာရာဇ, ဧတာသံ မယှံ ဒိန္နဘာဝံ သကလနဂရေ ဇာနာပေဟီ"တိ။ ရာဇာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ "ပဒုမဝတိယာ ဒုဗ္ဘိကာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော ဧတိဿာဝ ဒါသိယော ကတွာ ဒိန္နာ"တိ။ သာ "တာသံ သကလနာဂရေန ဒါသိဘာဝေါ သလ္လက္ခိတော"တိ ဉတွာ "အဟံ မမ ဒါသိယော ဘုဇိဿာ ကာတုံ လဘာမိ, ဒေဝါ"တိ ရာဇာနံ ပုစ္ဆိ။ "တဝ ဣစ္ဆာ, ဒေဝီ"တိ။ "ဧဝံ သန္တေ တမေဝ ဘေရိစာရိကံ ပက္ကောသာပေတွာ – 'ပဒုမဝတိဒေဝိယာ အတ္တ

နော အသိယော ကတွာ ဒိန္နာ ပဉ္စသတာ ဣတ္ထိယော သဗ္ဗာဝ ဘုဇိဿာ ကတာ’တိ ပုန ဘေရိံ စရာပေထာ”တိ အာဟ။ သာ တာသံ ဘုဇိဿဘာဝေ ကတေ ဧကူနာနိ ပဉ္စပုတ္တသတာနိ တာသံယေဝ ဟတ္ထေ ပောသနတ္ထာယ ဒတွာ သယံ မဟာပဒုမကုမာရံယေဝ ဂဏှိ။

အထာပရဘာဂေ တေသံ ကုမာရာနံ ကီဠနဝယေ သမ္ပတ္တေ ရာဇာ ဥယျာနေ နာနာဝိဓံ ကီဠနဋ္ဌာနံ ကာရေသိ။ တေ အတ္တနော သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကကာလေ သဗ္ဗေဝ ဧကတော ဟုတွာ ဥယျာနေ ပဒုမသဉ္ဆန္နာယ မင်္ဂလပောက္ခရဏိယာ ကီဠန္တာ နဝပဒုမာနိ ပုပ္ဖိတာနိ ပုရာဏပဒုမာနိ စ ဝဏ္ဋတော ပတန္တာနိ ဒိသွာ “ဣမဿ တာဝ အနုပာဒိန္နကဿ ဧဝရူပါ ဇရာ ပါပုဏာတိ, ကိမင်္ဂ ပန အမှာကံ သရီရဿ။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ဧဝံဂတိကမေဝ ဘဝိဿတီ”တိ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေဝ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဥဋ္ဌာယုဋ္ဌာယ ပဒုမကဏ္ဏိကာသု ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိံသု။

အထ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂတရာဇပုရိသာ ဗဟုဂတံ ဒိဝသံ ဥတွာ “အယျပုတ္တာ, တုမှာကံ ဝေလံ ဇာနာထ”တိ အာဟံသု။ တေ တုဏှီ အဟေသုံ။ ပုရိသာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသုံ – “ကုမာရာ, ဒေဝ, ပဒုမကဏ္ဏိကာသု နိသိန္နာ, အမှေသု ကထေန္တေသုပိ ဝစီဘေဒံ န ကရောန္တီ”တိ။ “ယထာရုစိယာ နေသံ နိသီဒိတုံ ဒေထာ”တိ။ တေ သဗ္ဗရတ္တိံ ဂဟိတာရက္ခာ ပဒုမကဏ္ဏိကာသု နိသိန္နနိယာမေနေဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေသုံ။ ပုရိသာ ပုနဒိဝသေ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဒေဝ, ဝေလံ ဇာနာထ”တိ အာဟံသု။ “န မယံ ဒေဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ မယံ အမှာ”တိ။ “အယျာ, တုမှေ ဘာရိယံ ကထံ ကထေထ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ တုမှာဒိသာ န ဟောန္တိ, ဒွင်္ဂုလကေသမဿုဓရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကအဋ္ဌပရိက္ခာရာ ဟောန္တီ”တိ။ တေ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန သီသံ ပရာမသိံသု, တာဝဒေဝ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ။ အဋ္ဌ ပရိက္ခာရာ ကာယေ ပဋိမုက္ကာ စ အဟေသုံ။ တတော ပဿန္တဿေဝ မဟာဇနဿ အာကာသေန နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမံသု။

သာပိ ခေါ ပဒုမဝတီ ဒေဝီ “အဟံ ဗဟုပုတ္တာ ဟုတွာ နိပုတ္တာ ဇာတာ”တိ ဟဒယသောကံ ပတွာ တေနေဝ သောကေန ကာလင်္ကတွာ ရာဇဂဟနဂရေ ဒွါရဂါမကေ သဟတ္ထေန ကမ္မံ ကတွာ ဇီဝနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထာပရဘာဂေ ကုလဃရံ ဂတာ ဧကဒိဝသံ သာမိကဿ ခေတ္တံ ယာဂုံ ဟရမာနာ တေသံ အတ္တနော ပုတ္တာနံ အန္တရေ အဋ္ဌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ အာကာသေန ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ သီဃံ သီဃံ ဂန္တွာ သာမိကဿ အာရောစေသိ – “ပဿ, အယျ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ, ဧတေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေဿာမာ”တိ ။ သော အာဟ – “သမဏသကုဏာ နာမေတေ အညတ္ထာပိ ဧဝံ စရန္တိ, န ဧတေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ”တိ တေ တေသံ ကထေန္တာနံယေဝ အဝိဒူရေ ဌာနေ ဩတရိံသု။ သာ တံ ဒိဝသံ အတ္တနော ဘတ္တခဇ္ဇဘောဇနံ တေသံ ဒတွာ “သွေပိ အဋ္ဌ ဇနာ မယှံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ “သာဓု, ဥပါသိကေ, တဝ သက္ကာရော ဧတ္တကောဝ ဟောတု, အာသနာနိ စ အဋ္ဌေဝ ဟောန္တု, အညေပိ ဗဟူ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဒိသွာ တဝ စိတ္တံ ပသီဒေယျာသီ”တိ။ သာ ပုနဒိဝသေ အဋ္ဌ အာသနာနိ ပညာပေတွာ အဋ္ဌန္နံ သက္ကာရသမ္မာနံ ပဋိယာဒေတွာ နိသီဒိ။

နိမန္တိတပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သေသာနံ သညံ အဒံသု – “မာရိသာ အဇ္ဇ အညတ္ထ အဂန္တွာ သဗ္ဗေဝ တုမှာကံ မာတု သင်္ဂဟံ ကရောထာ”တိ။ တေ တေသံ ဝစနံ သုတွာ သဗ္ဗေဝ ဧကတော အာကာသေန အာဂန္တွာ မာတုဃရဒွါရေ ပါတုရဟေသုံ။ သာပိ ပဌမံ လဒ္ဓသညတာယ ဗဟူပိ ဒိသွာ န ကမ္ပိတ္ထ။ သဗ္ဗေပိ တေ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ အာသနေသု နိသီဒါပေသိ။ တေသု ပဋိပါဋိယာ နိသီဒန္တေသု နဝမော အညာနိ အဋ္ဌ အာသနာနိ မာပေတွာ သယံ ဓုရာသနေ နိသီဒတိ, ယာဝ အာသနာနိ ဝဍ္ဎန္တိ, တာဝ ဂေဟံ ဝဍ္ဎတိ။ ဧဝံ တေသု သဗ္ဗေသုပိ နိသိန္နေသု သာ ဣတ္ထီ အဋ္ဌန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ပဋိယာဒိတံ သက္ကာရံ ပဉ္စသတာနမ္ပိ ယာဝဒတ္ထံ ဒတွာ အဋ္ဌ နီလုပ္ပလဟတ္ထကေ အာဟရိတွာ နိမန္တိတပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံယေဝ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ အာဟ – “မယှံ, ဘန္တေ, နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ သရီရဝဏ္ဏော ဣမေသံ နီလုပ္ပလာနံ အန္တောဂဗ္ဘဝဏ္ဏော ဝိယ ဟောတူ”တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ မာတု အနုမောဒနံ ကတွာ ဂန္ဓမာဒနံယေဝ အဂမံသု။

သာပိ ယာဝဇီဝံ ကုသလံ ကတွာ တတော စုတာ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ သာဝတ္ထိယံ သေဋ္ဌိကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ နီလုပ္ပလဂဗ္ဘသမာနဝဏ္ဏတာယ စဿာ **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ** တွေဝ နာမံ အကံသု။ အထဿာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇာနော စ သေဋ္ဌိနော စ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကံ ဒူတံ ပဟိဏိံသု “ဓီတရံ

အမှာကံ ဒေတူ”တိ။ အပဟိဏန္တော နာမ နာဟောသိ။ တတော သေဋ္ဌိ စိန္တေသိ – “အဟံ သဗ္ဗေသံ မနံ ဂဟေတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဥပာယံ ပနေကံ ကရိဿာမီ”တိ ဓီတရံ ပက္ကောသာပေတွာ “ပဗ္ဗဇိတုံ, အမ္မ, သက္ခိဿသီ”တိ အာဟ။ တဿာ ပစ္ဆိမဘဝိကတ္တာ ပိတု ဝစနံ သီသေ အာသိတ္တသတပါကတေလံ ဝိယ အဟောသိ။ တသ္မာ ပိတရံ “ပဗ္ဗဇိဿာမိ, တာတာ”တိ အာဟ။ သော တဿာ သက္ကာရံ ကတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဿာ အစိရပဗ္ဗဇိတာယ ဧဝ ဥပေါသထာဂါရေ ကာလဝါရော ပါပုဏိ။ သာ ပဒီပံ ဇာလေတွာ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဒီပသိခါယ နိမိတ္တံ ဂဏှိတွာ ဌိတာဝ ပုနပ္ပုနံ ဩလောကယမာနာ တေဇောကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တဒေဝ ပါဒကံ ကတွာ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တဖလေန သဒ္ဓိံယေဝ စ အဘိညာပဋိသမ္ဘိဒါပိ ဣဇ္ဈိံသု။ ဝိသေသတော ပန ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနေ စိဏ္ဏဝသီ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၂.ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီအပဒါန, အညမညဝိသဒိသံ) –

“ပဒုမုတ္တရော နာမ ဇိနော, သဗ္ဗဓမ္မာန ပါရဂူ။
ဣတော သတသဟဿမှိ, ကပ္ပေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နာယကော။

“တဒါဟံ ဟံသဝတိယံ, ဇာတာ သေဋ္ဌိကုလေ အဟုံ။
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ, မဟာသုခသမပ္ပိတာ။

“ဥပေတွာ တံ မဟာဝီရံ, အဿောသိံ ဓမ္မဒေသနံ။
တတော ဇာတပ္ပသာဒါဟံ, ဥပေမိ သရဏံ ဇိနံ။

“ဘဂဝါ ဣဒ္ဓိမန္တီနံ, အဂ္ဂံ ဝဏ္ဏေသိ နာယကော။
ဘိက္ခုနိံ လဇ္ဇိနိံ တာဒိံ, သမာဓိဈာနကောဝိဒံ။

“တဒါ မုဒိတစိတ္တာဟံ, တံ ဌာနံ အဘိကင်္ခိနီ။
နိမန္တေတွာ ဒသဗလံ, သသင်္ဃံ လောကနာယကံ။

“ဘောဇယိတွာန သတ္တာဟံ, ဒတွာန စ တိစီဝရံ။
သတ္တမာလံ ဂဟေတွာန, ဥပ္ပလာဒေဝဂန္ဓိကံ။

“သတ္ထု ပါဒေ ဌပေတွာန, ဉာဏမှိ အဘိပူဇယိံ။
နိပစ္စ သိရသာ ပါဒေ, ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

“ယာဒိသာ ဝဏ္ဏိတာ ဝီရ, ဣတော အဋ္ဌမကေ မုနိ။
တာဒိသာဟံ ဘဝိဿာမိ, ယဒိ သိဇ္ဈတိ နာယက။

“တဒါ အဝေစ မံ သတ္ထာ, ဝိဿဋ္ဌာ ဟောတိ အရိကေ။
အနာဂတမှိ အဒ္ဓါနေ, လစ္ဆသေ တံ မနောရထံ။

“သတသဟဿိတော ကပ္ပေ, ဩက္ကာကကုလသမ္ဘဝေါ။
ဂေါတမော နာမ ဂေါတ္တေန, သတ္ထာ လောကေ ဘဝိဿတိ။

“တဿ ဓမ္မေသု ဒါယာဒါ, ဩရသာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။
နာမေနုပ္ပလဝဏ္ဏာတိ, ရူပေန စ ယသဿိနီ။

“အဘိညာသု ဝသိပ္ပတ္တာ, သတ္ထုသာသနကာရိကာ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ, ဟေဿသိ သတ္ထု သာဝိကာ။

''တအာဟံ မုဒိတာ ဟုတွာ၊ ယာဝဇီဝံ တအာ ဇိနံ။
မေတ္တစိတ္တာ ပရိစရိံ၊ သသင်္ဃ လောကနာယကံ။

''တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

''တတော စုတာဟံ မနုဇေ၊ ဥပပန္နာ သယမ္ဘုနော။
ဥပ္ပလေဟိ ပဋိစ္ဆန္နံ၊ ပိဏ္ဍပာတမဒါသဟံ။

''ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ဝိပဿီ နာမ နာယကော။
ဥပ္ပဇ္ဇိ စာရုဒဿနော၊ သဗ္ဗဓမ္မေသု စက္ခုမာ။

''သေဋ္ဌိဓီတာ တဒါ ဟုတွာ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။
နိမန္တေတွာန သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ သသင်္ဃ လောကနာယကံ။

''မဟာဒါနံ ဒဒိတွာန၊ ဥပ္ပလေဟိ ဝိနာယကံ။
ပူဇယိတွာ စေတသာဝ၊ ဝဏ္ဏသောဘံ အပတ္ထယိံ။

''ကပ္ပမှိ ဘဒ္ဒကေ ကပ္ပေ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

''ဥပဋ္ဌာကော   မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

''တဿာသိံ ဒုတိယာ ဓီတာ၊ သမဏဂုတ္တသဝှယာ။
ဓမ္မံ သုတွာ ဇိနဂ္ဂဿ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိံ။

''အနုဇာနိ န နော တာတော၊ အဂါရေဝ တဒါ မယံ။
ဝီသဝဿသဟဿာနိ၊ ဝိစရိမှ အတန္ဒိတာ။

''ကောမာရိဗြဟ္မစရိယံ၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓောပဋ္ဌာနနိရတာ၊ မုဒိတာ သတ္တဓီတရော။

''သမဏီ သမဏဂုတ္တာ စ၊ ဘိက္ခုနီ ဘိက္ခုဒါယိကာ။
ဓမ္မာ စေဝ သုဓမ္မာ စ၊ သတ္တမီ သင်္ဃဒါယိကာ။

''အဟံ ခေမာ စ သပ္ပညာ၊ ပဋာစာရာ စ ကုဏ္ဍလာ။
ကိသာဂေါတမီ ဓမ္မဒိန္နာ၊ ဝိသာခါ ဟောတိ သတ္တမီ။

''တေဟိ ကမ္မေဟိ သုကတေဟိ၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

''တတော စုတာ မနုဿေသု၊ ဥပပန္နာ မဟာကုလေ။
ပီတံ မဋ္ဌံ ဝရံ ဒုဿံ၊ အဒံ အရဟတော အဟံ။

''တတော စုတာရိဋ္ဌပုရေ၊ ဇာတာ ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။

ဓီတာ တိရိဋိဝစ္ဆဿ၊ ဥမ္မာဒန္တိ မနောဟရာ။

‘‘တတော စုတာ ဇနပဒေ၊ ကုလေ အညတရေ အဟံ။
ပသူတာ နာတိဖီတမှိ၊ သာလိံ ကေပေမဟံ တဒါ။

‘‘ဒိသွာ ပစ္စေကသမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ပဉ္စလာဇသတာနိဟံ။
ဒတွာ ပဒုမစ္ဆန္နာနိ၊ ပဉ္စ ပုတ္တသတာနိဟံ။

‘‘ပတ္ထယိံ တေပိ ပတ္ထေသုံ၊ မဓုံ ဒတွာ သယမ္ဘုနော။
တတော စုတာ အရညေဟံ၊ အဇာယိံ ပဒုမောဒရေ။

‘‘ကာသိရညော မဟေသီဟံ၊ ဟုတွာ သက္ကတပူဇိတာ။
အဇနိံ ရာဇပုတ္တာနံ၊ အနူနံ သတပဉ္စကံ။

‘‘ယဒါ တေ ယောဗ္ဗနပ္ပတ္တာ၊ ကီဠန္တာ ဇလကီဠိတံ။
ဒိသွာ ဩပတ္တပဒုမံ၊ အာသုံ ပစ္စေကနာယကာ။

‘‘သာဟံ တေဟိ ဝိနာဘူတာ၊ သုတဝီရေဟိ သောကိနီ။
စုတာ ဣသိဂိလိပဿေ၊ ကမကမှိ အဇာယိဟံ။

‘‘ယဒါ ဗုဒ္ဓော သုတမတီ၊ သုတာနံ ဘတ္တုနောပိ စ။
ယာဂုံ အာဒါယ ဂစ္ဆိံ၊ အဋ္ဌ ပစ္စေကနာယကေ။

‘‘ဘိက္ခာယ ကမံ ဂစ္ဆန္တေ၊ ဒိသွာ ပုတ္တေ အနုဿရိံ။
ခီရဓာရာ ဝိနိဂ္ဂစ္ဆိ၊ တဒါ မေ ပုတ္တပေမသာ။

‘‘တတော တေသံ အဒံ ယာဂုံ၊ ပသန္နာ သေဟိ ပါဏိဘိ။
တတော စုတာဟံ တိဒသံ၊ နန္ဒနံ ဥပပဇ္ဇဟံ။

‘‘အနုဘောတွာ သုခံ ဒုက္ခံ၊ သံသရိတွာ ဘဝါဘဝေ။
တဝတ္ထာယ မဟာဝီရ၊ ပရိစ္စတ္တဉ္စ ဇီဝိတံ။

‘‘ဓီတာ တုယှံ မဟာဝီရ၊ ပညဝန္တ ဇုတိန္ဓရ။
ဗဟုဉ္စ ဒုက္ကရံ ကမ္မံ၊ ကတံ မေ အတိဒုက္ကရံ။

‘‘ရာဟုလော စ အဟဉ္စေဝ၊ နေကဇာတိသတေ ဗဟူ။
ဧကသ္မိံ သမ္ဘဝေ ဇာတာ၊ သမာနစ္ဆန္ဒမာနသာ။

‘‘နိဗ္ဗတ္တိံ ဧကတော ဟောတိ၊ ဇာတိယာပိ စ ဧကတော။
ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ ဥဘောပိ နာနာသမ္ဘဝါ။

‘‘ပုရိမာနံ ဇိနဂ္ဂါနံ၊ သင်္ဂမံ တေ နိဒဿိတံ။
အဓိကာရံ ဗဟုံ မယှံ၊ တုယှတ္ထာယ မဟာမုနိ။

‘‘ယံ မယာ ပူရိတံ ကမ္မံ၊ ကုသလံ သရ မေ မုနိ။
တဝတ္ထာယ မဟာဝီရ၊ ပုညံ ဥပစိတံ မယာ။

‘‘အဘဗ္ဗဍ္ဍာနေ ဝဍ္ဎေတွာ၊ တရယန္တိ အနာစာရံ။
တဝတ္တာယ မဟာဝီရ၊ စတ္တံ မေ ဇီဝိတံ ဗဟုံ။

‘‘ဧဝံ ဗဟုဝိဓံ ဒုက္ခံ၊ သမ္ပတ္တိ စ ဗဟုဗ္ဗိဓာ။
ပစ္စိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တော၊ ဇာတာ သာဝတ္ထိယံ ပုရေ။

‘‘မဟာဓနသေဋ္ဌိကုလေ၊ သုခိတေ သဇ္ဈိတေ တထာ။
နာနာရတနပဇ္ဇောတေ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနေ။

‘‘သက္ကတာ ပူဇိတာ စေဝ၊ မာနိတာပစိတာ တထာ။
ရူပသီရိမနုပ္ပတ္တာ၊ ကုလေသု အဘိသက္ကတာ။

‘‘အတီဝ ပတ္ထိတာ စာသိံ၊ ရူပသောဘဂ္ဂသိရီဟိ စ။
ပတ္ထိတာ သေဋ္ဌိပုတ္တေဟိ၊ အနေကေဟိ သတေဟိပိ။

‘‘အဂါရံ ပဇဟိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
အဍ္ဎမာသေ အသမ္ပတ္တော၊ စတုသစ္စမပာပုဏိံ။

‘‘ဣဒ္ဓိယာ အဘိနိမ္မိတွာ၊ စတုရဿံ ရထံ အဟံ။
ဗုဒ္ဓဿ ပာဒေ ဝန္ဒိဿံ၊ လောကနာထဿ တာဒိနော။

‘‘ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

‘‘ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒာနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

‘‘အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ပဘာဝေန မဟေသိနော။

‘‘စီဝရံ ပိဏ္ဍပါတဉ္စ၊ ပစ္စယံ သယနာသနံ။
ခဏေန ဥပနာမေန္တိ၊ သဟဿာနိ သမန္တတော။

‘‘ဇိနော တမ္ဟိ ဂုဏေ တုဋ္ဌော၊ ဧတဒဂ္ဂေ ဌပေသိ မံ။
အဂ္ဂါ ဣဒ္ဓိမတီနန္တိ ၊ ပရိသာသု ဝိနာယကော။

‘‘ပရိစိဏ္ဏော မယာ သတ္ထာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ဩဟိတော ဂရုကော ဘာရော၊ ဘဝနေတ္တိသမူဟတာ။

‘‘ယဿတ္ထာယ ပဗ္ဗဇိတာ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယံ။
သော မေ အတ္ထော အနုပ္ပတ္တော၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယော။

‘‘ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။

အယံ ပန ထေရီ ယအ ဘဂဝတာ သာဝတ္ထိနဂရဒွါရေ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကာတုံ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလံ ဥပဂတန္တိ, တအ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧဝမာဟ – ‘‘အဟံ, ဘန္တေ, ပါဋိဟာရိယံ ကရိဿာမိ, ယဒိ ဘဂဝတာ အနုဇာနာတီ’’တိ သီဟနာဒံ နဒိ။ သတ္ထာ ဣဒံ ကာရဏံ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိံ ကတွာ ဇေတဝနမဟာဝိဟာရေ အရိယဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္န

နော ပဋိဟင္ခိယာ ဘိက္ခုနိယော ဌာနန္တရေ ဌပေန္တော ဣမံ ထေရိ ဣဒ္ဓိမန္တီနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ သာ ဈာနသုခေန ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တီ ဧကဒိဝသံ ကာမာနံ အာဒီနဝံ ဩကာရံ သံကိလေသဉ္စ ပစ္စဝေက္ခမာနာ ဂဟဋ္ဌ တီရိယတ္ထေရသ္သ မာတုယာ ဓီတာယ သဒ္ဓိံ သပတ္တိတာယံ ဥဒ္ဒိဿ သံဝေဂဇာတာယ ဝုတ္တကထာ ပစ္စနုဘာသန္တီ –

၂၂၄. ''ဥဘော မာတာ စ ဓီတာ စ၊ မယံ အာသုံ သပတ္တိယော။
တဿာ မေ အဟု သံဝေဂေါ၊ အဗ္ဘုတော လောမဟံသနော။

၂၂၅. ''ဓိရတ္ထု ကာမာ အသုစီ၊ ဒုဂ္ဂန္ဓာ ဗဟုကဏ္ဋကာ။
ယတ္ထ မာတာ စ ဓီတာ စ၊ သဘရိယာ မယံ အဟုံ။

၂၂၆. ''ကာမေသွာဒီနဝံ ဒိသွာ၊ နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော။
သာ ပဗ္ဗဇိံ ရာဇဂဟေ၊ အဂါရသ္မာနဂါရိယ''န္တိ။ –

ဣမာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥဘော မာတာ စ ဓီတာ စ, မယံ အာသုံ သပတ္တိယော** တိ မာတာ စ ဓီတာ စာတိ ဥဘော မယံ အညမညံ သပတ္တိယော အဟုမှာ။

သာဝတ္ထိယံ ကိရ အညတရဿ ဘဏိဇဿ ဘရိယာယ ပစ္ဆူသဝေလာယံ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော သဏ္ဌာသိ, သာ တံ န အညာသိ။ ဘဏိဇော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ သကဋေန ဘဏ္ဍံ အာရောပေတွာ ရာဇဂဟံ ဥဒ္ဒိဿ ဂတော။ တဿာ ဂဗ္ဘေ ကာလေ ဂဗ္ဘော ဝဍ္ဎေတွာ ပရိဟာရံ အဂမာသိ။ အထ နံ သဿု ဝဒမာဟ – ''မမ ပုတ္တော စိရပ္ပဝုတ္ထော တွဉ္စ ဂဗ္ဘိနီ, ဟာပကံ တယာ ကတ''န္တိ။ သာ ''တဝ ပုတ္တတော အညံ ပုရိသံ န ဇာနာမိ''တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ပိ သဿု အသဒ္ဒဟန္တီ တံ ဃရတော နိက္ကမိ။ သာ သာမိကံ ဂဝေသန္တီ အနုက္ကမေန ရာဇဂဟံ သမ္ပတ္တာ။ တာဝဒေဝ စဿာ ကမ္မဇဝါတေသု စလန္တေသု မဂ္ဂသမီပေ အညတရံ သာလံ ပဝိဋ္ဌာယ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနံ အဟောသိ။ သာ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ အနာထသာလာယံ သယာပေတွာ ဥဒကကိစ္စတ္ထံ ဗဟိ နိက္ခန္တာ။ အထညတရော အပုတ္တကော သတ္ထဝါဟော တေန မဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ''အဿာမိကာယ အရကော, မမ ပုတ္တော ဘဝိဿတီ''တိ တံ ဓာတိယာ ဟတ္ထေ အဒါသိ။ အထဿ မာတာ ဥဒကကိစ္စံ ကတွာ ဥဒကံ ဂဟေတွာ ပဋိနိဝတ္တိတွာ ပုတ္တံ အပဿန္တီ သောကာဘိဘူတာ ပရိဒေဝိတွာ ရာဇဂဟံ အပ္ပဝိသိတွာဝ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တံ အညတရော စောရဇေဋ္ဌကော အန္တရာမဂ္ဂေ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော အတ္တနော ပဇာပတိံ အကာသိ။ သာ တဿ ဂေဟေ ဝသန္တီ ဧကံ ဓီတရံ ဝိဇာယိ။ အထ သာ ဧကဒိဝသံ ဓီတရံ ဂဟေတွာ ဌိတာ သာမိကေန ဘဏ္ဍိတွာ ဓီတရံ မဉ္စကေ ခိပိ။ အရိကာယ သီသံ ထောကံ ဘိန္ဒိ။ တတော သာပိ သာမိကံ ဘာယိတွာ ရာဇဂဟမေဝ ပစ္စာဂန္တွာ သေရိဝိစာရေန ဝိစရတိ။ တဿာ ပုတ္တော ပဌမ ယောဗ္ဗနေ ဌိတော ''မာတာ''တိ အဇာနန္တော အတ္တနော ပဇာပတိံ အကာသိ။ အပရဘာဂေ တံ စောရဇေဋ္ဌကဓီတရံ ဘဂိနိ ဘာဝံ အဇာနန္တော ဝိတဟံ ကတွာ အတ္တနော ဂေဟံ အာနေသိ။ ဧဝံ သော အတ္တနော မာတရံ ဘဂိနိဉ္စ ပဇာပတိ ကတွာ တသေသိ။ တေန တာ ဥဘောပိ သပတ္တိတာယံ ဝသိံသု။ အထေကဒိဝသံ မာတာ ဓီတု ကေသဝဋ္ဋိံ မောစေတွာ ဦကံ ဩလောကေန္တီ သီသေ ဝဏံ ဒိသွာ ''အပ္ပေဝနာမာယံ မမ ဓီတာ ဘဝေယျာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ သံဝေဂဇာတာ ဟုတွာ ရာဇဂဟေ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ကတပုဗ္ဗကိစ္စာ ဝိပဿနာ ပဋ္ဌပေတွာ ဝသန္တီ အတ္တနော စ ပုဗ္ဗပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ''ဥဘော မာတာ''တိအာဒိကာ ဂါထာ အဘာသိ။ တာ ပန တာယ ဝုတ္တကထာဝ ကာမေသု အာဒီနဝဒဿနဝသေန ပစ္စနုဘာသန္တီ အယံ ထေရီ **''ဥဘော မာတာ စ ဓီတာ စာ''**တိအာဒိမာဟ။ တေန ဝုတ္တံ – ''သာ ဈာနသုခေန ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တီ ဣမာ တိဿော ဂါထာ အဘာသီ''တိ။

တတ္ထ **အသုစီ**တိ ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏေန အသုစီ။ **ဒုဂ္ဂန္ဓာ** တိ ဝိသဂန္ဓတာယနေန ပူတိဂန္ဓာ။ **ဗဟုကဏ္ဋကာ** တိ ဝိသူယိကပ္ပဝတ္တိယာ သုစရိတဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန ဗဟုဝိဓကိလေသကဏ္ဋကာ။ တထာ ဟိ တေ **သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ**တိ ဝုတ္တာ။ **ယတ္ထာ** တိ ယေသု ကာမေသု ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗေသု။ **သဘရိယာ**တိ သမာနဘရိယာ, သပတ္တိယောတိ အတ္ထော။

၂၂၇. ''ပုဗ္ဗေနိတသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓိတံ။
စေတောပရိစ္စဉာဏဉ္စ၊ သောတဓာတု ဝိသောဓိတာ။

၂၂၈. ''ကတ္ထိဒ္ဓိပိ မေ သစ္ဆိကတာ၊ ပတ္တော မေ အာသဝက္ခယော။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ''။

''ပုဗ္ဗေနိတသ'' န္တိအာဒိကာ ဒွေဝ ကထာ အတ္တနော အဓိဂတဝိသေသံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပီတိသောမနဿဇာတာယ ထေရိယာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **စေတောပရိစ္စဉာဏ** န္တိ စေတောပရိယဉာဏံ, သစ္ဆိကတံ, ပတ္တန္တိ တ သမ္ဗန္ဓော။

၂၂၉. ''ကတ္ထိယာ အဘိနိမ္မိတွာ၊ စတုရဿံ ရထံ အဟံ။
ဗုဒ္ဓဿ ပာဒေ ဝန္ဒိတွာ၊ လောကနာထဿ တာဒိနော''တိ။ –

အယံ ကထာ ယဒါ ဘဂဝါ ယမကပာဋိဟာရိယံ ကာတုံ ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ဥပသင်္ကမိ, တဒါ အယံ ထေရီ ဧဝရူပံ ရထံ နိမ္မိနိတွာ တေန သဒ္ဓိံ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဘဂဝါ ''အဟံ ပာဋိဟာရိယံ ကရိဿာမိ တိတ္ထိယမဒ္ဒနိမ္မထနာယ, အနုဇာနာထာ''တိ ဝတွာ သတ္ထု သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ကတ္ထိယာ အဘိနိမ္မိတွာ, စတုရဿံ ရထံ အဟ**န္တိ စတူဟိ အဿေဟိ ယောဇိတံ ရထံ ကတ္ထိယာ အဘိနိမ္မိနိတွာ **ဗုဒ္ဓဿ** ဘဂဝတော ပာဒေ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၂၃၀. ''သုပုပ္ဖိတဂ္ဂံ ဥပဂမ္မ ပာဒပံ၊ ဧကာ တုဝံ တိဋ္ဌသိ သာလမူလေ။
န စာပိ တေ ဒုတိယော အတ္ထိ ကောစိ၊ ဗာလေ န တွံ ဘာယသိ ဓုတ္တကာနံ''။

တတ္ထ **သုပုပ္ဖိတဂ္ဂ** န္တိ သုဋ္ဌု ပုပ္ဖိတအဂ္ဂံ, အဂ္ဂတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗဖာလိပုလ္လန္တိ အတ္ထော။ **ပာဒပ**န္တိ ရုက္ခံ, ဣဓ ပန သာလရုက္ခော အဓိပ္ပေတော။ **ဧကာ တုဝ**န္တိ ဧကိကာ တွံ ဣဓ တိဋ္ဌသိ။ **န စာပိ တေ ဒုတိယော အတ္ထိ ကောစီ**တိ တဝ သဟာယဘူတော အာရက္ခကော ကောစိပိ နတ္ထိ, ရူပသမ္ပတ္တိယာ တ တုယှံ ဒုတိယော ကောစိပိ နတ္ထိ, အသဒိသရူပာ ဧကိကာဝ ဣမသ္မိံ ဇနဝိဝိတ္တေ ဌာနေ တိဋ္ဌသိ။ **ဗာလေ န တွံ ဘာယသိ ဓုတ္တကာန** န္တိ တရုဏိကေ တွံ ဓုတ္တပုရိသာနံ ကထံ န ဘာယသိ, သကိဉ္စနကာရိနော ဓုတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣမံ ကိရ ကထံ မာရော ဧကဒိဝသံ ထေရိံ သုပုပ္ဖိတေ သာလဝနေ ဒိဝါဝိဟာရံ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝိဝေကတော ဝိစ္ဆိန္ဒိတုကာမော ဝိမံသန္တော အာဟ။ အထ နံ ထေရီ သန္တဇ္ဇေန္တီ အတ္တနော အာနုဘာဝဝသေန –

၂၃၁. ''သတံ သဟဿာနိပိ ဓုတ္တကာနံ၊ သမာဂတာ ဧဒိသကာ ဘဝေယျုံ။
လောမံ န ဣဉ္ဇေ နပိ သမ္ပဝေဓေ၊ ကိံ မေ တုဝံ မာရ ကရိဿသေကော။

၂၃၂. ''ဧသာ အန္တရဓာယာမိ၊ ကုစ္ဆိံ ဝါ ပဝိသာမိ တေ။
ဘမုကန္တရေ တိဋ္ဌာမိ၊ တိဋ္ဌန္တိံ မံ န ဒက္ခသိ။

၂၃၃. ''စိတ္တမှိ ဝသီဘူတာဟံ၊ ကတ္ထိဒ္ဓိပါဒာ သုဘာဝိတာ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၂၃၄. ''သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ၊ ခန္ဓာသံ အဓိကုဋ္ဋနာ။
ယံ တွံ ကာမရတိံ ဗြူသိ၊ အရတီ ဒါနိ သာ မမ။

၂၃၅. ''သဗ္ဗတ္ထ ဝိဟတာ နန္ဒီ၊ တမောခန္ဓော ပဒါလိတော။
ဧဝံ ဇာနာဟိ ပာပိမ၊ နိဟတော တွမသိ အန္တကာ''တိ။ –

ကမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **သတံ သဟဿာနိပိ ဓုတ္တကာနံ**, **သမာဂတာ ဒေိသကာ ဘဝေယျုံ** န္တိ ယာဒိသကော တဝ္ဝံ ဒေိသကာ ဧဝရူပာ အနေကသတသဟဿမတ္တာပိ ဓုတ္တကာ သမာဂတာ ယဒိ ဘဝေယျုံ။ **လောမံ န ဣဉ္ဇေ နပိ သမ္ပဝေဓေ** တိ လောမမတ္တမ္ပိ န ဣဉ္ဇေယျ န သမ္ပဝေဓေယျ။ **ကိံ မေ တုဝံ မာရ ကရိဿသေကော** တိ မာရ, တဝ္ဝံ ဧကကော မယှံ ကိံ ကရိဿသိ?

ဣဒာနိ မာရဿ အတ္တနော ကိဉ္စိပိ ကာတုံ အသမတ္ထတံယေဝ ဝိဘာဝေန္တော **"ဧသော အန္တရဓာယာမိ"** တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – မာရ, ဧသောဟံ တဝ ပုရတော ဌိတာဝ အန္တရဓာယာမိ အဒဿနံ ဂစ္ဆာမိ, အဇာနန္တဿေဝ တေ ကုစ္ဆိံ တ ပဝိသာမိ, ဘမုကန္တရေ တ တိဋ္ဌာမိ, ဧဝံ တိဋ္ဌန္တိံ မံ တဝ္ဝံ န ပဿသိ။

ကသ္မာတိ စေ? **စိတ္တမှိ ဝသီဘူတာဟံ, ဣဒ္ဓိပာဒာ သုဘာဝိတာ,** အဟံ စမှိ မာရ, မယှံ စိတ္တံ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တံ, စတ္တာရောပိ ဣဒ္ဓိပာဒာ မယာ သုဌု ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ, တသ္မာ အဟံ ယထာဝုတ္တာယ ဣဒ္ဓိဝိသယတာယ ပဟောမီတိ။ သေသံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။

ဥပ္ပလဝဏ္ဏာထေရီဂာထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွါဒသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. သောဠသနိပါတော

၁. ပုဏ္ဏာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သောဠသနိပါတေ **ဥဒဟာရီ အဟံ သီတေ**တိအာဒိကာ ပုဏ္ဏာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ သဉ္ဇာတသံဝေဂါ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ လဒ္ဓပ္ပသာဒါ ပဗ္ဗဇိတွာ ပရိသုဒ္ဓသီလာ တီဏိ ပိဋကာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မကထိကာ စ အဟောသိ။ ယထာ စ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော သာသနေ, ဧဝံ သိခိဿ ဝေဿဘုဿ ကကုသန္ဓဿ ကောဏာဂမနဿ ကဿပဿ စ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ သီလသမ္ပန္နာ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ ဓမ္မကထိကာ စ အဟောသိ။ မာနဇာတုကတ္တာ ပန ကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒိတုံ နာသက္ခိ။ မာနောပနိဿယဝသေန ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ သေဋ္ဌိနော ဃရဒာသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, **ပုဏ္ဏာ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ **သီဟနာဒသုတ္တန္တဒေသနာယ** (မ. နိ. ၁.၁၄၆ အာဒယော) သောတာပန္နာ ဟုတွာ ပစ္ဆာ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ ဗြာဟ္မဏံ ဒမေတွာ သေဋ္ဌိနာ သမ္ဘာဝိတာ ဟုတွာ တေန ဘုဇိဿဘာဝံ ဟာပိတာ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၄.၁၈၄-၂၀၃) –

“ဝိပဿိနော ဘဂဝတော၊ သိခိနော ဝေဿဘုဿ စ။
ကကုသန္ဓဿ မုနိနော၊ ကောဏာဂမနတာဒိနော။

“ကဿပဿ စ ဗုဒ္ဓဿ၊ ပဗ္ဗဇိတွာန သာသနေ။
ဘိက္ခုနီ သီလသမ္ပန္နာ၊ နိပကာ သံဝုတိန္ဒြိယာ။

“ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ၊ ဓမ္မတ္ထပဋိပုစ္ဆိကာ။
ဥဂ္ဂဟေတာ စ ဓမ္မာနံ၊ သောတာ ပယိရုပါသိတာ။

“ဒေသေန္တီ ဇနမဇ္ဈေဟံ၊ အဟောသိံ ဇိနသာသနေ။
ဗာဟုသစ္စေန တေနာဟံ၊ ပေသလာ အတိမညိသံ။

“ပစ္ဆိမေ စ ဘဝေ အသိ၊ သာဝတ္ထိယံ ပုရုတ္တမေ။
အနာထပိဏ္ဍိနော ဂေဟေ၊ ဇာတာဟံ ကုမ္ဘဒါသိယာ။

“ဂတာ ဥဒကဟာရိယံ၊ သောတ္ထိယံ ဒိဇမဒ္ဒသံ။
သီတဋ္ဋံ တောယမဇ္ဈမှိ၊ တံ ဒိသွာ ဣဒမဗ္ရဝိံ။

“ဥဒဟာရီ အဟံ သီတေ၊ သဒါ ဥဒကမောတရိံ။
အယျာနံ ဒဏ္ဍဘယဘီတာ၊ ဝါစာဒောသဘယဋ္ဋိတာ။

“ကဿ ဗြာဟ္မဏ တွံ ဘီတော၊ သဒါ ဥဒကမောတရိ။
ဝေဓမာနေဟိ ဂတ္တေဟိ၊ သီတံ ဝေဒယသေ ဘုသံ။

“ဇာနန္တီ ဝတ မံ ဘောတိ၊ ပုဏ္ဏိကေ ပရိပုစ္ဆသိ။
ကရောန္တံ ကုသလံ ကမ္မံ၊ ရုန္ဓန္တံ ကတပါပကံ။

“ယော စ ဝုဍ္ဎော ဒဟရော ဝါ၊ ပါပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတိ။

ဒကာဘိသေစနာ သောပိ၊ ဟာပကမ္မာ ပမုစ္စတိ။

"ဥတ္တရန္တသ္သ အက္ခာသိ၊ ဓမ္မတ္ထသံဟိတံ ပဒံ။
တဥ္စ သုတွာ သ သံဝိဂ္ဂေါ၊ ပဗ္ဗဇိတွာ ရဟာ အဟုံ။

"ပူရေန္တို ဥိနကသတံ၊ ဇာတာ အသိကုလေ ယတော။
တတော ပုဏ္ဏာတိ နာမံ မေ၊ ဘုဇိဿံ မံ အကံသု တေ။

"သေဋ္ဌိ တတောနုဇာနေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိ အနကရိယံ။
န စိရေနေဝ ကာလေန၊ အရဟတ္တမပာပုဏိံ။

"ကုဒ္ဓိသု ဝ ဝသီ ဟောမိ၊ ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနေ။

"ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ အနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

"အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ တဟာသာ။

"ဘာဝနာယ မဟာပညာ၊ သုတေနေဝ သုတာဝိနီ။
မာနေန နီစကုလဇာ၊ န ဟိ ကမ္မံ ဝိနဿတိ။

"ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန"န္တိ။
အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနဝသေန –

၂၃၆. "ဥဒဟာရီ အဟံ သီတေ၊ သဒာ ဥဒကမောတရိံ။
အယျာနံ ဒဏ္ဍဘယဘီတာ၊ ဝါစာဒောသဘယဋ္ဋိတာ။

၂၃၇. "ကဿ ဗြာဟ္မဏ တွံ ဘီတော၊ သဒာ ဥဒကမောတရိ။
ဝေဓမာနေဟိ ဂတ္တေဟိ၊ သီတံ ဝေဒယသေ ဘုသံ။

၂၃၈. "ဇာနန္တီ ဝတ မံ ဘောတိ၊ ပုဏ္ဏိကေ ပရိပုစ္ဆသိ။
ကရောန္တံ ကုသလံ ကမ္မံ၊ ရုန္ဓန္တံ ကတပာပကံ။

၂၃၉. "ယော စ ဝုဍ္ဎော ဒဟရော ဝါ၊ ပာပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတိ။
ဒကာဘိသေစနာ သောပိ၊ ပာပကမ္မာ ပမုစ္စတိ။

၂၄၀. "ကော နု တေ ဣဒမက္ခာသိ၊ အဇာနန္တဿ အဇာနကော။
'ဒကာဘိသေစနာ နာမ၊ ပာပကမ္မာ ပမုစ္စတိ'။

၂၄၁. "သဂ္ဂံ နူန ဂမိဿန္တိ၊ သဗ္ဗေ မဏ္ဍူကကစ္ဆပါ။
နာကာ စ သုသုမာရာ စ၊ ယေ စညေ ဥဒကေ စရာ။

၂၄၂. "ဩရဗ္ဘိကာ သူကရိကာ၊ မစ္ဆိကာ မိဂဗန္ဓကာ။
စောရာ စ ဝဇ္ဈဃာတာ စ၊ ယေ စညေ ပာပကမ္မိနော။
ဒကာဘိသေစနာ တေပိ၊ ပာပကမ္မာ ပမုစ္စရေ။

၂၄၃. ‘‘သစေ ဣမာ နဒိယော တေ၊ ပာပံ ပုဗ္ဗေ ကတံ ဝဟုံ။
ပုညမ္ပိ မာ ဝဟေယျုံ တေ၊ တေန တွံ ပရိဗာဟိရော။

၂၄၄. ‘‘ယသ္သ ဗြာဟ္မဏ တွံ ဘီတော၊ သဒါ ဥဒကမောတရိ။
တမေဝ ဗြဟ္မေ မာကာသိ၊ မာ တေ သီတံ ဆဝိံ ဟနေ။

၂၄၅. ‘‘ကုမ္မဂ္ဂပဋိပန္နံ မံ၊ အရိယမဂ္ဂံ သမာနယိ။
ဒကာဘိသေစနာ ဘောတိ၊ ဣမံ သာဋံ ဒဒါမိ တေ။

၂၄၆. ‘‘တုယှေဝါဟံ သာဋကော ဟောတု၊ နာဟမိစ္ဆာမိ သာဋကံ။
သစေ ဘာယသိ ဒုက္ခဿ၊ သစေ တေ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။

၂၄၇. ‘‘မာကာသိ ပာပကံ ကမ္မံ၊ အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော။
သစေ စ ပာပကံ ကမ္မံ၊ ကရိဿသိ ကရောသိ ဝါ။

၂၄၈. ‘‘န တေ ဒုက္ခာ ပမုတ္တျတ္ထိ၊ ဥပေစ္စာပိ ပလာယတော။
သစေ ဘာယသိ ဒုက္ခဿ၊ သစေ တေ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။

၂၄၉. ‘‘ဥပေဟိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ တာဒိနံ။
သမာဒိယာဟိ သီလာနိ၊ တံ တေ အတ္ထာယ ဟေဟိတိ။

၂၅၀. ‘‘ဥပေမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ တာဒိနံ။
သမာဒိယာမိ သီလာနိ၊ တံ မေ အတ္ထာယ ဟေဟိတိ။

၂၅၁. ‘‘ဗြဟ္မဗန္ဓု ပုရေ အာသိံ၊ အဇ္ဇမှိ သစ္စဗြာဟ္မဏော။
တေဝိဇ္ဇော ဝေဒသမ္ပန္နော၊ သောတ္တိယော စမှိ နှာတကော’’တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဥဒဟာရီ**တိ ဃဋေန ဥဒကံ ဝဟိကာ။ **သီတေ ဝါ ဥဒကမောတရိန္တိ** သီတကာလေပိ သဗ္ဗဒါ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဥဒကံ ဩတရိံ။ ယဒါ ယဒါ အယျကာနံ ဥဒကေန အတ္ထော, တဒါ တဒါ ဥဒကံ ဟရိသိံ, ဥဒကမောတရိတွာ ဥဒကံ ဥပနေသိန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အယျာနံ ဒဏ္ဍဘယဘီတာ** တိ အယျကာနံ ဒဏ္ဍဘယေန ဘီတာ။ **ဝါစာဒောသဘယဋ္ဋိတာ** တိ ဝစီဒဏ္ဍဘယေန စေဝ ဒောသဘယေန စ အဋ္ဋိတာ ပီဠိတာ, သီတေပိ ဥဒကမောတရိန္တိ ယောဇနာ။

အထေကဒိဝသံ ပုဏ္ဏာ အသီ ဃဋေန ဥဒကံ အာနေတုံ ဥဒကတိတ္ထံ ဂတာ။ တတ္ထ အဒ္ဒသ အညတရံ ဗြာဟ္မဏံ ဥဒကသုဒ္ဓိကံ ဟိမပာတသမယေ မဟတိ သီတေ ဝတ္တမာနေ ပါတောဝ ဥဒကံ ဩတရိတွာ သသီသံ နိမုဇ္ဇိတွာ မန္တေ ဇပ္ပိတွာ ဥဒကတော ဥဋ္ဌဟိတွာ အလ္လဝတ္ထံ အလ္လကေသံ ပဝေဓန္တံ ဒန္တဝီဏံ ဝါဒယမာနံ။ တံ ဒိသွာ ကရုဏာယ သဉ္စောဒိတမာနသာ ဝါတော နံ ဒိဋ္ဌိဂတာ ဝိဝေစေတုကာမာ **‘‘ကဿ, ဗြာဟ္မဏ, တွံ ဘီတော’’** တိ ဂါထမာဟ။ တတ္ထ ကဿ, ဗြာဟ္မဏ, တွံ ကုတော စ နာမ ဘယဟေတုတော ဘီတော ဟုတွာ **သဒါ ဥဒကမောတရိ** သဗ္ဗကာလံ သာယံ ပါတံ ဥဒကံ ဩတရိ။ ဩတရိတွာ စ **ဝေဓမာနေဟိ** ကမ္ပမာနေဟိ **ဂတ္တေဟိ** သရီရာဝယဝေဟိ **သီတံ ဝေဒယသေ ဘုသံ** သီတဒုက္ခံ အတိဝိယ ဒုဿဟံ ပဋိသံဝေဒယသိ ပစ္စနုဘဝသိ။

ဇာနန္တီ ဝတ မံ ဘောတီ တိ, ဘောတိ ပုဏ္ဏိကေ, တွံ တံ ဥပစိတံ ပာပကမ္မံ **ရုန္ဓန္တံ** နိတရဏာသမတ္ထံ ကုသလံ ကမ္မံ ဣမိနာ ဥဒကောရောဟနေန **ကရောန္တံ** မံ ဇာနန္တီ ဝတ ပရိပုစ္ဆသိ။

နနု အယမတ္ထော လောကေ ပါကဋော ဧဝ။ ကထာပိ မယံ တုယှံ ဝဒါမာတိ ဒဿေန္တော **‘‘ယော စ ဝုဍ္ဎော’’** တိ ဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော – ဝုဍ္ဎော ဝါ ဒဟရော ဝါ မဇ္ဈိမော ဝါ ယော ကောစိ ဟိံသာဒိဘေဒံ **ပာပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတိ**

အတိဝိယ ကရောတိ, သောပိ ဘုသံ ဟာပကမ္မနိရတော **ဒကာဘိသေစနာ** သိနာနေန တတော ဟာပကမ္မာ **ပမုစ္စတိ** အစ္စန္တံ မေဝ ဝိမုစ္စတီတိ။

တံ သုတ္ဝာ ပုဏ္ဏိကာ တဿ ပဋိဝစနံ ဒေန္တီ **"ကော နု တေ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကော နု တေ ဣဒမက္ခာသိ, အဇာနန္တဿ အဇာနကော**တိ ကမ္မဝိပာကံ အဇာနန္တဿ တေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ကမ္မဝိပာကံ အဇာနတော အဇာနကော အဝိဒ္ဒသု ဗာလော ဥဒကာဘိသေစနဟေတု ဟာပကမ္မတော ပမုစ္စတီတိ, **ဣဒံ** အတ္ထဇာတံ ကော နု နာမ အက္ခာသိ, န သော သဒ္ဓေယျဝစနော, နာပိ စေတံ ယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

ဣဒာနိဿ တမေဝ ယုတ္တိအဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တီ **"သဂ္ဂံ နူန ဂမိဿန္တိ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **နာက**တိ ဝိဇ္ဇု သာ။ **သုသုမာရာ**တိ ကုမ္ဘီလာ။ **ယေ စညေ ဥဒကေ စရာ**တိ ယေ စညေပိ တရိကေစရာ မစ္ဆမကရနန္ဒိယာဝတ္တာဒယော စ, တေပိ **သဂ္ဂံ နူန ဂမိဿန္တိ** ဒေဝလောကံ ဥပပဇ္ဇိဿန္တိ မညေ, ဥဒကာဘိသေစနာ ဟာပကမ္မတော မုတ္တိ ဟောတိ စေတိ အတ္ထော။

ဩရဗ္ဘိကာ တိ ဥရဗ္ဘဃာတကာ။ **သူကရိကာ**တိ သူကရဃာတကာ။ **မစ္ဆိကာ** တိ ကေဝဋ္ဋာ။ **မိဂဗန္ဓကာ** တိ မာဂဝိကာ။ **ဝဇ္ဈဃာတာ** တိ ဝဇ္ဈဃာတကမ္မေ နိယုတ္တာ။

ပုညမ္ပိ မာ ဝဟေယျုံ န္တိ ဣမာ အစိရဝတိအာဒယော နဒိယော ယထာ တယာ ပုဗ္ဗေ ကတံ ဟာပံ တတ္ထ ဥဒကာဘိသေစနေန သစေ ဝဟုံ နီဟရေယျုံ, တထာ တယာ ကတံ ပုညမ္ပိ ဣမာ နဒိယော ဝဟေယျုံ ပတဟေယျုံ။ **တေန တွံ ပရိဗာဟိရော အဿ** တထာ သတိ တေန ပုညကမ္မေန တွံ ပရိဗာဟိရော ဝိရဟိတော ဘဝေယျာတိ န စေတံ ယုတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ယထာ တ ဥဒကေန ဥဒကောရောဟကဿ ပုညပတဟာနံ န ဟောတိ, ဇဝံ ဟာပပတဟာနမ္ပိ န ဟောတိ ဇဝ။ ကသ္မာ? နှဟာနဿ ဟာပဟေတူနံ အပ္ပဋိပက္ခဘာဝတော။ ယော ယံ ဝိနာသေတိ, သော တဿ ပဋိပက္ခော။ ယထာ အာလောကော အန္ဓကာရဿ, ဝိဇ္ဇာ စ အဝိဇ္ဇာယ, န ဇဝံ နှဟာနံ ဟာပဿ။ တသ္မာ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ ''န ဥဒကာဘိသေစနာ ဟာပတော ပရိမုတ္တီ''တိ။ တေနာဟ ဘဂဝာ –

> ''န ဥဒကေန သုစီ ဟောတိ၊ ဗဟွေတ္ထ နှာယတီ ဇနော။
> ယမှိ သစ္စဉ္စ ဓမ္မော စ၊ သော သုစီ သော စ ဗြာဟ္မဏော''တိ။ (ဥဒာ. ၉; နေတ္တိ. ၁၀၄)။

ဣဒါနိ ယဒိ ဟာပံ ပတဟေတုကာမောသိ, သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဟာပံ မာ ကရောဟီတိ ဒဿေတုံ **"ယဿ, ဗြာဟ္မဏာ"**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **တမေဝ ဗြဟ္မေ မာကာသိ** တိ ယတော ဟာပတော တွံ ဘီတော, တမေဝ ဟာပံ ဗြဟ္မေ, ဗြာဟ္မဏ, တွံ မာ အကာသိ။ ဥဒကောရောဟနံ ပန ဤဒိသေ သီတကာလေ ကေဝလံ သရီရမေဝ ဗာဓတိ ။ တေနာဟ – **"မာ တေ သီတံ ဆဝိံ ဟနေ"**တိ, ဤဒိသေ သီတကာလေ ဥဒကာဘိသေစနေန ဇာတသီတံ တဝ သရီရစ္ဆဝိံ မာ ဟနေယျ မာ ဗာဓေသီတိ အတ္ထော။

ကုမ္မဂ္ဂပဋိပန္နံ မ န္တိ ''ဥဒကာဘိသေစနေန သုဒ္ဓိ ဟောတီ''တိ ဣမံ ကုမ္မဂ္ဂံ မိစ္ဆာကဟံ ပဋိပန္နံ ပဂ္ဂယှ ဌိ တံ မံ။ **အရိယမဂ္ဂံ သမာနယိ** တိ ''သဗ္ဗဟာပဿ အကရဏံ, ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၀; ဓ. ပ. ၁၈၃; နေတ္တိ. ၃၀, ၁၁၆, ၁၂၄; ပေဋကော. ၂၉) ဣမံ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ ဂတမဂ္ဂံ သမာနယိ, သမ္မဒေဝ ဥပနေသိ, တသ္မာ ဘောတိ ဣမံ သာဋကံ တုဋ္ဌိအနံ အာစရိယဘာဂံ တုယှံ ဒဒါမိ, တံ ပဋိဂဏှာဟိတိ အတ္ထော။

သာ တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ဓမ္မံ ကထေတွာ သရဏေသု သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာပေတုံ **"တုယှေဝဟာဝ သာဋကော ဟောတု, နာဟမိစ္ဆာမိ သာဋက"**န္တိ ဝတွာ **"သစေ ဘာယသိ ဒုက္ခဿ"** တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယဒိ တုဝံ သကလာ ဟာယိကေ သုဂတိယဉ္စ အဖာသုကတာအေဘာဂ္ဂတာဒိဘေဒာ ဒုက္ခာ ဘာယသိ။ ယဒိ တေ တံ အပ္ပိယံ န ဣဋ္ဌံ။ **အာဝိ တ** ပရေသံ ပာကဋဘာဝေန အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ ကာယေန တစာယ ဟာဏာတိဟာတာဒိဝသေန တ **ယဒိ တ ရဟော** အဟာကဋဘာဝေန ပဋိစ္ဆန္နံ ကတွာ မနောဒွာရေယေဝ အဘိဇ္ဈာဒိဝသေန တ အဏုမတ္တမ္ပိ **ဟာပကံ** လာမကံ ကမ္မံ **မာကာသိ** မာ ကရိ။ အထ ပန တံ ဟာပကမ္မံ အာယတိံ ကရိဿသိ, ဧတရဟိ ကရောသိ တ, ''နိရယာဒီသု စတူသု အပာယေသု မနုဿေသု စ တဿ ဖလဘူတံ ဒုက္ခံ ဣတော ဧတ္တော တ ပလာယန္တော မယိ နာနုဗန္ဓိဿတီ''တိ အဓိပ္ပာယေန **ဥပေစ္စ**

စ သဥ္စိစ္စ ပလာယတောပိ တေ တတော ဟပတော မုတ္တိ မောက္ခာ နတ္ထိ, ဂတိကာလာဒိပစ္စယန္တရသမတယေ သတိ ဝိပစ္စတေ ဧဝါတိ အတ္ထော။ ''ဥပပ္ပစ္စာ''တိ တ ဟဒ္ဓော, ဥပပတိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဟပဿ အကရဏေန ဒုက္ခာဘာဝံ ဒဿေတွာ ကုသလ ပုညဿ ကရဏေနပိ တံ ဒဿေတုံ **''သစေ ဘာယသိ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **တာဒိနန္**တိ ဒိဋ္ဌာဒီသု တာဒိဘာဝပ္ပတ္တံ။ ယထာ တ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ ပဿိတဗ္ဗာ, တထာ ပဿိတဗ္ဗတော တာဒိ, တံ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဥပေဟီတိ ယောဇနာ။ ဓမ္မသင္ဃေသုပိ ဧသေဝ နယော။ တာဒီနံ ဝရဗုဒ္ဓာနံ ဓမ္မံ, အင်္ဂနံ အရိယပုဂ္ဂလာနံ သင်္ဃံ သမူဟန္တိ ယောဇနာ။ **တန္တိ** သရဏဂမနံ သီလာနံ သမာအနဥ္ဆ။ **ဟောဟိတီ**တိ ဘဝိဿတိ။

သော ဗြာဟ္မဏော သရဏေသု သီလေသု စ ပတိဋ္ဌာယ အပရဘာဂေ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓ သဒ္ဓော ပဗ္ဗဇိတွာ ဃဋေန္တော တယမန္တော န စိရဿေဝ တေဝိဇ္ဇော ဟုတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနေန္တော **''ဗြဟ္မဗန္ဓု''** တိ ကထမာဟ။

တဿတ္ထော – အဟံ ပုဗ္ဗေ ဗြာဟ္မဏကုလေ ဥပပတ္တိမတ္တေန ဗြဟ္မဗန္ဓု နာမာသိံ။ တထာ ဣရုဗ္ဗေဒာဒီနံ အဇ္ဈေနာဒိမတ္တေန တေဝိဇ္ဇော ဝေဒသမ္ပန္နော သောတ္တိယော နှာတကော စ နာမာသိံ။ ဣဒါနိ သဗ္ဗသော ဗာဟိတ ပာပတာယ **သစ္စဗြာဟ္မဏော** ပရမတ္ထဗြာဟ္မဏော, ဝိဇ္ဇတ္တယာဓိဂမေန **တေဝိဇ္ဇော,** မဂ္ဂဉာဏသင်္ခာတေန ဝေဒေန သမန္နာဂတတ္တာ **ဝေဒသမ္ပန္နော,** နိတ္ထရသဗ္ဗပာပတာယ **နှာတကော** စ အမှီတိ။ ဧတ္တ စ ဗြာဟ္မဏေန ဝုတ္တကထာပိ အတ္တနာ ဝုတ္တကထာပိ ပစ္ဆာ ထေရိယာ ပစ္စေကံ ဘာသိတာတိ သဗ္ဗာ ထေရိယာ ကထာ ဧဝ ဇာတာတိ။

ပုဏ္ဏာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. ဝိသတိနိပါတော

၁. အမ္ဗပာလီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဝိသတိနိပါတေ **ကာဠကာ ဘမရဝဏ္ဏသာဒိသာ**တိအာဒိကာ အမ္ဗပာလိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ သိခိဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥပသမ္ပန္နာ ဟုတွာ ဘိက္ခုနိသိက္ခာပဒံ သမာဒါယ ဝိဟရန္တီ, ဧကဒိဝသံ သမ္ဗဟုလာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ စေတိယံ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တီ ပုရေတရံ ဂစ္ဆန္တိယာ ခီဏာသဝတ္ထေရိယာ ခိပန္တိယာ သဟသာ ခေဠပိဏ္ဍံ စေတိယင်္ဂဏေ ပတိတံ, ခီဏာသဝတ္ထေရိယာ အပဿိတွာ ဂတာယ အယံ ပစ္ဆတော ဂစ္ဆန္တီ တံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဒိသွာ ''ကာ နာမ ဂဏိကာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ခေဠပိဏ္ဍံ ပါတေသီ''တိ အက္ကောသိ။ သာ ဘိက္ခုနိကာလေ သီလံ ရက္ခန္တီ ဂဗ္ဘဝါသံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ ဩပပါတိကတ္တဘာဝေ စိတ္တံ ဌပေသိ။ တေန စရိမတ္တဘာဝေ ဝေသာလိယံ ရာဇုယျာနေ အမ္ဗရုက္ခမူလေ ဩပပါတိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ဒိသွာ ဥယျာနပါလော နဂရံ ဥပနေသိ။ အမ္ဗရုက္ခမူလေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ သာ **အမ္ဗပာလီ**တွေဝ ဝေါဟရီယိတ္ထ။ အထ နံ အဘိရူပံ ဒဿနီယံ ပါသာဒိကံ ဝိလာသကန္တတာဒိဂုဏဝိသေသသမ္ပန္နံ ဒိသွာ သမ္ဗဟုလာ ရာဇကုမာရာ အတ္တနော အတ္တနော ပရိဂ္ဂဟံ ကာတုကာမာ အညမညံ ကလဟံ အကံသု။ တေသံ ကလဟဝူပသမတ္ထံ တဿာ ကမ္မသံဝတ္တနိကတာ ဝေါဟာရိကာ ''သဗ္ဗေသံ ဟောတူ''တိ ဂဏိကာဋ္ဌာနေ ဌပေသုံ။ သာ သတ္ထရိ ပသီဒိတွာ အတ္တနော ဥယျာနေ ဝိဟာရံ ကတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာဒေတွာ ပစ္ဆာ အတ္တနော ပုတ္တဿ ဝိမလကောဏ္ဍညတ္ထေရဿ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ အတ္တနော သရီရဿ ဇရာဇိဏ္ဏဘာဝံ နိဿာယ သံဝေဂဇာတာ သင်္ခါရာနံ အနိစ္စတံ ဝိဘာဝေန္တီ –

၂၅၂. ''ကာဠကာ ဘမရဝဏ္ဏသာဒိသာ၊ ဝေလ္လိတဂ္ဂါ မမ မုဒ္ဓဇာ အဟုံ။
တေ ဇရာယ သာဏဝါကသာဒိသာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၃. ''ဝါသိတောဝ သုရဘီ ကရဏ္ဍကော၊ ပုပ္ဖပူရ မမ ဥတ္တမင်္ဂဇော။
တံ ဇရာယထ သလောမဂန္ဓိကံ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၄. ''ကာနနံဝ သဟိတံ သုရောပိတံ၊ ကောစ္ဆသူစိဝိစိတဂ္ဂသောဘိတံ။
တံ ဇရာယ ဝိရလံ တဟိံ တဟိံ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၅. ''ကဏှခန္ဓကသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတံ၊ သောဘတေ သုဝေဏီဟိလင်္ကတံ။
တံ ဇရာယ ခလိတံ သိရံ ကတံ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၆. ''စိတ္တကာရသုကတာဝ လေခိကာ၊ သောဘရေ သု ဘမုကာ ပုရေ မမ။
တာ ဇရာယ ဝလိဘိပ္ပလမ္ဗိတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၇. ''ဘဿရာ သုရုစိရာ ယထာ မဏီ၊ နေတ္တဟေသုမဘိနီလမာယတာ။
တေ ဇရာယဘိဟတာ န သောဘရေ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၈. ''သဏှတုင်္ဂသဒိသီ စ နာသိကာ၊ သောဘတေ သု အဘိယောဗ္ဗနံ ပတိ။
သာ ဇရာယ ဥပကူလိတာ ဝိယ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၅၉. ''ကင်္ကဏံဝ သုကတံ သုနိဋ္ဌိတံ၊ သောဘရေ သု မမ ကဏ္ဏပါဠိယော။
တာ ဇရာယ ဝလိဘိပ္ပလမ္ဗိတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၀. ''ပတ္တလီမကုလဝဏ္ဏသာဒိသာ ၊ သောဘရေ သု ဒန္တာ ပုရေ မမ။
တေ ဇရာယ ခဏ္ဍိတာ စာသိတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၁. ''ကာနနမ္ဟိ ဝနသဏ္ဍစာရိနီ၊ ကောကိလာ၀ မဓုရံ နိကူဇိဟံ။
တံ ဇရာယ ခလိတံ တဟိံ တဟိံ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၂. ''သဏှကမ္ဗုရိဝ သုပ္ပမဋ္ဌိတာ၊ သောဘတေ သု ဂီဝါ ပုရေ မမ။
သာ ဇရာယ ဘဂ္ဂါ ဝိနာမိတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၃. ''ဝဋ္ဋပလိဃသဒိသောပမာ ဥဘော၊ သောဘရေ သု ဗာဟာ ပုရေ မမ။
တာ ဇရာယ ယထာ ပါဋလိဗ္ဗလိတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၄. ''သဏှမုဒ္ဒိကသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတာ ၊ သောဘရေ သု ဟတ္ထာ ပုရေ မမ။
တေ ဇရာယ ယထာ မူလမူလိကာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၅. ''ပီနဝဋ္ဋသဟိတုဂ္ဂတာ ဥဘော၊ သောဘရေ သု ထနကာ ပုရေ မမ။
ထေဝိကီဝ လမ္ဗန္တိ နောဒကာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၆. ''ကဉ္စနဿ ဖလကံ၀ သမ္မဋ္ဌံ၊ သောဘတေ သု ကာယော ပုရေ မမ။
သော ဝလီဟိ သုခုမာဟိ ဩတတော၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၇. ''နာဂဘောဂသဒိသောပမာ ဥဘော၊ သောဘရေ သု ဦရူ ပုရေ မမ။
တေ ဇရာယ ယထာ ဝေဠုနာဠိယော၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၈. ''သဏှနူပုရသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတာ၊ သောဘရေ သု ဇင်္ဃာ ပုရေ မမ။
တာ ဇရာယ တိလဒဏ္ဍကာရိဝ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၆၉. ''တူလပုဏ္ဏသဒိသောပမာ ဥဘော၊ သောဘရေ သု ပါဒါ ပုရေ မမ။
တေ ဇရာယ ဖုဋိတာ ဝလီမတာ၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ။

၂၇၀. ''ဒေိသော အဟု အယံ သမုဿယော၊ ဇဇ္ဇရော ဗဟုဒုက္ခာနမာလယော။
သောပလေပပတိတော ဇရာဃရော၊ သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ''တိ။ –

ဣမာ ကထာယော အဘာသိ။

တတ္ထ **ကာဠကာ**တိ ကာဠကဝဏ္ဏာ။ **ဘမရဝဏ္ဏသာဒိသာ**တိ ကာဠကာ ဟောန္တာပိ ဘမရသဒိသဝဏ္ဏာ, သိနိဒ္ဓနီလာတိ အတ္ထော။ **ဝေလ္လိတဂ္ဂါ** တိ ကုဉ္စိတဂ္ဂါ, မူလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အဂ္ဂါ ကုဉ္စိတာ ဝေလ္လိတာတိ အတ္ထော။ **မုဒ္ဓဇာ**တိ ကေသာ။ **ဇရာယာ**တိ ဇရာဟေတု ဇရာယ ဥပဟတသောဘာ။ **သာဏဝါကသာဒိသာ**တိ သာဏသဒိသာ တကသဒိသာ စ, သာဏဝါကသဒိသာ စေဝ မကစိဝါကသဒိသာ စာတိပိ အတ္ထော။ **သစ္စဝါဒိဝစနံ အနညထာ** တိ သစ္စဝါဒိနော အဝိတထဝါဒိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ''သဗ္ဗံ ရူပံ အနိစ္စံ ဇရာဘိဘူတ''န္တိအာဒိဝစနံ အနညထာ ယထာဘူတမေဝ, န တတ္ထ ဝိတထံ အတ္ထီတိ။

တသိတောဝ သုရဘီ ကရဏ္ဍကော တိ ပုပ္ဖဂန္ဓတသစုဏ္ဏာဒီဟိ တသိတော တသံ ကဟာပိတော ပသာနေသမုဂ္ဂကော ဝိယ သုဂန္ဓိ။ **ပုပ္ဖပူရ မမ ဥတ္တမင်္ဂဇော** တိ စမ္ပကသုမနမလ္လိကာဒီဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူရိတော ပုဗ္ဗေ မမ ကေသကလာပော နိမ္မလောတိ အတ္ထော။ **တန္တိ** ဥတ္တမင်္ဂဇံ။ **အထ** ပစ္ဆာ ဇရာဟိ **သလောမဂန္ဓိကံ** ဟာကတိကလောမဂန္ဓမေဝဇာတံ။ အထ တ **သလောမဂန္ဓိက** န္တိ မေဏ္ဍကလောမေဟိ သမာနဂန္ဓံ။ ''ဧဠကလောမဂန္ဓ''န္တိပိ ဝဒန္တိ။

ကာနနံ၀ သဟိတံ သုရောပိတန္တိ သုဋ္ဌု ရောပိတံ သဟိတံ ဃနသန္နိဝေသံ ဥဒ္ဓမေဝ ဥဋ္ဌိတံ ဥဇုကဒီဃသာခံ ဥပဝနံ ဝိယ။ **ကောစ္ဆသူစိဝိစိတဂ္ဂသောဘိတ** န္တိ ပုဗ္ဗေ ကောစ္ဆေန သုဝဏ္ဏသူစိယာ စ ကေသဇဋာဝိဇဋနေန ဝိစိတဂ္ဂံ ဟုတ္

တ သောဘိတံ, ဃနဘာဝေန တ ကောစ္ဆသဒိသံ ဟုတွာ ပဏာဒန္တသူစီဟိ ဝိစိတဂ္ဂတာယ သောဘိတံ။ **တန္တိ** ဥတ္တမင္ဂဇံ။ **ဝိရလံ တဟိံ တဟိန္တိ** တတ္ထ တတ္ထ ဝိရလံ ဝိလူနကေသံ။

ကဏှဟာခန္ဓကသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတန္တိ သုဝဏ္ဏဝဇိရာဒီဟိ ဝိဘူသိတံ ကဏှဟာကေသပုဥ္ဆကံ။ ယေ ပန "သဏှဟာကဏ္ဍက သုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတ"န္တိ ပဌန္တိ, တေသံ သဏှဟာဟိ သုဝဏ္ဏသူစီဟိ ဇဋ္ဌာဝိဇဋ္ဌနေန မဏ္ဍိတန္တိ အတ္ထော။ **သောဘတေ သုဝေဏီဟိလင်္ကတ**န္တိ သုန္ဒရေဟိ ရာဇရုက္ခမာလာ သဒိသေဟိ ကေသဝေဏီဟိ အလင်္ကတံ ဟုတွာ ပုဗ္ဗေ ဝိရာဇတေ။ **တံ ဇရာယ ခလိတံ သိရံ ကတ**န္တိ တံ တထာ သောဘိတံ သိရံ ဣဒါနိ ဇရာယ ခလိတံ ခဏ္ဍိတာခဏ္ဍိတံ ဝိလူနကေသံ ကတံ။

စိတ္တကာရသုကတာဝ လေခိကာတိ စိတ္တကာရေန သိပ္ပိနာ နီလာယ ဝဏ္ဏဓာတုယာ သုဋ္ဌု ကတာ လေခါ ဝိယ သောဘတေ။ **သု ဘမုကာ ပုရေ မမာ**တိ သုန္ဒရာ ဘမုကာ ပုဗ္ဗေ မမ သောဘနံ ဂတာ။ **ဝလိဘိပ္ပလမ္ဗိတာ**တိ နလာဋန္တေ ဥပ္ပန္နာဟိ ဝလီဟိ ပလမ္ဗန္တာ ဌိတာ။

ဘဿရာတိ ဘာသုရာ။ **သုရုစိရာ**တိ သုဋ္ဌု ရုစိရာ။ **ယထာ မဏီ**တိ မဏိမုဒ္ဒိကာ ဝိယ။ **နေတ္တဟေသု**န္တိ သုနေတ္တာ အဟေသုံ။ **အဘိနီလမာယတာ**တိ အဘိနီလာ ဟုတွာ အာယတာ။ **တေ**တိ နေတ္တာ။ **ဇရာယဘိဟတာ**တိ ဇရာယ အဘိဟတာ။

သဏှဟတုင်္ဂသဒိသီ စာတိ သဏှဟာ တုင်္ဂာ သေသမုခါဝယဝတံ အနုရူပာ စ။ **သောဘတေ**တိ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတဟရိတာလဝဋ္ဋိ ဝိယ မမ နာသိကာ သောဘတေ။ **သု အဘိယောဗ္ဗနံ ပတိ** တိ သုန္ဒရေ အဘိနဝယောဗ္ဗနကာလေ သာ နာသိကာ ဣဒါနိ ဇရာယ နိတရိတသောဘတာယ ပရိသေဒိတာ ဝိယ ဝရတ္တာ ဝိယ စ ဇာတာ။

ကင်္ကဏံဝ သုကတံ သုနိဋ္ဌိတန္တိ သုပရိကမ္မကတံ သုဝဏ္ဏကင်္ကဏံ ဝိယ ဝဋ္ဋုလဘာဝံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **သောဘရေ**တိ သောဘန္တေ။ "သောဘန္တေ"တိ တ ပာဌော။ **သုက္က**တိ နိဟတမတ္တံ။ **ကဏ္ဏဟာဋ္ဌိယော** တိ ကဏ္ဏဂန္ဓာ။ **ဝလိဘိပ္ပလမ္ဗိတာ**တိ တဟိံ တဟိံ ဥပ္ပန္နဝလီဟိ ဝလိတာ ဟုတွာ ဝဋ္ဋနိယာ ပဏာမိတဝတ္ထခဏ္ဍာ ဝိယ ဘဿန္တာ ဩလမ္ဗန္တိ။

ပတ္တလီမကုလဝဏ္ဏသာဒိသာ တိ ကဒလိမကုလသဒိသဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာ။ **ခဏ္ဍိတာ** တိ ဘေဒနပတနေဟိ ခဏ္ဍိတာ ခဏ္ဍဘာဝံ ဂတာ။ **အသိတာ**တိ ဝဏ္ဏဘေဒေန အသိတဘာဝံ ဂတာ။

ကာနနမှိ ဝနသဏ္ဍစာရိနီ, ကောကိလာဝ မဓုရံ နိကူဇိဟန္တိ ဝနသဏ္ဍေ ဂေစရစရဏေန ဝနသဏ္ဍစာရိနီ ကာနနေ အနုသံဂီတနိတသိနီ ကောကိလာ ဝိယ မဓုရာလာပံ နိကူဇိဟံ။ **တန္တိ** နိကူဇိတံ အာလာပံ။ **ခလိတံ တဟိံ တဟိ**န္တိ ခဏ္ဍဒန္တာဒိဘာဝေန တတ္ထ တတ္ထ ပက္ခလိတံ ဇာတံ။

သဏှဟာကမ္ဗုရိဝ သုပ္ပမဋ္ဌိတာတိ သုဋ္ဌု ပမဋ္ဌိတာ သဏှဟာ သုဝဏ္ဏသင်္ခါ ဝိယ။ **ဘဂ္ဂါ ဝိနာမိတာ**တိ မံသပရိက္ခယေန ဝိဘူတသိရာဇာလတာယ ဘဂ္ဂါ ဟုတွာ ဝိနတာ။

ဝဋ္ဋပလိဃသဒိသောပမာ တိ ဝဋ္ဋေန ပလိဃဒဏ္ဍေန သမသမာ။ **တာ**တိ တာ ဥဘောပိ ဗာဟာယော။ **ယထာ ဟဋ္ဌလိဗ္ဗလိတာ**တိ ဇဇ္ဇရဘာဝေန ပလိတဟဋ္ဌလိသာခါသဒိသာ။

သဏှဟာမုဒ္ဒိကသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတာတိ သုဝဏ္ဏမယာဟိ မဋ္ဌာဘာသုရာဟိ မုဒ္ဒိကာဟိ ဝိဘူသိတာ။ **ယထာ မူလမူလိကာ** တိ မူလကကဏ္ဍသဒိသာ။

ပီနဝဋ္ဋသဟိတုဂ္ဂတာတိ ပီနာ ဝဋ္ဋာ အညမညံ သဟိတာဝ ဟုတွာ ဥဂ္ဂတာ ဥဒ္ဓမုခါ။ **သောဘတေ သု ထနကာ ပုရေ မမာ**တိ မမ ဥဘောပိ ထနာ ယထာဝုတ္တရူပာ ဟုတွာ သုဝဏ္ဏကလသိယော ဝိယ သောဘိံသု။ ပုထုတ္တေ ဟိ ဣဒံ ဧက

ဝစနံ, အတီတတ္ထေ စ ဝတ္တမာနဝစနံ။ **ထေဝိကီဝ လမ္ဗန္တိ နောဒကာ** တိ တေ ဥဘောပိ မေ ထနာ နောဒကာ ဂလိတဇလာ ဝေဏုဒဏ္ဍကေ ဌပိတဥဒကဘသ္မာ ဝိယ လမ္ဗန္တိ။

ကဉ္စနဖလကံဝ သမ္မဋ္ဌ န္တိ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန မက္ခိတ္ဝာ တ စိရပရိမဇ္ဇိတသောဝဏ္ဏဖလကံ ဝိယ သောဘတေ။ **သော ဝလီဟိ သုခုမာဟိ ဩတတောတိ** သော မမ ကာယော ဣဒါနိ သုခုမာဟိ ဝလီဟိ တဟိံ တဟိံ ဝိတတော ဝလိတ္တစတံ အာပန္နော။

နာဂဘောဂသဒိသောပမာတိ ဟတ္ထိနာဂဿ ဟတ္ထေန သမသမာ။ ဟတ္ထော ဟိ ဣဓ ဘုဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဘောဂေါတိ ဝုတ္တော။ **တေ**တိ ဦရုယော။ **ယထာ ဝေဠုနာဠိယော**တိ ဣဒါနိ ဝေဠုပဗ္ဗသဒိသာ အဟေသုံ။

သဏှနူပုရသုဝဏ္ဏမဏ္ဍိတာ တိ သိနိဒ္ဓမဋ္ဌေဟိ သုဝဏ္ဏနူပုရေဟိ ဝိဘူသိတာ။ **ဇင်္ဃာ** တိ အဋ္ဌိဇင်္ဃာယော။ **တာ**တိ တာ ဇင်္ဃာယော။ **တိလဒဏ္ဍကာရိတ** တိ အပ္ပမံသလောဟိတတ္တာ ကိသဘာဝေန လူနာဝသိဋ္ဌဝိသုက္ခတိလဒဏ္ဍကာ ဝိယ အဟေသုံ။ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။

တူလပုဏ္ဏသဒိသောပမာ တိ မုဒုသိနိဒ္ဓဘာဝေန သိမ္ဗလိတူလပုဏ္ဏပလိဂုဏ္ဌိတဥပာဟနသဒိသာ။ တေ မမ ပါဒာ ဣဒါနိ ဖုဋ္ဌိတာ ဖလိတာ, **ဝလီမတာ** ဝလိမန္တော ဇာတာ။

ဧဒိသောတိ ဝေရူပေါ။ **အဟု** အဟောသိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရော။ **အယံ သမုဿယော** တိ အယံ မမ ကာယော။ **ဇဇ္ဇရော**တိ သိထိလာဗန္ဓော ။ **ဗဟုဒုခါနမာလယော**တိ ဇရာဒိဟေတုကာနံ ဗဟူနံ ဒုက္ခာနံ အာလယဘူတော။ **သောပလေပပတိတော**တိ သော အယံ သမုဿယော အပလေပပတိတော အဘိသင်္ခါရာလေပပရိက္ခယေန ပတိတော ဟတာဘိမုခော တိ အတ္ထော။ သောပိ အလေပပတိတောတိ တ ပဒဝိဘာဂေ, သော ဧဝတ္ထော။ **ဇရာဃရော**တိ ဇိဏ္ဏဃရသဒိသော။ ဇရာယ တ ဃရဘူတော အဟောသိ။ တသ္မာ **သစ္စဝါဒိနော** ဓမ္မာနံ ယထာဘူတံ သဘာဝံ သမ္မဒေဝ ဉတ္ဝာ ကထနတော အဝိတထဝါဒိနော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ မမ သတ္ထုဝစနံ အနညထာ။

ဧဝံ အယံ ထေရီ အတ္တနော အတ္တဘာဝေ အနိစ္စတာယ သလ္လက္ခဏမုခေန သဗ္ဗေသုပိ တေဘူမကဓမ္မေသု အနိစ္စတံ ဥပဓာရေတ္ဝာ တဒနုသာရေန တတ္ထ ဒုက္ခလက္ခဏံ အနတ္တလက္ခဏဉ္စ အာရောပေတ္ဝာ ဝိပဿနံ ဥဿုက္ကာပေန္တီ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၄.၂၀၄-၂၁၉) –

‘‘ယော ရံသိဖုသိတာဝေဠော၊ ဖုဿော နာမ မဟာမုနိ။
တဿာဟံ ဘဂိနီ အာသိံ၊ အဇာယိံ ခတ္တိယေ ကုလေ။

‘‘တဿ ဓမ္မံ သုဏိတွာဟံ၊ ဝိပ္ပသန္နေန စေတသာ။
မဟာဒါနံ ဒဒိတ္ဝာန၊ ပတ္ထယိံ ရူပသမ္ပဒံ။

‘‘ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ၊ သိခီ လောကဂ္ဂနာယကော။
ဥပ္ပန္နော လောကပဇ္ဇောတော၊ တိလောကသရဏော ဇိနော။

‘‘တဒါရုဏပုရေ ရမ္မေ၊ ဗြာဟ္မဏကုလသမ္ဘဝါ။
ဝိမုတ္တစိတ္တံ ကုပိတာ၊ ဘိက္ခုနိံ အဘိသာပယိံ။

‘‘ဝေသိကာဝ အနာစာရာ၊ ဇိနသာသနဒူသိကာ။
ဧဝံ အက္ကောသယိတ္ဝာန၊ တေန ပာပေန ကမ္မုနာ။

‘‘အာရုဏံ နိရယံ ဂန္တွာ၊ မဟာဒုက္ခသမပ္ပိတာ။
တတော စုတာ မနုဿေသု၊ ဥပပန္နာ တပဿိနီ။

“ဒသဇာတိသဟဿာနိ၊ ဂဏိကတ္တမကာရယိံ။
တမှာ ပါပါ န မုစ္စိဿံ၊ ဘုတွာ ဒုဋ္ဌဝိသံ ယထာ။

“ဗြဟ္မစရိယမသေဝိဿံ၊ ကဿပေ ဇိနသာသနေ။
တေန ကမ္မဝိပါကေန၊ အဇာယိံ တိဒသေ ပုရေ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝေ သမ္ပတ္တေ၊ အဟောသိံ ဩပပါတိကာ။
အမ္ဗသာခန္တရေ ဇာတာ၊ အမ္ဗပါလီတိ တေနဟံ။

“ပရိဝုတာ ပါဏကောဋိဟိ၊ ပဗ္ဗဇိံ ဇိနသာသနေ။
ပတ္တာဟံ အစလံ ဌာနံ၊ ဓီတာ ဗုဒ္ဓဿ ဩရသာ။

“ဣဒ္ဓီသု စ ဝသီ ဟောမိ၊ သောတဓာတုဝိသုဒ္ဓိယာ။
စေတောပရိယဉာဏဿ၊ ဝသီ ဟောမိ မဟာမုနိ။

“ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
သဗ္ဗာသဝပရိက္ခီဏာ၊ နတ္ထိ ဒါနိ ပုနဗ္ဘဝေါ။

“အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု၊ ပဋိဘာနေ တထေဝ စ။
ဉာဏံ မေ ဝိမလံ သုဒ္ဓံ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ ဝါဟသာ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂီဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။

“သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒါနဝသေန တာ ဧဝ ဂါထာ ပစ္စုဒါဟာသီတိ။

အမ္ဗပါလီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ရောဟိနီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

သမဏာတိ ဘောတိ သုပီတိအာဒိကာ ရောဟိနိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဣတော ဧကနဝုတိကပ္ပေ ဝိပဿိဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, ဧကဒိဝသံ ဗန္ဓုမတီနဂရေ ဘဂဝန္တံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ပူဝဿ ပူရေတွာ ဘဂဝတော ဒတွာ ပီတိသောမနဿဇာတာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ဒေဝမနုဿေသု သံသရန္တီ အနုက္ကမေန ဥပစိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝေသာလိယံ မဟာဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ **ရောဟိနီ**တိ လဒ္ဓနာမာ ဝိညုတံ ပတွာ, သတ္ထရိ ဝေသာလိယံ ဝိဟရန္တေ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သုတွာ သောတာပန္နာ ဟုတွာ မာတာပိတူနံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သာသနေ ပသာဒံ ဥပ္ပါဒေတွာ တေ အနုဇာနာပေတွာ သယံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“နဂရေ ဗန္ဓုမတိယာ၊ ဝိပဿိဿ မဟေသိနော။
ပိဏ္ဍာယ ဝိစရန္တဿ၊ ပူဝေအာသိမဟံ တဒါ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
တတ္ထ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ၊ တာဝတိံသမဂစ္ဆဟံ။

“ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။
ပညာသစက္ကဝတ္တီနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“မနသာ ပတ္ထိတာ နာမ၊ သဗ္ဗာ မယှံ သမိဇ္ဈထ။
သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတွာန၊ ဒေဝေသု မနုဇေသု စ။

“ပစ္ဆိမေ ဘဝသမ္ပတ္တေ၊ ဇာတော ဝိပ္ပကုလေ အဟံ။
ရောဟိနီ နာမ နာမေန၊ ဉာတကေဟိ ပိယာယိတာ။

“ဘိက္ခုနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ၊ ဓမ္မံ သုတွာ ယထာတထံ။
သံဝိဂ္ဂမာနသာ ဟုတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။

“ယောနိသော ပဒဟန္တီနံ၊ အရဟတ္တမပါပုဏိံ။
ဧကနဝုတိတော ကပ္ပေ၊ ယံ အနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ၊ ပူဝဒါနဿိဒံ ဖလံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပုဗ္ဗေ သောတာပန္နကာလေ ပိတရာ အတ္တနာ စ ဝစန ပဋိဝစနဝသေန ဝုတ္တကထာ ဥဒါနဝသေန ဘာသန္တီ –

၂၇၁. “သမဏာတိ ဘောတိ သုပိ၊ သမဏာတိ ပဗုဇ္ဈသိ။
သမဏာနေဝ ကိတ္တေသိ၊ သမဏီ နူန ဘဝိဿသိ။

၂၇၂. “ဝိပုလံ အန္နဉ္စ ပါနဉ္စ၊ သမဏာနံ ပဝေစ္ဆသိ။
ရောဟိနီ ဒါနိ ပုစ္ဆာမိ၊ ကေန တေ သမဏာ ပိယာ။

၂၇၃. “အကမ္မကာမာ အလသာ၊ ပရဒတ္တူပဇီဝိနော။
အာသံသုကာ သာဒုကာမာ၊ ကေန တေ သမဏာ ပိယာ။

၂၇၄. “စိရဿံ ဝတ မံ တာတ၊ သမဏာနံ ပရိပုစ္ဆသိ။
တေသံ တေ ကိတ္တယိဿာမိ၊ ပညာသီလပရက္ကမံ။

၂၇၅. “ကမ္မကာမာ အနလသာ၊ ကမ္မသေဋ္ဌဿ ကာရကာ။
ရာဂံ ဒေါသံ ပဇဟန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၇၆. “တီဏိ ပါပဿ မူလာနိ၊ ဓုနန္တိ သုစိကာရိနော။
သဗ္ဗံ ပါပံ ပဟီနေသံ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၇၇. “ကာယကမ္မံ သုစိ နေသံ၊ ဝစီကမ္မဉ္စ တာဒိသံ။
မနောကမ္မံ သုစိ နေသံ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၇၈. “ဝိမလာ သင်္ခမုတ္တာဝ၊ သုဒ္ဓါ သန္တရဗာဟိရာ။

ပုဏ္ဏာ သုက္ကာန ဓမ္မာနံ၊ တေန မေ သမဏော ပိယော။

၂၇၉. ‘‘ဗဟုဿုတော ဓမ္မဓရော၊ အရိယာ ဓမ္မဇီဝိနော။
အတ္ထံ ဓမ္မဿ ဒေသေန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၀. ‘‘ဗဟုဿုတာ ဓမ္မဓရာ၊ အရိယာ ဓမ္မဇီဝိနော။
ဧကဂ္ဂစိတ္တာ သတိမန္တော၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၁. ‘‘ဒူရင်္ဂမာ သတိမန္တော၊ မန္တဘာဏီ အနုဒ္ဓတာ။
ဒုက္ခဿန္တံ ပဇာနန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၂. ‘‘ယသ္မာ ကမာ ပက္ကမန္တိ၊ န ဝိလောကေန္တိ ကိဉ္စနံ။
အနပေက္ခာဝ ဂစ္ဆန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၃. ‘‘န တေ သံ ကောဋ္ဌေ ဩပေန္တိ၊ န ကုမ္ဘိံ န ခဠောပိယံ။
ပရိနိဋ္ဌိတမေသာနာ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၄. ‘‘န တေ ဟိရညံ ဂဏှန္တိ၊ န သုဝဏ္ဏံ န ရူပိယံ။
ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၅. ‘‘နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာ၊ နာနာဇနပဒေဟိ စ။
အညမညံ ပိယာယန္တိ၊ တေန မေ သမဏာ ပိယာ။

၂၈၆. ‘‘အတ္ထာယ ဝတ နော ဘောတိ၊ ကုလေ ဇာတာသိ ရောဟိနီ။
သဒ္ဓာ ဗုဒ္ဓေ စ ဓမ္မေ စ၊ သင်္ဃေ စ တိဗ္ဗဂါရဝါ။

၂၈၇. ‘‘တုဝံ ဟေတံ ပဇာနာသိ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။
အမှမ္ပိ ဧတေ သမဏာ၊ ပဋိဂ္ဂဏှန္တိ ဒက္ခိဏံ။

၂၈၈. ‘‘ပတိဋ္ဌိတော ဟေတ္ထ ယညော၊ ဝိပုလော နော ဘဝိဿတိ။
သစေ ဘာယသိ ဒုက္ခဿ၊ သစေ တေ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။

၂၈၉. ‘‘ဥပေဟိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ တာဒိနံ။
သမာဒိယာဟိ သီလာနိ၊ တံ တေ အတ္ထာယ ဟေဟိတိ။

၂၉၀. ‘‘ဥပေမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ၊ ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ တာဒိနံ။
သမာဒိယာမိ သီလာနိ၊ တံ မေ အတ္ထာယ ဟေဟိတိ။

၂၉၁. ‘‘ဗြဟ္မဗန္ဓု ပုရေ အာသိံ၊ သော ဣဒါနိမှိ ဗြာဟ္မဏော။
တေဝိဇ္ဇော သောတ္တိယော စမှိ၊ ဝေဒဂူ စမှိ နှာတကော’’တိ။ –

ဣမာ ကထာ ပစ္စုဒါဟာသိ။

တတ္ထ အာဒိတော တိဿော ကထာ အတ္တနော ဓီတု ဘိက္ခုနိယာ သမ္ပုတိံ အနိစ္ဆန္တေန ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **သမဏာတိ ဘောတိ သုပိတိ** ဘောတိ တွံ သုပနကာလေပိ ‘‘သမဏာ သမဏာ’’တိ ကိတ္တေန္တီ သမဏပဋိဗဒ္ဓံယေဝ ကထံ ကထေန္တီ သုပသိ။ **သမဏာတိ ပဗုဇ္ဈသီ** တိ သုပနတော ဥဋ္ဌဟန္တီပိ ‘‘သမဏာ’’ဣစ္စေဝံ ဝတွာ ပဗုဇ္ဈသိ နိဒ္ဒါယ ဝုဋ္ဌာသိ။ **သမဏာနေဝ ကိတ္တေသီ** တိ သဗ္ဗကာလမ္ပိ သမဏေ ဧဝ သမဏာနမေဝ ဝါ ဂုဏေ ကိတ္တေသိ အဘိတ္ထဝသိ။ **သမဏီ နူန ဘဝိဿသီ** တိ ဂိဟိရူပေန ဋ္ဌိတာပိ စိတ္တေန သမဏီ ဧဝ မညေ ဘဝိဿသိ။ အထ ဝါ **သမဏီ နူန ဘဝိဿသီ**တိ ဣဒါနိ ဂိဟိရူပေန ဋ္ဌိတာပိ န စိရေနေဝ သမဏီ ဧဝ မညေ ဘဝိဿသိ သမဏေသု ဧဝ နိန္နပောဏဘာဝတော။

ပဝေစ္ဆသိ တိ ဒေသိ။ **ရောဟိနီ အနိ ပုစ္ဆာမီ**တိ, အမ္မ ရောဟိနိ, တံ အဟံ ဣအနိ ပုစ္ဆာမီတိ ဗြာဟ္မဏော အတ္တနော ဓိတရံ ပုစ္ဆန္တော အာဟ။ **ကေန တေ သမဏာ ပိယာ**တိ, အမ္မ ရောဟိနိ, တွံ သယန္တိပိ ပဗုဇ္ဈန္တိပိ အညအပိ သမဏာနမေဝ ဂုဏေ ကိတ္တယသိ, ကေန နာမ ကာရဏေန တုယှံ သမဏာ ပိယာယိတဗ္ဗာ ဇာတာတိ အတ္ထော။

ဣအနိ ဗြာဟ္မဏော သမဏေသု ဒေါသံ ဓိတု အာစိက္ခန္တော **"အကမ္မကာမာ"**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **အကမ္မကာမာ**တိ န ကမ္မကာမာ, အတ္တနော ပရေသဉ္စ အတ္ထာဝဟံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ န ကာတုကာမာ။ **အလသာ**တိ ကုသီတာ။ **ပရဒတ္တူပဇီဝိနော**တိ ပရေဟိ ဒိန္နေနေဝ ဥပဇီဝနသီလာ။ **အာသံသုကာ**တိ တတော ဧဝ ဃာသစ္ဆာဒနာဒီနံ အာသီသနကာ။ **သာဒုကာမာ**တိ သာဒုံ မဓုရမေဝ အာဟာရံ ဣစ္ဆနကာ။ သဗ္ဗမေတံ ဗြာဟ္မဏော သမဏာနံ ဂုဏေ အဇာနန္တော အတ္တနာဝ ပရိကပ္ပိတံ ဒေါသမာဟ။

တံ သုတွာ ရောဟိနီ "လဒ္ဓော အနိ မေ ဩကာသော အယျာနံ ဂုဏေ ကထေတု"န္တိ တုဋ္ဌမာနသာ ဘိက္ခူနံ ဂုဏေ ကိတ္တေတုကာမာ ပဌမံ တာဝ တေသံ ကိတ္တနေ သောမနဿံ ပဝေဒေန္တီ **"စီရဿံ ဝတ မံ, တာတာ"** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **စီရဿံ ဝတာ** တိ စိရေန ဝတ။ **တာတာ**တိ ပိတရံ အာလပတိ။ **သမဏာန**န္တိ သမဏေ သမဏာနံ ဝါ မယှံ ပိယာယိတဗ္ဗံ ပရိပုစ္ဆသိ။ **တေသ**န္တိ သမဏာနံ။ **ပညာသီလပရက္ကမ** န္တိ ပညဉ္စ သီလဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ။

ကိတ္တယိဿာမိ တိ ကထယိဿာမိ။ ပဋိဇာနေတွာ တေ ကိတ္တေန္တီ "အကမ္မကာမာ အလသာ"တိ တေန ဝုတ္တံ ဒေါသံ တာဝ နိဗ္ဗေဌေတွာ တပ္ပဋိပက္ခဘူတံ ဂုဏံ ဒဿေန္တီ **"ကမ္မကာမာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကမ္မကာမာ**တိ ဝတ္တပဋိဝတ္တာဒိဘေဒံ ကမ္မံ သမဏကိစ္စံ ပရိပူရဏဝသေန ကာမေန္တိ ဣစ္ဆန္တီတိ ကမ္မကာမာ။ တတ္ထ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ ဟုတွာ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဝါယမနတော န အလသာတိ **အနလသာ**။ တံ ပန ကမ္မံ သေဋ္ဌံ ဥတ္တမံ နိဗ္ဗာနာဝဟမေဝ ကရောန္တီတိ **ကမ္မသေဋ္ဌဿ ကာရကာ** ။ ကရောန္တာ ပန တံ ပဋိပတ္တိယာ အနဝဇ္ဇဘာဝတော **ရာဂံ ဒေါသံ ပဇဟန္တိ,** ယထာ ရာဂဒေါသာ ပဟီယန္တိ, ဧဝံ သမဏာ ကမ္မံ ကရောန္တိ။ **တေန မေ သမဏာ ပိယာ**တိ တေန ယထာဝုတ္တေန သမ္မာပဋိပဇ္ဇနေန မယှံ သမဏာ ပိယာယိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

တီဏိ ပါပဿ မူလာနီ တိ လောဘဒေါသမောဟသင်္ခါတာနိ အကုသလဿ တီဏိ မူလာနိ။ **ဓုနန္တိ** တိ နိဒ္ဓုနန္တိ, ပဇဟန္တီတိ အတ္ထော။ **သုစိကာရိနော**တိ အနဝဇ္ဇကမ္မကာရိနော။ **သဗ္ဗံ ပါပံ ပဟီနေသ** န္တိ အဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမေန ဧသံ သဗ္ဗမ္ပိ ပါပံ ပဟီနံ။

ဧဝံ "သမဏာ သုစိကာရိနော"တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ **"ကာယကမ္မ"**န္တိ ကထမာဟ။ တံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဝိမလာ သင်္ခမုတ္တာဝ တိ သုဓောတသင်္ခော ဝိယ မုတ္တာ ဝိယ စ ဝိဂတမလာ ရာဂါဒိမလရဟိတာ။ **သုဒ္ဓါ သန္တရ ဗာဟိရာ**တိ သန္တရဉ္စ ဗာဟိရဉ္စ သန္တရဗာဟိရံ။ တတော သန္တရဗာဟိရတော သုဒ္ဓါ, သုဒ္ဓါသယပယောဂါတိ အတ္ထော။ **ပုဏ္ဏာ သုက္ကာန ဓမ္မာန** န္တိ ဧကန္တသုက္ကေဟိ အနဝဇ္ဇဓမ္မေဟိ ပရိပုဏ္ဏာ, အသေခေဟိ သီလက္ခန္ဓာဒီဟိ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။

သုတ္တဂေယျာဒိဗဟုံ သုတံ ဧတေသံ, သုတေန ဝါ ဥပ္ပန္နာတိ **ဗဟုဿုတာ,** ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စေန ပဋိဝေဓဗာဟုသစ္စေန စ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ တမေဝ ဒုဝိဓမ္ပိ ဓမ္မံ ဓာရေန္တီတိ **ဓမ္မဓရာ**။ သတ္တာနံ အာစာရသမာစာရ သိက္ခာပဒေန အရိယန္တီတိ **အရိယာ**။ ဓမ္မေန ဉာယေန ဇီဝန္တီတိ **ဓမ္မဇီဝိနော။ အတ္ထံ ဓမ္မဉ္စ ဒေသေန္တိ** တိ ဘာသိတတ္ထဉ္စ ဒေသနာဓမ္မဉ္စ ကထေန္တိ ပကာသေန္တိ။ အထ ဝါ အတ္ထတော အနပေတံ ဓမ္မတော အနပေတဉ္စ ဒေသေန္တိ အာစိက္ခန္တိ။

ဧကဂ္ဂစိတ္တာ တိ သမာဟိတစိတ္တာ။ **သတိမန္တော** တိ ဥပဋ္ဌိတသတိနော။

ဒူရင်္ဂမာ တိ အရညဂတာ, မနုဿုပစာရံ မုဉ္စိတွာ ဒူရံ ဂစ္ဆန္တာ, ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန ဝါ ယထာရုစိတံ ဒူရံ ဌာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဒူရင်္ဂမာ။ မန္တာ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ ဘဏနသီလတာယ **မန္တဘာဏီ** ။ န ဥဒ္ဓတာတိ **အနုဒ္ဓတာ,** ဥဒ္ဓစ္စရဟိတာ

တာ ဝူပသန္တစိတ္တာ။ **ဒုက္ခသ္သန္တံ ပဇာနန္တိ** တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခသ္သ ပရိယန္တဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တိ။

န ဝိလောကေန္တိ ကိဉ္စန န္တိ ယတော ကမတော ပက္ကမန္တိ, တသ္မိံ ကမေ ကဉ္စိ သတ္တံ တ သင်္ခာရံ တ အပေက္ခာဝသေန န ဩလောကေန္တိ, အထ ခေ ပန အနပေက္ခာဝ ဂစ္ဆန္တိ ပက္ကမန္တိ။

န တေ သံ ကောဋ္ဌေ ဩပေန္တိ တိ တေ သမဏာ သံ အတ္တနော သန္တကံ သာပတေယ္ယံ ကောဋ္ဌေ န ဩပေန္တိ န ပဋိသာမေတွာ ဌပေန္တိ တာဒိသသ္သ ပရိဂ္ဂဟသ္သ အဘာဝတော။ **ကုမ္ဘိ** န္တိ ကုမ္ဘိယံ။ **ခဠောပိယန္တိ** ပစ္ဆိယံ။ **ပရိနိဋ္ဌိတမေသာနာ**တိ ပရကုလေသု ပရေသံ အတ္ထာယ သိဒ္ဓမေဝ ဃာသံ ပရိယေသန္တာ။

ဟိရညန္တိ ကဟာပဏံ။ **ရူပိယန္တိ** ရဇတံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တိ** တိ အတီတံ အနနုသောစန္တာ အနာဂတဉ္စ အပစ္စာသီသန္တာ ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေန္တိ။

အညမညံ ပိဟယန္တိ တိ အညမညသ္မိံ မေတ္တိံ ကရောန္တိ။ ''ပိဟာယန္တိ''ပိ ပဌန္တိ, သော ဧဝ အတ္ထော။

ဧဝံ သော ဗြာဟ္မဏော ဓီတုယာ သန္တိကေ ဘိက္ခူနံ ဂုဏေ သုတွာ ပသန္နမာနသော ဓီတရံ ပသံသန္တော **''အတ္ထာယ ဝတာ''**တိအာဒိမာဟ။

အမ္ဟာကမ္ပိ တိ အမှာကမ္ပိ။ **ဒက္ခိဏန္တိ** ဒေယ္ယဓမ္မံ။

ဧတ္ထာ တိ ဧတေသု သမဏေသု။ **ယညော**တိ အနုဓမ္မော။ **ဝိပုလော**တိ ဝိပုလဖလော။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧဝံ ဗြာဟ္မဏော သရဏေသု သီလေသု စ ပတိဋ္ဌိတော အပရဘာဂေ သဉ္ဇာတသံဝေဂေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ဝ
ဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာယ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒာနေန္တော **''ဗြဟ္မဗန္ဓူ''** တိ ကထမာဟ။ တသ္သတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တောယေဝ။

ရောဟိနီထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. စာပာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

လဋ္ဌိဟတ္ထော ပုရေ အာသီ တိအာဒိကာ စာပာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, အနုက္ကမေန ဥပစိတကုသလမူလာ သမ္ပတ္တပရိပါကာ သမ္ဘာရာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ ဝင်္ဂဟာရဇနပဒေ အညတရသ္မိံ မိဂလုဒ္ဒကကမေ ဇေဋ္ဌကမိဂလုဒ္ဒကသ္သ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, **စာပာ**တိသ္သာ နာမံ အဟောသိ။ တေန စ သမယေန ဥပကော အာဇီဝကော ဗောဓိမဏ္ဍတော ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတုံ ဗာရာဏသိံ ဥဒ္ဒိသ္သ ဂစ္ဆန္တေန သတ္ထာရာ သမာဂတော ''ဝိပ္ပသန္နာနိ ခေါ တေ, အာဝုသော, ဣန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓေါ ဆဝိဝဏ္ဏော ပရိယောဒါတော, ကံသိ တွံ, အာဝုသော, ဥဒ္ဒိသ္သ ပဗ္ဗဇိတော, ကော ဝါ တေ သတ္ထာ, ကသ္သ ဝါ တွံ ဓမ္မံ ရောစေသီ''တိ (မဟာဝ. ၁၁; မ. နိ. ၁.၂၈၅) ပုစ္ဆိတွာ –

> ''သဗ္ဗာဘိဘူ သဗ္ဗဝိဒူဟမသ္မိ၊ သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနူပလိတ္တော။
> သဗ္ဗဉ္ဇဟော တဏှက္ခယေ ဝိမုတ္တော၊ သယံ အဘိညာယ ကမုဒ္ဒိသေယ္ယံ။ (ဓ. ပ. ၃၅၃; မဟာဝ. ၁၁; ကထာ. ၄၀၅; မ. နိ. ၁.၂၈၅)။
>
> ''န မေ အာစရိယော အတ္ထိ၊ သဒိသော မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
> သဒေဝကသ္မိံ လောကသ္မိံ၊ နတ္ထိ မေ ပဋိပုဂ္ဂလော။
>
> ''အဟဉ္ဟိ အရဟာ လောကေ၊ အဟံ သတ္ထာ အနုတ္တရော။
> ဧကောမှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သီတိဘူတောမှိ နိဗ္ဗုတော။

“ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတုံ၊ ဂစ္ဆာမိ ကာသိနံ ပုရံ။
အန္ဓီဘူတသ္မိံ လောကသ္မိံ၊ အာဟဉ္ဆံ အမတဒုန္ဒုဘိ”န္တိ။ (မဟာဝ. ၁၁; ကထာ. ၄၀၅; မ. နိ. ၁.၂၈၅) –

သတ္ထာရာ အတ္တနော သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဘာဝေ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနေ စ ပဝေဒိတေ ပသန္နစိတ္တော သော “ဟုပေယျပါဝုသော, အရဟသိ အနန္တဇိနော”တိ (မဟာဝ. ၁၁; မ. နိ. ၁.၂၈၅) ဝတွာ ဥမ္မဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ပက္ကန္တော ဝင်္ကဟာရဇနပဒံ အဂမာသိ။ သော တတ္ထ ဧကံ မိဂလုဒ္ဒကဂါမကံ ဥပနိဿာယ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တံ တတ္ထ ဇေဋ္ဌကမိဂလုဒ္ဒကော ဥပဋ္ဌာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဒူရံ မိဂဝံ ဂစ္ဆန္တော “မယှံ အရဟန္တေ မာ ပမဇ္ဇီ”တိ အတ္တနော ဓီတရံ စာပံ အာဏာပေတွာ အဂမာသိ သဒ္ဓိံ ပုတ္တဘာတုကေဟိ။ သာ စဿ ဓီတာ အဘိရူပါ ဟောတိ ဒဿနီယာ။

အထ ခေါ ဥပကော အာဇီဝကော ဘိက္ခာစာရဝေလာယံ မိဂလုဒ္ဒကဿ ဃရံ ဂတော ပရိဝိသိတုံ ဥပဂတံ စာပံ ဒိသွာ ရာဂေန အဘိဘူတော ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော ဘာဇနေန ဘတ္တံ အာဒါယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘတ္တံ ဧကမန္တေ နိက္ခိပိတွာ “သစေ စာပံ လဘိဿာမိ, ဇီဝါမိ, နော စေ, မရိဿာမီ”တိ နိရာဟာရော နိပဇ္ဇိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ မိဂလုဒ္ဒကော အာဂန္တွာ ဓီတရံ ပုစ္ဆိ – “ကိံ မယှံ အရဟန္တေ န ပမဇ္ဇီ”တိ? သာ “ဧကဒိဝသမေဝ အာဂန္တွာ ပုန နာဂတပုဗ္ဗော”တိ အာဟ။ မိဂလုဒ္ဒကော စ တာဝဒေဝ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ “ကိံ, ဘန္တေ, အဖာသုက”န္တိ ပါဒေ ပရိမဇ္ဇန္တော ပုစ္ဆိ။ ဥပကော နိတ္ထုနန္တော ပရိဝတ္တတိယေဝ။ သော “ဝဒထ, ဘန္တေ, ယံ မယာ သက္ကာ ကာတုံ, သဗ္ဗံ တံ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဥပကော ဧကေန ပရိယာယေန အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ အာရောစေသိ။ “ဣတရော ဇာနာသိ ပန, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပ”န္တိ။ “န ဇာနာမီ”တိ။ “န, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ သိပ္ပံ အဇာနန္တေန သက္ကာ ဃရံ အာဝသိတု”န္တိ။ သော အာဟ – “နာဟံ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ ဇာနာမိ, အပိစ တုမှာကံ မံသဟာရကော ဘဝိဿာမိ, မံသဉ္စ ဝိက္ကိဏိဿာမီ”တိ။ မာဂဝိကော “အမှာကမ္ပိ ဧတဒေဝ ရုစ္စတီ”တိ ဥတ္တရသာဋကံ ဒတွာ အတ္တနော သဟာယကဿ ဃရေ ကတိပါဟံ ဝသာပေတွာ တာဒိသေ ဒိဝသေ ဃရံ အာနေတွာ ဓီတရံ အဒါသိ။

အထ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ပုတ္တော နိဗ္ဗတ္တိ, **သုဘဒ္ဒော** တိဿ နာမံ အကံသု။ စာပါ တဿ ရောဒနကာလေ “ဥပကဿ ပုတ္တ, အာဇီဝကဿ ပုတ္တ, မံသဟာရကဿ ပုတ္တ, မာ ရောဒိ မာ ရောဒီ”တိ အာဒိနာ ပုတ္တတောသနဂီတေန ဥပကံ ဥပ္ပဏ္ဍေသိ။ သော “မာ တွံ စာပေ မံ ‘အနာထော’တိ မညိ, အတ္ထိ မေ သဟာယော အနန္တဇိနော နာမ, တဿာဟံ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ အာဟ။ စာပါ “ဧဝမယံ အဋ္ဋီယတီ”တိ ဉတွာ ပုနပ္ပုနံ တထာ ကထေသိယေဝ။ သော ဧကဒိဝသံ တာယ တထာ ဝုတ္တော ကုဇ္ဈိတွာ ဂန္တုမာရဒ္ဓော။ တာယ တံ တံ ဝတွာ အနုနီယမာနောပိ သညတ္တိံ အနာဂစ္ဆန္တော ပစ္ဆိမဒိသာဘိမုခော ပက္ကာမိ။

ဘဂဝတာ စ တေန သမယေန သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဘိက္ခူနံ အာစိက္ခိ – “ယော, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဇ ‘ကုဟိံ အနန္တဇိနော’တိ ဣဓာဂန္တွာ ပုစ္ဆတိ, တံ မမ သန္တိကံ ပေသေထာ”တိ။ ဥပကောပိ “ကုဟိံ အနန္တဇိနော ဝသတီ”တိ တတ္ထ တတ္ထ ပုစ္ဆန္တော အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဝိဟာရမဇ္ဈေ ဌတွာ “ကုဟိံ အနန္တဇိနော”တိ ပုစ္ဆိ။ တံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော သန္တိကံ နယိံသု။ သော ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ “ဇာနာထ မံ ဘဂဝါ”တိ အာဟ။ “အာမ, ဇာနာမိ, ကုဟိံ ပန တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ ဝသီ”တိ? “ဝင်္ကဟာရဇနပဒေ, ဘန္တေ”တိ။ “ဥပက, ဣဒါနိ မဟလ္လကော ဇာတော ပဗ္ဗဇိတုံ သက္ခိဿသီ”တိ? “ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ဘန္တေ”တိ။ သတ္ထာ အညတရံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေသိ – “ဧဟိ တွံ, ဘိက္ခု, ဣမံ ပဗ္ဗာဇေဟီ”တိ။ သော တံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ပဗ္ဗဇိတော သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇန္တော န စိရဿေဝ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာယ ကာလံ ကတွာ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တော, နိဗ္ဗတ္တက္ခဏေယေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အဝိဟေသု နိဗ္ဗတ္တမတ္တာ သတ္တ ဇနာ အရဟတ္တံ ပတ္တာ, တေသံ အယံ အညတရော။ ဝုတ္တဉှေတံ –

“အဝိဟံ ဥပပန္နာသေ၊ ဝိမုတ္တာ သတ္တ ဘိက္ခဝေါ။
ရာဂဒေါသပရိက္ခီဏာ၊ တိဏ္ဏာ လောကေ ဝိသတ္တိကံ။

“ဥပကော ပလဂဏ္ဍော စ၊ ပက္ကုသာတိ စ တေ တယော။
ဘဒ္ဒိယော ခဏ္ဍဒေဝေါ စ၊ ဗာဟုရဂ္ဂိ စ သိင်္ဂိယော။

တေ ဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ ဒိဗ္ဗယောဂံ ဥပစ္စဂု''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၀၅)။

ဥပကေ ပန ပက္ကန္တေ နိဗ္ဗိန္နဟဒယာ စာပာ အရကံ အယ္ယကဿ နိယ္ယာဒေတွာ ပုဗ္ဗေ ဥပကေန ဂတမဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တီ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတာ, အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပုဗ္ဗေ ဥပကေန အတ္တနာ စ ကထိတကထာယော ဥဒါနဝသေန ကေဗ္ဗျ ကတွာ –

၂၉၂. ''လဋ္ဌိဟတ္ထော ပုရေ အာသိ၊ သော အနိ မိဂလုဒ္ဒကော။
အာသာယ ပလိပာ ဃောရာ၊ နာသက္ခိ ပါရမေတဝေ။

၂၉၃. ''သုမတ္တံ မံ မညမာနာ၊ စာပါ ပုတ္တမတောသယိ။
စာပါယ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊ ပဗ္ဗဇိဿံ ပုနောပဟံ။

၂၉၄. ''မာ မေ ကုဇ္ဈိ မဟာဝီရ၊ မာ မေ ကုဇ္ဈိ မဟာမုနိ။
န ဟိ ကောဓပရေတဿ၊ သုဒ္ဓိ အတ္ထိ ကုတော တပေါ။

၂၉၅. ''ပက္ကမိဿဉ္စ နာဠာတော၊ ကောဓ နာဠာယ ဝစ္ဆတိ။
ဗန္ဓန္တီ ဣတ္ထိရူပေန၊ သမဏေ ဓမ္မဇီဝိနော။

၂၉၆. ''ဧဟိ ကာဠ နိဝတ္တဿု၊ ဘုဉ္ဇ ကာမေ ယထာ ပုရေ။
အဟဉ္စ တေ ဝသီကတာ၊ ယေ စ မေ သန္တိ ဉာတကာ။

၂၉၇. ''ဧတ္တော စာပေ စတုဗ္ဘာဂံ၊ ယထာ ဘာသသိ တွဉ္စ မေ။
တယိ ရတ္တဿ ပေါသဿ၊ ဥဠာရံ ဝတ တံ သိယာ။

၂၉၈. ''ကာဠင်္ဂိနိံဝ တက္ကာရိံ၊ ပုပ္ဖိတံ ဂိရိမုဒ္ဓနိ။
ဖုလ္လံ ဒါလိမလဋ္ဌိံဝ၊ အန္တောဒီပေဝ ပါဋလိံ။

၂၉၉. ''ဟရိစန္ဒနလိတ္တင်္ဂိံ၊ ကာသိကုတ္တမဓာရိနိံ။
တံ မံ ရူပဝတိံ သန္တိံ၊ ကဿ ဩဟာယ ဂစ္ဆသိ။

၃၀၀. ''သာကုန္တိကောဝ သကုဏိံ၊ ယထာ ဗန္ဓိတုမိစ္ဆတိ။
အာဟရိမေန ရူပေန၊ န မံ တွံ ဗာဓယိဿသိ။

၃၀၁. ''ဣမဉ္စ မေ ပုတ္တဖလံ၊ ကာဠ ဥပ္ပာဒိတံ တယာ။
တံ မံ ပုတ္တဝတိံ သန္တိံ၊ ကဿ ဩဟာယ ဂစ္ဆသိ။

၃၀၂. ''ဇဟန္တိ ပုတ္တေ သပ္ပညာ၊ တတော ဉာတီ တတော ဓနံ။
ပဗ္ဗဇန္တိ မဟာဝီရာ၊ နာဂေါ ဆေတွာဝ ဗန္ဓနံ။

၃၀၃. ''ဣဒါနိ တေ ဣမံ ပုတ္တံ၊ ဒဏ္ဍေန ဆုရိကာယ ဝါ။
ဘူမိယံ ဝါ နိသုမ္ဘိဿံ၊ ပုတ္တသောကာ န ဂစ္ဆသိ။

၃၀၄. ''သစေ ပုတ္တံ သိင်္ဂါလာနံ၊ ကုက္ကုရာနံ ပဒါဟိသိ။
န မံ ပုတ္တကတေ ဇမ္မိ၊ ပုနရာဝတ္တယိဿသိ။

၃၀၅. ''ဟန္ဒ ခေါ ဒါနိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ကုဟိံ ကာဠ ဂမိဿသိ။
ကတမံ ဂာမနိဂမံ၊ နဂရံ ရာဇဓာနိယော။

၁၀၆.‘‘အဟုမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဂဏိနော၊ အဿုမဏ္ဍာ သမဏ္ဍမာနိနော။
ကမေန ကမံ ဝိစရိမ္ဟာ၊ နဂရေ ရာဇဓာနိယော။

၁၀၇.‘‘အေသော ဟိ ဘဂဝါ ဗုဒ္ဓေါ၊ နဒီ နေရဉ္ဇရာယ ပတိ။
သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟာနာယ၊ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ပါဏိနံ။
တဿာဟံ သန္တိကံ ဂန္တွာ၊ သော မေ သတ္ထာ ဘဝိဿတိ။

၁၀၈.‘‘ဝန္ဒနံ ဒါနိ မေ ဝဇ္ဇာသိ၊ လောကနာထံ အနုတ္တရံ။
ပဒက္ခိဏဉ္စ ကတွာန၊ အာဒိသေယျာသိ ဒက္ခိဏံ။

၁၀၉.‘‘တံ ခော လဗ္ဘမမ္ဟေဟိ၊ ယထာ ဘာသသိ တွဉ္စ မေ။
ဝန္ဒနံ ဒါနိ တေ ဝဇ္ဇံ၊ လောကနာထံ အနုတ္တရံ။
ပဒက္ခိဏဉ္စ ကတွာန၊ အာဒိသိဿာမိ ဒက္ခိဏံ။

၁၁၀.‘‘တတော စ ကာဠော ပက္ကာမိ၊ နဒီ နေရဉ္ဇရာယ ပတိ။
သော အဒ္ဒသာသိ သမ္ဗုဒ္ဓံ၊ ဒေသေန္တံ အမတံ ပဒံ။

၁၁၁.‘‘ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပာဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

၁၁၂.‘‘တဿ ပါဒါနိ ဝန္ဒိတွာ၊ ကတွာန နံ ပဒက္ခိဏံ။
စာပါယ အာဒိသိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံ အနဂါရိယံ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန’’န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **လဋ္ဌိဟတ္ထော** တိ ဒဏ္ဍဟတ္ထော။ **ပုရေ**တိ ပုဗ္ဗေ ပရိဗ္ဗာဇကကာလေ စဏ္ဍကောဏကုက္ကုရာဒီနံ ပရိဟရဏတ္ထံ ဒဏ္ဍံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဝိစရဏကော အဟောသိ။ **သော ဒါနိ မိဂလုဒ္ဒကော** တိ သော ဣဒါနိ မိဂလုဒ္ဒေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္ဘောဂသံဝာသေဟိ မိဂလုဒ္ဒေါ မာဂဝိကော ဇာတော။ **အာသာယာ**တိ တဏှာယ။ ‘‘အာသယာ’’တိပိ ပဌော, အဇ္ဈာသယဟေတူတိ အတ္ထော။ **ပလိပာ**တိ ကာမပင်္ကတော ဒိဋ္ဌိပင်္ကတော စ။ **ဃောရာ**တိ အဝိဒိတဝိပုလာနတ္ထာဝဟတ္တာ အရုဏတော ဃောရာ။ **နာသက္ခိ ပာရမေတဝေ** တိ တသ္မာ ပလိပဿ ပာရဘူတံ နိဗ္ဗာနံ ဧတုံ ဂန္တုံ န အသက္ခိ, န အဘိသမ္ဘုနီတိ အတ္ထာနမေဝ သန္ဓာယ ဥပကော ဝဒတိ။

သုမတ္တံ မံ မညမာနာ တိ အတ္တနိ သုဋ္ဌု မတ္တံ မဒပ္ပတ္တံ ကာမဂေဓဝသေန လဂ္ဂံ ပမတ္တံ တ ကတွာ မံ သလ္လက္ခေန္တီ။ **စာပါ ပုတ္တမတောသယီ** တိ မိဂလုဒ္ဒဿ ဓီတာ စာပါ ‘‘အာဇီဝကဿ ပုတ္တော’’တိအာဒိနာ မံ ဃဋ္ဋေန္တီ ပုတ္တံ တောသေသိ ကေဠာယသိ။ ‘‘သုပတိ မံ မညမာနာ’’တိ စ ပဌန္တိ, သုပတီတိ မံ မညမာနာတိ အတ္ထော။ **စာပါယ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ**တိ စာပါယ တယိ ဥပ္ပန္နံ ကိလေသဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ။ **ပဗ္ဗဇိဿံ ပုနောပဟံ** န္တိ ပုန ဒုတိယတရမ္ပိ အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။

ဣဒါနိ တဿာ ‘‘မယှံ အတ္တော နတ္ထိ’’တိ ဝဒတိ, တံ သုတွာ စာပါ ခမာပေန္တီ **‘‘မာ မေ ကုဇ္ဈိ’’** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **မာ မေ ကုဇ္ဈိ** တိ ကေဝဋ္ဋကရဏမတ္တေန မာ မယှံ ကုဇ္ဈိ။ **မဟာဝီရ, မဟာမုနီ**တိ ဥပကံ အာလပတိ။ တဉ္ဟိ သာ ပုဗ္ဗေပိ ပဗ္ဗဇိတော, ဣဒါနိပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမောတိ ကတွာ ခန္တိဉ္စ ပစ္စာသီသန္တီ ‘‘မဟာမုနီ’’တိ အာဟ။ တေနေတဟ – **‘‘န ဟိ ကောဓပရေတဿ, သုဒ္ဓိ အတ္ထိ ကုတော တပေါ’’** တိ, တွံ ဇောတ္တကမ္ပိ အသဟန္တော ကထံ စိတ္တံ ဒမေဿသိ, ကထံ တ တပံ စရိဿသီတိ အဓိပ္ပာယော။

အထ နာဋ္ဌံ ဂန္တုံ ဇီဝိတုကာမောသီတိ စာပါယ ဝုတ္တော အာဟ – **‘‘ပက္ကမိဿဉ္စ နာဋ္ဌာတော, ကောဓ နာဋ္ဌာယ ဝစ္ဆတီ’’**တိ ကော ဣဓ နာဋ္ဌာယ ဝသိဿတိ, နာဋ္ဌာတောဝ အဟံ ပက္ကမိဿာမေဝ။ သော ဟိ တဿ ဇာတက

မော, တတော နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိ။ သော စ မဂဓရဇ္ဇေ ဗောဓိမဏ္ဍဿ အာသန္နပဒေသေ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဗန္ဓန္တီ ကတ္တိရူပေန, သမဏေ ဓမ္မဇီဝိနော**တိ စာပေ တွံ ဓမ္မေန ဇီဝန္တေ ဓမ္မိကေ ပဗ္ဗဇိတေ အတ္တနော ကတ္တိရူပေန ကတ္တိကုတ္တာကပ္ပေဟိ ဗန္ဓန္တီ တိဋ္ဌသိ။ ယေနာဟံ ကုအနိ ဒေိသော ဇာတော, တသ္မာ တံ ပရိစ္စဇာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

ဇေဝံ ဝုတ္တေ စာပာ တံ နိဝတ္တေတုကာမာ **“ဟေိ, ကာဠာ”**တိ ကထမာဟ။ တသ္သတ္တော – ကာဠဝဏ္ဏတာယ, **ကာဠ,** ဥပက, ဇေဟိ **နိဝတ္တသ္သု** မာ ပက္ကမိ, ပုဗ္ဗေ ဝိယ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇ, အဟဉ္စ ယေ စ မေ သန္တိ ဉာတကာ, တေ သဗ္ဗေဝ တုယှံ မာ ပက္ကမိတုကာမတာယ **ဝသီကတာ** ဝသဝတ္တိနော ကတာတိ။

တံ သုတွာ ဥပကော **“ဧတ္တော စာပေ”** တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **စာပေ**တိ စာပေ။ စာပသဒိသအင်္ဂလဋ္ဌိတာယ ဟိ သာ, စာပာတိ နာမံ လဘိ, တသ္မာ, စာပာတိ ဝုစ္စတိ။ တွံ စာပေ, ယထာ ဘာသသိ, ကုအနိ ယာဒိသံ ကထေသိ, ကုတော **စ တုဗ္ဘာဂ**မေဝ ပိယသမုဒာစာရံ ကရေယျာသိ။ တယိ **ရတ္တသ္သ** ရာကဘိဘူတဿ ပုရိသဿ ဥဇ္ဇာရံ ဝတ တံ သိယာ, အဟံ ပနေတရဟိ တယိ ကာမေသု စ ဝိရတ္တော, တသ္မာ စာပာယ ဝစနေ န တိဋ္ဌာမီတိ အဓိပ္ပာယော။

ပုန, စာပာ, အတ္တနိ တဿ အာသတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတုကာမာ **“ကာဠင်္ဂိနိ”** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ, **ကာဠာ**တိ တဿာ လပနံ။ **အင်္ဂိနိ** န္တိ အင်္ဂလဋ္ဌိသမ္ပန္နံ။ **ကုတ**တိ ဥပမာယ နိပာတော။ **တက္ကာရိ ပုပ္ဖိတံ ဂိရိမုဒ္ဓနီ** တိ ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌိတံ သုပုပ္ဖိတအာလိမလဋ္ဌိ ဝိယ။ “ဥက္ကာကာရိ”န္တိ စ ကေစိ ပဌန္တိ, အင်္ဂတ္ထိလဋ္ဌိ ဝိယာတိ အတ္တော။ ဂိရိမုဒ္ဓနီတိ စ ကုဒံ ကေနစိ အနုပဟတသောဘတာဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ ကေစိ “ကာလိင်္ဂိနိ”န္တိ ပဌံ ဝတွာ တဿ ကုမ္ဘဏ္ဍ လတာသဒိသန္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **ဖုလ္လံ အာလိမလဋ္ဌိတ** တိ ပုပ္ဖိတံ ဗီဇပူရလတံ ဝိယ။ **အန္တောဒီပေဝ ဟဋ္ဌလိ** န္တိ ဒီပကဗ္ဘန္တရေ ပုပ္ဖိတပာဋ္ဌလိရုက္ခံ ဝိယ, ဒီပဂ္ဂဟဏဉ္စေတ္ထ သောဘာပာဋ္ဌိယာရိယဒဿနတ္ထမေဝ။

ဟရိစန္ဒနလိတ္တင်္ဂိ န္တိ လောဟိတစန္ဒနေန အနုလိတ္တသဗ္ဗင်္ဂိ။ **ကာသိကုတ္တမဓာရိနိ** န္တိ ဥတ္တမကာသိကဝတ္ထဓရံ။ **တံ မန္တိ** တာဒိသံ မံ။ **ရူပဝတိံ သန္တိ** န္တိ ရူပသမ္ပန္နံ သမာနံ။ **ကဿ** **ဩဟာယ ဂစ္ဆသိ** တိ ကဿ နာမ သတ္တဿ, ကဿ တ ဟေတုနော, ကေန ကာရဏေန, ဩဟာယ ပဟာယ ပရိစ္စဇိတွာ ဂစ္ဆသိ။

ကုတော ပရမ္ပိ တေသံ ဝစနပဋိဝစနကထာဝ ဌပေတွာ ပရိယောသာနေ တိဿော ကထာ။ တတ္ထ **သာကုန္တိကောတ**တိ သကုဏလုဒ္ဒော ဝိယ။ **အာဟရိမေန ရူပေနာ**တိ ကေသမဏ္ဍနာဒိနာ သရီရဇဂ္ဂနေန စေဝ ဝတ္ထာဘရဏာဒိနာ စ အဘိသင်္ခာရိကေန ရူပေန ဝဏ္ဏေန ကိတ္တိမေန စာတုရိယေနာတိ အတ္တော။ **န မံ တွံ ဗာဓယိဿသီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ကုအနိ မံ တွံ န ဗာဓိတုံ သက္ခိဿသိ။

ပုတ္တဖလ န္တိ ပုတ္တသင်္ခာတံ ဖလံ ပုတ္တပသဝေ။

သပ္ပညာ တိ ပညဝန္တော, သံသာရေ အာဒီနဝဝိဘာဝိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေ ဟိ အပ္ပံ တ မဟန္တံ တ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ဘောဂက္ခန္ဓံ တ ပဟာယ ပဗ္ဗဇန္တိ။ တေနာဟ – **“ပဗ္ဗဇန္တိ မဟာဝီရာ, နာဂေ ဆေတွာဝ ဗန္ဓန”**န္တိ, အယဗန္ဓနံ ဝိယ ဟတ္ထိနာဂေ ဂိဟိဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ မဟာဝီရိယာဝ ပဗ္ဗဇန္တိ, န နိဟီနဝီရိယာတိ အတ္တော။

ဒဏ္ဍေနာ တိ ယေန ကေနစိ ဒဏ္ဍေန။ **ဆုရိကာယာ**တိ ခုရေန။ **ဘူမိယံ တ နိသုမ္ဘိဿ** န္တိ ပထဝိယံ ဟာတေတွာ ပေါထနဝိဇ္ဈနာဒိနာ ဝိဗာဓိဿာမိ။ **ပုတ္တသောကာ န ဂစ္ဆသီ** တိ ပုတ္တသောကနိမိတ္တံ န ဂစ္ဆိဿသိ။

ပအာဟိသီတိ ဒဿသိ။ **ပုတ္တကတ္တေ** တိ ပုတ္တကာရဏာ။ **ဇမ္မီ** တိ တဿာ အာလပနံ, လာမကေတိ အတ္တော။

ကုအနိ တဿ ဂမနံ အနုဇာနိတွာ ဂမနဋ္ဌာနံ ဇာနိတုံ **“ဟန္ဒ ခော”** တိ ကထမာဟ။

ဣတရော ပုဗ္ဗေ အဟံ အနိယျာနိကံ သာသနံ ပဂ္ဂယှ အဋ္ဌာသိံ, ဣဒါနိ ပန နိယျာနိကေ အနန္တဇိနဿ သာသနေ ဌာတုကာမော, တသ္မာ တဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီတိ ဒဿေန္တော **“အဟုမှာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဂဏိနော**တိ ဂဏာရော။ **အဿမဏာ** တိ န သမိတပါပါ။ **သမဏမာနိနော**တိ သမိတပါပါတိ ဧဝံ သညိနော။ **ဝိစရိမှာ**တိ ပူရဏာဒိသု အတ္တာနံ ပက္ခိပိတွာ ဝဒတိ။

နေရဉ္ဇရံ ပတီတိ နေရဉ္ဇရာယ နဒိယာ သမီပေ တဿာ တီရေ။ **ဗုဒ္ဓေါ**တိ အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတ္တော, အဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော သဗ္ဗကာလံ ဘဂဝါ တတ္ထေဝ ဝသီတိ အဓိပ္ပါယေန ဝဒတိ။

ဝန္ဒနံ ဒါနိ မေ ဝဇ္ဇာသီ တိ မမ ဝန္ဒနံ ဝဒေယျာသိ, မမ ဝစနေန လောကနာထံ အနုတ္တရံ ဝဒေယျာသီတိ အတ္ထော။ **ပဒက္ခိဏဉ္စ ကတွာန, အာဒိသေယျာသိ ဒက္ခိဏ** န္တိ ဗုဒ္ဓံ ဘဂဝန္တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာပိ စတူသု ဌာနေသု ဝန္ဒိတွာ, တတော ပုရတော မယှံ ပတ္တိဒါနံ ဒေန္တော ပဒက္ခိဏံ အာဒိသေယျာသိ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ သုတပုဗ္ဗတ္တာ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ ဧဝံ ဝဒတိ။

ဧတံ ခေါ လဗ္ဘမမှေဟိ တိ ဧတံ ပဒက္ခိဏကရဏံ ပုညံ အမှေဟိ တဝ ဒါတုံ သက္ကာ, န နိဝတ္တနံ, ပုဗ္ဗေ ဝိယ ကာမူပဘောဂေ စ န သက္ကာတိ အဓိပ္ပါယော။ **တေ ဝဇ္ဇ** န္တိ တဝ ဝန္ဒနံ ဝဇ္ဇံ ဝက္ခာမိ။

သောတိ ကာဠော, **အဒ္ဒသာသီ** တိ အဒ္ဒက္ခိ။

သတ္တုဒ္ဒေသနာယံ သစ္စကထာယ ပဏ္ဏနတ္တာ တဗ္ဗိနိမုတ္တာယ အဘာဝတော **“ဒုက္ခ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ, သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

စာပါထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. သုန္ဒရီထေရီကထာဝဏ္ဏနာ

ပေတာနိ ဘောတိ ပုတ္တာနီ တိအာဒိကာ သုန္ဒရိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ ဣတော ဧကတိံသကပ္ပေ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ ဧကဒိဝသံ သတ္ထာရံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ပသန္နမာနသာ ဘိက္ခံ ဒတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိ။ သတ္ထာ တဿာ စိတ္တပ္ပသာဒံ ဉတွာ အနုမောဒနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန တာဝတိံသေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ပရိပက္ကဉာဏာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဗာရာဏသိယံ သုဇာတဿ နာမ ဗြာဟ္မဏဿ ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ ရူပသမ္ပတ္တိယာ **သုန္ဒရီ** တိ နာမံ အဟောသိ။ ဝယပ္ပတ္တကာလေ စဿာ ကနိဋ္ဌဘာတာ ကာလမကာသိ။ အထဿာ ပိတာ ပုတ္တသောကေန အဘိဘူတော တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တော ဝါသိဋ္ဌိတ္ထေရိယာ သမာဂန္တွာ တံ သောကဝိနောဒနကာရဏံ ပုဋ္ဌော “ပေတာနိ ဘောတိ ပုတ္တာနီ”တိအာဒိကာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ ထေရီ တံ သောကာဘိဘူတံ ဉတွာ သောကံ ဝိနောဒေတုကာမာ “ဗဟူနိ ပုတ္တသတာနီ”တိအာဒိကာ ဒွေ ဂါထာ ဝတွာ အတ္တနော အသောကဘာဝံ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော “ကထံ တွံ, အယျေ, ဧဝံ အသောကာ ဇာတာ”တိ အာဟ။ တဿ ထေရီ ရတနတ္တယဂုဏံ ကထေသိ။

အထ ဗြာဟ္မဏော “ကုဟိံ သတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣဒါနိ မိထိလာယံ ဝိဟရတီ”တိ တံ သုတွာ တာဝဒေဝ ရထံ ယောဇေတွာ ရထေန မိထိလံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ တဿ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ဓမ္မံ သုတွာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓေါ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော တတိယေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အထ သာရထိ ရထံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏိယာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ သုန္ဒရီ အတ္တနော ပိတု ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ, “အမ္မ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ မာတရံ အာပုစ္ဆိ။ မာတာ “ယံ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဘောဂဇာတံ, သဗ္ဗံ တံ တုယှံ သန္တကံ, တွံ ဣမဿ ကုလဿ ဒါယာဒိကာ ပဋိပဇ္ဇ, ဣမံ သဗ္ဗဘောဂံ ပရိဘုဉ္ဇ, မာ ပဗ္ဗဇီ”တိ အာဟ။ သာ “န မယှံ ဘောဂေဟိ အတ္ထော,

ပဗ္ဗဇိဿာမေတဟံ, အမ္မာ''တိ မာတရံ အနုဇာနာပေတ္ွာ မဟတိံ သမ္ပတ္တိံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ဆဍ္ဍေတ္ွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတ္ွာ စ သိက္ခမာနာယေဝ ဟုတ္ွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတ္ွာ ဃဋေန္တီ ဝါယမန္တီ ဟေတုသမ္ပန္နတာယ ဉာဏဿ ပရိပါကံ ဂတတ္တာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** –

''ပိဏ္ဍပါတံ စရန္တဿ, ဝေဿဘုဿ မဟေသိနော။
ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ပါဒါသိံ, ပသန္နာ သေဟိ ပါဏိဘိ။

''ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓေါ, ဝေဿဘူ လောကနာယကော။
ဝီထိယာ သဏ္ဌိတော သတ္ထာ, အကာ မေ အနုမောဒနံ။

''ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒတွာန, တာဝတိံသံ ဂမိဿသိ။
ဆတ္တိံသဒေဝရာဇူနံ, မဟေသိတ္တံ ကရိဿသိ။

''ပညာသံ စက္ကဝတ္တီနံ, မဟေသိတ္တံ ကရိဿသိ။
မနသာ ပတ္ထိတံ သဗ္ဗံ, ပဋိလစ္ဆသိ သဗ္ဗဒါ။

''သမ္ပတ္တိံ အနုဘောတွာန, ပဗ္ဗဇိဿသိ ကိဉ္စနာ။
သဗ္ဗာသဝေ ပရိညာယ, နိဗ္ဗာယိဿသိနာသဝါ။

''ဣဒံ ဝတွာန သမ္ဗုဒ္ဓေါ, ဝေဿဘူ လောကနာယကော။
နဘံ အဗ္ဘုဂ္ဂမိ ဝီရော, ဟံသရာဇာဝ အမ္ဗရေ။

''သုဒိန္နံ မေ အနဝရံ, သုယိဋ္ဌာ ယာဂသမ္ပဒါ။
ကဋစ္ဆုဘိက္ခံ ဒတွာန, ပတ္တာဟံ အစလံ ပဒံ။

''ဧကတိံသေ ဣတော ကပ္ပေ, ယံ အနမဒဒိံ တဒါ။
ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမိ, ဘိက္ခာအနုသိဒံ ဖလံ။

''ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ။ပေ.။ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန''န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝိဟရန္တီ အပရဘာဂေ ''သတ္တု ပုရတော သီဟနာဒံ နဒိဿာမီ''တိ ဥပဇ္ဈာယံ အာပုစ္ဆိတွာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခမိတွာ သမ္မာပုလာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဓိံ အနုက္ကမေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာ သတ္ထာရာ ကတပဋိသန္ထာရာ သတ္ထု ဩရသဓီတုဘာဝဒီပနေန အညံ ဗျာကာသိ။ အထဿာ မာတရံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗော ဉာတိဂဏော ပရိဇနော စ ပဗ္ဗဇိ။ သာ အပရဘာဂေ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပိတရာ ဝုတ္တကထံ အာဒိံ ကတွာ ဥဒာနဝသေန –

၃၁၃. ''ပေတာနိ ဘောတိ ပုတ္တာနိ, ခာဒမာနာ တုဝံ ပုရေ။
တုဝံ ဒိဝါ စ ရတ္တော စ, အတီဝ ပရိတပ္ပသိ။

၃၁၄. ''သာဇ္ဇ သဗ္ဗာနိ ခာဒိတွာ, သတပုတ္တာနိ ဗြာဟ္မဏီ။
ဝါသေဋ္ဌိ ကေန ဝဏ္ဏေန, န ဗာဠှံ ပရိတပ္ပသိ။

၃၁၅. ''ဗဟူနိ ပုတ္တသတာနိ, ဉာတိသင်္ဃသတာနိ စ။
ခါဒိတာနိ အတီတံသေ, မမ တုယှဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။

၃၁၆. ''သာဟံ နိဿရဏံ ဉတွာ, ဇာတိယာ မရဏဿ စ။
န သောစာမိ န ရောဒါမိ, န စာပိ ပရိတပ္ပယိံ။

၂၁၇. “အဗ္ဘုတံ ဝတ ဝါသေဋ္ဌိ၊ ဝါစံ ဘာသသိ ဧဒိသိံ။
ကသ္မာ တ္ဝံ ဓမ္မမညာယ၊ ဂိရံ ဘာသသိ ဧဒိသိံ။

၂၁၈. “ဧသ ဗြာဟ္မဏ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ နဂရံ မိထိလံ ပတိ။
သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပဟာနာယ၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ ပါဏိနံ။

၂၁၉. “တဿ ဗုဒ္ဓဿ အရဟတော၊ ဓမ္မံ သုတ္ဝါ နိရူပဓိံ။
တတ္ထ ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာ၊ ပုတ္တသောကံ ဗျပါနုဒိံ။

၂၂၀. “သော အဟမ္ပိ ဂမိဿာမိ၊ နဂရံ မိထိလံ ပတိ။
အပ္ပေဝ မံ သော ဘဂဝါ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမောစယေ။

၂၂၁. “အဒ္ဒသ ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ နိရူပဓိံ။
သွဿ ဓမ္မမဒေသေသိ၊ မုနိ ဒုက္ခဿ ပါရဂူ။

၂၂၂. “ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ၊ ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
အရိယံ စဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂံ၊ ဒုက္ခူပသမဂါမိနံ။

၂၂၃. “တတ္ထ ဝိညာတသဒ္ဓမ္မော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိ။
သုဇာတော တီဟိ ရတ္တီဟိ၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဖဿယိ။

၂၂၄. “ဧဟိ သာရထိ ဂစ္ဆာဟိ၊ ရထံ နိယျာဒယာဟိမံ။
အာရောဂျံ ဗြာဟ္မဏိံ ဝဇ္ဇ၊ ပဗ္ဗဇိ ဒါနိ ဗြာဟ္မဏော။
သုဇာတော တီဟိ ရတ္တီဟိ၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဖဿယိ။

၂၂၅. “တတော စ ရထမာဒါယ၊ သဟဿဉ္စာပိ သာရထိ။
အာရောဂျံ ဗြာဟ္မဏိံဝေစ၊ ‘ပဗ္ဗဇိ ဒါနိ ဗြာဟ္မဏော။
သုဇာတော တီဟိ ရတ္တီဟိ၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဖဿယိ။

၂၂၆. “ဧတဉ္စာဟံ အဿရထံ၊ သဟဿဉ္စာပိ သာရထိ။
တေဝိဇ္ဇံ ဗြာဟ္မဏံ သုတ္ဝာ၊ ပုဏ္ဏပတ္တံ ဒဒါမိ တေ။

၂၂၇. “တုယှေဝ ဟောတ္ဝဿရထော၊ သဟဿဉ္စာပိ ဗြာဟ္မဏိ။
အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဝရပညဿ သန္တိကေ။

၂၂၈. “ဟတ္ထီ ဂဝဿံ မဏိကုဏ္ဍလဉ္စ၊ ဖီတဉ္စိမံ ဂဟဝိဘဝံ ပဟာယ။
ပိတာ ပဗ္ဗဇိတော တုယှံ၊ ဘုဉ္ဇ ဘောဂါနိ သုန္ဒရိ။
တုဝံ ဒါယာဒိကာ ကုလေ။

၂၂၉. “ဟတ္ထီ ဂဝဿံ မဏိကုဏ္ဍလဉ္စ၊ ရမ္မံ စိမံ ဂဟဝိဘဝံ ပဟာယ။
ပိတာ ပဗ္ဗဇိတော မယှံ၊ ပုတ္တသောကေန အဋ္ဋိတော။
အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမိ၊ ဘာတုသောကေန အဋ္ဋိတာ။

၂၃၀. “သော တေ ဣဇ္ဈတု သင်္ကပ္ပော၊ ယံ တ္ဝံ ပတ္ထေသိ သုန္ဒရိ။
ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော ဥဉ္ဆော စ၊ ပံသုကူလဉ္စ စီဝရံ။
ဧတာနိ အဘိသမ္ဘောန္တီ၊ ပရလောကေ အနာသဝါ။

၂၃၁. “သိက္ခမာနာယ မေ အယျေ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ဝိသောဓိတံ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဇာနာမိ၊ ယတ္ထ မေ ဝုသိတံ ပုရေ။

၃၃၂. “တုဝံ နိဿာယ ကလျာဏိ၊ ထေရိ သင်္ဃဿ သောဘနေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

၃၃၃. “အနုဇာနာဟိ မေ အယျေ၊ ဣစ္ဆေ သာဝတ္ထိ ဂန္တဝေ။
သီဟနာဒံ နဒိဿာမိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။

၃၃၄. “ပဿ သုန္ဒရိ သတ္ထာရံ၊ ဟေမဝဏ္ဏံ ဟရိတ္တစံ။
အဒန္တာနံ ဒမေတာရံ၊ သမ္ဗုဒ္ဓမကုတောဘယံ။

၃၃၅. “ပဿ သုန္ဒရိမာယန္တိံ၊ ဝိပ္ပမုတ္တံ နိရူပဓိံ။
ဝီတရာဂံ ဝိသံယုတ္တံ၊ ကတကိစ္စမနာသဝံ။

၃၃၆. “ဗာရာဏသိတော နိက္ခမ္မ၊ တဝ သန္တိကမာဂတာ။
သာဝိကာ တေ မဟာဝီရ၊ ပါဒေ ဝန္ဒတိ သုန္ဒရီ။

၃၃၇. “တုဝံ ဗုဒ္ဓော တုဝံ သတ္ထာ၊ တုယှံ ဓီတာမှိ ဗြာဟ္မဏ။
ဩရသာ မုခတော ဇာတာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ။

၃၃၈. “တဿာ တေ သွာဂတံ ဘဒ္ဒေ၊ တတော တေ အဒုရာဂတံ။
ဧဝဉှိ ဒန္တာ အာယန္တိ၊ သတ္ထု ပါဒါနိ ဝန္ဒိကာ။
ဝီတရာဂါ ဝိသံယုတ္တာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ”တိ။ –

ဣမာ ကထာ ပစ္စုဒာဟာသိ။

တတ္ထ **ပေတာနီ**တိ မတာနိ။ **ဘောတီ**တိ တံ အာလပတိ။ **ပုတ္တာနီ** တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ, ပေတေ ပုတ္တေတိ အတ္ထော။ ဧကော ဧဝ စ တဿာ ပုတ္တော မတော, ဗြာဟ္မဏော ပန “စိရကာလံ အယံ သောကေန အဋ္ဋာ ဟုတွာ ဝိစရိ, ဗဟူ မညေ ဣမိဿာ ပုတ္တာ မတာ”တိ ဧဝံသညီ ဟုတွာ ဗဟုဝစနေနာဟ။ တထာ စ “သာဇ္ဇ သဗ္ဗာနိ ခာဒိတွာ သတပုတ္တာနိ”တိ။ **ခာဒမာနာ**တိ လောကဝေါဟာရဝသေန ခုံသနဝစနမေတံ။ လောကေ ဟိ ယဿာ ဣတ္ထိယာ ဇာတဇာတာ ပုတ္တာ မရန္တိ, တံ ဂရဟန္တာ “ပုတ္တခာဒိနီ”တိအာဒိံ ဝဒန္တိ။ **အတီဝ**တိ အတိဝိယ ဘုသံ။ **ပရိတပ္ပသီ** တိ သန္တပ္ပသိ, ပုရေတိ ယောဇနာ။ အယဉှေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ဘောတိ တသေဋ္ဌိ, ပုဗ္ဗေ တွံ မတပုတ္တာ ဟုတွာ တ သောစန္တိ ပရိဒေဝန္တီ အတိဝိယ သောကာယ သမပ္ပိတာ ကမနိဂမရာဇဓာနိယော အာဟိဏ္ဍသိ။

သာဇ္ဇာ တိ သာ အဇ္ဇ, သာ တွံ ဧတရဟီတိ အတ္ထော။ “သဇ္ဇာ”တိ တ ပဌော။ **ကေန ဝဏ္ဏေနာ** တိ ကေန ကာရဏေန။

ခာဒိတာနီတိ ထေရိပိ ဗြာဟ္မဏေန ဝုတ္တပရိယာယေနေဝ ဝဒတိ။ ခာဒိတာနိ တ ဗျဂ္ဃဒီပိဗိဠာရာဒိဇာတိယော သန္ဓာယေဝမာဟ။ **အတီတံသေ**တိ အတီတကောဋ္ဌာသေ, အတိက္ကန္တဘဝေသူတိ အတ္ထော။ **မမ တုယှဉ္စ** တိ မယာ စ တယာ စ။

နိဿရဏံ ဥတွာ ဇာတိယာ မရဏဿ စာ တိ ဇာတိဇရာမရဏာနံ နိဿရဏဘူတံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂဉာဏေန ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ။ **န စာပိ ပရိတပ္ပယိ** န္တိ န စာပိ ဥပဟယာသာသိံ, အဟံ ဥပဟယာသံ န အာပဇ္ဇိန္တိ အတ္ထော။

အဗ္ဘုတံ ဝတာ တိ အစ္ဆရိယံ ဝတ။ တဉှိ အဗ္ဘုတံ ပုဗ္ဗေ အဘူတံ အဗ္ဘုတန္တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒေဒိသိန္တိ** ဧဝရူပိံ, “န သောစာမိ န ရောအမိ, န စာပိ ပရိတပ္ပယိ”န္တိ ဧဝံ သောစနာဒီနံ အဘာဝဒီပနိံ တစံ။ **ကဿ တွံ ဓမ္မမညာယ** တိ ကေဝလံ ယထာ ဒေဒိသော ဓမ္မော လဒ္ဓုံ န သက္ကာ, တသ္မာ ကဿ နာမ သတ္ထုနော ဓမ္မမညာယ ဂိရံ ဘာသသိ ဒေဒိသန္တိ သတ္ထာရံ သာသနဉ္စ ပုစ္ဆတိ။

နိရူပဓိန္တိ နိဒ္ဒုက္ခံ။ **ဝိညာတသဒ္ဓမ္မာ** တိ ပဋိဝိဒ္ဓအရိယသစ္စဓမ္မာ။ **ဗ္ယဟာနုဒိ** န္တိ နီဟရိ ပဇဟိ။

ဝိပ္ပမုတ္တာ န္တိ သဗ္ဗသော ဝိမုတ္တံ, သဗ္ဗကိလေသေဟိ သဗ္ဗဘဝေဟိ စ ဝိသံယုတ္တံ။ **သွဝသ္သာ** တိ သော သမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓော အသ္သ ဗြာဟ္မဏသ္သ။

တတ္ထာ တိ တသ္သံ စတုသစ္စဓမ္မဒေသနာယံ။

ရထံ နိယ္ယာဒယာဟိမ န္တိ ဣမံ ရထံ ဗြာဟ္မဏိယာ နိယ္ယာဒေဟိ။

သဟာသ္သည္စာပိ တိ မဂ္ဂပရိဗ္ဗယတ္ထံ နီတံ ကဟာပဏသဟာသ္သည္စာပိ အာဒာယ နိယ္ယာဒေဟီတိ ယောဇနာ။

အသ္သရထ န္တိ အသ္သယုတ္တရထံ။ **ပုဏ္ဏပတ္တ** န္တိ တုဋ္ဌိဒာနံ။

ဧဝံ ဗြာဟ္မဏိယာ တုဋ္ဌိဒာနေ ဒိယ္ယမာနေ တံ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တော သာရထိ ''တုယှေဝံ ဟောတူ''တိ ကထံ ဝ
တွာ သတ္ထု သန္တိကမေဝ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတေ ပန သာရထိမှိ ဗြာဟ္မဏီ အတ္တနော ဓီတရံ သုန္ဒရိံ အာမန္တ
တေတွာ ဃရာတသေ နိယောဇေန္တီ **''ဟတ္ထီ ဂဝသ္သ''** န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဟတ္ထီ** တိ ဟတ္ထိနော။ **ဂဝသ္သ** န္တ
တိ ကတေ စ အသ္သာ စ။ **မဏိကုဏ္ဍလဥ္စ** တိ မဏိ စ ကုဏ္ဍလာနိ စ။ **ဖီတဥ္စိမံ ဂဟဝိဘဝံ ပဟာယာ** တိ ဣမံ ဟတ္ထိ
အာဒိပ္ပဘေဒံ ယထာဝုတ္တံ အဝုတ္တဥ္စ ခေတ္တဝတ္ထုဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဘေဒံ ဖီတံ ပဟူတဥ္စ ဂဟဝိဘဝံ ဂေဟူပကရဏံ
အညဥ္စ အသိအသာဒိကံ သဗ္ဗံ ပဟာယ တဝ ပိတာ ပဗ္ဗဇိတော။ **ဘုဥ္စ ဘောကနိ သုန္ဒရိ** တိ သုန္ဒရိ, တွံ ဣမေ ဘော
ဂေ ဘုဥ္စသ္သု။ **တုဝံ အယာဒိကာ ကုလေ**တိ တုဝဥ္ဟိ ဣမသ္မိံ ကုလေ အယဇ္ဇာရဟာတိ။

တံ သုတွာ သုန္ဒရီ အတ္တနော နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယံ ပကာသေန္တီ **''ဟတ္ထီဂဝသ္သ''** န္တိအာဒိမာဟ။

အထ နံ မာတာ နေက္ခမ္မေယေဝ နိယောဇေန္တီ **''သော တေ ဣဇ္ဈတု''** တိအာဒိနာ ဒိယဍ္ဍကထမာဟ။ တတ္ထ **ယံ
တွံ ပတ္ထေသိ သုန္ဒရီ**တိ သုန္ဒရိ တွံ ဣဒာနိ ယံ ပတ္ထေသိ အာကင်္ခသိ။ သော တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ **သင်္ကပ္ပော** ပဗ္ဗဇ္
ဇာယ ဆန္ဒော **ဣဇ္ဈတု** အနန္တရာယေန သိဇ္ဈတု။ **ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော** တိ ဃရေ ဃရေ ပတိဋ္ဌိတွာ လဒ္ဓဗ္ဗဘိက္ခာပိဏ္ဍ
ော။ **ဥဉ္ဆော** တိ တဒတ္ထံ ဃရပဋိပာဋိယာ အာဟိဏ္ဍနံ ဥဒ္ဒိသ္သ ဌာနဥ္စ။ **တောနီ**တိ ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍာဒီနိ။ **အဘိသမ္
ဘောန္တီ**တိ အနိဗ္ဗိန္နရူပာ ဇင်္ဃဗလံ နိသ္သာယ အဘိသမ္ဘုဏန္တီ, သာဓေန္တီတိ အတ္ထော။

အထ သုန္ဒရီ ''သာဓု, အမ္မာ''တိ မာတုယာ ပဋိသ္သုဏိတွာ နိက္ခမိတွာ ဘိက္ခုနုပသ္သယံ ဂန္တွာ သိက္ခမာနာ
ယေဝ သမာနာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ သစ္ဆိကတွာ ''သတ္ထု သန္တိကံ ဂမိသ္သာမီ''တိ ဥပဇ္ဈာယံ အာရောစေတွာ ဘိက္ခုနီ
ဟိ သဒ္ဓိံ သာဝတ္ထိံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **''သိက္ခမာနာယ မေ, အယျေ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **သိက္ခမာနာယ မေ** တိ
သိက္ခမာနာယ သမာနာယ မယာ။ **အယျေ** တိ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယံ အာလပတိ။

တုဝံ နိသ္သာယ ကလ္ယာဏိ, ထေရိ သင်္ဃသ္သ သောဘနေ တိ ဘိက္ခုနိသင်္ဃေ ဝုဒ္ဓတရဘာဝေန ထိရဂုဏယော
ဂေန စ သင်္ဃတ္ထေရိ သောဘနေဟိ သီလာဒီဟိ သမန္နာဂတတ္တာ သောဘနေ ကလ္ယာဏိ ကလ္ယာဏမိတ္တေ, အယျ
ယေ, တံ နိသ္သာယ မယာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ ကတံ ဗုဒ္ဓသ္သ သာသနန္တိ ယောဇနာ။

ဣစ္ဆေ တိ ဣစ္ဆာမိ။ **သာဝတ္ထိ ဂန္တဝေ** တိ သာဝတ္ထိံ ဂန္တုံ။ **သီဟနာဒံ နဒိသ္သာမီ** တိ အညာဗျာကရဏမေဝ
သန္ဓာယာဟ။

အထ သုန္ဒရီ အနုက္ကမေန သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဓမ္မာသနေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဥဠာရံ
ပီတိသောမနသ္သံ ပဋိသံဝေဒယမာနာ အတ္တာနမေဝ အာလပန္တီ အာဟ **''ပသ္သ သုန္ဒရီ''** တိ။ **ဟေမဝဏ္ဏ**န္တိ သုဝဏ္ဏဝ
ဏ္ဏံ။ **ဟရိတ္တစ** န္တိ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစံ။ ဧတ္ထ စ ဘဂဝတ ပီတဝဏ္ဏော န ''သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော''တိ ဝုစ္စတိ။ အထ ခော
သမ္မဒေဝ ဃံသိတွာ ဇာတိဟိင်္ဂုလကေန အနုလိမ္ပိတွာ သုပရိမဇ္ဇိတကဉ္စနာအာသသန္နိဘောတိ ဒဿေတုံ ''ဟေမ
ဝဏ္ဏ''န္တိ ဝတွာ ''ဟရိတ္တစ''န္တိ ဝုတ္တံ။

ပဿ သုန္ဒရိမာယန္တိ န္တိ တံ သုန္ဒရိနာမိကံ မံ ဘဂဝတ အာဂစ္ဆန္တိံ ပဿ။ **“ဝိပ္ပမုတ္တ”** န္တိအာဒိနာ အညံ ဗျာကရောန္တီ ပီတိဝိပ္ဖာရဝသေန ဝဒတိ။

ကုတော ပန အာဂတာ, ကတ္ထ စ အာဂတာ, ကီဒိသာ စာယံ သုန္ဒရီတိ အာသင်္ကန္တာနံ အာသင်္ကံ နိဝတ္တေတုံ ‘‘ဗာရာဏသိတော’’တိ ကထံ ဝတွာ တတ္ထ ‘‘သာဝိကာ စာ’’တိ ဝုတ္တမတ္ထံ ပာကဋံ ကာတုံ **“တုဝံ ဗုဒ္ဓေ”**တိ က ထမာဟ။ တဿတ္ထော – ဣမသ္မိံ သဒေဝကေ လောကေ တုဝမေဝေကော သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမ တ္ထေဟိ ယထာရဟံ အနုသာသနတော တုဝံ မေ **သတ္ထာ,** အဟဉ္စ ခီဏာသဝဗြာဟ္မဏီ ဘဂဝတ တုယှံ ဥရေ တယာမ ဇနိတာဘိဇာတိတာယ **ဩရသာ,** မုခတော ပဝတ္တဓမ္မဃောသေန သာသနဿ စ မုခဘူတေန အရိယမဂ္ဂေန ဇာတတ္တာ **မုခတော ဇာတာ,** နိဋ္ဌိတပရိညာတာဒိကရဏီယတာယ **ကတကိစ္စာ,** သဗ္ဗသော အာသဝါနံ ခေပိတတ္တာ **အနာသဝါ**တိ။

အထဿာ သတ္ထာ အာဂမနံ အဘိနန္ဒန္တော **“တဿာ တေ သွာဂတ”** န္တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – ယာ တွံ မယာ အဓိဂတံ ဓမ္မံ ယာထာဝတော အဓိဂစ္ဆိ။ တဿာ တေ, **ဘဒ္ဒေ** သုန္ဒရိ, ဣဓ မမ သန္တိကေ အာဂတံ အာဂမနံ သုအာဂတံ။ တတော ဧဝ တံ **အဒုရာဂတံ** န ဒုရာဂတံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **ဧဝဉှိ ဒန္တာ အာယန္တိ** တိ, ယထာ တွံ သုန္ဒရိ, ဧဝဉှိ ဥတ္တမေန အရိယမဂ္ဂဒမထေန ဒန္တာ တတော ဧဝ သဗ္ဗမိ **ဝီတရာဂ,** သဗ္ဗေသံ သံယောဇနာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ **ဝိသံယုတ္တာ** ကတကိစ္စာ အနာသဝါ သတ္ထု ပါဒေ ဝန္ဒိကာ အာဂစ္ဆန္တိ, တသ္မာ တဿာ တေ သွာဂတံ အဒုရာဂတန္တိ ယောဇနာ။

သုန္ဒရီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သုဘာကမ္မာရဓီတုထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဒဟရာဟန္တိအာဒိကာ သုဘာယ ကမ္မာရဓီတာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ အနုက္ကမေန သမ္ဘာရိတကုသလမူလာ ဥပစိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ သု ဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ ပရိပက္ကဉာဏာ ဟုတွာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ အညတရဿ သုဝဏ္ဏကာရဿ ဓီ တာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, ရူပသမ္ပတ္တိသောဘာယ **သုဘာ**တိ တဿာ နာမံ အဟောသိ။ သာ အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတွာ, သတ္ထု ရာဇဂဟပ္ပဝေသနေ သတ္ထရိ သဉ္ဇာတပ္ပသာဒာ ဧကဒိဝသံ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ သတ္ထာ တဿာ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ ဒိသွာ အဇ္ဈာသယာနုရူပံ စတုသစ္စဂဗ္ဘံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သာ တာဝဒေဝ သဟဿနယပဋိမဏ္ဍိတေ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ အပရဘာဂေ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ မဟာပဇာ ပတိယာ ဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဘိက္ခုနိသီလေ ပတိဋ္ဌိတာ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇိ။ တံ ဉာတကာ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကာမေဟိ နိမန္တေန္တာ ပဟူတဓနံ ဝိဘဝဇာတဉ္စ ဒဿေတွာ ပလောဘေ န္တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတာနံ ဃရာဝါသေသု ကာမေသု စ အာဒီနဝံ ပကာသေန္တီ ‘‘ဒဟရာဟ’’န္တိ အာဒီဟိ စတုဝီသတိယာ ဂါထာဟိ ဓမ္မံ ကထေတွာ တေ နိရာသေ ကတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရော န္တီ ဣန္ဒြိယာနိ ပရိယောဒပေန္တီ ဘာဝနံ ဥဿုက္ကာပေတွာ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပာပု ဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ –

၃၃၉. ‘‘ဒဟရာဟံ သုဒ္ဓဝသနာ, ယံ ပုရေ ဓမ္မမဿုဏိံ။
တဿာ မေ အပ္ပမတ္တာယ, သစ္စာဘိသမယော အဟု။

၃၄၀. ‘‘တတောဟံ သဗ္ဗကာမေသု, ဘုသံ အရတိမဇ္ဈဂံ။
သက္ကာယသ္မိံ ဘယံ ဒိသွာ, နေက္ခမ္မမေဝ ပီဟယေ။

၃၄၁. ‘‘ဟိတွာနဟံ ဉာတိဂဏံ, ဒါသကမ္မကရာနိ စ။
ဂါမခေတ္တာနိ ဖီတာနိ, ရမဏီယေ ပမောဒိတေ။

၃၄၂. ‘‘ပဟာယဟံ ပဗ္ဗဇိတာ, သာပတေယျမနပ္ပကံ။
ဧဝံ သဒ္ဓာယ နိက္ခမ္မ, သဒ္ဓမ္မေ သုပ္ပဝေဒိတေ။

၃၄၃. ‘‘နေတံ အသ္သ ပတိရူပံ၊ အာကိဥ္စညဉ္စဟိ ပတ္ထယေ။
ယော ဇာတရူပံ ရဇတံ၊ ဆဍ္ဍေတွာ ပုနရာဂမေ။

၃၄၄. ‘‘ရဇတံ ဇာတရူပံ တာ၊ န ဗောဓာယ န သန္တိယာ။
နေတံ သမဏသာရုပ္ပံ၊ န ဇေတံ အရိယဒ္ဓနံ။

၃၄၅. ‘‘လောဘနံ မဒနဉ္စေတံ၊ မောဟနံ ရဇဝဍ္ဎနံ။
သာသင်္ကံ ဗဟုအာယာသံ၊ နတ္ထိ စေတ္ထ ဓုဝံ ဌိတိ။

၃၄၆. ‘‘ဧတ္ထ ရတ္တာ ပမတ္တာ စ၊ သံကိလိဋ္ဌမနာ နရာ။
အညမညေန ဗျာရုဒ္ဓါ၊ ပုထူ ကုဗ္ဗန္တိ မေဓဂံ။

၃၄၇. ‘‘ဝဓော ဗန္ဓော ပရိက္လေသော၊ ဇာနိ သောကပရိဒ္ဒဝေါ။
ကာမေသု အဓိပန္နာနံ၊ ဒိဿတေ ဗျသနံ ဗဟုံ။

၃၄၈. ‘‘တံ မံ ဉာတီ အမိတ္တာဝ၊ ကိံ ဝေါ ကာမေသု ယုဉ္ဇထ။
ဇာနာထ မံ ပဗ္ဗဇိတံ၊ ကာမေသု ဘယဒဿိနိံ။

၃၄၉. ‘‘န ဟိရညသုဝဏ္ဏေန၊ ပရိက္ခီယန္တိ အာသဝါ။
အမိတ္တာ ဝဓကာ ကာမာ၊ သပတ္တာ သလ္လဗန္ဓနာ။

၃၅၀. ‘‘တံ မံ ဉာတီ အမိတ္တာဝ၊ ကိံ ဝေါ ကာမေသု ယုဉ္ဇထ။
ဇာနာထ မံ ပဗ္ဗဇိတံ၊ မုဏ္ဍံ သင်္ဃာဋိပါရုတံ။

၃၅၁. ‘‘ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော ဥဉ္ဆော စ၊ ပံသုကူလဉ္စ စီဝရံ။
ဧတံ ခေါ မမ သာရုပ္ပံ၊ အနဂါရူပနိဿယော။

၃၅၂. ‘‘ဝန္တာ မဟေသီဟိ ကာမာ၊ ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ။
ခေမဋ္ဌာနေ ဝိမုတ္တာ တေ၊ ပတ္တာ တေ အစလံ သုခံ။

၃၅၃. ‘‘မာဟံ ကာမေဟိ သံဂစ္ဆိံ၊ ယေသု တာဏံ န ဝိဇ္ဇတိ။
အမိတ္တာ ဝဓကာ ကာမာ၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓူပမာ ဒုခါ။

၃၅၄. ‘‘ပရိပန္ထော ဧသ ဘယော၊ သဝိဃာတော သကဏ္ဋကော။
ဂေဓော သုဝိသမော စေသော၊ မဟန္တော မောဟနာမုခေါ။

၃၅၅. ‘‘ဥပသဂ္ဂေါ ဘီမရူပေါ၊ ကာမာ သပ္ပသိရူပမာ။
ယေ ဗာလာ အဘိနန္ဒန္တိ၊ အန္ဓဘူတာ ပုထုဇ္ဇနာ။

၃၅၆. ‘‘ကာမပင်္ကေန သတ္တာ ဟိ၊ ဗဟူ လောကေ အဝိဒ္ဒသူ။
ပရိယန္တံ န ဇာနန္တိ၊ ဇာတိယာ မရဏဿ စ။

၃၅၇. ‘‘ဒုဂ္ဂတိဂမနံ မဂ္ဂံ၊ မနုဿာ ကာမဟေတုကံ။
ဗဟုံ ဝေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ အတ္တနော ရောဂမာဝဟံ။

၃၅၈. ‘‘ဧဝံ အမိတ္တဇနနာ၊ တာပနာ သံကိလေသိကာ။
လောကာမိသာ ဗန္ဓနီယာ၊ ကာမာ မရဏဗန္ဓနာ။

၃၅၉. ‘‘ဥမ္မာဒနာ ဥလ္လပနာ၊ ကာမာ စိတ္တပ္ပမာထိနော။

သတ္တာနံ သံကိလေသာယ၊ ခိပ္ပံ မာရေန သြဋ္ဌိတံ။

၃၆၀. ''အနန္တာဒီနတ ကာမာ၊ ဗဟုဒုက္ခာ မဟာဝိသာ။
အပ္ပဿာဒာ ရဏကရာ၊ သုက္ကပက္ခဝိသောသနာ။

၃၆၁. ''သာဟံ ဧတာဒိသံ ကတွာ၊ ဗျသနံ ကာမဟေတုကံ။
န တံ ပစ္စာဂမိဿာမိ၊ နိဗ္ဗာနာဘိရတာ သဒာ။

၃၆၂. ''ရဏံ တရိတွာ ကာမာနံ၊ သီတိဘာဝါဘိကင်္ခိနီ။
အပ္ပမတ္တာ ဝိဟဿာမိ၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယေ။

၃၆၃. ''အသောကံ ဝိရဇံ ခေမံ၊ အရိယဋ္ဌင်္ဂိကံ ဥဇုံ။
တံ မဂ္ဂံ အနုဂစ္ဆာမိ၊ ယေန တိဏ္ဏာ မဟေသိနော။

၃၆၄. ''ဣမံ ပဿထ ဓမ္မဋ္ဌံ၊ သုဘံ ကမ္မာရဓီတရံ။
အနေဇံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ၊ ရုက္ခမူလမှိ ဈာယတိ။

၃၆၅. ''အဇ္ဇဋ္ဌမီ ပဗ္ဗဇိတာ၊ သဒ္ဓာ သဒ္ဓမ္မသောဘနာ။
ဝိနီတုပ္ပလဝဏ္ဏာယ၊ တေဝိဇ္ဇာ မစ္စုဟာယိနီ။

၃၆၆. ''သာယံ ဘုဇိဿာ အဏဏာ၊ ဘိက္ခုနီ ဘာဝိတိန္ဒြိယာ။
သဗ္ဗယောဂဝိသံယုတ္တာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ။

၃၆၇. ''တံ သက္ကော ဒေဝသင်္ဃေန၊ ဥပသင်္ကမ္မ ဣဒ္ဓိယာ။
နမဿတိ ဘူတပတိ၊ သုဘံ ကမ္မာရဓီတရ''န္တိ။ – ဣမာ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ဒဟရာဟံ သုဒ္ဓဝသနာ, ယံ ပုရေ ဓမ္မမဿုဏိံ** န္တိ ယသ္မာ အဟံ ပုဗ္ဗေ ဒဟရာ တရုဏီ ဧဝ သုဒ္ဓဝသနာ သုဒ္ဓဝတ္ထနိဝတ္ထာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာ သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မံ အဿောသိံ။ **တဿာ မေ အပ္ပမတ္တာယ, သစ္စာဘိသမယော အဟူ**တိ ယသ္မာ စ တဿာ မေ မယှံ ယထာသုတံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အပ္ပမတ္တာယ ဥပဋ္ဌိတ သ္သတိယာ သီလံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဘာဝနံ အနုယုဥ္ဇန္တိယာဝ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အဘိသမယော ''ဣဒံ ဒုက္ခ''န္တိအာဒိ နာ (ပဋိ. မ. ၁.၃၂) ပဋိဝေဓော အဟောသိ။

တတောဟံ သဗ္ဗကာမေသု, ဘုသံ အရတိမဇ္ဈဂ န္တိ တတော တေန ကာရဏေန သတ္ထု သန္တိကေ ဓမ္မဿ သု တတ္တာ သစ္စာနဉ္စ အဘိသမိတတ္တာ မနုဿေသု ဒိဗ္ဗေသု စာတိ သဗ္ဗေသုပိ ကာမေသု ဘုသံ အတိဝိယ အရတိံ ဥက္က ကဏ္ဌိံ အဓိဂစ္ဆိံ။ **သက္ကာယသ္မိံ** ဥပာဒါနက္ခန္ဓပဉ္စကေ, **ဘယံ** သပ္ပဋိဘယဘာဝံ ဉာဏစက္ခုနာ ဒိသွာ, **နေက္ခမ္မမေဝ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ နိဗ္ဗာနမေဝ, **ပီဟယေ** ပိဟယာမိ ပတ္ထယာမိ။

အသကမ္မကရာနိ စာတိ အသေ စ ကမ္မကာရေ စ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဟေတံ ဝုတ္တံ။ **ကမခေတ္တာနီ** တိ ကမေ စ ပု ဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏဝိရုဟနက္ခေတ္တာနိ စ, ကမပရိယာပန္နာနိ တ ခေတ္တာနိ။ **ဖီတာနီ**တိ သမိဒ္ဓါနိ။ **ရမဏီယေ**တိ မနု ညေ။ **ပမောဒိတေ**တိ ပမုဒိတေ, ဘောဂက္ခန္ဓေ ဟိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သာပတေယျ** န္တိ သန္တကံ ဓနံ, မဏိကနကရ ဇတာဒိပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုံ။ **အနပ္ပက** န္တိ မဟန္တံ, ပဟာယာတိ ယောဇနာ။ **ဇဝံ သဒ္ဓာယ နိက္ခမ္မာ** တိ ''ဟိတွာနဟံ ဉာတိ ဂဏ''န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန မဟန္တံ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ မဟန္တဉ္စ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ကမ္မကမ္မဖလာနိ ရတနတ္တ တယဉ္စာတိ သဒ္ဒေယျဝတ္ထုံ သဒ္ဒာယ သဒ္ဒဟိတွာ ဃရတော နိက္ခမ္မ, **သဒ္ဓမ္မေ သုပ္ပဝေဒိတေ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန သုဋ္ဌု ပဝေဒိတေ အရိယဝိနယေ အဟံ ပဗ္ဗဇိတာ။

ဇဝံ ပဗ္ဗဇိတာယ ပန **နေတံ အဿ ပတိရူပံ,** ယဒိဒံ ဆဍ္ဍိတာနံ ကာမာနံ ပစ္စာဂမနံ။ **အာကိဉ္စညဥ္ပဟိ ပတ္ထယေ** တိ အဟံ အကိဉ္စနဘာဝံ အပရိဂ္ဂဟဘာဝမေဝ ပတ္ထယာမိ။ **ယော ဇာတရူပရဇတံ, ဆဍ္ဍေတွာ ပုနရာဂမေ** တိ ယော ပု

ဂုလော သုဝဏ္ဏံ ရဇတံ အညမ္ပိ တ ကိဉ္စိ ဓနဇာတံ ဆဋ္ဋေတ္ဝာ ပုန တံ ဂဏှေဟယျ, သော ပဏ္ဍိတာနံ အန္တရေ ကထံ သီသံ ဥက္ခိပေယျ?

ယသ္မာ **ရဇတံ ဇာတရူပံ တ, န ဗောဓာယ န သန္တိယာ** န မဂ္ဂဉာဏာယ န နိဗ္ဗာနာယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **နေ တံ သမဏာသာရုပ္ပ**န္တိ တေံ ဇာတရူပရဇတာဒိပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု, တသ္သ တ ပရိဂ္ဂဏှဟနံ သမဏာနံ သာရုပ္ပံ န ဟောတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ “န ကပ္ပတိ သမဏာနံ သက္ယပုတ္တိယာနံ ဇာတရူပရဇတ”န္တိအာဒိ (စူဠဝ. ၄၄၆)။ **န တေံ အရိယဒ္ဒ ဓနန္တိ** တေံ ယထာဝုတ္တပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု သဒ္ဓာဒိဓနံ ဝိယ အရိယဓမ္မမယမ္ပိ ဓနံ န ဟောတိ, န အရိယဘာဝတဝဟတော။ တေနာဟ “လောဘန”န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **လောဘန**န္တိ လောဘုပ္ပာဒနံ။ **မဒန**န္တိ မဒာဝဟံ။ **မောဟန**န္တိ သမ္မောဟဇနနံ။ **ရဇဝမုန** န္တိ ရာဂရဇာဒိသံဝမုနံ။ ယေန ပရိဂ္ဂဟိတံ, တသ္သ အာသင်္ကာဝဟတ္တာ သဟ အာသင်္ကာယ ဝတ္တတီတိ **သာသင်္ကံ,** ယေန ပရိဂ္ဂဟိတံ, တသ္သ ယတော ကုတော အာသင်္ကာဝဟန္တိ အတ္ထော။ **ဗဟုအာယာသ**န္တိ သဇ္ဇနရက္ခဏာဒိဝသေန ဗဟုပရိသ္သမံ။ **နတ္ထိ စေတ္ထ ဓုဝံ ဌိတီ** တိ တေသ္မိံ ဓနေ ဓုဝဘာဝေ စ ဌိတိဘာဝေ စ နတ္ထိ, စဉ္စလမနဝဋ္ဌိတမေဝတိ အတ္ထော။

ဧတ္ထ ရတ္တာ ပမတ္တာ စာ တိ တေသ္မိံ ဓနေ ရတ္တာ သဉ္ဇာတရာဂ ဒသကုသလဓမ္မေသု သတိယာ ဝိပ္ပဝသေန ပမတ္တာ။ **သံကိလိဋ္ဌမနာ** လောဘာဒိသံကိလေသေန သံကိလိဋ္ဌစိတ္တာဝ နာမ ဟောန္တိ။ တတော စ **အညမညမ္ဟိ ဗ္ဗာရုဒ္ဓာ, ပုထူ ကုဗ္ဗန္တိ မေဓဂံ** အန္တမသော မာတာပိ ပုတ္တေန, ပုတ္တောပိ မာတရာတိ ဧဝံ အညမညံ ပဋိရုဒ္ဓာ ဟုတ္ဝာ ပုထူ သတ္တာ မေဓဂံ ကလဟံ ကရောန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝာ – “ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ကာမဟေတု ကာမနိဒါနံ ကာမာဓိကရဏံ။ပေ.။ မာတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ ပုတ္တောပိ မာတရာ ဝိဝဒတီ”တိအာဒိ (မ. နိ. ၁.၁၆၈, ၁၇၈)။

ဝဓောတိ မရဏံ။ **ဗန္ဓော** တိ အဒ္ဒုဗန္ဓနာဒိဗန္ဓနံ။ **ပရိက္လေသော** တိ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိပရိကိလေသာပတ္တိ။ **ဇာနီ**တိ ဓနဇာနိ စေဝ ပရိတရဇာနိ စ။ **သောကပရိဒ္ဒဝေ** တိ သောကော စ ပရိဒေဝေ စ။ **အဓိပန္နာန** န္တိ အဇ္ဈောသိတာနံ။ **ဒိသ္သတေ ဗျသနံ ဗဟု**န္တိ ယထာဝုတ္တဝဓဗန္ဓနာဒိဘေဒံ အဝုတ္တဉ္စ အေမနသ္သုပ္ပာယာသာဒိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကဉ္စ ဗဟုံ ဗဟုဝိဓံ ဗျသနံ အနတ္ထော ကာမေသု ဒိသ္သတေဝ။

တံ မံ ဉာတီ အမိတ္တာဝ, ကိံ ဝေ ကာမေသု ယုဉ္ဇထာ တိ တာဒိသံ မံ ယထာ ကာမေသု ဝိရတ္တံ တုမှေဟ ဉာတီ ဉာတကာ သမာနာ အနတ္ထကာမာ အမိတ္တာ ဝိယ ကိံ ကေန ကာရဏေန ကာမေသု ယုဉ္ဇထ နိယောဇေထ။ **ဇာနာထ မံ ပဗ္ဗဇိတံ, ကာမေသု ဘယဒဿိနိ**န္တိ ကာမေ ဘယတော ပဿန္တိံ ပဗ္ဗဇိတံ မံ အာဇာနာထ, ကိံ တွေကံ တုမှေဟိ အနညာတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

န ဟိရညသုဝဏ္ဏေန, ပရိက္ခီယန္တိ အာသဝာ တိ ကာမာသဝာဒယော ဟိရညသုဝဏ္ဏေန န ကဒါစိ ပရိက္ခယံ ဂစ္ဆန္တိ, အထ ခော တေဟိ ဧဝ ပရိဝဍ္ဎန္တေဝ။ တေနာဟ – **“အမိတ္တာ ဝဓကာ ကာမာ, သပတ္တာ သလ္လဗန္ဓနာ”** တိ။ ကာမာ ဟိ အဟိတာဝဟတ္တာ မေတ္တိယာ အဘာဝေန **အမိတ္တာ,** မရဏဟေတုတာယ ဥက္ခိတ္တာသိကဝဓကသဒိသတ္တာ **ဝဓကာ,** အနုဗန္ဓိတွာတပိ အနတ္ထာဝဟနတာယ ဝေရာနုဗန္ဓသပတ္တသဒိသတ္တာ **သပတ္တာ,** ရာဂာဒီနံ သလ္လာနံ ဗန္ဓနတော **သလ္လဗန္ဓနာ** ။

မုဏ္ဍာ န္တိ မုဏ္ဍိတကေသံ။ တတ္ထ တတ္ထ နန္တကာနိ ဂဟေတွာ သင်္ဃာဋိစီဝရပါရုပနေန **သင်္ဃာဋိပါရုတံ** ။

ဥတ္တိဋ္ဌပိဏ္ဍော တိ ဝိဝဋ္ဋဒွာရေ ဃရေ ဃရေ ပတိဋ္ဌိတွာ လဘနကပိဏ္ဍော။ **ဥဉ္ဆော** တိ တဒတ္ထံ ဥဉ္ဆာစရိယာ။ **အနဂါရူပနိဿယော** တိ အနဂါရာနံ ပဗ္ဗဇိတာနံ ဥပဂန္တွာ နိဿိတဗ္ဗတော ဥပနိဿယဘူတော ဇီဝိတပရိက္ခာရော။ တဒုဟိ နိဿာယ ပဗ္ဗဇိတာ ဇီဝန္တိ။

ဝန္တာ တိ ဆဍ္ဍိတာ။ **မဟေသီဟီ**တိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ မဟေသီဟိ။ **ခေမဋ္ဌာနေ** တိ ကာမယောဂါဒီဟိ အနုပဒ္ဒဝဋ္ဌာနဘူတေ နိဗ္ဗာနေ။ **တေတိ** မဟေသယော။ **အစလံ သုခ**န္တိ နိဗ္ဗာနသုခံ ပတ္တာ။ တသ္မာ တံ ပတ္ထေန္တေန ကာမာ ပရိစ္စဇိတဗ္ဗာ

တိ အဓိပ္ပာယော။

မာဟံ ကာမေဟိ သံဂစ္ဆိ န္တိ အဟံ ကအစိပိ ကာမေဟိ န သမာဂစ္ဆေယ္ယံ။ ကသ္မာတိ စေ အာဟ – **“ယေသု တာဏံ န ဝိဇ္ဇတီ”**တိအာဒိ, ယေသု ကာမေသု ဥပပရိက္ခိယမာနေသု ကောသိမ္ပိ အနုတ္တပရိတ္တာဏံ နာမ နတ္ထိ။ **အဂ္ဂိက္ခ န္ဓူပမာ** မဟာဘိတာပဋ္ဌေန။ **ဒုခါ** ဒုက္ခမဋ္ဌေန။

ပရိပန္ထော ဧသ ဘယော ယဒိဒံ ကာမာ နာမ အဝိဒိတဝိပုလာနတ္ထာဝဟတ္တာ။ **သဝိဃာတော** စိတ္တဝိဃာတကရတ္တာ။ **သကဏ္ဍကော** ဝိနိဝိဇ္ဈနတ္တာ။ **ဂေဓော သုဝိသမော စေသော**တိ ဂိဒ္ဓိဟေတုတာယ ဂေဓော။ သုဋ္ဌု ဝိသမော မဟာပလိဗောဓော သော။ ဒုရတိက္ကမနဋ္ဌေန **မဟန္တော။ မောဟနာမုခေါ** မုစ္ဆာပတ္တိဟေတုတော။

ဥပသဂ္ဂေ ဘီမရူပေ တိ အတိဘီသနကသဘာဝေ, မဟန္တော ဒေဝတူပသဂ္ဂေ ဝိယ အနတ္ထကာဒိဒုက္ခာဝဟန တော။ **သပ္ပသိရူပမာ ကာမာ** သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန။

ကာမပင္ကေ့ သတ္တာ တိ ကာမသင္ခာတေန ပင္ကေ န သတ္တာ လဂ္ဂါ။

ဒုဂ္ဂတိဂမနံ မဂ္ဂ န္တိ နိရယာဒိအပာယကမိနံ မဂ္ဂံ။ **ကာမဟေတုက**န္တိ ကာမောပဘောဂဟေတုကံ။ **ဗဟု**န္တိ ဟဏာ တိဟတာဒိဘေဒေန ဗဟုဝိဓံ။ **ရောဂမာဝဟ**န္တိ ရုဇ္ဇနဋ္ဌေန ရောဂသင္ခာတသ္သ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒသ္သ ဒုက္ခသ္သ အာဝဟနကံ။

ဧဝန္တိ “အမိတ္တာ ဝဓကာ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန။ **အမိတ္တဇနနာ** တိ အမိတ္တဘာဝဿ နိဗ္ဗတ္တန ကာ။ **တာပနာ**တိ သန္တာပနကာ, တပနီယာတိ အတ္ထော။ **သံကိလေသိကာ**တိ သံကိလေသာဝဟာ။ **လောကာမိသာ**တိ လောကေ အာမိသဘူတာ။ **ဗန္ဓနိယာ** တိ ဗန္ဓဘူတေဟိ သံယောဇနေဟိ ဝမိတဗ္ဗာ, သံယောဇနိယာတိ အတ္ထော။ **မရဏဗန္ဓ နာ**တိ ဘတဒိသု နိဗ္ဗတ္တိနိမိတ္တတာယ ပဝတ္တကာရဏတော စ မရဏဝိဗန္ဓနာ။

ဥမ္မာဒနာ တိ ဝိပရိဏာမဓမ္မာနံ ဝိယောဂဝသေန သောကုမ္မာဒကရာ, ဝမိုယာ တ ဥပရူပရိမအာဝဟာ။ **ဥလ္လပနာ** တိ “အဟော သုခံ အဟော သုခ”န္တိ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ လပဟပနကာ။ “ဥလ္လောလနာ”တိပိ ပာဌော, ဘတ္တပိဏ္ဍနိမိတ္တံ နင္ဂုဋ္ဌံ ဥလ္လောလလေန္တော သုနခေါ ဝိယ အာမိသဟေတု သတ္တေ ဥပရူပရိလာလနာ, ပရာဘတဝညာတဟာပနကာတိ အတ္ထော။ **စိတ္တပ္ပမာထိနော** တိ ပရိဋ္ဌာဟုပ္ပာဒနာဒိနာ သမ္ပတိ အာယတိဥ္စ စိတ္တဿ ပမထနသီလာ။ “စိတ္တပ္ပမဒ္ဒိနော”တိ တ ပာဌော, သော ဧဝတ္ထော။ ယေ ပန “စိတ္တပ္ပမာဒိနော”တိ ဝဒန္တိ, တေသံ စိတ္တဿ ပမာဒာဝဟာတိ အ တ္ထော။ **သံကိလေသာယာ**တိ ဝိဗာဓနာယ ဥပတာပနာယ တ။ **ခိပ္ပံ မာရေန ဩဍ္ဍိတ** န္တိ ကာမာ နာမေတေ မာရေန ဩဍ္ဍိ တံ ကုမိနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ သတ္တာနံ အနတ္ထာဝဟနတော။

အနန္တာဒီနဝ တိ “လောဘနံ မဒနဋ္ဌေတ”န္တိအာဒိနာ, “ဣဓ သီတဿ ပုရက္ခတော ဥဏှဿ ပုရက္ခ တော”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၁၆၇) စ ဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ္တာဒီသု ဝုတ္တနယေန အပရိယန္တာဒီနဝ ဗဟုအေသာ။ **ဗဟုဒုက္ ခါ**တိ အာဟယိကာဒိဗဟုဝိဓဒုက္ခာနုဗန္ဓာ။ **မဟာဝိသာ**တိ ကဋုကာသယဟဖလတာယ ဟလာဟလာဒိမဟာဝိသသဒိသာ ။ **အပ္ပဿာဒ** တိ သတ္တဓာရာဂတမဓုဗိန္ဒု ဝိယ ပရိတ္တဿာဒ။ **ရဏကရာ**တိ သာရာကဒိသံဝဗုကာ။ **သုက္ကပက္ခဝိ သောသနာ**တိ သတ္တာနံ အနဝဇ္ဇကောဋ္ဌာသဿ ဝိနာသကာ။

သာဟန္တိ သာ အဟံ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဧဝ သတ္တု သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတ္ဝာ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓါ ကာမေ ပဟာ ယ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဌိတာတိ အတ္ထော။ **တာဒိသ**န္တိ ဧဝရူပံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ။ **ကတ္ဝာ**တိ ဣတိ ကတ္ဝာ, ယထာဝုတ္တကာ ရဏေနာတိ အတ္ထော။ **န တံ ပစ္စာဂမိဿာမိ** တိ တံ မယာ ပုဗ္ဗေ ဝန္တကာမေ ပုန န ပရိဘုဥ္ဇိဿာမိ။ **နိဗ္ဗာနာဘိရတာ သဒါ**တိ ယသ္မာ ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗကာလံ နိဗ္ဗာနာဘိရတာ, တသ္မာ န တံ ပစ္စာဂမိဿာမီတိ ယောဇနာ။

ရဏံ တရိတ္ဝာ ကာမာနန္တိ ကာမာနံ ရဏံ တရိတ္ဝာ, တဥ္စ မဟာ ကာတဗ္ဗံ အရိယမဂ္ဂသံပဟာရံ ကတ္ဝာ။ **သီတိ ဘာဝာဘိကင်္ခိနီ**တိ သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟဝူပသမေန သီတိဘာဝသင်္ခါတံ အရဟတ္တံ အဘိကင်္ခန္တီ။ **သဗ္ဗသံယော ဇနက္ခယေ**တိ သဗ္ဗေသံ သံယောဇနာနံ ခယဘူတေ နိဗ္ဗာနေ အဘိရတာ။

ယေန တိဏ္ဏာ မဟောသိနော တိ ယေန အရိယမဂ္ဂေန ဗုဒ္ဓါဒယော မဟေသိနော သံသာရမဟောဃံ တိဏ္ဏာ, အဟမ္ပိ တေဟိ ဂတမဂ္ဂံ အနုဂစ္ဆာမိ, သီလာဒိပဋိပတ္တိယာ အနုပာပုဏာမီတိ အတ္ထော။

ဓမ္မဋ္ဌ န္တိ အရိယဖလဓမ္မေ ဌိတံ။ **အနေဇ**န္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓ ဇေတာယ အနေဇန္တိ လဒ္ဓနာမံ အဂ္ဂဖလံ။ **ဥပသမ္ပဇ္ဇာ**တိ သမ္ပာဒေတ္ဝာ အဂ္ဂမဂ္ဂာဓိဂမေန အဓိဂန္တ္ဝာ။ **စရာယတီ**တိ တမေဝ ဖလဇ္ဈာနံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ။

အဇ္ဇဋ္ဌမီ ပဗ္ဗဇိတာ တိ ပဗ္ဗဇိတာ ဟုတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတတော ပဋ္ဌာယ အဇ္ဇ အဋ္ဌမဒိဝသော, ဣတော အတီတေ အဋ္ဌမိယံ ပဗ္ဗဇိတာတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဓါ** တိ သဒ္ဓါသမ္ပန္နာ။ **သဒ္ဓမ္မသောဘနာ** တိ သဒ္ဓမ္မာဓိဂမေန သောဘနာ။

ဘုဇိဿာ တိ အာသဘာဝသဒိသာနံ ကိလေသာနံ ပဟာနေန ဘုဇိဿာ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိဣဏာပဂမေန **အဏဏာ**။

ဣမာ ကိရ တိဿော ကထာ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ နိသိန္နံ ထေရိံ ဘိက္ခူနံ ဒဿေတ္ဝာ ပသံသန္တေန ဘဂဝတာ ဝုတ္တာ။

အထ သက္ကော ဒေဝာနမိန္ဒော တံ ပဝတ္တိံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဒိသ္ဝာ ''ဧဝံ သတ္ထာရာ ပသံသီယမာနာ အယံ ထေရီ ယသ္မာ ဒေဝေဟိ စ ပယိရုပာသိတဗ္ဗာ''တိ တာဝဒေဝ တာဝတိံသေဟိ ဒေဝေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ အဘိဝာဒေတ္ဝာ အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂယ္ဟ အဋ္ဌာသိ။ တံ သန္ဓာယ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဝုတ္တံ –

> ''တံ သက္ကော ဒေဝသင်္ဃေန၊ ဥပသင်္ကမ္မ ဣဒ္ဓိယာ။
> နမဿတိ ဘူတပတိ၊ သုဘာ ကမ္မာရဓီတရ''န္တိ။

တတ္ထ တိသု ကာမဘဝေသု ဘူတာနံ သတ္တာနံ ပတိ ဣဿရောတိ ကတ္ဝာ **ဘူတပတီ**တိ လဒ္ဓနာမော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဒေဝသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ တံ သုဘံ ကမ္မာရဓီတရံ အတ္တနော ဒေဝိဒ္ဓိယာ ဥပသင်္ကမ္မ နမဿတိ, ပဥ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒတီတိ အတ္ထော။

သုဘာကမ္မာရဓီတုထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝီသတိနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. တိံသနိပါတော

၁. သုဘာဇီဝကမ္ဗဝနိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

တိံသနိပါတေ **ဇီဝကမ္ဗဝနံ ရမ္မ**န္တိအာဒိကာ သုဘာယ ဇီဝကမ္ဗဝနိကာယ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, သမ္ဘာဝိတကုသလမူလာ အနုက္ကမေန ပရိ ဗြူဟိတဝိမောက္ခသမ္ဘာရာ ပရိပက္ကဉာဏာ ဟုတွာ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ရာဇဂဟေ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, **သုဘာ**တိဿာ နာမမဟောသိ။ တဿာ ဟိ ရူပသမ္ပတ္တိယာ သောဘနဝဏ္ဏယုတ္တာ အဟောသိ, တသ္မာ သုဘာ တိ အနွတ္ထမေဝ နာမံ ဇာတံ။ သာ သတ္ထု ရာဇဂဟပ္ပဝေသနေ ပဋိလဒ္ဓသဒ္ဓာ ဥပါသိကာ ဟုတွာ အပရဘာဂေ သံ သာရေ ဇာတသံဝေဂါ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ နေက္ခမ္မဥ္စ ခေမတော သလ္လက္ခေန္တီ မဟာပဇာပတိယာ ဂေါတမိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ ကတိပါဟေနေဝ အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌာသိ။

အထ နံ ဧကဒိဝသံ အညတရော ရာဇဂဟဝါသီ ဓုတ္တပုရိသော တရုဏော ပဌမယောဗ္ဗနေ ဌိတော ဇီဝကမ္ဗဝနေ ဒိ ဝါဝိဟာရာယ ဂစ္ဆန္တိံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ မဂ္ဂံ ဩဝရန္တော ကာမေဟိ နိမန္တေသိ။ သာ တဿ နာနပ္ပ ကာရေဟိ ကာမာနံ အာဒီနဝံ အတ္တနော စ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယံ ပဝေဒေန္တီ ဓမ္မံ ကထေသိ။ သော ဓမ္မကထံ သုတွာပိ န ပဋိက္ကမတိ, နိဗန္ဓတိယေဝ။ ထေရီ နံ အတ္တနော ဝစနေ အတိဋ္ဌန္တံ အက္ခိမ္ဟိ စ အဘိရတ္တံ ဒိသွာ, ''ဟန္ဒ, တယာ သမ္ဘာဝိတံ အက္ခိ''န္တိ အတ္တနော ဧကံ အက္ခိံ ဥပ္ပာဋေတွာ တဿ ဥပနေသိ။ တတော သော ပုရိသော သန္တာသော သံဝေဂဇာတော တတ္ထ ဝိဂတရာဂေါ ဟုတွာ ထေရိံ ခမာပေတွာ ဂတော။ ထေရီ သတ္ထု သန္တိကံ အဂမာသိ။ သတ္ထု နော သဟ ဒဿနေနေဝ ဿာ အက္ခိ ပဋိပါကတိကံ အဟောသိ။ တတော သာ ဗုဒ္ဓဂတာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌာ ဟု တွာ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တဿာ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အဂ္ဂမဂ္ဂတ္ထာယ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာစိက္ခိ။ သာ ပီတိံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ တာဝဒေဝ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ အရဟတ္တံ ပန ပတွာ ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန ဝိဟရန္တီ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ အတ္တနာ တေန စ ဓုတ္တပုရိသေန ဝု တ္တဂါထာ ဥဒါနဝသေန –

၃၆၈. ''ဇီဝကမ္ဗဝနံ ရမ္မံ၊ ဂစ္ဆန္တိံ ဘိက္ခုနိံ သုဘံ။
ဓုတ္တကော သန္နိဝါရေသိ၊ တမေနံ အဗ္ရဝီ သုဘာ။

၃၆၉. ''ကိံ တေ အပရာဓိတံ မယာ၊ ယံ မံ ဩဝရိယာန တိဋ္ဌသိ။
န ဟိ ပဗ္ဗဇိတာယ အာဝုသော၊ ပုရိသော သမ္ဖုသနာယ ကပ္ပတိ။

၃၇၀. ''ဂရုကေ မမ သတ္ထုသာသနေ၊ ယာ သိက္ခာ သုဂတေန ဒေသိတာ။
ပရိသုဒ္ဓပဒံ အနင်္ဂဏံ၊ ကိံ မံ ဩဝရိယာန တိဋ္ဌသိ။

၃၇၁. ''အာဝိလစိတ္တော အနာဝိလံ၊ သရဇော ဝီတရဇံ အနင်္ဂဏံ။
သဗ္ဗတ္ထ ဝိမုတ္တမာနသံ၊ ကိံ မံ ဩဝရိယာန တိဋ္ဌသိ။

၃၇၂. ''ဒဟရာ စ အပါပိကာ စသိ၊ ကိံ တေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကရိဿတိ။
နိက္ခိပ ကာသာယစီဝရံ၊ ဧဟိ ရမာမ သုပုပ္ဖိတေ ဝနေ။

၃၇၃. ''မဓုရဉ္စ ပဝန္တိ သဗ္ဗသော၊ ကုသုမရဇေန သမုဋ္ဌိတာ ဒုမာ။
ပဌမဝသန္တော သုခေါ ဥတု၊ ဧဟိ ရမာမ သုပုပ္ဖိတေ ဝနေ။

၃၇၄. ''ကုသုမိတသိခရာ စ ပါဒပါ၊ အဘိဂဇ္ဇန္တိဝ မာလုတေရိတာ။
ကာ တုယှံ ရတိ ဘဝိဿတိ၊ ယဒိ ဧကာ ဝနမောဂါဟိဿသိ။

၃၇၅. ''ဝါဠမိဂသင်္ဃသေဝိတံ၊ ကုဉ္ဇရမတ္တကရေဏုလောဠိတံ။

အသဟာယိကာ ဂန္တုမိစ္ဆသိ၊ ရဟိတံ ဘိံသနကံ မဟာဝနံ။

၃၇၆. ‘‘တပနီယကတာဝ ဓီတိကာ၊ ဝိစရသိ စိတ္တလတေဝ အစ္ဆရာ။
ကာသိကသုခုမေဟိ ဝဂ္ဂုဘိ၊ သောဘသီ သုဝသနေဟိ နူပမေ။

၃၇၇. ‘‘အဟံ တဝ ဝသာနုဂေ သိယံ၊ ယဒိ ဝိဟရေမသေ ကာနနန္တရေ။
န ဟိ မတ္ထိ တယာ ပိယတ္တရော၊ ပာဏော ကိန္နရိမန္ဒလောစနေ။

၃၇၈. ‘‘ယဒိ မေ ဝစနံ ကရိဿသိ၊ သုခိတာ ဧဟိ အဂါရမာဝသ။
ပာသာဒနိဝါတဝာသိနီ၊ ပရိကမ္မံ တေ ကရောန္တု နာရိယော။

၃၇၉. ‘‘ကာသိကသုခုမာနိ ဓာရယ၊ အဘိရောပေဟိ စ မာလဝဏ္ဏကံ။
ကဉ္စနမဏိမုတ္တကံ ဗဟုံ၊ ဝိဝိဓံ အာဘရဏံ ကရောမိ တေ။

၃၈၀. ‘‘သုဓောတရဇပစ္ဆဒံ သုဘံ၊ ဂေါနကတူလိကသန္ထတံ နဝံ။
အဘိရုဟ သယနံ မဟာရဟံ၊ စန္ဒနမဏ္ဍိတသာရဂန္ဓိကံ။

၃၈၁. ‘‘ဥပ္ပလံ စုဒကာ သမုဂ္ဂတံ၊ ယထာ တံ အမနုဿသေဝိတံ။
ဧဝံ တွံ ဗြဟ္မစာရိနီ၊ သကေသင်္ဂေသု ဇရံ ဂမိဿသိ။

၃၈၂. ‘‘ကိံ တေ ဣဓ သာရသမ္မတံ၊ ကုဏပပူရမှိ သုသာနဝဍ္ဎနေ။
ဘေဒနဓမ္မေ ကဠေဝရေ၊ ယံ ဒိသွာ ဝိမနော ဥဒိက္ခသိ။

၃၈၃. ‘‘အက္ခီနိ စ တုရိယာရိဝ၊ ကိန္နရိယာရိဝ ပဗ္ဗတန္တရေ။
တဝ မေ နယနာနိ ဒက္ခိယ၊ ဘိယျော ကာမရတီ ပဝဍ္ဎတိ။

၃၈၄. ‘‘ဥပ္ပလသိခရောပမာနိ တေ၊ ဝိမလေ ဟာဋကသန္နိဘေ မုခေ။
တဝ မေ နယနာနိ ဒက္ခိယ၊ ဘိယျော ကာမဂုဏော ပဝဍ္ဎတိ။

၃၈၅. ‘‘အပိ ဒူရဂတာ သရမှသေ၊ အာယတပမှေဟ ဝိသုဒ္ဓဒဿနေ။
န ဟိ မတ္ထိ တယာ ပိယတ္တရော၊ နယနာ ကိန္နရိမန္ဒလောစနေ။

၃၈၆. ‘‘အပထေန ပယာတုမိစ္ဆသိ၊ စန္ဒံ ကီဠနကံ ဂဝေသသိ။
မေရုံ လင်္ဃေတုမိစ္ဆသိ၊ ယော တွံ ဗုဒ္ဓသုတံ မဂ္ဂယသိ။

၃၈၇. ‘‘နတ္ထိ ဟိ လောကေ သဒေဝကေ၊ ရာဂေ ယတ္ထပိ အနိ မေ သိယာ။
နပိ နံ ဇာနာမိ ကီရိသော၊ အထ မဂ္ဂေန ဟတော သမူလကော။

၃၈၈. ‘‘ဣင်္ဂါလကုယာဝ ဥဇ္ဈိတော၊ ဝိသပတ္တောရိဝ အဂ္ဂိတော ကတော။
နပိ နံ ပဿာမိ ကီရိသော၊ အထ မဂ္ဂေန ဟတော သမူလကော။

၃၈၉. ‘‘ယဿာ သိယာ အပစ္စဝေက္ခိတံ၊ သတ္ထာ တ အနုပာသိတော သိယာ။
တွံ တာဒိသိကံ ပလောဘယ၊ ဇာနန္တိံ သော ဣမံ ဝိဟညသိ။

၃၉၀. ‘‘မယှဉှိ အက္ကုဋ္ဌဝန္ဒိတေ၊ သုခဒုက္ခေ စ သတီ ဥပဋ္ဌိတာ။
သင်္ခတမသုဘန္တိ ဇာနိယ၊ သဗ္ဗတ္ထေဝ မနော န လိမ္ပတိ။

၃၉၁. ‘‘သာဟံ သုဂတဿ သာဝိကာ၊ မဂ္ဂင်္ဂိကယာနယာယိနီ။
ဥဒ္ဓဋ္ဋသလ္လာ အနာသဝါ၊ သုညာဂါရဂတာ ရမာမဟံ။

၃၉၂. ''ဒိဋ္ဌာ ဟိ မယာ သုစိတ္တိတာ၊ သောမ္မာ အရုကပိလ္လကာနိ တ။
တန္တိဟိ စ ခီလကေဟိ စ၊ ဝိနိဗဒ္ဓာ ဝိဝိခံ ပနစ္စကာ။

၃၉၃. ''တမ္ဟဒ္ဓဝ္ဍေ တန္တိခီလကေ၊ ဝိသ္သဇ္ဇေ ဝိကလေ ပရိက္ခိတေ။
န ဝိန္ဒေယျ ခဏ္ဍသော ကတေ၊ ကိမ္ဟိ တတ္ထ မနံ နိဝေသယေ။

၃၉၄. ''တထူပမာ ဒေဟကာနိ မံ၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိနာ န ဝတ္တန္တိ။
ဓမ္မေဟိ ဝိနာ န ဝတ္တတိ၊ ကိမ္ဟိ တတ္ထ မနံ နိဝေသယေ။

၃၉၅. ''ယထာ ဟရိတာလေန မက္ခိတံ၊ အဒ္ဒသ စိတ္တိကံ ဘိတ္တိယာ ကတံ။
တမ္ဟိ တေ ဝိပရီတဒဿနံ၊ သညာ မာနုသိကာ နိရတ္ထိကာ။

၃၉၆. ''မာယံ ဝိယ အဂ္ဂတော ကတံ၊ သုပိနန္တေဝ သုဝဏ္ဏပာဒပံ။
ဥပဂစ္ဆသိ အန္ဓ ရိတ္တကံ၊ ဇနမဇ္ဈေရိဝ ရုပ္ပရူပကံ။

၃၉၇. ''ဝဋ္ဋနိရိဝ ကောဋရောဟိတာ၊ မဇ္ဈေ ပုဗ္ဗုဠကာ သအဿုကာ။
ပီဠကောဠိကာ စေတ္ထ ဇာယတိ၊ ဝိဝိဓာ စက္ခုဝိဓာ စ ပိဏ္ဍိတာ။

၃၉၈. ''ဥပ္ပာဋိယ စာရုဒဿနာ၊ န စ ပဇ္ဇိတ္ထ အသင်္ဂမာနသာ။
ဟန္ဒ တေ စက္ခုံ ဟရဿု တံ၊ တဿ နရဿ အဒါသိ တာဝဒေ။

၃၉၉. ''တဿ စ ဝိရမာသိ တာဝဒေ၊ ရာဂေ တတ္ထ ခမာပယီ စ နံ။
သောတ္ထိ သိယာ ဗြဟ္မစာရိနီ၊ န ပုနော ဒေိသကံ ဘဝိဿတိ။

၄၀၀. ''အာသာဒိယ ဒေိသံ ဇနံ၊ အဂ္ဂိံ ပဇ္ဇလိတံဝ လိင်္ဂိယ။
ဂဏှိယ အာသီဝိသံ ဝိယ၊ အပိ နု သောတ္ထိ သိယာ ခမေဟိ နော။

၄၀၁. ''မုတ္တာ စ တတော သာ ဘိက္ခုနီ၊ အဂမီ ဗုဒ္ဓဝရဿ သန္တိကံ။
ပဿိယ ဝရပုညလက္ခဏံ၊ စက္ခု အာသိ ယထာ ပုရာဏက''န္တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ ပစ္စုဒာဟာသိ။

တတ္ထ **ဇီဝကမ္ဗဝန** န္တိ ဇီဝကဿ ကောမာရဘစ္စဿ အမ္ဗဝနံ။ **ရမ္မ** န္တိ ရမဏီယံ။ တံ ကိရ ဘူမိဘာဂသမ္ပတ္တိ ယာ ဆာယူဒကသမ္ပတ္တိယာ စ ရုက္ခာနံ ရောပိတာကာရေန အတိဝိယ မနုညံ မနောရမံ။ **ဂစ္ဆန္တိ** န္တိ အမ္ဗဝနံ ဥဒ္ဒိဿ ဂတံ, ဒိတဝိဟာရာယ ဥပဂစ္ဆန္တိံ။ **သုဘာ**န္တိ ဧဝံနာမိကံ။ **ဓုတ္တကော** တိ ဣတ္ထိဓုတ္တော။ ရာဇဂဟတသီ ကိရေကော မဟာဝိဘဝဿ သုဝဏ္ဏကာရဿ ပုတ္တော ယုတ အဘိရူပေ ဣတ္ထိဓုတ္တော ပုရိသော မတ္တော ဝိစရတိ။ သော တံ ပဋိပထေ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော မဂ္ဂံ ဥပရုန္ဓိတွာ အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ဓုတ္တကော သန္နိတရေသိ''တိ, မမ ဂမနံ နိသေဓေသီတိ အတ္ထော။ **တမေနံ အဗ္ရဝီ သုဘာ** တိ တမေနံ နိတရေတွာ ဌိတံ ဓုတ္တံ သုဘာ ဘိက္ခုနီ ကထေသိ။ ဧတ္တ စ ''ဂစ္ဆန္တိံ ဘိက္ခုနိံ သုဘံ, အဗ္ရဝိ သုဘာ''တိ စ အတ္တာနမေဝ ထေရီ အညံ ဝိယ ကတွာ ဝဒတိ။ ထေရီယာ ဝုတ္တကထာနံ သမ္ဗန္ဓဒဿနဝသေန သင်္ဂီတိကာရေဟိ အယံ ဂါထာ ဝုတ္တာ။

''အဗ္ရဝိ သုဘာ''တိ ဝတွာ တဿာ ဝုတ္တာကာရဒဿနတ္ထံ အာဟ **''ကိံ တေ အပရာဓိတ''**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကိံ တေ အပရာဓိတံ မယာတိ** ကိံ တုယှံ, အာဝုသော, မယာ အပရဒ္ဓံ။ **ယံ မံ ဩဝရိယာန တိဋ္ဌသိ** တိ ယေန အပရာဓေန မံ ဂစ္ဆန္တိံ ဩဝရိတွာ ဂမနံ နိသေဓေတွာ တိဋ္ဌသိ, သော နတ္ထေဝါတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ ဣတ္ထိတိသညာယ ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇသိ, ဧဝမ္ပိ န ယုတ္တန္တိ ဒဿေန္တီ အာဟ – **''န ဟိ ပဗ္ဗဇိတာယ, အာဝုသော, ပုရိသော သမ္ဖုသနာယ ကပ္ပတီ''**တိ, အာဝုသော သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တ , လောကိယစာရိတ္တေနပိ ပုရိသဿ ပဗ္ဗဇိတာနံ သမ္ဖုသနာယ န ကပ္ပတိ, ပဗ္

ဗဇ္ဇိတာယ ပန ပုရိသော တိရစ္ဆာနဂတောပိ သမ္ဖုသနာယ န ကပ္ပတိ, တိဋ္ဌတု တာဝ ပုရိသဖုသနာ, ရာဂဝသေနဿာ နိဿဂ္ဂိယေန ပုရိသဿ နိဿဂ္ဂိယဿာပိ ဖုသနာ န ကပ္ပတေဝ။

တေနာဟ **“ဂရုကေ မမ သတ္ထုသာသနေ”** တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – **ဂရုကေ** ဟသာဏာစ္ဆတ္တံ ဝိယ ဂရုကာတဗ္ဗေ မယှံ သတ္ထု သာသနေ ယာ သိက္ခာ ဘိက္ခုနိယော ဥဒ္ဒိဿ **သုဂတေန** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန **ဒေသိတာ** ပညတ္တာ။ တာဟိ **ပရိသုဒ္ဓပဒံ** ပရိသုဒ္ဓကုသလကောဋ္ဌာသံ, ရာဂါဒိအင်္ဂဏာနံ သဗ္ဗသော အဘာဝေန **အနင်္ဂဏံ,** ဧဝံဘူတံ မံ ဂစ္ဆန္တိံ ကေန ကာရဏေန အာဝရိတ္ဝာ တိဋ္ဌသီတိ။

အာဝိလစိတ္တော တိ စိတ္တဿ အာဝိလဘာဝကရာနံ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ ဝသေန အာဝိလစိတ္တော, တွံ တဒဘာဝတော **အနာဝိလံ,** ရာဂရဇာဒီနံ ဝသေန **သရဇော,** သာင်္ဂဏော တဒဘာဝတော **ဝီတရဇံ အနင်္ဂဏံ သဗ္ဗတ္ထ** ခန္ဓပဉ္စကေ သမုစ္ဆေဒဝိမုတ္တိယာ **ဝိမုတ္တမာနသံ,** မံ ကသ္မာ ဩဝရိတ္ဝာ တိဋ္ဌသီတိ?

ဧဝံ ထေရိယာ ဝုတ္တေ ဓုတ္တကော အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ ဝိဘာဝေန္တော **“ဒဟရာ စာ”**တိအာဒိနာ ဒသ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဒဟရာ**တိ တရုဏီ ပဌမေ ယောဗ္ဗနေ ဌိတာ။ **အပာပိကာ စာသီ**တိ ရူပေန အလာမိကာ စ အသိ , ဥတ္တမရူပဓရာ စာပေါသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကိံ တေ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကရိဿတီ** တိ တုယှံ ဧဝံ ပဌမဝယေ ဌိတာယ ရူပသမ္ပန္နာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ကိံ ကရိဿတိ, ဝုမှာယ ဗီဘစ္ဆရူပါယ တ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။ **နိက္ခိပ** တိ ဆဍ္ဍေဟိ။ “ဥက္ခိပ”တိ တ ဟဗ္ဗော, အပနေဟီတိ အတ္ထော။

မဓုရန္တိ သုဘံ, သုဂန္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ပဝန္တိ** တိ တယန္တိ။ **သဗ္ဗသော**တိ သမန္တတော။ **ကုသုမရဇေန သမုဋ္ဌိတာ ဒုမာ**တိ ဣမေ ရုက္ခာ မန္ဒတတေန သမုဋ္ဌဟမာနကုသုမရေဏုဇာတေန အတ္တနော ကုသုမရဇေန သယံ သမုဋ္ဌိတာ ဝိယ ဟုတ္ဝာ သမန္တတော သုရဘိ တယန္တိ။ **ပဌမဝသန္တော သုခေါ** **ဥတူ**တိ အယံ ပဌမော ဝသန္တမာသော သုခသမ္ဖဿော စ ဥတု ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

ကုသုမိတသိခရာတိ သုပုပ္ဖိတဂ္ဂါ။ **အဘိဂဇ္ဇန္တိဝ မာလုတေရိတာ** တိ တတေန သဉ္စလိတာ အဘိဂဇ္ဇန္တိဝ အဘိတ္ထနိတာ ဝိယ တိဋ္ဌန္တိ။ **ယဒိ ဧကာ ဝနမောဂဟိဿသီ** တိ သစေ တွံ ဧကိကာ ဝနမောကဟိဿသိ, ကာ နာမ တေ တတ္ထ ရတိ ဘဝိဿတီတိ အတ္တနာ ဗဒ္ဓသုခါဘိရတ္တတ္တာ ဝေမာဟ။

တင္မိဂသင်္ဃသေဝိတ န္တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိတင္မိဂသမူဟေဟိ တတ္ထ တတ္ထ ဥပသေဝိတံ။ **ကုဉ္ဇရမတ္တကရေဏုလောဠိတန္တိ** မတ္တကုဉ္ဇရေဟိ ဟတ္ထိနီဟိ စ မိကနံ စိတ္တတာပနေန ရုက္ခဂစ္ဆာဒီနံ သာခါဘဉ္ဇနေန စ အာလောဠိတပဒေသံ။ ကိဉ္စာပိ တသ္မိံ ဝနေ ဤဒိသံ တအ နတ္ထိ, ဝနံ နာမ ဧဝရူပန္တိ တံ ဘိံသာပေတုကာမော ဧဝမာဟ။ **ရဟိတန္တိ** ဇနရဟိတံ ဝိဇနံ။ **ဘိံသနကန္တိ** ဘယဇနကံ။

တပနီယကတာဝ ဓီတိကာတိ ရတ္တသုဝဏ္ဏေန ဝိစရိတာ ဓီတလိကာ ဝိယ သုကုသလေန ယန္တာစရိယေန ယန္တယောဂဝသေန သဇ္ဇိတာ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ ဝိစရသိ, ဣာအနေဝ ဣတော စိတော စ သဉ္စရသိ။ **စိတ္တလတေဝ အစ္ဆရာ**တိ စိတ္တလတာနာမကေ ဥယျာနေ ဒေဝစ္ဆရာ ဝိယ။ **ကာသိကသုခုမေဟီ**တိ ကာသိရဋ္ဌေ ဥပ္ပန္နေဟိ အတိဝိယ သုခုမေဟိ။ **ဝဂ္ဂုဘီ** တိ သိနိဒ္ဓမဋ္ဌေဟိ။ **သောဘသီ သုဝသနေဟိ နူပမေ**တိ နိတသနဟရူပနဝတ္ထေဟိ အနူပမေ ဥပမာရဟိတေ တွံ ဣာအနိ မေ ဝသာနုကေ သောဘသီတိ ဘာဝိနံ အတ္တနော အဓိပ္ပာယဝသေန ဧကန္တိကံ ဝတ္တမာနံ ဝိယ ကတ္ဝာ ဝဒတိ။

အဟံ တဝ ဝသာနုကေ သိယန္တိ အဟမ္ပိ တုယှံ ဝသာနုကေ ကိံကာရပဋိဿာဝီ ဘဝေယျံ။ **ယဒိ ဝိဟရေမသေ ကာနနန္တရေ**တိ ယဒိ မယံ ဥဘောပိ ဝနန္တရေ သဟ ဝသာမ ရမာမ။ **န ဟိ မတ္ထိ တယာ ပိယတ္တရော** တိ ဝသာနုဂဘာဝဿ ကာရဏမာဟ။ **ဟဏော**တိ သတ္တော, အညော ကောစိပိ သတ္တော တယာ ပိယတရော မယှံ န ဟိ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဟဏော**တိ အတ္တနော ဇီဝိတံ သန္ဓာယ ဝဒတိ, မယှံ ဇီဝိတံ တယာ ပိယတရံ န ဟိ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ **ကိန္နရိမန္ဒလောစနေ** တိ ကိန္နရိယာ ဝိယ မန္ဒပုထုဝိလောစနေ။

ယဒိ မေ ဝစနံ ကရိဿသိ, သုခိတာ ဟေဟိ အကရမာဝသာ တိ သစေ တွံ မမ ဝစနံ ကရိဿသိ, ကောသနံ ကေသေယ္ယံ ဗ္ရဟ္မစရိယဒုက္ခံ ပဟာယ ဟေဟိ ကာမဘောဂေဟိ သုခိတာ ဟုတွာ အကရံ အဇ္ဈာဝသ။ "သုခိတာ ဟောတိ အကရမာဝသန္တီ"တိ ကေစိ ပဌန္တိ, တေသံ သုခိတာ ဘဝိဿတိ, အကရံ အဇ္ဈာဝသန္တီတိ အတ္ထော။ **ဟသာဒနိတတတသိနီ**တိ နိတတေသု ဟသာဒေသု တသိနီ။ "ဟသာဒဝိမာနတသိနီ"တိ စ ဟဌော, ဝိမာနသဒိသေသု ဟသာဒေသု တသိနီတိ အတ္ထော။ **ပရိကမ္မန္တိ** ဝေယျာဝစ္စံ။

ဓာရယာတိ ပရိဒဟ, နိတသေဟိ စေဝ ဥတ္တရိယဥ္စ ကရောဟိ။ **အဘိရောပေဟီ**တိ မဏ္ဍနဝိဘူသနဝသေန တ သရီရံ အာရောပယ, အလင်္ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **မာလဝဏ္ဏကန္တိ** မာလဥ္စေဝ ဂန္ဓဝိလေပနဥ္စ။ **ကဥ္စနမဏိမုတ္တက** န္တိ ကဥ္စနေန မဏိမုတ္တာဟိ စ ယုတ္တံ, သုဝဏ္ဏမယမဏိမုတ္တာဟိ ခစိတန္တိ အတ္ထော။ **ဗဟုန္တိ** ဟတ္ထူပကာဒိဘေဒတော ဗဟုပ္ပကာရံ။ **ဝိဝိဓန္တိ** ကရဏဝိကတိယာ နာနာဝိဓံ။

သုဓောတရဇပစ္ဆဒ န္တိ သုဓောတတာယ ပတဟိတရဇံ ဥတ္တရစ္ဆဒံ။ **သုဘန္တိ** သောဘနံ။ **ကေနကတူလိကာသန္ထတန္တိ** ဒီဃလောမကာဠကောဇဝေန စေဝ ဟံသလောမာဒိပုဏ္ဏာယ တူလိကာယ စ သန္ထတံ။ **နဝန္တိ** အဘိနဝံ။ **မဟာရဟန္တိ** မဟဂ္ဃံ။ **စန္ဒနမဏ္ဍိတသာရဂန္ဓိက** န္တိ ကေသိသကာဒိသာရစန္ဒနေန မဏ္ဍိတတာယ သုရဘိဂန္ဓိကံ, ဝေရူပံ သယနမာရုဟ, တံ အာရုဟိတွာ ယထာသုခံ သယာဟိ စေဝ နိသီဒ စာတိ အတ္ထော။

ဥပ္ပလံ စုဒကာ သမုဂ္ဂတ န္တိ **စ**-ကာရော နိဟာတမတ္တံ, ဥဒကတော ဥဂ္ဂတံ ဥဋ္ဌိတံ အစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတံ သုဖုလ္လမုပ္ပလံ။ **ယထာ တံ အမနုဿသေဝိတ** န္တိ တဥ္စ ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတာယ ပောက္ခရဏိယာ ဇာတတ္တာ နိမ္မနုဿေဟိ သေဝိတံ ကေနစိ အပရိဘုတ္တမေဝ ဘဝေယျ။ **ဧဝံ တွံ ဗ္ရဟ္မစာရိနီ** တိ ဧဝမေဝ တံ သုဠု ဖုလ္လမုပ္ပလံ ဝိယ တုဝံ ဗ္ရဟ္မစာရိနီ။ **သကေသင်္ဂေသု** အတ္တနော သရီရာဝယဝေသု ကေနစိ အပရိဘုတ္တေသုယေဝ ဇရံ ဂမိဿသိ, မုဓာယေဝ ဇရာဇိဏ္ဏာ ဘဝိဿသိ။

ဧဝံ ဓုတ္တကေန အတ္တနော အဓိပ္ပာယေ ပကာသိတေ ထေရီ သရီရသဘာဝဝိဘာဝနေန တံ တတ္ထ ဝိရဇ္ဇန္တော **"ကိံ တေ ဣဓ"**တိ ကထမာဟ။ တဿတ္ထော – အာဝုသော သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တ, ကေသာဒိကုဏပပူရေ ကေန္တေန ဘေဒနဓမ္မေ သုသာနဝဍ္ဍနေ, **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ကာယသညိတေ အသုစိကဠေဝရေ ကိံ နာမ တဝ သာရန္တိ သမ္မတံ သမ္ဘာဝိတံ, ယံ ဒိသွာ ဝိမနော အညတရသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဝိဂတမနသင်္ကပ္ပေ, ဧတ္တေဝ တ အဝိမနော သောမနဿိကော ဟုတွာ ဥဒိက္ခသိ, တံ မယှံ ကထေဟီတိ။

တံ သုတွာ ဓုတ္တကော ကိဉ္စာပိ တဿာ ရူပံ စာတုရိယသောဘိတံ, ပဌမဒဿနတော ပန ပဋ္ဌာယ ယသ္မိံ ဒိဋ္ဌိ ဟာတေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော, တမေဝ အပဒိသန္တော **"အက္ခီနိ စ တူရိယာရိတ"** တိအာဒိမာဟ။ ကာမဉ္စာယံ ထေရီ သုဠု သံယတတာယ သန္တိန္ဒြိယာ, တာယ ထိရဝိပ္ပသန္နသောမ္မသန္တနယနနိဟာတေသု ကမ္မာနုဘာဝနိပ္ဖန္နေသု ပသန္နပဥ္စပ္ပသာဒပဋိမဏ္ဍိတေသု နယနေသု လဗ္ဘမာနေ ပဘာဝိသိဋ္ဌစာတုရိယေ ဒိဋ္ဌိဟာတေ, ယသ္မာ သယံ စရိတဟာဝဘာဝဝိလာသာဒိပရိကပ္ပဝဍ္ဍိတော သော ဓုတ္တော ဇာတော, တသ္မာဿ ဒိဋ္ဌိရာဂေ သဝိသေသံ ဝေပုလ္လံ အဂမာသိ။ တတ္ထ **အက္ခီနိ စ တူရိယာရိတ** တိ တူရိ ဝုစ္စတိ မိဂီ, စ-သဒ္ဒော နိဟာတမတ္တံ, မိဂစ္ဆာဟာယ ဝိယ တေ အက္ခီနိတိ အတ္ထော။ "ကောရိယာရိတ"တိ တ ဟဌိ, ကုဥ္စကာရကုက္ကုဋိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကိန္နရိယာရိဝ ပဗ္ဗတန္တရေ** တိ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ ဝိစရမာနာယ ကိန္နရိဝနိတာယ ဝိယ စ တေ အက္ခီနိတိ အတ္ထော။ **တဝ မေ နယနာနိ ဒက္ခိယာ** တိ တဝ ဝုတ္တဂုဏဝိသေသာနိ နယနာနိ ဒိသွာ, **ဘိယျော** ဥပရူပရိ မေ ကာမာဘိရတိ ပဝဍ္ဎတိ။

ဥပ္ပလသိခရောပမာနိ **တေ**တိ ရတ္တုပ္ပလအဂ္ဂသဒိသာနိ ပမှာနိ တဝ။ **ဝိမလေ**တိ နိမ္မလေ။ **ဟာဋကသန္နိဘေ** တိ ကဥ္စနရူပကဿ မုခသဒိသေ တေ မုခေ, နယနာနိ ဒက္ခိယာတိ ယောဇနာ။

အပိ ဒူရဂတာတိ ဒူရံ ဌာနံ ဂတာပိ။ **သရမှာသေ**တိ အညံ ကိဉ္စိ အစိန္တေတွာ တဝ နယနာနိ ဧဝ အနုဿရာမိ။ **အာယတပမှေ**တိ ဒီဃပခုမေ။ **ဝိသုဒ္ဓဒဿနေ** တိ နိမ္မလလောစနေ။ **န ဟိ မတ္ထိ တယာ ပိယတ္တရော နယနာ** တိ တဝ နယနတော အညော ကောစိ မယှံ ပိယတရော နတ္ထိ။ တယာတိ ဟိ သာမိအတ္ထေ ဧဝ ကရဏဝစနံ။

ဇဝံ စက္ခုသမ္ပတ္တိယာ ဥမ္မာဒိတဿ ဝိယ တံ တံ ဝိပ္ပလပတော တဿ ပုရိသဿ မနောရထံ ဝိပရိဝတ္တေန္တီ ထေရီ **“အပထေနာ”**တိအာဒိနာ ဒ္ဝတဒသ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **အပထေန ပယာတုမိစ္ဆသိ** တိ, အာဝုသော သုဝဏ္ဏကာရပုတ္တ, သဒ္ဓေဝ အညဿိံ ဣတ္ထိဇနေ ယော တွံ **ဗုဒ္ဓသုတံ** ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဩရသဓီတရံ မံ **မဂ္ဂယသိ** ပတ္ထေသိ, သော တွံ သဒ္ဓေ ခေမေ ဥဇုမဂ္ဂေ အပထေန ကဏ္ဍကနိဝုတေန သဘယေန ကုမ္မဂ္ဂေန ပယာတုမိစ္ဆသိ ပဋ္ဌိပဇ္ဇိတုကာမောသိ, **စန္ဒံ ကီဠနကံ ဂဝေသသိ** စန္ဒမဏ္ဍလံ ကီဠာကေဠနကံ ကာတုကာမောသိ, **မေရုံ လင္ဃေတုမိစ္ဆသိ** စတုရာသီတိယောဇနသဟဿုဗ္ဗေဓံ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇံ လင္ဃယိတွာ အပရဘာဂေ ဌာတုကာမောသိ, သော တွံ မံ ဗုဒ္ဓသုတံ မဂ္ဂယသီတိ ယောဇနာ။

ဣဒာနိ တဿ အတ္တနော အဝိသယဘာဝံ ပတ္တနာယ စ ဝိဃာတာဝဟတံ ဒဿေတုံ **“နတ္ထိ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ရာဂေ ယတ္ထပိ အနိ မေ သိယာ** တိ ယတ္ထ ဣဒာနိ မေ ရာဂေ သိယာ ဘဝေယျ, တံ အာရမ္မဏံ သဒေဝကေ လောကေ နတ္ထိ ဧဝ။ **နပိ နံ ဇာနာမိ ကီရိသော**တိ နံ ရာဂံ ကီရိသောတိပိ န ဇာနာမိ။ **အထ မဂ္ဂေန ဟတော သမူလကော** တိ **အထာ**တိ နိပါတမတ္တံ။ အယောနိသောမနသိကာရသင္ခာတေန မူလေန သမူလကော ရာဂေ အရိယမဂ္ဂေန ဟတော သမုဂ္ဃာတိတော။

ဣင်္ဂါလကုယာ တိ အင်္ဂါရကာသုယာ။ **ဥဇ္ဇလိတော** တိ တတုကျိတ္တော ဝိယ ယော ကောစိ, ဒဟနိယာ ဣန္ဒနံ ဝိယာတိ အတ္ထော။ **ဝိသပတ္တောရိတ** တိ ဝိသဂတဘာဇနံ ဝိယ။ **အဂ္ဂိတော ကတော** တိ အဂ္ဂိတော အင်္ဂါရတော အပဂတော ကတော, ဝိသဿ လေသမ္ပိ အသေသေတွာ အပနီတော ဝိနာသိတောတိ အတ္ထော။

ယဿာ သိယာ အပစ္စဝေက္ခိတ န္တိ ယဿာ ဣတ္ထိယာ ဣဒံ ခန္ဓပဉ္စကံ ဉာဏေန အပ္ပဋိဝေက္ခိတံ အပရိညာတံ သိယာ။ **သတ္ထာ တ အနုသာသိတော သိယာ** တိ သတ္ထာ တ ဓမ္မသရီရဿ အဒဿနေန ယဿာ ဣတ္ထိယာ အနနုသာသိတော သိယာ။ **တွံ တာဒိသိကံ ပလောဘယာ**တိ, အာဝုသော, တွံ တထာရူပံ အပရိမဒ္ဒိတသင်္ခာရံ အပစ္စဝေက္ခိတလောကုတ္တရဓမ္မံ ကာမေဟိ ပလောဘယ ဥပဂစ္ဆ။ **ဇာနန္တိံ သော ဣမံ ဝိဟညသိ** တိ သော တွံ ပဝတ္တိံ နိဝတ္တိဉ္စ ယာထာဝတော ဇာနန္တိံ ပဋိဝိဒ္ဓသစ္စံ ဣမံ သုဘံ ဘိက္ခုနိံ အာဂမ္မ ဝိဟညသိ, သမ္ပတိ အာယတိဉ္စ ဝိဃာတံ ဒုက္ခံ အာပဇ္ဇသိ။

ဣဒာနိဿ ဝိဃာတာပတ္တိတံ ကာရဏဝိဘာဝနေန ဒဿေန္တီ **“မယှံ ဟိ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဟီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော။ **အက္ကုဋ္ဌဝန္ဒိတေ** တိ အက္ကောသေ ဝန္ဒနာယ စ။ **သုခဒုက္ခေ** တိ သုခေ စ ဒုက္ခေ စ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေ ဌဝိသယသမာယောဂေ တ။ **သတီ ဥပဋ္ဌိတာ** တိ ပစ္စဝေက္ခဏယုတ္တာ သတိ သဗ္ဗကာလံ ဥပဋ္ဌိတာ။ **သင်္ခတမသုဘန္တိ ဇာနိယာ**တိ တေဘူမကံ သင်္ခာရဂတံ ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏေန အသုဘန္တိ ဥတွာ။ **သဗ္ဗတ္ထေတ** တိ သဗ္ဗသ္မိံယေဝ ဘဝတ္တယေ မယှံ မနော တဏှာလေပေဟဒိနာ န ဥပလိမ္ပတိ။

မဂ္ဂဋ္ဌင်္ဂိကယာနယာယိနီ တိ အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂသင်္ခာတေန အရိယယာနေန နိဗ္ဗာနပုရံ ယာယိနီ ဥပဂတာ။ **ဥဒ္ဓဋ္ဋသလ္လာ**တိ အတ္တနော သန္တာနတော သမုဒ္ဓဋ္ဋရာဂါဒိသလ္လာ။

သုစိတ္တိတာ တိ ဟတ္ထပာဒမုခါဒိအာကာရေန သုဋ္ဌု စိတ္တိတာ ဝိရစိတာ။ **သောမ္ဘာ** တိ သုမ္ဘကာ။ **အာရုကပိလ္လကာနိ တ**တိ အာရုဒဏ္ဍာဒီဟိ ဥပရစိတရူပကာနိ။ **တန္တီဟိ** တိ နှာရုသုတ္တကေဟိ။ **ခီလကေဟီ**တိ ဟတ္ထပာဒပိဋ္ဌိက ဏ္ဏာဒိအတ္ထာယ ဌပိတဒဏ္ဍေဟိ။ **ဝိနိဗဒ္ဓာ** တိ ဝိဝိဓေနာကာရေန ဗဒ္ဓာ။ **ဝိဝိဓံ ပနစ္စကာ** တိ ယန္တသုတ္တာဒီနံ အဉ္ဆနဝိဿဇ္ဇနာဒိနာ ပဋ္ဌပိတနစ္စကာ, ပနစ္စန္တာ ဝိယ ဒိဋ္ဌာတိ ယောဇနာ။

တမ္ဟုဒ္ဓဋ္ဋေ တန္တိခီလကေ တိ သန္နိဝေသဝိသိဋ္ဌရစနာဝိသေသယုတ္တံ ဥပဟာယ ရူပကသမညာ တမ္ဟိ တန္တိမ္ဟိ ခီလကေ စ ဌာနတော ဥဒ္ဓဋ္ဋေ ဗန္ဓတော **ဝိဿဋ္ဌေ,** ဝိသုံ ကရဏေန အညမညံ **ဝိကလေ,** တဟိံ တဟိံ ခိပနေန **ပရိက္ခိတေ** ဝိကိရိတေ။ **န ဝိန္ဒေယျ ခဏ္ဍသော ကတေ** တိ ဟေတ္ထကရူပဿ အဝယဝေ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိတေ ကတေ ဟေတ္ထကရူပံ န ဝိန္ဒေယျ, န ဥပလဘေယျ။ ဇဝံ သန္တေ **ကိမ္ဟိ တတ္ထ မနံ နိဝေသယေ** တသ္မိံ ဟေတ္ထကရူပာဝယဝေ ကိမ္ဟိ ကိံ ခာဏုကေ, ဥဒာဟု ရဇ္ဇုကေ, မတ္တိကာပိဏ္ဍာဒိကေ တ မနံ မနသညံ နိဝေသေယျ, ဝိသင်္ခာရေ အဝယဝေ သာ သညာ ကအာစိပိ နပတေယျာတိ အတ္ထော။

တထူပမာတိ တံသဒိသာ တေန ဟေတ္တကရူပေန သဒိသာ။ ကိန္တိ စေ အာဟ "**ဒေဟကာနီ**"တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဒေဟကာနီ**တိ ဟတ္ထပါဒမုခါဒိဒေဟာဝယဝာ။ မန္တိ မေ ပဋိဗဒ္ဓာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ **တေဟိ ဓမ္မေဟိ**တိ တေဟိ ပထဝိအာဒီဟိ စ စက္ခာဒီဟိ စ ဓမ္မေဟိ။ **ဝိနာ န ဝတ္တန္တီ**တိ န ဟိ တထာ တထာ သန္နိဝိဋ္ဌေ ပထဝိအာဒိဓမ္မေ မုဉ္စိတွာ ဒေဟာ နာမ သန္တိ။ **ဓမ္မေဟိ ဝိနာ န ဝတ္တတီ**တိ ဒေဟော အဝယဝေဟိ အဝယဝဓမ္မေဟိ ဝိနာ န ဝတ္တတိ န ဥပလဗ္ဘတိ။ ဧဝံ သန္တေ **ကိမ္ဟိ တတ္ထ မနံ နိဝေသယေ**တိ ကိမ္ဟိ ကိံ ပထဝိယံ, ဥဒါဟု အာပါဒိကေ ဒေဟောတိ ဝါ ဟတ္ထပါဒါဒီနီတိ ဝါ မနံ မနသညံ နိဝေသေယျံ။ ယသ္မာ ပထဝိအာဒိပသာဒဓမ္မမတ္တေ ဧသာ သမညာ, ယဒိဒံ ဒေဟောတိ ဝါ ဟတ္ထပါဒါဒီနီတိ ဝါ သတ္တောတိ ဝါ ဣတ္ထီတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ, တသ္မာ န ဧတ္ထ ဇာနတော ကောစိ အဘိနိဝေသော ဟောတီတိ။

ယထာ ဟရိတာလေန မက္ခိတံ, အဒ္ဒသ စိတ္တိကံ ဘိတ္တိယာ ကတန္တိ ယထာ ကုသလေန စိတ္တကာရေန ဘိတ္တိယံ ဟရိတာလေန မက္ခိတံ လိတ္တံ တေန လေပံ ဒတွာ ကတံ အာလိခိတံ စိတ္တိကံ ဣတ္ထိရူပံ အဒ္ဒသ ပဿေယျ။ တတ္ထ ယာ ဥပထမ္ဘနခေပနာဒိကိရိယာသမ္ပတ္တိယာ မာနုသိကာ နု ခေါ အယံ ဘိတ္တိ အပဿာယ ဌိတာတိ သညာ, သာ နိရတ္ထကာ မနုဿဘာဝသင်္ခါတဿ အတ္ထဿ တတ္ထ အဘာဝတော, မာနုသီတိ ပန ကေဝလံ တဟိံ တဿ စ ဝိပရီတဒဿနံ, ယာထာဝတော ဂဟဏံ န ဟောတိ, ဓမ္မပုဉ္ဇမတ္တေ ဣတ္ထိပုရိသာဒိဂဟဏမ္ပိ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယော။

မာယံ ဝိယ အဂ္ဂတော ကတန္တိ မာယာကာရေန ပုရတော ဥပဋ္ဌာပိတံ မာယာသဒိသံ။ **သုပိနန္တေဝ သုဝဏ္ဏပာဒပ**န္တိ သုပိနမေဝ သုပိနန္တံ, တတ္ထ ဥပဋ္ဌိတသုဝဏ္ဏမယရုက္ခံ ဝိယ။ **ဥပဂစ္ဆသိ အန္ဓ ရိတ္တက**န္တိ အန္ဓဗာလ ရိတ္တကံ တုစ္ဆကံ အန္တောသာရရဟိတံ ကုမ္ဘံ အတ္တဘာဝံ "ဧတံ မမာ"တိ သာရဝန္တံ ဝိယ ဥပဂစ္ဆသိ အဘိနိဝိသသိ။ **ဇနမဇ္ဈေရိဝ ရုပ္ပရူပက**န္တိ မာယာကာရေန မဟာဇနမဇ္ဈေ ဒဿိတံ ရူပိယရူပသဒိသံ သာရံ ဝိယ ဥပဋ္ဌဟန္တံ, အသာရန္တိ အတ္ထော။

ဝဋ္ဋနိရိတတိ လာခါယ ဂုဠိကာ ဝိယ။ **ကောဋရောဟိတာ**တိ ကောဋရေ ရုက္ခသုသိရေ ဌပိတာ။ **မဇ္ဈေ ပုဗ္ဗုဠကာ**တိ အက္ခိဒလမဇ္ဈေ ဌိတဇလပုဗ္ဗုဠသဒိသာ။ **သဿုကာ**တိ အဿုဇလသဟိတာ။ **ပီဠကောဠိကာ**တိ အက္ခိဂူထကော။ **ဧတ္ထ ဇာယတီ**တိ ဧတသ္မိံ အက္ခိမဏ္ဍလေ ဥဘောသု ကောဋီသု ဝိသဂန္ဓံ တယန္တော နိဗ္ဗတ္တတိ။ **ပီဠကောဠိကာ**တိ ဝါ အက္ခိဒလေသု နိဗ္ဗတ္တနကာ ပီဠကာ ဝုစ္စတိ။ **ဝိဝိဓာ**တိ သေတနီလမဏ္ဍလာနဉ္စေဝ ရတ္တပီတာဒီနံ သတ္တန္နံ ပဋလာနဉ္စ ဝသေန အနေကဝိဓာ။ **စက္ခုဝိဓာ**တိ စက္ခုဘာဂ ဝါ စက္ခုပ္ပကာရာ ဝါ တဿ အနေကကလာပဂတဘာဝတော။ **ပိဏ္ဍော ဥဋ္ဌိတာ**တိ သမုဒိတာ။

ဧဝံ စက္ခုသ္မိံ သာရဇ္ဇန္တဿ စက္ခုနော အသုဘတံ အနဝဋ္ဌိတတာယ အနိစ္စတဉ္စ ဝိဘာဝေသိ ။ ဝိဘာဝေတွာ စ ယထာ နာမ ကောစိ လောဘနီယံ ဘဏ္ဍံ ဂဟေတွာ စောရကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇန္တော စောရေဟိ ပလိဗုဒ္ဓေါ တံ လောဘနီယဘဏ္ဍံ ဒတွာ ဂစ္ဆတိ, ဧဝမေဝ စက္ခုမ္ဟိ သာရတ္တေန တေန ပုရိသေန ပလိဗုဒ္ဓါ ထေရီ အတ္တနော စက္ခုံ ဥပ္ပာဋေတွာ တဿ အဒါသိ။ တေန ဝုတ္တံ "**ဥပ္ပာဋိယ စာရုဒဿနာ**"တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဥပ္ပာဋိယာ**တိ ဥပ္ပာဋေတွာ စက္ခုကူပတော နီဟရိတွာ။ **စာရုဒဿနာ**တိ ပိယဒဿနာ မနောဟရဒဿနာ။ **န စ ပဇ္ဇိတ္ထာ**တိ တသ္မိံ စက္ခုသ္မိံ သင်္ဂံ နာပဇ္ဇိ။ **အသင်္ဂမာနသာ**တိ ကတ္ထစိပိ အာရမ္မဏေ အနာသတ္တစိတ္တာ။ **ဟန္ဒ တေ စက္ခု**န္တိ တဿ ကာမိတံ တတော ဧဝ မယာ ဒိန္နတ္တာ တေ စက္ခုသညိတံ အသုစိပိဏ္ဍံ ဂဏှ, ဂဟေတွာ ဟရဿု ပသာဒယုတ္တံ ကုစ္ဆိတံ ဌာနံ နေဟိ။

တဿ စ ဝိရမာသိ တာဝဒေတိ တဿ ဓုတ္တပုရိသဿ တာဝဒေဝ အက္ခိမ္ဟိ ဥပ္ပာဋိတက္ခဏေ ဧဝ ရာဂေါ ဝိဂစ္ဆိ။ **တတ္ထာ**တိ အက္ခိမ္ဟိ, တဿံ ဝါ ထေရိယံ။ အထ ဝါ **တတ္ထာ**တိ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ။ **ခမာပယီ**တိ ခမာပေသိ။ **သောတ္ထိ သိယာ ဗြဟ္မစာရိနီ**တိ သေဋ္ဌစာရိနိ မဟေသိကေ တုယှံ အာရောဂျမေဝ ဘဝေယျ။ **န ပုနော ဧဒိသကံ ဘဝိဿတီ**တိ ဣတော ပရံ ဧဝရူပံ အနာစာရစရဏံ န ဘဝိဿတိ, န ကရိဿာမီတိ အတ္ထော။

အာသာဒိယာတိ ဃဋ္ဋေတွာ။ **ဧဒိသ**န္တိ ဧဝရူပံ သဗ္ဗတ္ထ ဝီတရာဂံ။ **အဂ္ဂိံ ပဇ္ဇလိတံဝ လိင်္ဂိယာ**တိ ပဇ္ဇလိတံ အဂ္ဂိံ အာလိင်္ဂေတွာ ဝိယ။

တတောတိ တသ္မာ ဓုတ္တပုရိသာ။ **သာ ဘိက္ခုနီ**တိ သာ သုဘာ ဘိက္ခုနီ။ **အဂမိ ဗုဒ္ဓဝရဿ သန္တိက** န္တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္တိကံ ဥပဂစ္ဆိ ဥပသင်္ကမိ။ **ပဿိယ ဝရပုညလက္ခဏ** န္တိ ဥတ္တမေဟိ ပုညသမ္ဘာရေဟိ နိဗ္ဗတ္တမဟာပုရိသလက္ခဏံ ဒိသွာ။ **ယထာ ပုရာဏကန္တိ** ပေါရာဏံ ဝိယ ဥပ္ပါဋ္ဌနတော ပုဗ္ဗေ ဝိယ စက္ခု ပဋိပါကတိကံ အဟောသိ။ ယမေတ္ထ အန္တရန္တရာ န ဝုတ္တံ, တံ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေဝ။

သုဘာဇီဝကမ္ဗဝနိကာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တိံသနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. စတ္တာလီသနိပါတော

၁. ဣသိအာသီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

စတ္တာလီသနိပါတေ **နဂရမှိ ကုသုမနာမေ**တိအာဒိကာ ဣသိအာသိယာ ထေရိယာ ဂါထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ပုရိသတ္တဘာဝေ ဌတ္ဝာ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ စရိမဘဝတော သတ္တမေ ဘဝေ အကလျာဏသန္နိဿယေန ပရဒာရိကကမ္မံ ကတ္ဝာ, ကာယဿ ဘေဒာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ တ တ္ထ ဗဟူနိ ဝဿသတာနိ နိရယေ ပစ္စိတ္ဝာ, တတော စုတာ တီသု ဇာတီသု တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ တ တော စုတာ အသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နပုံသကော ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တတော ပန စုတာ ဧကဿ ဒလိဒ္ဒဿ သာကဋိကဿ ဓီတာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ ဝယပ္ပတ္တံ ဂိရိဒာသော နာမ အညတရဿ သတ္ထဝါဟဿ ပုတ္တော အတ္တနော ဘရိယံ ကတ္ဝာ ဂေဟံ အာနေသိ။ တဿ စ ဘရိယာ အတ္ထိ သီလဝတီ ကလျာဏဓမ္မာ။ တဿံ ဣဿာပကတာ သာမိနော တဿာ ဝိဒ္ဒေသနကမ္မံ အကာသိ။ သာ တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ဌတ္ဝာ ကာယဿ ဘေဒာ ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ဥဇ္ဇေနိယံ ကုလပဒေသသီလာစာရာဒိဂုဏေဟိ အဘိသမ္ပန္နဿ ဝိဘဝသမ္ပန္နဿ သေဋ္ဌိဿ ဓီတာ ဟုတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တိ, **ဣသိအာသီ**တိဿာ နာမံ အဟောသိ။

တံ ဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာပိတရော ကုလရူပဝယဝိဘဝာဒိသဒိသဿ အညတရဿ သေဋ္ဌိပုတ္တဿ အဒံသု။ သာ တဿ ဂေဟေ ပတိဒေဝတာ ဟုတ္ဝာ မာသမတ္တံ ဝသိ။ အထဿာ ကမ္မဗလေန သာမိကော ဝိရတ္တရူပော ဟု တ္ဝာ တံ ဃရတော နီဟရိ။ တံ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဧဝ ဝိညာယတိ။ တေသံ တေသံ ပန သာမိကာနံ အရုစ္စနေယ္ယတာယ သံဝေဂဇာတာ ပိတရံ အနုဇာနာပေတ္ဝာ, ဇိနဒတ္တာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တီ နစိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပတ္ဝာ, ဖလသုခေန နိဗ္ဗာနသုခေန စ ဝီတိနာမေန္တီ ဧကဒိဝသံ ပာဋလိပုတ္တနဂရေ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ မဟာဂင်္ဂါယ တလုကပုလိနေ နိသီဒိတ္ဝာ ဗောဓိတ္ထေရိယာ နာမ အတ္တနော သဟာယတ္ထေရိယာ ပုဗ္ဗပဋိပတ္တိံ ပုစ္ဆိတာ တမတ္ထံ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝိဿဇ္ဇေသိ "ဥဇ္ဇေနိယာ ပုရဝရေ"တိအာဒိနာ။ တေသံ ပန ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနာနံ သမ္ဗန္ဓံ ဒဿေတုံ –

၄၀၂. "နဂရမှိ ကုသုမနာမေ၊ ပါဋလိပုတ္တမှိ ပထဝိယာ မဏ္ဍေ။
သက္ယကုလကုလီနာယော၊ ဒွေ ဘိက္ခုနိယော ဟိ ဂုဏဝတိယော။

၄၀၃. "ဣသိအာသီ တတ္ထ ဧကာ၊ ဒုတိယာ ဗောဓီတိ သီလသမ္ပန္နာ စ။
ဈာနဇ္ဈာယနရတာယော၊ ဗဟုဿုတာယော ဓုတကိလေသာယော။

၄၀၄. "တာ ပိဏ္ဍာယ စရိတ္ဝာ၊ ဘတ္တတ္ထံ ကရိယ ဓောတပတ္တာယော။
ရဟိတမှိ သုခနိသိန္နာ၊ ဣမာ ဂိရာ အဗ္ဘုဒီရေသု"န္တိ။ –

ဣမာ တိဿော ဂါထာ သင်္ဂီတိကာရေဟိ ဌပိတာ။

၄၀၅. "ပါသာဒိကာသိ အယျေ၊ ဣသိအာသိ ဝယောပိ တေ အပရိဟီနော။
ကိံ ဒိသွာန ဗျာလိကံ၊ အထာသိ နေက္ခမ္မမနုယုတ္တာ။

၄၀၆. "ဧဝမနုယုဉ္ဇိယမာနာ သာ၊ ရဟိတေ ဓမ္မဒေသနာကုသလာ။
ဣသိအာသီ ဝစနမဗ္ရဝိ၊ သုဏ ဗောဓိ ယထာမှိ ပဗ္ဗဇိတာ။

ဣတော ပရံ ဝိဿဇ္ဇနကထာ။

၄၀၇. "ဥဇ္ဇေနိယာ ပုရဝရေ၊ မယှံ ပိတာ သီလသံဝုတော သေဋ္ဌိ။
တဿမှိ ဧကဓီတာ၊ ပိယာ မနာပါ စ ဒယိတာ စ။

၆၀၈. “အထ မေ သာကေတတော ဝရကာ၊ အာဂစ္ဆုမုတ္တမကုလီနာ။
သေဋ္ဌိ ပဟူတရတနော၊ တဿ မမံ သုဏှမဒါသိ တာတော။

၆၀၉. “သဿုယာ သသုရဿ စ၊ သာယံ ပါတံ ပဏာမမုပဂမ္မ။
သိရသာ ကရောမိ ပါဒေ၊ ဝန္ဒာမိ ယထာမှိ အနုသိဋ္ဌာ။

၆၁၀. “ယာ မယှံ သာမိကဿ၊ ဘဂိနိယော ဘာတုနော ပရိဇနော ဝါ။
တမေကဝရကမ္ပိ ဒိသွာ၊ ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ အာသနံ ဒေမိ။

၆၁၁. “အန္နေန စ ပါနေန စ၊ ခဇ္ဇေန စ ယဉ္စ တတ္ထ သန္နိဟိတံ။
ဆာဒေမိ ဥပနယာမိ စ၊ ဒေမိ စ ယံ ယဿ ပတိရူပံ။

၆၁၂. “ကာလေန ဥပဋ္ဌဟိတွာ၊ ဃရံ သမုပဂမာမိ ဥမ္မာရေ။
ဓောဝန္တီ ဟတ္ထပါဒေ၊ ပဉ္ဇလိကာ သာမိကမုပေမိ။

၆၁၃. “ကောစ္ဆံ ပသာဒံ အဉ္ဇနိဉ္စ၊ အာဒါသကဉ္စ ဂဏှိတွာ။
ပရိကမ္မကာရိကာ ဝိယ၊ သယမေဝ ပတိံ ဝိဘူသေမိ။

၆၁၄. “သယမေဝ ဩဒနံ သာဓယာမိ၊ သယမေဝ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ။
မာတာဝ ဧကပုတ္တကံ၊ တထာ ဘတ္တာရံ ပရိစရာမိ။

၆၁၅. “ဧဝံ မံ ဘတ္တိကတံ၊ အနုရတ္တံ ကာရိကံ နိဟတမာနံ။
ဥဋ္ဌာယိကံ အနလသံ၊ သီလဝတိံ ဒုဿတေ ဘတ္တာ။

၆၁၆. “သော မာတရဉ္စ ပိတရဉ္စ၊ ဘဏတိ အာပုစ္ဆဟံ ဂမိဿာမိ။
ဣသိဒါသိယာ န သဟ ဝစ္ဆံ၊ ဧကာဂါရေဟံ သဟ ဝတ္ထုံ။

၆၁၇. “မာ ဧဝံ ပုတ္တ အဝစ၊ ဣသိဒါသီ ပဏ္ဍိတာ ပရိဗျတ္တာ။
ဥဋ္ဌာယိကာ အနလသာ၊ ကိံ တုယှံ န ရောစတေ ပုတ္တ။

၆၁၈. “န စ မေ ဟိံသတိ ကိဉ္စိ၊ န စဟံ ဣသိဒါသိယာ သဟ ဝစ္ဆံ။
ဒေဿာဝ မေ အလံ မေ၊ အပုစ္ဆာဟံ ဂမိဿာမိ။

၆၁၉. “တဿ ဝစနံ သုဏိတွာ၊ သဿု သသုရော စ မံ အပုစ္ဆိံသု။
ကိဿ တယာ အပရဒ္ဓံ၊ ဘဏ ဝိဿဋ္ဌာ ယထာဘူတံ။

၆၂၀. “နပိဟံ အပရဇ္ဈံ ကိဉ္စိ၊ နပိ ဟိံသေမိ န ဘဏာမိ ဒုဗ္ဗစနံ။
ကိံ သက္ကာ ကာတုယျေ၊ ယံ မံ ဝိဒ္ဒေဿတေ ဘတ္တာ။

၆၂၁. “တေ မံ ပိတုဃရံ ပဋိနယိံသု၊ ဝိမနာ ဒုခေန အဓိဘူတာ။
ပုတ္တမနုရက္ခမာနာ၊ ဇိတာမှာသေ ရူပိနိံ လက္ခိံ။

၆၂၂. “အထ မံ အဒါသိ တာတော၊ အဍ္ဎဿ ဃရမှိ ဒုတိယကုလိကဿ။
တတော ဥပဍ္ဎသုင်္ကေန၊ ယေန မံ ဝိန္ဒထ သေဋ္ဌိ။

၆၂၃. “တဿပိ ဃရမှိ မာသံ၊ အဝသိံ အထ သောပိ မံ ပဋိစ္ဆရယိ။
ဒါသိံဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိံ၊ အဒူသိကံ သီလသမ္ပန္နံ။

၆၂၄. “ဘိက္ခာယ စ ဝိစရန္တံ၊ ဒမကံ ဒန္တံ မေ ပိတာ ဘဏတိ။

ဟောဟိသိ မေ ဇာမာတာ၊ နိက္ခိပ ပေါဋ္ဌိဉ္စ ဃဋိကဉ္စ။

၄၂၅. “သောပိ ဝသိတွာ ပက္ခံ၊ အထ တာတံ ဘဏတိ ‘ဒေဟိ မေ ပေါဋ္ဌိံ။
ဃဋိကဉ္စ မလ္လကဉ္စ၊ ပုနပိ ဘိက္ခံ စရိဿာမိ’။

၄၂၆. “အထ နံ ဘဏတီ တာတော၊ အမ္မာ သဗ္ဗော စ မေ ဉာတိဂဏဝဂ္ဂေါ။
ကိံ တေ န ကီရတိ ဣဓ၊ ဘဏ ခိပ္ပံ တံ တေ ကရိဟိတိ။

၄၂၇. “ဧဝံ ဘဏိတော ဘဏတိ၊ ယဒိ မေ အတ္တာ သက္ကောတိ အလံ မယှံ။
ဣသိဒါသိယာ န သဟ ဝစ္ဆံ၊ ဧကဃရေဟံ သဟ ဝတ္ထုံ။

၄၂၈. “ဝိဿဇ္ဇိတော ဂတော သော၊ အဟမ္ပိ ဧကာကိနီ ဝိစိန္တေမိ။
အာပုစ္ဆိတူန ဂစ္ဆံ၊ မရိတုယေ ဝါ ပဗ္ဗဇိဿံ ဝါ။

၄၂၉. “အထ အယျာ ဇိနဒတ္တာ၊ အာဂစ္ဆီ ဂောစရာယ စရမာနာ။
တာတ ကုလံ ဝိနယဓရီ၊ ဗဟုဿုတာ သီလသမ္ပန္နာ။

၄၃၀. “တံ ဒိသွာန အမှာကံ၊ ဥဋ္ဌာယာသနံ တဿာ ပညာပယိံ။
နိသိန္နာယ စ ပါဒေ၊ ဝန္ဒိတွာ ဘောဇနမဒါသိံ။

၄၃၁. “အန္နေန စ ပါနေန စ၊ ခဇ္ဇေန စ ယဉ္စ တတ္ထ သန္နိဟိတံ။
သန္တပ္ပယိတွာ အဝစံ၊ အယျေ ဣစ္ဆာမိ ပဗ္ဗဇိတုံ။

၄၃၂. “အထ မံ ဘဏတီ တာတော၊ ဣဓေဝ ပုတ္တက စရာဟိ တွံ ဓမ္မံ။
အန္နေန စ ပါနေန စ၊ တပ္ပယ သမဏေ ဒွိဇာတီ စ။

၄၃၃. “အထဟံ ဘဏာမိ တာတံ၊ ရောဒန္တီ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ။
ပါပဉှိ မယာ ပကတံ၊ ကမ္မံ တံ နိဇ္ဇရေဿာမိ။

၄၃၄. “အထ မံ ဘဏတီ တာတော၊ ပါပုဏ ဗောဓိဉ္စ အဂ္ဂဓမ္မဉ္စ။
နိဗ္ဗာနဉ္စ လဘဿု၊ ယံ သစ္ဆိကရီ ဒွိပဒသေဋ္ဌော။

၄၃၅. “မာတာပိတူ အဘိဝါဒ၊ ယိတွာ သဗ္ဗဉ္စ ဉာတိဂဏဝဂ္ဂံ။
သတ္တာဟံ ပဗ္ဗဇိတာ၊ တိဿော ဝိဇ္ဇာ အဖဿယိံ။

၄၃၆. “ဇာနာမိ အတ္တနော သတ္တ၊ ဇာတိယော ယဿယံ ဖလဝိပါကော။
တံ တဝ အာစိက္ခိဿံ၊ တံ ဧကမနာ နိသာမေဟိ။

၄၃၇. “နဂရမှိ ဧရကစ္ဆေ၊ သုဝဏ္ဏကာရော အဟံ ပဟူတဓနော။
ယောဗ္ဗနမဒေန မတ္တော၊ သော ပရဒါရံ အသေဝိဟံ။

၄၃၈. “သောဟံ တတော စဝိတွာ၊ နိရယမှိ အပစ္စိသံ စိရံ။
ပက္ကော တတော စ ဥဋ္ဌဟိတွာ၊ မက္ကဋိယာ ကုစ္ဆိမောက္ကမိံ။

၄၃၉. “သတ္တာဟဇာတကံ မံ၊ မဟာကပိ ယူထပေါ နိလ္လစ္ဆေသိ။
တဿေတံ ကမ္မဖလံ၊ ယထာပိ ဂန္တွာန ပရဒါရံ။

၄၄၀. “သောဟံ တတော စဝိတွာ၊ ကာလံ ကရိတွာ သိန္ဓဝါရညေ။
ကာဏာယ စ ခဉ္ဇာယ စ၊ ဧဠကိယာ ကုစ္ဆိမောက္ကမိံ။

၄၄၁. “ဒွါဒသ ဝဿာနိ အဟံ၊ နိလ္လစ္ဆိတော ဒါရကေ ပရိဝဟိတွာ။
ကိမိနာဝဋ္ဋော အကလ္လော၊ ယထာပိ ဂန္တွာန ပရဒါရံ။

၄၄၂. “သောဟံ တတော စဝိတွာ၊ ဂေါဝါဏိဇကဿ ဂါဝိယာ ဇာတော။
ဝစ္ဆော လာခါတမ္ဗော၊ နိလ္လစ္ဆိတော ဒွါဒသေ မာသေ။

၄၄၃. “ဝေါဠှူန နင်္ဂလမဟံ၊ သကဋဉ္စ ဓာရယာမိ။
အန္ဓောဝဋ္ဋော အကလ္လော၊ ယထာပိ ဂန္တွာန ပရဒါရံ။

၄၄၄. “သောဟံ တတော စဝိတွာ၊ ဝီထိယာ ဒါသိယာ ဃရေ ဇာတော။
နေဝ မဟိလာ န ပုရိသော၊ ယထာပိ ဂန္တွာန ပရဒါရံ။

၄၄၅. “တိံသတိဝဿမှိ မတော၊ သာကဋိကကုလမှိ ဒါရိကာ ဇာတာ။
ကပဏမှိ အပ္ပဘောဂေ၊ ဓနိကပုရိသပါတဗဟုလမှိ။

၄၄၆. “တံ မံ တတော သတ္ထဝါဟော၊ ဥဿန္နာယ ဝိပုလာယ ဝဍ္ဎိယာ။
ဩကဍ္ဎတိ ဝိလပန္တိံ၊ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ကုလဃရသ္မာ။

၄၄၇. “အထ သောဠသမေ ဝဿေ၊ ဒိသွာ မံ ပတ္တယောဗ္ဗနံ ကညံ။
ဩရုန္ဓတဿ ပုတ္တော၊ ဂိရိဒါသော နာမ နာမေန။

၄၄၈. “တဿပိ အညာ ဘရိယာ၊ သီလဝတီ ဂုဏဝတီ ယသဝတီ စ။
အနုရတ္တာ ဘတ္တာရံ၊ တဿာဟံ ဝိဒ္ဒေသနမကာသိံ။

၄၄၉. “တဿေတံ ကမ္မဖလံ၊ ယံ မံ အပကီရိတူန ဂစ္ဆန္တိ။
ဒါသီဝ ဥပဋ္ဌဟန္တိံ၊ တဿပိ အန္တော ကတော မယာ”တိ။

တတ္ထ **နဂရမှိ ကုသုမနာမေ**တိ “ကုသုမပုရ”န္တိ ဧဝံ ကုသုမသဒ္ဒေန ဂဟိတနာမကေ နဂရေ, ဣဒါနိ တံ နဂရံ **ပါဋလိပုတ္တမှီ**တိ သရူပတော ဒဿေတိ။ **ပထဝိယာ မဏ္ဍေ**တိ သကလာယ ပထဝိယာ မဏ္ဍဘူတေ။ **သက္ယကုလကုလီနာယော**တိ သက္ယကုလေ ကုလဓီတရော, သက္ယပုတ္တဿ ဘဂဝတော သာသနေ ပဗ္ဗဇိတတာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထာတိ တာသု ဒွီသု ဘိက္ခုနီသု။ **ဗောဓီ**တိ ဧဝံနာမိကာ ထေရီ။ **ဈာနဇ္ဈာယနရတာယော**တိ လောကိယလောကုတ္တရဿ ဈာနဿ ဈာယနေ အဘိရတာ။ **ဗဟုဿုတာယော**တိ ပရိယတ္တိဗာဟုသစ္စေန ဗဟုဿုတာ။ **ဓုတကိလေသာယော**တိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော သမုဂ္ဃာတိတကိလေသာ။ **ဘတ္တတ္ထံ ကရိယာ**တိ ဘတ္တကိစ္စံ နိဋ္ဌာပေတွာ။ **ရဟိတမှီ**တိ ဇနရဟိတမှိ ဝိဝိတ္တဋ္ဌာနေ။ **သုခနိသိန္နာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝိဝေကသုခေန စ သုခနိသိန္နာ။ **ဣမာ ဂိရာ**တိ ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာ သုခါ လာပနာ။ **အဗ္ဘုဒီရေသု**န္တိ ပုစ္ဆာဝိဿဇ္ဇနဝသေန ကထယိံသု။

“ပါသာဒိကာသီ”တိ ကထာ ဗောဓိတ္ထေရိယာ ပုစ္ဆာဝသေန ဝုတ္တာ။ **“ဧဝမနုယုဉ္ဇိယမာနာ”** တိ ကထာ သင်္ဂီတိကာရေဟေဝ ဝုတ္တာ။ **“ဥဇ္ဇေနိယာ”** တိအာဒိကာ ဟိ သဗ္ဗာပိ ဣသိဒါသိယာဝ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ပါသာဒိကာသီ**တိ ရူပသမ္ပတ္တိယာ ပဿန္တာနံ ပသာဒါဝဟာ အသိ။ **ဝယောပိ တေ အပရိဟီနော**တိ တုယှံ ဝယောပိ န ပရိဟီနော, ပဌမဝယေ ဌိတာသီတိ အတ္ထော။ **ကိံ ဒိသွာန ဗျာလိက**န္တိ ကီဒိသံ ဗျာလိကံ ဒောသံ ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ။ **အထာသိ နေက္ခမ္မမနုယုတ္တာ**တိ **အထာ**တိ နိပါတမတ္တံ, နေက္ခမ္မံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုယုတ္တာ အသိ။

အနုယုဉ္ဇိယမာနာ တိ ပုစ္ဆိယမာနာ, သာ ဣသိဒါသီတိ ယောဇနာ။ **ရဟိတေ**တိ သုညဋ္ဌာနေ။ **သုဏ ဗောဓိ ယထာမှိ ပဗ္ဗဇိတာ**တိ ဗောဓိတ္ထေရိ အဟံ ယထာ ပဗ္ဗဇိတာ အမှိ, တံ တံ ပုရာဏံ သုဏ သုဏာဟိ။

ဥဇ္ဇေနိယာ ပုရဝရေတိ ဥဇ္ဇေနီနာမကေ အဝန္တိရဋ္ဌေ ဥတ္တမနဂရေ။ **ပိယာ**တိ ကေဓိတုဘာဝေန ပိယာယိတဗ္ဗာ။ **မနာပါ**တိ သီလာစာရဂုဏေန မနဝဍ္ဎနကာ။ **ဒယိတာ**တိ အနုကမ္ပိတဗ္ဗာ။

အထာတိ ပစ္ဆာ မမ ဝယပ္ပတ္တကာလေ။ **မေ သာကေတတော ဝရကာ**တိ သာကေတနဂရတော မမ ဝရကာ မံ ဝါရေန္တာ အာဂစ္ဆုံ။ **ဥတ္တမကုလီနာ**တိ တသ္မိံ နဂရေ အဂ္ဂကုလိကာ, ယေန တေ ပေသိတာ, သော သေဋ္ဌိ ပဟူတရတနော။ **တဿ မမံ သုဏှမဒါသိ တာတော**တိ တဿ သာကေတသေဋ္ဌိနော သုဏှိသံ ပုတ္တဿ ဘရိယံ ကတွာ မယှံ ပိတာ မံ အဒါသိ။

သာယံ ပါတန္တိ သာယနှေ ပုဗ္ဗဏှေ စ။ **ပဏာမမုပဂမ္မ သိရသာ ကရောမိ**တိ သဿုယာ သသုရဿ စ သန္တိကံ ဥပဂန္တွာ သိရသာ ပဏာမံ ကရောမိ, တေသံ ပါဒေ ဝန္ဒာမိ။ **ယထာမှိ အနုသိဋ္ဌာ**တိ တေဟိ ယထာ အနုသိဋ္ဌာ အမှိ, တထာ ကရောမိ, တေသံ အနုသိဋ္ဌိံ န အတိက္ကမာမိ။

တမေကဝရကမှိတိ ကေဝလ္လဘမှိ။ **ဥဗ္ဗိဂ္ဂါ**တိ တသန္တာ။ **အာသနံ ဒေမီ**တိ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ယံ အနုစ္ဆဝိကံ, တံ တဿ ဒေမိ။

တတ္ထာတိ ပရိဝေသနဋ္ဌာနေ။ **သန္နိဟိတ**န္တိ သဇ္ဇိတံ ဟုတွာ ဝိဇ္ဇမာနံ။ **ဆာဒေမီ**တိ ဥပစ္ဆာဒေမိ, ဥပစ္ဆာဒေတွာ ဥပနယာမိ စ, ဥပနေတွာ ဒေမိ, ဒေန္တီပိ ယံ ယဿ ပတိရူပံ, တဒေဝ ဒေမီတိ အတ္ထော။

ဥမ္မာရေတိ ဒွါရေ။ **ဓောဝန္တီ ဟတ္ထပါဒေ**တိ ဟတ္ထပါဒေ ဓောဝိနီ အာသိံ, ဓောဝိတွာ ဃရံ သမုပဂမာမီတိ ယောဇနာ။

ကောစ္ဆန္တိ မဿုနံ ကေသာနဉ္စ ဥလ္လိခနကောစ္ဆံ။ **ပသာဒ**န္တိ ဂန္ဓစုဏ္ဏာဒိမုခဝိလေပနံ။ "ပသာဓနေ"န္တိပိ ပါဌော, ပသာဓနဘဏ္ဍံ။ **အဉ္ဇနိ**န္တိ အဉ္ဇနနာဠိံ။ **ပရိကမ္မကာရိကာ ဝိယာ**တိ အဂ္ဂကုလိကာ ဝိဘဝသမ္ပန္နာပိ ပတိပရိစာရိကာ စေဋိကာ ဝိယ။

သာဓယာမီတိ ပစာမိ။ **ဘာဇန**န္တိ လောဟဘာဇနဉ္စ။ ဓောဝန္တီ ပရိစရာမီတိ ယောဇနာ။

ဘတ္တိကတန္တိ ကတသာမိဘတ္တိကံ။ **အနုရတ္တ**န္တိ အနုရတ္တဝန္တိံ။ **ကာရိက**န္တိ တဿ တဿေဝ ကတိ ကတ္တဗ္ဗဿ ကာရိကံ။ **နိဟတမာန**န္တိ အပနီတမာနံ။ **ဥဋ္ဌာယိက**န္တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယသမ္ပန္နံ။ **အနလသ**န္တိ တတောဝ အကုသီတံ။ **သီလဝတိ**န္တိ သီလာစာရသမ္ပန္နံ။ **ဒုဿတေ**တိ ဒုဿတိ, ကုဇ္ဈိတွာ ဘဏတိ။

ဘဏတိ အာပုစ္ဆဟံ ဂမိဿာမိတိ "အဟံ တုမှေ အာပုစ္ဆိတွာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂမိဿာမီ"တိ သော မမ သာမိကော အတ္တနော မာတရဉ္စ ပိတရဉ္စ ဘဏတိ။ ကိံ ဘဏတီတိ စေ အာဟ – **"ဣသိဒါသိယာ န သဟ ဝစ္ဆံ, ဧကာဂါရေဟံ သဟ ဝတ္ထုံ"**န္တိ။ တတ္ထ **ဝစ္ဆ**န္တိ ဝသိဿံ။

ဒေဿာတိ အပ္ပိယာ။ **အလံ မေ**တိ ပယောဇနံ မေ တာယ ဣတ္ထီတိ အတ္ထော။ **အာပုစ္ဆာဟံ ဂမိဿာမီ**တိ ယဒိ မေ တုမှေ တာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ဣစ္ဆထ, အဟံ တုမှေ အာပုစ္ဆိတွာ ဝိဒေသံ ပက္ကမိဿာမိ။

တဿာတိ မမ ဘတ္တုနော။ **ကိဿာ**တိ ကိံ အဿ တဝ သာမိကဿ။ **တယာ အပရဒ္ဓံ** ဗျာလိကံ ကတံ။

နပိဟံ အပရဇ္ဈိန္တိ နပိ အဟံ တဿ ကိဉ္စိ အပရဇ္ဈိံ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **နပိ ဟိံသေမီ**တိ နပိ ဗာဓေမိ။ **ဒုဗ္ဗစန**န္တိ ဒုရုတ္တဝစနံ။ **ကိံ သက္ကာ ကာတုယျေ**တိ ကိံ မယာ ကာတုံ အယျေ သက္ကာ။ **ယံ မံ ဝိဒ္ဒေဿတေ ဘတ္တာ**တိ ယသ္မာ အကာရဏေနေဝ ဘတ္တာ မယှံ ဝိဒ္ဒေဿတေ ဝိဒ္ဒေဿံ စိတ္တပ္ပကောပံ ကရောတိ။

ဝိမနာတိ ဒောမနဿိကာ။ **ပုတ္တမနုရက္ခမာနာ**တိ အတ္တနော ပုတ္တံ မယှံ သာမိကံ စိတ္တမနုရက္ခဏေန အနုရက္ခန္တာ။ **ဇိတာမှသေ ရူပိနိံ လက္ခိ**န္တိ ဇိတာ အမှသေ ဇိတာ ဝတာမှ ရူပဝတိံ သိရိံ, မနုဿဝေသေန စရန္တိယာ

သိရိဒေဝတာယ ပရိဟီနာ ဝတာတိ အတ္ထော။

အမုဿ ဃရမ္ဟိ ဒုတိယကုလိကဿာ တိ ပဌမသာမိကံ ဥပဟာအယ ဒုတိယဿ အမုဿ ကုလပုတ္တဿ ဃရမ္ဟိ မံ အအာသိ, ဒေဝ္တော စ တတော ပဌမသုင္ကတော ဥပမုသုင္ကေန အအာသိ။ **ယေန မံ ဝိန္ဒထ သေဋ္ဌိ** တိ ယေန သုင္ကေန မံ ပဌမံ သေဋ္ဌိ ဝိန္ဒထ ပဋိလဘိ, တတော ဥပမုသုင္ကေနာတိ ယောဇနာ။

သောပီတိ ဒုတိယသာမိကောပိ။ **မံ ပဋိစ္ဆရယီ** တိ မံ နီဟရိ, သော မံ ဂေဟတော နိက္ကမိ။ **ဥပဌဟန္တိ** န္တိ အသီ ဝိယ ဥပဌဟန္တိံ ဥပဌာနံ ကရောန္တိံ။ **အဒူသိကန္တိ** အဒုဗ္ဘနကံ။

ဒမကန္တိ ကာရုညာဓိဋ္ဌာနတာယ ပရေသံ စိတ္တဿ ဒမကံ။ ယထာ ပရေ ကိဥ္စ ဒဿန္တိ, ဇဝံ အတ္တနော ကာယံ တစဥ္စ **ဒန္တံ** ဝူပသန္တံ ကတ္ဝာ ပရဒတ္တဘိက္ခာယ ဝိစရဏကံ။ **ဇာမာတာ**တိ ဒုဟိတုပတိ။ **နိက္ခိပ ပောဋ္ဌိဥ္စ ဃဋိကဥ္စ**တိ တယာ ပရိဒဟိတံ ပိလောတိကာခဏ္ဍဥ္စ ဘိက္ခာကပာလဥ္စ ဆဍ္ဍေဟိ။

သောပိ ဝသိတ္ဝာ ပက္ခန္တိ သောပိ ဘိက္ခုကော ပုရိသော မယာ သဒ္ဓိံ အဍ္ဍမာသမတ္တံ ဝသိတ္ဝာ ပက္ကာမိ။

အထ နံ ဘဏာတိ တာတောတိ တံ ဘိက္ခုကံ မမ ပိတာ မာတာ သဗ္ဗော စ မေ ဉာတိဂဏော ဝဂ္ဂဝဂ္ဂေ ဟုတ္ဝာ ဘဏာတိ။ ကထံ? **ကိံ တေ န ကီရတိ ဣဓ** တုယှံ ကိံ နာမ န ကိရတိ န သာဓိယတိ, ဘဏ ခိပ္ပံ။ **တံ တေ ကရိဟိတီ**တိ တံ တုယှံ ကရိဿတိ။

ယဒိ မေ အတ္တာ သက္ကောတီ တိ ယဒိ မယှံ အတ္တာ အတ္တာဓီနော ဘုဇိဿော စ ဟောတိ, **အလံ မယှံ ဣသိအာသိယာ** တာယ ပယောဇနံ နတ္ထိ, တသ္မာ **န သဟ ဝစ္ဆံ** န သဟ ဝသိဿံ, ဧကဃရေ အဟံ တာယ သဟ ဝတ္တုန္တိ ယောဇနာ။

ဝိဿဇ္ဇိတော ဂတော သော တိ သော ဘိက္ခုကော ပိတရာ ဝိဿဇ္ဇိတော ယထာရုစိ ဂတော။ **ဧကာကိနီ**တိ ဧကိကာဝ။ **အာပုစ္ဆိတူန ဂစ္ဆံ** န္တိ မယှံ ပိတရံ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ ဂစ္ဆာမိ။ **မရိတုယေ**တိ မရိတုံ။ **တတ**တိ ဝိကပ္ပတ္ထေ နိပါတော။

ဧကစရယာတိ ဘိက္ခာယ, တာတ-ကုလံ အာဂစ္ဆိတိ ယောဇနာ။

တန္တိ တံ ဖိနဒတ္တတ္ထေရိံ။ **ဥဋ္ဌာယာသနံ တဿာ ပညာပယိ** န္တိ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ အာသနံ တဿာ ထေရိယာ ပညာပေသိ။

ဣဓေဝေတိ ဣမသ္မိံ ဧဝ ဂေဟေ ဌိတာ။ **ပုတ္တကာ** တိ သာမညတောဟာရေန ဓီတရံ အနုကမ္ပေန္တော အာလပတိ။ **စရာဟိ တွံ ဓမ္မန္တိ** တွံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ စရိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မစရိယာဒိဓမ္မံ စရ။ **ဒွိဇာတီ**တိ ဗြာဟ္မဏဇာတီ။

နိဗ္ဗုရေဿာမီ တိ ဇီရာပေဿာမိ ဝိနာသေဿာမိ။

ဗောဓိန္တိ သစ္စာဘိသမ္ဗောဓိံ, မဂ္ဂဉာဏန္တိ အတ္ထော။ **အဂ္ဂဓမ္မ** န္တိ ဖလဓမ္မံ, အရဟတ္တံ။ **ယံ သစ္ဆိကရီ ဒွိပဒသေဋ္ဌော**တိ ယံ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနသညိတံ လောကုတ္တရဓမ္မံ ဒွိပဒါနံ သေဋ္ဌော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော သစ္ဆိ အကာသိ, တံ လဘဿူတိ ယောဇနာ။

သတ္ထာဟံ ပဗ္ဗဇိတာ တိ ပဗ္ဗဇိတာ ဟုတ္ဝာ သတ္တာဟေန။ **အဖဿယိ** န္တိ ဖုသိံ သစ္ဆာကာသိံ။

ယဿယံ ဖလဝိပာကော တိ ယဿ ပာပကမ္မဿ, အယံ သာမိကဿ အမနာပဘာဝသင်္ခာတော နိဿန္ဒဖလ ဘူတော ဝိပါကော။ **တံ တဝ အာစိက္ခိဿံ** န္တိ တံ ကမ္မံ တဝ ကထေဿာမိ။ **တန္တိ** အာစိက္ခိယမာနံ တမေဝ ကမ္မံ, တံ တ မမ ဝစနံ။ **ဧကမနာ**တိ ဧကဂ္ဂမနာ။ အယမေဝ တ ဟာဌော။

နဂရမ္ဟိ ရေကန္တေ တိ ဇေံနာမကေ နဂရေ။ **သော ပရအရံ အသေဝိဟန္တိ** သော အဟံ ပရသ္သ အရံ အသေဝိံ။

စိရံ ပက္ကော တိ ဗဟူနိ ဝဿသတသဟဿာနိ နိရယဂ္ဂိနာ ဒဍ္ဎော။ **တတော စ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ** တိ တတော နိရယတော ဝုဋ္ဌိတော စုတော။ **မက္ကဋိယာ ကုစ္ဆိမောက္ကမိ** န္တိ တနရိယာ ကုစ္ဆိမ္ဟိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိံ။

ယူထပေတိ ယူထပတိ။ **နိလ္လစ္ဆေသိ** တိ ပုရိသဘာဝဿ လက္ခဏဘူတာနိ ဗီဇကာနိ နိလ္လစ္ဆေသိ နီဟရိ။ **တဿေတံ ကမ္မဖလ**န္တိ တဿ မယှံ ဇေံ အတီတေ ကတဿ ကမ္မဿ ဖလံ။ **ယထာပိ ဂန္တွာန ပရအရ** န္တိ ယထာ တံ ပရအရံ အတိက္ကမိတွာ။

တတောတိ မက္ကဋယောနိတော။ **သိန္ဓဝရညေ** တိ သိန္ဓဝရဋ္ဌေ အရညဋ္ဌာနေ။ **ဧဠကိယာ**တိ အဇိယာ။

အရကေ ပရိဝဟိတ္ဝာတိ ပိဋ္ဌိံ အာရုယှ ကုမာရကေ ဝဟိတွာ။ **ကိမိနာဝဋ္ဋော** တိ အဘိဇာတဋ္ဌာနေ ကိမိပရိဂတော၀ ဟုတွာ အဝဋ္ဋော အဋ္ဋိတော။ **အကလ္လော** တိ ဂိလာနော, အပဟောသီတိ ဝစနသေသော။

ကေတဏိဇကဿာ တိ ကဝိယော ဝိက္ကိဏိတွာ ဇီဝကဿ။ **လာခါတမ္ဗော** တိ လာခါရသရတ္တောဟိ ဝိယ တမ္ဗဝေဟိ လောမေဟိ သမန္နာဂတော။

တေဗူနာတိ ဝဟိတွာ။ **နင္ဂလ** န္တိ သီရံ, သကဋ္ဌုဉ္စ ဓာရယာမိတိ အတ္ထော ။ **အန္ဓောဝဋ္ဋော** တိ ကာဏော၀ ဟုတွာ အဝဋ္ဋော ပိဋ္ဌိတော။

ဝီထိယာတိ နဂရဝီထိယံ။ **အသိယာ ဃရေ ဇာတော**တိ ဃရအသိယာ ကုစ္ဆိမ္ဟိ ဇာတော။ ‘‘ဝဏ္ဏအသိယာ’’တိပိ ဝဒန္တိ။ **နေဝ မဟိလာ န ပုရိသော**တိ က္လတ္ထိပိ ပုရိသောပိ န ဟောမိ, ဇာတိနပုံသကောတိ အတ္ထော။

တိံသတိဝဿမ္ဟိ **မတော**တိ နပုံသကော ဟုတွာ တိံသဝဿကာလေ မတော။ **သာကဋ္ဋိကကုလမ္ဟိ**တိ သူတကကုလေ။ **ဓနိကပုရိသပဟုတဗဟုလမ္ဟိ**တိ က္လဏာယိကာနံ ပုရိသာနံ အဓိပတနဗဟုလေ ဗဟူဟိ က္လဏာယိကေဟိ အဘိဘဝိတဗ္ဗေ။

ဥဿန္နာယာ တိ ဥပစိတာယ။ **ဝိပုလာယာ**တိ မဟတိယာ။ **ဝမိုယာ** တိ က္လဏဝမိုယာ။ **ဩကဗုတီ** တိ အ၀ကမုတိ။ **ကုလဃရဿာ** တိ မမ ဇာတကုလဂေဟတော။

ဩရုန္ဓတဿ ပုတ္တော တိ အဿ သတ္တတဟဿ ပုတ္တော, မယိ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော နာမေန ဂိရိအသော နာမ အဝရုန္ဓတိ အတ္တနော ပရိဂ္ဂဟဘာဝေန ဂေဟေ ကရောတိ။

အနုရတ္တာ ဘတ္တာရ န္တိ ဘတ္တာရံ အနုဝတ္တိကာ။ **တဿာဟံ ဝိဒ္ဒေသနမကာသိ** န္တိ တဿ ဘတ္တုနော တံ ဘရိယံ သပတ္တိံ ဝိဒ္ဒေသနကမ္မံ အကာသိံ။ ယထာ တံ သော ကုဇ္ဈတိ, ဇေံ ပဋိပဇ္ဇိံ။

ယံ မံ အပကီရိတူန ဂစ္ဆန္တိ တိ ယံ အသိ ဝိယ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟန္တိံ မံ တတ္ထ တတ္ထ ပတိနော အပကိရိတွာ ဆဍ္ဍေတွာ အနပေက္ခာ အပဂစ္ဆန္တိ။ ဇေံ တဿာ မယှံ တအ ကတဿ ပရအရိကကမ္မဿ သပတ္တိံ ဝိဒ္ဒေသနကမ္မဿ စ နိဿန္ဒဖလံ။ **တဿပိ အန္တော ကတော မယာ** တိ တဿပိ တထာ အနုနယပာပကကမ္မဿ အရဟဿ ပရိယန္တော က္လအနိ မယာ အဂ္ဂမဂ္ဂံ အဓိဂစ္ဆန္တိယာ ကတော, က္လတော ပရံ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နတ္ထီတိ။ ယံ ပနေတ္ထ အန္တရန္တရာ န ဝိဘတ္တံ, တံ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနတ္တမေဝ။

ဣသိဒာသီထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတ္တာလီသနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. မဟာနိပါတော

၁. သုမေဓာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ

မဟာနိပါတေ **မန္တာဝတိယာ နဂရေ** တိအာဒိကာ သုမေဓာယ ထေရိယာ ကထာ။ အယမ္ပိ ပုရိမဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရာ တတ္ထ တတ္ထ ဘဝေ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ ကုသလံ ဥပစိနန္တီ, သက္ကစ္စံ ဝိမောက္ခသမ္ဘာရေ သမ္ဘရန္တီ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကာလေ ကုလဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝိညုတံ ပတွာ, အတ္တနော သခီဟိ ကုလဓီတာဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဇ္ဈာသယာ ဟုတွာ မဟန္တံ အာရာမံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ နိယျာတေသိ။ သာ တေန ပုညကမ္မေန ကာယဿ ဘေဒါ တာဝတိံသံ ဥပဂစ္ဆိ။ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ တတော စုတာ ယာမေသု ဥပပဇ္ဇိ။ တတော စုတာ တုသိတေသု, တတော စုတာ နိမ္မာနရတီသု, တတော စုတာ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီသူတိ အနုက္ကမေန ပဉ္စသု ကာမသဂ္ဂေသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဒေဝရာဇူနံ မဟေသီ ဟုတွာ တတော စုတာ ကဿပဿ ဘဂဝတော ကာလေ မဟာဝိဘဝဿ သေဋ္ဌိနော ဓီတာ ဟုတွာ အနုက္ကမေန ဝိညုတံ ပတွာ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ ဟုတွာ ရတနတ္တယံ ဥဒ္ဒိဿ ဥဠာရပုညကမ္မံ အကာသိ။

တတ္ထ ယာဝဇီဝံ ဓမ္မူပဇီဝိနီ ကုသလဓမ္မနိရတာ ဟုတွာ တတော စုတာ တာဝတိံသေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပရာပရံ သုဂတီသုယေဝ သံသရန္တီ, ဣမသ္မိံ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ မန္တာဝတီနဂရေ ကောဉ္စဿ နာမ ရညော ဓီတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿာ မာတာပိတရော **သုမေဓာ**တိ နာမံ အကံသု။ တံ အနုက္ကမေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာပိတရော "တရဏဝတီနဂရေ အနိကရတ္တဿ နာမ ရညော ဒဿာမာ"တိ သမ္မန္တေသုံ။ သာ ပန ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော သမာနဝယာဟိ ရာဇကညာဟိ အာသိဇနေဟိ စ သဒ္ဓိံ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ဓမ္မံ သုတွာ စိရကာလတော ပဋ္ဌာယ ကတာဓိကာရတာယ သံသာရေ ဇာတသံဝေဂါ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နာ ဟုတွာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ကာမေဟိ ဝိနိဝတ္တိတမာနသာ အဟောသိ။ တေန သာ မာတာပိတူနံ ဉာတီနံ သမ္မန္တနံ သုတွာ "န မယှံ ဃရာဝါသေန ကိစ္စံ, ပဗ္ဗဇိဿာမဟ"န္တိ အာဟ။ တံ မာတာပိတရော ဃရာဝါသေ နိယောဇေန္တာ နာနပ္ပကာရေန ယာစန္တာပိ သညာပေတုံ နာသက္ခိံသု။ သာ "ဧဝံ မေ ပဗ္ဗဇိတုံ လဗ္ဘတီ"တိ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ သယမေဝ အတ္တနော ကေသေ ဆိန္ဒိတွာ တေ ဧဝ ကေသေ အာရဗ္ဘ ပဋိက္ကူလမနသိကာရံ ပဝတ္တေန္တီ တတ္ထ ကတာဓိကာရတာယ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ မနသိကာရဝိဓာနဿ သုတပုဗ္ဗတ္တာ စ အသုဘနိမိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတွာ တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနံ အဓိဂစ္ဆိ။ အဓိဂတပဌမဇ္ဈာနာ စ အတ္တနာ ဃရာဝါသေ ဥယျောဇေတုံ ဥပဂတေ မာတာပိတရော အာဒိံ ကတွာ အန္တောဇနပရိဇနံ သဗ္ဗံ ရာဇကုလံ သာသနေ အဘိပ္ပသန္နံ ကာရေတွာ ဃရတော နိက္ခမိတွာ ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ပဗ္ဗဇိတွာ စ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ သမ္မဒေဝ ပရိပက္ကဉာဏာ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာနံ ဓမ္မာနံ ဝိသေသိတာယ န စိရဿေဝ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ ပါပုဏိ။ တေန ဝုတ္တံ **အပဒါနေ** (အပ. ထေရီ ၂.၁.၁-၁၉) –

"ဘဂဝတိ ကောဏာဂမနေ, သင်္ဃာရာမမှိ နဝနိဝေသမှိ။
သခိယော တိဿော ဇနိယော, ဝိဟာရဒါနံ အဒါသိမှ။

"ဒသက္ခတ္တုံ သတက္ခတ္တုံ, ဒသသတက္ခတ္တုံ သတာနိ စ သတက္ခတ္တုံ။
ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမှ, ကော ပန ဝါဒော မနုဿေသု။

"ဒေဝေသု မဟိဒ္ဓိကာ အဟုမှ, မာနုသကမှိ ကော ပန ဝါဒော။
သတ္တရတနဿ မဟေသီ, ဣတ္ထိရတနံ အဟံ အာသိံ။

"ဣဓ သဉ္စိတကုသလာ, သုသမိဒ္ဓကုလပ္ပဇာ။
ဓနဉ္ဇာနီ စ ခေမာ စ, အဟမ္ပိ စ တယော ဇနာ။

"အာရာမံ သုကတံ ကတွာ, သဗ္ဗာဝယဝမဏ္ဍိတံ။
ဗုဒ္ဓပ္ပမုခသင်္ဃဿ, နိယျာဒေတွာ ပမောဒိတာ။

“ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ တဿ ကမ္မဿ ဝါဟသာ။
ဒေဝေသု အဂ္ဂတံ ပတ္တာ၊ မနုဿေသု တထေဝ စ။

“ကြမသ္မိံယေဝ ကပ္ပမှိ၊ ဗြဟ္မဗန္ဓု မဟာယသော။
ကဿပေါ နာမ ဂေါတ္တေန၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ ဝဒတံ ဝရော။

“ဥပဋ္ဌာကော မဟေသိဿ၊ တဒါ အာသိ နရိဿရော။
ကာသိရာဇာ ကိကီ နာမ၊ ဗာရာဏသိပုရုတ္တမေ။

“တဿာသုံ   သတ္တ ဓီတရော၊ ရာဇကညာ သုခေဓိတာ။
ဗုဒ္ဓေါပဋ္ဌာနနိရတာ၊ ဗြဟ္မစရိယံ စရိံသု တာ။

“တာသံ သဟာယိကာ ဟုတွာ၊ သီလေသု သုသမာဟိတာ။
ဒတွာ ဒါနာနိ သက္ကစ္စံ၊ အဂါရေဝ ဝတံ စရိံ။

“တေန ကမ္မေန သုကတေန၊ စေတနာပဏိဓီဟိ စ။
ဇဟိတွာ မာနုသံ ဒေဟံ၊ တာဝတိံသူပဂါ အဟံ။

“တတော စုတာ ယာမမဂံ၊ တတောဟံ တုသိတံ ဂတာ။
တတော စ နိမ္မာနရတိံ၊ ဝသဝတ္တိပုရံ ဂတာ။

“ယတ္ထ ယတ္ထူပပဇ္ဇာမိ၊ ပုညကမ္မသမောဟိတာ။
တတ္ထ တတ္ထေဝ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမဟာရယိံ။

“တတော စုတာ မနုဿတ္တေ၊ ရာဇူနံ စက္ကဝတ္တိနံ။
မဏ္ဍလီနဉ္စ ရာဇူနံ၊ မဟေသိတ္တမကာရယိံ။

“သမ္ပတ္တိမနုဘောတွာန၊ ဒေဝေသု မာနုသေသု စ။
သဗ္ဗတ္ထ သုခိတာ ဟုတွာ၊ နေကဇာတီသု သံသရိံ။

“သော ဟေတု သော ပဘဝေါ၊ တမ္မူလံ သာဝ သာသနေ ခန္တိ။
တံ ပဌမသမောဓာနံ၊ တံ ဓမ္မရတာယ နိဗ္ဗာနံ။

“ကိလေသာ ဈာပိတာ မယှံ၊ ဘဝါ သဗ္ဗေ သမူဟတာ။
နာဂေါဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာ၊ ဝိဟရာမိ အနာသဝါ။

“သွာဂတံ ဝတ မေ အာသိ၊ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ သန္တိကေ။
တိဿော ဝိဇ္ဇာ အနုပ္ပတ္တာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသနံ။

“ပဋိသမ္ဘိဒါ   စတဿော၊ ဝိမောက္ခာပိ စ အဋ္ဌိမေ။
ဆဠဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ ကတံ ဗုဒ္ဓဿ သာသန”န္တိ။

အရဟတ္တံ ပန ပတွာ အတ္တနော ပဋိပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဥဒါနဝသေန –

၄၅၀.“မန္တာဝတိယာ နဂရေ၊ ရညော ကောဉ္စဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ။
ဓီတာ အာသိံ သုမေဓာ၊ ပသာဒိတာ သာသနကရေဟိ။

၄၅၁. “သီလဝတီ စိတ္တကထာ၊ ဗဟုဿုတာ ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိနီတာ။
မာတာပိတရော ဥပဂမ္မ၊ ဘဏတိ ဥဘယော နိသာမေထ။

၄၅၂. “နိဗ္ဗာနာဘိရတာဟံ၊ အသဿတံ ဘဝဂတံ ယဒိပိ ဒိဗ္ဗံ။
ကိမင်္ဂ ပန တုစ္ဆာ ကာမာ၊ အပ္ပဿာဒါ ဗဟုဝိဃာတာ။

၄၅၃. “ကာမာ ကဋုကာ အာသီ၊ ဝိသူပမာ ယေသု မုစ္ဆိတာ ဗာလာ။
တေ ဒီဃရတ္တံ နိရယေ၊ သမပ္ပိတာ ဟညန္တေ ဒုက္ခိတာ။

၄၅၄. “သောစန္တိ ပါပကမ္မာ၊ ဝိနိပါတေ ပါပဝဍ္ဎိနော သဒါ။
ကာယေန စ ဝါစာယ စ၊ မနသာ စ အသံဝုတာ ဗာလာ။

၄၅၅. “ဗာလာ တေ ဒုပ္ပညာ၊ အစေတနာ ဒုက္ခသမုဒယောရုဒ္ဓါ။
ဒေသေန္တေ အဇာနန္တာ၊ န ဗုဇ္ဈရေ အရိယသစ္စာနိ။

၄၅၆. “သစ္စာနိ ‘အမ္မ’ ဗုဒ္ဓဝရဒေသိ၊ တာနိ တေ ဗဟုတရာ အဇာနန္တာ ယေ။
အဘိနန္ဒန္တိ ဘဝဂတံ၊ ပိဟေန္တိ ဒေဝေသု ဥပပတ္တိံ။

၄၅၇. “ဒေဝေသုပိ ဥပပတ္တိ၊ အသဿတာ ဘဝဂတေ အနိစ္စမှိ။
န စ သန္တသန္တိ ဗာလာ၊ ပုနပ္ပုနံ ဇာယိတဗ္ဗဿ။

၄၅၈. “စတ္တာရော ဝိနိပါတာ၊ ဒုဝေ စ ဂတိယော ကထဉ္စိ လဗ္ဘန္တိ။
န စ ဝိနိပါတဂတာနံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အတ္ထိ နိရယေသု။

၄၅၉. “အနုဇာနာထ မံ ဥဘယော၊ ပဗ္ဗဇိတုံ ဒသဗလဿ ပါဝစနေ။
အပ္ပေါဿုက္ကာ ဃဋိဿံ၊ ဇာတိမရဏပ္ပဟာနာယ။

၄၆၀. “ကိံ ဘဝဂတေ အဘိနန္ဒိ၊ တေန ကာယကလိနာ အသာရေန။
ဘဝတဏှာယ နိရောဓာ၊ အနုဇာနာထ ပဗ္ဗဇိဿာမိ။

၄၆၁. “ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဝိဝဇ္ဇိတော အက္ခဏော ခဏော လဒ္ဓေါ။
သီလာနိ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ယာဝဇီဝံ န ဒူသေယျံ။

၄၆၂. “ဧဝံ ဘဏတိ သုမေဓာ၊ မာတာပိတရော ‘န တာဝ အာဟာရံ။
အာဟရိဿံ ဂဟဋ္ဌာ၊ မရဏဝသံ ဂတာဝ ဟေဿာမိ’။

၄၆၃. “မာတာ ဒုက္ခိတာ ရောဒတိ ပိတာ စ။
အဿာ သဗ္ဗသော သမဘိဟတော။
ဃဋေန္တိ သညာပေတုံ၊ ပါသာဒတလေ ဆမာပတိတံ။

၄၆၄. “ဥဋ္ဌေဟိ ပုတ္တက ကိံ သောစိ၊ တေန ဒိန္နာသိ ဝါရဏဝတိမှိ။
ရာဇာ အနီကရတ္တော၊ အဘိရူပေါ တဿ တွံ ဒိန္နာ။

၄၆၅. “အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿသိ၊ အနီကရတ္တဿ ရာဇိနော ဘရိယာ။
သီလာနိ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဒုက္ကရာ ပုတ္တက။

၄၆၆. “ရဇ္ဇေ အာဏာ ဓနမိဿရိယံ၊ ဘောဂါ သုခါ ဒဟရိကာသိ။
ဘုဉ္ဇာဟိ ကာမဘောဂေ၊ ဝါရေယျံ ဟောတု တေ ပုတ္တ။

၄၆၇. ‘‘အထ နေ ဘဏတိ သုမေဓာ၊ မာ ဧဒိသိကာနိ ဘဝဂတမသာရံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဝါ ဟောဟိတိ၊ မရဏံ ဝါ မေ န စေဝ ဝါရေယျံ။

၄၆၈. ‘‘ကိမိဝ ပူတိကာယမသုစိံ၊ သဝနဂန္ဓံ ဘယာနကံ ကုဏပံ။
အဘိသံဝိသေယျံ ဘသ္တံ၊ အသကိံ ပဂ္ဃရိတံ အသုစိပုဏ္ဏံ။

၄၆၉. ‘‘ကိမိဝ တဟံ ဇာနန္တီ၊ ဝိကူလကံ မံသသောဏိတုပလိတ္တံ။
ကိမိကုလလယံ သကုဏဘတ္တံ၊ ကဠေဝရံ ကိဿ ဒိယတီတိ။

၄၇၀. ‘‘နိဗ္ဗုယှတိ သုသာနံ၊ အစိရံ ကာယော အပေတဝိညာဏော။
ဆုဍ္ဍော ကဠိင်္ဂရံ ဝိယ၊ ဇိဂုစ္ဆမာနေဟိ ဉာတီဟိ။

၄၇၁. ‘‘ဆုဍ္ဍူန နံ သုသာနေ၊ ပရဘတ္တံ နှာယန္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တာ။
နိယကာ မာတာပိတရော၊ ကိံ ပန သာဓာရဏာ ဇနတာ။

၄၇၂. ‘‘အဇ္ဈောသိတာ အသာရေ၊ ကဠေဝရေ အဋ္ဌိနှာရုသင်္ဃာတေ။
ခေဠဿုစ္စာရဿဝပရိပုဏ္ဏေ ပူတိကာယမှိ။

၄၇၃. ‘‘ယော နံ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ၊ အဗ္ဘန္တရမဿ ဗာဟိရံ ကယိရာ။
ဂန္ဓဿ အသဟမာနာ၊ သကာပိ မာတာ ဇိဂုစ္ဆေယျ။

၄၇၄. ‘‘ခန္ဓဓာတုအာယတနံ၊ သင်္ခတံ ဇာတိမူလကံ ဒုက္ခံ။
ယောနိသော အနုဝိစိနန္တီ၊ ဝါရေယျံ ကိဿ ဣစ္ဆေယျံ။

၄၇၅. ‘‘ဒိဝသေ ဒိဝသေ တိသတ္တိ၊ သတာနိ နဝနဝါ ပတေယျုံ ကာယမှိ။
ဝဿသတမ္ပိ စ ဃာတော၊ သေယျော ဒုက္ခဿ စေဝံ ခယော။

၄၇၆. ‘‘အဇ္ဈုပဂစ္ဆေ ဃာတံ၊ ယော ဝိညာယေဝံ သတ္ထုနော ဝစနံ။
ဒီဃော တေသံ သံသာရော၊ ပုနပ္ပုနံ ဟညမာနာနံ။

၄၇၇. ‘‘ဒေဝေသု မနုဿေသု စ၊ တိရစ္ဆာနယောနိယာ အသုရကာယေ။
ပေတေသု စ နိရယေသု စ၊ အပရိမိတာ ဒိဿန္တေ ဃာတာ။

၄၇၈. ‘‘ဃာတာ နိရယေသု ဗဟူ၊ ဝိနိပါတဂတဿ ပီဠိယမာနဿ။
ဒေဝေသုပိ အတ္တာဏံ၊ နိဗ္ဗာနသုခါ ပရံ နတ္ထိ။

၄၇၉. ‘‘ပတ္တာ တေ နိဗ္ဗာနံ၊ ယေ ယုတ္တာ ဒသဗလဿ ပါဝစနေ။
အပ္ပေါဿုက္ကာ ဃဋေန္တိ၊ ဇာတိမရဏပ္ပဟာနာယ။

၄၈၀. ‘‘အဇ္ဇေဝ တာတဘိနိက္ခမိဿံ၊ ဘောဂေဟိ ကိံ အသာရေဟိ။
နိဗ္ဗိန္နာ မေ ကာမာ၊ ဝန္တသမာ တာလဝတ္ထုကတာ။

၄၈၁. ‘‘သာ စေဝံ ဘဏတိ ပိတရမနီကရတ္တော၊ စ ယဿ သာ ဒိန္နာ။
ဥပယာသိ ဝါရဏဝတေ၊ ဝါရေယျမုပဋ္ဌိတေ ကာလေ။

၄၈၂. ‘‘အထ အသိတနိစိတမုဒုကေ၊ ကေသေ ခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိယ သုမေဓာ။
ပါသာဒံ ပိဒဟိတွာ၊ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ။

၄၈၃. ‘‘သာ စ တဟိံ သမာပန္နာ၊ အနီကရတ္တော စ အာဂတော နဂရံ။

ဟာသာဒေ စ သုမေဓာ၊ အနိစ္စသည် သုဘာဝေတိ။

၄၈၄. ''သာ စ မနသိ ကရောတိ၊ အနိကရတ္တော စ အာရုဟိ တုရိတံ။
မဏိကနကဘူသိတင်္ဂေ၊ ကတဥ္စလီ ယာစတိ သုမေဓံ။

၄၈၅. ''ရဇ္ဇေ့ အာဏာ ဓနမိဿရိယံ၊ ဘောက သုခာ ဒဟရိကာသိ။
ဘုဥ္စာဟိ ကာမဘောဂေ၊ ကာမသုခာ ဒုလ္လဘာ လောကေ။

၄၈၆. ''နိဿဋ္ဌံ တေ ရဇ္ဇံ၊ ဘောဂေ ဘုဥ္စဿု ဒေဟိ အာနာနိ။
မာ ဒုမ္မနာ အဟောသိ၊ မာတာပိတရော တေ ဒုက္ခိတာ။

၄၈၇. ''တံ တံ ဘဏတိ သုမေဓာ၊ ကာမေဟိ အနတ္ထိကာ ဝိဂတမောဟာ။
မာ ကာမေ အဘိနန္ဒိ၊ ကာမေသွာတဒီနဝံ ပဿ။

၄၈၈. ''စာတုဒ္ဒီပော ရာဇာ၊ မန္ဓာတာ အာသိ ကာမဘောဂိနမဂ္ဂေါ။
အတိတ္တော ကာလင်္ကတော၊ န စဿ ပရိပူရိတာ ဣစ္ဆာ။

၄၈၉. ''သတ္တ ရတနာနိ ဝဿေယျ၊ ဝုဋ္ဌိမာ ဒသဒိသာ သမန္တေန။
န စတ္ထိ တိတ္တိ ကာမာနံ၊ အတိတ္တာဝ မရန္တိ နရာ။

၄၉၀. ''အသိသူနူပမာ ကာမာ၊ ကာမာ သပ္ပသိရောပမာ။
ဥက္ကောပမာ အနုဒဟန္တိ၊ အဋ္ဌိကင်္ကလသန္နိဘာ။

၄၉၁. ''အနိစ္စာ အဓုဝ ကာမာ၊ ဗဟုဒုက္ခာ မဟာဝိသာ။
အယောဂုဠောဝ သန္တတ္တော၊ အဃမူလာ ဒုခပ္ဖလာ။

၄၉၂. ''ရုက္ခဖလူပမာ ကာမာ၊ မံသပေသူပမာ ဒုခာ။
သုပိနောပမာ ဝဥ္စနိယာ၊ ကာမာ ယာစိတကူပမာ။

၄၉၃. ''သတ္တိသူလူပမာ ကာမာ၊ ရောဂေ ဂဏ္ဍော အဃံ နိဃံ။
အင်္ဂါရကာသုသဒိသာ၊ အဃမူလံ ဘယံ ဝဓော။

၄၉၄. ''ဧဝံ ဗဟုဒုက္ခာ ကာမာ၊ အက္ခာတာ အန္တရာယိကာ။
ဂစ္ဆထ န မေ ဘဝဂတော၊ ဝိဿာသော အတ္ထိ အတ္တနော။

၄၉၅. ''ကိံ မမ ပရော ကရိဿတိ၊ အတ္တနော သီသမှိ ဍယှမာနမှိ။
အနုဗန္ဓေ ဇရာမရဏေ၊ တဿ ဃာတာယ ဃဋိတဗ္ဗံ။

၄၉၆. ''ဒွာရံ အပာပုရိတွာတနဟံ၊ မာတာပိတရော အနီကရတ္တဥ္စ။
ဒိသွာန ဆမံ နိသိန္နေ၊ ရောဒန္တေ ဣဒမဝေါစံ။

၄၉၇. ''ဒီဃော ဗာလာနံ သံသာရော၊ ပုနပ္ပုနဥ္စ ရောဒတံ။
အနမတဂ္ဂေ ပိတု မရဏေ၊ ဘာတု ဝဓေ အတ္တနော စ ဝဓေ။

၄၉၈. ''အဿု ထညံ ရုဓိရံ၊ သံသာရံ အနမတဂ္ဂတော သရထ။
သတ္တာနံ သံသရတံ၊ သရာဟိ အဋ္ဌီနဥ္စ သန္နိစယံ။

၄၉၉. ''သရ စတုရောဒဓီ၊ ဥပနီတေ အဿုထညရုဓိရမှိ။
သရ ဧကကပ္ပမဋ္ဌီနံ၊ သဥ္စယံ ဝိပုလေန သမံ။

၅၀၀. ‘‘အနမတဂ္ဂေ သံသရတော၊ မဟိံ ဇမ္ဗုဒီပမုပနီတံ။
ကောလဋ္ဌိမတ္တဂုဠိကာ၊ မာတာ မာတုသွေဝ နပ္ပဟောန္တိ။

၅၀၁. ‘‘တိဏကဋ္ဌသာခါပလာသံ၊ ဥပနီတံ အနမတဂ္ဂတော သရ။
စတုရင်္ဂုလိကာ ဃဋိကာ၊ ပိတုပိတုသွေဝ နပ္ပဟောန္တိ။

၅၀၂. ‘‘သရ ကာဏကစ္ဆပံ ပုဗ္ဗသမုဒ္ဒေ၊ အပရတော စ ယုဂဆိဒ္ဒံ။
သိရံ တဿ စ ပဋိမုက္ကံ၊ မနုဿလာဘမှိ ဩပမ္မံ။

၅၀၃. ‘‘သရ ရူပံ ဖေဏပိဏ္ဍောပမဿ၊ ကာယကလိနော အသာရဿ။
ခန္ဓေ ပဿ အနိစ္စေ၊ သရာဟိ နိရယေ ဗဟုဝိဃာတေ။

၅၀၄. ‘‘သရ ကဋသိံ ဝဍ္ဎေန္တေ၊ ပုနပ္ပုနံ တာသု တာသု ဇာတီသု။
သရ ကုမ္ဘီလဘယာနိ စ၊ သရာဟိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ။

၅၀၅. ‘‘အမတမှိ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ကိံ တဝ ပဉ္စကဋုကေန ပီတေန။
သဗ္ဗာ ဟိ ကာမရတိယော၊ ကဋုကတရာ ပဉ္စကဋုကေန။

၅၀၆. ‘‘အမတမှိ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ကိံ တဝ ကာမေဟိ ယေ ပရိဠာဟာ။
သဗ္ဗာ ဟိ ကာမရတိယော၊ ဇလိတာ ကုထိတာ ကမ္ပိတာ သန္တာပိတာ။

၅၀၇. ‘‘အသပတ္တမှိ သမာနေ၊ ကိံ တဝ ကာမေဟိ ယေ ဗဟုသပတ္တာ။
ရာဇဂ္ဂိစောရဥဒကပ္ပိယေဟိ၊ သာဓာရဏာ ကာမာ ဗဟုသပတ္တာ။

၅၀၈. ‘‘မောက္ခမှိ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ကိံ တဝ ကာမေဟိ ယေသု ဝဓဗန္ဓော။
ကာမေသု ဟိ အသကာမာ၊ ဝဓဗန္ဓဒုခါနိ အနုဘောန္တိ။

၅၀၉. ‘‘အာဒီပိတာ တိဏုက္ကာ၊ ဂဏှန္တံ ဒဟန္တိ နေဝ မုဉ္စန္တံ။
ဥက္ကောပမာ ဟိ ကာမာ၊ ဒဟန္တိ ယေ တေ န မုဉ္စန္တိ။

၅၁၀. ‘‘မာ အပ္ပကဿ ဟေတု၊ ကာမသုခဿ ဝိပုလံ ဇဟီ သုခံ။
မာ ပုထုလောမောဝ ဗဠိသံ၊ ဂိလိတွာ ပစ္ဆာ ဝိဟညသိ။

၅၁၁. ‘‘ကာမံ ကာမေသု ဒမဿု၊ တာဝ သုနခေါဝ သင်္ခလာဗဒ္ဓေါ။
ကာဟိန္တိ ခု တံ ကာမာ၊ ဆာတာ သုနခံဝ စဏ္ဍာလာ။

၅၁၂. ‘‘အပရိမိတဉ္စ ဒုက္ခံ၊ ဗဟူနိ စ စိတ္တဒေါမနဿာနိ။
အနုဘောဟိသိ ကာမယုတ္တော၊ ပဋိနိဿဇ အဒ္ဓုဝေ ကာမေ။

၅၁၃. ‘‘အဇရမှိ ဝိဇ္ဇမာနေ၊ ကိံ တဝ ကာမေဟိ ယေသု ဇရာ။
မရဏဗျာဓိဂဟိတာ၊ သဗ္ဗာ သဗ္ဗတ္ထ ဇာတိယော။

၅၁၄. ‘‘ဣဒမဇရမိဒမမရံ၊ ဣဒမဇရာမရံ ပဒမသောကံ။
အသပတ္တမသမ္ဗာဓံ၊ အခလိတမဘယံ နိရုပတာပံ။

၅၁၅. ‘‘အဓိဂတမိဒံ ဗဟူဟိ၊ အမတံ အဇ္ဇာပိ စ လဘနီယမိဒံ။
ယော ယောနိသော ပယုဉ္ဇတိ၊ န စ သက္ကာ အဃဋမာနေန။

၅၁၆. ‘‘ဧဝံ ဘဏတိ သုမေဓာ၊ သင်္ခါရဂတေ ရတိံ အလဘမာနာ။

အနုနေန္တိ အနိကရတ္တံ၊ ကေသေ စ ဆမံ ခိပိ သုမေဓာ။

၅၁၇. “ဥဋ္ဌာယ အနိကရတ္တော၊ ပဋ္ဌလိကော ယာစတဿာ ပိတရံ သော။
ဝိဿဇ္ဇေထ သုမေဓံ၊ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝိမောက္ခသစ္စဒဿာ။

၅၁၈. “ဝိဿဇ္ဇိတာ မာတာပိတူဟိ၊ ပဗ္ဗဇိ သောကဘယဘီတာ။
ဆ အဘိညာ သစ္ဆိကတာ၊ အဂ္ဂဖလံ သိက္ခမာနာယ။

၅၁၉. “အစ္ဆရိယမဗ္ဘုတံ တံ၊ နိဗ္ဗာနံ အာသိ ရာဇကညာယ။
ပုဗ္ဗေနိဝါသစရိတံ၊ ယထာ ဗျာကရိ ပစ္ဆိမေ ကာလေ။

၅၂၀. “ဘဂဝတိ ကောဏာဂမနေ၊ သင်္ဃာရာမမှိ နဝနိဝေသမှိ။
သခိယော တိဿော ဇနိယော၊ ဝိဟာရဒါနံ အဒါသိမှ။

၅၂၁. “ဒသက္ခတ္တုံ သတက္ခတ္တုံ၊ ဒသသတက္ခတ္တုံ သတာနိ စ သတက္ခတ္တုံ။
ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမှ၊ ကော ပန ဝါဒော မနုဿေသု။

၅၂၂. “ဒေဝေသု မဟိဒ္ဓိကာ အဟုမှ၊ မာနုသကမှိ ကော ပန ဝါဒော။
သတ္တရတနဿ မဟေသီ၊ ဣတ္ထိရတနံ အဟံ အာသိံ။

၅၂၃. “သော ဟေတု သော ပဘဝေါ၊ တံ မူလံ သာဝ သာသနေ ခန္တီ။
တံ ပဌမသမောဓာနံ၊ တံ ဓမ္မရတာယ နိဗ္ဗာနံ။

၅၂၄. “ဧဝံ ကရောန္တိ ယေ သဒ္ဒဟန္တိ၊ ဝစနံ အနောမပညဿ။
နိဗ္ဗိန္ဒန္တိ ဘဝဂတေ၊ နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ ဝိရဇ္ဇန္တီ”တိ။ –

ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **မန္တာဝတိယာ နဂရေ** တိ မန္တာဝတီတိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ **ရညော ကောဉ္စဿ** တိ ကောဉ္စဿ နာမ ရညော မဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဇာတာ ဓီတာ အာသိံ။ **သုမေဓာ**တိ နာမေန သုမေဓာ။ **ပသာဒိတာ သာသနကရေဟီ**တိ သတ္ထုသာသနကရေဟိ အရိယေဟိ ဓမ္မဒေသနာယ သာသနေ ပသာဒိတာ သဉ္ဇာတရတနတ္တယပ္ပသာဒာ ကတာ။

သီလဝတီတိ အာစာရသီလသမ္ပန္နာ။ **စိတ္တကထာ** တိ စိတ္တဓမ္မကထာ။ **ဗဟုဿုတာ** တိ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပရိယတ္တိဓမ္မဿုတိယုတာ။ **ဗုဒ္ဓသာသနေ ဝိနီတာ**တိ ဧဝံ ပဝတ္တိ, ဧဝံ နိဝတ္တိ, ဣတိ သီလံ, ဣတိ သမာဓိ, ဣတိ ပညာတိ သုတ္တာနုဂတေန (ဒီ. နိ. ၂.၁၈၆) ယောနိသောမနသိကာရေန တဒင်္ဂတော ကိလေသာနံ ဝိနိဝတ္တတ္တာ ဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ဝိနီတာ သံယတကာယတစာစိတ္တာ။ **ဥဘယော နိသာမေထာ**တိ တုမှေဟ ဒွေပိ မမ ဝစနံ နိသာမေထ, မာတာပိတရော ဥပဂန္တွာ ဘဏာတီတိ ယောဇနာ။

ယဒိပိ ဒိဗ္ဗ န္တိ ဒေဝလောကပရိယာပန္နမ္ပိ ဘဝဂတံ နာမ သဗ္ဗမ္ပိ **အသဿတံ** အနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ။ **ကိမင်္ဂ ပန တုစ္ဆာ ကာမာ**တိ ကိမင်္ဂ ပန မာနုသကာ ကာမာ, တေ သဗ္ဗေပိ အသာရကဘာဝတော တုစ္ဆာ ရိတ္တာ, သတ္ထဓာရာယံ မဓုဗိန္ဒု ဝိယ **အပ္ပဿာဒာ,** တေရဟိ အာယတိဉ္စ ဝိပုလဒုက္ခတာယ **ဗဟုဝိဃာတာ**။

ကဋုကာတိ အနိဋ္ဌာ။ သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန **အာသီဝိသူပမာ။ ယေသု** ကာမေသု။ **မုစ္ဆိတာ** တိ အဇ္ဈောသိတာ။ **သမပ္ပိတာ**တိ သကမ္မုနာ သဗ္ဗသော အပ္ပိတာ ခိတ္တာ, ဥပပန္နာတိ အတ္ထော ။ **ဟညန္တေ** တိ ဗာဓိယန္တိ။

ဝိနိပါတေတိ အပါယေ။

အစေတနာတိ အတ္တဟိတစေတနာယ အဘာဝေန အစေတနာ။ **ဒုက္ခသမုဒယောရုဒ္ဓာ** တိ တဏှာဟာနိမိတ္တသံသာရေ အဝရုဒ္ဓာ။ **ဒေသေန္တေ** တိ စတုသစ္စဓမ္မေ ဒေသိယမာနေ။ **အဇာနန္တာ** တိ အတ္တံ အဇာနန္တာ။ **န ဗုဇ္ဈရေ အရိယ သစ္စာနီ**တိ ဒုက္ခာဒီနိ အရိယသစ္စာနိ န ပဋိဗုဇ္ဈန္တိ။

အမ္မာ တိ မာတရံ ပမုခံ ကတွာ အာလပတိ။ **တေ ဗဟုတရာ အဇာနန္တာ** တိ ယေ အဘိနန္ဒန္တိ ဘဝဂတံ ပိဟေန္တိ ဒေဝေသု ဥပပတ္တိံ ဗုဒ္ဓဝရဒေသိတာနိ သစ္စာနိ အဇာနန္တာ, တေယေဝ စ ဣမသ္မိံ လောကေ ဗဟုတရာတိ ယောဇနာ။

ဘဝဂတေ အနိစ္စမှဟီ တိ သဗ္ဗသ္မိံ ဘဝေ အနိစ္စေ ဒေဝေသု ဥပပတ္တိ န သဿတာ, ဇဝံ သန္တေပိ န စ သန္တ သန္တိ ဗာလာ န ဥတ္တသန္တိ န သံဝေဂံ အာပဇ္ဇန္တိ။ **ပုနပ္ပုနံ ဇာယိတဗ္ဗဿာ** တိ အပရာပရံ ဥပပဇ္ဇမာနဿ။

စတ္တာရော ဝိနိပါတာ တိ နိရယော တိရစ္ဆာနယောနိ ပေတ္တိဝိသယော အသုရယောနီတိ ဣမေ စတ္တာရော သုခ သမုဿယတော ဝိနိပါတဂတိယော။ မနုဿဒေဝူပပတ္တိသညိတာ ပန ဒွေဝဝ **ဂတိယော ကထဉ္စိ** ကိစ္ဆေန ကသိရေန လဗ္ဘန္တိ ပုညကမ္မဿ ဒုက္ကရတ္တာ။ **နိရယေသူ**တိ သုခရဟိတေသု အပာယေသု။

အပ္ပောဿုက္ကာ တိ အညကိစ္စေသု နိရုဿုက္ကာ။ **ယဋိဿ** န္တိ ယေန ယတိဿံ ဘာဝနံ အနုယုဉ္ဇိဿာမိ, ကာယကလိနာ အသာရေန ဘဝဂတေ ကိံ အဘိနန္ဒိတေနာတိ ယောဇနာ။

ဘဝတဏှာယ နိရောဓာတိ ဘဝဂတာယ တဏှာယ နိရောဓဟေတု နိရောဓတ္ထံ။

ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပာဒော လဒ္ဓော, ဝိဝဇ္ဇိတော နိရယူပပတ္တိအာဒိကော အဋ္ဌဝိဓော အက္ခဏော, **ခဏော** နဝမော ခဏော လဒ္ဓောတိ ယောဇနာ။ **သီလာနီ**တိ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလာနိ။ **ဗြဟ္မစရိယ** န္တိ သာသနဗြဟ္မစရိယံ။ **န ဒူသေယျ** န္တိ န ကောပေယျာမိ။

န တာဝ အာဟာရံ အာဟရိဿံ ဂဟဋ္ဌာ တိ "နေဝ တာဝ အဟံ ဂဟဋ္ဌာ ဟုတွာ အာဟာရံ အာဟရိဿာမိ, သစေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘိဿာမိ, မရဏဝသမေဝ ဂတာ ဘဝိဿာမီ"တိ ဇဝံ သုမေဓာ မာတာပိတရော ဘဏတီတိ ယောဇနာ။

အဿု တိ သုမေဓာယ။ **သဗ္ဗသော သမဘိဟတော**တိ အဿုုဟိ သဗ္ဗသော အဘိဟတမုခော။ **ဃဋေန္တိ သညာပေတုန္တိ** ဟာသာဒတလေ ဆမာပတိတံ သုမေဓံ မာတာ စ ပိတာ စ ဂိဟိဘာဝတယ သညာပေတုံ ဃဋေန္တိ ဝါယမန္တိ။ "ဃဋေ န္တိ ဝါယမန္တီ"တိပိ ပဌော, သော ဇဝတ္ထော။

ကိံ သောစိတေနာတိ "ပဗ္ဗဇ္ဇံ န လဘိဿာမီ"တိ ကိံ သောစနေန။ **ဒိန္နာသိ တရဏဝတိမှဟီ** တိ တရဏဝတီနဂရေ ဒိန္နာ အသိ။ "ဒိန္နာသီ"တိ ဝတွာ ပုနပိ "တွံ ဒိန္နာ"တိ ဝစနံ ဒဠှံ ဒိန္နဘာဝဒဿနတ္ထံ။

ရဇ္ဇေ အာဏာ တိ အနိကရတ္တဿ ရဇ္ဇေ တဝ အာဏာ ပဝတ္တတိ။ **ဓနမိဿရိယ** န္တိ ဣမသ္မိံ ကုလေ ပတိကုလေ စ ဓနံ ဣဿရိယဉ္စ, **ဘောဂ သုခာ** အတိဝိယ ဣဋ္ဌာ ဘောဂါတိ သဗ္ဗမိဒံ တုယှံ ဥပဋ္ဌိတံ ဟတ္ထဂတံ။ **ဒဟရိ ကာသီ**တိ တရုဏီ စာသိ, တသ္မာ ဘုဉ္ဇာဟိ ကာမဘောဂေ။ တေန ကာရဏေန တရေယျံ ဟောတု တေ ပုတ္တာတိ ယောဇနာ။

နေတိ မာတာပိတရော။ **မာ ဒိဒိသိကာနီ**တိ ဇဝရူပါနိ ရဇ္ဇေ အာဏာဒီနိ မာ ဘဝန္တု။ ကသ္မာတိ စေ အာဟ **"ဘဝဂတ မသာရ"**န္တိအာဒိ။

ကိမိတတိ ကိမိ ဝိယ။ **ပူတိကာယ**န္တိ ဣမံ ပူတိကဋေဝရံ။ **သဝနဂန္ဓ**န္တိ ဝိဿဋ္ဌဝိဿဂန္ဓံ။ **ဘယာနက**န္တိ အဝိ တရာကနံ ဘယာဝဟံ။ **ကုဏပံ အဘိသံဝိသေယျံ ဘဿ** န္တိ ကုဏပဘရိတံ စမ္မပသိဗ္ဗကံ, **အသကိံ ပဃ္ဃရိတံ အသု စိပုဏ္ဏံ** နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပုဏ္ဏံ ဟုတွာ အသကိံ သဗ္ဗကာလံ အဝိပဃ္ဃရန္တံ "မမ ဣဒ"န္တိ အဘိနိဝေ သေယျံ။

ကိမိဝ တဟံ ဇာနန္တိ, ဝိကူလက န္တိ အတိဝိယ ပဋိက္ကူလံ အသုစိံဟိ မံသပေသီဟိ သောဏိတေဟိ စ ဥပလိတ္တံ အနေကေသံ ကိမိကုလာနံ အာလယံ သကုဏာနံ ဘတ္တဘူတံ။ "ကိမိကုလာလသကုဏဘတ္တ"န္တိပိ ပာဌော, ကိမီနံ အဝသိဋ္ဌသကုဏာနဉ္စ ဘတ္တဘူတန္တိ အတ္ထော။ တံ အဟံ ကထေဝရံ ဇာနန္တိ ဋ္ဌိတာ။ တံ မံ က္လာအနိ တရေယျံဝသေန **ကိသ္မ** ကေန နာမ ကာရဏေန ဒိယျတီတိ ဒဿေတိ။ တဿ တဉ္စ အနံ ကိမိဝ ကိံ ဝိယ ဟောတီတိ ယောဇနာ။

နိဗ္ဗုယှဟတိ သုသာနံ, အစိရံ ကာယော အပေတဝိညာဏော တိ အယံ ကာယော အစိရေနေဝ အပဂတဝိညာဏော သုသာနံ နိဗ္ဗုယှဟတိ ဥပနီယတိ။ **ဆုဒ္ဓော** တိ ဆဍ္ဍိတော။ **ကဠိင်္ဂရံ ဝိယာ** တိ နိရတ္ထကကဋ္ဌခဏ္ဍသဒိသော။ **ဇိဂုစ္ဆမာနေဟိ ဉာတီဟီ**တိ ဉာတိဇနေဟိပိ ဇိဂုစ္ဆမာနေဟိ။

ဆုဒ္ဒူန နံ သုသာနေ တိ နံ ကဠေဝရံ သုသာနေ ဆဍ္ဍေတွာ။ **ပရဘတ္တ** န္တိ ပရေသံ သောဏသိင်္ဂါလာဒီနံ ဘတ္တဘူတံ။ **နှာယန္တိ ဇိဂုစ္ဆန္တာ** တိ "က္လမဿ ပစ္ဆတော အာဂတာ"တိ တွေကေနာပိ ဇိဂုစ္ဆမာနာ သသီသံ နိမုဇ္ဇန္တာ နှာယန္တိ, ပဂေဝ ဖုသိတွာ။ **နိယကာ မာတာပိတရော**တိ အတ္တနော မာတာပိတရောပိ။ **ကိံ ပန သာဓာရဏာ ဇနတာ**တိ က္လတရော ပန သမူဟော ဇိဂုစ္ဆတီတိ ကိမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။

အဇ္ဈောသိတာ တိ တဏှာဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌာ။ **အသာရေ**တိ နိစ္စသာရာဒိသာရရဟိတေ။

ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ တိ ဝိညာဏဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွာ။ **ဂန္ဓဿ အသဟမာနာ** တိ ဂန္ဓံ အဿ ကာယဿ အသဟန္တီ။ **သကာပိ မာတာ**တိ အတ္တနော မာတာပိ ဇိဂုစ္ဆေယျ ကောဋ္ဌာသာနံ ဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇနေန ပဋိက္ကူလဘာတဿ သုဋ္ဌုတရံ ဥပဋ္ဌဟနတော။

ခန္ဓဓာတုအာယတန န္တိ ရူပက္ခန္ဓာဒယော က္လမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ, စက္ခုဓာတုအာဒယော က္လမာ အဋ္ဌာရသဓာတုယော, စက္ခာယတနာဒီနိ က္လမာနိ ဒွါဒသာယတနာနီတိ ဧဝံ ခန္ဓာ ဓာတုယော အာယတနာနိ စာတိ သဗ္ဗံ က္လဒံ ရူပာရူပဓမ္မဇာတံ သမေစ္စ သမ္ဘုယျ ပစ္စယေဟိ ကတတ္တာ **သင်္ခတံ,** တယိဒံ တသ္မိံ ဘဝေ ပဝတ္တမာနံ **ဒုက္ခံ,** ဇာတိပစ္စယတ္တာ **ဇာတိမူလက**န္တိ။ ဧဝံ **ယောနိသော** ဥပဟယေန **အနုဝိစိန္တန္တီ** စိန္တယန္တီ, **တရေယျံ** ဝိတဟံ, **ကိဿ** ကေန ကာရဏေန ဂစ္ဆိဿာမိ။

"သီလာနိ ဗြဟ္မစရိယံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဒုက္ကရာ"တိ ယဒေတံ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တံ တဿ ပဋိဝစနံ အတုံ **"ဒိဝသေ ဒိဝသေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒိဝသေ ဒိဝသေ တိသတ္တိသတာနိ နဝနဝ ပတေယျုံ ကာယမှိ** တိ ဒိနေ ဒိနေ တီဏိ သတ္တိသတာနိ တာဝဒေဝ ပီတနိသိတဘာဝေန အဘိနဝါနိ ကာယသ္မိံ သမ္ပတေယျုံ။ **ဝဿသတမ္ပိ စ ဃာတော သေယျော**တိ နိရန္တရံ ဝဿသတမ္ပိ ပတမာနော ယထာဝုတ္တော သတ္တိဃာတော သေယျော။ **ဒုက္ခဿ စေဝံ ခယော** တိ ဧဝံ စေ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိက္ခယော ဘဝေယျ, ဧဝံ မဟန္တမ္ပိ ပဝတ္တိဒုက္ခံ အဓိဝာသေတွာ နိဗ္ဗာနာဓိဂမာယ ဥဿုက္ကံ သာဟော ကရဏီယောတိ အဓိပ္ပာယော။

အဇ္ဈုပဂစ္ဆေ တိ သမ္ပဋိစ္ဆေယျ။ **ဧဝ**န္တိ ဝုတ္တနယေန။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပုဂ္ဂလော အနမတဂ္ဂံ သံသာရံ အပရိမာဏဉ္စ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ ဒီပေန္တံ သတ္ထုနော ဝစနံ ဝိညာယ ဋ္ဌိတော ယထာဝုတ္တံ သတ္တိဃာတဒုက္ခံ သမ္ပဋိစ္ဆေယျ, တေန စေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ပရိက္ခယော သိယာတိ။ တေနာဟ – **"ဒီဃော တေသံ သံသာရော, ပုနပ္ပုနဉ္စ ဟညမာနာန"**န္တိ, အပရာပရံ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာဒီဟိ ဗာဓိယမာနာနန္တိ အတ္ထော။

အသုရကာယေတိ ကာလကဉ္စိကာဒိ ပေတာသုရနိကာယေ။ **ဃာတာ**တိ ကာယစိတ္တာနံ ဥပဃာတာ ဝဓာ။

ဗဟူတိ ပဉ္စဝိဓဗန္ဓနာဒိကမ္မကာရဏဝသေန ပဝတ္တိယမာနာ ဗဟူ အနေကဃာတာ။ **ဝိနိပါတဂတဿာ** တိ သေသာပါယသင်္ခာတံ ဝိနိပါတံ ဥပဂတဿာပိ။ **ပီဠိယမာနဿာ** တိ တိရစ္ဆာနာဒိအတ္တဘာဝေ အဘိဃာတာဒီဟိ အာဗာဓိယမာနဿ။ **ဒေဝေသုပိ အတ္တာဏ** န္တိ ဒေဝတ္တဘာဝေသုပိ တာဏံ နတ္ထိ ရာဂပရိဠာဟာဒိနာ သဒုက္ခသဝိဃာတဘာဝတော။ **နိဗ္ဗာနသုခါ ပရံ နတ္ထီ** တိ နိဗ္ဗာနသုခတော ပရံ အညံ ဥတ္တမံ သုခံ နာမ နတ္ထိ လောကိယသုခဿ ဝိပရိဏာမသင်္ခါရဒုက္ခသဘာဝတ္တာ ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – "နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခ"န္တိ (ဓ. ပ. ၂၀၃-၂၀၄)။

ပတ္တာ တေ နိဗ္ဗာန န္တိ တေ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာယေဝ နာမ။ အထ တ တေယေဝ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တာ။ **ယေ ယုတ္တာ ဒသဗလသ္သ ဟာဝစနေ**တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ယေ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ။

နိဗ္ဗိန္နာ တိ ဝိရတ္တာ။ **မေ**တိ မယာ။ **ဝန္တသမာ** တိ သုတနဝမထုသဒိသာ။ **တာလဝတ္ထုကတာ**တိ တာလဿ ပတိဋ္ဌာနသဒိသာ ကတာ။

အထာတိ ပစ္ဆာ, မာတာပိတူနံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ ပဝေဒေတွာ အနိကရတ္တဿ စ အာဂတဘာဝံ သုတွာ။ **အသိတနိစိတမုဒုကေ**တိ ဣန္ဒနီလဘမရသမာနဝဏ္ဏတာယ အသိတေ, ဃနဘာဝေန နိစိတေ, သိမ္ဗလိတူလသမသမ္ဖဿတာယ မုဒုကေ။ **ကေသေ ခဂ္ဂေန ဆိန္ဒိယာ** တိ အတ္တနော ကေသေ သုနိသိတေန အသိနာ ဆိန္ဒိတွာ။ **ပာသာဒံ ပိဒဟိတွ**တိ အတ္တနော ဝသနပာသာဒေ သိရိဂဗ္ဘံ ပိဓာယ, တဿ ဒွာရံ ထကေတွာတိ အတ္ထော။ **ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇီ** တိ ခဂ္ဂေန ဆိန္နေ အတ္တနော ကေသေ ပုရတော ဌပေတွာ တတ္ထ ပဋိက္ကူလမနသိကာရံ ပဝတ္တေန္တီ ယထာဥပဋ္ဌိတေ နိမိတ္တေ ဥပ္ပန္နံ ပဌမံ ဈာနံ ဝသီဘာဝံ အာပာဒေတွာ သမာပဇ္ဇိ။

သာ စ သုမေဓာ တဟိံ ပာသာဒေ သမာပန္နာ ဈာနန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အနိစ္စသညံ သုဘာဝေတီ**တိ ဈာနတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ ပာဒကံ ကတွာ ဝိပဿနံ ပဋ္ဌပေတွာ ''ယံကိဉ္စိ ရူပ''န္တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၄.၁၈၁; မ. နိ. ၁.၂၄၄; ပဋိ. မ. ၁.၄၈) အနိစ္စာနုပဿနံ သုဋ္ဌု ဘာဝေတိ, အနိစ္စသညာဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ ဒုက္ခသညာဒီနမ္ပိ ဂဟဏံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

မဏိကနကဘူသိတင္ဂေ တိ မဏိဝိစိတ္တေဟိ ဟေမမာလာလင်္ကာရေဟိ ဝိဘူသိတဂတ္တော။

ရဇ္ဇေ အာဏာ တိအာဒိ ယာစိတာကာရနိဒဿနံ။ တတ္ထ **အာဏာ**တိ အာဓိပစ္စံ။ **ဣဿရိယ** န္တိ ယသော ဝိဘဝ သမ္ပတ္တိ။ **ဘောဂ သုခာ**တိ ဣဋ္ဌာ မနာပိယာ ကာမူပဘောဂ။ **ဒဟရိကာသီ**တိ တွံ ဣဒါနိ ဒဟရာ တရုဏီ အသိ။

နိဿဇ္ဇ **တေ ရဇ္ဇ** န္တိ မယှံ သဗ္ဗမ္ပိ တိယောဇနိကံ ရဇ္ဇံ တုယှံ ပရိစ္စတ္တံ, တံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘောဂေ စ ဘုဉ္ဇဿု, အယံ မံ ကာမေဟိယေဝ နိမန္တေတီတိ မာ ဒုမ္မနာ အဟောသိ။ **ဒေဟိ အနာနီ**တိ ယထာရုစိယာ မဟန္တာနိ အနာနိ သမဏဗြာဟ္မဏေသု ပဝတ္တေဟိ, မာတာပိတရော တေ ဒုက္ခိတာ အေမနဿပ္ပတ္တာ တဝ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပာယံ သုတွာ တသ္မာ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ၊ တေပိ ဥပဋ္ဌဟန္တီ တေသံ စိတ္တံ ဒုက္ခာ မောစေဟီတိ ဧဝမေတ္ထ ပဒတ္ထယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

မာ ကာမေ အဘိနန္ဒီ တိ ဝတ္ထုကာမေ ကိလေသကာမေ မာ အဘိနန္ဒိ။ အထ ခေါ တေသု ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒေသံ မယှံ ဝစနာနုသာရေန **ပဿ** ဉာဏစက္ခုနာ ဩလောကေဟိ။

စာတုဒ္ဒီပေ တိ ဇမ္ဗုဒီပာဒီနံ စတုန္နံ မဟာဒီပာနံ ဣဿရော။ **မန္ဓာတာ** တိ ဧဝံနာမော ရာဇာ, ကာမဘောဂီနံ **အဂ္ဂေ** အဂ္ဂဘူတော အာသိ။ တေနာဟ ဘဂဝတ – ''ရာဟုဂ္ဂံ အတ္တဘာဝီနံ, မန္ဓာတာ ကာမဘောဂိန''န္တိ (အ. နိ. ၄.၁၅)။ **အတိတ္တော ကာလင်္ကတော**တိ စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠာဝသေန စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ ဩပရဇ္ဇဝသေန စတုရာသီတိဝဿသဟဿာနိ စက္ကဝတ္တီ ရာဇာ ဟုတွာ ဒေဝဘောဂသဒိသေ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇိတွာ ဆတ္တိံသာယ သက္ကာနံ အာယုပ္ပမာဏကာလံ တာဝတိံသဘဝနေ သဂ္ဂသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာပိ ကာမေဟိ အတိတ္တောဝ ကာလင်္ကတော။ **န စဿ ပရိပူရိတာ ဣစ္ဆာ** အဿ မန္ဓာတုရညော ကာမေသု အာသာ န စ ပရိပုဏ္ဏာ အာသိ။

သတ္တ ရတနာနိ ဝဿေယျာ တိ သတ္တပိ ရတနာနိ, **ဝုဋ္ဌိမာ** ဒေဝေ ဒသဒိသာ ဖုဋာပေတွာ, **သမန္တေန** သမန္တတော ပုရိသဿ ရုစိဝသေန ယဒိပိ ဝဿေယျ, ယထာ တံ မန္ဓာတုမဟာရာဇဿ ဧဝံ သန္တေပိ န စတ္ထိ တိတ္တိ ကာမာနံ, အတိတ္တာဝ မရန္တိ နရာ။ တေနာဟ ဘဂဝတ – ''န ကဟာပဏဝဿေန, တိတ္တိ ကာမေသု ဝိဇ္ဇတီ''တိ (ဓ. ပ. ၁၈၆; ဇာ. ၁.၃.၂၃)။

အသိသူနူပမာ ကာမာ အဓိကုဋ္ဋနဋ္ဌေန, **သပ္ပသိရောပမာ** သပ္ပဋိဘယဋ္ဌေန, **ဥက္ကောပမာ** တိဏုက္ကူပမာ အနုဒဟနဋ္ဌေန။ တေနာဟ **“အနုဒဟန္တိ”** တိ။ **အဋ္ဌိကင်္ကလသန္နိဘာ** အပ္ပဿာဒဋ္ဌေန။

မဟာဝိသာတိ ဟလာဟလာဒိမဟာဝိသသဒိသာ။ **အဃမူလာ**တိ အဃဿ ဒုက္ခဿ မူလာ ကာရဏဘူတာ။ တေနာဟ **“ဒုခပ္ဖလာ”** တိ။

ရုက္ခပ္ဖလူပမာ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ ဖလိဘဉ္ဇနဋ္ဌေန။ **မံသပေသူပမာ** ဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌေန။ **သုပိနောပမာ** ဣတ္တရ ပစ္စုပဋ္ဌာနဋ္ဌေန မာယာ ဝိယ ပလောဘနတော။ တေနာဟ **“ဝဉ္စနိယာ”** တိ, ဝဉ္စကာတိ အတ္ထော။ **ယာစိတကူပမာ**တိ ယာစိတကဘဏ္ဍသဒိသာ တာဝကာလိကဋ္ဌေန။

သတ္တိသူလူပမာ ဝိနိဝိဇ္ဈနဋ္ဌေန။ ရုဇ္ဇနဋ္ဌေန **ရောဂေ** ဒုက္ခတာသုလဘတ္တာ။ **ဂဏ္ဍော** ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏတော။ ဒုက္ခုပ္ပာဒနဋ္ဌေန **အဃံ**။ မရဏသမ္ပာပနေန **နိဃံ**။ **အင်္ဂါရကာသုသဒိသာ** မဟာဘိတာပနဋ္ဌေန။ ဘယဟေတုတာယ စေဝ ဝဓကေပဟူတတာယ စ **ဘယံ ဝဓော** နာမ, ကာမာတိ ယောဇနာ။

အက္ခာတာ အန္တရာယိကာ တိ “သဂ္ဂမဂ္ဂါဓိဂမဿ နိဗ္ဗာနကမိမဂ္ဂဿ စ အန္တရာယကရာ”တိ စက္ခုဘူတေဟိ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝုတ္တာ။ **ဂစ္ဆထ** တိ အနိကရတ္တံ သပရိသံ ဝိဿဇ္ဇေတိ။

ကိံ မမ ပရော ကရိဿတီ တိ ပရော အညော မမ ကိံ နာမ ဟိတံ ကရိဿတိ အတ္တနော **သီသမ္ဟိ** ဥတ္တမင်္ဂေ ဧကာဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ ဍယှမာနေ။ တေနာဟ **“အနုဗန္ဓေ ဇရာမရဏေ”** တိ။ **တဿ** ဇရာမရဏဿ သီသဍာဟဿ, **ဃာတာယ** သမုဂ္ဃာတာယ, **ဃဋိတဗ္ဗံ** တယမိတဗ္ဗံ။

ဆမန္တိ ဆမာယံ။ **ဣဒမတေစ**န္တိ ဣဒံ “ဒီဃော ဗာလာနံ သံသာရော”တိအာဒိကံ သံဝေဂသံဝတ္တနကံ ဝစနံ အတေစံ။

ဒီဃော ဗာလာနံ သံသာရောတိ ကိလေသကမ္မဝိပါကဝဋ္ဋဘူတာနံ ခန္ဓာယတနာဒီနံ ပဋိပါဋိပဝတ္တိသင်္ခါတော သံသာရော အပရိညာတဝတ္ထုကာနံ အန္ဓဗာလာနံ ဒီဃော ဗုဒ္ဓဉာဏေနပိ အပရိစ္ဆိန္ဒနိယော။ ယထာ ဟိ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟာနံ အပရိစ္ဆိန္နတာယေဝ ဘဝပဗန္ဓဿ ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ, ဧဝံ ပရာပိ ကောဋိ။ **ပုနပ္ပုနဉ္စ ရောဒတ**န္တိ အပရာပရံ သောကဝသေန ရုဒန္တာနံ။ ဣမိနာပိ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟာနံ အနုပစ္ဆိန္နတံယေဝ တေသံ ဝိဘာဝေတိ။

အဿု ထညံ ရုဓိရန္တိ ယံ ဉာတိဗျသနာဒီနာ ဖုဋ္ဌာနံ ရောဒန္တာနံ အဿု စ အရကကာလေ မာတုထနတော ပီတံ ထညဉ္စ ယဉ္စ ပစ္စတ္ထိကေဟိ ဃာတိတာနံ ရုဓိရံ။ **သံသာရံ အနမတဂ္ဂတော** သံသာရဿ အနု အမတဂ္ဂတ္တာ ဉာဏေန အနုဂန္တုမ္ပိ အမတအဂ္ဂတ္တာ အဝိဒိတဂ္ဂတ္တာ ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ သတ္တာနံ **သံသရတံ,** အပရာပရံ သံသရန္တာနံ သံသရိတံ **သရာဟိ,** တံ “ကီဝ ဗဟုက”န္တိ အနုဿရာဟိ, အဋ္ဌီနံ သန္နိစယံ သရာဟိ အနုဿရ, ဥပဓာရေဟီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ အာဒီနဝဿ ဗဟုဘာဝဉ္စ ဥပမာယ ဒဿေတုံ **“သရ စတုရောဒဓီ”**တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **သရ စတုရော ဒဓီ ဥပနီတေ အဿုထညရုဓိရမ္ဟီ**တိ ဣမေသံ သတ္တာနံ အနမတဂ္ဂသံသာရေ သံသရန္တာနံ ဧကေကဿပိ အဿုမှိ ထညေ ရုဓိရမှိ စ ပမာဏတော ဥပမေတဗ္ဗေ စတုရောဒဓီ စတ္တာရော မဟာသမုဒ္ဒေ ဥပမာဝသေန ဗုဒ္ဓေဟိ ဥပနီတေ သရ သရာဟိ။ **ဧကကပ္ပမဋ္ဌီနံ, သဉ္စယံ ဝိပုလေန သမ**န္တိ ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ အဋ္ဌီနံ သဉ္စယံ ဝေပုလ္လပဗ္ဗတေန သမံ ဥပနီတံ သရ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“ဧကဿေကေန ကပ္ပေန၊ ပုဂ္ဂလဿဋ္ဌိသဉ္စယော။
သိယာ ပဗ္ဗတသမော ရာသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ မဟေသိနာ။

“သော ခော ပနာယံ အက္ခာတော၊ ဝေပုလ္လော ပဗ္ဗတော မဟာ။

ဥတ္တရော ဂိဇ္ဈကူဋဿ၊ မဂဓာနံ ဂိရိဗ္ဗဇေ''တိ။ (သံ. နိ. ၂.၁၃၃)။

မဟိံ ဇမ္ဗုဒီပမုပနီတံ။ ကောလဋ္ဌိမတ္တဂုဠိကာ, မာတာ မာတုသ္ဝေဝ နပ္ပဟောန္တိ တိ ဇမ္ဗုဒီပဟေတိသင်္ခါတံ မဟာပထဝိံ ကောလဋ္ဌိမတ္တာ ဗဒရဋ္ဌိမတ္တာ ဂုဠိကာ ကတွာ တတ္ထေကေကာ ''အယံ မေ မာတု, အယံ မေ မာတုမာတူ''တိ ဧဝံ ဝိဘာဇိယမာနေ တာ ဂုဠိကာ မာတာ မာတူသ္ဝေဝ နပ္ပဟောန္တိ, မာတာ မာတူသု အခီဏာသ္ဝေဝ ပရိယန္တိကာ တာ ဂုဠိကာ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျုံ, န တွေဝ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ သံသရတော သတ္တဿ မာတုမာတရော တိ ။ ဧဝံ ဇမ္ဗုဒီပမဟိံ သံသာရဿ ဒီဃဘာဝေန ဥပမာဘာဝေန ဥပနီတံ မနသိ ကရောဟီတိ။

တိဏကဋ္ဌသာခါပလာသ န္တိ တိဏဉ္စ ကဋ္ဌဉ္စ သာခါပလာသဉ္စ။ **ဥပနီတ**န္တိ ဥပမာဘာဝေန ဥပနီတံ။ **အနမတဂ္ဂတော**တိ သံသာရဿ အနမတဂ္ဂဘာဝတော။ **စတုရင်္ဂုလိကာ ဃဋိကာ** တိ စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏာနိ ခဏ္ဍာနိ။ **ပိတုပိတုသ္ဝေဝ နပ္ပဟောန္တီ**တိ ပိတုပိတာမဟေသု ဧဝ တာ ဃဋိကာ နပ္ပဟောန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမသ္မိံ လောကေ သဗ္ဗံ တိဏဉ္စ ကဋ္ဌဉ္စ သာခါပလာသဉ္စ စတုရင်္ဂုလိကာ ကတွာ တတ္ထေကေကာ ''အယံ မေ ပိတု, အယံ မေ ပိတာမဟဿာ''တိ ဝိဘာဇိယမာနေ တာ ဃဋိကာဝ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျုံ, န တွေဝ အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ သံသရတော သတ္တဿ ပိတုပိတာမဟာတိ။ ဧဝံ တိဏဉ္စ ကဋ္ဌဉ္စ သာခါပလာသဉ္စ သံသာရဿ ဒီဃဘာဝေန ဥပနီတံ သရာဟီတိ။ ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ –

''အနမတဂ္ဂေါယံ, ဘိက္ခဝေ, သံသာရော, ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ သတ္တာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ သန္ဓာဝတံ သံသရတံ။ တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ကတမံ နု ခေါ ဗဟုတရံ, ယံ ဝါ ဝေါ ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ သန္ဓာဝတံ သံသရတံ အမနာပသမ္ပယောဂါ မနာပဝိပ္ပယောဂါ ကန္ဒန္တာနံ ရောဒန္တာနံ အဿုပဿန္နံ ပဂ္ဃရိတံ, ယံ ဝါ စတူသု မဟာသမုဒ္ဒေသု ဥဒက''န္တိအာဒိကာ (သံ. နိ. ၂.၁၂၆) – 'အနမတဂ္ဂဟဋ္ဌိ' အာဟရိတဗ္ဗာ။

သရ ကာဏကစ္ဆပ န္တိ ဥဘယက္ခိကာဏံ ကစ္ဆပံ အနုဿရ။ **ပုဗ္ဗသမုဒ္ဒေ အပရတော စ ယုဂဆိဒ္ဒ** န္တိ ပုရတ္ထိမသမုဒ္ဒေ အပရတော စ ပစ္ဆိမုတ္တရဒက္ခိဏသမုဒ္ဒေ တတတဝေဂေန ပရိဗ္ဘမန္တဿ ယုဂဿ ဧကစ္ဆိဒ္ဒံ။ **သိရံ တဿ စ ပဋိမုက္က**န္တိ ကာဏကစ္ဆပဿ သီသံ တဿ စ ဝဿသတဿ ဝဿသတဿ အစ္စယေန ဂီဝံ ဥက္ခိပန္တဿ သီသဿ ယုဂစ္ဆိဒ္ဒေ ပဝေသနဉ္စ သရ။ **မနုဿလာဘမ္ဟိ ဩပမ္မ** န္တိ တယိဒံ သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒဓမ္မဒေသနာသု ဝိယ မနုဿတ္တလာဘေ ဩပမ္မံ ကတွာ ပညာယ သရ, တဿ အတိဝ ဒုလ္လဘဘာဝတ္တံ သာရဇ္ဇဘာယဿာပိ အတိစ္စဘာဝတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – ''သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသော မဟာသမုဒ္ဒေ ဧကစ္ဆိဂ္ဂဠံ ယုဂံ ပက္ခိပေယျာ''တိအာဒိ (မ. နိ. ၃.၂၅၂; သံ. နိ. ၅.၁၁၁၇)။

သရ ရူပံ ဖေဏပိဏ္ဍောပမဿ တိ ဝိမဒ္ဒာသဟနတော ဖေဏပိဏ္ဍသဒိသဿ အနေကာနတ္ထသန္နိဟတတော ကာယသင်္ခါတဿ **ကလိနော, နိစ္စသာရာဒိဝိရဟေန အသာရဿ** ရူပံ အသုစိဒုဂ္ဂန္ဓံ ဇေဂုစ္ဆပဋိက္ကူလဘာဝံ သရ။ **ခန္ဓေ ပဿ အနိစ္စေ**တိ ပဉ္စပိ ဥပာဒါနက္ခန္ဓေ ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စေ ပဿ ဉာဏစက္ခုနာ ဩလောကေဟိ။ **သရာဟိ နိရယေ ဗဟုဝိဃာတေ**တိ အဋ္ဌ မဟာနိရယေ သောဠသဥဿဒနိရယေ စ ဗဟုဝိဃာတေ ဗဟုဒုက္ခေ မဟာဒုက္ခေ စ အနုဿရ။

သရ ကဋသိံ ဝဍ္ဍေန္တေ တိ ပုနပ္ပုနံ တာသု တာသု ဇာတီသု အပရာပရံ ဥပ္ပတ္တိယာ ပုနပ္ပုနံ ကဋသိံ သုသာနံ အာဠဟနမေဝ ဝဍ္ဍေန္တေ သတ္တေ အနုဿရ။ ''ဝဍ္ဍေန္တော''တိ ဝါ ပါဌော, တွံ ဝဍ္ဍေန္တောတိ ယောဇနာ။ **ကုမ္ဘီလဘယာနီ**တိ ဥဒရပူရဟေတုတ္တံ အကိစ္စကာရိတာဝသေန ဩဒရိကတ္တဘယာနိ။ ဝုတ္တဉှိ ''ကုမ္ဘီလဘယန္တိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဩဒရိကတ္တဿေတံ အဓိဝစန''န္တိ (အ. နိ. ၄.၁၂၂)။ **သရာဟိ စတ္တာရိ သစ္စာနီ**တိ ''ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ပေ.။ အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒါ အရိယသစ္စ''န္တိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ယာထာဝတော အနုဿရ ဥပဓာရေဟိ။

ဧဝံ ရာဇပုတ္တီ အနေကာကာရတောကာရံ အနုဿရဏဝသေန ကာမေသု သံသာရေ စ အာဒီနဝံ ပကာသေတွာ ဣဒါနိ ဗုဒ္ဓိရေကေနပိ တံ ပကာသေတုံ **''အမတမ္ဟိ ဝိဇ္ဇမာနေ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အမတမ္ဟိ ဝိဇ္ဇမာနေ** တိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန မဟာကရုဏာယ ဥပနီတေ သဒ္ဓမ္မာမတေ ဥပလဗ္ဘမာနေ။ **ကိံ တဝ ပဉ္စကဋုကေန ပီတေနာ**တိ ပရိယေသနာ ပရိဂ္ဂဟော အာရက္ခာ ပရိဘောဂေ ဝိပာကော စာတိ ပဉ္စသုပိ ဌာနေသု တိခိဏတရဒုက္ခာနုဗန္ဓတာယ သဝိဃာတတ္တာ သဥ

ဟယာသတ္တာ ကိံ တုယှဟံ ပဥ္စကဥ္စုကေန ပဥ္စကာမဂုဏရသေန ပီတေန? ဣအနိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဟာကဋ္ဌတရံ ကရောန္တိ အာဟ – **"သဗ္ဗာ ဟိ ကာမရတိယော, ကဥ္စုကတရာ ပဥ္စကဥ္စုကေနာ"** တိ , အတိဝိယ ကဥ္စုကတရာတိ အတ္ထော။

ယေ ပရိဋ္ဌာဟာတိ ယေ ကာမာ သမ္ပတိ ကိလေသပရိဋ္ဌာဟေန အာယတိံ ဝိပာကပရိဋ္ဌာဟေန စ သပရိဋ္ဌာဟာ မဟာဝိဃာတာ။ **ဇလိတာ ကုထိတာ ကမ္ပိတာ သန္တာပိတာ** တိ ကောဒသဟိ အဂ္ဂိဟိ ပဇ္ဇလိတာ ပက္ကုထိတာ စ ဟုတွာ တံသမင်္ဂိနံ ကမ္ပနကာ သန္တာပနကာ စ။

အသပတ္တမ္ဗဟီ တိ သပတ္တရဟိတေ နေက္ခမ္မေ။ **သမာနေ**တိ သန္တေ ဝိဇ္ဇမာနေ။ "ဗဟုသပတ္တာ"တိ ဝတွာ ယေဟိ ဗဟူ သပတ္တာ, တေ ဒဿေတုံ **"ရာဇဂ္ဂိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ရာဇူဟိ စ အဂ္ဂိနာ စ စောရေဟိ စ ဥဒကေန စ အဟာ အာဒိအပ္ပိယေဟိ စ ရာဇဂ္ဂိစောရဥဒကပ္ပိယေဟိ သာဓာရဏတော တေသေ့ဝတေပမာ ဝုတ္တာ။

ယေသု ဝဓဗန္ဓော တိ ယေသု ကာမေသု ကာမနိမိတ္တံ မရဏဟေထနာဒိပရိက္ကိလေသော အန္ဒုဗန္ဓနာဒိဗန္ဓော စ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကာမေသူ**တိအာဒိ ဝုတ္တဿေဝတ္ထဿ ဟာကဋ္ဌကရဏံ။ တတ္ထ **ဟီ**တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပာတော။ ယသ္မာ ကာမေသု ကာမဟေတု ဣမေ သတ္တာ ဝဓဗန္ဓနဒုက္ခာနိ အနုဘဝန္တိ ဟာပုဏန္တိ, တသ္မာ အာဟ – **"အသကာမာ"**တိ, ကာမာ နာမေတေ အသန္တော ဟီနာ လာမကာတိ အတ္ထော။ "အဟကာမာ"တိ တ ဟဌော, သော ဧဝတ္ထော။ အဟာတိ ဟိ လာမကပရိယာယော "အဟလောကိတ္တိယော နာမာ"တိအာဒီသု ဝိယ။

အာဒီပိတာတိ ပဇ္ဇလိတာ။ **တိဏုက္ကာ** တိ တိဏေဟိ ကတာ ဥက္ကာ။ **ဒဟန္တိ ယေ တေ မုဥ္စန္တိ** တိ ယေ သတ္တာ တေ ကာမေ န မုဥ္စန္တိ, အညဒတ္ထု ဂဏှန္တိ, တေ ဒဟန္တိယေဝ, သမ္ပတိ အာယတိဥ္စ ဈာပေန္တိ။

မာ အပ္ပကဿ ဟေတူ တိ ပုပ္ပဿာဒသဒိသဿ ပရိတ္တကဿ ကာမသုခဿ ဟေတု ဝိပုလံ ဥဋ္ဌာရံ ပဏီတဥ္စ လောကုတ္တရံ သုခံ **မာ ဇဟိ** မာ ဆဋ္ဋေဟိ။ **မာ ပုထုလောမောဝ ဗဠိသံ ဂိလိတွာ**တိ အာမိသလောဘေန ဗဠိသံ ဂိလိတွာ ဗျသနံ ဟာပုဏန္တော "ပုထုလောမော"တိ လဒ္ဓနာမော မစ္ဆော ဝိယ ကာမေ အပရိစ္စဇိတွာ **မာ ပစ္ဆာ ဝိဟညသိ** ပစ္ဆာ ဝိဃာဋ္ဋံ အာပဇ္ဇသိ။

သုနခောဝ သင်္ခလာဗဒ္ဓော တိ ယထာ ဂဒ္ဒုလေန ဗဒ္ဓော သုနခော ဂဒ္ဒုလဗန္ဓနေန ထမ္ဘေ ဥပနိဗဒ္ဓော အညတော ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော တတ္ထေဝ ပရိဗ္ဘမတိ, ဧဝံ တွံ ကာမတဏှာဟာယ ဗဒ္ဓော, ဣအနိ **ကာမံ** ယဒိပိ ကာမေသု တာဝ **ဒမဿု** ဣန္ဒြိယာနိ ဒမေဟိ။ **ကာဟိန္တိ ခု တံ ကာမာ, ဆာတာ သုနခံဝ စဏ္ဍာလာ** တိ **ခူ**တိ နိပာတမတ္တံ။ တေ ပန ကာမာ တံ တထာ ကရိဿန္တိ, ယထာ ဆာတစ္ဆတ္တာ သဟကာ သုနခံ လဘိတွာ အနယဗျသနံ ဟာပေန္တီတိ အတ္ထော။

အပရိမိတဥ္စ ဒုက္ခံ န္တိ အပရိမာဏံ "တ္တေက"န္တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကုဏေယျံ နိရယာဒီသု ကာယိကံ ဒုက္ခံ။ **ဗဟူနိ စ စိတ္တဒေါမနဿာနိ** တိ စိတ္တေ လဗ္ဘမာနာနိ ဗဟူနိ အနေကာနိ ဒေါမနဿာနိ စေတောဒုက္ခာနိ။ **အနုဘော ဟိသီ**တိ အနုဘဝိဿသိ။ **ကာမယုတ္တော** တိ ကာမေဟိ ယုတ္တော, တေ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော။ **ပဋိနိဿဇ အဒ္ဓုဝေ ကာမေ**တိ အဒ္ဓုဝေဟိ အနိစ္စေဟိ ကာမေဟိ ဝိနိဿဇ အပေဟီတိ အတ္ထော။

ဇရာမရဏဗျာဓိဂဟိတာ, သဗ္ဗာ သဗ္ဗတ္ထ ဇာတိယော တိ ယသ္မာ ဟီနာဒိဘေဒဘိန္နာ သဗ္ဗတ္ထ ဘဝတဒီသု ဇာတိယော ဇရာမရဏဗျာဓိနာ စ ဂဟိတာ, တေဟိ အပရိမုတ္တာ, တသ္မာ **အဇရမ္ပိ** နိဗ္ဗာနေ ဝိဇ္ဇမာနေ ဇရာဒီဟိ အပရိမုတ္တေဟိ ကာမေဟိ ကိံ တဝ ပယောဇနန္တိ ယောဇနာ။

ဧဝံ နိဗ္ဗာနဂုဏဒဿနမုခေန ကာမေသု ဘဝေသု စ အာဒီနဝံ ပကာသေတွာ ဣအနိ နိဗ္ဗတ္တိတံ နိဗ္ဗာနဂုဏမေဝ ပကာသေန္တီ **"ဣဒမဇရ"**န္တိအာဒိနာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဣဒမဇရန္တိ** ဣဒမေဝေကံ အတ္တနိ ဇရာဘာဝ တော အဇိဂတဿ စ ဇရာဘာဝဟေတုတော အဇရံ။ **ဣဒမမရန္တိ** တ္တောပိ ဧသေဝ နယော။ **ဣဒမဇရာမရန္တိ** တဒု ဘယမေကဇ္ဈံ ကတွာ ထောမနာဝသေန ဝဒတိ။ **ပဒ**န္တိ ဝဋ္ဋဒုက္ခတော မုစ္စိတုကာမေဟိ ပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗတော ပဒံ။ သောကဟေတူနံ အဘာဝတော သောကာဘာဝတော စ **အသောကံ**။ သပတ္တကရမ္မာဘာဝတော **အသပတ္တ**

တံ။ ကိလေသသမ္ဘာဓာဘာဝတော **အသမ္ဘာဓံ** ။ ခလိတသင္ခါတာနံ ဒုစ္စရိတာနံ အဘာဝေန **အခလိတံ**။ အတ္တာနုတအဒိဘယာနံ ဝင္မဘယသ္သ စ သဗ္ဗသော အဘာဝတ **အဘယံ**။ ဒုက္ခုပ္ပတာပဿ ကိလေသဿာပိ အဘာဝေန **နိရုပတာပံ**။ သဗ္ဗမေတံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တဥဟိ သာ အနုဿတဒိသိဒ္ဓေန အာကာရေန အတ္တနော ဥပဌဟန္တိ တေသံ ပစ္စက္ခတော ဒဿေန္တို ဝိယ ''က္လဒ''န္တိ အတေစ။

အဝိဂတမိဒံ ဗဟူဟိ အမတန္တိ က္လဒံ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ဗဟူဟိ အနန္တအပရိမာဏေဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ အရိယေဟိ အဓိဂတံ ဉာတံ အတ္တနော ပစ္စက္ခံ ကတံ။ န ကေဝလံ တေဟိ အဓိဂတမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, အထ ခော **အဇ္ဇာပိ စ လဘနီယံ** က္လအနိပိ အဓိဂမနီယံ အဓိဂန္တုံ သက္ကာ။ ကေန လဘနီယန္တိ အာဟ **''ယော ယောနိသော ပယုဥ္စတီ''** တိ, ယော ပုဂ္ဂလော ယောနိသော ဥပာယေန သတ္တာရာ ဒိန္နဩဝါဒေ ဌတွာ ယုဥ္စတိ သမ္မာပယောဂဥ္စ ကရောတိ, တေန လဘနီယန္တိ ယောဇနာ။ **န စ သက္ကာ အဃဋမာနေနာ** တိ ယော ပန ယောနိသော န ပယုဥ္စတိ, တေန အဃဋမာနေန န စ သက္ကာ, ကအာစိပိ လဒ္ဓုံ န သက္ကာယေတတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဘဏတိ သုမေဓာတိ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သုမေဓာ ရာဇကညာ သံသာရေ အတ္တနော သံဝေဂဒီပနီ ကာမေသု နိဗ္ဗေဓဘာဂိနီ ဓမ္မကထံ ကထေတိ။ **သင္ခါရဂတေ ရတိံ အလဘမာနာ** တိ အဏုမတ္တေပိ သင္ခါရပဝတ္တေ အဘိရတိံ အဝိန္ဒန္တီ။ **အနုနေန္တီ အနိကရတ္တ** န္တိ အနိကရတ္တံ ရာဇာနံ သညာပေန္တီ။ **ကေသေ စ ဆမံ ခိပီ**တိ အတ္တနော ခဂ္ဂေန ဆိန္နေ ကေသေ စ ဘူမိယံ ခိပိ ဆဍ္ဍေသိ။

ယာစတဿာ ပိတရံ သော တိ သော အနိကရတ္တော အဿာ သုမေဓာယ ပိတရံ ကောဉ္စရာဇာနံ ယာစတိ။ ကိန္တိ ယာစတီတိ အာဟ **''ဝိဿဇ္ဇေထ သုမေဓံ, ပဗ္ဗဇိတုံ ဝိမောက္ခသစ္စဒဿာ''** တိ, သုမေဓံ ရာဇပုတ္တိံ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝိဿဇ္ဇေထ, သာ စ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိမောက္ခသစ္စဒဿာ အဝိပရီတနိဗ္ဗာနဒဿာဝိနီ ဟောတူတိ အတ္ထော။

သောကဘယဘီတာတိ ဉာတိဝိယောဂါဒိဟေတုတော သဗ္ဗသ္မာပိ သံသာရဘယတော ဘီတာ ဉာဏုတ္တရဝသေန ဥတ္တသိတာ။ **သိက္ခမာနာယ** တိ သိက္ခမာနာယ သမာနာယ ဆ အဘိညာ သစ္ဆိကတာ, တတော ဧဝ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ သစ္ဆိကတံ။

အစ္ဆရိယမဗ္ဘုတံ တံ, နိဗ္ဗာနံ အာသိ ရာဇကညာယ တိ ရာဇပုတ္တိယာ သုမေဓာယ ကိလေသေဟိ ပရိနိဗ္ဗာနံ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဥ္စ အာသိ။ ဆဠဘိညာဝ သိဒ္ဓိယာ ကထန္တိ စေ **ပုဗ္ဗေနိဝါသစရိတံ, ယထာ ဗျာကရိ ပစ္ဆိမေ ကာလေ**တိ, ပစ္ဆိမေ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနကာလေ အတ္တနော ပုဗ္ဗေနိဝါသပရိယာပန္နစရိတံ ယထာ ဗျာကာသိ, တထာ တံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ပန တာယ ယထာ ဗျာကတံ, တံ ဒဿေတုံ **''ဘဂဝတိ ကောဏာဂမနေ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဘဂဝတိ ကောဏာဂမနေ**တိ ကောဏာဂမနေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ လောကေ ဥပ္ပန္နေ။ **သင္ဃာရာမမ္ဟိ နဝနိဝေသမ္ဟိ** တိ သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ အဘိနဝနိဝေသိတေ အာရာမေ။ **သခိယော တိဿော ဇနိယော, ဝိဟာရဒာနံ အဒာသိမ္ဟာ** တိ ဓနဥ္စာနီ ခေမာ အဟဥ္စာတိ မယံ တိဿော သခိယော အာရာမံ သဟဿ ဝိဟာရဒာနံ အဒမ္ဟ။

ဒသက္ခတ္တုံ သတက္ခတ္တုံ န္တိ တဿ ဝိဟာရဒာနဿ အာနုဘာဝေန ဒသတရေ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမ္ဟ, တတော မနုဿေသု ဥပပဇ္ဇိတွာ ပုန သတက္ခတ္တုံ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမ္ဟ, တတောပိ မနုဿေသု ဥပပဇ္ဇိတွာ ပုန ဒသသတက္ခတ္တုံ သဟဿတရံ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမ္ဟ, တတောပိ မနုဿေသု ဥပပဇ္ဇိတွာ ပုန သတာနိ သတက္ခတ္တုံ ဒသသဟဿတရေ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇိမ္ဟ, ကော ပန တအေ မနုဿေသု။ ဧဝံ မနုဿေသု ဥပ္ပန္နတရေသု ကထာဝ နတ္ထိ, အနေကသဟဿတရံ ဥပပဇ္ဇိမ္ဟာတိ အတ္ထော။

ဒေဝေသု မဟိဒ္ဓိကာ အဟုမ္ဟ တိ ဒေဝေသု ဥပပန္နကာလေ တသ္မိံ တသ္မိံ ဒေဝနိကာယေ မဟိဒ္ဓိကာ မဟာနုဘာတ အဟုမ္ဟ။ **မာနုသကမ္ဟိ ကော ပန တအေ**တိ မနုဿတ္တလာဘေ မဟိဒ္ဓိကတာယ ကထာဝ နတ္ထိ။ က္လအနိ တမေဝ မနုဿတ္တဘာဝေ ဥက္ကံသတံ မဟိဒ္ဓိကတံ ဒဿေန္တီ **''သတ္တရတနဿ မဟေသီ, က္လတ္ထိရတနံ အဟံ အာသိ''** န္တိ အာဟ။ တတ္ထ စက္ကရတနာဒီနိ သတ္တ ရတနာနိ ဧတဿ သန္တီတိ သတ္တရတနော, စက္ကဝတ္တီ, တဿ သတ္တရတန

သ္သ။ ဆအေသရဟိတာ ပဥ္စကလ္လာဏာ အတိက္ကန္တမနုဿဝဏ္ဏာ အပတ္တဒိဗ္ဗဝဏ္ဏာတိ ဝေမာဒိဂုဏာသမန္န္နာဂမေန ဣတ္ထီသု ရတနဘူတာ အဟံ အဟောသိံ။

သော ဟေတုူတိ ယံ တံ ကောဏာဂမနဿ ဘဂဝတော ကာလေ သင်္ဃဿ ဝိဟာရဒါနံ ကတံ, သော ယထာဝုတ္တာယ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ စ ဟေတု။ **သော ပဘဝေ တံ မူလန္တိ** တဿေဝ ပရိယာယဝစနံ။ **သာဝ သာသနေ ခန္တီ**တိ သာ ဧဝ ဣဓ သတ္ထုသာသနေ ဓမ္မေ နိဇ္ဈာနက္ခန္တိ။ **တံ ပဌမသမောဓာန**န္တိ တဒေဝ သတ္ထုသာသနဓမ္မေန ပဌမံ သမောဓာနံ ပဌမော သမာဂမော, တဒေဝ သတ္ထုသာသနဓမ္မေ အဘိရတာယ ပရိယောသာနေ နိဗ္ဗာနန္တိ ဖလူပစာရေန ကာရဏံ ဝဒတိ။ ဣမာ ပန စတဿော ကထာ ထေရိယာ အပဒါနဿ ဝိဘာဝနဝသေန ပဝတ္တတ္တာ အပဒါနဟဋ္ဌိယမ္ပိ သင်္ဂဟံ အာရောပိတာ။

သြသာနကထာယ **ဧဝံ ကရောန္တိ** တိ ယထာ မယာ ပုရိမတ္တဘာဝေ တေရဟိ စ ကတံ ပဋိပန္နံ, ဧဝံ အညေပိ ကရောန္တိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ကေ ဧဝံ ကရောန္တီတိ အာဟ – **"ယေ သဒ္ဒဟန္တိ ဝစနံ အနောမပညဿာ"** တိ, ဧဝမ္ပိ ပရိယန္တိ ကဉာဏတာယ ပရိပုဏ္ဏပညဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဝစနံ ယေ ပုဂ္ဂလာ သဒ္ဒဟန္တိ "ဧဝမေတ"န္တိ သြကပ္ပန္တိ, တေ ဧဝံ ကရောန္တိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ ဣဒါနိ တာယ ဉက္ကံသဂတာယ ပဋိပတ္တိယာ တံ ဒဿေတုံ **"နိဗ္ဗိန္ဒန္တိ ဘဝဂတေ, နိဗ္ဗိန္ဒိတွာန ဝိရဇ္ဇန္တီ"**တိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော – ယေ ဘဂဝတော ဝစနံ ယာထာဝတော သဒ္ဒဟန္တိ, တေ ဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇန္တာ သဗ္ဗသ္မိံ ဘဝဂတေ တေဘူမကေ သင်္ခာရေ ဝိပဿနာပညာယ နိဗ္ဗိန္ဒန္တိ, နိဗ္ဗိန္ဒိတွာ စ ပန အရိယမဂ္ဂေန သဗ္ဗသော ဝိရဇ္ဇန္တိ, သဗ္ဗသ္မာပိ ဘဝဂတာ ဝိမုစ္စန္တီတိ အတ္ထော။ ဝိရာဂေ အရိယမဂ္ဂေ အဓိဂတေ ဝိမုတ္တာယေဝ ဟောန္တီတိ။

ဧဝမေတာ ထေရိကာဒယော သုမေဓာပရိယောသာနာ ကထာသဘာဂေန ဣဓ ကေဇ္ဈံ သင်္ဂဟံ အာရုဠှာ "တိသတ္တတိပရိမာဏာ"တိ။ ဘာဏာတရတော ပန ဒ္ဝတဓိကာ ဆသတမတ္တာ ထေရိယော ကထာ စ။ တာ သဗ္ဗာပိ ယထာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သာဝိကာဘာဝေန ကေဝိဓာ, တထာ အသေခဘာဝေန ဉက္ခိတ္တပလိဃတာယ သံကိဏ္ဏပရိက္ခတာယ အဗ္ဗူဠှေဟေသိကတာယ နိရဂ္ဂလတာယ ပန္နဘာရတာယ ဝိသညုတ္တတာယ ဒသသု အရိယဝါသေသု ဝုဋ္ဌဝာသတာယ စ, တထာ ဟိ တာ ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနာ ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတာ ကောရက္ခာ စတုရာပဿေနာ ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စာ သမဝယသဋ္ဌေသနာ အနာဝိလသင်္ကပ္ပာ ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရာ သုဝိမုတ္တစိတ္တာ သုဝိမုတ္တပညာ စာတိ ဧဝမာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၆၀) နယေန ကေဝိဓာ။

သမ္ဗုဓာပရမ္ဗုဓာဘေဒတော ဒုဝိဓာ။ ယာ ဟိ သတ္ထုဓရမာနကာလေ အရိယာယ ဇာတိယာ ဇာတာ မဟာပဇာပတိကေတမိအာဒယော, တာ သမ္ဗုဓာသာဝိကာ နာမ။ ယာ ပန ဘဂဝတော ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာနတော ပစ္ဆာ အဓိဂတဝိသေသာ, တာ သတိပိ သတ္ထုဓမ္မသရီရဿ ပစ္စက္ခဘာဝေ သတ္ထုသရီရဿ အပစ္စက္ခဘာဝတော ပရမ္ဗုဓာသာဝိကာ နာမ။ တထာ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တိပညာဝိမုတ္တိတာဝသေန။ ဣဓ ဟဋ္ဌိယာဂတာ ပန ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တာယေဝ။ တထာ သာပဒါနနာပဒါနဘေဒတော။ ယာသဉှိ ပုရိမေသု သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု သာဝကဗုဒ္ဓေသု တ ပုညကိရိယာဝသေန ကတာဓိကာရတာသင်္ခါတံ အတ္ထိ အပဒါနံ, တာ သာပဒါနာ။ ယာသံ တံ နတ္ထိ, တာ နာပဒါနာ။ တထာ သတ္ထုလဒ္ဓူပသမ္ပဒါ သင်္ဃတော လဒ္ဓူပသမ္ပဒါတိ ဒုဝိဓာ။ ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ မဟာပဇာပတိကေတမီ သတ္ထုသန္တိကာဝ လဒ္ဓူပသမ္ပဒတ္တာ သတ္ထုလဒ္ဓူပသမ္ပဒါ နာမ။ သေသာ သဗ္ဗာပိ သင်္ဃတော လဒ္ဓူပသမ္ပဒါ။ တာပိ ကေတောဥပသမ္ပန္နာ ဥဘတောဥပသမ္ပန္နာတိ ဒုဝိဓာ။ တတ္ထ ယာ တာ မဟာပဇာပတိကေတမိယာ သဒ္ဓိံ နိက္ခန္တာ ပဉ္စသတာ သာကိယာနိယော, တာ ကေတောဥပသမ္ပန္နာ ဘိက္ခုသင်္ဃတော ဧဝ လဒ္ဓူပသမ္ပဒတ္တာ မဟာပဇာပတိကေတမိံ ဌပေတွာ။ ဣတရာ ဥဘတောဥပသမ္ပန္နာ ဥဘတောသင်္ဃေ ဥပသမ္ပဒတ္တာ။

ဟေဘိက္ခုဒုနကော ဝိယ ဟေဘိက္ခုနိဒုနကော ဣဓ န လဗ္ဘတိ။ ကသ္မာ? ဘိက္ခုနီနံ တထာ ဥပသမ္ပဒာယ အဘာဝတော။ ယဒိ ဧဝံ ယံ တံ ထေရိကထာယ သုဘဒ္ဒာယ ကုဏ္ဍလကေသာယ ဝုတ္တံ –

> "နိဟစ္စ ဇာဏုံ ဝန္ဒိတွာ, သမ္မုခါ အဉ္ဇလိံ အကံ။
> ဧဟိ ဘဒ္ဒေတိ မံ အဝစ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒါ"တိ။ (ထေရီဂ. ၁၀၉)။

တထာ အပဒာနေပိ –

> ‘‘အာယာစိတော တဒာ အာဟ၊ ဟေဝိ ဘဒ္ဒေတိ နာယကော။
> တဒာဟံ ဥပသမ္ပန္နာ၊ ပရိတ္တံ တောယမဒ္ဒသ’’န္တိ။ (အပ. ထေရီ ၂.၃.၄၄)။

တံ ကထန္တိ? နယိဒံ ဧဟိဘိက္ခုနိဘာဝေန ဥပသမ္ပဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဥပသမ္ပဒာယ ပန ဟေတုဘာဝတော ယာ သတ္ထု အာဏတ္တိ, သာ မေ အာသူပသမ္ပဒာတိ ဝုတ္တံ။

တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာယံ ‘‘ဧဟိ, ဘဒ္ဒေ, ဘိက္ခုနုပဿယံ ဂန္တွာ ဘိက္ခုနီနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ ဥပသမ္ပဇ္ဇဿူတိ မံ အဝေါစ အာဏာပေသိ။ သာ သတ္ထု အာဏာ မယှံ ဥပသမ္ပဒာယ ကာရဏတ္တာ ဥပသမ္ပဒာ အဟောသီ’’တိ။ ဧတေနေဝ အပဒါနကထာယပိ အဋ္ဌော သံဝဏ္ဏိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ဧဝမ္ပိ ဘိက္ခုနိဝိဘင်္ဂေ ဧဟိ ဘိက္ခုနီတိ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? ဧဟိဘိက္ခုနိဘာဝေန ဘိက္ခုနီနံ ဥပသမ္ပဒာယ အသမ္ဘဝ ဇောတနဝသေန တထာ ဥပသမ္ပဒာယ ဘိက္ခုနီနံ အဘာဝတော။ ယဒိ ဧဝံ, ကထံ ဧဟိဘိက္ခုနီတိ ဝိဘင်္ဂေ နိဒ္ဒေသော ကတောတိ? ဒေသနာနယသောတပတိတဘာဝေန။ အယဉှိ သောတပတိတတာ နာမ ကတ္ထစိ လဗ္ဘမာနဿာပိ အနာဟရဏံ ဟောတိ။

ယထာ အဘိဓမ္မေ မနောဓာတုနိဒ္ဒေသေ (ဓ. သ. ၅၆၆-၅၆၇) လဗ္ဘမာနမ္ပိ ဈာနင်္ဂံ ပဉ္စဝိညာဏသောတပတိတတာယ န ဥဒ္ဓဋံ့ ကတ္ထစိ ဒေသနာယ အသမ္ဘဝတော။ ယထာ တတ္ထေဝ ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ ဟဒယဝတ္ထု, ကတ္ထစိ အလဗ္ဘမာနဿာပိ ဂဟဏဝသေန။ တထာ ဌိတကပ္ပိနိဒ္ဒေသေ။ ယထာဟ –

> ‘‘ကတမော စ ပုဂ္ဂလော ဌိတကပ္ပီ? အယဉ္စ ပုဂ္ဂလော သောတာပတ္တိဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဿ, ကပ္ပဿ စ ဥဍ္ဍယှနဝေလာ အဿ, နေဝ တာဝ ကပ္ပော ဥဍ္ဍယှေယျ, ယာဝါယံ ပုဂ္ဂလော န သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကရောတီ’’တိ (ပု. ပ. ၁၇)။

ဧဝမိဓာပိ အလဗ္ဘမာနဂဟဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, ပရိကပ္ပဝစနဉ္စေဟံ သစေ ဘဂဝါ ဘိက္ခုနိဘာဝယောဂ္ဂံ ကဉ္စိ မာတုဂါမံ ဧဟိ ဘိက္ခုနီတိ ဝဒေယျ, ဧဝမ္ပိ ဘိက္ခုနိဘာဝေ သိယာတိ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝါ ဧဝံ န ကထေသီတိ? တထာ ကတာဓိကာရာနံ အဘာဝတော။ ယေ ပန ‘‘အနာသန္နသန္နိဟိတဘာဝတော’’တိ ကာရဏံ ဝတွာ ‘‘ဘိက္ခူ ဧဝ ဟိ သတ္ထု အာသန္နစာရီ သဒါ သန္နိဟိတာဝ, တသ္မာ တေ ‘ဧဟိဘိက္ခူ’တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အရဟန္တိ, န ဘိက္ခုနိယော’’တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ သတ္ထု အာသန္နဒူရဘာဝဿ ဘဗ္ဗာဘဗ္ဗဘာဝသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

> ‘‘သင်္ဃာဋိကဏ္ဏေ စေပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိတော ပိဋ္ဌိတော အနုဗန္ဓော အဿ ပဒေ ပဒံ နိက္ခိပန္တော, သော စ ဟောတိ အဘိဇ္ဈာလု ကာမေသု တိဗ္ဗသာရာဂေ ဗျာပန္နစိတ္တော ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော မုဋ္ဌဿတိ အသမ္ပဇာနော အသမာဟိတော ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော ပာကတိန္ဒြိယော , အထ ခော သော အာရကာဝ မယှံ, အဟဉ္စ တဿ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဓမ္မဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ပဿတိ, ဓမ္မံ အပဿန္တော န မံ ပဿတိ။
>
> ‘‘ယောဇနသတေ စေပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝိဟရေယျ။ သော စ ဟောတိ အနဘိဇ္ဈာလု ကာမေသု န တိဗ္ဗသာရာဂေ အဗျာပန္နစိတ္တော အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမ္ပဇာနော သမာဟိတော ဧကဂ္ဂစိတ္တော သံဝုတိန္ဒြိယော, အထ ခော သော သန္တိကေဝ မယှံ, အဟဉ္စ တဿ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဓမ္မဉှိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿတိ, ဓမ္မံ ပဿန္တော မံ ပဿတီ’’တိ (ဣတိဝု. ၉၂)။

တသ္မာ အကာရဏံ ဒေသတော သတ္ထု အာသန္နာနာသန္နတာ။ အကတာဓိကာရတာယ ပန ဘိက္ခုနီနံ တတ္ထ အယောဂ္ဂတာ။ တေန ဝုတ္တံ – ‘‘ဧဟိဘိက္ခုနိဒုကော ဣဓ န လဗ္ဘတီ’’တိ။ ဧဝံ ဒုဝိဓာ။

အဂ္ဂသာဝိကာ, မဟာသာဝိကာ, ပကတိသာဝိကာတိ တိဝိဓာ။ တတ္ထ ခေမာ, ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ ဣမာ ဒွေဝ ထေရိယော အဂ္ဂသာဝိကာ နာမ။ ကာမံ သဗ္ဗာပိ ခီဏာသဝတ္ထေရိယော သီလသုဒ္ဓိအာဒိကေ သမ္ပာဒေန္တိယော စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပဋ္ဌိတစိတ္တာ သတ္တဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ မဂ္ဂပဋိပာဋိယာ အနဝသေသတော ကိလေသေ ခေပေတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ။ တထာပိ ယထာ သဒ္ဓါဝိမုတ္တတော ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တဿ ပညာဝိမုတ္တတော စ ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တဿ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာဝိသေသသိဒ္ဓေါ ဣစ္ဆိတော ဝိသေသော, ဧဝံ အဘိနီဟာရမဟန္တတာပုဗ္ဗယောဂမဟန္တတာဟိ သသန္တာနေ သာတိသယဂုဏဝိသေသဿ နိပ္ဖာဒိတတ္တာ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ မဟန္တာ သာဝိကာတိ မဟာသာဝိကာ။ တေသုယေဝ ပန ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေသု ပါမောက္ခဘာဝေန ဓုရဘူတာနံ သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသမာဓီနံ သာတိသယကိစ္စာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တိယာ ကာရဏဘူတာယ တဇ္ဇာဘိနီဟာရတာယ သက္ကစ္စံ နိရန္တရံ စိရကာလသမ္ဘူတာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ ယထာက္ကမံ ပညာယ သမာဓိမှိ စ ဥက္ကံသပါရမိပ္ပတ္တိယာ သဝိသေသံ သဗ္ဗဂုဏေဟိ အဂ္ဂဘာဝေ ဌိတတ္တာ တာ ဒွေပိ အဂ္ဂသာဝိကာ နာမ။ မဟာပဇာပတိဂေါတမီအာဒယော ပန အဘိနီဟာရမဟန္တတာယ ပုဗ္ဗယောဂမဟန္တတာယ စ ပဋိလဒ္ဓဂုဏဝိသေသဝသေန မဟတိယော သာဝိကာတိ မဟာသာဝိကာ နာမ။ ဣတရာ ထေရိကာ တိဿာ ဝီရာ ဓီရာတိ ဧဝမာဒိကာ အဘိနီဟာရမဟန္တတာဒီနံ အဘာဝေန ပကတိသာဝိကာ နာမ။ တာ ပန အဂ္ဂသာဝိကာ ဝိယ မဟာသာဝိကာ ဝိယ စ န ပရိမိတာ, အထ ခော အနေကသတာနိ အနေကသဟဿာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ အဂ္ဂသာဝိကာဒိဘေဒတော တိဝိဓာ။ တထာ သုညတဝိမောက္ခာဒိဘေဒတော တိဝိဓာ။

ပဋိပဒါဒိဝိဘာဂေန စတုဗ္ဗိဓာ။ ဣန္ဒြိယာဓိကဝိဘာဂေန ပဉ္စဝိဓာ။ တထာ ပဋိပတ္တိယာဒိဝိဘာဂေန ပဉ္စဝိဓာ။ အနိမိတ္တဝိမုတ္တာဒိဝသေန ဆဗ္ဗိဓာ။ အဓိမုတ္တိဘေဒေန သတ္တဝိဓာ။ ဓုရပဋိပဒါဒိဝိဘာဂေန အဋ္ဌဝိဓာ။ ဝိမုတ္တိဝိဘာဂေန နဝဝိဓာ ဒသဝိဓာ စ။ တာ ပနေတာ ယထာဝုတ္တေန ဓုရဘေဒေန ဝိဘဇ္ဇမာနာ ဝီသတိ ဟောန္တိ, ပဋိပဒါဝိဘာဂေန ဝိဘဇ္ဇမာနာ စတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ ပုန ပဋိပဒါဘေဒေန ဓုရဘေဒေန ဝိဘဇ္ဇမာနာ အသီတိ ဟောန္တိ။ အထ တ သုညတာဝိမုတ္တာဒိဝိဘာဂေန ဝိဘဇ္ဇမာနာ စတ္တာလီသာဓိကာနိ ဒွေသတာနိ ဟောန္တိ။ ပုန ဣန္ဒြိယာဓိကဝိဘာဂေန ဝိဘဇ္ဇမာနာ ဒွဝိသတုတ္တရသဟဿံ ဟောန္တီတိ။ ဧဝမေတာသံ ထေရီနံ အတ္တနော ဂုဏဝသေနေဝ အနေကဘေဒဘိန္နတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပော, ဝိတ္ထာရော ပန ဟေဋ္ဌာ ထေရကထာသံဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

သုမေဓာထေရီကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မဟာနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ —

“ယေ တေ သမ္ပန္နသဒ္ဓမ္မာ၊ ဓမ္မရာဇဿ သတ္ထုနော။
ဩရသာ မုခဇာ ပုတ္တာ၊ အယာအာ ဓမ္မနိမ္မိတာ။

“သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ၊ ကတကိစ္စာ အနာသဝါ။
သုဘူတိအာဒယော ထေရာ၊ ထေရိယော ထေရိကာဒယော။

“တေဟိ ယာ ဘာသိတာ ဂါထာ၊ အညဗျာကရဏာဒိနာ။
တာ သဗ္ဗာ ဧကတော ကတွာ၊ ထေရဂါထာတိ သင်္ဂဟံ။

“အာရောပေသုံ မဟာထေရာ၊ ထေရီဂါထာတိ တာဒိနော။
တာသံ အတ္ထံ ပကာသေတုံ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ။

“နိဿာယ ယာ သမာရဒ္ဓါ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ မယာ။
သာ တတ္ထ ပရမတ္ထာနံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ယထာရဟံ။

‘‘ပကာသနာ **ပရမတ္ထဒီပနီ၊** နာမ နာမတော။
သမ္ပတ္တာ ပရိနိဋ္ဌာနံ၊ အနာကုလဝိနိစ္ဆယာ။
ဒွတ္တနဝုတိပရိမာဏာ၊ ဟဋ္ဌိယာ ဘာဏဝာရတော။

‘‘ဣတိ တံ သင်္ခရောန္တေန၊ ယံ တံ အဓိဂတံ မယာ။
ပုညံ တဿာနုဘာဝေန၊ လောကနာထဿ သာသနံ။

‘‘ဩဂါဟေတွာ ဝိသုဒ္ဓာယ၊ သီလာဒိပဋိပတ္တိယာ။
သဗ္ဗေပိ ဒေဟိနော ဟောန္တု၊ ဝိမုတ္တိရသဘာဂိနော။

‘‘စိရံ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ။
တသ္မိံ သဂါရဝါ နိစ္စံ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ပါဏိနော။

‘‘သမ္မာ ဝဿတု ကာလေန၊ ဒေဝောပိ ဇဂတီပတိ။
သဒ္ဓမ္မနိရတော လောကံ၊ ဓမ္မေနေဝ ပသာသတူ’’တိ။

ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရဝါသိနာ **အာစရိယဓမ္မပါလတ္ထေရေန**

ကတာ

ထေရီဂါထာနံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ထေရီဂါထာ-အဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။